NURCULUK DÂVÂSI

KESİN MAHKEME KARARLARI VE BİLİR-KİŞİ RAPORLARINA GÖRE NURCULUK MESELESİNİN MAHİYET VE MUHTEVASI

Av. BEKİR BERK

Nurculuk Davası

BİLİRKİŞİLERE VE KESİN KARARLARA GÖRE

● Bediüzzaman'ın gayesi ● Risale-i Nurun mahiyet ve muhtevası ● Nurculuk denen dini hareketin hedefi ve maksadı ● Bediüzzaman, eserleri ve talebeleri hakkında açılan davalar, verilen beraat ve iade kararları ● Risale-i Nur Külliyatı hakkında verilen kesin iade kararlarına riayet mecburiyeti ● Burdur davası safahatı ● Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararı hangi sebeplerden yolsuzdur? ● Yargıtay kararından sonra verilen bilirkişi raporları ● İlim adamları, tarihçi ve yazarlar, politikacılar ve hukukçular ne dediler? ● Yargıtay kararından sonra adlî mercilerin verdiği beraat ve iade kararları ● Ve netice.

TAKDİM

Herkes onlardan bahsediyor... Evet, hâkimler onlardan bahsediyor, mahkûmlar onlardan bahsediyor, Savcılar onlardan bahsediyor, avukatlar onlardan bahsediyor, zalimler onlardan bahsediyor, mazlumlar onlardan bahsediyor... Erler onlardan bahsediyor, paşalar onlardan bahsediyor... Talebeler onlardan bahsediyor, profesörler onlardan bahsediyor, müslümanlar onlardan bahsediyor, Hıristiyanlar onlardan bahsediyor. Gazeteler onlardan bahsediyor, radyolar, televizyonlar onlardan bahsediyor. Türkiye onlardan bahsediyor, dünya onlardan bahsediyor.

Evet, herkes onlardan bahsediyor... Kimdir onlar!

Nurlar ve Nurcular, Bediüzzaman Said Nursî, eserleri ve talebeleri, Risale-i Nur Külliyatı ve Nur talebeleri...

Nedir bu mes'elenin esası?

Nedir bu dâvânın aslı?

Nedir bu gürültünün içyüzü?

Artık bu düğümün çözülmesi lâzım...

İskender değiliz ki, Gordiyom düğümünün üzerine kılıcımızı indirelim ve düğüm çözülsün. Zira bu, kılıç ve kuvvetin halledeceği bir mes'ele değildir.

Bu, hüsnüniyetin halledeceği bir meseledir.

Bu, sabrın halledeceği bir meseledir.

Bu, hakikati araştırma aşkının halledeceği bir meseledir.

Bu, peşin hükümlerden sıyrılabilenlerin halledeceği bir meseledir.

Bu, cellâtların değil...

Bu, kapı kullarının değil...

Bu insanın ıztırabını dindirmek ve derdine derman olmaktan başka bir duygu ile meşbu olmayan bir doktorun halet-i ruhiyesi içinde, önüne getirilen dâvâya eğilebilen hâkimlerin işidir.

Bu cübbesini giyip kürsüye çıkarken sempatilerini, antipatilerini ve peşin hükümleri bir tarafa bırakarak, hakimliğin istediği bitaraflık duygusuyla hareket edebilen karar sahiplerinin halledebileceği bir meseledir.

Bu, Hakkın ve adaletin zaferini arzulayanların halledeceği bir meseledir.

Bu, Allah'tan başka hiçbir kimseden korkmayan, şeref, haysiyet sahibi hakimlerin halledeceği bir meseledir.

Bu, milletin değerlerine ilân-ı harb eden varakparelerin değil; bu, şeref ve haysiyet cellâdı, müfteri kalemlerin, zalimlere alkış tutan farfaracı ve yaygaracıların da değil; milletin duygularına tercüman olan, dertlerini dert edinen şerefli basının halledeceği bir meseledir.

Evet... bu, hak bildiği yoldan dönmeyen ve hakikatı araştıran basının halledeceği bir meseledir.

Evet, artık yeter!.. *Bu meseleyi gün ışığına çıkarmaya karar vermiş bulunuyoruz.*

Bu meselenin üzerine yürüyeceğiz. Bu meselenin hakikati üzerine çekilmek istenen perdeleri yırtacağız. Ve hakikati gün ışığına çıkaracağız. Bu meselenin üzerindeki toz ve duman bulutlarını dağıtacağız.

Evet, artık yeter!..

Asırlarca önce Kudüs'ü hedef gösteren Piyer Lermit tarafından başlatılan ve devam ettirilen Haçlı seferleri gibi; İslâm'a, Müslümanlara, İslâm'ın hakikatlerine, imân kurtarma dâvâsına kendilerini hasreden ehl-i imana karşı açılan Haçlı seferlerini durduracağız.

Evet... İnkâr iddiasının Piyer Lermit'lerine, çapulcularına karşı Salâhaddin-i Eyyubilerin, Kılıçarslanların azm ve imanıyla karşı çıkacak, onların hücumlarını darmadağın edeceğiz.

İslâmiyet'i gömmek için Haçlı seferlerine girişenler, İslâm'ın her taarruzdan sonra bir kat daha ihtişamla parladığına şahit olarak on üç sefer ve mağlûbiyetten sonra, hezimet-i fahişe ile inlerine çekilmek zorunda kaldılar. İşte bu yeni haçlı seferlerinin de akıbeti bundan başka türlü olmayacaktır.

Bu meselenin üzerine eğildiğimiz zaman, pek çok şeylerin ters yüz edildiğine, akın kara ve karanın ak gösterildiğine, değerler manzumesinin alt üst edildiğine şahit olduk.

Evet... bu meselenin üzerine eğildiğimiz zaman; pek çok kimsenin aldatıldığına, kandırıldığına, iğfal edildiğine ve iğfal edilmek istendiğine şahid olduk.

Evet... bu meselenin üzerine eğildiğimiz zaman devlet adamlarına, parlamenterlere, ordu mensuplarına ve halkımıza yalan - yanlış iddiaların intikal ettirildiğine şahid olduk.

Evet, hakikati bilinmeyen pek çok meselelerimiz vardır. Bunların başta geleni ise, yukarıdan beri beyan edildiği gibi «N u r c u l u k» *meselesidir.*

Etrafında pek çok gürültü koparılan ve pek çok farklı iddialar ileri sürülen bu meselenin derinliğine inmeye ve hakikatini tesbit etmeye ve bu tesbiti de peşin hükümlerden sıyrılarak vesikalara isnad ettirmeye karar veren gazetemiz; bu meselede ihtisas sahibi olan Avukat Bekir Berk ile konuşmuş, kendisinden aldığımız cevapları; 26 Haziran 1966 tarihinden 20 Kasım 1966 tarihine kadar «Babıalide Sabah» *Gazetesinde tefrika edilen* «KANUNSUZ SUÇ OLAMAZ. NURCULUK SUÇ DEĞİLDİR. YARGITAY CEZA GENEL KURULUNUN NURCULUK HAKKINDAKİ KARARININ TAHLİLİ» *başlıklı hukuki araştırmasını ve Yargıtay kararının yayınlandığı tarihten sonra verilen bilirkişi raporlarını, mahkeme kararlarını, Yargıtay kararı ve Yargıtay Başkanının konuşmasının basındaki akislerini ve girişilen takibat ve varılan neticeler hakkında verdikleri cevapları efkâr-ı umumiyeye aksettirmiye karar vermiş bulunuyoruz. Bundan maksadımız gazetecilik görevini yapmaktır. Evet, dördüncü kuvvet olan basının görevi hakikatleri araştırmak, ortaya çıkarmak, karanlıkta kalan meseleleri aydınlığa kavuşturmak; yalanın, iftiranın maskesini aşağıya indirmek ve bunu da cerhedilmez vesikalarla ortaya koymaktır.*

Türkiye'nin en mühim meselelerinden biri olan Nurculuk dâvâsı ile ister istemez herkes ve her müessese alâkadar bulunmaktadır. Ve işte bunun içindir ki, yapmış olduğumuz araştırmayı Millî Güvenlik Kurulunun, Genel Kurmay Başkanlığının, adlî mercilerin, idari mercilerin, parlamenterlerin, ilim adamlarının, basının ve bu meselenin hakikatini öğrenmek isteyen sair müessese ve şahısların nazar-ı ıttılaına arz ediyoruz.

12 Nisan 1971

İttihad Gazetesi Mesul Müdürü

Mehmed CAN

NURCULUK MES'ELESİ HAKKINDA

Avukat Bekir Berk'e

SORDUĞUMUZ SUAL ve VERDİKLERİ CEVAB

[Nurculuk meselesinin hakikatını ortaya çıkarmak için bu mevzuda ihtisas sahibi olan Avukat Bekir Berk'e gazetemiz adına sorduğumuz suali ve verdikleri cevabı aynen naklediyoruz].

«İTTİHAD»

S U A L : Evet Bekir Bey; görüyorsunuz, yine takipler başladı, yine hücumlar başladı, yine iftiralar, yine tecavüzler, yine tahrikler başladı. Yine taarruza geçildi. Yine mâsum insanlar mahkemelere sevk ediliyor. Yine evlerinde toplanıp dinî eserler, imanî eserler okuyanlar, baskınlar yapılarak adliyelere sevk ediliyor. Yine «ayin yaptılar, yine dinî toplantılar tertiplediler» diye kollara kelepçeler takılıyor. Ve şimdi yeni bir suç daha keşfedildi : Nurculuk okulları açılmış, bu okullarda yasak neşriyat bulunduruluyor ve yasak kitap okunuyormuş.

Ve bütün bunlar, fikir hürriyeti adına, vicdan hürriyeti adına ve lâiklik adına, devrimcilik adına yapılıyor. Bu hücumları yapanlar, Nurculuk aleyhindeki bir Yargıtay kararına dayanıyorlar.

•

Evet... Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Bediüzzaman Said Nursî, Risale-i Nur Külliyatı, Nur Talebeleri ve Nurculuk hakkındaki 20.9.1965 tarih ve 234 - D/1 esas ve 313 karar sayılı ilâmına göre : Nurculuğun mahiyetinin anlaşılması için Said Nursî'nin şahsiyetinin bilinmesi, Onun hayatı boyunca gerçekleşmesi için çalıştığı düzenin mahiyetinin incelenmesi lüzum ve zaruretinden bahisle pek çok iddiaların ortaya atıldığını görmekteyiz. Yargıtayın bu kararına göre, Bediüzzaman, bir taraftan okuma yazma bilmezmiş, diğer taraftan 31 Mart'tan evvel ve 31 Mart'ta gazetelerde yazılar yazmak ve hitabeler irad etmek suretiyle tahrikâtta bulunmuş ve Divan-ı Harb-i Örfi'de mahkûm edilmiş!

Bediüzzaman ilme ve terakkiyata karşı çıkmış. Bediüzzaman kavmiyetçilik hareketlerini tahrik etmiş.

Bediüzzaman cumhuriyetçiliğe karşı imiş. Bediüzzaman memleketin birliğine ve beraberliğine tehlike iras etmiş.

Bediüzzaman asayişi ihlâl edici hareketlerde bulunmuş.

Bediüzzaman siyasî iktidarı ele geçirmek için faaliyet göstermiş.

Bediüzzaman lâikliğe aykırı cemiyet kurmuş.

Bediüzzaman dini siyasete âlet etmiş.

Bediüzzaman'ın eserleri kanunlara aykırı ve yasakmış...

Görüldüğü üzere bu yargıtay kararı, Bediüzzaman hakkında sanki bir mahkûmiyet ilâmı gibidir. 1965 senesinde verilen bir kararla 1960 senesinde ahirete intikal eden bir şahıs nasıl mahkûm edilebilir? Türkiye'de Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu bir kimsenin ölümünden sonra muhakeme edilmesine ve mahkûm edilebilmesine cevaz veriyor mu? Vermiyorsa böyle bir karar nasıl çıkarılabiliyor? Bediüzzaman hayatında eserleri sebebiyle, faaliyetleri sebebiyle mahkemeye sevk edilip muhakeme edilmedi mi? Nur Risaleleri hakkında, Nur Risalelerinin mahiyet ve muhtevası hakkında daha önce bir dâvâ görülmedi mi ki, «bu eserleri bulunduruyor veya okuyor veya propagandasını yapıyor» diye pek çok insan tedirgin ediliyor ve bu eserler sebebiyle tekrar tekrar dâvâ açılabiliyor? Bu nasıl oluyor?

Yargıtay Başkanı İmran Öktem de, bu kararı müteakip, bu mevzudaki pek çok dâvâ cereyan ettiği sırada, Risale-i Nur Külliyatının müellifi, eserleri ve talebeleri aleyhinde konuşma yaparak onları suçlamış bulunmaktadır. Anayasa ve sair kanunlar böyle bir konuşma yapmaya müsait midir? Yargıtay kararının isabet derecesi nedir? Doğruluk derecesi nedir? Bunu bilmek isteriz, bunu öğrenmek isteriz. Bunu efkâr-ı umumiyeye bildirmek isteriz. Bilen kişi olarak size soruyor ve sizden cevap bekliyoruz. Ne diyorsunuz?

C E V A P : Yargıtay, Bediüzzaman Said Nursî'yi, Risale-i Nur külliyatını, Risale-i Nur talebelerini, Nurculuğu suçlayan bir karar vermiştir. Ve bu karar sanki o güne kadar Bediüzzaman hakkında hiçbir dâvâ görülmemiş, Risale-i Nur külliyatı hakkında hiçbir inceleme yapılmamış, hiçbir adlî merci iade ve beraet kararı vermemiş, bu mevzuda verilen kararlar sanki kesinleşmemiş gibi; Bediüzzaman hakkında mahkûmiyet ilâmı, Risale-i Nur külliyatı hakkında müsadere kararı ve Risale-i Nur talebelerinin imanî hizmetlerini önlemek isteyen yasak hükmü mahiyetinde bir karar vermiştir.

Ölüm bütün kinleri susturduğu, ölüm bütün dâvâları nihayete erdirdiği ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ahirete intikal etmiş bir kimsenin, bir ceza dâvâsının mevzuu olmasına imkân vermediği ve bırakmadığı halde, Yargıtay bunlardan haberdar değilmişçesine maalesef Bediüzzaman aleyhinde mahkûmiyet hükmü mânâsında bir karar verebilmiştir. Aynı şekilde herhangi bir eserin suç teşkil edip etmemesi bakımından bir inceleme yapılır ve bir karara varılırsa ve bu karar da kesinleşirse artık o eserin bir daha takip ve inceleme konusu yapılmasına ve müsaderesine akıl, mantık, vicdan ve hepsinin üzerinde ceza hukuku müsaade etmezken ve bu mevzuda verilen bir kesin karara, teşrî ve idarî organlar gibi, bütün adlî merciler de uymak mecburiyetinde iken ve bu husus Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 19.11.1962 tarih ve 48 44 sayılı ilâmında *«Kesin hüküm, Anayasanın 132. maddesi gereğince diğer mahkemeleri de bağlar»* denmek suretiyle beyan ve ilân edildiği halde, herkesçe ve her eser hakkında nazar-ı dikkate alınan bu kaide, hakkında bir değil, muhtelif devirlerde yüzlerce kesin iade kararı verilen Risale-i Nur külliyatı hakkında maalesef hiç hatırlanmak istenmemiş ve nazar-ı dikkate alınmamıştır. Aynı şekilde, Anayasanın 132. maddesi derdest bulunan dâvâlar hakkında mütalâa beyan etmeyi, hakimlere emir ve talimat vermeyi yasak ettiği ve buna aykırı hareketler suç olduğu halde, zamanın Yargıtay Başkanı Nurculuk mevzuunda, Risale-i Nur hakkında yüzlerce dâvâ görülmekte iken, mahkemeleri ve hakimleri ve sair alâkalıları tesir altında bırakacak, Anayasa ve kanunların yasak ve men hükümlerine rağmen Risale-i Nur külliyatını, Risale-i Nur talebelerini ve Bediüzzaman'ı suçlayacak şekilde aleyhte konuşabilmiştir.

Bediüzzaman'ın ve talebelerinin maruz kaldığı bu haksızlıklar karşısında Jan Dark faciasını hatırlamamak elden gelmiyor. Evet, vaktiyle memleketi İngilizler tarafından istilâ edildiği zaman vatanını işgalden kurtarmak için, memleketinin bütünlüğünü muhafaza etmek için, ilâhî ilhamlara mazhar olduğunu beyan ile ortaya atılan Fransa'nın ve Fransızların birliğini ve beraberliğini temin için kılıç kuşanan, müstevli kuv-

vetlere karşı müthiş bir mücadeleye girişen, çok defa zaferden zafere koşan ve fakat çeşitli küçük hesapların, süflî duyguların iç ve dış rekabetlerin ve anlayışsızlık ve hamakatlerin neticesi, ihanetlere uğrayan ve esir düşmesini müteakip, İngilizler tarafından bir kilise mahkemesine teslim edilen ve bu mahkeme tarafından kendisine ilâhî ilhamlar geldiğini ileri sürmesi sebebiyle dine aykırı hareket ettiği ileri sürülerek yapılan muhakemesi sonunda ateşte yakılmak sureti ile ölüme mahkûm edilen ve ateşe verilen odun yığınları üzerinde bir meşale gibi yanarken, Allah'a inancını haykırmaktan geri durmayan iffet ve fazilet timsali *«mukaddes bakire»* Jan Dark'ı hatırlamamak elden gelmiyor.

Jan Dark, hakimleri papazlardan mürekkep bir kilise mahkemesi tarafından muhakeme ve mahkûm edildi ve ateşte yakılmak suretiyle hayatına son verildi. Ateşler ve alevler arasında kıvranırken dahi zalim katillerinden merhamet dilenmeyen Jan Dark'ın külleri engizisyon devrinin vahşî rüzgârlarıyla dağılıp gittiyse de hatırası, inanan insanlar arasında yaşamakta devam etti. Ve 25 yıl sonra kurulan bir başka mahkeme Jan Dark'ın suçsuz bir mü'mine, bir azize olduğuna karar vererek engizisyon mahkemesinin cinayetlerinden birinin daha defterini kapattı. Evet, hikâye malûm... Onun mâsumiyetine inananlar, onun bir zulme maruz kaldığından şüphesi olmayanlar, hakikati ortaya çıkarmayı hedef edinenler, hakikati öğrenmek isteyenler, hakikate aşık insanlar, Fransa'nın izzetini, haysiyetini korumak ve kurtarmak isteyenler, fikir ve din adamları harekete geçerek, Jan Dark'ın kanunsuz bir muameleye uğradığını, haksız bir ithama maruz kaldığını beyan ederek, onun hakkında kilise mahkemesi tarafından verilen bu mahkûmiyet kararının her Hıristiyan için, her Fransız için bir leke olduğunu beyan ederek adalet müessesesine sürülen bu lekenin silinmesi için dâvânın yeniden görülmesini taleb ettiler. Ve nihayet uzun gayretleri müteakip 25 yıl sonra kurulan bir mahkeme Jan Dark dosyasını tekrar ele aldı. Zabıtları, şahit beyanlarını, Jan Dark'ın ifade ve müdafaalarını ve sair delilleri inceleyip kıymetlendirdikten sonra Jan Dark'ın

haksız ithamlara maruz kaldığını, mahkûmiyet kararının yolsuz ve usulsüz olduğunu, onu mahkûm eden kimselerin hâkimlik sıfatına lâyık olmadıklarını tesbit ettiler ve neticede Jan Dark'ın beraet kararı ve onu vaktiyle mahkûm edenlerin mahkûmiyet ilâmı yazıldı.

. Şimdi ise 20. asr-ı medeniyette, Türkiye'de neticeleri bakımından Jan Dark dâvâsından daha dehşet verici hadiseler cereyan ediyor. Evet, bir insan çeşitli suçlarla itham edilen bir şahsiyet; bir değil, birçok defa mahkemeye sevk ediliyor. Yapılan muhakemelerde, hakkında ileri sürülen iddiaların varit olmadığı, suçsuz bulunduğu; müdafaa hakkının tahdit edilmesine, aleyhinde çeşitli siyasî, idarî ve sair baskılar yapılmasına, hayatına kastedilmesine ve müdafaalarının ve ithamlara verdiği cevapların, dinlenmek istenmemesine rağmen defaatle beraet ediyor. Eserlerinin iadesine defaatle karar veriliyor. Hayatının sonuna kadar açılmış dâvâlarda bütün iftira balonları patlıyor ve tertipler iflâs ediyor. Ve o zat bu suretle ebedî âleme intikal ediyor. O zatın ebediyete intikalinden sonra da, talebeleri ve eserleriyle alâkalı olarak pek çok dâvâ görülüyor ve neticede dünya adalet tarihinin eşini kaydetmediği şekilde talebelerinin beraetine ve eserlerinin iadesine karar veriliyor ve bu kararlar muhkem kaziye halini alıyor. İşte o zat, Bediüzzaman Said Nursî'dir; ve bu eserler Risale-i Nur Külliyatıdır.

Askerî Temyiz Mahkemesinin 961 2223 - 2487 sayılı ve 18.12.1961 tarihli ilâmıyla tasdik edilen İstanbul Örfi İdare Komutanlığı 3 Numaralı Askerî Mahkemesinin 16.10.1961 tarihli 961/37 - 18 sayılı kesin kararında bu husus şu şekilde resmen ve alenen kesin bir şekilde tescil ve ilân edilmiş bulunmaktadır :

«Başta Said Nursi olmak üzere birçok kimsenin Türk Ceza Kanununun 163. maddesini, 6187 sayılı ve 1353 sayılı ve 677 sayılı kanunları, Türk Ceza Kanununun 526. maddesini ihlâl ettikleri iddiasıyla kanunî takibata maruz kaldıkları ve haklarında beraete, muhakemelerinin men'ine hükmolunduğu, ta-

kibata lüzum görülmediği, ele geçen kitapların, risalelerin ve sair evrakların sahiplerine iade olunduğu anlaşılmıştır.»

Evet, Yargıtayın suçlandırmak istediği Bediüzzaman, 1960 yılında ahirete intikal etmiştir. O tarihe kadar defaatle mahkemeye sevk edilmiş, asayişi ihlâl veya devletin temel nizamlarını yıkarak siyasî iktidarı ele geçirmek için propaganda yaptığı, şahsî nüfuz veya menfaat temin etmek istediği ithamlarına maruz kalmış, Eskişehir'den sonra Denizli, Afyon, Isparta, İstanbul ve Samsun Adliyeleri, yaptıkları tahkikat, takibat ve duruşmalar sonunda netice itibarıyla daima Bediüzzaman'ın lehinde karara varmışlar. İleri sürülen iddiaların varit olmadığı anlaşılmış ve eserlerin iadesi yoluna gidilmiş ve bu kararlar kesinleşmiş ve muhkem kaziye halini almıştır.

Bediüzzaman'ın ahirete intikal etmesine rağmen, onun hakkında olduğu gibi, talebeleri hakkında da ithamlar durmamış ve Yargıtay'ın sözü geçen kararının verildiği 1965 Eylül ayına kadar daha 300 mahkeme Bediüzzaman hakkındaki ithamların ve iddiaların varit olmadığını, Risale-i Nur talebelerinin hareketlerinin fikir ve vicdan hürriyeti hudutları içinde olduğunu, 130 küsür parçadan ibaret olan Risale-i Nur Külliyatının İslâm'ın imanî hakikatlerini açıklayan ve suç teşkil etmeyen eserler bulunduğuna karar vermiştir. Bu kararlar da kesinleşip muhkem kaziye halini almış ve netice itibarıyla Risale-i Nur talebeleri ve Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki ithamların hakikate aykırı olduğu ve bu eserlerin İmân, ahlâk, iffet ve fazilet dersi verdiği, milyonlarca insanın imanını kurtardığı ve onları cemiyete kazandırdığı görülmüştür. Buna rağmen Bediüzzaman'ın dar-ı bekaya intikalinden beş sene sonra verilen malûm Yargıtay ilâmıyla Bediüzzaman'ın suçlu ve eserlerinin yasak olduğu anlaşılmış (!) Bir insan hayatında muhakeme edilip defaatle beraet kararı kazanıyor. Ahirete intikalinden yıllar sonra hakkında, gıyabî olarak iddianame, ithamname tanzim ediliyor ve bu Yargıtay kararıyla yapılıyor!..

20. asr-ı medeniyette ahirete intikal eden bir kimse hakkında verilen kesin beraet kararları, lehindeki deliller nazar-ı dikkate alınmadan, müdafaası araştırılmadan, sorulmadan, gıyabında mahkûm edilmek isteniyor.

Evet, Yargıtay'ın Ceza Usul Hukukunun, Yargıtay'a tanıdığı salâhiyetin dışına çıkarak, bu mevzuda geçmişte cereyan eden hukukî neticelerden bihaber görünerek, esas mahkemesi gibi delil toplama, araştırma yapma ve bunu tek taraflı olarak yapıp iddialara ve sözde delillere karşı ne diyecekleri sorulmadan, müdafaa almadan ve lehteki delillerden hiçbirisini hesaba katmadan ve hususan bu mevzuda daha önce verilen kararlardan hiç bahsedilmeden verilen bir kararın hukukî değerinin ne olacağı üzerinde daha fazla konuşmaya lüzum olmadığı aşikârdır.

Evet, hakim değil, savcı gibi hareket edilmesi; dâvâ dosyasında bulunmayan ve kararda sözü edilmeyen matbualara istinad edilmesi; davâ dosyasındaki kitapların sayısının dahi doğru olarak tesbit edilemeyişi; kararın verilişinden sonra yayınlanan ilmî değerlerden mahrum matbualara istinad edilmesi; Bediüzzaman'a ait olmayan bazı kitap ve sözlerin ona mal edilmesi; lehteki delillerden bihaber görünülmesi, sahte broşürlere istinad edilmesi, mütenakız ithamlarda bulunulması, kanunsuz suç olmayacağının nazara alınmaması; duruşma hakiminin delilleri takdir hakkına müdahale edilmesi; esas mahkemesinin Risale-i Nur Külliyatının suç teşkil etmediğini belirten kararının delilsiz ve esbab-ı mucibeden mahrum olarak reddi; müsbet ve bitaraf bilirkişi raporlarının nazara alınmaması; İslâmî meselelerde bitaraf olmasına imkân olmayan marksist bir asistanın (*) ve arkadaşlarının rapor ve mütalâalarını doğru mu, değil mi diye araştırmaya tabi tutmadan doğ-

(*) Risale-i Nur ve Nurculuk hakkında hakikata aykırı iddiaları ihtiva eden kitap ve raporları Yargıtay Ceza Kuruluna mesned teşkil eden bu asistan hakkında; İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku Ord. Profesörü Sulhi Dönmezer ve üç arkadaşı tarafından verilen bilirkişi raporuna istinaden, neşrettiği kitap ve yaptığı konuşmalarla komünizm propagandası yaptığı kabul edilerek hakkında üç ayrı takibata girişilmiştir.

ru kabul etmesi; âyetlerin meallerini nakletmeyi dahi suç addetme neticesine varması; hakikate aykırı iddiaları doğru kabul etmesi; tahrifat yapılmış cümleleri doğruymuş gibi göstermesi; iftiraları hakikat sayması, suç addine imkân olmayan sözlerin suç imiş gibi gösterilmek istenmesi, hukukî değerlerden mahrum, küfür, hakaret ve sövmeden ibaret matbualara istinad edilmesi sebebiyle yolsuz olan Yargıtay kararının hukukî değerden mahrum olduğu izahtan varestedir.

Yargıtay'ın bu kararından sonra Risale-i Nur Külliyatını bulunduruyor, okuyor veya propagandasını yapıyor diye her ne kadar yüzlerce dâvâ açılmış ve binlerce insan mahkemelere sevk edilmiş ise de; bu dâvâlar esnasında Yargıtay kararının yolsuzluğu ve usulsüzlüğünün beyan ve isbat edilmesini müteakip maznunların beraetlerine ve Risale-i Nur Külliyatının iadesine karar verilmiştir.

Evet, Yargıtay kararından sonra görülen hemen hemen bütün dâvâlarda yine Risale-i Nur Külliyatının iadesine ve yine Risale-i Nur talebelerinin beraetine ve yine Risalelerin İslâmın tevhid, nübüvvet, haşir, ibadet ve adalet gibi esaslarını tahkikî bir surette ders verdiği, iman ve ahlâkı kuvvetlendirmek suretiyle asayişi temin ettiği, Allahın rızasından başka bir gayenin takib edilmediği, siyasî iktidarı istihdaf eden bir niyet ve maksatla hareket edilmediği, yalnız ve yalnız rıza-i İlâhînin gaye ve maksat edildiği kabul edilerek eserlerin iadesine karar verilmiştir.

Bu, tarihin garip bir cilvesidir. Hakkındaki çeşitli ithamlardan beraet eden bir kimsenin, hem de defaatle beraet eden bir kimsenin hayattan ayrıldıktan sonra yine eserleriyle ve talebeleriyle ilgili olarak yüzlerce beraet kararı verilen bir kimsenin yirminci asr-ı medeniyette Jan Dark dâvâsının aksine mahkûm edilmek istenircesine aleyhinde ilâmlar yazılabiliyor! Aleyhindeki ithamlara «ne diyorsunuz, ne cevap veriyorsunuz» diye kimseye sorulmuyor, kimseden malûmat istenilmiyor. Aleyhinde cereyan eden dâvâlardan beraet ettiğinden habersiz görünülerek, bihaber görünerek, haberdar değilmişçesine hareket edilebiliyor.

Ortaçağda Fransa'da mahkûm edilen Jan Dark'ın yirmibeş sene sonra dâvâsı yeniden görülerek mâsumiyeti ortaya çıkıyor. Türkiye'de ise yirminci asr-ı medeniyette, aleyhindeki iddialara karşı defaatla sevk edildiği mahkemelerde mâsumiyeti tesbit edilerek beraetine ve eserlerinin iadesine karar verilen Bediüzzaman Said Nursî'nin ahirete intikalinden beş sene sonra dosyaları ele alınmadan, beraet kararlarına bakılmadan hakkında ithamlar ve mahkûmiyet kararları, tanzim ediliyor. Jan Dark faciası ve Bediüzzaman hadisesi hukuk tarihinin bir cephesiyle en kanlı ve en acı; diğer bir cephesiyle de en şerefli ve güzel sayfalarından birini teşkil etmektedir. Hakikaten bu iki hadisenin hem acı tarafları, hem de güzel tarafları var. Acı tarafı şu : Orada, Jan Dark hadisesinde, mâsum bir kişi zulmen mahkûm edilerek ateşte yakılıyor. Burada, Bediüzzaman hadisesinde, müsned suçlardan defaatle beraet eden bir şahsiyetin ahirete intikalinden beş yıl sonra suçlu gösterilmek istenmesi ve bunun için ilâmlar çıkarılmasıdır.

Evet, bu işin acı tarafı... Fakat işin bir de güzel tarafı var : Orada, Fransa'da ateşe atılışından 25 yıl sonra da olsa bir mâsumun mâsumiyetinin araştırılması ve neticede mâsumiyetinin tesbit ve ilân edilmesi için gayret, himmet gösterilmiş olmasıdır. Burada, bizde ise, Yargıtay'ın Bediüzzaman, Nurculuk ve Risale-i Nur hakkındaki mezkûr kararının neşrinden hemen sonra Bediüzzaman'ın suçsuzluğunun, mâsumiyetinin, beraetinin delilleri ve mezkûr Yargıtay kararının yolsuzluğu basında ve mahkemelerde ortaya konmasıdır. Yüzlerce savcı, yüzlerce mahkeme, yüzlerce hakim ve bütün faziletli kalem sahipleri, tarihçi ve profesörler, parlamenterler, hukukçular Bediüzzaman'ın suçsuzluğunu haykırıyorlar, isbat ediyorlar, ortaya çıkarıyorlar, ki; bu ise, meselemizin, dâvâmızın güzel ve şerefli cephesidir. Bu bizim iftiharımızdır. Hakkın zaferi için mücadele sona ermemiştir. Evet, Yargıtay kararının verilişinden bu ana kadar yine yüzlerce beraet ve iade kararı verilmiştir. Ve bu beraet kararlarının en sonuncusu, partilerüstü denen Erim hükûmetinin kurulmasından son-

ıaki bir tarihte, 1971 yılının 10 Nisan'ında Hatay Asliye Ceza Hakimi Orhan Cengiz tarafından verilmiş bulunmaktadır.

Eserin tetkikinden sonra tam manasiyle anlaşılacağı üzere, Nurculuk dâvâsı, Risale-i Nur'un mahiyeti ve muhtevası ve Bediüzzamanın hedef ve gayesi, aleyhteki ittiham ve kararların mahiyeti hiçbir tereddüde yer kalmayacak şekilde ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Nurculuk dâvâsı, Bediüzzaman'ın dâvâsı; İslâmın İman hakikatlerini izah ve isbat dâvâsı; siyasî entrikalarla alâkası bulunmayan ve bütün zerratıyla Allaha teslim olmuş bulunan ve milyonların ebedi hayatını kurtarmaktan ve Allahın rızasına kavuşmaktan başka hedef ve maksadı olmayan bir zatın dâvâsıdır.

Evet bu eser, başından sonuna kadar okunduğu zaman Bediüzzaman, Risale-i Nur ve talebeleri hakkındaki iftiraların iflâs ettiğine şahid olacaksınız.

Avukat Bekir Berk'e sorduğumuz suale verdiği cevapla «Önsöze» nihayet verirken, efkâr-ı umumiyenin yıllardan beri merak ettiği Nurculuk dâvasının içyüzünü bütün berraklığıyla ortaya koyan ve önce Yargıtay kararının tahlilini, sonra Yargıtay kararının yayınlanmasını müteakip bitaraf bilirkişiler tarafından verilen raporları; daha sonra Yargıtayın kararının ve Yargıtay Başkanının konuşmasının basındaki akisleri ve nihayet adli mercilerin verdikleri bir kısım kararları ve bugüne kadar Bediüzzaman, Risale-i Nur ve Nur talebeleri hakkında açılıp maznunların beraeti ve Nur Risalelerinin iadesiyle neticelenen ve kesinleşen kararlardan elde edilebilenlerin listesini ihtiva eden bu eseri muhterem okuyucularımızın nazar-ı ıttılaına arzederim.

İttihad Gazetesi Mesul Müdürü

Mehmed CAN

Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin «Nurculuk» mevzuundaki bir dâva maznunlarının beraeti ve Risale-i Nur Külliyatının iadesi hakkındaki ısrar kararı verilmesiyle Yargıtay Ceza Genel Kurulunun verdiği 234/D - 1 Esas, 313 Karar sayılı ve 20/9/1965 tarihli kararı çeşitli bakımlardan yolsuz ve usulsüzdür.

Sözü geçen Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararının yolsuzluğunun bütün açıklığiyle ortaya çıkması ve anlaşılabilmesi için evvelemirde Risale-i Nur ile ilgili olarak bugüne kadar yapılan takibat ve adlî makamların verdiği âdilane kararlar hakkında bilgi sahibi olmak lazımdır.

NE KADAR BERAET KARARI VERİLMİŞTİR

Risale-i Nur Külliyatı, Bediüzzaman ve Risale-i Nur Talebeleri hakkında ilk beraet kararı 1944 yılında Denizli Ağır Ceza Mahkemesince verilmiştir.

Gerçekten Bediüzzaman Said Nursî ve yüzyirmi altı talebesi aleyhinde 1943 yılında Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde görülen dâva esnasında Risale-i Nur Külliyatiyle ilgili olarak ilkönce bir bilirkişi incelemesi yaptırılmış ve Risale ve sair evrakı inceleyen ehl-i vukuf Diyanet İşleri Müşavere Kurulu azâsından Ders-i âm Profesör Yusuf Ziya Yörükhan, Ankara Dil-Tarih Fakültesi Şarkiyat Enstitüsü Müdürü Prof. Necati Lügâl ve Türk Tarih Kurumu Türk İslâm Kitabeleri Derleme Heyeti azası Yusuf Aykut tarafından ittifakla verilen raporda ezcümle: «Bir âyetin tefsiri, Bir Hadis-i Şerifin izahı maksadı ile yazılmış olan, din, iman, Allah, Peygamber, Kur'ân ve Ahiret akidelerini ve ibareleri açıkça anlatmak için temsillerle yazıl-

mış ilmî görüşleri ve ihtiyarlara, gençlere hitap eden ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak'alar ve... faideli menkibeleri ihtiva eden . . . mevcudun yüzde doksanını teşkil eden bütün bu nevi Risalelerde müellif hem samimi ve hasbi ve hem de ilim yolundan ve dinî esaslardan ayrılmamıştır. Bunlarda dini âlet etmek veya cemiyet teşkil etmekle emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şakirdlerin birbirleriyle ve Said Nursi ile... muhabere mektupları da bu nevidendirler...

Said Nursî «Hüccetullahil Baliga» adlı kitabında.. Münacât kısmında «Bu dünya fânidir. En büyük dâva, bâki olan âlemi kazanmaktır. İnsanın itikadı sağlam olmazsa dâvayı kaybeder. Hakiki dâva budur. Bunun haricindeki dâvalara karışmak zararlıdır. Siyasetle meşgul olan ehemmiyetli hizmetlerden geri kalır. Hem siyaset boğuşmalarına kapılanlar selamet-i kalbini kaybeder.»

«Yirmi Altıncı Lem'a-i ihtiyar» : «Dünyada benim hakiki vazifem neşr-i esrar-ı Kur'aniyedir. (S. 45) Bu memlekette hamiyet-i İslâmiye noktasında alâkadarım. Yoksa benim ne hânem var, ne oğlum. (S. 59)

«Otuz Birinci Mektubun Yirmi Birinci Lem'ası» : Kardeşlerine verdiği öğütlerinden Birinci Düstur : «Amelinizde Rıza-i İlahî olacaktır. Maddi menfaat fikri olmayacak. Ben sofi değilim. Mesleğimiz tarikat değildir. Hubb-u câh ve nazarı kendine celbetmek ruhi bir marazdır. Buna gizli şirk denir. Eğer mesleğimiz şeyhlik olsaydı makam bir olurdu. O makama namzetler olurdu. Mesleğimiz uhuvvettir. Kardeş kardeşe peder olamaz ve mürşid tavrı takınamaz.» Demektedir.

Hey'etimiz şu neticeye varmıştır ki: Said Nursi kanaatlarında samimi ve kalbi dini hissiyat ile meşbû . . . yazdığı Risale, kitap ve mektupların incelenmesinden anlaşıldığına göre... Yazılarında halkı; dini, mukaddesatı âlet ederek devletin emniyetini ihlâle teşvik etmek veya bir cemiyet kurmak kastında olduğunu gösterir bir sarahat olmadığı... görülmektedir.

Gerçi Said Nurside bir enerji var. Fakat bu enerji tarikat gütmek, mezheb çıkarmak, cemiyet kurmak, tedrisat icra etmek enerjisi değildir. «Benim vazifem Kur'anın hakikatlerini anlatmaktır.» Vecdi ve kanaatiyle arzu edenleri ilminden faydalandırmak enerjisidir . . . .»

Mevkuflardan Said Nursinin mensuplarına gelince : .... Bunlar da hüsn-ü niyet sahipleri olup, sırf dinî itikad yönünden Said Nursi ve okudukları Risalelere bağlılık göstermekte ve birbirleriyle yaptıkları muhabere mektuplarının münderecatı da hükümete karşı kötü bir kasıt beslemedikleri, bir cemiyet kurmak veya tarikat kurmak fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır . . .» denilmiş ve bu rapor vesair delilleri inceleyen Denizli Ağır Ceza Mahkemesi 15/6/1944 tarihinde ittifakla 944/199 Esas, 99/136 Karar sayılı beraet kararını vermiştir.

Savcılık tarafından temyiz edilen bu karar Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi tarafından incelenmiş ve Daire 944/20193 Esas, 944/3005 Karar sayılı ve 20/12/1944 günlü ilâmla şu şekilde tasdik edilmiştir :

«Duruşmada toplanan bütün deliller mahkemece münakaşa edilerek beraet kararı verilmiş ve mûcip sebebleri de gösterilmiş olmasına ve mahkemenin takdir hakkına karşı C. M. U. sinin aleyhteki temyiz itirazları yerinde bulunmamış olduğundan reddine; usul ve kanuna uygun bulunan beraet hükmünün tebliğnamedeki yazılı mütalâa gibi tasdikine 20/12/1944 tarihinde oy birliği ile karar verildi.»

Temyizden geçen ve tasdik edilmek suretiyle muhkem kaziye haline gelen bu karara rağmen o tarihten şu ana kadar tesbit edebildiğimize göre kaza veya vilâyet olarak 106 mahalde Risale-i Nur Külliyatı ile alakalı Dörtyüz on iki dâva müsbet şekilde karara bağlanmıştır. Her vilâyet ve kazada karara bağlanan dâva adedini şu şekilde sıralayabiliriz :

Artvin, Özalp, Bingöl, Elazığ, Besni, Çine, Kızılcahamam, Karaman, İnegöl, Vezirköprü, Salihli, Fethiye, Lâdik, Söğüt,

Dumlu, Karasu, Gemlik, Keçiborlu, Pamukova, Boyabat, Tokat, Kırıkkale, Eğirdir, Turhal, Kayseri, Çayırlı, Serik, Akçakale. Senirkent, Pasinler, Dazkırı, Bafra, Suşehri, Bayındır, Giresun. Bayat, Bucak, Bayburt, Mazgirt, Eleşkirt, Yunak, Kuyucak, Çameli, Viranşehir, Kırıkhan, Eflâni, Zile, Kalecik ve Ünyede birer. . Yayladağ, Adapazarı, Muş, Keşan, Siverek, Ceyhan, Aydın, Trabzon, Nevşehir. Yalvaç, Kocaeli, Devrekâni, Kilis, Muradiye, Osmancık, Sinop, Çanakkalede ikişer. . Afyon, Eskişehir, Van Bandırma, Kastamonu, Sivrihisar, Adıyaman, Siirt ve Bitliste üçer . . Adana, Mersin, Emirdağ ve İskenderunda dörder . . Konya Ereğlisi, Rize, Manisa, Kütahya, Diyarbakır, Bolvadin ve Amasyada beşer . . Nazilli, Kargı, Denizli, Erzincan ve Malatyada altışar . . Bursa, Erzurum ve Karabükte yedişer . . Balıkesir sekiz . . İzmir ve Burdurda dokuzar . . Sivas ve Maraşda onar Gaziantep onbir Konya ve Çorum Ondört . . Isparta ve Samsun Onbeşer . . Urfa on altı . . İstanbul yirmi bir.. Ve Ankarada yirmisekiz dâva müsbet şekilde karara bağlanmıştır.

Karar veren mahkemelere göre dâvaları bir tasnife tutmak icab ederse Bediüzzaman, Risale-i Nur, Nurculuk ve Nur Talebeleri hakkında yirmibir askeri Mahkeme beraet, takipsizlik ve iade kararı vermişlerdir. Cumhuriyet Savcılıklarından yetmiş dokuz takipsizlik kararı verildiğine vakıfız. Sorgu hâkimleri ise altmış sekiz men-i muhakeme kararı vermişlerdir. Sulh Ceza Mahkemeleri kırkbeş . . Asliye Ceza Hâkimleri yirmisekiz ve Ağır Ceza Mahkemeleri ise yüzaltmışbeş beraet ve iade kararı vermiş bulunmaktadırlar. Bozma taleplerine karşı ise Yargıtayın beş kararı bilhassa mühimdir.

Risale-i Nur hakkında karar verenleri tasnif etmek icap ederse yetmiş dokuz savcının takipsizlik kararı verdiği; kırk dördü askeri hâkim olmak üzere altıyüz doksan üç hâkimin ise beraet ve men-i muhakeme kararı vermiş olduğu meydana çıkar. Umumi yekûn olarak yediyüzyetmişiki adliyecinin Risâle-i Nur hakkında müsbet karar verdiğini ifade ve beyan ede-

biliriz. Bir valiliğin altı kişilik inzibat komisyonundan da bir takipsizlik kararı vermiş olduğu görülmektedir.

Dâvaları, nirengi noktası tarihlerine göre tasnif edersek şu manzaraya şahit oluruz :

1943 tarihinden 14 Mayıs 1950 tarihine kadarki yedi senelik devre içinde açılan iki dâva beraetle neticelenmiştir. Bu devre içinde Afyon Ağır Cezasında açılan ve ilkönce mahkûmiyet kararı verilen dâva Temyiz Birinci Ceza Dairesi tarafından bozulmuş ve bu dâva daha sonraki devre içinde kitapların da iadesiyle neticeye bağlanmıştır.

14 Mayıs 1950 tarihinden 27 Mayıs 1960 tarihine kadar devam eden on senelik devre içinde ise 46 beraet kararı çıkmıştır.

27 Mayıs 1960 tarihinden 1966 Şubatına kadar görülüp müsbet şekilde karara bağlanan dâva sayısının 364 e baliğ olduğu görülmektedir. Bu kararlardan 63 tanesi 27 Mayıs 1960 dan 20 Kasım 1961 tarihine kadar devam eden bir buçuk yıllık Millî Birlik Komitesi devrinde verilmiştir. Millî Birlik Komitesi devrinin hitama erişinden bu ana kadar verilen beraet ve iade kararı adedi ise 301 dir.

Yüzlerce beraet ve iade kararının tetkiki, bize şu mes'elelerin sarahata kavuştuğunu göstermektedir:

Risale-i Nur Külliyatının basılmasının, okunmasının, satılmasının veya şu veya bu şekilde propagandasının yapılmasının hiçbir şekilde suç teşkil etmediği ve bu eserlerin mahiyetini tesbit eden kararların kesinleştiği; Risale-i Nurun İslâmî imana kuvvet veren bir tefsir-i Kur'an olduğu; Bediüzzamanın ve Talebelerinin sadece Allah Rızası için Kur'an hizmetinde bulundukları, aralarındaki bağlılığın uhrevî bir bağlılık olduğu, Nurculuğun bir cemiyet değil, dinî bir ekol olduğu; Risale-i Nuru veya Bediüzzamanı meth ü senanın suç olamıyacağı; bu nevi hâdiselerde 163. cü maddenin unsurlarının olmadığı; lâikliğin tarifinin verilmemiş olması bakımından esasen hukuken ceza verilmesine imkân olmadığı hususan beraet kararlarına baka-

rak bu eserlerin ve Nurculuğun propagandasını yapanlarda cürmi kastın varlığından bahsedilemiyeceği ve bilirkişi raporlariyle de bu hususun anlaşılmış olduğu . . .

Yüzlerce mahkeme bu meseleyi, hususan Risale-i Nurun mahiyetini tesbit işini karara bağlamadan önce etraflı bilirkişi tetkikatı yaptırmışlardır ki, zikri geçen kararları mevzularına göre sıralamadan önce Risale-i Nur hakkında muhtelif bilirkişilerin ve bilirkişi heyetlerinin raporlarından başlıcalarını nakletmek yerinde olacaktır:

BİLİRKİŞİLER NE DİYOR?

Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Dinî Eserleri İnceleme Heyetinin veya Azalarının

RAPORLARI

a) ...«Said Nursiye ait eserler olup münderecatlarının hiçbir şahıs zikredilmiyerek yalnız Kur'an-ı Kerim ve Ehadis-i Şeriften ilham alınarak, başka başka ünvanlar altında karihasına göre hazırladığı bir takım esrar-ı ilmiyye ve hikemiyyenin, madde âleminden temsiller getirilerek izahları yapılmış ve büyük insan kitlelerini gafletten ikaz ve fikri ve şehevânî dalaletten ve su-i itikad ve ahlak girivelerinden kurtarmaya matuf ifadelerden; ve onları devletimizce dahi matlub olan güzel ahlâka sevkedebilecek yazılardan ibaret bulunmuş olduğu ve diğer şahıslara ait mektup ve saire dahi Said Nursinin eserlerinden okudukları noktalara ait hatırlarına gelen bazı mühim dinî ve ahlakî mesailin kendisinden istifsarlarından ve bazıları dahi bu zatın nâsih-i ümmet olduğundan bahisle arkadaşlarına, kendisini tanıttırmalarından ibaret defterler olduğu anlaşılmış ve netice itibariyle münderecatlarında kanunî mevzuata muhalif siyasî ve idarî bir mahzur görülmemiş olduğundan; bu eserlerde müsaderelerini icap eden bir hal bulunmadığı kanaatına varılmış bulunduğuna dair işbu raporumuz Ankara Birinci Ağır Ceza Yüksek Reisliğine sunulmuştur

Tarih: 23/5/1956. Heyet Azaları:
Hasan Fehmi Başoğlu   Hasan Hüsnü Erdem
Şehit Oral

b) Evvelce Temyiz Mahkemesi Ceza Dairesi Kararını ittiba ile Afyon Ağır Ceza Mahkemesi tarafından işlerinde devletimizin kanun ve mevzuat-ı esasiyesine aykırı olup da müsaderelerini icab eden ifade bulunup bulunmadığının tetkiki zımnında gönderilmiş olan beş çuval ve bir sandık içinde 312 kitap ve Risale ve mektuplar tetkik edilmiş. Ve neticede münderecatlarında, İslâmi itikad ve ibadetlere ve hüsn-ü ahlâka vatandaşları teşvik ve tergibden ibaret olup, kanuni mevzuatımıza aykırı bir ifade görülmediği ve bu itibarla bunlarda müsaderelerini icab eden bir hal bulunmadığı bildirilmiş idi.

Bu kere tetkiki emrolunan «Lem'alar» ve « Mektubat» adlı iki parça kitap dahi mezkür beş çuval ve bir sandık içinde bulunan kitaplar meyanında bulunmuş oldukları anlaşılmış ise de, evvelki tetkikatta işbu kitaplar matbu değil iken, bunların sonradan tabolunmuş bulunduğu cihetle, bu esnada içlerinde başkaca ifadeler olup olmadığı ihtimalleri nazara alınarak bunların sahife ve satırları teker teker okunarak yeni baştan gözden geçirildikte : Bu kitabların muhtevasında, hiçbir tarikatın adâb ve erkân ve âyinlerini beyan eden ve herkesi onlara girmeye teşvik eden bir yazı görülmemiş ve bilumum yazıların hülasa ve neticesi: Vatandaşları İslâmi itikad ve ibadetlerin ifasına, ve Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyeye ittibaa teşvik ve devletin temel esaslarını ihlâl edecek dini ve din kitaplarını ve sair mukaddesatı, nüfuz ve menfaat temin etmek kasdiyle âlet edilerek propaganda yapıldığına delalet eden bir ifade görülmemiş olduğu ve bu itibarla Türk Ceza Kanununun 163. cü Maddesi ve 6187 sayılı kanunla ilgisi bulunmadığı kanaatına varılmış olduğuna dair işbu raporumuzun Ankara C. M. U. liğine sunulması için yüksek riyasete arzına karar verildi.

26/5/1958. T. Sayı: 215

Hasan Fehmi Başoğlu — Hasan Hüsnü Erdem
Şehid Oral — Ömer Bilen — Ahmed Hamdi Kasaboğlu
Yusuf Ziyaeddin Ersal

c) Evvelce Temyiz Mahkemesi Ceza Dairesi kararına ittiba ile Afyon Ağır Ceza Mahkemesi tarafından içlerinde devletimizin kanun ve mevzuat-ı esasiyesine aykırı olup da müsaderelerini icab eden ifade bulunup bulunmadığının tetkiki zımnında gönderilmiş olan beş çuval ve sandık içinde 312 adet kitab ve Risale ve mektuplar tetkik edilmiş ve neticede münderecatlarında İslâmi ibadete ve hüsn-ü ahlâka teşvikten ibaret olup kanuni mevzuatımıza aykırı bir ifade görülmediğine ve bu itibarla bunlarda müsaderelerini icab eden bir hâl bulunmadığına dair arzedilen rapor mucibince mezkür mahkemece bu kitap ve Risale ve mektupların sahiblerine iadesine dair verilen karar Temyiz Mahkemesince de tasdik olunarak kaziye-i Muhkeme halini almış bulunduğu istihbar olunmuş idi.

Bu kere tetkiki emrolunan ilişik listedeki kitaplar dahi mezkür beş çuval ve bir sandık içinde bulunan kitaplar meyanında bulunmuş oluy içlerinde dini ve idari bir mahzur bulunmadığı mütalaa edilmiştir. Keyfiyetin yüksek riyasete arzına karar verildi.

20/6/1958 Müşavere Kurulunun 5 Azası

ç) İlişik levhalarda yazılı sözler Kur'an-ı Hakimin mazmunlarından alınan ve «Matbu ve gayr-ı matbu» bilumum İslam ahlakını ifade eden Risale ve kitaplardan, mevcut bulunan ve evvelce defalarca mahkemelerden tetkik için gönderilip münderecatlarında devlet ve milletimizce de matlub olan hüsn-ü ahlakı tavsiyeden başka içlerinde İslâmî ve idarî bir mahzur görülmediği yolunda cevap verilen Risale-i Nur Külliyatından alınmış vecizeler olduğu anlaşılmış olmakla; mezkür levhaların muhtevalarının 6187 sayılı kanun ile ilgisi bulunmadığının bildirilmesi uygun olacağı mütalaa edilmiştir. Keyfiyetin yüksek Riyasete arzına karar verildi.

Müşavere Heyeti Azaları

d) Nurculuğun mezhep olmadığı, Risale-i Nur adlı eserlerin münderecatının, Kur'an-ı Kerimin hakikatlarını izahtan ibaret bulunduğu, dini, idari ve kanuni bir mahzur görülmediği; bu eserleri okumak, okutmak dinen ve kanunen bir suç teşkil etmediği yapılan tetkikler neticesinde anlaşılmış . . . Keyfiyetin Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

9/6/1960

H. Fehmi Başoğlu   Ş. Oral   Ömer Bilen

A. Hamdi Kasaboğlu

e) Yüksek Başkanlıkça 6/6/963 gün, 18962 sayı ile Kurulumuza havale buyurulan, İstanbul Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesinin; 25/5/1963 Tarih ve 963/37 sayılı tezkeresi incelendi :

Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said Nursi adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanlarına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır. Adı geçen eserler, imanı fikirlerle birleştirmeye çalışmaktadır. . . Bunlarda dini bakımdan bir sakınca yoktur. Mahalline bu suretle bildirilmesi uygun olacağı mütalâasiyle keyfiyetin Yüksek Başkanlığa arzına karar verildi.

29/6/1963

Lûtfullah Baydoğan   Ahmed Hamdi Kasaboğlu

Abdülkadir İnan   Osman Keskioğlu

Dr. Ali Arslan Aydın   Hasan Hüsnü Erdem

f) . . . Said Nursi tarafından Arap harfleriyle yazılmış «Hizbül-Ekber-i Nuriye» adlı kitap incelendi : İlişik Risale her Müslümanın Allaha ubudiyet hususunda mükellef olduğu vecibeleri ifa etmekle beraber; fazla ibadet kasdıyla okumakta olduğu, salevat ve münacaatlara mümasil bir yazıdan ibaret bulunduğu görülmüş olmakla, münderecatında, dini, idari ve siyasi mahzuru mucib bir yazı görülmediğinin bildirilmesi uygun olacağı mütalaası ile Yüksek Başkanlığa arzına karar verildi.

4/10/1952 Heyet Azaları

g) İlişik eserler teker teker gözden geçirildikte: Münderecatları itibariyle Kur'an-ı Kerimden alınmış duaları, ve Âyet-i Kerime ve Hadis-i Şeriflerin şerhlerini ve Âyât-ı Celilede mündemiç olan hakaik-ı diniyenin izahlarını ve ibadetin esrar ve hikmetleriyle faziletlerini ve Ramazan orucunun fazilet ve hikmetlerini ve Cenab-ı Hakka yaptığı münacaatı ve kendisinin tarihçe-i hayatını ve Müslümanlığa ait vaki sorulara fenni ve felsefi ve ikna cevapları muhtevi olduğu; ve 1906 senesinde Cami-i Emevide irad ettiği «Hutbe-i Şamiye» de, İslamlara lazım olan ittihad ve şecaat ve hamasetten ve dine hizmetin ve iman kuvvetinin maddi ve manevi faidelerinden bahis bulunduğu anlaşılmış; ve muhtevasında dini ve idarî mahzurlu bir ifadeye tesadüf edilmemiş olduğunun bildirilmesi uygun olacağı mütalaası ile Yüksek Reisliğe arzına karar verildi.

13/5/1955, Sayı 242, Heyet Azaları

h) «Mesnevi-i Nuriye» adlı kitap hariç olarak, ilişik eserlerin Afyon Ağır Ceza Mahkemesince gönderilip, tetkik edilip ve içerisinde dini, idarî ve kanunî bir sakınca bulunmadığı bildirilerek; Temyiz Mahkemesince de tetkik edilip, muhkem kaziye teşkil eden beş çuval ve bir sandık içinde 312 adet kitapların içinde bulunan kitaplardan olduğu anlaşılmıştır.

«Mesnevi-i Nuriye» adlı kitaba gelince; bu kitap, evvelce Said Nursî tarafından Risale-i Nur Külliyatının hülâsası olarak, arap lisanı üzerine kaleme alınmış ve bilâhere kardeşi Abdülmecid Nursî tarafından Türkçeye çevrilerek tab' edilmiş ve münderecatı da Kur'an-ı Kerimden aldığı füyüzat ile, afakî ve enfüsi Tevhid-i İlahiye delâlet ve işaret edilen sünühatını karihasının vüs'atı nisbetinde tavsir edilmiş bulunduğu görülmüş olmakla bu kitapda dahi dinî ve idarî bir mahzur görülmemiş olduğunu bildirilmesi uygun olacağı mütalaa edilmiştir.

Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

5/2/1959, S. 9, Heyet Azaları

ı) Bediüzzaman Said Nursî tarafından yazılan «İşârât-ül-İ'caz» adlı eser tetkik edilerek münderecatında her hangi suç unsuru bulunup bulunmadığının bildirilmesine dair yazısına bağlı kitap incelendi :

İlişik eserde, baştan nihayetine kadar Kur'an-ı Kerimin Fatiha ve Bakara Suresinin bir kısmının tefsirine ait bir ilim kaynağı olup, Kur'an-ı Kerimin izahını ve hikmetlerini ve esrarlarını ve bilvesile itikadî meseleler de ele alınarak muhtelif akidelere karşı akaidin hakkiyle beyan edildiği anlaşılmış ve münderecatından dinî bir mahzur görülmemiş olduğunun bildirilmesi uygun görülmüştür. Keyfiyetin Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

T. 8/9/1959, Sayı: 465, Heyet Azaları

J) . . Risale-i Nur Külliyatından «Sözler» ve «Mektubat» ve Avukat Bekir Berk'in Risale-i Nur hakkındaki muhakeme Müdafaasında suç teşkil eden hususun bulunup bulunmadığı ve Nurculuk diye bir tarikat olup olmadığı hakkındaki müzekkeresi ile buna bağlı mezkür eserler incelendi :

1 — Nurculuk adında resmî veya gayr-i resmî bir tarikat olmadığını,

2 — Bahis mevzuu olan Risale-i Nur Külliyatından ilişik «Sözler» ve «Mektubat» adındaki eserler dahi Said Nursînin te'lifatından olarak müteaddit mahkemelerden gönderilip tetkik neticesinde münderecatları Kur'ân-ı Hakimin tevhid ve İslâmî ahlaka ait hükümlerini karihasının vüs'ati nisbetinde maddî ve hayatî misallerle tefsir ederek, Müslümanların iman ve ahlaklarının kuvvetlenmesine yardımdan başka bir şey olmayıp adlî ve idarî bir mahzur görülmediğine karar verilen kitaplar meyanında bulunduğunun,

3 — Bu kitapları okumak ve okutmak, sair İslâmi kitaplar gibi bir suç unsuru teşkil etmez. . .

Keyfiyetin Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

9/11/1960, S. 7, Azalar

k) ...*«Bediüzzaman Said Nursi, Tarihçe-i Hayatı, Eserleri, Meslek ve Meşrebi»* adlı eser ile diğer dört eser mektup içinde, suç unsuru ve bunları her hangi bir yerde bulundurup okumakta mahzur bulunup bulunmadığı hakkındaki 21/4/1960 T. 960/14 sayılı yazısı ile eki bulunan mezkür eser ve mektuplar okunup incelendi :

İlişik matbua ve ekleri, Risale-i Nur Talebeleri tarafından merhum Said Nursinin tarihçe-i Hayatına ve te'lif eylediği Risale-i Nurun Kur'an-ı Kerimin tefsiri mahiyetinde ve onun hakikatını belirtmek sadedinde olup merhumun hiçbir tarikat, cemiyet ve siyasetle alakadar olmadığına; ve yalnız Müslümanların imanını takviye için, Kur'ân-ı Kerimin hakikatlarını beyan ettiğine dair, muhtelif surette kaleme alınan izahları muhtevi Risaleler mecmuası ile, mektuplardan ibaret olduğu görülmekle münderecatında dinî, ahlâkî ve idarî bir mahzur olmadığı gibi kanunî mevzuatımıza mugayir bir durum dahi, bulunmadığı anlaşılmış olduğunun bildirilmesi uygun görülmüştür.

Keyfiyetin Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

28/4/1960, S. 140, Azalar

l) «Sikke-i Tasdik-ı Gaybi» adlı eser, mündereeat itibariyle yedi kısma ayrılmıştır.

1 — Risale-i Nurdan parlak fıkralar namiyle Bediüzzaman Said Nursi ve Talebeleri tarafından Risale-i Nur Külliyatının ehemmiyeti hakkında yazılan makaleler.

2 — Bir kısım Kur'an âyetlerini izah eden «Birinci Şua.»

3 — Hazret-i Alinin bazı kasidelerini izah eden «Sekizinci Şua.»

4 — Hazret-i Alinin bir kasidesindeki bazı işaretleri beyan eden «Yirmi Sekizinci Lem'a.»

5 — «On Sekizinci Lem'a.»

6 — Evliyaullahın bazı beyitlerini izah eden «Sekizinci Lem'a.»

7 — Risale-i Nurdan Parlak Fıkralar.

Eser bir bütün olarak dört kısımda mütalâa edilebilir.

a) Kırkikinci sahifeye kadar olan ilk kısımla son kısmı,, eserin müellifi tarafından Nur Şakirdlerine hitaben ve bazan da Nur Şakirdleri imzasiyle yazılan makaleler serisi.

b) Kırkikinci sahifeden doksan altıncı sahifeye kadar olan kısım, Kur'an-ı Kerimin âyetlerini cifir ilmine ve ebced hesabına göre tefsir etmekte ve Risale-i Nur hakkında sarahaten müjdeler vermektedir.

c) Doksan altıncı sahifeden yüz yirmi dokuzuncu sahifeye kadar, Hazret-i Alinin bazı kasidelerini ebced hesabiyle tefsir ederek, Risale-i Nuru bir mânevî işaret olarak müjdelediğini ve müellifini haber verdiğini yazmaktadır.

d) Yüz yirmi dokuzuncu sahifeden itibaren, Abdülkadir-i Geylanînin Beyitlerini aynı usul ile tefsir ederek, eserleri ve kendisi hakkında verilen müjdeleri sıralamaktadır.

Hülasa olarak, ilişik eser, evvelce tetkik edilen eserlerin meyanında bu isimle ve kitap halinde okunmamış ise de; muhtevasındaki 2-3-4-5 ve 6. kısımları Risale halinde tetkik edilmiş; dinî, idarî ve adlî bir mahzur olmadığı belirtilen kitaplar listesinde bulunmuştur.

Yukarıda bahsedilen kısımların hepsinde, Risale-i Nurun ve müellifinin mecazi işaretle müjdelediği ve buna binaen vazife sahasında bulunduğu, bunlara muhalefetin doğru olmadığı, muhabbetin ise, Cenab-ı Hakkın rızasını kazandıracak bir yol olduğu beyan edilmektedir.

Mecmuaya ilişik Risale halindeki yazılara gelince: Bunlar Reis-i Cumhura, Başvekile, Vekiller Heyetine ve Büyük Millet Meclisine takdim olunan mektuplardan ibaret olduğu.. ve münderecatlarında, kendilerine yapılan baskılardan şikâyeti; tazarru ve niyazdan ibaret bulunduğu görülmüştür.

Binaenaleyh, münderecatı yukarıda icmal edilen ilişik mecmua ile mektuplar, muhtevalarında İslâmî ve kanunî mah-

zur bulunmadığı ve evvelce tetkik edilen eserlerin arasında bulunduğu anlaşıldığı gibi; hâlen tetkikinde dahi kanunî mevzuatımıza aykırı bir ifâde görülmediğinin bildirilmesi mütalâa edilmiştir.

Keyfiyetin Yüksek Riyasete arzına karar verildi.

T. 3/5/1960. S. 156. Azalar

m) ...«Kur'an-ı Kerimin Hakiki Tercümesi olamaz ve Başka Harfle Yazılamaz» isimli 84 sahifelik kitapla bu husustaki dosya Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesinin 15/9/1962 gün ve 962/12 sayılı kararına uyularak tarafımızdan incelendi: Sözü geçen kitap; «Kur'an Nedir? Ezan ve Kamet» gibi mübarek kelimelerin tercümesini iddia edenlere Cevap, Hıristiyanlara bakarak İslâm dininde reform olabilir mi? İslâm dinine yapışmak geri bırakır mı? Dinde yeni icadlar çıkaran menfi milliyetçilere cevap, Kur'an-ı Hakimin hakiki tercümesinin kabil olup olmadığı; bu zamanda içtihad yapılabilir mi ve içtihad kimlerin hakkıdır. Mezheplerin zuhuru ve tevhid meselesi. Dört mezhebin hak olması. Bir kısım ehl-i dalaletin içtihada teşebbüsleri nedendir? başlıklar altında Said Nursinin Risalelerinden alınmış pasajlardan ibaret olup, bunların ilmî ve dinî bakımdan incelenmeleri maksud ve matlub bulunmadığı gözönünde tutularak bu hususta bir mütalaa serdine lüzum ve mahal görülmemiştir.

Sanık Ekrem Kökerin hareketinin 6187 sayılı kanunun 1. ci maddesine temas edip etmediği noktasına gelince: Adı geçenin hareketi din adamları arasında tartışma konusu olan bazı dinî meseleleri Said Nursinin hal ve fasl edeceğine inandığı, sözlerini sıralayıp yaymaktan ibaret olduğuna göre bunun 6187 sayılı kanunun 1. ci maddesinin şümulü dahiline girebileceğini kabul etmek doğru ve yerinde olmayacağı kanaatına varılmış, sözü geçen dosya, kitap ve dergiler aynen iade edilmiştir. Saygılarımızla.

T. 6/12/1962. S. 63 Azalar

2 — MÜNFERİD BAZI BİLİRKİŞİ RAPORLARI

a) ... İki şahsın evlerinde ve ticarethanelerinde ele geçen 16 adet mektup ve broşürlerin neden ibaret olduğu. Devletin temel nizamlarını sarsıcı telkinatı ihtiva edip etmediği hususlarının incelenip bir raporla bildirilmesi için Kargı Sorgu Hâkimliğince ehl-i vukuf tayini üzerine 16 parçadan ibaret mektuplar, yazılar ve şiirler teker teker okunup incelendikte:

... Manevî mefhumlara ve dinî tezahürlere muarız, bazı içtimaî cereyanlarla fikrî ve felsefî bir mücadele yolu tutulduğu, Nur Talebelerinin benimsediği manevî inanç manzumesinin cemiyet için çok faydalı olduğu, yıkıcı bilcümle cereyanlara Nur Talebelerinin hasım olduğu; ve asayiş ve içtimaî düzeni bozmadan ilmî bir metodla fikir sahasında çalışıldığı, insanların Allaha ve İslâmî inanışa bağlanmasının lüzumlu olduğu, hiçbir siyasî gaye gütmeden müsbet şekilde çalıştıkları, tuttukları yolun tarikat olmayıp hakikat-ı Kur'aniye olduğu, dinî mefhumları ve kitapları, siyasete, dünyevî ve şahsî umurlarına asla âlet etmeden, herşeylerini feda edercesine feragatkârane say ettikleri, mahkemelerce beraet verilerek zararsız olduğu tebeyyün eden Nur Risalelerinin tesirli bir iman komprimesinden ibaret olduğu beyan ve izah edilmektedir... Mezkûr mektupların gerek teker teker, gerekse heyet-i umumiyesinin küll halinde tetkikinde:

Bunların hepsinin siyasî bir maksad taşımadığı, hiçbir muzır menfî bir fikrin telkinini ihtiva etmediği, sadece komünistlik ve anarşistlik gibi İslâmiyete aleyhtar cereyanlarla fikrî bir mücadele yolu tutulduğu, menfî cereyanların cemiyeti izmihlale uğratmalarına mani olmak için manen kuvvetli ve inancı sağlam olmak lüzumunun tevzi edildiği ve Risale-i Nurları okuyanların benimsemiş oldukları, Kur'an ve iman düsturlarının

müdafaasını yaptıkları, mahkemelerin tetkikatından geçtikten sonra beraet ettikleri anlaşılan Risale-i Nurların, bunları okuyanlar tarafından yekdiğerlerine tavsiye etmek ve İslâmî ahlâkı tezkiye ve tebcil etmek gayesiyle mektupların yazıldığı anlaşılmıştır.

Risale-i Nurların müellifi Said Nursiye yazılan mektuplarla, bu külliyatla ilgili yazı ve broşürlerin maznunlar tarafından şahsî kütüphanelerinde muhafaza edilmesi keyfiyeti ise, mumaileyhlerin muhabbet edip benimsedikleri ve beğendikleri eserleri ve müellifi ile ilgili evrakı kolleksiyon yapmaktan ibaret olduğu görülmüştür. Bu mektup ve broşürlerle devletin temel nizamlarını sarsıcı, içtimai düzeni ihlâl edici, laikliğe aykırı surette propaganda ve telkin yapılmadığını, gizli cemiyet halinde çalışılmadığına, cemiyet ve teşkilât tesisi için faaliyet gösterilmediğine, dini kitapları ve mukaddes mefhumları şahsî nüfuz ve menfaat temini için politikaya âlet edilmediğine, her hangi bir tarikat için tavsiye ve telkin yapılmadığına, siyasi ve şahsi ve dünyevi bir gayeye vüsul için propaganda ve telkinat icra edilmediğine kanaat tahassul ettiğini bildirir; işbu rapor imzalanarak sorgu hâkimliğine takdim kılındı.

T' 21/3/1963, Bilirkişi
Ortaokul Din Dersi Öğretmeni
Ahmed Hamdi Sözen

b) ... Tetkik ettiğim dosya, kitap, Risale ve eşyalar: Bazı Kur'an-ı Kerim Surelerini muhtevi küçük bir mecmua, «Tahmidiye», «Sözler», (Bediüzzaman) «Hizbül Envaril Hakaik-i Nuriye», «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki:» adındaki bir yazı, Ali Ulvi Kurucunun «Muhterem Üstadımızın Tarihçesi, Önsözü» başlıklı yazısı, «Yirminci Asır Kur'an Âşıklarına Mektuplar», «İslâmisch-Theologisches Risale-i Nur Institut Direktörü Hikmet Scher'in bir yazısı, «Bediüzzaman Cevap Veriyor», «Lem'alar» (Bediüzzaman) «Mektubat» (Bediüzzaman) «İşarâtül İcaz fi Mezannil icaz» (Bediüzzaman), «Asâ-yı Musa» (Bediüzzaman), «Şuâlar» (Bediüzzaman), «Yirmi Üçüncü Söz» (Bediüzzaman), «Nur'a Mektuplar..»

Tetkik ettiğim bütün bu eserlerin mahiyeti, istihdaf etti-

ği gaye: itikad ve ibadet ve ahlâk-ı İslâmiye esaslarını tahkime ait olup, bu eserlerde hiç bir tahrik ve maddi kuvvet kullanılmaksızın ruhi terbiye yoluyla İslâm dininin yükseltilmesine ve Kur'an-ı Kerimin anlaşılmasını istihdaf eden bir gaye güdülmekte; gerek parça halinde, gerek kül halinde laikliğe aykırı ve dini siyasete âlet etmek ve şahıslar için menfaat sağlamak maksadlarını gütmemektedir. Netice itibariyle münderecatlarında kanuni mevzuata aykırı bir taraf görülmemiştir.

T. 11/Temmuz/1961
Balıkesir Müftüsü
M. Hamdi Erdem

c) ... Kur'an Nedir? Tarifi Nasıldır? adlı matbuayı tetkik ettik.

Usul-u fıkıh ilminin, Kur'an-ı Kerim tefsirine aykırı olmadığı ve yazanın Kur'an-ı Kerimi sırf medihten ibaret bulunduğu, sadece veciz elfaz ile aynı fikrin tekrarlandığı ve matbuanın edebi mahiyette bir yazı olduğu tesbit edildi. Binaenaleyh, bu matbua içinde suç teşkil edecek bir cümle görülmemiştir. Bunun tab edilmesinde ve neşrinde bir mahzur da asla melhuz değildir.

Bunu yazan zât, Kur'anın ulviyetini kendi iktidarı dahilinde belirtmek istemiştir. Bu cihetle bu matbua, hiçbir vecihle zararlı neşriyattan sayılamaz.

T. 16/1/1963
Eski Diyanet İşleri Reisi Ömer Nasuhi Bilmen
Yüksek İslâm Ens. Müdürü Ahmed Davudoğlu
Doçent Dr. Nurettin Topçu

d) ... Merhum Bediüzzaman Said Nursîye ait yazılarla mektuplardan ibaret 11 parça eser ehl-i vukuf sıfatiyle tarafımdan tetkik olundu:

Said Nursînin yazıları, İslâmın ulviyet ve azametine ait, onu tebcil edici mahiyette ve İslâm dinine bağlılığın cemiyeti yükseltici olduğunu iddia edicidir. Taraftarları da neşriyatlarında ve mektuplarında aynı dâvaya şiddetle bağlanmış bulunuyorlar. Ve üstadlarının kuvvetle tesiri altındadırlar.

... Bir muallimin neşrettiği risalede ise: Yine Nur Risale-

leri övülmekte ve bu Risalelerin imanı takviyede en büyük hizmeti gördükleri Nur münkirlerini mağlub etmek hususundaki değer ve kudretleri anlatılmaktadır. Aynı zamanda Bediüzzamanın bir mürşid ve bir ahlâkî nâsih olarak yüksek meziyetleri anlatılmaktadır.

Mektuplarda ise: Bediüzzamanın Talebelerinin kendisine meftun olduğu meziyetlere İslâmiyeti yükseltme hususundaki mümtaz kabiliyeti ve iktidarı teslim edilmekte, Nur Risalelerinin İslâmiyeti âleme yaymak hususundaki yüksek değeri kabul olunmaktadır...

Bu yazıların hiçbirinde lâikliğe aykırı olarak dini siyasete âlet yapmak gayesi düşünülmemekte; belki içtimai hayatımızın İslâmî ruh ve ahlâk dairesinde cereyanı, kuvvet ve ihtirasla tavsiye olunmaktadır. Yine bu yazılarda devlet nizamını sarsıcı veya bu hususda dini vâsıta yapıcı bir karakter görülmeyip; sadece cemiyete dini hayat telkini yaptığı anlaşılmaktadır.

Tetkik edilen aynı yazılarda Bediüzzamanın şahsı için veya herhangi bir şahıs için menfaat temini gayesi güdülmemektedir. Zira ne cinsten olursa olsun menfaat teminine matuf her hangi bir vasıtaya müracaat edilmemiş olduğu görülmekte ve menfaat gayesi üzerinde hiçbir unsur ortaya koyulmamaktadır.

Kendilerine, fikir ve irşad yolunda üstad telâkki ettikleri Bediüzzamanın çalışma tarzı hakkında 11 numaralı vesikanın 14. cü sahifesinin son kısmındaki şu satırlar tam ve vâzıh bir fikir vericidir: «Madem bize menfi harekete izin vermiyorsun. Öyle ise biz de Rahmet-i İlâhiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki, din düşmanlığı ile üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız zalimlerden intikamımızı şöyle alacağız: Risale-i Nuru ölünceye kadar defalarca okuyacağız, neşrinde sebat ve sadakatla hizmet edeceğiz. Onu altın mürekkeple yazacağız..» Bu satırlar ve bu ifade Nur şakirdlerinin şiarını ortaya koyucudur. Bu şiar hiçbir tahrik vasıtası ve maddi kuvvet kullanmaksızın ruhî terbiye yolu ile İslâm dinini yükseltme ve onun mukaddes kitabı olan Kur'ân-ı Kerimi en mükemmel ve iyi anlaşılmış şe-

kilde, ulvî ilhamlar halinde tefsir edici Nur Risalelerini bütün İslâm dünyasına yaymaktan ibarettir. Bu mütalâalarla, ehl-i vukuf olarak tetkik ettiğim yazıları, parça parça veya küll halinde laikliğe aykırı olarak dini siyasete âlet etmek veya şahıslar için herhangi bir menfaat sağlamak gayesini gütmedikleri... neticesine varmış bulunuyorum. Saygılarımla arzederim.

25 Nisan 1960
Robert Koleji ve İstanbul Lisesi Felsefe Öğretmeni
Felsefe ve Ahlâk Doçenti Dr. Nurettin Topçu

e) ... Said Nursî tarafından kaleme alınan «Küçük Sözler» adlı eserde:

Besmelenin ihtiva ettiği derin manalar ve İlâhî sırlar; Gayba inanan müminlerin meziyetleri; Allaha ibadetin güzelliği; Namazın kıymet ve ehemmiyeti; Allahın takva sahipleri ve ihsan edenlerle beraber olduğu; Mal ve nefsi Allah yolunda sarfetmenin lüzumu; İman esaslarını bildiren Amentü Billahın vasıfları ve onlara imanın sağladığı faydalar, Beş vakit namazın lüzumu ve beş vakte tahsis edilmesinin sırları; gafleti bırakarak âhireti hatırlamanın zarureti; Ve nefisle daima mücadele ederek imandan ayrılmamak gerektiği temsili hikâyeler ve tasavvufi bir uslûpla anlatılmakta ve (kitabın sonunda) Kur'anı açıklayan sözlerinin daha tesirli oluşu, imanın müstesna kuvvetine, bilgisinin ilhâm ve şehadet oluşuna, sözlerinin taklid olmayıp tahkik ve bürhan oluşuna bağlamaktadır.

Ayni müellife ait olan «Uhuvvet, Ramazan - İktisad - Şükür Risaleleri» adlı eserde: İman ehlinin kardeş olduğu ve birbirini sevmeleri gerektiği; düşmanlık, hırs ve hasedin bırakılması, herkesin rızkını Allahın verdiği, gıybetin doğurduğu fena neticeler; Ramazanın hikmetleri; İktisad ve kanaatin fayda ve hikmetleri; İsrafın doğurduğu fena neticeler ve Allaha şükretmenin lüzumu tasavvufi nüktelerle, âyet ve Hadislerle izah edilmekte ve okuyucular; birlik, muhabbet, iyi ahlâka teşvik edilmektedir.

Said Nursînin muhtelif eserlerinden derlenerek 1960 yılında neşredilen «Bediüzzaman Cevap Veriyor» adlı eserde (Dört adet mükerrer) Hazret-i Peygamberin son Peygamber olduğunu en güzel bir şekilde Nur Risalelerinin isbat ettiği; Risale-i Nurun siyaset cereyanlarından son derece uzak olduğu, yeni Saidin siyasetten niçin bu derece kaçtığı, niçin dünyaya kıymet vermediği, ve dünya siyasetiyle ilgilenmediği tasavvufi görüş ve ifade ile izah ediliyor.

Risale-i Nur Talebesinin gayesinin rıza; düsturunun ihlâs olduğu, imana taalluk eden ilimler Rıza-yı İlâhiden başka hiçbir şeye âlet olamaz fikri; mahkemede hâkimler heyetine ifade edilmekte ve Risale-i Nura zararlı kitap nazariyle bakılmaması gerektiği, Nur Risalelerinin bu vatanı dinsizlik, komünizm tehlikesinden koruyan bir Kur'an mucizesi olduğu, bu sebeple bu kitapların sür'atle bastırılarak dağıtılması gerektiği ve ancak bu yolla mezkûr iki belaya karşı durulabileceği iddia ve izah edilmektedir.

Yegâne gayenin: Allahın rızasını kazanmak için Kur'ana ve imana hizmet olduğunu ve bu yolda karşılaşılacak her türlü güçlüklere tahammül edilmesi gerektiği talebelerine telkin ediliyor.

Risale-i Nurun hepsinin iman esaslarını isbat ve izah etmeyi ön plâna aldığı, kürtçülük - Türkçülük gibi milliyet fikrinin zararlı olduğu, İslâmi birliği parçalamak ve bu ayrılıktan faydalanmak gayesiyle içimize hariçten sokulan bir zehir, bir tefrika olduğu; buna mukabil cemiyetin dahilî ihtiyaçlarını fertler arasındaki muhabbet, yardımlaşma, dayanışma gayesine matuf olan fikirlerin milliyeti teşkil ettiği, Kürdistanda dünyaya gelmekle beraber herşeyden önce Müslüman olduğu, hayatının çoğunun Türkler arasında geçtiği, en sadık ve muhlis kardeşlerinin Türklerden olduğu, İslâm ve Kur'ana en çok hizmet eden milletin Türkler olması sebebiyle en çok Türkleri sevmeyi ve onları desteklemeyi kudsi vazifelerinin icabından saydığı, kendisinin şeyh olmayıp hoca olduğu; muayyen bir tarikatı iltizam etmediği, kimseye tarikat yapmadığı ve bilakis zamanımızın tarikat zamanı olmadığını söylediği, İslâma ve imana sarılmak lüzumunu anlattığı, körükörüne taklidin zararlı olduğu, mahkeme önündeki müdafaasında «Mektubat» adlı kitabın nakledilen müteaddid mektuplarla etraflı olarak

izah edilmektedir. Hamiyet-i diniyenin hamiyet-i milliyeden daha kuvvetli ve lüzumlu olduğu «Hutbe-i Şamiye Zeylinden» naklen ifade olunmaktadır.

Otuz bir Mart Vak'asında yaptığı hizmetleri o zamanki Örfî İdare mahkemesi önünde izah eden ve beraet edilmesini temin eden müdafaası nakledilmektedir.

Hıristiyanlıkta olduğu gibi İslâm Dininde reform yapılmasını isteyenlerin fikirlerini münakaşa eder. Said Nursînin «Yirmi Dokuzuncu Mektub'undan bir kısım nakledilmekte ve dinin esası üzerinde değişiklik yapılmasını isteyenler ehl-i bid'a ve ehl-i ilhad olarak vasıflandırılmaktadır.

Said Nursînin şahsiyeti ve ahlâk-ı seciyesi muhtelif Nur Risalelerinden alınan parçalarla anlatılmakta ve sosyal hayatta bazı tavsiyeleri «Hutbe-i Şamiye» adlı risalelerinden nakledilmektedir.

Kur'an-ı Kerimin fen ve san'atlara remiz ve ima şeklinde işaret ettiği izah edilmekte ve (Radyo, İlahî büyük bir nimettir) denilmektedir.

Kitabın sonunda Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesine sunulan «Bazı gazetelerin Nur Talebeleri Hakkındaki Asılsız Neşriyatına Cevaptır.» Başlıklı cevâbî broşürün bir sureti dercedilmiş ve bu yazıda Said Nursînin ve Risale-i Nur Talebelerinin tarikatla ilgileri olmadığı, bu iddianın asılsız olduğu, Said Nursînin «zaman tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız Cennete giren pek çok, fakat imansız Cennete giden yoktur.» Sözlerinin delil teşkil ettiği ifade edilmekte; üstadlarının hiç kimseden hediye kabul etmediği, iktisad ve kanaatı bütün hayatı boyunca kendine düstur edindiği, kırk senedir «Euzü Billahimineşşeytanı vessiyaseti» diyerek siyasetle alâkasını kestiği ve bütün ömrünü Kur'ana ve iman kurtarma dâvasına hasrettiği, Sünnet-i Seniyyeyi ihya ve imanı muhafaza uğrunda yüz otuz parça eser vücuda getirdiği, din düşmanlarına karşı hayatını hiçe sayarak mücahede ettiği ve bu mücadelesinde de muvaffak olduğu, kendisine peygamberlik isnad etmeyi İslâmiyete taarruz ve Kur'ana ihanet saydığı komünistlerin ve din düşmanlarının arzularının tam aksine ol-

rak Risale-i Nur neşriyatının erkekler ve kadınlar arasında son sür'atle intişar ve inkişaf ettiği ifade edilmektedir.

Said Nursi tarafından 1320 yılında kaleme alınan «Münazarat» adlı eserde:

1 — «Münazarat-ı Bediüzzaman», 1329, kırkbeş sene önce bazı aşiretlerin suallerine Said Nursînin verdiği cevapları muhtevidir.

Dine zarar (1-7), Mehdi meselesi (8), Hürriyeti takdir etmiyenler (16), hükümet İslâmiyete hizmet edecek mi? (18), Nasıl hürriyet imanın hassasıdır? (27), Neden tekebbür küçüklük alâmetidir? (29), Alem-i İslâmı kayıt altında tutan istibdad-ı manevi nedir? (31), Gayr-ı Müslim ile musavat nasıl olacak? (39), Ermenilerin kaymakam ve vâli oluşları, ülema-i eslâf istibdadın fenalığından bahsetmişlerdir. (75), Ermeniler daha cesur olabilirler mi? (88), Kuvvetimizi nasıl toplayıp namus-u İslâmiye-i Milliyeyi muhafaza edeceğiz? (95), Bize lazım olan doğruluk, yalan söylememek, sıdk, ihlâs, tesanüd (96), Ve Allah mevzuunda sıdk (99), Şeyhlerden beklenilen ihlâs ve saire (114), İslâm âlimleri arasındaki ihtilafın sebeb'eri (120), Medresetüzzehra adıyla bir Darül Fünunu kurma talebi (129), Kürtlerin içtimai hayatı nasıl olup, Türklerin hayat ve saadetinden neş'et eder. (130), Kurulacak medresede ilim'erin mezci (132), Medarisin tevhid ve ıslahı. (137), Dinsiz olmayan Jöntürklere hüsn-ü muamelenin sebebi (145) İttihad ve Terakki hakkında fikriniz (146), Zindan-ı atâlete düştüğümüzün sebebi nedir? (146)

Bediüzzaman Said Nursînin ölümü münasebetiyle Nur Talebelerinin yazdığı bir mektup; hislerini belirtmektedir.

Bu eser 1329 da Meşrutiyet yıllarının durumuna göre yazılmış, Said Nursînin o devrin siyasî, dinî meselelerine ait verdiği cevapları ihtiva etmektedir.

«İhlâs Risâleleri» Said Nursî, matbu, 1959 Nur Matbaası Ankara. 39 sahife.

«İhlâs Risalesinde: «Mesleğinin tarikat olmadığını, hakikat olduğunu» söylüyor. Olgun insan olanlara bu yolu gösteriyor.

İştirak-ı emvâlin, komünizmin aleyhine bulunuyor. İştirak-ı emvallerine, iştirak-ı amellerini «tesanüdü» tavsiye ediyor. Şakirdlerini gösterişe kapılmaktan men ediyor. Mesleğimiz şeyhlik değildir, uhuvvettir, kardeşliktir.» diyor.

«İktisad Risalesinde»: Dilenciliği, hasisliği, hırsı, oburluğu, ısrafı men ediyor.

«Şükür Risalesinde»: Allahın hudutsuz lütfuna karşı şükretmeyi tavsiye ediyor.

«Uhuvvet Risalesi»nde: Fertlerin birbirlerine yaklaşmalarını istiyor. Adaveti, buğzu kalbinden silmeyi tavsiye ediyor. Siyasetten çekildiğini tasrih ediyor. «Elhubbu Fillah, Vel buğzu Fillah, Vel hükmü Lillah»..

Ayni müellif tarafından yazılan «Sikke-i Tasdik-i Gaybi» adlı bazı sahifeleri noksan eserde:

Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Said Nursî, Doğuş Matbaası, Ankara,1959.

Bazı kerametlerden bahsediyor.

Ayni müellif tarafından eski harflerle yazılmış «Mektûbat» Mecmuasında: Elhamdülillah Risalesi, Kur'an meali ve hamdin tefsiri (1-16), Ramazan-ı Şerif Risalesi (17-35), Allahu Nurussemavatı.. Âyetinin tefsiri (36-40), Kur'an Tilmizlerini (Talebelerini) ikaz (41-67), Es'ile-i Sitte (Altı sual) kendine yapılanların zulüm olduğunu iddia ediyor. (68-73), Bazı âyetlerin tefsiri ve bazı suallere cevabı (73-89), Velayet hakkında (90-114), Otuzüçüncü Mektup: Bazı âyetlerin tefsiri (116-176),

Münazarat olarak basılan eserin el yazması (176-361) sayfalı olan Türkçe eski yazı ile yazılmıştır. Bunun hakkında raporda bilgi vardır.

«Said Nursî ve Bazı Talebeleri tarafından teksir halinde yazılan mektuplarda: Yirmi yedi sahife, Said Nursînin mektupları (Nur Risalelerinin ehemmiyeti, ihlâs, doğruluk vesaire), 105 sahife talebelerin mektup, manzume ve makalelerini ihtiva etmektedir. Said Nursînin mektupları umumî olarak

Nur Risalelerinin, bin senelik tahribata karşı, kalbin, ferdin, vicdanın, aklın ıslahına ve ehl-i imanın efkâr-ı âmmesinin istikametine çalışır, diyerek gayesini belirtmekte ve Nur Risalelerinin Kur'anın manasından çıktığını söylemektedir.

İkinci Mektupta: Nur Risalesinin tesiri beyan ediliyor. (3-13) diğer bir mektupta riya hakkında. Diğer bir mektupta keramet anlatılmaktadır. (13-16), İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Müdafaanamesi (15-19), Said Nursinin hediye, sadaka almayışının sebebi (20-22), Said Nursînin evlenmeyişinin sebebi (22-28) Talebelerinin bazan diğerlerinin ve sair sebeblerle yazdıkları...

Said Nursî tarafından arapça olarak hazırlanan «Mesnevi Mecmuası» adlı eserde el yazması, ciltli.

Said Nursî, eserinde eski halinden yeni haline nasıl inkılab ettiğini...

Mukaddime: Türkçe, metni Arapçadan, eser müteaddit risalelerden mürekkeptir.

Haşir Risalesi: Cevaplar, Nur-u Mesnevi (Ruhanî bir seyahat), Delail-i Nübüvvet, tütün içenler aleyhinde, Katre, Müsbet tevhid, (1340 da basılan bir eserin cevabı, akaid-i İslâmdan bahis), Erbaat-ı emraz: Yeis, ucub, gurur, su-i zan Meratib-i Meşhure, Zeylül Katre (Remizler), Hubab, Ummanel Kur'an, Münacaat (Farsca), Kitab-ı İrşadiye (Elmecalis-i millelil İslâm) Büyük Millet Meclisi azalarına hitaben Türkçe olarak basılmış «Millet meclisi azası irşad hitabesi.» Zeylül Hubab, Damlalar Risalesi, 1341 de basılmış Arapça Habbe, Arapça 1338 H. Zeyl-i Habbe. 1338 H. Evliyaullah mevhibesinden seçmeler. İntibaha davet edici kısımlar. 1340 H. 1339 Rumi. Dürre, Mev'ize, Tetimme min Hidayetül Karar, H. 1340 Rumi 1338 İstiğfaratı mutazammın, Nokta, Türkçe, kemalat-ı İlahiyeyi mutazammın.

Aynı müellif tarafından kaleme alınan «İşaratül İ'caz» adlı eserde Bediüzzaman Said Nursî tarafından Arapça olarak kaleme alınan «İşarâtül İ'caz Fî Mezannil İcaz» adlı eser: Başından sonuna kadar Kur'an-ı Kerimin yüksek uslubü i'caz ve belagatı, hikmet ve esrarı, ilmî bir uslûb, bir vukufla ifade

leri tarafından ileri sürülmektedir. Bazı manidar rüyaların Said Nursi tarafından görüldüğü, üstadlarının Barladan İspırcedilmiş. Bu vesile ile bazı iman ve inanç bahisleri de ele alınmış. Batıl itikadlara karşı hak olan İslam akidesi delillerle izah edilmiştir. Bütün bunlar kendisine has olan bir ifade ve oldukça güç anlaşılan bir arapça ile yazılmıştır.

«Said Nursinin Avukatı Tarafından İzmit Ağır Ceza Mahkemesine sunulan itiraz lâyihasında: Said Nursinin İzmit Ağır Ceza Mahkemesine avukatı tarafından gönderilen itiraz lâyihası Osman Karaman ve Talat Sökmen tarafından 1960 da neşredilmiş 29 sahife olup mahkemeye takdim edilen mudafaa olup, isnad edilen suçları reddetmektedir.

«Hizbül Envar-ı Hakaik-i Nuriye» adlı arapça matbu eserde: İstanbul matbaasında basılan bu kitap dua mecmuası olup: Önce Yasin Suresi (1-13), Fetih Suresi (14-22), Rahman Suresini (23-28), Haşir Suresini (29-30), Mülk Suresi (30-36) Neb'e Suresi (37-38) ihtiva etmektedir.

İkinci bir kısım Kur'an-ı Kerim âyetleriyle münacaat geliyor. Bu, Allaha yalvarışlar, dualardır. Ve Arapçadır. (39-91)

Üçüncü Kısım «Cevşenül Kebir» adıyla Allaha karşı tazim ve tesbihleri ihtiva etmektedir (95-154)

«Evrad-ı Kudsiye» adlı son kısımda dua, salevat ve münacât ve tesbihler vardır, arapçadır. (155-313)

Kitap bütünü ile Arapça olup genel olarak dua, tesbih ve münacât kitabı olup baş kısmında Kur'an-ı Kerimden çok okunan Sureleri muhtevîdir.

«Hutuvat-ı Sitte» (Matbu): İslâm dini aleyhinde olan bir meçhul şahsa karşı müdafaaname, «Ona (Vahdeddine) itaat, adem-i itaattır demek suretiyle Milli Mücadele cephesini tuttuğunu belirtiyor.

İfade, Matbu İşaret Risalesi, tab tarihi 1339. El yazmasiyle muhtelif âyetler.

Nurculuğun tarifi (Mektubun bir kısmı) Birliği, tesanüdü tavsiye eden satırlar. Ankaradan Said Nursîye yazılan bir mektup...

Netice: Yukarıda isimleri, muhteviyatı ve mahiyetleri bil-

dirilen matbu ve gayr-ı matbu eserlerde ve perakende evrakta: Memleket içinde müesses iktisadi ve sosyal temel nizamları dinî esas ve inançlara uydurmak suretiyle laikliğe aykırı bir davranışı tazammun eden tahrir veya takrir şeklinde bir fikir ve ifadeye tesadüf edilmemiştir.

Bu sebeble sözü geçen kitapların okunmasında, bulundurulmasında ve satılmasında dinen bir sakınca olmadığına dair işbu rapor tarafımızdan tanzim kılındı.

Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitim Dairesi Müdürü
Kemal Edip Kürkçüoğlu
Diyanet İşleri Başkanlığı
Müşavere ve Dini Eserleri İnceleme Kurulu Üyesi
Dr. Ali Aslan Aydın
Ankara Müftüsü, İlâhiyat Fakültesi Arapça Okutmanı
Dr. Lütfi Doğan

f) «Risale-i Nur Külliyatından Lahika Mektubları»: Bu kitapta talebelerinden bazılarının Bediüzzamana mektupları ve mektuplarda Risale-i Nuru meth ü sena etmeleri ve bu eserleri iksir-i azam diye övmeleri mevcuttur.

Ayrıca da mektupların neleri ihtiva ettiğini beyan etmekte, Said Nursinin dini müdafaa ettiği, Risale-i Nurla Kur'an-ı Kerimi tefsir ettiği ve Sünnet-i Seniyenin ifasına çalıştığı, talebeleri tarafından ileri sürülmektedir. Bazı manidar rüyaların Said Nursi tarafından görüldüğü Üstadlarının Barladan Ispartaya getirildiği beyan buyurulmaktadır. Said Nursi tarafından «geçmişdeki derdime bir deva arıyorum, Risale-i Nur benim müşküllerimi halletti.» diye söylemektedir. Talebelerinin Said Nursiye mektupları ve bu mektuplarda Said Nursi, Risale-i Nuru meth ü sena etmeleri ve Said Nursinin Talebelerine cevap vermesi ve adı geçen bu mektuplarda şahitlerinden bahsetmesi; gene bu eserinde Said Nursi zulme uğradığı da bahisle ahkam-ı Kur'aniyeyi halka beyan etmektedir.

«Risale-i Nur Külliyatından Asa-yı Musa»: Bediüzzaman Said Nursi bu Risalesinde ezcümle: İmanı sağlamlaştırmaya gayret etmektedir. Misal vererek din ve imanın tavsiyesini yapmaktadır. Onuncu Mes'elede Kur'anın hakiki tercümesinin kabil olmadığı beyan buyurulmaktadır. Ayrıca da ibret veri-

di, yani Allahı hatırlatıcı sözler ve misaller irad ediyor. Cenab-ı Hakkın varlığını misallerle beyan buyuruyor. Kâinatın Rabbül âleminin kudret ve san'atiyle icad edildiğini ve her şeye kadir olduğunu da arzediyor.

Küçük Sözler: Nefsine hitab ederek nefsin ıslah olması hakkında olup, ayrıca da misallerle imanda ne kadar nimet ve saadet olduğunu, ibadetin ne büyük bir ticaret ve saadet olduğunu da misallerle beyan eder. Namazın da ne kadar şerefli bir vazife olduğunu, büyük günahlardan sakınmanın ne kadar vazife-i insaniyete münasip olduğunu, nefsini ve malını Cenab-ı Hakka satmanın ne kadar kârlı bir ticaret olduğunu, sabır ve tevekkül etmenin nâfi bir ilaç olduğu da beyan buyuruluyor. Dinsiz insanın en bedbaht bir mahluk olduğu ayrıca arzedilip, namazın vakitlerini (vaziyetlerini) izah etmekle namazın hikmet ve faidelerinden bahseder ibret verici delillerle dinî irşad yapmaktadır.

Risale-i Nur Külliyatından «Uhuvvet-Ramazan-İktisad-Şükür Risaleleri:

Bu kitapta ise, mü'minlerde kin ve adavet beslemenin insafsız bir hareket olduğunu, onun garkını istemenin bir zulüm olduğunu, adâvet ve kin bağlamanın çok yersiz bir zulüm olduğunu beyan buyurmakla beraber; adâletle iş görmek tavsiye edilir ve harici düşmanlara karşı el ele vererek yekvücud haline gelmeleri, «mü'minler ancak kardeştirler» âyeti (meal-i âlisi) tavsiye ediliyor. Kanaatin çok iyi bir şey olduğunu, hırsın çok fena bir şey olduğu beyan buyuruluyor. Ayrıca orucun hikmet ve faziletinden, iktisad ve şükür etmekten bahis buyurulur.

Risale-i Nur Külliyatından «Hastalar Risalesi»: Bu Risalede ise hastalara yirmibeş Devanın icmalen beyan edildiğini yazar ve beyan eder. Dertlerin devası şekva değil şükürdür, sabırdır denilir. «Eğer perde açılsa o hastalık nefret ettiğin perdesi arkasında sevimli, güzel manaları bulursun» deniliyor. Hastalıkların insanın günahlarını affettirdiğini, ve hastalıkların insan için büyük faide olduğunu beyan eder. Yani hastalıklardan müşteki olunmamasını, bilhassa sabır tavsiye ediliyor...

Risale-i Nur Külliyatından «Barla Hayatı-Risale-i Nurun Zuhuru»:

Bu kitapta ise, Said Nursinin Şarktan getirilerek İspartanın Barla Nahiyesinde ikamete memur edildiği ve orada Risale-i Nura başladığı, Risale-i Nurun Türkiyeden bir güneş gibi parladığı ve medh ü senası. Ayrıca Said Nursinin büyüklüğünden bahsedilmektedir. Hayatı da yazılıdır. Risale-i Nuru yazarken çok güçlükler içinde meydana getirdiği anlaşılmakta olup Kur'an-ı Kerim medh ü sena edilmekte ve Kur'an-ı Kerimin Keramet-i Kur'aniyesi olduğu da belirtilmektedir. Talebelerinin ikisinin üstadlarına mektupları ve bu mektupların ezcümle: Üstadlarının mutevazı ve dünya malına meyil vermediği yazılıdır.

«Delailünnur» : Bu kitabın içinde ise, Kur'andan bazı âyetler olup Salevat-ı Şerifedir.

«Risale-i Nur Talebelerinin Ankara Dâvası ve Avukat Bekir Berk'in ağır Cezada yaptığı Mudafaa»: Bu kitapta Risale-i Nur talebelerinin bazılarının mahkemeye verilmesi ve avukat Bekir Berkin müdafaası ve Ankara 1. ci Ağır Ceza Mahkemesi beraet kararı yazılıdır.

«Bütün iftiralara paydos»: Bu kitapta ise, Avukat Bekir Berk'in İzmit Ağır Ceza mahkemesine verdiği itirazları ihtiva eder. Ezcümle: Said Nursinin Allahın emirlerini imanı kurtarmak için beyan ettiğini, Risale-i Nurun Kur'an'ın tefsiri olduğunu, Risale-i Nur hiçbir siyaset ve tarikat gütmek niyetiyle yazılmadığı, bilhassa vatandaşları, islâmi itikat ve ibadetlerin ifasına, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyeye ittibaa teşvik mahiyetinde olduğu beyan buyuruluyor.

İzmir Baro Başkanlığına da Avukat Doğanata tarafından «Gericiliğin avukatlığını yapıyor» diyen bir avukata cevap veriyor.

Ayrıca dindar bir milletin avukatlığını yapmanın da gericiliğin müdafiliği olamayacağını beyan eder.

Risale-i Nur Külliyatından «Zührетünnur» :Bu kitapta ise, ezcümle: Hastalara sabır etmeleri hususunda tavsiyede bulunulmakta, hastalıkların bir bakıma insan için büyük bir ni-

met olduğu, hasta bakıcılara da hastaya hizmet ettiklerinden dolayı büyük bir mükâfata nâil olacakları beyan ve bakmaktan usanmamaları tavsiye olunur. İhtiyarların da sabırlı olmaları ve evladlarının da onlara hizmet etmeleri sarahaten tavsiye ediliyor..

Risale-i Nur Külliyatından «Meyve Risalesi»: Bu Risale ise, öğütler ile halkı iman ve din-i İslâma davet eder. Gençlik ömürlerinin haram lezzetlerle değil, helâl lezzetlerle geçirilmesini temine çalışır ve tenbih eder...

Risale-i Nur Külliyatından «Tabiat Risalesi» : Bu kitapta ise özetle, din-i İslâma dâvet edilmektedir.

Risale-i Nur Külliyatından «Nur Meyveleri» : Bu kitapta ise özetle: Ramazan-ı Şerifin kadrinin yüksek olduğu, bu ayda oruç tutmanın azametli bir şükür olduğu, orucun birçok bakımlardan insanı olgunlaştırdığı ve büyük sevaba nail edeceği beyan buyurulmaktadır. Ayrıca misallerle de ahkâm-ı diniyeyi beyan eder.

Risale-i Nur Müellifi, Said Nursî-Hayatı-Eserleri-Mesleği» (Eşref Edib)

Bu kitapta ise: Said Nursin'n hayatından, mahkeme safhalarından, mahkemede yaptığı savunmalarından, savcı ve şahidlerin ifadelerinden bahseder. Kitabın sonunda ise, Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere ve Dinî Eserleri İnceleme Kurulu tarafından kanunî mevzuata muhalif siyasi ve idari bir mahzur görülmemiş olduğuna dair ve Afyon Ağır Ceza Mahkemesi Esas 1954/278, Karar: 955/218 Sayılı, 953/2083 No'lu beraet kararı ve Isparta Sorgu Hâkimliği Esas 954/28, Karar: 958/65 C. M. U. 954/311 Men-i muhakeme kararları vardır.

«Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans: Bu kitapta ise özetle: İmana ait konferans ve şeyn Bâhidle Said Nursî arasında dinî bahisler, Bediüzzamanın hakikî bir Kur'an-ı Kerim müfessiri olduğu, Risale-i Nurun büyük bir hidayet kaynağı olduğu, Said Nursinin büyük bir şahsiyet olduğu, talebelerinden bazılarının üstadlarına mektupları ve Avrupa âlimlerinden bir zâtın manzum şiirleri olup mahzurlu değildir.

«Münazarat» : Bu kitapta ise özetle: Dinî bahislerden

bahsedip sualli cevaplı yazılmıştır. Ve dinî cevaplar misallerle verilerek, İslâmiyet bir güneş gibi olduğu, üflemekle sönmiyeyeceği yazılıdır. Hatta 157. ci sahifede bir söz geçiyor. Şöyle ki: «Evet ümitvar olunuz! Şu istikbal inkılabı içerisinde en yüksek gür seda İslâmın sedası olacaktır.»

HÜLÂSA : Yukarıda ismi geçen Said Nursiye ait kitaplar bilirkişi olmam dolayısiyle tarafımdan tetkik edildi. Neticede adı geçen eserlerde kanuni mevzuata muhalif hiçbir şey görülmediği, gizli cemiyet kurmak ve hükümet aleyhine gizli maksadlar ve propaganda mahiyetinde olmadığı, dini siyasete âlet niyetiyle yazılmadığı kanaatına varılmış. Bu eserlerin sırf imanın kurtarılması ve din-i İslâma hizmet için yazıldığı anlaşılmaktadır.

İşbu rapor tanzim edilerek sunuldu.

T. 18/Nisan/1963
Kuvucak Müftüsü
Mustafa Çakır

g) Tetkik için gönderdiğiniz «Bediüzzaman Said Nursî Tarihçe-i Hayatı Eserleri-Meslek ve Meşrebi» adını taşıyan kitabı aldım. Eserin mahiyeti, hedefi Atatürke ve inkılâblarına hakareti ihtiva edip etmediği hakkında mütalaamın yazı ile bildirilmesi hususundaki arzunuzu karşılamak üzere kitabı okudum. İşaret edilen hususları ilgilendiren görüşlerimi aşağıda arzediyorum.

Kitabın mahiyeti bir hal tercümesi ve bu münasebetle sunulmuş dinî fikirler mecmuasıdır. Sırf ilmî olmaktan ziyade telkinîdir. Hiçbir suretle siyasî değildir. Bir dinin yayıcılığını üzerine alan insanların, inanılmış oldukları nisbette ihtiraslı, ateşli telkinleri ile doludur. Dava İslâm davası olduğundan, İslâm dinine zararlı veya ona karşı gelen görüşlere ve daha ziyade bu mahiyetteki içtimaî hareketlere ağır tenkidler tevcih olunmaktadır. Demevî bir mizacın bütün şiddetini taşıyan Said Nursiye ait beyanların şiddeti başından sonuna kadar tenkid mahiyetini muhafaza etmektedir. Yakın tarihe müteallik nakledilen hâdiseler vesikalı ve tenkidli tarih metoduyla değil, hatıra halinde nakledilmektedir. Bu kısımlar sa-

dece otobiyografiden iktibas tarzında yazılmıştır. Hiçbir surette zararlı mahiyet taşımamaktadır.

Kitabın hedefi: Said Nursinin anlayış çerçevesi içinde İslâm dinini yaymaktır. İslâmı bir içtimaî hâdise ve bir ahlakî inkılab müessesesi olarak yükseltmektir. Büyük çoğunluğu İslâm cemaatı arasına sokmak ve İslâma garazkâr hareketlerle mücadeleye teşvik etmektir. Ancak bu mücadele ruhidir, ahlakidir, maddi vasıtalarla değildir. Bu yoldan gidilerek Müslümanlar arasında kalbi beraberliği, ruh birliği tesisine çalışmaktadır.

Kitabın, Atatürke ve inkılablarına hakareti ihtiva edip etmediği meselesine gelince: Vakıa eserin bir kaç yerinde Bediüzzaman Said Nursinin Atatürke ait hatıralar nakledilmekte ise de, bu nakillerden ne Atatürke, ne de inkılablarına hakaret görülmemektedir. Bilakis bunlarda nokta-i nazar ayrılıkları ve tenkidleri göze çarpmaktadır. Fikirlere ilmilik, ciddiyet ve hakikat değeri verebilmek için evvela tenkid ile hakareti tarif edelim:

Tenkid: hiçbir zaman tahkir değildir.

Hakaret: Bir insanın, insanlık hal ve vasıflarını halk huzurunda alçaltıcı veya kötüleyici veyahut büsbütün inkâr edici sözlerle hareketlere denir. Tenkid ise: «Bir prensib veya bir olayın, konusu üzerinde değerlendirici bir hükme ulaşmak gayesiyle incelenmesi demektir..» (Andre Salonde Vocahoulaire de la philosophie, cild 1, sayı 104.) Diğer bir tarifle: «Zihnin, menşei veya muhtevası bakımından değerini araştırmadan önce hiç bir iddiayı kabul etmeden çalışmasına tenkid denilmektedir. (Aynı eser, Cilt 1. Sayı 141.)

Bütün garb dünyasında tenkidciliğin, ilim zihniyetinin teşkil ettiği kabul olunmaktadır. «Tenkid; menfaatlardan, duygulardan tam manasiyle sıyrılarak tam serbesti ile düşünen zihnin hareketidir.» (Paul Paugiue Precis de Philosophie, Cild 2. Sayı 11.)

Büyük âlim Pasteur, kendi adıyla anılan Paristeki Enstitüsünün açılış nutkunda tenkid zihniyetinin değerini anlatırken, tenkid eseri olmayan her fikrin zaif ve eğreti olduğunu

ileri sürmektedir. (A. Cuvillier mamel de Philosophie Cild 2, Sayı 52.)

Bütün bu tariflerle izahlar, zihnin tenkid hareketlerinin ne derecede muhterem; hakikatlar yapıcı ve ilim âleminde değerli olduğunu ortaya koymaktadırlar.

İlim ve inkılab yapmak gibi, yapılan inkılabları korumak da tenkid ile olur. Zira, fikrin iltifatı tenkiddir. Tenkidsiz alkışlar ve müdahin taktirler hakikatları karanlığa gömen su-i kasdlerdir. Yukarıda zikredilen eserlerde görüldüğü gibi, batı zihniyeti, tenkid esasına dayanır. Tenkidden korkan ve ondan nefret duyanlar, iptidai insanlarla, hasta diktatörlerdir. Tenkidi, hakaret sayan zihniyet ise, hiç şüphe yokki iptidai zihniyettir. Tenkidden hakarete geçilmez; yani, tenkidi arttırmak veya şiddetlendirmekle hiçbir zaman hakaret vücud bulmaz. Tenkidle hakaret arasında derece farkı değil, mahiyet farkı vardır.. Tenkid, ilmi ilerleten ve insan zekâsını hakikatlara ulaştıran prensiptir, ilmin mayasıdır. Tenkid etmek, âlim ve mütefekkirin vazifesi... her düşünen insanın hakkıdır.

Hakaret ise, insana hürmetsizliği söz ve hareket halinde başkalarına çevrilmesidir. Tarafsız, garazsız, ferdi temayül ve menfaatlerden sıyrılmış bir görüşle incelendiği zaman Bediüzzaman Said Nursi hakkındaki kitapta ne bütün halinde ve ne de parça parça tek cümle veya kelime ile Atatürke ve inkılablarına hakaret bulunmamaktadır. Eser, sırf İslâmı yaymak ve bir de Bediüzzaman Said Nursiyi tanıtmak, Onun yüksek değerini belirtmek gayesiyle kaleme alınmıştır.

25.10.1963
Doçent Dr. Nurettin Topçu

ğ) Adana 1. ci Ağır Ceza Mahkemesinin 963/67 Numaralı ve 17/6/1963 tarihli yazısı ile mahkemenize havale edilmiş olup, Başkanlığınızca 10. 8. 1963 tarihinde bilirkişiler sıfatiyle tetkiki, uhdemize tevdi edilen dosya münderecatı ve suç unsuru ihtiva edip etmediği bahis konusu olan Risale, tarafımızdan dikkatle tetkik edilmiştir. Bu husustaki mütalaa ve kanaatımız aşağıdadır:

Mezkûr Risalede Bediüzzaman Said Nursî hülâsa olarak: Birinci Paragrafta: İslâmiyetin evvelce dıştan tehlikeye maruz olduğunu, şimdi ise bu tehlikenin içimizden de geldiğini ve bunun daha tehlikeli olduğunu; İkinci Paragrafta: Dünyanın bir maneviyat buhranı geçirdiğini, bunun garbdan yayıldığını, bu tehlikeyi İslâm âleminin büyük adamlarının idrak edemediğini, esas meselenin imanı zayıflatmamak olduğunu, bu bakımdan kendisinin sadece Kur'anın iman esaslariyle meşgul bulunduğunu: Üçüncü Paragrafta: İmanı kurtarmak davasında şahsiyetin hiç yeri olmadığını; Dördüncü Paragrafta: Bu dava yolunda bütün zevk ve menfaatlarını bir tarafa attığını;

Beşinci Paragrafta; bu sayede bir kaç milyon kişinin İmanlarını kaybetmemelerine vesile olduğunu;

Altıncı Paragrafta: Türk Cemiyetinin imanı mevzuunda kendisini feda ettiğini;

Yedinci Paragrafta: Birinci Paragrafta kaydettiği tehlikenin komünist tehlikesi ve hedefinin de milleti imansız kılarak kendisine bağlamak olduğunu, şahsi faaliyetinin komünistlerle mücadele ve bu yolda imanlı kimselerle işbirliği yaparak memleketin imanına ve Allahın birliğine hizmet etmekten ibaret olduğunu:

Sekizinci Paragrafta: Emniyeti temin edenin iman olduğunu, Risale-i Nur cüzlerinin de sadece bunu temin ettiğini;

Dokuzuncu Paragrafta: İman ve küfür cephelerinin kâinatın yaradılışından beri mevcut olduğunu, kendilerinin iman cephesinde bulunmaları hasebiyle maruz kaldıkları hücumların sırf öteki taraftan geldiğini anlatmaktadır.

N E T İ C E : Yukarıda muhteviyatı paragraf paragraf ele alınarak ifade ettiği mana özetlenmiş olan Risale, maneviyatçılar ve maddeciler arasında dünyanın her yerinde cârî olan fikir çarpışmasının bir tezahürüdür. Gazetelerden zaman

zaman buna benzer konular ele alınmakta ve münakaşası edilmektedir. Bediüzzamanın, komünizm karşısında dinin ve maneviyatın mühim yeri olduğu ve imanın kuvvetlendirilmesi gerektiği kanaatını aksettiren bu Risale, bu müsbet yönü ile T. C. K. nun 163. cü maddesinde ve diğer kanunlarda zikredilen suç unsurlarını ihtiva etmemektedir.

Muhteviyatı laikliğe aykırı değildir. Bu kanaatımızı saygılarımızla arzederiz

12.8.1963

Asistan Dr. Esat Kılıçer   Dr. Mehmet Hatiboğlu

Asistan Esat Coşan

BAZI HUKUKÇULARA AİT RAPORLAR

a) İzmir İkinci Ağır Ceza mahkemesinden gelen 17.3.965 gün ve 157 sayılı talimatla birlikte gönderilen dosya ve içindeki pakette mevcut bulunan kitaplar ve bazı matbu kâğıtları mündrecatları ve mahiyetleri bakımından devletin temel nizamlarını dinî esaslara irca etmek vasfını hâiz olup olmadıklarını, yani T.C.K. nun 163. cü maddesindeki mezkûr suçun unsurlarını ihtiva edip etmediklerini tesbit hususunda mahkemece bilirkişi olarak tayin edilen komisyon üyeleri müştereken ve münferiden bunlar üzerinde tetkikatını tamamlamış bulunmakla işbu rapor hazırlanarak takdim olunmuştur.

HAŞİR RİSALESİ: Bediüzzaman Said Nursî tarafından kaleme alınan ve Mustafa Kırıkçı tarafından derlenen bu Risalede: Kıyamet gününün hak olduğu, çeşitli deliller göstermek suretiyle isbat edilmeye çalışılmaktadır. Bu Risalede suç unsuruna tesadüf edilmemiştir.

HASTALAR RİSALESİ: Aynı müe'lif tarafından yazılan bu Risalede: Hastalara bazı manevi, ahlâki, dinî sabır ve şükür telkinlerinde bulunulmaktadır. Suç yoktur.

TABİAT RİSALESİ: Bunda, tabiatın bir hâlik, bir sani', bir nakkaş ve bir nâzım olmayıp, İlâhi bir san'at, bir nakış ve nizam olduğu isbat edilmeğe çalışılmaktadır. Suç görülmemiştir.

NUR MEYVELERİ: Bu kitapçıkta, aynı müellifin Ramazan-Uhuvvet-İktisad-Şükür Risaleleri ile bazı sözleri yer almıştır.

Ramazan Risalesinde: Ramazanın ve orucun hikmetleri ve faziletleri izah edilmiştir.

Uhuvvet Risalesinde: İman ehli kardeşliğe ve muhabbete dâvet edilmekte ve gıybet gibi kötü hareketler yerilmektedir.

İktisad Risalesinde: İktisad ve kanaatkârlık övülmekte, israfın ve har vurup harman savurmanın kötülükleri belirtilmektedir.

Şükür Risalesinde: Cenab-ı Hakka şükretmenin faziletleri izah olunmaktadır.

Diğer sözler ve yazılarda da bu gibi bahisler yer almıştır. Bunların hiç birinde devletin temel nizamlarını, veya bunlardan birini dinî esaslara irca etmek durumu müşahede olunmamıştır.

UHUVVET RİSALESİ: Nur Meyvelerinde yer alan «Uhuvvet Risalesi» nin ayrı basısıdır. Suç olmadığı yukarıda söylenmiştir. Ayrıca bu Risalenin arka kapağında «siyasetin kalbleri ifsad ettiği, kalb selameti ve istirahati isteyen kimselerin siyaseti bırakmaları icab ettiği» açıkça belirtilmektedir ki burada 163. cü maddenin kat'iyyen bahis mevzuu edilemiyeceği aşikârdır.

RİSALE-İ NUR SÖNMEZ: Bediüzzaman Said Nursînin müteaddid mahkemelerde yapmış olduğu çeşitli müdafaalarından pasajları ihtiva etmektedir. Suç unsuruna tesadüf edilmemiştir.

YİRMİ ÜÇÜNCÜ SÖZ VE YİRMİNCİ MEKTUBUN BİRİNCİ MAKAMI: İmanı kuvvetlendirici mülâhazaları ihtiva etmektedir. İmanın kuvvet olduğu, hakikî iman eden kimsenin haksızlık karşısında korkmayacağı ve hatta icabında kâinata meydan okuyabileceği; imanın insanı insan edeceği fikirleri telkin olunmaktadır. Suç yoktur.

ANKARA DAVASI MÜDAFAASI: Bu kitapta Ankara 1. ci Ağır Ceza Mahkemesindeki Nurcular mahkemesinin cereyan tarzı kısaca özetlenmekte ve avukat Bekir Berk'in 10 Eylül 1958 tarihindeki müdafaası yer almaktadır. Ayrıca mahkemenin beraetle neticeleneceği ifade olunmaktadır. İlâveten Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Dinî Eserleri İnceleme Heyetinin 26. 5.

958 Tarih ve 215 sayılı Nur kitaplarının kanun ve nizamları ve devletin temel esaslarını ihlal edecek mahiyette olmadığı yolundaki raporu ile, maznunlardan Mehmet Ziver Gündüzalp'ın müdafaanamesi mevcuttur. Her hangi bir suç unsuruna tesadüf edilmemiştir.

İÇTİHAD RİSALESİ: Kur'an hakkında bilgi ve mütalaaları ihtiva etmekte olup, Kur'an-ı Kerimin kelimesi kelimesine tercümesi yapılamıyacağı, metinin başka harflerle yazılamıyacağı, içtihad namiyle İslamiyete aykırı fikirlerin ileri sürülmesinin doğru olmıyacağı belirtilmektedir. Suç yoktur.

Diğer Matbu Kâğıtlara gelince: Said Nursinin muhtelif sözlerini ihtiva etmektedir. Ezcümle: Bolşeviklikle mücadeleye, imanın takviyesine, hırsı yenmeye, küfrün kötülüğüne vesaire bu gibi hususlara taalluk eden çeşitli sözler matbu olarak bu kâğıtlarda yer almıştır. Bunların hiç birisinde suç unsuruna tesadüf edilmemiştir.

S O N U Ç :Dosyada mevcut kitab ve matbu kâğıtların hiçbirisinde T.C.K. nun 163. cü maddesindeki suç unsurlarına tesadüf edilemediği kanaatına... vardığımızı gösterir, işbu raporu saygılarımızla takdim ederiz.

T. 1/6/965

Anayasa Hukuku	Yüksek İslâm Enstitüsü İslâm Tarihi Öğretmeni
Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik	M. Sabri Sözeri

b) Denizli İkinci Ağır Ceza Mahkemesinden gelen 28.4.965 tarih ve 130 sayılı talimatla birlikte gönderilen torba içindeki kitab ve defterlerin «okunmasının ve başkalara okutturulmasının 6187 sayılı kanunun I. ci Maddesine ve ayrıca T.C.K. nun 163. cü maddesine aykırı bir suç teşkil edip etmediği» hususunda mahkemece bilirkişi olarak tayin edilen komisyon üyeleri müştereken ve münferiden bunlar üzerinde tetkikatını tamamlamış bulunmakla işbu rapor takdim kılınmıştır.

MEKTUBAT: Bediüzzaman Said Nursi tarafından yazılmış ve Said Özdemir ile Atıf Ural tarafından 1958 yılında Ankarada

neşredilmiştir. Otuzüç Mektup halinde İslâm dininin itikad ve ahlâk esaslarına ve ibadetlerine dair muhtelif mes'eleleri ihtiva etmekte, bunlarla ilgili âyet ve hadislere dayanılarak yer yer geniş açıklamalar yapılmakta ve ayrıca müellife tevcih edilen birçok dinî sualler cevaplandırılmaktadır. Bu yazılarda devletin temel nizamlarını veya bunlardan herhangi birini dinî inanç ve esaslara uydurmak ve siyasi veya şahsi nüfuz temin etmek maksadiyle propaganda yapmak suçunun unsurlarına rastlanamamıştır.

NURUN İLK KAPISI: Eski harflerle teksir edilen 200 sahifelik bir kitaptır. Bu kitapta müellif Said Nursînin dinî esaslar yönünden bazı felsefi sistemlere cevabı yer almıştır. Vahdaniyet müdafaa edilmektedir. Çeşitli konulara yer verilmiştir. Ezcümle: Tevhid hakikatına dair mütalaalar ve meselâ vesvese hastalığına mübtela olanlara tavsiyelerde bulunmakta, bu gibilere imana sarılmaları tavsiye edilmektedir. Eserin sonunda muhtelif Avrupa devlet adamları ve mütefekkirlerinin İslâmiyeti ve Hazret-i Muhammedi sena eden sözleri nakledilmiştir. Suç unsuru görülmemiştir.

NAMAZ TESBİHATI: Eski harflerle yazılarak teksir edilmiş Bediüzzaman Said Nursînin namazdan sonra yaptığı tesbihat pek az kısmı Türkçe olan Arapça bir Risaledir. Suç yoktur.

KÜÇÜK SÖZLER: Eski harflerle teksir edilmiş bir Risaledir. Ondört Sözden ibarettir. Bunlarda Bediüzzaman Said Nursînin iman ve ibadete müteallik sözleri ve mütalâaları yer almaktadır. Bu yollarla ahlakın kuvvetlendirilmesi lüzumundan bahsedilmektedir. Sözler arasında âyet ve hadislere yer verilmiştir. Bu yazılarda siyasî ve dinî propaganda mahiyeti yoktur.

İşbu raporu saygı ile takdim ederiz.

T. 23/6/1965

Anayasa Hukuku Kürsüsü
Prof. A. Selçuk Özçelik Mustafa Sabri Sözeri

c) Muhterem mahkemenizin Konya 1. ci Ağır Ceza Mahkemesine ait olan ve tetkiki ile görevlendirdiğiniz Risale-i Nur Külliyatına dahil eserler bervech-i âti incelenmiş bulunmaktadır:

Hutbe-i Şamiye, Zühretünnur, Hizmet Rehberi, Gençlik Rehberi, Ölümsüz Müdafaa, Hülasatül-Hülasa, Yirmi Üçüncü Söz, Meyve Risalesi, Haşir Risalesi, Hastalar Risalesi, Tabiat Risalesi, İçtihad Risalesi, Otuzüç Pencere, Nur Aleminin Bir Anahtarı, Hanımlar Rehberi başlıklarını taşıyan yayınlar T.C.K. nun 163. cü Maddesinde belirtilen suç unsurlarına dahil görülmemişlerdir. Bu eserler küçük ebadda cep kitapları kabilinden olan bazı yayınlardır. Konuları itibariyle bir kısım musibet anlarında yapılması gereken dualar ve Allaha dayanmanın faydalarını söz konusu etmektedir.

Bazıları bundan takriben elli altmış sene evvel kaleme alınmışlardır. «Hutbe-i Şamiye» adını taşıyan yayın bu kabildendir. Bunda genel olarak İslam dünyasına ve bütün Müslüman milletlerine hitab edilmektedir. Sonradan ilâve edilen bazı notlar ve açıklamalara da rastlanmıştır. Teknik, iktisad ve dünyaya hâkimiyet bakımından üstün seviyeye ulaşmış olan Amerika ve Avrupa milletleri muvacehesinde geri kalmış olduğu ve bu geriliğin gerçek sebebleri esas olarak ele alınıp işlenmektedir. Memleketimizdeki sosyal nizam ile devlet rejimine aykırı propaganda mahiyetini taşıyan bir unsura rastlanamamıştır.

Dünyada hergün sayıları kabaran suç ve suçluların önünü almak için medenî dünyada edilegelmekte olan kanunların beşeriyeti sarsmakta olan ahlâkî buhranı önleme bakımından fiiliyatta tesirsiz kaldığını ve gerçek iman olmadan mücerred kanunlarla beşerin saadetini temin etmenin mümkün olmadığı tezi kitapta savunulmaktadır. Bu bakımdan doğrudan doğruya memleketimizi ve mer'i kanunları istihdaf eden bir mahiyet taşımadığı tetkikatımız neticesi anlaşılmış bulunmaktadır.

Yine bu eserler arasında meselâ «Zühretünnur» adını taşı-

yan. Kur'an-ı Kerimden alınmış bir takım âyetler üzerinde durularak bunların bazı dert ve musibet anlarında okunmasının faydalı olacağını göstermektedir. Çeşitli felaketler anında kuvvetli bir imana dayanarak bu duaların psikolojik tesiri neticesinde ruhî bir ferahlığın meydana geleceği ileri sürülmektedir.

Bunlardan «Haşir Risalesi»: âhiretten ve insanların bu dünyada yaptığı işlerin karşılığını âdilane bir surette almağa muvaffak olmamaları içinde her işin tam karşılığının verilebilmesi için insanların, adâletinden şüphe edilmiyen Allahın mahkemesi huzurunda mutlak adaletin tecelli edeceğine inanmanın gerekliğinden bahsedilmektedir.

Bu mevzuda muhtelif Risalelerin sayfaları arasında bazı bölümler İslamın ne olduğunu ve ne olmadığını ve ne olması lazım geldiğine dair izahlarla doldurulmuş bulunmaktadır. Bunlar kısmen ilmühal kitaplarında rastlanan umumi bilgilerden dışarı çıkmayan ve halka din kültürü verme gayesini güden bahislerdir.

Daha büyük hacımda olan «Mektubat» adlı kitap ile «Lem'alar» baştan aşağı sıra gözetmeden Kur'an âyetlerinin tefsiri konusuna tahsis edilmiş bulunmaktadır. Bunlar, öteden beri bilinen klasik anlamdaki Kur'an tefsirleriyle paralel durumda tefsir bahisleri değildir. Kur'andan çeşitli konulara temas eden muhtelif âyetler seçilerek bir araya getirilmiş ve müellifin kendisine has ifade ve anlayış tarziyle açıklamaları yapılmıştır. Müellifin kendisine mahsus bir dünya ve âhiret görüşü olduğunu ve bu görüşün İslâmi prensiplere dayandığı her eserinde göze çarpmaktadır. Burada geniş anlamiyle Müslümanlıktan başka ve ayrı bir tarikat veya mezhep eğilimi göze çarpmamaktadır. İnsanların birbirleriyle olan davranışlarına, yani ahlakî prensiplere de fazla ehemmiyet verildiği müşahede edilen hususlar arasındadır. Birçok yerlerde siyasi ihtiras ve akımlardan uzak bulunmanın gerekli olduğu tavsiye ve nasihat edilmektedir. Toplumsal görüşten ziyade ferdin kendini olgunlaştırması ve kendini iyiye yöneltmesi amaç olarak ele alındığı ve eserlerin bu gaye

ile yazıldığı söylenebilir. Devleti ve devletin siyasi, iktisadi ve sosyal nizamlarını işleyen bahislere tesadüf edilmemiştir. Hatta yukarıda belirtildiği gibi bu gibi konularla iştigalden sarf-ı nazar edildiği ve böyle yapılmasının da tavsiye edildiği gözükmektedir. İslâm ahlakçıları tarihinde de bu gibi görüşleri savunanlar esasen mevcuttur. Anlaşılan, eserlerin sahibi devlet ve kanunun her zaman kontrol altında bulunduramadığı gönül ve kalb sahasında ıslahat yapmak suretiyle insanlığa faydalı olmanın mümkün olduğunu müdafaa eder gözükmektedir.

Netice: Tetkikat sonunda bu yayınlarda 6187 sayılı kanun ile T.C.K.nun 163. maddesini ihlâl edecek bir unsura rastlanmamıştır. Keyfiyet Yüksek mahkemenize saygı ile arzolunur.

T. 8 Eylül 1965
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
İslâm Araştırmaları Enstitüsünde Asistan
Dr. Salih Tuğ
İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmenlerinden
Avukat Bekir Sadak

d) Dosya ile birlikde bize tevdi edilen ve mahkeme kararlariyle ehl-i vukuf raporlarını ihtiva eden kitabın tetkiki neticesinde: Memleketin çeşitli bölgelerinde bulunan ve sayısını tesbit ettiğim birçok mahkemelerin, hatta askerî mahkemelerin de Nur Risalelerinin bütününe ait olmak üzere yapılan incelemelerden sonra dinî salâhiyeti hâiz en yüksek makam olan Diyanet İşleri Reisliği ile memleketin ilim adamları arasından seçilen diğer birçok bilirkişi heyetleri tarafından verilmiş olan raporlara ve bizzat mahkemelerin yaptıkları tetkiklere dayanarak karar ve hükümlerde Nur Risalelerinin ortaçağa ait bir düşünce sistemi ile dünya görüşünü savunduğuna dair bir ifadeye rastlamadım. Bilakis askerî bir mahkemenin (1) hükmünde:

(...Nurcuların ibadet gayesinden ayrı olarak toplanıp bir organizasyonla cemiyet teşkil etmedikleri; aralarında aynı ki-

---

(1) T.C. M.S.B. İstanbul Örf. İdare K. lığı 3 No. Ask. M. Baş. E. 961/37

tapları okumanın bir neticesi olarak maddilikten mücerred, manevi bağlılık suretinde bir birliğin mevcut olduğu; Nurculuğun resmî ve gayr-ı resmî bir cemiyet ve tarikat olmadığı; Nurcuların, siyasi bir hüviyeti olmayan bir din adamı hakkındaki müsbet kanaatlarını ifade etmelerinin, bir şahsı mücerred dinî zaviyeden medh ü sena ve müdafaa etmeleri, toplanıp konuşmalarının suç teşkil etmiyeceği, lâikliğe aykırı sayılamıyacağı, bilakis, vicdan ve fikir hürriyetinin kendilerine tanıdığı hak ve serbestiyete göre hareket ettikleri anlaşılmıştır.) denilmektedir. Sayısı çok mahkemelerin aşağı yukarı örnek olarak aldığım yukarıdaki hükme benzeyen kararlarında: Nurculuğun... ortaçağ sistemine benzeyen dünya görüşü gibi gerici fikirleri savunduğuna dair bir işaret yoktur. Tarikat olmadığı, cemiyet olmadığı, siyasî bir hüviyeti bulunmadığı, tefsir ve izaha ihtiyaç görmiyecek açık bir ifade ile tesbit edilmiştir. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün olduğu gibi, mantık ve hukuk anlayışının dışına çıkmadan Nurculuk denilen bu ekolün tarikat ve cemiyet olmadıktan başka siyasî bir hüviyet de taşımadığı için devlet nizamını, sosyal düzenimizi, laiklik gibi prensipleri ihlâl eden bir unsur taşımadığına ve ancak geniş anlamı ile bütün beşeriyete şâmil olan insanlık, sevgi, kardeşlik, ahlâk ve iman görüşünden ibaret bulunduğu neticesine varmak güç değildir. İnsanlık duygularını olgunlaştırmak ve insanlar arasında sevgi ve kardeşlik havasını estirmek amacı taşıyan bu gibi görüşlerin ve çalışmaların -demir perde gerisi bir yana, çünki oradan geniş haber alma imkânları yok- medeni dünyanın her yerinde, her milletin, her din salikleri arasında mevcut olduğu malûmdur. Günümüzün en mühim davası olan maddi kalkınma yanında devletin kanun ve nizamlarını ihlâl etmeden fahri olarak ahlâki ve manevi kalkınmaya yarıyan çalışmaların toplum için zararlı olduğuna inanmak, günümüzün realitelerine aykırıdır. Toplumun diğer müesseseleri yanında manevî ve ahlâkî müesseselere de muhtaç olduğu modern sosyolojinin tesbit ettiği bir gerçektir. Bilhassa İkinci Cihan Harbi ile onu müteakip senelerde Alman Milletinin Mevlâna Celâleddin-i Rumînin eserlerinde ruh ve teslimiyet aramağa rağbet göstermesi bu gerçeğin ifadesidir...

Nur Risalelerinin Kadı-ı Beyzavi veya Elmalının Tefsirleri gibi bir tefsir olmadığı doğrudur. Çünki adı geçen tefsirler seçkin bir ilim ve ihtisas zümresine hitap etmektedir. Ve bir bütün olarak Kur'anın tefsiridirler. Nur Risaleleri Diyanet İşleri Dini Eserleri İnceleme heyetinin de raporunda belirttiği gibi: Kur'an ve Hadisin daha ziyade ahlâk ve iman ile ilgili prensiplerini kendisine mahsus bir ifade tarzı ile muşahhas misaller vererek geniş ve vasat okuyucu kütlesinin rağbet ve teveccühü metodunu tatbik etmektedir. Geniş okuyucu kütlesinin rağbet ve teveccühünü kazanmasının sebeblerinden biri de bu olsa gerektir. "Kadı'nın" tefsirini okuyabilenler az olduğu gibi. Elmalınınkini de okuyup anlayanlar azdır. Bunun için bunların gazete ve dergilerde yayınlanmasına çok çok rastlanmamaktadır. Nur Risalelerinin bir kısım okuyucular için daha câzip olmasının arkasında, içinde bulamayınca ille de bir suç unsuru aramak zarureti ne aklen, ne hukuken mevcuttur... Ayrıca kişinin tek bir sözünü ele alıp, maksadını, inancını, diğer beyanı ve ifadelerini hiçe sayarak onu kötüye yorumlamak ne kanunen, ne dinen, ne de aklen caizdir...)

T. 18/7/1964
Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni
Avukat Bekir Sadak

Nakilde bulunulan raporların tetkikinden anlaşılacağı üzere;

1- Risale-i Nur, Kur'anın imanî hakikatlarını açıklayan bir tefsiridir.
2- Bediüzzaman, Kur'anın hakikatlerini, esrar-ı Kur'aniyeyi açıklamak, Müslümanların imanını kurtarmak ve kuvvetlendirmek maksadı ile hareket etmiştir; dünyevi hiçbir maksad takip etmemiştir.
3- Eserlerinden istifade eden Talebelerinin maksadının da bu eserler vasıtasıyle İslâmî imana hizmet olduğu meydana çıkmıştır.
4- Nurculuk, Risale-i Nur vasıtasiyle müslümanlar arasında birlik ve beraberliği Devr-i Saadetteki manevi hâle-

tin kalb ve ruhlarda bütün canlılığıyle tekrar ihya hareketidir.

5- Risale-i Nur ve Talebelerinde siyasi hiçbir gaye ve maksad yoktur.

Bununla beraber Risale-i Nur ve Talebeleri hakkında tecziye gayesini güden rapor ve mütalâalar da verilmiştir. Meseleyi her cephesiyle aksettirebilmek için bu rapor ve iddialardan da nakillerde bulunmak isteriz. Şöyle ki:

a) 12 Kasım 1962 tarihli Millet Meclisi Tutanak Dergisinden anlaşılacağı üzere Adalet Bakanı Profesör Abdulhak Kemal Yörük'ün Millet Meclisi Kürsüsünden:

"Muhterem arkadaşlar, Risale-i Nur Külliyatı adı altında neşredilen eserlerin intişarı 1952 senesinde başlamış ve devam etmektedir. Bu, Said Nursînin bazı kitaplarına verilen bir isimdir. Bu eserlerin basılması ve okunması kanunen yasak edilmiş değildir. Kütüphanelerimizde de bu mevzua dair kitaplar mevcuttur." demiş olmasına rağmen İçişleri Bakanı, hiçbir delile dayanmayan ve mahkemelerce kabule şayan görülmeyen şu cevabı vermiştir:

"...Nurculuğun bir mezhep veya tarikat olduğuna dair her hangi bir bilgi mevcut olmamakla beraber şimdiye kadarki durum ve faaliyetlerinden gayelerini:

a- Şeriatın ihyâsı.

b- Şer'i kanunların tatbiki.

c- Laiklikle mücadele.

d- Ve nihayet şeriat ahkâmiyle idare edilecek bir devletin kurulması olduğu anlaşılmaktadır.

b) Maznunların tecziyesini istediği bir dâvada (Isparta Ağır Ceza Mahkemesi 963/85) Isparta Ağır Ceza Mahkemesi savcılarından birisi şu iddiaları ileri sürmüştür:

"...Nurculuk, memleketimizde öteden beri devam edegelen dinî faaliyettir. Bu cereyanın liderliğini ...Said Nursî yapmıştır. Bu şahıs yazmış olduğu eserlerinde.. ancak İslâm milliyetçiliği

bolşevizmi, sosyalizmi ve anarşizmi önleyici kuvvettedir. İslâm devletleri için tek milliyet İslâm milliyetidir. İslâm devleti, sonunda bütün dünyayı hâkimiyeti altına alacak ve İslâm yapacaktır."

Mahkeme tecziye talebine karşı bütün delilleri tetkik ettikten sonra maznunların beraetine karar vermiştir.

c) Faruk Erem, Uğur Alacakaptan ve Mehmet Oruç, 7. 11. 964 tarihli raporlarında Nurculuk hakkında kanaatlarını şu şekilde ifade etmişlerdir:

"...Nurculuk deyince, devleti tamamen dinî esaslara dayandırma amacını güden bir cereyan ve Nurcu deyince: böyle bir cereyanın taraftarları derhal akla gelmektedir.."

d) Naci Şensoy, Öztekin Tosun ve Erol Cihan imzalı ve 6. 2. 1963 tarihli bir raporda ise: Nurcu olan Müslüman'a, Nurcu olmayan Müslümanın farkı hakkında şu mütalaada bulunmaktadır:

"...Nurcular ile, Nurcu olmayan Müslüman arasındaki fark: Nurcuların devlet idaresinde de dinî esasları hâkim kılmak istemelerindendir."

e) Hamide Topçuoğlu, Neşet Çağatay ve Faruk Erem imzalı diğer bir raporda ise şu iddialar ileri sürülmektedir:

"...Her hal ü kârda Nurculuk, dinî vasfı gâlib veya tamamen dinî karakterde bir cereyan manzarası göstermektedir... Nurculuk hareketi, bütün Müslümanlara vâki bir hitap, bir dâvet mahiyetindedir. Bütün Müslümanlar evvela belirli bir zihniyet değişimine çağırılmaktadır. Bunlar bir nevi tecdid-i iman ile Nur Risalelerinde yorumlandığı şekliyle Kur'anı anlayacak, kafalarını, kalblerini buna göre ayarlayıp koyu bir müslüman olacaklar. Yani Nur Talebesi vasfını kazanacaklar, sonra da diğer müslümanları kendileri gibi yapmak için sımsıkı bir tesanüdle, her tehlikeyi göze alarak mücadele edeceklerdir. Nihayet, "davâ" uğrunda, kelle koltukta ve ihlâs kılıncını kuşanmış

ve "Habl-ül metin" ile birbirlerine bağlı olarak cihad meydanına atılacaklar ve Kur'an'ın kanun-u esasisi'ni diğer Müslüman Milletler'e, hususiyle Araplarla işbirliği yaparak neşredeceklerdir... "Feda-yı nefs", "Dünya ni'metlerinden kaçmak", "Siyasetten nefret etme", "Hayat-ı Bakiyeyi, hayat-ı fâniyeye tercih etme" gibi düsturlar, tarikatlarda rastladığımız şekilde inzivaya çekilip hakikat-ı ilahiyeye vusule çalışmak için değil; bilakis harekete geçip İ'la-yı Kelimetullah uğruna elbirliği ile cihad-ı mukaddes ilân etmek içindir. Müslüman fertte tıpkı savaşa giderken şehadet mertebesine ulaşacağını düşünen bir erin halet-i ruhiyesi yaratılmak istenmektedir. Bu savaşın, toplu, tüfekli, maddi bir savaş olmayıp manevi silahlarla yapılacak bir cihad, dünyanın İslâm nuruna manevi yollarla kavuşturulması murad edilmiş olabilir. Ancak bu, vasıtayı değiştirmiş olur. Yoksa ittihad-ı İslâm uğruna maddi-manevi bütün gücün seferber olması lüzumunu değil... Bazı yerlerde devletin Nurcuların hizmetinden müstefid olması gerektiği, Nur Risalelerini bastırıp dağıtması icab ettiği, çünki bunun komünizme karşı bir zabıta-i manevi olduğu ısrarla hatırlatılıyor...

...Bu hareket ferd psikolojisine yönelmiş ve onu bu dünyadan, bu cemiyetten çekip mâverâl mes'elelere sevk eden bir tarikat telkini olmaktan çok daha başka birşeydir. Hatta bu, sadece İslâmî inanç, örf ve âdetlerin muhafazasını tasvibden ibaret basit bir muhafazakârlık zihniyeti de değildir. Çünki böyle bir tutumda cemiyetin küllüne müteveccih bir dâvet ve mücahede tahriki yoktur... Nurculuk hareketinin şuurlu mensupları, her halde Türkiyede İslâmî hükümlerin devlet ve hukuk ile ilgili olanlarının yerine, medeni ve lâdini kanunların geçtiğini bilmektedirler. Ancak, onlar bu durumu beğenmemektedirler... Bu gayret, bir hareketin gerçekleşmesine matuftur. Bu "Kurtuluş yolu" dur. Vahdet bayrağını dalgalandırmak, ve uhuvvet ile omuz omuza vererek Risale-i Nuru her ân okuyup okutmak, muhtaç memleket evlâdlarına ulaştırmak için maddi ve manevi gücü sarfetmektir... Müslümanlıkta birleşme; cihad-ı ekberi mânevi vâsıtalarla tahakkuk ettirme; Türk Milletinin de

mukaddesatını kurtarmak... Nurculuk hareketinde, İslâm ittihadının cebirle, fütühatla değil, -veya böyle olmaktan ziyade- maneviyat yoluyla yapılması, yani Risale-i Nurların Türkiye dışı memleketlere de gönderilip oralarda merkezler tesis edilmesi suretiyle gerçekleştirilmesi fikri savunulmakta. Pakistanda, Irak ve Suriyede, hatta Almanyada, Finlandiyada ve Amerikada Risale-i Nurun yayıldığından bahsedilmektedir... Nurculuk hareketi, kendilerine "Salafiye" (Selefiye) denen ve İslâmiyetin ancak menşe'deki safvetine irca' edilmek suretiyle ihyâ edilebileceği, asli hüviyetine kavuşturulabileceği, Hazret-i Peygamber ile Ashab ve Tabiin zamanındaki haliyle benimseyip uygulanması halinde her yeni problemi halle kadir bir sosyal ve hukuki nizam olarak devam edebileceği fikrini savunan cereyanlara çok daha yakın görünmektedir."

f) Bahri Savcı, Burhan Köni, ve Kâmuran Birand tarafından verilen bir bilirkişi raporu ise Risale-i Nura, bilhassa anarşizmi, komünizmi ve dinsizliği önleyici çareler göstermesi sebebiyle aleyhtar olunulduğu kanaatini vermektedir.

"...Eser Said Nursîden seçilmiş olan düşüncelerden meydana gelmiştir.. Onların dünyasında din, herşeydir... Âhireti, "Hayat-ı ebediye" yi, "saadet-i ebediyeyi sağlamak için; bu dünyayı âhiret için, ebedî hayat ve ebedî saadet için çalışılır bir hale getirmek istediği muhakkakdır ki (dünyanın fâni müzeyyenatından istiğna ve tecerrüd etmişler. Ta ki, hayat-ı ebediyelerine hizmet etsinler.) Böyle bir çalışma da dünyaya böyle bir şekil verme de bir siyasetten başka birşey değildir.. Said Nursînin bu siyaset'inin içinde komünizm ve anarşizm'in kat'iyyen yer almıyacağı.. içinde yeni medeniyet fenlerinin mecrası olan ulema, menbaında medreseler bulunan bir dünya görüşünü nakletmesi de, Said Nursînin tasavvur ettiği bu dünya düzeni kurmada bir siyasi menfaat görmesindendir. Buradaki siyasi menfaat insanların kendi istediği bir dünya içinde yaşamalarını görmekteki tatminden ibarettir... Said Nursînin, insan-

ları: Yalnız âhiret için çalışılan bir dünya içinde yaşar görmek istemesi de, onun siyasi maksadı ve siyasi menfaatıdır... Said Nursî.. sukuttan kurtulup yükselmeyi sağlayan, hizmetleri gerçekleştiren yolları Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nurda, yani, ancak dinde görmektedir. Ve bu sebeble, Risale-i Nuru, milleti mahvedecek bir kısım nesl-i âtinin eline verip, bu nesl-i âtiyi, Risale-i Nurdaki hakikatlere göre amel etmeye sevketmeye çalışmaktadırlar... "Dini terkedip İslâmiyet seciyesinden çıkan bir müslim, dalalet-i mutlakaya düşer, anarşist olur. Daha idare edilmez" diyerek, dini bir idare san'atı, bir idare vasıtası, yani bir siyasi fonksiyon olarak görme ve böyle telkin etme fikri açıklık kazanmaktadır. Said Nursi, Avrupalılar karşısında maddeten geri kalmamızın sebeblerini teşhis etmeye girişiyor, kendi açısından tesbit ettiği bazı sosyal hastalıklara kısaca işaret ediyor. Bunların devalarını da beyan ediyor. Fakat bununla kalmıyor. Sosyal olayın "Hakikat-ı İslâmiye", "hakaik-ı imaniye", "ahlâk-ı İslâmiyye" prensiplerine sadık kalınırsa gelişeceğini söylemeye varıyor: "İstikbal yalnız İslâmiyetin olacak, ve hâkim hakaik-ı Kur'aniye ve imaniye olacak." diyor. Said Nursî, ayrıca, «Eğer biz, ahlâk-ı İslâmiyenin ve hakaik-ı imaniyenin kemalatını ef'alimizle izhar etsek, sair dinlerin tabileri elbette cemaatlerle İslamiyete gireceklerdir. Belki de küre-i arzın bazı kıt'aları ve devletleri de İslâmiyete dehalet edecekler.» diyerek siyasetini de yalnız Arap ve Türk milletlerine hasretmiyor, bir çeşit panislâmizm de yapıyor. Ve arkasından gelen satırlarda da bu panislamizmin gerçekleşme tarihini bile tesbit ederek okurlarını İslâmî düşüncenin zaferiyle tesir altında bırakmak istiyor. Medeniyet dünyasının eserlerine bağlı kalmak istiyenleri de, İslâmî düşünce içine sokabilmek için, muasır medeniyetin bütün unsurlarının da İslâmda mevcut olduğu iddiasını da izah ediyor... Hatta Avrupa ve Amerikanın İslâmiyete hâmile olduğunu söylüyor. Bunların «günün birinde bir İslâmî devlet doğuracak» diyerek tam siyaset alanına giriyor... Said Nursiye göre «beşeri, dünyevi, uhrevi saadete sevkedecek yalnız İslâmiyettir.»..

Said Nursîye göre, pek ağır, pek mukaddes bir görev olan ve ihsan-ı İlahi tarafından omuzlarına yükletilmiş olan «hizmet-i Kur'an» ve «vazife-i imaniye» misyonunda çalıştıkça Allahın iltifatı ve rızası elde edilecektir.. Said Nursî.. «Umur-u imaniye» ve «Rıza-i İlahi» ile iştigal iddiasındadır. Dinden, mukaddesattan, dinin kitabı olan Kur'andan, bu «kendilerine göre» umur-u imaniyeye hizmet içindir. Dünya işlerine karışmak irticaa hizmet etmek için değildir. Fakat kendilerinin umur-u imaniye dediklerinin içinde bu dünyayı din uğruna, âhiret uğruna kullanmak fikri, esas fikirleridir... Onlar, «Risale-i Nura» siyaset cereyanlarına âlet edilmiş kitap nazariyle bakılamıyacağını söylüyorlar. Fakat, sadece dinden ilham alan bütün felsefeleri, «Bu mübarek vatanda, bu fıtraten dindar olan millete hükmedenlerin» elbette dindarlığa taraftar olmaları ve dindarlığı teşvik etmeleri gerektiği yolunda kurulmaktadır...

Said Nursînin, onun eseri olan Risale-i Nurun., programı, meslekî, uğruna bilfiil çalıştıkları ve hareket gayesi ve hedefi yaptıkları husus: Ölümün bir idam-ı ebedî olmayıp, âhiret bahçesinin müzeyyen kapısı olduğunu telkindir.

Bir Mü'min, ölümün bir hiçlik olmayıp «durağı baki bir dünyaya» geçer olduğunu bir diğer mü'mine ve mü'minlere anlatmasında bir sakınca olmıyabilir. Fakat... böyle bir din telakkisini yaymak suretiyle «her türlü anarşizme karşı gelme gibi bir «gaye-i hareket» ittihaz olunur, bu gaye uğrunda «bilfiil çalışma» yoluna gidilirse, bir mü'minin diğer bir mü'mine, bir din talim ve terbiyesi vermesi sınırları aşılmış, siyasi alan içine girmiş, bu alanda da, din, bir âlet gibi kullanılmış olur. Çünki, her türlü anarşizm içinde artık bir siyasi vakıasının kurulmasına lüzum bile hâsıl olmayacak olan, bir düzene dahi muhtaç bulunmayan, bir düzen ve iktidar dışı bir siyasi düzen ve iktidar dışı âlem kusuru da vardır. Anarşizmin bu tasavvuru gerçekleştirmesi bir siyasettir. Binaenaleyh, bu siyaseti önleyecek olan da bir diğer siyasettir. Said Nursi... anarşizmi önlerken ister istemez böyle bir siyaset yapacaktır. Bu itibarla bu gayeyi gütmekte ısrar ediyorlarsa ki etmektedirler.

siyaset alanı içine girmişlerdir. Bu siyaset alanı içinde de anarşizmin siyasetini önleyip kendi siyasetlerini kuracak ve devam ettireceklerdir... Sahife 20 de de.. Önce Risale-i Nurun küfr-ü mutlakı kırdığı söylenir. Bu iddia bu haliyle kalsa kabul edilebilirdi. Fakat bu iddia burada kalmıyor, devam ediyor: «Risale-i Nur, küfr-ü mutlakın altı olan anarşizmi ve üstü olan istibdad-ı mutlakı da, esasiyle bozar, reddeder.»

Demek ki, Risale-i Nur, anarşizmi ve istibdad-ı mutlakı esasında bozmakta ve reddetmektedir. Anarşizmin ve istibdad-ı mutlakın reddedilmesi sadece bir nazarî görüş teşkil edebilir, fakat, bu görüş de, tabiatiyle siyaset ile ilgili bir görüş olur. Bununla beraber nihayet bir nazarî görüş olarak mütalaa ve kabul de edilebilir... Fakat Said Nursî.., bu noktada kalmaya razı olamıyor. Önceki ve hemen sonra gelen cümleler ile telakki tarzlarını, bir nazarî siyaset olmaktan öteye geçirip bir siyasî aksiyon seviyesine çıkarıyor. Zira ona göre; anarşizmi ve istibdad-ı mutlakı esasiyle reddedip Risale-i Nur ile «emniyeti, asayişi, hürriyeti, adâleti temin» bir siyasettir... Said Nursi.. bazı dinî unsurlara dayanmak suretiyle kuvvet verdikleri Risale-i Nur vasıtasiyle, anarşizmi, istibdad-ı mutlakı kaldırıp, bir din temeline dayanarak, emniyeti, asayişi, hürriyeti, adaleti temin ederken bir siyaset yaptıklarının da farkındadırlar... Lâiklik prensibi mademki dinsizliğe ilişmez-elbette, dindarlara dahi ilişmemek... dinsizliğin, anarşizmin ve istibdad-ı mutlakın yerine dinciliğin emniyetini, asayişini, hürriyetini, adaletini getiren kendileri gibi dindarlara dahi ilişmemek gerektir...

Said Nursî.. daha sonraki bölümde siyasetle ilgileri olmadığını, dünya siyasetine karışmadıklarını isbat etmeğe uğraşıyor. Diyor: «Hakaik-ı Kur'aniye» toplum yaşamasını dalâletlerden kurtarıcıdır. Siyaset cereyanları içindeki hem muvafıklarda, hem muhaliflerde toplum yaşamasını dalaletlerden kurtaracak olan bu Kur'an hakikatlerine âşık olanlar vardır. Yalnız, bu hakikatleri bulup uygulayamıyorlar. Ve bu suretle toplum yaşamasını dalaletten kurtaramıyorlar. İşte biz, onlara bu hakikatleri gösteriyoruz ki, onları uygulıyarak toplu-

mu, dalaletten kurtarsınlar. Bizim yaptığımız, «Ders-i Kur'ani vermek», «Envâr-ı Kur'aniyeyi» siyasetin muhalif ve muvafıklarına göstermektir. Ki, siyasetin muvafık ve muhalifleri bu ders ve nurdan yararlanarak dalaletten kurtulsunlar. Bu ders veriliyor, bu nur gösteriliyor diye çekinmemek, muvafık ve muhalif taraflar bu dersi alıyor, bu nuru görüyor, -yani din esaslarına göre bir siyasi tutum tutturarak emniyeti, asayiş ve hürriyeti, adaleti sağlıyor diyerek-ittiham edilmemelidir.»

Bu kudsi, semavi fermanların hakiki tefsiri ve iman güneşinin bir nuru ve memuru olan Risale-i Nurun bu tefsir işini yapması bir vazife-i îmaniyedir. Binaenaleyh «Ehl-i dünya ve ehl-i siyasetin onunla mübareze değil, belki istifade etmesi» gerektir... Hatta buna «muhtaçtırlar.»

Said Nursi bir vazife-i imaniyeden ibaret bir misyona sahibdir. Bu misyon; kudsi semavi fermanları, Kur'anın gerçeklerini tefsir, ifade ve talim etmektir, yaymaktır; bu suretle dinsizlerin serbest kalmalarıyle... saran, her türlü anarşizmi önlemektir. Bu sebeble askerî, idarî, resmî vazifeleri görmekle mükellef olan vazifelilerin ehl-i dünya, ehl-i siyasetin; dalâletten ve anarşizmden-komünizmden kurtulmak için, bu vazife-i imaniyeyi yerine getiren Risale-i Nurdan istifade etmeleri gerektir... Vakıa; Said Nursî ve Risale-i Nurun asıl mevzuu ve hedefi dinin en has ve en yüksek kısmı olan îmanın erkân-ı azimesinden bahseder, demektedirler.

Said Nursî... 31 Mart Vak'asında kışkırtıcı âmil değil, tersine yatıştırıcı âmil olduğunu isbat etmeğe uğraşmaktadır. Nitekim bunu isbat ettiği için de, Divan-ı Harb-i Örfi'de bir beraet de elde etmiştir...

Said Nursi... din açısından siyasi olaya müdahale etmeye zihnen, fikren mizacen pek hazırdır... çünki böyle bir müdahale ile anarşistlik önlenecektir.

Prof. Bahri Savcı   Prof. Kâmuran Birant
Prof. Dr. Burhan Köni

Bediüzzamanın İslâm dininin yüceliğine herkesi inandırmak istemesini, milleti her türlü anarşiden muhafazaya çalışmasını, dinsizliğe ve komünizme karşı İslâmî İman esaslariyle sedd-i Kuranî tesis etmesini suç gösteren bilirkişilerden Prof. Bahri Savcı, 31 Ocak 1962 tarihli mahut «Yön» mecmuasında «Üç profesör sosyalizmi savunuyor» başlıklı yazıda: «Sosyalizmin hürriyetleri gerçekleştirmede bir adım olduğunu ve katlar, yani sınıflar teşkilâtlı hale geldikçe kendi ihtiyaçlarını siyasi kuruluşlara zorla kabul ettireceklerdir.» demek suretiyle marksist bir dünya görüşüne sahip olduğunu ortaya koymuş olduğundan bu raporu sadece imzalamış olması değil, yazmış olmasının da mümkün olduğunu ifade edebiliriz.

Yukarıda zikrettiğimiz iddia ve raporlara rağmen yüzlerce mahkeme Risale-i Nur Talebelerinin siyasi bir maksadla hareket etmediklerini kabul ve tescil etmiş bulunmaktadırlar ki, şimdi sırasiyle Risale-i Nurun mahiyetini tesbit eden ve kesinleşip muhkem kaziye halini alan kararları, hukuki ve fiili durumun bütün açıklığıyle ortaya çıkması için şu başlıklar altında sıralıyabiliriz:

RİSALE-İ NUR HAKKINDAKİ İADE KARARLARI MUHKEM KAZİYE HALİNİ ALMIŞTIR.

RİSALE-İ NUR İSLAMIN TEMEL ESASLARINI AÇIKLAMAKTADIR.

NURCULUK BİRLEŞTİRİCİ DİNİ BİR EKOLDÜR.

KARAR VE İÇTİHADLARA GÖRE NELER SUÇ TEŞKİL EDİYOR NELER SUÇ TEŞKİL ETMİYOR.

Başlıkları bu şekilde tesbit ettikten sonra şimdi mes'elenin izahına geçebiliriz:

RİSALE-İ NUR HAKKINDAKİ İADE KARARLARI MUHKEM KAZİYE HALİNİ ALMIŞTIR

1 — Müteaddit adlî merciler tarafından mahiyeti ve suç teşkil edip etmediği tetkik ettirilen Risale-i Nur hakkındaki iade kararları kesinleşip muhkem kaziye halini almıştır.

a) «...Sanık müdafiinin talebi üzerine mahkemece istenip celb olunan ve dâva dosyasına giren Konya, Afyon, Mersin ve Aydın Ağır Ceza Mahkemeleri tarafından verilip kesinleşen kararlar ile, yine sanık müdafii tarafından müstakil bir dosya içinde mahkemeye ibraz olunan muhtelif ağır ceza, asliye ve sulh ceza mahkemelerinin, sorgu hâkimliklerinin, cumhuriyet savcılıklarının emsâl teşkil eden kararlariyle bu kararların müstenidatı olan ehl-i vukuf raporlarının tetkiki neticesinde başta Said Nursî olmak üzere birçok kimselerin T.C.K. nun 163. cü maddesini, 6187 sayılı ve 1353 sayılı ve 677 sayılı kanunları, T.C.K. nun 526. cı maddesini ihlal ettikleri iddiasiyle kanunî takibata maruz kaldıkları ve haklarında beraete, muhakemelerinin men'ine hükmolunduğu, takibata lüzum görülmediği, ele geçmiş kitapların, Risalelerin ve sair evrakın sahiplerine iade olunduğu anlaşılmıştır...

M.S.B. İstanbul Örfî İdare K. lığı
1. No.lu Askerî Mahkemesi
E. 961/37, K. 961/18, T. 16/10/1961

b) «...Zikri geçen eserleri okuyan ve bulunduranlar hakkında yapılan müteaddit mahkemelerin tetkikatından, ezcümle: Isparta, Ankara, Kastamonu Ağır Ceza Mahkemeleri sonunda

Nur Talebeleri, Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin 23.6.965 tarih ve 278. 218 sayılı kararında, Kargı Camiinde okunan eser de dahil olmak üzere bilumum Risale-i Nurlarda suç teşkil eden bir cihet, adlî ve idari bir mahzur görülmiyerek kitapların sahiplerine iade edildiği, bu beraet ve iade kararlarının kesinleşerek kaziye-i muhkeme halini aldığı, ayni eserler hakkında tekrar müsadere, tahkikat icrasına C.M.U. kanunun 253. cü maddesine göre de cevaz olmadığı, mezkür kitapları camilerde namaz ve duayı müteakib metne tamamen sadık kalarak, maznun kendisinden katmıyarak, kelime be kelime aynen okuduğu anlaşılan, maznunun hiçbir partiye kayıtlı olmıyarak siyasî hüviyeti bulunmadığı tezahür etmesine; yüksek Temyiz mahkemesinin: «Siyasi bir hüviyeti olmayan bir din âlimi hakkındaki müsbet kanaatların ifadesinin suç teşkil etmiyeceğini» içtihad eylemesine, maznunun siyasi veya şahsi nüfuz veya menfaat temin edilmek maksadiyle dinî kitap olan Risaleleri camide okuyarak onları âlet ettiğine dair birgüna delil ve emare elde edilmemiş olmasına, bilâkis şahitler ifadesinde: Maznunun hiçbir şahıs ismi zikretmeden, siyasi konuya temas etmeden, aşikâr veya zımnen bir menfaat talebinde bulunmadan âyetlerin tefsirlerini, camide ibadete mani olmadan okuduğunu, cemaatden, bir kısmının bunları sükünetle dinlediğini ve halkın bu eserlerin camide okunmasından memnun olduklarını ve devamını istediklerini, cemaattan hiçbir kimsenin itiraz ve şikâyetiyle karşılanılmadığını, Müftülükçe de mani olunmadığını müttefikan beyan etmiş ve bu hususu cami baş imamı da teyid eylemiş olmalarını, bazı camilerde müştemilâtında, öteden beri cemaatın kendi arzusu ile bir karie tefsirler ve dinî eserler okutturup dinlenmesinin mahalli örf ve âdet ve teamül cümlesinden olduğu, ve Risale-i Nurun da bu tefsirler meyanında bulunduğu anlaşılmasına, maznunun hareketlerinin irticalen vaki bazı nasihat ve mev'ize ve konuşma mahiyetinde olmadığından; Diyanet İşleri Müşavere Heyetince ve Maarif Vekâletince halka duyurulmasında ve cemiyete arzında mahzur olmadığı resmen tebeyyün eden tefsirlerini sırf okumak için ruhsatname istihsaline ihtiyaç bulunmadığına; zira Kur'anın Arapça metnini vesikasız, ruhsatsız

alelâde şahıslar camide izinsiz okudukları gibi; Türkçe meal ve tefsir okumanın da bu vasıf ve mahiyette bir hareketten ibaret bulunmasına; zikri geçen evsaftaki zararsız ve siyasetten âri dinî eserleri camide okumayı men eden bir hükmün kanuni mevzuatımızda mevcut olmadığı anlaşılmasına binaen fiil ve hareketlerinde ve okuduğu kitaplarda kanunen tecrim olunan ve suç teşkil eden bir cihet görülmemiş ve 6187 sayılı kanunun 1. ci maddesinde T.C.K. nun 163. cü Maddesinde münderiç suçların unsurlarının tekevvün etmediği anlaşılmış olduğundan C. M. U. K. nun 163 2 maddesi gereğince maznun... hakkında takibat icrasına mahal olmadığına...»

Kargı C. Müddeiumumiliği
Hz. 959/731, K. 960/28, T. 27/1/1960

c) «...Maznunun, Said Nursînin eserlerini okuması, müdafiin müdafaasına ekli olarak mahkemeye verdiği ehl-i vukuf raporlarından ve bu mevzuda verilmiş mahkeme kararlarını havi dosyada dercedildiği veçhile suç teşkil etmediği muhkem kaziye ile sabittir...»

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi
E. 964/155, K. 964/164, T. 15/7/1964

d) «...Said Nursî adlı dinî yazarın, İslâmın mukaddes kitabı olan Kur'an-ı Kerimi kendi görüş açısından açıklayan ve yorumlayan eserlerini okumanın ve satmanın suç olmadığı birçok bilirkişi raporu ile ve dosyadaki birçok kesinleşmiş mahkeme kararı ile anlaşılmıştır. Sanıkların, suç konusu olmadıkları kesin şekilde sabit olan bu eserleri toplanıp bir yerde okumalarında, biribirlerine tavsiye etmelerinde devletin hukuki, iktisadi ve sosyal temel düzenini bozmak kasdı görülmemiştir...»

Ankara Birinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 962/2 K. 963.100, T. 1/4/1963

e) «...Ahmet Tokgöz vekili... tarafından yapılan itiraz üzerine Ankara Beşinci Sulh Ceza Mahkemesinin 20.3.1965 tarihli ve 965 57 sayılı müsadere kararı ve müsadere edilen kitaplar tetkik edildi: İtiraz edenin arzuhaline ekli olarak verdiği kitap halindeki iki cild mahkeme ilamlarını havi kitaplar ve

yine bilirkisi raporlarını toplayan bir kitap tetkik edildi: Said Nursî adındaki şahsa ait «Sözler» ve «Mektubat» adlı kitaplar Ceza kanununun 36. cı maddesine göre müsadere edilmiştir. Bilirkişi raporlarına göre bu kitaplar: Vatandaşları İslâmî itikad ve ibadetlere teşvikten ibarettir. Kesinleşen Mahkeme ilâmlarına göre bu kitapların okunması ve bulundurulması ve satılması suç kabul edilmemiştir. T.C.K. nunda bu kitapları okuma ve bulundurmanın kanuna aykırı bir fiil olduğuna dair bir hüküm mevcut değildir. Bu sebebden yapılan itirazın kabulü ile suç mevzuu bulunmayan bu iki kitabın sahibine iadesine karar verildi.»

Ankara Asliye 3. cü Ceza Mahkemesi
M. K. 965/90. T. 1.4 965

f) «...Risale-i Nur Külliyatı hakkında daha evvel hakkında müteaddit mahkemelerce yapılan muhakemeler sonunda suç görülmiyerek adlî ve idarî hiçbir mahzur görülmiyerek beraet kararları ittihaz edildiği ve mahkemelerce kitapların sahiplerine iade olunduğu, işbu beraet ve iade kararları kesinleşerek kaziye-i muhkeme halini aldığı... anlaşılmıştır..»

Kargı C. Müddelumumiliği
Hz. 960/8, K. 960/30, T. 9/2/960

g) "...Türk hâkiminin bu sahada verdiği kararları ve ehl-i vukuf raporları ihtiva eden kitaptaki bütün mahkemelerimizin sade ve açık kararları göstermektedir ki, bu dosyadaki maznunlarda ve diğer maznunlarda bulunan Risale-i Nur kitap ve yazıları hepsi aynı mahiyette olup Kur'anı tefsir, din ve iman kuvveti hakkında bilgi veren kitaplar bulunması hasebiyle, bu kitapların -ehl-i vukuflar- taşıdığı fikirler itibariyle ana kitabımız olan Kur'anı tefsirden ibaret olması noktasından T. C. K. nun 163.cü maddesindeki unsurları ihtiva etmediğini bildirdikleri gibi; ve kararlarda laikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını sarsmak maksadiyle siyasi menfaat veya şahsi nüfuz için propaganda veya telkin yapılmadıkça suçluluk olmayacağı kabul ile, dini kitap, Risale-i Nur Külliyatı okumanın veya bu kitapları bulundurmanın suç olmıyacağı esasında toplanmışlar

ve hepsi de maznunların beraeti cihetine gitmiş; kararlar da derecattan geçerek kesinleşmiştir..."

Sinop Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/17, K. 963/162, T. 17/4/1963

ğ) "...Mezkûr yazıların ve kitapların okunması ve satılması da yasak olmadığı toplanan delillerle anlaşılmıştır. Mümasil hâdiseler sebebiyle muhtelif mahkemelerden açılmış aynı neviden dâvâların; takipsizlik, men-i muhakeme, ve beraetle neticelendiğine dair kesinleşmiş karar suretleri dosyada mevcut olduğu...neticesine varılmıştır.."

İstanbul 5. Ağır Ceza Mahkemesi
E. 962/239, K. 962/91, T. 20/12/1962

h) "...Dosyada mevcut mahkeme ilâmları bu eserlerin basılıp satılmasının suç teşkil etmediğini göstermekte olup beraetle neticelenen bu dâvâlardaki bu durum kaziye-i muhkeme halini almış bulunmaktadır. Bundan başka aynı kitaplar hakkında muhtelif bilirkişi raporları ve Diyanet İşleri Tamimleri suç teşkil etmediği yolunda mütalâa serdetmiştir... Yukarıda zikredilen ve beraetle müntehi olan kararlar müvacehesinde mahkemece iadesine karar verilen mevzubahis kitapları bastırıp satmak mevcut kaziye-i muhkemeler karşısında...suç teşkil etmez.. Ve evvelce suç teşkil etmediğinden bilbahis sahiplerine iadesine karar verilmiş bulunan kitaplardan ayni mahiyette olan ve el konulan kitapların da maznuna iadesi icap etmiş bulunmaktadır..."

İstanbul İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 961/77, K. 962/146, T. 20/6/1962

ı) "...Tetkik olunan Risale-i Nur, adlı kitaplar ve bahis mevzuu mektuplar münderecatından ve mezkûr Risalelerin neşri, satılması ve okunmasının yasak olmadığına dair Diyanet İşleri Reisliğinden alınan yazılar ve mümasil hâdiseler sebebiyle muhtelif mahkemelerde açılmış ayni neviden dâvaların takipsizlik ve men-i muhakeme ve beraetle neticelendiğine dair kesinleşmiş karar suretleri... iddia makamının kanuna uygun görül-

len talepleri veçhile... elde edilen kitapların sahiplerine iadesine.."

Konya Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/49. K. 961/67. T. 15/5/965

ı) "...Dosya içerisinde mevcut olup, maznunlarda yakalanmış bulunan ve Nurculuk ile ilgili olduğu ileri sürülen kitaplar üzerinde daha evvelce yapılmış bulunan dâva mevzuları sebebiyle bilirkişiler vasıtasiyle tetkikatlar yaptırılmış; mevcut kitaplar ile yazıların kanuna aykırı bulunmamış ve kitapların bulundurulması ve okunmasının suç teşkil etmediği hususunda birçok raporlar tanzim edilmiş ve bu raporlara istinaden de birçok kararlar verilmiştir ki, kesinleşmiş bulunan bu kararlardan birçoğu dosya içinde mevcut bulunmaktadır...

Gümüşhane Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/81. K. 964/26. T. 28/5/964

j) "...Dâva dosyası arasında bulunan tasdikli örnekleri olan muhtelif mahkemelerden verilmiş ve kesinleşmiş kararlara göre, Risale-i Nurun satışının serbest olduğu, Kur'an-ı Kerimin tefsirinden ibaret bulunduğu anlaşılmaktadır..."

Diyarbakır A. Ceza Mahkemesi
E. 960/220. K. 963/122. T. 26/4/1963

k) "...Bu kitapların... Kur'an-ı Kerimin tefsirinden ibaret olduğu ve bunların yasak olmadığı dosya içerisinde bulunan ve birçok mahkemelerden verilmiş ve kesinleşmiş mahkeme kararlarından anlaşılmaktadır..."

Diyarbakır Ağır Ceza Mahkemesi
E. 958/197. K. 963/121. T. 26/4/1963

l) "...Asa-yı Musa adlı kitabı bulundurmanın suç teşkil etmediği maznun vekili tarafından ibraz olunan muhtelif mahkeme kararlariyle sübuta ermiş ve bu mahkeme kararları da kaziye-i muhkeme halini almış bulunduğu cihetle.... "Asa-yı Musa" adlı kitabın maznuna iadesine..."

Burdur Sulh Ceza Mahkemesi
E. 963/211. K. 963/118. T. 5/7/1963

m) "...Maznunların okudukları ve evlerinde bulundurdukları anlaşılan Risale-i Nurlarda ise, adlî ve idarî bir mahzur bulunmadığı, kanunen suç sayılabilecek hiçbir cihet olmadığı, tarikat gütmek, mezhep çıkarmak, cemiyet kurmak gibi dini siyasete ve şahsî menfaata âlet etmek gaye ve maksadı güdülmediği, siyasetle alakası olmadığı, devletin temel esaslarını ihlâl edecek mahiyette bulunmadığı, bu eserlerin Kur'an ve Hadis tefsirleri olup dinî ve ahlâki öğütleri ihtiva ettiği, halkı güzel ahlâka sevk edici yazılardan ibaret olduğu anlaşılmış; nitekim kaziye-i muhkeme halini alan müteaddit mahkemece verilen beraet kararları ve bu arada Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin 23. 6. 1956 tarih, 954 273 Esas, 956/218 Karar sayılı karariyle; Isparta Sorgu Hâkimliğinin 11. 1. 1956 tarih, 954/28 Esas, 956 65 karar sayılı men-i muhakeme kararı ile ve işbu beraet hükümlerinin müstenidatı olan bilirkişi raporları ile bu husus tezahür etmiş..."

Kargı Sorgu Hakimliği
E. 960/9. K. 960/18. T. 28/5/1960

n) "...Nurculuğa ait kitap ve eserlerden dolayı kesinleşmiş Hatay Ağır Ceza Mahkemesi, Burdur Sulh Ceza Mahkemesi, Gaziantep Sulh Ceza Mahkemesi, Malatya Ağır Ceza Mahkemesi, Kuyucak Sorgu Hâkimliği, İzmir Sıkıyönetim Mahkemesi, Çorum Asliye Ceza Mahkemesi, İzmir İkinci Ağır Ceza Mahkemesi kararları ile açılan dâvalar beraetle neticelenmiş ve mezkûr kitapların da suç mevzuu olmadığından iadelerine karar verilmiş olduğu anlaşıldığından bu mûcib sebeblere binaen müsadere ve imha kararı verilmesi talebinin reddine karar verildi..."

İstanbul Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi
E. 964 39. T. 27/6/1964

o) "...Kitapların kâffesi daha önce suç teşkil ettiği mütalaası ile muhtelif mahkemelerde dâva açılmış olup bu mahkemelerde dâvalar beraetle neticelenerek kitapların kendilerine iadesine karar verilen kitaplar olup, kanun yollarından geçerek bu iadenin kaziye-i muhkeme teşkil etmesine binaen dükkânlarda serbestçe satılması ve evlerde bulundurulması suç teşkil

etmiyeceği... Maznunun dükkânında ve evinde bulunan ve dosyasında mevcut kitaplar hepsi Maarif Bakanlığının veya Diyanet İşlerinin tetkik ve kontrolünden geçmiş ve Türkiyenin muhtelif mahkemelerine intikal eden dâvâların da suç mevzuu olduğundan bilirkişi tetkikatı yaptırılmış ve binnetice kitapların Said Nursî Külliyatından bulundukları veya din kitapları mahiyetinde olduğu anlaşılmış ve satılmalarında ve bulundurulmalarında her hangi bir suç mahiyeti görülmiyerek sahiplerine iade edilmiş oldukları ve bu sebeble her hangi bir kitapçı dükkânında rastlanan, alım ve satımı serbest olan kitaplar oldukları ve dosya meyanında bulunan muhtelif mahkemelerin kararlarında, mahkememiz emanetinde bulunan bu kitapların isimlerinden de bahsolunduğu görülmüştür.

Maznunun meslek ve san'atı kitapçılık olduğundan dükkânının vitrinine veya gözlerine yasak olmayan her hangi bir kitabı koyması da mesleğinin tabii iktizasından olup dükkânına gelen bir müşteriye bu kitaplardan satmasının dinî propaganda olarak kabulüne imkân olmadığı gibi, bu vesile ile propaganda yaptığı hakkında hiçbir delil ve emareye rastlanmamıştır... ve emsal teşkil edecek mahiyette olup, diğer mahkemelerce kesinleşerek kaziye-i Muhkeme teşkil eden verilmiş kararlar münderecatına ve tetkik olunan yazı, broşür, levhalar hakkında mahkememizin de tahassül eden kanaatı müvacehesinde.. maznunun beraetine ve... kitap ve sairenin maznuna iadesine...»

Erzincan Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/36. K. 964/51. T. 10/12/1964

ö) «...Mahkemeye ibraz edilen ve kaziye-i muhkeme halini alan muhtelif mahkeme kararları, raporlar münderecatının, bilirkişi rapor ve kararlarının ihtiva etmiş olduğu eserleri.. Mevzuu ve gaye itibariyle dinî ve ahlakî olup Said Nursîye ait bu kitapların.. okunmasında ve bulundurulmasında hiçbir suretle kanunî suç unsurları mevcut bulunmadığı.. anlaşılmış...»

Bayındır Sulh Ceza Mahkemesi
E. 962/186. K. 962/426. T. 6/11/1962

p) «...Arama neticesinde elde edilen kitaplardan Risale-i Nur Talebelerinin Ankara Mahkemesindeki Müdafaaları, Gençlik Rehberi, Sikke-i Tasdik-i Gaybi, Bediüzzaman Tarihçe-i Hayatı isimli kitapların muhtelif mahkemelerce sahiplerine iadesine karar verilmiş ve bu yolda kararlar birer kaziye-i muhkeme teşkil etmekle... kitapların iadesine...»

Emirdağ Sulh Ceza Mahkemesi
E. 962/521. K. 962/786. T. 2/11/1962

r) «... Said Nursînin sözlerini ihtiva eden yazılar adlı kitap ve yazıların dosyada mevcut kesinleşmiş Hatay Ağır Ceza Mahkemesi, Burdur Sulh Ceza Mahkemesi, Gaziantep Sulh Ceza Mahkemesi, Malatya Ağır Ceza Mahkemesi, Kuyucak Sorgu Hâkimliği, İzmir Sıkıyönetim Mahkemesi, Çorum Asliye Ceza Mahkemesi, İzmir İkinci Ağır Ceza Mahkemesi kararları ile açılan dâvalar beraetle neticelenmiş ve mezkûr kitapların da suç mevzuu olmadığından iadelerine karar verilmiştir. ...»

İstanbul İkinci Sulh Ceza Mahkemesi
E. 963/522. K. 963/1306. T. 31/12/1963

s) «...Nurun İlk Kapısı adlı Said Nursî tarafından yazılmış kitap Samsun Ağır Ceza Mahkemesinde görülen bir dâvada tedkik konusu edilmiş.. mücerred satmak ve satışa arzetmenin suç olmayacağı görüşü ile 4.11.964 gün ve 113/203 sayılı olup 11.11.964 tarihinde kesinleşen karariyle iadesi cihetine gidilmiştir... tarafından örnekleri ibraz edilen Gemlik Asliye Ceza Mahkemesinin 2.12.964 gün ve 59-82 sayılı; Erzincan Ağır Ceza Mahkemesinin 10.12.1964 T. ve 35 51 sayılı; Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesinin 9.11.1963 gün ve 19 sayılı (ve daha dosyada mevcut birçok örnekler) kararlarla kitabın müsaderesine imkân bulunmadığı belirtilerek iade edildiği görülmüştür.

Bunun yanında kitabın 163. cü maddede yazılı unsurları ihtiva etmediğine dair özel olarak temin edilmiş rapor örnekleri de... tarafından ibraz edilmiş tetkik konusu yapılmıştır.

Buna rağmen İstanbul C. Savcılığı tarafından üç kişilik bilirkişi heyetine yaptırılan tetkikatta T.C.K. nun 163. cü madde hükmünü ihlâl eder nitelikte bulunduğu, 13. 4. 1964 tarihli raporda belirtilmiştir.

Bu suretle kitabın suç unsuru ihtiva ettiğine dair lehte ve aleyhte görüşler bulunduğu anlaşılmakta ise de; bütün bunlar nazara alınarak mahkemelerce verilen, kaziye-i muhkeme halini almış olan hükümler muvacehesinde Mahkememizce bir müsadere kararı verilmesine imkân görülmemiştir..»

İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/221. K. 965/37. T. 6/3/1965

ş) «...Münazarat adlı kitabın bilirkişiye yaptırılan tetkikatında suç unsurları görüldüğü beyan edilmiş ise de, mübrez Risale-i Nur hakkında kararlar adlı kitapta: Konya İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin 13.5.965 gün ve 962/552 E.963/484 karar sayılı ilâm; Gaziantep Ağır Ceza Mahkemesinde verilen karar ve diğer mahkemelerden sadır olan kaziye-i muhkeme halini almış kararlarla bu eserde suç unsuru görülmeyip sahiplerine iadesine karar verildiği tetkik neticesinde anlaşılmıştır... Mahkeme kararlariyle kitabı bulundurmanın suç olmadığı açık bir keyfiyettir. Bu durum karşısında eserin T.C.K. nun 36. cı maddesi gereğince müsaderesine gidilememiş, sahibine iadesi usul ve kanun hükümlerine anayasa prensiplerine uygun görülmüştür...»

Burdur Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/91. K. 965/13. T. 1/3/1965

t) «...Senirkent Sulh Ceza Mahkemesinin 16. 2. 962 tarih ve 3.No.ile.. müsaderesine dair verilen karara... itiraz ettikleri anlaşılmakla... yapılan tahkikat sonunda:

Müsaderesine karar verilen kitapların suç unsuru taşımadığı ve bunlar hakkında başka yer mahkemelerince iade kararı verildiği, bu sebeble iade hakkında kaziye-i muhkeme bulunduğu beyanı ile... karar suretleri ibraz olunmuştur.

C. Savcılığınca kitaplar hakkında İstanbul Üniversite-

sinden bir heyete tetkikat yaptırılmış ve verilen 6.12.1961 tarihli bilirkişi raporunda kitapların T.C.K. nun 163/4 ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder mahiyette görülmesi hakkındaki rapora istinad edilmiştir.

Muterizlerin itirazlarında gösterdikleri emsâl kararların hakiki mahiyetleri mahallerinden sorulmuş bulunmaktadır... Konya Ağır Ceza Mahkemesinin 15.3.1961 tarih ve 49 67 sayılı dosyasında ise: Müsaderesine karar verilen kitapların iadesine karar verildiği; ve kararın kesinleştiği; 24.3.1962 tarihli cevabî yazısiyle bildirilmiş bulunmaktadır... Sulh Ceza Mahkemesinde mezkür müsadere kararına rağmen ve dosyadaki bilirkişi raporunun suç unsuru görülmüş bulunmasına, fakat muterizlerin bahsettikleri... Konya Ağır Ceza Mahkemesince ve başka şahıslar hakkında yapılan yargılama sonunda: Senirkent Sulh Ceza Mahkemesinin müsadere kararı verdiği kitapların o yer mahkemesince suç mevzuu addedilip diğer fiiller ile birlikte mütalaası yapılmış ve neticede beraete karar verilmekle beraber, kitapların iadesine karar verildiği ve bu kararın kesinleşerek kaziye-i muhkeme halini aldığı anlaşılmış bulunmaktadır.... Böylece mezkür kitapların her ne kadar Senirkent C. Savcılığınca yaptırılan bilirkişi tetkikatında suç unsurundan bahsedilmekte ise de, ayni kitaplar hakkında Konya Ağır Ceza Mahkemesinin yine bilirkişi tetkikatına müsteniden suç unsuru görmemesine göre hukuki durum taayyün etmiş bulunmaktadır.

Bilirkişi raporları değişik olabilir. Fakat rapor üzerinde mahkemenin takdir ve kabulü ile hukuki durum kesinleşeceğine göre bu, Konya Ağır Ceza Mahkemesince yapılmış ve kitapların suç unsuru taşımadığı yolunda tebellur eylemiş ve karar kesinleşmiş bulunduğundan bir emsal kararlar mahiyetini taşımaktadır. Bu sebeble C. Savcılığının itirazı reddi talebinin reddiyle vaki itirazın kabulüne ve müsaderesine karar verilen aşağıda isimleri yazılı kitapların sahiplerine iadesine...»

u) «... Said Nursînin... Risalelerini okumanın, bulundurmanın veya satmanın suç olmadığı muhtelif mahkemelerden beraet kararlariyle zahir ve bahir bulunmuştur. Şöyle ki:

1 — Said Nursînin Risalelerini okumak, bulundurmak veya satmak tamamiyle bir din hürriyetini ifade eden laiklik mefhumu içerisinde mütalaa edilmiştir.

II — Hâdisede muhkem kaziye mevcuttur. Esasen bu gibi dâvalar yüzlerce... beraet kararı muvacehesinde rü'yet olunamaz.

III — Dahiliye Vekâletinin bu gibi eserleri toplattırmak salâhiyeti mevcut olmadığı gibi, mahkemelerin de bu gibi eserleri müsadere etmek salâhiyetleri mevcut değildir.

IV — Said Nursînin Risale, makale ve yazıları Kur'an-ı Kerimin tefsirlerinden ibaret olması hasebiyle tecziye ve tecrim edilemez. Aksi taktirde mahküm edilen bizzat Kur'an-ı Kerimin kendisi olur. Zira tefsir mahküm etmek netice itibariyle Kur'an-ı Kerimi mahküm etmek demektir.

Yukarıda verilen izahattan da sarahaten müsteban olunacağı vecihle dini eserlerin okunması, bulundurulması ve satılması suç değildir. Esasen olamaz da. Şayet laiklik müessesesi bir din hürriyeti ise, ki öyledir. Şayet anayasa vicdan ve din hürriyetini tecavüzlerden masun bulundurmuşsa, herkes istediği dini eserleri okuyabilir, propagandasını yapabilir, satabilir. Buna kimse mani olamaz. Esasen anayasanın 19. cu maddesinde Said Nursînin eserlerinin okunmasının, yahut satılmasının suç olduğu hususunda sarahat yoktur. Kaldı ki, Said Nursînin eserlerinde Kur'an ve Sünnete muhalif, kanunlara aykırı hiçbir cihet yoktur... Said Nursînin Risalelerini bulundurmak, okumak, satmak, propagandasını yapmak suç değildir... Artık bu gibi dâvalar rü'yet ve intaç olunamaz. Mahkemelerin; diğer mahkemelerin beraet kararlarına evvelâ kendilerinin hürmet etmesi icab eder...»

Maraş Birinci Sulh Ceza Mahkemesi
E. 963/295. K. 963/494. T. 6/9/1963

RİSALE-İ NUR İSLÂMIN TEMEL ESASLARINI AÇIKLAMAKTADIR

2 — Risale-i Nurun İslâmın tevhid, Nübüvvet, Haşir, İlahî Adalet ve İbadet gibi temel esaslarını açıklamakta ve İslâmî imanı kuvvetlendirmekte olduğunu tesbit ve ifade eden kararlardan bazı örnekler.

a) «...Dinî hissiyatı âlet ederek devletin iç emniyetini bozmak ve Nurcular namı altında cemiyet kurmaktan maznun Said Nursî ve arkadaşları haklarında icra edilmekte olan duruşma sonunda elde edilen suç âlâtı kitap, Risale ve sair eşyanın müsaderesi hakkında Afyon Ağır Ceza Mahkemesinde icra edilen duruşma sonunda: Maznunlardan elde edilen bilumum kitap, Risale, Mektup ve sair evrak-ı matbuanın Diyanet İşleri Müşavere Kurulunun 23.5.1956 tarih ve sayısız raporunda kitap ve sair eşyanın kanuni mevzuata muhalif siyasi ve idarî bir mahzur görülmemiş olduğu ve bu eserlerin müsaderesini icab eden bir halin bulunmadığı kanaatına varılmış olduğu bildirildiğinden bilumum kitap ve Risale ve mektup ve sair eşyanın maznunlara iadesine oybirliği ile verilen karar...»

Afyon Ağır Ceza Mahkemesi
E. 954/278. K. 956/218. T. 23/6/1956

b) «...Maznunlara isnad edilen laikliğe aykırı olarak devletin içtimai veya iktisadi, veya siyasi, veya hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak ve sair maksadiyle hareket olunup olunmadığı hususunun tetkik ve münakaşasında, asıl menba ve mesned teşkil eden Risale-i Nur kitaplarının mevzuu, muhteva ve mahiyetleriyle gayesinin ne olduğu ve şumulünün tayini icap ettiğinden bu yolda elde edilen broşür, kitap, Risale ve mektuplar bilirkişilere tetkik ettirilmiştir... Maznunlar müdafii bu eserlerin Kur'an-ı Kerimin hakikatına uyup uymadığını; T.C.K. nun 163. cü maddesine temas eden cihetlerin mevcudiyetleri bakımından Diyanet İşleri tarafından, müellifin beyanlarından alınmış birçok misaller vererek Nur Risalelerinin dünyevî bir maksad taşımadığını, sırf âhirete müteallik bulunduğunu, gayesinin Rıza-i İlâhî ve imanı kurtarmak ve dünyayı sarmış manevi buhranın İslâm ve iman esaslariyle bertaraf edileceği fikir ve maksadını ihtiva ettiğini... tebarüz ettirmiştir. Filhakika bu raporlardan sarfınazar, ibraz edilen ve evvelce muhtelif tahkikat ve muhakemeler dolayısiyle tetkik ettirilen Risale-i Nurlar hakkında verilen raporlarda: bu kitapların muhtevasında hiçbir tarikatın âdab, erkân ve âyinlerini beyan eden bir yazının görülmediği ve bilumum yazılarının hülasa ve neticesi: Vatandaşları İslâmi itikad ve ibadetlerin ifasına, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Neleviyeye teşvik ve tergibden başka bir gaye takip etmediği; yekdiğerlerini teyiden açıklanmıştır.

Mahkemece kitapların tetkiki ile de aynı neticeye varılarak bu eserlerin İslâmiyetin iman esaslarını takviye ve telkin maksadiyle ve sırf dini gayret ve mücahede saikiyle yazılmış, âlem-i İslâmın ve beşeriyetin manevi ve insani yolda yükselmesini istihdaf ettiği müşahede edilmiştir.

Bu suretle maznunlardan her birisine isnad edilen suçların sabit olmaması, sübutu kabul edilen fiillerin de suç unsurlarını ihtiva etmemesi dolayisiyle beraetlerine ve... emanette kayıtlı kitap ve sairenin kendilerine iadesine...»

Aydın Ağır Ceza Mahkemesi
E. 958/108. K. 960/165. T. 17/10/1960

c) «...Maznunlar vekili tarafından ibraz edilen Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Dinî Eserleri Tetkik heyetinin muhtelif raporlariyle Üniversite hocalarından müteşekkil heyetlerin verdikleri muhtelif raporlarda maznunlarda yakalanmış olan kitapların İslâm dininin meziyetleri ve ulviyetine dair olduğu ve dine ve ahlâka aykırı kitaplardan olmadığı, siyasi telkinat da

taşımadığı, tarikatçılığa ait hükümleri ihtiva etmediği ve bunların mevcut kanunlar muvacehesinde memnu kitaplardan olmadığı anlaşılmış bulunmaktadır.

Maznunların evlerinde Said Nursiye ait kitapların bulunması ve bunların kendileri tarafından okunması ve okutulması, Said Nursînin şahsiyeti hakkında kanaatlarını bir veya birkaç kişiye söylemesi kanun hükümleri muvacehesinde suç mahiyeti iktibas etmemiş olduğundan, müsnet suçtan maznunların beraetlerine...»

Balıkesir Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/252. K. 960/325. T. 9/12/1960

d) «...Diyanet İşleri Dinî eserleri tetkik ve Müşavere Kurulunun 25. 3. 1956 ve 25. 5. 1958 tarihli raporlarında da: «...Bu eserlerin çoğu Said Nursiye ait eserler olup, münderecatlarının hiçbir şahsı zikretmiyerek yalnız Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şeriften ilham alınarak başka başka ünvanlar altında karihasına göre hazırladığı bir takım esrar-ı ilmiyye ve hikemiyyenin madde âleminden temsiller getirilerek izahları yapılmış ve hal-i hazırdaki nev-i beşerin ve bilhassa memleketimizdeki büyük ve küçük insan kitlelerini gafletten ikaz ve fikrî ve şehevânî dalaletlerden ve su-i ahlâk girivelerinden kurtarmaya matuf ifadelerden ve onları devletimizce dahi matlub olan güzel ahlaka sevkedebilecek yazılardan ibaret bulunmuş olduğu... bu gibi kitapların muhtevasında hiçbir tarikatın erkân ve âyinlerini beyan eden ve herkesi onlara girmeğe teşvik eyleyen bir yazı görülmemiş ve bilumum yazıların hülâsa ve neticesi; vatandaşları İslâmi itikad ve ibadetlerin ifasına ve Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyeyi ihyaya teşvik ve tergib etmeyi ifadelerden başka kanunlarımızı ve nizamlarımızı, dini veya din kitaplarını ve sair mukaddesatı nüfuz ve menfaat temin etmek maksadiyle âlet ederek propaganda yapıldığına delalet eden bir ifade görülmemiş olduğu, bu itibarla yazıların T. C. K. nun 163. cü maddesi ve 6187 sayılı kanun ile ilgisi bulunmadığı kanaatine varılmış olduğu bildirilmesine ve emanette mevcut kitapların kâffesinin başka mahke-

melerce bilirkişilere gösterilmiş ve Diyanet İşleri tetkikatına arzedilmiş kitaplar olduğunun dosyadaki karar örneklerinden anlaşılmasına göre, bu kitapların bulundurulup satılmasında kanunen suç teşkil etmiyeceği kanaatına varılmıştır»

Erzincan Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/36, K. 964/51, T. 10/12/1964

e) «... Risale ve mektupların münderecatında, lâikliğe aykırı ve kanunen memnu' ve mahzurlu herhangi bir cihet bulunup bulunmadığı hususu ehl-i vukuflara tetkik ettirilmiş olup, bu ehl-i vukuflardan Ahlak ve Felsefe Doçenti Dr. Nurettin Topçu tarafından tanzim olunan 25. 4. 1960 tarihli raporda: «Said Nursinin yazıları İslâmın ulviyet ve azametine ait, onu tebcil edici mahiyettedir. Ve İslâm dinine bağlılığın cemiyeti yükseltici olduğu iddia edicidir. Taraftarları da neşriyatlarında ve mektuplarında ayni davaya şiddetle bağlanmış bulunuyorlar ve üstadlarının kuvvetle tesiri altındadırlar... Bu yazı ve evrakların hiçbirisinde siyasi bir vasıf görülmemekte, laikliğe aykırı olarak dini siyasete âlet yapmak gayesi düşünülmemekte, içtimai hayatımızın İslâmi ruh ve ahlâk dairesinde cereyanı tavsiye olunmaktadır. Bu yazılarda devlet nizamını sarsıcı veya bu hususta, dini vasıta yapıcı bir karakter görülmeyip, sadece cemiyete dini telkin yaptığı anlaşılmaktadır. Ayni yazılarda Bediüzzaman Said Nursinin veya herhangi bir şahıs için menfaat temin gayesi güdülmemektedir. Zira ne cinsten olursa olsun, menfaat teminine matuf her hangi bir vasıtaya müracaat edilmiş olduğu görülmemekte ve menfaat gayesi üzerinde hiçbir unsur ortaya konulmamaktadır... Ehl-i vukuf olarak tetkik edilen yazıları parça parça veya kül halinde laikliğe aykırı olarak dini siyasete âlet yapmak veya şahıslar için her hangi bir menfaat sağlamak gayesini gütmedikleri ve... neticesine varmış bulunuyorum.» denilmektedir.

Suç mevzuu olan evrak ve broşürleri ayrıca tetkik eden diğer bilirkişi A. Hamdi Sözen 21. 5. 1961 tarihli raporunda: «Bu yazı ve broşürlerin hiçbirinin siyasi bir maksad taşımadığı, hiçbir muzır ve menfi bir fikrin telkinini ihtiva etmedi-

ğini, sadece komünistlik ve anarşistlik gibi İslâmiyete aleyhtar cereyanlarla fikri bir mücadele yolu tutulduğu görülmüştür... Ve bu yazı ve broşürlerde devletin temel nizamlarını sarsıcı, içtimaî düzeni ihlâl edici, laikliğe aykırı surette propaganda yapılmadığını, gizli cemiyet halinde çalışılmadığını, cemiyet ve teşkilât tesisi için faaliyet gösterilmediğini, dinî kitaplar ve mukaddes mefhumları şahsi nüfuz ve menfaat temini için politikaya âlet edilmediğini, her hangi bir tarikat için tavsiye ve telkin yapılmadığını, siyasi ve şahsi ve dünyevi bir gayeye vâsıl olmak için telkinat icra edilmediği... beyan edilmiştir.

Yüksek Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesinin 17. 12. 1953 tarih ve 3344 sayılı ilamında: «Siyasi bir hüviyeti olmayan bir din âlimi hakkındaki müsbet kanaatların ifadesinin suç teşkil etmiyeceği ve bir şahsın mücerred dini zaviyeden övülmesi , İslamiyet ve Kur'andan bilbahis Said Nursinin şahsı bakımından bahsedilmesi ve bu vesile ile fikir ve mütalaa dermeyan olunması keyfiyetinin lâikliğe aykırı sayılmıyacağı.» içtihad edilmiş ve buna istinaden Samsun Ağır Ceza Mahkemesinin 21. 1. 1954 tarih ve 954 27 Esas, 954 4 karar sayılı ilamiyle Said Nursî hakkında senakâr sözler neşrinden dolayı muhakeme edilen iki şahsın beraet ettikleri anlaşılmıştır... Maznunların yegâne fiilleri Risale-i Nurları okumaktan ibaret görülmüş olduğundan ve bu Risalelerin satışı serbest bulunduğu ve lâikliğe aykırı mahiyette propagandayı ihtiva etmediği ve muzır kitaplardan olmadığı ehl-i vukuflar tarafından beyan edilmiş bulunduğundan C. M. U. K. nun 197. maddesi gereğince müsnet suçlardan dolayı maznunların muhakemelerinin men'ine talep veçhile karar verildi...»

Kargı Sorgu Hakimliği
E. 960/9. K. 960/18 T. 28/5/1960

f) "...Muzır neşriyattan zannedilen Risale-i Nur adı altındaki kitaplardan evrak meyanında mevcut listede adları yazılı yirmi bir adedini bulundurduğu ve bazılarını da isteyenlere nakleylediği, satış yaptığı sabit ise de, sözü edilen kitaplar

üzerinde teker teker bu işten anlayan ehl-i vukuflar marifetiyle yaptırılan tahkikatta hiçbirisinde laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya iktisadî veya hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacını güden fikre tesadüf edilmediği ve muhteviyatları itibariyle yalnız Kur'an-ı Kerim ve Hadislerden ilham alınarak başka başka adlarla hazırlanmış ve madde âleminden misaller verilerek dinin esas ve umdelerinin izahına çalışılmış olduğu tesbit edilmiş cihetle... maznun hakkında takibat icraasına mahal olmadığına ve maznundan alınan yirmibir adet kitabın kendisine iadesine karar verildi. . . »

İsparta C. Müddeiumumiliği
Hz. 958/899. K. 958/467. T. 2/8/1958

g) «...Said Nursiye ait «Uhuvvet Risalesi, Bediüzzaman Cevap Veriyor, İhlas Risaleleri, Gençlik Rehberi ve Hutbe-i Şamiye» gibi . . . suç konusunu teşkil eden kitap ve matbu yazılarda: Kıyamet gününün hak olduğu, hastalara sabır ve şükür telkinlerinde bulunulduğu, orucun hikmet ve faziletlerinin izah edildiği, iktisad ve kanaatkârlığın övüldüğü, imanın insanı insan edeceği, Kur'an-ı Kerimin kelimesi kelimesine tercüme edilemiyeceği, bolşeviklikle mücadele edileceğini belirtmekte olduğu ve binnetice bu eser ve sözlerle İslâm dininin faideleri ve Kur'an-ı Kerimin metninin tefsiri yapıldığı ve bu kitaplardaki izah ve sözlerde devletin temel nizamlarını veya bunlardan birini dinî esaslara irca etmek durumunun müşahede olunmadığı İstanbul 3. cü Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasiyle yaptırılan tetkikatta bilirkişiler Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik, ve Üniversite öğretim üyesi M. Sabri Sözerinin 1 . 6 . 1965 günlü raporlarında belirtilmiş bulunmaktadır... Bu itibarla sanık... nun müsnet suçtan beraetine, 964/224 Esasında kayıtlı kitapların kendisine iadesine...»

İzmir İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/157. K. 965/191. T. 22/11/1965

ğ) «. . . Risale-i Nur adında eserin muhteviyatı itibariyle Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i Şeriften ilham alınarak İslâm dini ve esasları üzerinde hâdiseler zikredilmek suretiyle fikir ve yo-

rumları ihtiva eylediği ve bu kitabın okunması, basılması ve neşredilmesi yasak edilen kitaplardan bulunmadığı ve nitekim dosyada bir nüshası mevcut bulunan «Türk Hâkiminin Millet adına Verdiği Kararlar» isimli ve muhtelif kaza mercilerinden verilmiş bulunan ve muhteviyatları itibariyle okunması, eser üzerinde toplu ve alenen fikirler yürütülmesi suç teşkil etmediği mahiyetinde kararları ihtiva etmektedir. .»

İzmir İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 962/232. K. 962/210. T. 14/12/962

h) «. . . Yazılı Sözler Kur'an-ı Kerimin mazmunlarından alınan matbu ve gayr-i matbu bilumum İslâm ahlâkını ifade eden Risale ve kitaplarda da mevcut bulunan evvelce defalarca tetkik için gönderilmiş münderecatlarında devlet ve milletimizce de matlub olan hüsn-ü ahlakı ve bilcümle genç ve yaşlı Müslüman vatandaşların iman ve ahlakını takviyeden başka içlerinde İslâmi ve idari mahzur tevlid edebilecek hiçbir cümle bulunmadığı . . . Risale-i Nur Külliyatından alınmış vecizeler bulunduğu Diyanet İşleri Müşavere ve Dini Eserler İnceleme Heyetinden alınan raporlardan anlaşılmış bulunmasına mebni... kitaplarla. . . afişlerin ve diğer evrakın maznuna iadesine ...»

Isparta Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/27. K. 960/64. T. 12/6/960

i) «...Bilirkişi olarak intihab edilen Balıkesir müftüsü Hamdi Erdem maznunlardan ele geçen eşyayı, kitap ve risaleleri tetkik ettikten sonra verdiği 11 Temmuz 1962 tarihli raporunda: eserlerin mahiyet ve istihdaf ettikleri gaye itibariyle itikad ve ibadet ve ahlâk-ı İslâmiyye esaslarını tahkime ait olup, bu eserlerde hiç bir tahrik ve maddi kuvvet kullanmaksızın ruhu terbiye yoluyla İslâm dininin yükseltilmesini ve Kur'an-ı Kerimin anlaşılmasını istihdaf eden bir gaye güdülmekte olup gerek parça parça ve gerek kül halinde lâikliğe aykırı ve dini siyasete alet etmek ve şahıslar için menfaat sağlamak maksadlarını gütmediğini ve «Maznunların tezahür eden hareketlerinde Said Nursi'nin eserlerinden istifade ile ruhen tenevvür etmek gayesini gözettiklerini ve binaenaleyh 677 sayılı kanunda yazılı hareket-

leri mucip ve suç teşkil eden bir durumları bulunmadığını beyan etmiş ve maznunların yukarıda anlatılan şekilde bir araya gelip toplanmalarında tarikatçılık suçunun unsurları bulunmamış ve binnetice: maznunların hareketlerinde 677 sayılı kanuna muhalif bir hal görülmediği gibi tezahür eden fiillerinde herhangi bir suç unsuru bulunmadığı kanaatına varıldığından maznunların müsned suçtan dolayı cümlesinin beraetlerine ve emanette mevcut kitap, risale vesair eşyanın sahiblerine... iadesine...

Balıkesir Asliye Ceza Mahkemesi
E. 962/988, K. 962/451, T. 11/7/1962

ı) «...Said Nursi'nin Nur Risalesine gelince: okutulması ve gerekse okunması ve evde bulundurulması halinde bu risalenin Diyanet İşleri Reisliğinin 26/5/958 tarih ve 216 sayılı raporu ve gerekse Doç. Dr. Nureddin Topçu'nun Risale-i Nur - Lâhika Mektubları hakkındaki mütalâasında, lâikliğe aykırı olarak dini siyasete âlet yapmak gayesi düşünülmemekte, ancak içtimaî hayatımızın İslâmî ruh ve ahlâk dairesinde cereyanı kuvvet ve ihtirasla tavsiye olunmakta olup; devlet nizamını sarsıcı ve bu hususta dini vasıta yapıcı bir karakter taşımadığı gibi ne cinsten olursa olsun bir menfaat teminine de matuf olmadığı cihetle de suç unsuru ihtiva etmediği, keza toplantı esnasında okunan parça Said Nursinin «Lem'alar ve Mektûbat» isimli eserlerine ait olsa bile, bu eserlerde, mahiyet ve münderecat itibariyle kanun ve nizamlara ve devletin temel esaslarını ihlal edecek vaziyette ve din kitaplarını ve sair mukaddesatı nüfuz ve menfaat temin etmek maksadı ile âlet edilerek propaganda yapıcı olduğuna delâlet eden bir ifade görülmediği; bu bakımdan T.C.K. nun 163. cü maddesi ile, gerekse 6187 sayılı kanunla ilgili bir suç mahiyetinde olmadığı mütalaasiyle bunların mahiyeti de belirtilmiş bulunmaktadır...»

Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/101, K. 961/38, T. 3/4/1961

j) «...Maznunlar... Nur Meyveleri, Gençlik Rehberi, Zühretinnur, Ankara Davası, Hutbe-i Şamiye, Hakikat Nurları,

Küçük Sözler, İhlâs Risalesi, Hülâsatül-Hülasa, Delailünnur, Münâcâtül-Kur'an, Cevşenül-Kebir, Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesi, Mesnevi-i Nuriye, Lem'alar, İşâratül İ'caz, Asa-yı Musa adlı kitapları satmak ve satışına tavassut etmek suretiyle laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî ve siyasî ve hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak gayesiyle propaganda yaptıkları iddia olunmuştur. Yapılan tahkikat sırasında yukarıda adı geçen kitaplar Diyanet İşleri Reisliğine bilirkişi tetkikatı yaptırılmak üzere gönderilmiş ve Diyanet İşleri Reisliğinin Müşavere Heyetinin 23 . 3 . 1960 tarih ve 81 sayılı raporunda mevzubahis eserlerin dinî, idarî ve siyasî mevzuat-ı kanuniyemize mugayir bir hüküm ve ifade görülmeyen ve yalnız Kur'an-ı Kerimin hakikatlarına ait hikmetleri beyan eden kitaplar içinde bulunduğu bildirilmiş ve maznunların hareketlerinde bahsi geçen rapor münderecatına göre her hangi bir suç unsuru bulunamamıştır . .»

Mersin Sorgu Hakimliği
E. 959/55. K. 960 40. T. 13/5/1960

k) «...Said Nursînin bilinen ve elde edilen Risale-i Nur Külliyatını okuyup ve isteyenlere bu kitaptan sattıkları, bu itibarla hareketlerinin bir suç olmadığı müdafaasında bulunmuşlar.. Risale-i Nur Külliyatına ait kitapların.. yalnız Müslümanların imanlarını takviye için Kur'an-ı Kerimin hakikatlarını beyan eden risalelerden ibaret bulunduklarının anlaşılmasına, maznunların hareketlerinin yukarıda izah edilen ahlaki ve dinî, terbiyevî mahiyetteki bu kitapları okumak... isteyenlere ücret mukabilinde satmaktan ibaret bulunmasına binaen, hâdisede T. C.K. nun 163. cü maddesinde beyan edilen suç unsurlarının tekevvün etmediği anlaşılmış bulunmaktadır.....»

Urfa İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/239. K. 961/145. T. 11/5/1961

l) «...Said Nursînin, Risale-i Nur Külliyatı namiyle mâruf yazı ve makalelerinin tamamiyle Kur'an-ı Kerimin tefsirinden ibaret bulunduğu zâhir ve bâhir olmasına ve Kur'an-ı Keri-

min tefsiri olan Nur Risalelerinin bastırıp ve dağıtılmasında kanuna muhalif hiçbir cihet bulunmamasına... mebni maznunun müsnet suçtan beraetine...»

Maraş 1 inci Sulh Ceza Mahkemesi
E. 963/101. K. 963/493 T. 6/9/1963

m) «...Bütün Nur Risaleleri, basılması, satılması, okunması, bulundurulması yasak olmayan ve doğrudan doğruya Kur'an-ı Kerimden alınmış itikadiyâta ve ahlâkiyâta mütedair yazılardır. Risale-i Nur Külliyatı Kur'anın kısım kısım yapılmış tefsirlerinden ibarettir. Siyasetle hiçbir alakası yoktur. Yalnız ve yalnız İslamiyete dair yazılmış eserlerdir. Bu eserler evvelemirde Allahü teâlâya karşı ubudiyet ve taati, saniyen Peygamberimiz Hazret-i Muhammede... itaat, sadakat ve hizmeti telkin, fena hallerden, kötü amellerden kaçınmayı tenbih eden faydalı yazılardır.

Risale-i Nur kül halinde mütalâa edilirse, hitapları yalnız... Nur Talebelerine ve Türkiyedeki Müslümanlara değil, Kur'an-ı Kerimde olduğu gibi dünyadaki dörtyüz milyon Müslümanların heyet-i umumiyesinedir. Said Nursinin bu yazıları dikkatle tetkik edildiğinde; gayr-ı ahlaki tek bir kelimeye tesadüf edilmediği gibi... süfli, gayr-ı insani düşünce ve gayelerle değil; ancak ve ancak Rıza-i İlahiyi tahsil etmek ve ecr-i uhreviye nail olmak gayesiyle en ulvi, en insani ve ahlaki duygularla, bütün Müslümanların hidayet ve selamette olmaları, müsbet ve makul sahalarda yükselmeleri, dünyevi ve uhrevi saadet ve refaha nail olmaları için yazılmış bir takım faydalı eserlerdir.

Kur'an-ı Kerimin tefsirini okuyan, ulûm-u diniyeyi okuyup şeriatın emirlerini ifa eden her müslüman Risale-i Nurun, Kur'anın tefsirinden ibaret olduğunu görüp anlarlar. Kur'an-ı Kerim tefsirleriyle ulûm-u diniye kitaplarının basılması, okunması, dağıtılması ve bulundurulması yasak olmadığı ve T. C. K. nun 163 ve 173. cü maddelerine aykırı bulunmadığı gibi, sırf bir dinî eser olup Kur'anın tefsirinden ibaret olan ve bütün âlem-i İslâmı şâmil bulunan Risale-i Nur Külliyatı da ceza kanununun

mezkür maddelerine aykırı değildir... Her Müslümanın; emr-i bil ma'ruf nehy-i anil münker âyet-i Celilesi gereğince Allahın emirlerini yapmak ve nehiylerinden kaçmak, üzerine farz olduğu gibi, bilmeyen müslüman kardeşlerine öğretmek, doğru yoldan sapanları doğru yola getirmeye çalışmak ve İslamiyeti ifsada ve müslümanları dalâlete ve huzursuzluğa sürükleyen, dinsizliğe ve komünistliğe karşı da müslümanlarla birleşerek onlarla mücadeleye davet etmekle mükelleftir. Allahü Tealanın Müslüman kullarına tahmil ettiği dinî bir vazifedir. Ve anayasa kanununun 19. cu maddesi de din hürriyetini kabul etmiş olduğundan maznunların hareketinde kanuna muhalefet yoktur... Risale-i Nur Külliyatından olan Risale, broşür ve kitapların dinî ve ahlâkî yazılar ve öğütler olup Ceza Kanununun 163 ve 173.cü maddelerine aykırı olmadığı hakkında Diyanet İşleri Reisliğinin Dinî Eserleri Tetkik ve Müşavere Kurulunun muhtelif Mahkemelere verdiği raporlar ve birçok ehl-i vukufların raporları ve dosyada mevcut muhtelif mahkemelerden sadır olan ve beraeti mutazammın bulunan emsâl kararların muhteviyatından anlaşılmıştır. Ehl-i vukuf ... tarafından verilen raporlara gelince: Bu zatlar İslâm dininin esasatına vakıf, sahib-i salâhiyet kimseler olmadıkları için tetkik ettikleri eserlerin Kur'an-ı Kerimin tefsirinden, dinî ve ahlâkî öğütlerden ibaret, Müslümanlara kardeşliği telkin ve komünistliğe karşı birleşmenin lüzumunu anlatmakta olup, muzır bir yazı olmadığını kavrayamamışlar. Ve bir takım indî mülahazalarla kanuna aykırılığını beyan etmişlerdir ki; sahib-i salâhiyet olan Diyanet İşleri Reisliği Dinî Eserleri Tetkik ve Müşavere Kurulunun ve diğer ehl-i vukufların Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki raporları müvacehesinde şâyan-ı kabul görülmemiştir...»

Kütahya Hâkimi Bedri Gürcan (8731)
E. 963/61. K. 964/54. T. 29/6/1964

NURCULUK BİRLEŞTİRİCİ DİNÎ BİR EKOLDÜR

3 — Adlî mercilerin Nurculuğun; tarikat, mezhep ve cemiyet olmayıp, Risale-i Nur Külliyatiyle İslâma hizmet etmek gayesini güden ve siyasî bir maksad takip etmiyen ve tahkikî iman dersi veren birleştirici dinî bir ekol olduğunu belirten kararlarından bazı örnekler :

a) "...Nurculuk nedir ve memlekette böyle bir teşkilât mevcut mudur? sualleri vârid-i hatır olmuştur.

Maznunlar Nurculuğu İslâmiyetle müsavi addederek, Nurculuk demek İslâmiyetin va'z ettiği esaslar dairesinde hareketle, beraberlik ve kardeşlik bağlarını kuvvetlendirmek gayesiyle hareket etmek olduğunu bildirmişlerdir.

Risale-i Nurlar hakkında verilen raporlarda, bu kitabların muhtevasında hiç bir tarikatın âdab, erkân ve âyinlerini beyan eden bir yazının görülmediği ve bilumum yazılarının hülasa ve neticesi: Vatandaşları İslâmî itikad ve ibadetlerin ifasına, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyeye ittibaa teşvik ve tergibden başka bir gaye takip etmediği yekdiğerini teyiden açıklanmıştır.

Mahkemece kitapların tetkiki ile de ayni neticeye varılarak bu eserlerin İslamiyetin iman ve esaslarını takviye ve telkin maksadı ile ve sırf dinî gaye ve mücahede saikasiyle yazılmış, Âlem-i İslamın ve beşeriyetin manevî ve insanî yolda yükselmesini istihdaf ettiği müşahede edilmiştir.

Bu itibarla... maznunların ibadet gayesinden ayrı olarak toplandıkları ve Nurcu namı altında bir cemiyet bulunduğu hakkında en küçük bir karineye rastlanmamış ve cemiyet teşkili için icab eden organizasyonun adem-i mevcudiyeti dolayısiyle Nurcu denilen bu şahıslar arasında ayni kitapları okumanın neticesinde doğan maddilikten mücerred manevî bir bağlılık suretinde bir birliğin mevcudiyeti varid bulunmuştur..."

Aydın Ağır Ceza Mahkemesi
E. 958/108. K. 960/165, T. 17/10/1960

b) "...Bilirkişi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer, Prof. Nurullah Kunter ve Prof. Dr. Sahir Erman 12.12.1962 günlü raporlarında... Nurcuların esas gayelerinin şeriatı ihya etmek, yani devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak bulunduğu gözönünde tutulursa... Nurculuğun bu gayesine vakıf bir kimsenin Nurculuk lehine yaptığı propaganda 163.cü maddeye girer..." demektedir...

Dosyaya konan "Risale-i Nur ve Bediüzzamanın ve Talebeleri Hakkında Türk Hâkiminin Verdiği Kararlar" adlı kitabın Önsözü ile 351 - 376. sayfalarındaki müdafaada :

a — Bu asrın ilmî ve fennî ve müsbet hakikatlarına müvazi olarak Kur'anın hikmetini açıklayan, imanı taklitten tahkike yükselten, kalbe, ruha ve bilhassa akla hitap eden ve ruhları ihtizaza getiren... nev-i şahsına münhasır Kur'an tefsirine Risale-i Nur;

b — "...Nur Külliyatını okuyanların meydana getirdiği maddilikten, teşkilattan, cemiyet kademelerinden mücerred, ayni eserleri okumaktan doğan manevi alakadarlıktan ibaret olan ekol mensuplarına da Nurcu denmekte ve Risale-i Nuru okumanın ve okutmanın vicdan hürriyeti hudutları içinde kalıp, lâikliğe aykırı bulunmadığı ifade edilmekte, Nurculuğun tarihçesi anlatılmaktadır...»

...Diyanet İşleri Başkanlığının 2.7.1963 tarih, 18746 sayılı yazısına ekli Müşavere ve Dinî Eserleri inceleme Kurulunun, 29.6.1963 tarih, 326 sayılı kararına göre...

Nurculuk bir tarikat veya bir mezhep olmayıp, Said Nursî adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı, Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak, Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır.

Adı geçen eserler, imani fikirlerle birleştirmeye çalışmaktadır... Bunlarda dini bakımdan bir sakınca yoktur...

Müşavere ve Dinî Eserleri İnceleme Kurulunun işaret et-

tiği üzere, bir fikrî cereyanı gören ve yazısında bahsettiği misallerde olduğu gibi suçluluk vasfı olmadığı, mahkemelerden alınıp derecattan geçen kararlarla da tebellur etmiş meselelerde devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak isteğinin bulunduğunu bileceği veya bildiğini kabul için bir sebeb yoktur... Mevcut imkânlarda tahkik konusu bir çok vak'a derecattan geçmiş... beraet kararlarının tetkik edilebileceği halidir...»

İstanbul Dördüncü Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/37, K. 963/171. T. 7/9/1963

c) "...Esasen Nurculuk diye bir mezhep ve bir cemiyet bulunmayıp, neşir, satış ve okunması yasak edilmemiş bu dinî kitapların, dinî inanç ve heves ile ve ibadet maksadı ile okuduğu ve bu suretle hareketlerinde laikliğe aykırı bir cihet bulunmadığı, bilakis, vicdan hürriyetinin kendilerine tanıdığı hak ve serbestiyete göre iş yaptıklarının anlaşılmasına; yine Nurcu Talebeleri adlı bazı kimselerin isimlerini ihtiva eden yazıların, münderecatı itibariyle bahis olunan Risalelerin, Kur'anın en iyi şekilde yapılmış tefsiri olduğuna dair bir müdafaa ve müellifini medh ü senadan ibaret olup, okuyanlara iyi ahlâk telkinlerinde bulunmuş olduğu cihetle..."

Konya Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/49, K. 961/67, T. 15/5/1961

d) "...Nurcuların gizli cemiyetine girmek iddiasına gelince: Böyle bir cemiyetin kanunen ve resmen teşekkül etmiş olduğuna ve mevcudiyetine dair bir delil olmadığı gibi; tatbikatta da dosyada bulunan emsal kararlara göre bir kayda tesadüf edilmemiştir.

Bilakis Nurcuların ibadet gayesinden ayrı olarak, toplanıp bir organizasyonla cemiyet teşkil etmedikleri, aralarında ayni kitapları okumanın bir neticesi olarak maddilikten mücerred, manevi bağlılık suretinde bir birliğin mevcut olduğu; Nurculuğun resmi veya gayr-ı resmî bir cemiyet, tarikat olmadığı, Nurcuların siyasi bir hüviyeti olmayan bir din adamı hakkındaki müsbet kanaatlarını ifade etmelerinin, bir şahsı mücerred

dini zaviyeden medh ü sena ve müdafaa eylemeleri, bu mevzuda fikir ve mütalaa dermeyan etmeleri, toplanıp konuşmalarının suç teşkil etmiyeceği, laikliğe aykırı sayılmayacağı, bilakis vicdan ve fikir hürriyetinin kendilerine tanıdığı hak ve serbestiye göre hareket ettikleri anlaşılmıştır.

Her şahsın istediği kitabı bulundurup bizzat okuması kanunlarca teminat altına alınmış tabii bir hak ve hürriyet olması sebebiyle T.C.K. nun 526. maddesinin ihlâl edildiği iddiası da vârid ve kabüle şayan görülmemiştir. Kaldı ki, bu kitapların suç unsurunu ihtiva eylemediği yukarıda bahis mevzuu olan karar ve ehl-i vukuf raporlariyle sabittir..."

Milli Savunma Bakanlığı, İstanbul Örfi İdare Kumandanlığı 3. No. lu Askeri Mahkemesi Baş Hakimliği, Balmumcu
E. 961/37 K. 961/18. T. 16/10 1961

İşbu karar Askeri Temyiz Mahkemesinin E.961 2223,K. 961 2187 sayılı ve 18.12.1961 tarihli karariyle tasdik edilmiş bulunmaktadır.

e) "...Sanık Müdafaasında.. Nurculuk ile onun kurucusu Said Nursî hakkında leh ve aleyhde olmak üzere birçok yazılar yazılıp, tenkid yapıldığını, zaman zaman Nurculuğa ait Risalelerin toplatıldığını, birçok kimselerin mahkemelere verildiğini, fakat suç unsuru görülmemesi sebebiyle yapılan soruşturmaların takipsizlik kararı ile, açılan davaların beraet ile neticelendiğini.. ilmî bir şahsiyet olarak kırk seneden beri tanıdığı Said Nursînin şahsiyeti ile içtimaî durumu hakkında ilmî bir tetkik ve tahlil yapmak istediğini, kitabı bu maksadla yazdığını, bir teşkilatı ve programı olmaması hasebiyle bir tarikat, bir cemiyet ve siyasi bir teşekkül olmayan Nurculuk ile taraftarları üzerinde durduğunu, Said Nursî ve Nurculuğu methetmenin suç teşkil etmediğini, bilirkişinin mütalaasının sathî ve esbab-ı mucibeden ârî olduğunu, ve suçsuz bulunduğunu bildirmiştir.

Suç konusu olan... kitabın tetkikinden de sanığın çok eski bir zamandan beri ilmî bir şahsiyet olarak tanıdığı ve şöhreti

milli hudutları aşan Said Nursinin ölümünün 3. cü yılı münasebetiyle ilmi bir tahlil ve tenkitte bulunmak gayesiyle kitabın kaleme alındığı, Said Nursinin hayatı, düşünceleri ve eserleri üzerinde durulduğu, onun ahlakından, faziletinden bahsedildiği, bir teşekkül olarak kabul ve telakkisine imkân olmayan Nurculuğun, gönüllere yerleşen, iman ve irfana dayanan, rehberi Kur'an olan bir ekol olduğunu, komünizmin ve masonluğun düşmanı bulunduğunu, beyan ile Said Nursi ve Nurculuğu methettiği anlaşılmaktadır.

Mümasil birçok hâdiseler ve dâvalar sebebiyle ve ezcümle: Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulunun dosya içinde mevcut 29.6.1963 tarihli kararında işaret olunduğu veçhile: Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said Nursi adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadını gösteren dinsizlik cereyanlarına karşı, Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır.

Türkiye Cumhuriyeti laik bir devlettir. Herkes dinini seçmekte ve icabını yerine getirmekte serbesttir. Bu, anayasanın tanıdığı vicdan hürriyetinin tabii bir neticesidir. Suç olan cihet, dini, meşru olmayan maksad ve hedeflere vasıta ve âlet kılmaktır...

Geçmişteki haliyle Nurculukta devletin içtimai, siyasi ve hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak ve ya siyasi menfaat ve şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı görülmemektedir. Bizatihi suç olmayan bir cereyanı övmek, onun kurucusu sayılan bir zatı methetmek şübhesiz kanuna aykırı bir fiil ve hareket olarak kabul ve tavsif edilemez.

...Naci Şensoy, 7.6.1963 tarihli... raporunda sonuç olarak aynen: «kitap Said Nursiyi, Nurculuğu methetmekte, Nurculuğun propagandasını yapmaktadır. Nurcuları diğer Müslümanlardan ayıran husus, bunların İslâmi bir devlet kurmak gayretiyle hareket etmeleridir..» şeklinde bir mütalaa yürütüp, müteakiben de "yazarın böyle bir maksadla hareket edip etmediğini, yani suçun manevi unsurlarının mevcudiyetini tesbit etmek mahkemeye aittir." demektedir.

Suç konusu olarak ele alınan kitapta Nurcuların İslâmî bir devlet kurmak gayesiyle hareket ettiklerine delalet edebilecek bir fikir ve ibareye rastlanmamıştır. Bilakis, Nurcuların siyasetle iştigal etmemeyi kendilerine en büyük şiar edindikleri, Said Nursinin de kat'iyyen siyasetle meşgul olmadığı ve Talebelerine de bu yolda daima nasihatlarda bulunduğu hususu kitabın 6 ve 7. sayfalarında yer almakta ve bilirkişinin görüşü geniş ve umumi bir mütalaadan ibaret kalmaktadır ki; mevcut yazılı delil müvacehesinde T.C.K.nun 163. maddesinin ihlal edildiği yolundaki bilirkişi düşünce ve mütalaasına iştirak edilmemektedir..."

İstanbul 1. ci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/207, K. 963 249, T. 1.11/1963

f) "...Her hangi bir fiilin 163 1 Maddesi içinde mütalaa ve derpiş edilebilmesi için lâikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya iktisadi, veya siyasî, veya hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak kasd ve niyeti bulunmalıdır. Saniyen bu gayeyi teminen cemiyet kurulmalıdır.

Bu madde Nur Talebeleri hakkında tatbik edilemez. Zira:

1 — Hâdisede devletin içtimaî veya iktisadî, veya siyasî, veya hukukî temel nizamlarını dine uydurmak lazımdır, gayesi bulunmalıdır. Mesela Sadr-ı İslamda olduğu gibi devlet dinin emrindedir. Devlet her adımda şeriata uygun hareket eylemeğe mecburdur. Evet, maznunların böyle bir gayeleri olmalıdır. Bu gayenin açıkça tezahürleri bulunmalıdır. Yoksa bir insanın koyu Müslüman bulunması, o şahsın böyle bir gaye güttüğüne karine olamaz. Objektif ve maddi hâdiselere dayanmak lazımdır.

2 — Bu gayeyi temin maksadı ile cemiyetler kurulmalıdır. Maddenin Nur Talebeleri hakkında tatbik edilemiyeceği aşikârdır. Zira: Nur Talebelerinin bütün gayesi İslâmiyeti öğretmek ve yaymaktır. Bundan başka gayeleri yoktur. Kaldı ki Nur Talebeleri bir ekole mensupturlar. Bir cemiyet değil... Nurculuk ne mezheptir, ne tarikattır, ne de bir cemiyettir. Esasen İslâmiyeti Nur Risalelerini okumak suretiyle öğrenenlere

Nur Talebeleri denilmektedir. Eğer kanunun dediği manada bir cemiyet teşkil etselerdi kırk seneden beridir böyle bir cemiyetin varlığı kat'i ve kanuni delillerle zahir olmazmıydı? ...Risale-i Nurlar, tamamiyle Kur'an-ı Kerimin tefsirinden ibarettir.. Said Nursi bilhassa ve tahsisen Tevhid-i Bâri akidesi üzerinde durmaktadır. Tasrihi zâiddir ki, âlemde en büyük hakikat Cenab-ı Allahın bir, Vâhid ve Ehad oluşudur. Bundan daha yüksek, bundan daha ulvî bir hakikat yoktur... İşte Said Nursi de her müceddid gibi tahsisen dinin bu temel akidesi üzerinde durmakta, bu telakkiyi esas almaktadır... Bu itibarla yazdıklarında, söylediklerinde İslâm dinine muhalif tek husus yoktur. Tabiatiyle İslâm dinine uygun olan bir yazının kanunen tecziye ve tecrim edilemiyeceği aşikârdır. O'nun davası İslâmiyete hizmettir. Altında hiçbir siyasi maksad yoktur..."

Maraş Birinci Sulh Ceza Mahkemesi
E. 963/295, K. 963/494. T. 6/9/1963

g) "...İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin kararında bahsedildiği veçhile memleketimizde dinî sahada sahib-i salâhiyet olan Diyanet İşleri Müşavere Kurulunun 29.6.1963 tarihli karariyle Nurculuğun bir tarikat ve mezhep olmadığı, son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı bir cereyan olduğu tesbit edilmiştir..."

Sivrihisar Sulh Ceza Mahkemesi
E. 964/261. K. 964/257. T. 7/9/1964

ğ) "...İstanbul 1.ci Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan Esas 963 207 sayılı dâvada: Nurculuğun siyasetle alakası bulunmadığı ve Nurculuğun bir teşkilât ve programları olmaması sebebiyle bir tarikat, bir cemiyet ve siyasi bir teşekkül olmadığı; rehberi Kur'an olan bir ekol olduğu belirtilmiştir... Yukarıda tafsilen belirtilen Said Nursinin eserleri hakkında muhtelif mahkemelerden verilen kararlar ve ehl-i vukuf raporları muvacehesinde suç unsuru bulunduğu kabul edilemez...

Maznunun "Kur'an-ı Kerimi memlekette hâkim kılalım, huzura ve iyiliğe kavuşuruz." şeklindeki sözlerinde de bir suç

unsuru mevcut değildir. Din ve Kur'an, insanları manevi bakımdan huzura ve saadete kavuşturmaktadır... Kur'an ve din, imanı kuvvetlendiren manevi bir gıdadır. Bu bakımdan maznuna atfolunan bu sözlerde bir suç unsuru görülmemiştir... Maznun müdafiinin açıkladığı veçhile bugün dünyada iki cereyan mevcuttur. Birisi materyalizm, diğeri din ve maneviyatçılıktır. Maznunun materyalizm'den neş'et eden komünizm ve sosyalizm cereyanlarına karşı bulunduğuna göre, fiili sabit olsa bile suç olarak telakki edilemez.."

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi
E. 964/155, K. 964/164, T. 15/7/1964

h) "...Risale-i Nur Külliyatını okumanın veya evde bulundurmanın suç teşkil etmiyeceği ve dolayısiyle Ceza Kanununun 163. cü maddesinde yazılı şekilde suç sayılamıyacağı, Nurculuğun bir tarikat veya mezhep olmadığı, Said Nursi adındaki şahsın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı Kur'an-ı Kerimin bazı âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyan bulunduğu, mübrez evraklar içersinde Diyanet İşleri Müşavere Heyetinin 29.6.1963 tarihli yazısından anlaşıldığı.."

Kayseri Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/107, K. 964/72, T. 31/8/1964

i) "...Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Dini Eserleri İnceleme Heyetinin 9.6.1960 gün ve 203 sayılı raporlarında Nurculuğun tarikat ve mezhep olmadığı ve Risale-i Nur adlı eserlerin münderecatlarının Kur'an-ı Kerimin hakikatlarını izahtan ibaret bulunduğu, dini ve kanuni ve idari bir mahzuru görülmediği, bu eserleri okumak ve okutmak dinen ve kanunen bir suç teşkil etmediği.., bildirilmiştir. Bu itibarla maznunların... hareketleri Tekke ve Zaviyelerle Türbelerin seddine ve Türbedarlık ile bir takım ünvanların men ve lağvına dair 677 sayılı kanunun şümulüne girmediği...ve istek veçhile...beraetlerine..»

Yayladağı Asliye Ceza Mahkemesi
E. 960/18, K. 960/37, T. 15/6/1960

i) «...Nurculuğun resmî veya gayr-i resmi bir tarikat olmadığı; ve maznunun okuduğu Risale-i Nur Külliyatının bir suç teşkil etmiyeceği Diyanet İşleri Reisliğinde teşkil edilen Bilirkişi Heyetinin 9.11 1960 tarihli yazılariyle anlaşılmış...bulunduğundan maznunun Nurculukla 677 sayılı kanuna muhalefet suçundan beraetine...»

Siverek Asliye Ceza Mahkemesi
E. 959/84, K. 960/165, T. 14/10/1964

j) "...Diyanet İşleri Müşavere Kurulunun yazılarına, bilirkişi tetkikatı ve dosya içinde bulunan belgelere göre de Nurculuk namiyle bir tarikatın, resmi ve gayr-i resmi bir şekilde bulunmadığı anlaşıldığından; fiilde 677 sayılı kanunun unsurları bulunmadığı cihetle maznunların üzerine atılan suçtan beraetlerine...»

Ankara Dördüncü Asliye Ceza Mahkemesi
E. 960,478, K. 961 206, T. 31/3/1961

k) "...Nurculuk bir tarikat ve cemiyet mahiyetinde bulunmaması hasebiyle de maznunların fiilleri 677 sayılı kanun şumulü içinde bir suç olarak görülmemiş ve fiillerinde 6187 sayılı vicdan ve toplanma hürriyetinin korunması hakkındaki kanuna aykırı bir hareket de bulunmaması dolayısiyle... Risale-i Nur Külliyatı adı altında intişar eden eserlerin basılması ve okunması kanunen yasak edilmiş kitaplardan olmamasına ve bu eserlere kütüphanelerde kesretle rastlanmakta bulunmasına mebni, fiilleri T.C.K. nun 526 ve diğer cezai maddeleri muvacehesinde de suç teşkil eden bir durum olmadığından... beraetine..»

Karabük Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/44, K. 964 33, T. 13/5/1964

l) «...Nurcuların ibadet gayesinden ayrı olarak bir cemiyet teşkil etmedikleri, aynı kitapları okumanın bir cemiyet teşekkülü için kâfi sebeb olmadığı, böyle bir cemiyetin teşekkül etmiş olduğuna dair dosyada her hangi bir delilin mevcudiyetine rastlanmadığı gibi, tatbikattaki emsâl kararlara göre her hangi bir kayda tesadüf edilmemiştir... Yasak edilmiş olan

eserlerin okunması dahi 163.cü maddenin tasrih ettiği bir cemiyete girmeye delalet etmez. Anayasamız ferdin okuma ve düşünme hürriyetini teminat altına almış ve mevzuatımız da her hangi bir eseri okumayı ve okuduktan sonra bu eser hakkındaki düşüncelerini bildirmesini suç saymamıştır.

Nitekim Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 17.12.1953 tarih ve 3005 sayılı ilâmı ile bu mevzuda muhtelif mahkemelerden ittihaz olunup dosya içine konulan mukarrerat muhtevası «Nurculuk diye bir tarikat ve cemiyetin mevcut olmadığı, Nurculuğa müteallik eserleri okuyarak arzu edenlere bu eserleri vermenin suç olmadığı belirtilmiş, satış ve okunması yasak edilmemiş bu kitapların dinî inanç, heves ile ibadet maksadiyle okunduğu anlaşıldığına göre sanığın suçu sabit olmadığı kanaatına varılmıştır..."

Mazgirt Asliye Ceza Mahkemesi
E. 963/11. K. 963/35. T. 29/4/1963

m) "...Risale-i Nur isimli Kur'an tefsirlerini okuyanların hükmi şahsiyete sahip olmadıkları, Nur talebelerinin cemiyet halinde çalıştıklarına delalet edebilecek aidat, aza kayıt ve saire gibi defterler veya zabıtnamelerin mevcut olmadığı gibi, cemiyetin vücudu için zarurî icra organlarının da bulunmadığı da anlaşılmıştır..."

Kargı Sorgu Hâkimliği
E. 960/9. K. 960/18 T. 28/5/1960

n) "...Yargıtay ve muhtelif derecedeki mahkemelerin bu konuda ittihaz ettikleri kesin kararları, Diyanet İşleri Başkanlığının ilmî mütalâası: Nurculuğun bir mezhep, bir tarikat veya bir cemiyet olmadığını ve Kur'an-ı Kerim âyetlerinin ele alınarak Risale-i Nur adı altında müellifi Said Nursî adındaki şahıs tarafından Nur Risaleleri olarak yazılarak hazırlandığı ve Nur Risalelerini okumak suretiyle İslâmiyeti öğrenenlere Nur Talebeleri denilmekte olduğu, bu sebeble Nurculuğun bir cemiyet değil, dinî bir ekol olduğu neticesine varılmıştır...»

Siirt Asliye Ceza Mahkemesi
E. 965/76. K. 965/107. T. 23/9/1965

o) "...Türkiyede Nurculuk ismiyle fiilen teessüs ve icra-i faaliyette bulunan bir cemiyetin mevcudiyeti anlaşılmamış... bulunmasına...»

Sivas İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 965/31. K. 965/48 T. 18/5/1965

ö) "...Sanığın Nurcu olduğu ikrarı ve dosyadaki delillerle anlaşılmaktadır. Ancak sanığın Nurcu olması ve Nur Külliyatını nezdinde bulundurması laikliğe aykırı bir hareket ve dolayısiyle 163.cü maddeye giren bir suç teşkil edemez. Askerî mahkeme ve Askeri Temyiz Mahkemesinin bu yoldaki kararlarına heyetimizce de iştirak edilmiştir..."

İstanbul İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 965/31. K. 965/48. T. 18/5/1965

p) "... Sanıkların... "Ben Nurcuyum" demesi, ancak dinî inançtan doğan mensubiyeti ifade edip, bunda hakikatları ekseriya maksad-ı mahsusla tahrif ve tevil ederek bir zümrenin inanç ve düşüncelerinde tereddütler yapmak ve muayyen bir fikri telkin etmek manasına gelen propaganda mevcut olmadığı gibi... tatbikatta ve emsal kararlarda dahi namına bu yolda hareket olunabilecek bir gizli cemiyetin mevcudiyetine rastlanmamış, hattâ Nurcuların ibadet gayesinden gayri olarak toplanıp bir organizasyonla cemiyet teşkil etmedikleri, aralarında ayni kitapları okumanın bir neticesi olarak maddilikten mücerred manevî bağlılık husule geldiği kaziye-i muhkeme halini alan bazı emsal kararlarla da müşahede olunmuştur..."

Çayırlı Sorgu Hakimliği
E. 964/2. K. 964/13. T. 7/8/1964

r) "... 163. cü maddede ve 2. ci fıkralarda anılan cemiyetin ne olduğu bu maddede tanımlanmamıştır. Cemiyetin ne olduğu T. C. yasasının 141. ci maddesinin son fıkrasında açıklanmaktadır. Burada belirtildiği gibi cemiyetin tanımlanması o maddedeki cemiyet kelimesi içindir. 163. cü maddedeki cemiyet kelimesinin ne şekilde yorumlanacağı düşündürücüdür.

141. ci maddedeki cemiyetin «iki ve daha ziyade» kimse-

lerin ayni amaç etrafında birleşmeleri ile vücud bulacağı açıklanmak suretiyle cemiyetin varlığının kabulü için fiili cemiyet kurmanın yeterli olacağı cemiyetler kanununa göre kurulmuş bir cemiyetin, başka bir deyimle organize cemiyetin var olmasına lüzum olmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

T. C. Yasasının 163. cü maddesinin 1 ve 2. ci fıkralarında anılan cemiyetin 141. ci maddede tanımlanan cemiyet olduğu kanısına kıyas yolu ile varılması mümkün görülmemektedir. Önce 141. ci maddedeki cemiyet o maddeye münhasır kalmak üzere tarif edilmiş bulunmasına ve bu madde de 163. cü maddenin 3. cü fıkrasında yazılı olduğu gibi "dağılmaları emredilmiş olan yukarıda yazılı cemiyetler" tarifi bulunmamasına, 163. cü maddedeki "dağılmaları emredilmiş yukarıda yazılı cemiyetler" tabirinden bu cemiyetlerin, cemiyetler kanununa göre kurulmuş varlıklar olduğu kolaylıkla istihraç olunmasına; zira cemiyetler kanununa göre kurulmamış, yani fiilen kurulmuş bir cemiyetin bir emirle dağılmasının mümkün olmamasına göre, 163. cü maddede anılan cemiyet deyimini, cemiyetler kanununa göre kurulmuş ve cemiyet olması iktiza ettiği fiili cemiyetin var oluşu halinde bu maddenin uygulanamıyacağı yolundaki yorum isabetli görülmektedir.

Bu durumda Nurculuk diye kurulmuş bir cemiyet olmamasına ve sanığın başka nam altında veya başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olup, bu cemiyetin amaçlarını değiştirdiği veya muvazaa yoluyla başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olduğu iddia edilmediğinden, maddedeki kanunî unsurlardan cemiyet unsuru da gerçekleşmemiş bulunmaktadır..."

Bursa İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 965/25, K. 965/77, T. 29.6.1965

s) "... T. C. K. nun 163 1. Maddesindeki suçun tekevvünü için, laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya sevk maksadı ile hareket edilmiş bulunması ve bu

gayenin temini maksadı ile cemiyet kurulmuş bulunması iktiza eder.

Nurculuk ne mezheptir, ne tarikattır, ne de bir cemiyettir. İslâmiyeti Said Nursi adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanlarına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur adı altında yazmış olduğu Nur Risalelerini okumak suretiyle öğrenenlere cemiyetimizde Nur Talebesi denmektedir.

Sureti dosyada mevcut Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulunun 29.6.1963 gün ve 326 sayılı kararında işaret olunduğu veçhile "Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said Nursi adındaki şahsın, son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır.

Geçmişteki haliyle Nurculukta devletin içtimai, siyasi ve hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak gayesi, siyasi menfaat ve şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı görülmemektedir.

Bizatihi suç olmayan bir cereyanı övmek, onun kurucusu sayılan ve halen ölmüş bulunan bir şahsı methetmek şüphesiz kanuna aykırı bir fiil ve hareket olarak kabul ve tavsif edilemez.

Bugüne kadar Nurculuğun kanunun anladığı manada programı, teşkilâtı ve aidat ödeyen azası olan bir cemiyet olduğu isbat edilmiş değildir.

Bu haliyle Nurculuğu bir cemiyet olarak kabule imkân yoktur. Nurculuk bir cemiyet olmayıp dini bir ekoldür. Siyasetle bir alâkası yoktur. Gayesi : Maddilikten sarfınazar, dini hislerin vatandaşlar arasında kuvvetlenmesini ve takviyesini âmirdir....

Her ne kadar dosyada mevcut 16.3.1964 tarihli bilirkişi raporunda: .... Devletin içtimaî, hukukî ve siyasi nizamının din esaslarına uydurmak yolunda faaliyet gösteren Nurculuk ce-

miyetinin yayılması için camide mezkûr cemiyetin görüşlerini aksettiren metinler okumak ve bu cemiyete girmek için başkalarına yol gösterdiğinden sanığın durumunun T. C. K. nun 163 2. ci maddesine uygun bulunduğu belirtilmiş ise de; suçun tekevvünü için başlıca şart olan Nurculuğun kanunun anladığı manada bir cemiyet olup olmadığı, cemiyet olduğu kabul edildiği surette bu neticeye götüren sebebler ve deliller irae edilmemiş, münhasıran Nurculuğun bir cemiyet olduğu kabul edilerek mütalâa serdedilmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulunun yukarıda tarih ve numarası yazılı kararında : Nurculuğun bir tarikat veya mezheb olmayıp, Said Nursî adındaki zâtın dinsizlik cereyanına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namiyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyan olduğu... Gayesinin dinî olup, imanî fikirlerle birleşmeyi sağlamak bulunduğu açıklanmıştır.

Nurculuğun bir cemiyet bulunmadığı da şimdiye kadar bir programının, teşkilâtının ve aidat ödeyen azasının tesbit edilmeyişi ile sabittir.

Şimdiye kadar bu hususta müteaddit kazai mercilerden verilen ve Yargıtayın tasdiki ile kesinleşen ve beraet kararlarını muhtevi "Türk Hâkiminin Millet Adına Verdiği Kararlar" adlı kitapta toplanan kaziye-i muhkeme halini almış kararlar da bu görüşü paylaşmaktadır...... Risale-i Nur külliyatı, iddia ve kabul edildiği gibi bir cemiyetin görüşlerini aksettiren bir külliyat olmayıp, münhasıran Said Nursî ismindeki bir şahsın Risale-i Nur adı altında yazdığı dinî eserlerdir... Bu sebeblerle bilirkişi raporundaki mütalâa kabule şayan görülmemiş... kaziye-i muhkeme halini almış birçok mahkeme ilâmları karşısında yeniden bilirkişi tetkikatı yaptırmak lüzumu da hissedilmemiştir.

Bu itibarla suç unsurları tekevvün etmiyen müsnet suçtan sanığın beraetine, emanette mevcut kitapların sanığa iadesine..."

Gemlik Asliye Ceza Mahkemesi
E. 964/59, K. 964/82, T. 2/12/1964

KARAR VE İÇTİHADLARA GÖRE NELER SUÇ TEŞKİL EDİYOR, NELER SUÇ TEŞKİL ETMİYOR.

4 — Din propagandasına engeller koyan T. C. K. nu 163. Maddesinin ve 6187. ci kanunun 1. ci maddesinin hangi hallerde tatbik edilebileceği, suç unsurlarının nelerden ibaret bulunduğu, lâikliğin tarif edilmemiş olmasının meydana getirdiği kanuni boşluk, cezada tefsir ve kıyas yoluyla tecziye yoluna gidilemiyeceği, Bediüzzamanının, Risale-i Nur Külliyatının veya Nurculuğun medh ü senasının suç addedilemiyeceği, bilirkişilerin vazife ve salâhiyetlerinin neden ibaret olduğu, beraet kararlarına vâkıf olarak Risale-i Nurla ilgili propagandada bulunanların hareketlerinde cürmi kasıttan bahsedilemiyeceği, temyizin ve muhtelif adli mercilerin kararlariyle ortaya çıkmıştır. Buna misâl olmak üzere aşağıdaki kararları tetkike arzediyoruz:

a) «...Ceza kanununun 163. cü maddesinin 4. cü fıkrasının uygulanabilmesi için:

A — Sanığın lâikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya iktisadi veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak maksadı ile dinî veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek;

B — "Veyahut lâikliğe aykırı olarak siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temin veya tesis etmek maksadıyla dinî veya dinî hissiyatı, dince mukaddes sayılan şeyleri âlet ederek propaganda veya telkinde bulunduğunun sübutu lâzım gelmesine göre, bu unsurlardan her birinin ayrı ayrı ve ne mahiyetteki delillerle tahakkuk ettiğine ve ısrar ile sorulan bir husus hakkında verilen cevabın propaganda veya telkin maksadına matuf olduğunu ne suretle anlaşıldığının... karar yerine ayrı ayrı müstenidatı ile tahlil veya izahı lâzım gelirken, bu lâzimeye riayet olunmaması yolsuzdur.»

Yargıtay 1. ci Ceza Dairesi
E. 552/489. T. 5/3/1952

b) "... 163. cü maddenin tatbikinde kasıt : Hükme esas ittihaz olunan 9.4.1953 tarihli bilirkişi raporunda "Soruyorum" başlıklı yazının lâikliğe aykırı mahiyette görüldüğü bildirilmekle beraber bunda 163. cü maddenin unsurlarından olan "Devletin temel nizamlarını dinî inançlara uydurmak" maksadının tesbit edilememiş olduğu açıkça zikredilmiş ve diğer bir unsur olan siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temini maksadının da ancak adlî tahkikatla tayin edilebileceği kaydolunmuş bulunmasına nazaran yazıda bu maksadlardan hangisinin ne gibi delillerle subut mertebesine eriştiği karar yerinde tahlil ve izah olunmadan yazılı şekilde mahkûmiyet kararı verilmesi yolsuz ve maznunun temyiz itirazları bu itibarla vârid olduğundan hükmün bozulmasına ittifakla karar verildi."

T. 1. Ceza Dairesi
E. 1598, K. 1893, T. 31/5/1954

c) "... Anayasanın 19 ve 20. ci maddelerinin teminatı altında bulunan vicdan ve söz hürriyetlerinin meşru hudutlarının münselib ve mürtefi hale gelmemesine gerekli itinayı göstermek gerektir. Bu da maddenin, bilhassa 4. cü fıkrasındaki unsurların teşekkülünde gerekli titizlik gösterilmekle sağlanabilir. Fıkraya dikkat edildiğinde kâfi açıklıkta ve vuzuhlukta olmadığı görülür... Bu fıkranın unsurları:

A — Lâikliğe aykırı olarak

B — Devletin - içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî - temel nizamlarını:

1 — Kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle,

2 — Veya siyasi menfaat temin etmek amaciyle,

3 — Veya şahsî nüfuz temin etmek amaciyle,

C — Dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek propaganda ve telkinde bulunmaktır.

Burada propaganda üzerinde durmak lâzımdır:

Propagandanın gayesi : Hakikatleri ekseri ahvalde tahrif ve te'vil ederek zümrenin, topluluğun inanç ve düşüncelerinde istifhamlar ve tereddüdler yaparak muayyen bir fikri telkin

etmek ve ikiden ziyade kimseleri gizli veya aşikâr surette söz veya yazı ile kandırmaya çalışmaktır.

Maddedeki unsurların tek başına teşekkül etmesi, suçun tamamlanmış olduğunun kabulünü gerektirmez. Diğer bir deyişle, sanıkların yapmış olduğu fiillerin bilinmesi kâfi olmakla beraber bu suçun teşekkülü maddî unsurların da tamamen hareketlerinde bulunması lâzımdır... Mahkemece bilinen hususların bilirkişi tetkikatına tâbi tutulması ve ilgili mercilerden sorulması icab eder değildir... Kanun, din üzerinde ve mukaddes mefhumlar üzerinde eser neşretmeyi, kitap satmayı da suç saymamıştır. Dinî eser ve dinî Risalelerin bulundurulması ve mukaddes mefhumlar üzerinde propaganda yapılmasını suç mevzuu olarak görmemiştir.

Aksi takdirde dinî eserlerin neşredilmesi, propaganda yapılması, satılması, evde bulundurulması gibi hususlar suç telâkki edildiği takdirde lâiklik prensibine aykırı hareket edilmiş, vicdan hürriyeti yara almış olur..."

Karabük Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/44, K. 964/33, T. 13/5/1964

ç) "... Mücerred din propagandası veya dinî telkin cezayı müstelzim değildir. Ancak din propagandasının veya dinî telkinin cezayı müstelzim olması, siyasî maksad veya şahsî nüfuz, yahut şahsî menfaat temini maksadiyle vukubulduğu takdirdedir. Bu hallerin dışında kaleme alınıp yayınlanacak matbualarla söylenecek sözler umumî ve afâkî mahiyette görüşler olmaktan çıkarak bazı tezleri ileri sürseler dahi, bunu maksad-ı mahsusa matuf değil, fikir hürriyetinin neticesi olarak kabul etmek gerektir. Aksi taktirde, dondurulan ve nass haline getirilen görüşlerin karşısına zıt görüşlerin çıkarılması mümkün görülmez. Ve hatta bu, cezaî takibatı müstelzim olur. Ve hatta öyle anlaşılırsa neticesinde ilmî terakki gibi, dinî terakki dahi durur ve asrın icaplarına uymayan bu durgunluktan ayrılıp uzaklaşan milletler zarar görür.

Lâiklik anlayışı ve vicdan hürriyeti odur ki : hiç kimse kabul etmediği ve icaplarını yerine getirmediği bir din veya

inançtan dolayı baskı altında tutulamıyacağı gibi; gene hiç kimse de, bağlandığı dininin icaplarını şu veya bu şekilde anlamaktan ve bu anlayışını etrafına anlatmaktan dolayı muaheze edilemez. Kanuna uygun yeter deliller olmadıkça takibata uğrayamaz.

Fikir hürriyetinin sadece düşüncelerde kalan kapalı ve saklı bir halde bırakılması, nasıl onu sadece basit bir mefhum olmaktan çıkaramaz. Ve fikir hürriyeti, söz ve kalem hürriyeti ile değer ifade ederse, vicdan hürriyeti de, ibadet hürriyeti ile değer ifade eder.

Ve fakat, vicdan hürriyetini ayakta tutacak ibadet hürriyeti bazı neşriyat ve fikir teatisi ile beslenmezse, bu taktirde vicdan hürriyeti de sadece sözde kalan bir mefhum olmaktan öteye geçemez.

Bu bakımdan dinî propaganda ve dinî fikir mübadelesi - bazı şartlar mevcut bulunmadıkça - anlayışımızda suç sayılmamış ve bu hal insanların dinî inançlarından dolayı engizisyon mahkemelerine sürüklendikleri devirlerden ayrılarak bugünkü modern devlet anlayışımızla, kanunlarımızın sistemine uygun düşmüştür.

İnsan Hakları Evrensel Demecinin 18. ci Maddesinde: "Her şahsın fikir, vicdan ve din hürriyetine hakkı vardır. Bu hak; din ve kanaat değiştirmek hürriyetini, dinini veya kanaatını tek başına veya topluca, açık olarak veyahut hususi surette öğretim, tatbikat, ibadet ve âyinlerle izhar etmek hürriyetini gerektirir." dediği gibi, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının "Kişinin Hakları Ve Ödevleri" başlığını taşıyan İkinci Bölümündeki «Düşünce ve İnanç Hak ve Hürriyetleri, Vicdan Ve Din Hürriyeti" matlablı 19. cu Maddesinde de "Herkes vicdan ve dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kamu düzenine veya genel ahlâka veya bu amaçla çıkarılan kanunlara aykırı olmayan ibadetler, dinî âyin ve törenler serbesttir. Kimse ibadette, dinî âyin ve törenlere katılmaya, dinî inanç ve kanaat-

larını açıklamaya zorlanamaz. Kimse dinî inanç ve kanaatlarından dolayı kınanamaz" denilerek din ve vicdan hürriyetinin bu hudutları içinde fertler serbest bırakılmışlardır...»

Çayırlı Sorgu Hâkimliği
E. 1964/2, K. 1964/13, T. 21/8/1964

d) "... Maznuna isnad edilen suç T. C. K. nun 163/4 maddesinde yer alan fiildir.

Maddenin tahlil ve münakaşası halinde maznuna izafe ve isnad olunacak herhangi bir suçun mevcut olmadığı zahir ve bahir olur. Şöyle ki: 163/4. cü maddenin suç unsurları şunlardan ibarettir:

A — Lâikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını dinî inançlara uydurmak gayesi bulunmalıdır.

B — Dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri âlet etmelidir.

C — Propaganda yapılmalı veya telkinde bulunmalıdır.

Tasrihi zâiddir ki, madde ile hâdise arasında hiçbir alâka ve irtibat mevcut değildir. Zira:

1 — Maddenin ilk unsuru lâikliğe muhalefettir. Maznunun lâiklik prensiplerine sarahaten muhalefette bulunması ve devletin dinî kaidelere tevfikan idare edilmesi niyetinin bulunması lâzımdır. Hâdisede ise, bu unsurun mefkutiyeti aşikârdır. Çünki maznun, devletin temel hükümlerinin değiştirilmesi lâzım geldiği hususunda hiçbir ifade ve iddiası sebketmemiştir. Tabiatiyle bu unsurun maddî vâkıalara, maddî delillere isnad etmesi lâzımdır. Zan ve tahminler mes'uliyet için sebeb teşkil etmez. Zira zan hakikat değildir.

2 — Birinci unsura istinad eden ikinci unsur ise, dinin, yahut dince mukaddes tanınan şeylerin âlet edilmesi halidir. Maznun, dini veya dinî hissiyatı, dince mukaddes tanınan (Kur'an-ı Kerim, Peygamberân-ı İzam veya Kâbe gibi...) şeyleri âlet ettiği hususunda da hiçbir beyan sebk etmemiştir. İfadesinde geçen husus; bir kitabın tavsiye veya medhinden ibarettir. Bir kitabın tavsiye ve tezkiye edilmesi hususu ise, tamamiyle maddenin haricinde kalır.

3 — Üçüncü Unsur : Propaganda ve telkinde bulunma halidir. Esasında bu unsur, Birinci ve İkinci Unsurlara istinad eder. Fıkranın Birinci, yahut İkinci unsuru olmayınca tabiatiyle mücerred bu unsurun bulunması keyfiyetinde suç teşkil etmez. Maznunun lâikliğe muhalif olarak devletin temel nizamlarını değiştirmek gayesi ile dinin, yahut dince mukaddes tanınan şeylerin âlet edilmesi suretiyle propaganda yapılmalıdır. Aksi taktirde mücerret dinin, dini eserlerin, hattâ, din adamlarının medhi, maddenin unsurlarını câmi olamaz. Aksi taktirde lâiklik müessesesini kendisi yara alır. Zira, lâiklik müessesesi bir din hürriyetidir. Doğuşu Avrupadadır. Tatbikatı Avrupadadır. Misalleri ortadadır. Ve bugün bütün Avrupa lâikliği bir din hürriyeti olarak telâkki etmektedir. Kaldı ki: Maznunun bahse mevzu kitabı okuması propaganda olmadığı gibi, vaki sual üzerine verdiği cevab da telkin sayılmaz.

Maznunun bir eser hakkında fikrini beyan etmesi, mücerred bir kanaatın izharıdır. Bunda ne propaganda kasdı vardır, ne de telkinde bulunmak iradesi..."

Gaziantep İkinci Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/202, K. 964/18, T. 25/2/1964

e) "... T. C. K. nun 163. cü maddesinin 4. cü fıkrasını tahlil edip unsurlarını ayırırsak ilk unsurun lâikliğe aykırı olan bir hareketin arandığı görünür ki, fiilde lâikliğe aykırı bir durum var mı? Yok mu? Bu cihetin incelenmesine ve kanunda lâiklik mefhumuna hangi hallerin gireceğinin, mevcut olup olmadığı aranması gerekir. Her şeyden evvel Anayasa, lâiklik mefhumunu kesin olarak bir tarifine, izahına geçmediği gibi, T. C. K. nunda, lâiklik mana ve mefhumu ve bir hareketin lâiklik mefhumuna dahil olup olmadığını gösteren bir kıstası ifade etmediği görülmektedir.

Bu kısma bu suretle işaret ettikten sonra fıkranın diğer unsurlarında: A) Devletin içtimaî, B) İktisadî, C) Siyasî, D) Hukukî temel nizamları ele alınır. Bu: A, B, C, D harfleriyle gösterilen unsurların kısmen de olsa: 1 — Dinî esas ve amaçlara uydurmak amaciyle, 2 — Siyasî menfaat; 3 — Şahsî nüfus

temin ve tesis eylemek maksadiyle, dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri âlet ederek propaganda yapmak ve telkinde bulunmak fiillerinin yapılması gerektir... Yazının ne için yazıldığını, sanıkları böyle bir yazı yazmağa sevkeden sebeb ve âmil Ceza Kanununda prensip olarak kabul edilen ve suçlu sayılan bir kimsenin suçluluğunu gösteren kasıt unsurunu teşkil eder. Diğer bir ifade ile: Sanıkların bu yazıyı yazdırmaya azmettiren unsur kasıt unsurudur.

İşte kasıtları nedir? Ne için yazılmıştır? Onun bir sebeb ve âmili vardır. İşte bu yazının yazılmasına sebeb olan âmil de, sanıkların açık olarak müdafaalarında belirttikleri gibi, Said Nursinin senelerce Emirdağında ikamet etmiş ve muhitçe tanınmış bir kimse olup bunu ihtiyar ve hasta bulunduğu ve son zamanlarda yanında bulundurduğu hizmetçisi Ziver Gündüzalp ismindeki şahıs, sanık Hamza Fakı Emek ve Mehmet Çalışkan'a gelerek zabıta tarafından alınan bazı tedbirlerden Said Nursinin rahatsız olduğu için bu tedbirlerin kaldırılmasını taminen bir müracaat yapılması talep ve ricası üzerine bu yazının yazıldığı anlaşılmıştır... Yazıda Said Nursinin hizmetçisi Ziver Gündüzalp'ın ismi geçmemekle beraber, talebi bir mesned olarak kabul edilmiştir. Bu talep bir mesned olarak ele alındıktan sonra Said Nursi hakkındaki geçmiş dâvalara mesned olan eserleri suç teşkil etmediği ve İslâm dini noktasından, komünist rejimi kastedilerek şimalden gelen yıkıcı cereyanlara karşı sed gibi olduğu belirtilip medh ü senası yapıldıktan sonra, böyle bir eser sahibinin muhalefet mensubu olan kuşkulu kimselerin tedbirlerine uyarak alındıklarına inandıkları ve haksız telâkki ettikleri muameleleri kendi kültür, kifayet ve karakter derecelerine göre bir nevi tenkide matuf ve Said Nursiyi seven kimselerin de bu tedbirlerden memnun olmadıkları amacı güdüldüğü görülmekte ve bu maksadla yazıldığı netice ve kanaatına varılmış bulunmaktadır.

Bu itibarla sanıkların bir kısmı tarafından yazılıp, diğerleri tarafından imza edilen yazının başlığında gösterilen dairelere ve bazı yerlere göndermekten ibaret olan fiil ve ha-

reketlerinde T. C. K. nun 163. cü Maddesinde yazılı suç unsurları bulunmadığı ve fiilde T. C. K. nun muvacehesinde suç teşkil etmediği ve heyetin kanaatı da bu yolda tahassul eylediğinden maznunların müsnet suçtan beraetlerine...»

Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/116, K. 961/6, T. 19/1/1961

f) "... 22.8.1960 tarih ve 109 sayılı kararname ile dâva açılmışsa da, ceza kanununun 163. cü maddesinin 4. cü fıkrasının uygulanabilmesi için:

A — Sanıkların lâikliğe aykırı olarak devletin iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak maksadiyle dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri âlet ederek,

B — Veyahut, lâikliğe aykırı olarak, siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temin veya tesis etmek maksadiyle dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri âlet ederek propaganda ve telkinde bulunduğunun sübutu lâzım gelmesine ve sanıkların mücerred Said Nursinin eserlerinden olan Risale-i Nur ismindeki kitabını okumaları yukarıda sayılı suç unsurlarının tekevvünü mahiyetinde sayılamıyacağına ve başkaca herhangi bir suretle dini siyasete âlet ederek dince mukaddes tanılan şeyleri âlet ederek propaganda veya telkinde bulunduklarına delâlet edecek bir delil bulunmamış ve dosya içerisindeki ... bilirkişi raporunda da tasrih ve tavzih edildiği veçhile sanıkların kabil-i atıf suç unsurları bulunmadığı anlaşılmış olduğundan cümlesinin beraetlerine...»

Erzurum Ağır Ceza Mahkemesi
E. 960/234, K. 961/45, T. 10/3/1961

g) "... T. C. K. nun 163. cü maddesindeki unsurların neler olduğunu gözönünde tutmak icab eder. Bu madde kanaatimizce unsur olarak:

A — Lâikliğe aykırı hareket vardır. Lâiklik mefhumunun ne olduğu, dolayısiyle buna aykırı hareketin ne olabileceği kanunda kaydedilmemekle beraber, bizce ferdi, din alanında mu-

ayyen bir cihete veya muayyen bir inanışa yönelmeye zorlamak, lâikliğe aykırı hareket olarak kabul edilmiştir.

Ferdin din anlayışında serbestisini, vicdaniyle başbaşa bırakılmasını anayasa teminata almıştır. Anayasaya göre (Madde 19) "Herkes vicdan, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir. Kimse dinî inanç ve kanaatlarını açıklamaya zorlanamaz. Kimse dinî inanç ve kanaatlerinden dolayı kınanamaz." kayıtları münhasıran dinî inançları serbest bırakan hükümlerdir. Bunlara aykırı hareket ferdi, dindeki şahsî görüşünden ayırmaya zorlamaktır ki, bu halde lâikliğe aykırılık doğmuş olur... Maznunların... Tefsirini yaptıkları Kur'an ve din ise, İslâm Din'dir. Bu dini umumiyetle Türkler kabul etmiştir. Resmî bir din olarak kabul edilen bir inanışa zorlamak şüphesiz bahis konusu olamaz. Mücerred Kur'anın tefsirine ait kitab bulundurmak ve bunu okumak ve isteyenlerin okumasına amade tutarak gözönüne koymak lâikliğe aykırı bir hareket olarak tavsif edilemez.

B — Maddede İkinci Unsur olarak devletin içtimaî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamlarını tamamen ve kısmen de olsa bunları dinî esas ve inançlara uydurulmak suretiyle ve bu gaye ile siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temin etmek maksadı vardır. Maznunların hareketleri daha ziyade Kur'anın tefsiri mahiyetinde olan kitapları okumak ve bulundurmaktan ibaret olduğuna, memlekette İslâm dini resmi din olarak kabul edildiğine ve bu dinin ana kitabı da Kur'an bulunduğuna göre, Kur'anın tefsirini okumak devletin içtimai, iktisadi, siyasî veya hukukî temel nizamlarını sarsmak değil, bilâkis takviye etmek demektir... Muhteva itibariyle Kur'anı tefsirden, dolayısiyle dinî izahları vermekten ibaret olan yazı ve kitapların mevcut nizamları korumağa matuf bulunduğunu kabul zarureti vardır...

C — Maddede üçüncü unsur olarak devletin içtimai iktisadî siyasî veya hukukî temel nizamlarını tamamen veya kısmen de olsa bu, dinî esas ve inançlara uydurulmak suretiyle ve bu gaye

ile siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin etmek maksadiyle propaganda yapmak veya telkinde bulunmak vardır ki, burada bir taraftan siyasi menfaat, yahut nüfuz temin, diğer taraftan bunun temini için propaganda veya telkinde bulunmak lazımdır. Böylece ortaya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temini ve bu sebeble propaganda yapılması veya telkinde bulunulması keyfiyeti çıkmaktadır ki, maznunlar kitap ve Risaleleri bulundurmak veya okumakla kendilerine şahsi menfaat temin edemiyecekleri, bunun esasen imkânsız olduğu, böyle bir iddianın bulunmadığı görülmekle beraber şahsi bir nüfuz teminine matuf bir hareket de mevcut değildir. Said Nursînin ölümü ile O'na siyasi menfaat temin etmek veya şahsi nüfuz sağlamak da artık bahis konusu olamaz. Nihayet mücerred siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin etmek arzusu da suç unsuru doğurmamaktadır. Zira bu siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin edilmesi maksadiyle bir kitleye lügavi manada bir fikir yaymak olan propagandanın veya telkinin yapılması icap etmektedir. Mücerred dini bir kitabı okumak veyahut isteyenin okumasına amade kılmak bir propaganda veya telkin mahiyeti taşımaz.

Şu halde maznunların mücerred dini kitap bulundurmak bunları okumak ve Kur'anı tefsir etmekten ibaret olan hareketleri bu kitapların Kur'anın tefsiri mahiyetinde bulunduğunun bilirkişi raporlariyle bildirilmesi bakımından bu fiillerde T.C.K. nun 163. cü maddesini ihlal eden bir mahiyet olmadığı gibi, esasen bunları okumak ve okutmak, arzetmek gibi haller tamamen ferdin ihtiyarına bırakıldığı, bir zorlama olmadığı için laikliğe de aykırı değildir. Kur'anın tefsirini ihtiva eden yazılar devletin ana nizamlarını yıkıcı olamaz. Maznunların bir propaganda yaptıkları veya telkinde bulundukları da tesbit edilmemiştir. Böylece olayda sevk maddesinin kanuni unsurları hiçbir suretle teşekkül etmemiştir.

Mahkemece de maznunların fiillerinin dini kitapları, Kur'anın tefsirine ait yazı, kitap ve Risaleleri okumak ve isteyenin okumasına arzetmekten ibaret olması bakımından şu hare-

kâtta T.C.K. nun 163. cü maddesine muhalif halin mevcut olmadığı esasen bu hareket ve fiillerde aynı maddenin yukarıda tebarüz ettirilen suç unsurlarının tekevvün etmediği, mevcut delillerden hiçbirinin unsurların tekevvününe esas olacak mahiyette bulunmadığı görülmüş, böylece maznunların fiillerinde suç ve suçluluk hali mütalaa edilmemiş; sevk maddesinin unsurlarında da maznunların fiil ve hareketleri ile hiçbir alakanın mevcudiyetinin tesbit edilmediği görülmüş, bu yolda tam bir vicdani kanaat hâsıl olmuştur....»

Sinop Ağır Ceza Mahkemesi
E. 963/17, K.963/162, T. 17/4/1963

g) «...Savcı esas hakkındaki mütalaasında... Nurculuğun Kur'an-ı Kerimin açıklanması, Müslüman vatandaşlara din esaslarını öğretmek, cemiyete ahlakiliğin hâkim olmasını istemekten ibaret olmayıp, memlekette teokratik devlet düzeni yaratmak gayesi güttüğünü ve bu maksadla devletin temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak maksadiyle propaganda yapıldığını, Nurculuğun progadandası yapılmak suretiyle bu gayenin tahakkukuna çalışıldığını ve maznunun... tecziyesini... taleb etmiştir. Maznun sorgu ve müdafaasında: Nurculuğa ait kitap'arı eline geçirdiği, bunları okuduğunu... teknik okulda sosyalist temayüllü... kulaktan dolma bazı malumatla Nurculuk mevzuunda fikir yürüttüğünü ve kendisi ise: Nurculuğun menşeini öğrenerek müsbet delillere dayanarak hüküm vermesi lazım geldiğini ifade etmiştir.

Ve müdafaasında müdafii: İsnad edilen suçun laiklik unsuru tarif edilmediği ve Ceza Kanununda, hâkimin hukuk mahkemesinde olduğu gibi kanun boşluğunu doldurma salâhiyeti bulunmadığını, ibraz ettiği din mütehassıslarına ait ehl-i vukuf raporlarında ve daha evvelce Türkiyede muhtelif mahkemelerce verilen beraet kararlarına istinaden Said Nursi tarafından yazılan Risale-i Nur Külliyatının Kur'an-ı Kerimin tefsirinden ibaret olup, Kur'ana, Sünnete ve kanunlara aykırı bir cihet bulunmadığını ve maznun tarafından dağıtılan kartlarda dev-

letin temel nizamlarını dini esaslara uydurmak maksadına matuf bir ibare bulunmadığı bugün dünya üzerindeki ahlâki çöküntünün mahiyeti hakkında materyalist, marksist sosyalistlerin iktisadi sebeblere; spirtüalistlerin dini sebeblere irca ettiğini... kanunda Nurculuk diye bir suç yazılı olmadığını, şifahi beyanı ile de: Kendilerinin mataryalist dünya görüşüne sahip, komünistlerle ideolojik bir mücadeleye girdiğini ve en büyük yardımcılarının Allah ve din olduğunu... ehl-i vukuf....un materyalist dünya görüşüne sahip olduğunu ve nitekim bir kitabında din için bir zincirdir, bir afyondur dediğini ve bu sözlerin ise komünist Lenin ve Staline ait olduğunu beyan etmiş... Ve diğer müdafi'de: maznunun Müslüman olduğunu ve inandığı dinin icablarını yapabildiği taktirde din hürriyetine sahip bulunduğunu ve Müslümanların Kur'an-ı Kerimin verdiği emirleri tatbik edebilirse o taktirde din hürriyetinin mevzu-u bahis bulunduğunu ve Kur'an-ı Kerimin âyetlerinden bahsederek, hayatın ibadet için verildiğini ve ehl-i vukuf raporunun maznunu mahküm eder vaziyette hüküm verdiğini, buna salâhiyetli bulunmadığını beyan etmiştir...

Maznun.....Said Nursî Külliyatından iddianamede dercedilen eserleri okuduğu ve memleketteki ahlakî çöküntünün dinsizlikten ileri geldiğini beyan ettiği...sübuta ermiştir. Maznunun Said Nursinin eserlerini okuması, müdafiin müdafaasına ek olarak mahkemeye verdiği ehl-i vukuf raporlarından bu mevzuda verilmiş mahkeme kararlarını havi dosyada dercedildiği vechile suç teşkil etmediği muhkem kaziye ile sabittir....

Bir fiilin suç teşkil edip etmediği veya kanunun hangi maddesine temas ettiğini tayin ve tesbit mahkemelere ait bir vazife olduğundan ehl-i vukuf raporuna itibar edilmemiştir. Ehl-i vukufun raporlarında fiilin unsurlarını göstermesi, hâdisede devletin hangi nizamlarını, dinin ne gibi esaslarına uydurulmak istenildiğinin belirtilmesi iktiza eder. Nitekim bu husus Adliye vekâletinin 22.5.1963 tarih ve 57 Genel ve 11 Özel sayılı tamiminde sarahaten belirtilmiştir.

Ayrıca dava mevzuu olan kitaplar maznun müdafii tarafından delil dosyası olarak mahkemeye ibraz edilen dosyada mevcut Türkiyedeki muhtelif mahkemeler tarafından verilen kararlarda belirtildiği gibi dâva mevzuu olmuş ve suç teşkil etmediğine dair kararlar verilmiştir. Dahiliye Vekâletin'n 22 Haziran 1960 tarih ve Emniyet Umum Müdürlüğünün Ş.9. 1-13-311-222-22-29/54787 sayılı tamimleri ile dava mevzuu olan ve ehl-i vukuflar tarafından suç teşk'l etmediği bildirilen eserlerin yasak edildiği bildirilmektedir.

Basın Kanununun 31. ci maddesi gereğince yabancı memleketlerde çıkarılan eserlerin Türkiyeye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu Karariyle men edilebilir. Binaenaleyh, Türkiyede basılan bir mevkutenin basılması veya dağıtılmasına mani olamaz. Binaenaleyh Dahiliye Vekâletinin hiçbir salahiyeti yoktur. Aksi, anayasanın tanıdığı basın hürriyetini ihlâl demektir.

İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinde görülmekte olan esas 963/207 sayılı davada: Nurculuğun siyasetle alakası bulunmadığı ve Nurculuğun bir teşkilât ve programı olmaması sebebiyle bir tarikat, bir cemiyet ve siyasi bir teşekkül olmadığı rehberi Kur'an olan bir ekol olduğu belirtilmiştir...

Said Nursi... Kürtçülük-Türkçülük gibi milliyet fikrinin zararlı olduğunu, bunun İslâmi birliği parçalamak ve bu ayrılıktan faydalanmak gayesiyle içimize hâriçten sokulan bir zehir, bir tefrika unsuru olduğu, buna mukabil cemiyet fertlerine muhabbet, yardımlaşmak, muhabbet ve dayanışma gayesine matuf olan fikirlerin milliyeti teşkil ettiği, kürdistanda dünyaya gelmekle beraber her şeyden önce Müslüman olduğunu ve İslama ve Kur'ana en çok hizmet eden milletin Türkler olması sebebiyle en çok Türkleri sevmeyi ve onları desteklemeyi kudsi vazife saydığını belirtmiştir...

Yukarıda tafsilen belirtilen Said Nursinin eserleri hakkında muhtelif mahkemelerden verilen kararlar ve ehl-i vukuf raporları muvacehesinde suç unsuru bulunduğu kabul edilemez. Bu bakımdan maznunun da Said Nursi Külliyatı okuması suç teşkil etmez...

...Şahidin mataryalist dünya görüşüne sahip bir kimse olduğu ve bu itibarla spritüalist, dinci ve maneviyatçı maznuna fikren hasım bulunduğu anlaşıldığından şahadetine itibar edilmemiştir...

Maznun müdafiinin açıkladığı vechile: Bugün dünyada iki cereyan mevcuttur. Birisi mataryalizm, diğeri din ve maneviyatçılıktır. Maznun mataryalizmden neş'et eden komünizm ve sosyalizm cereyanlarına karşı bulunduğuna göre, fiili sabit olsa bile suç olarak telakki edilemez...»

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı
Askeri Mahkemesi
E. 964/155, K. 964/164, T. 15/7/1964

h) «...Said Nursî, diğer adı Bed'üzzaman adındaki şahsın nüfuzunu arttırmak maksad ve gayesiyle propaganda yapmaktan maznun... 163/4, 80, 173/ son maddelerle mahkümiyetlerine dair olan hükmün temyizen tetkiki maznunlar tarafından istenilmiş olmakla aşağıda yazılı karar tesbit edildi:

...Dava konusu yazılardan... «Âlem-i İslâmın Halaskârı» başlıklı yazının Said Nursî ve Risale-i Nur hakkında bir takım mütalaalardan ibaret olduğu... Nursînin beyanatından madud bulunduğu bildirilen bazı kısımlardan sonra... Kur'an ve İslâmiyetten bâhis fikirlere taallûk eylediği ... «İttihamlara karşı» ser levhalı yazı münderecatı dahi Said Nursînin kailine nazaran uğradığı haksızlıklardan O'na irtica isnad edenlere karşı Mumaileyhi müdafaaya ve itham edenlere karşı da itham edici fikirle mukabeleye inhisar ettiği ve bu cümleden olarak «Onun gizli düşmanları»... «böyle adama mürted deyen mürteddir.» gibi ibareleri ihtiva eylediği.. «Ağır Ceza Yüksek Mahkemesi Yüksek Makamına» başlığı... altındaki yazının... Nursîye yersiz muameleler yapıldığına, bunun doğru olmadığına, Nursînin din yolunda hizmet faaliyetlerine ve Nursîye karşı olan muamele ve hareketleri tenkide ve nihayet kendi kavil ve kanaatince çeşitli mütalâalara inhisar eylediği... «Nurun Beraet Kararını Tebrik» yazısında da «Said Nursî» nin «Risale-i Nurun» esasına mütedair olduğu görülmüş ve ya-

zıların incelenmesindeki kıstas: Yazıda matlup olan maksadın araştırılması esasına dayanmış ve yalnız bazı kelime ve cümlelerden mana istihracı kastın tezahür ve tesbitine müsned olamıyacağı derkâr bulunmuş, yazılar gerek ayrı ayrı, gerek heyet-i umumiyesi itibariyle Nursinin İslâm dini noktasından senasına, Kur'an ve İslâmiyetin mezayasına mütedair ve kailince Nursinin maruz kaldığı haksızlıklara ve haksızlık telâkki edilen kavil ve muamelelleri, makale muharririnin kendi kifayeti, tahsil ve kültür ve karakteri derecesinde tenkide matuf olduğu anlaşıldığı cihetle bir şahsı mücerred din zaviyesinden sena, İslâmiyet ve Kur'andan bahis (yazılarda olduğu gibi) Nursinin şahsı bakımından bahis ve bu vesile ile fikir ve mütalâa dermeyan edilmesinin lâikliğe ne suretle aykırı bulunduğunun ve isnad olunan suçun bu müşterek ve esas unsurunun tekevvün ve teşekkülünün kesin delillerinin neden ibaret bulunduğunun irade ve izah edilmemesi... bozmayı gerektirmiş ve maznunların itirazları bu itibarla vârid görülmüş olduğundan tebliğnamedeki tasdik talebinin reddi ile hükmün bozulmasına.»

Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi
E. 3023, K. 3344, T. 17/12/951

1) «... Aynı fikirleri benimseyen bu eşhasa telkinatın yapılamıyacağı sarahatı karşısında, maznunun konuşmalarının şahsi nüfuz teminine matuf olduğunun da ispatı güç bir husustur.

Doktrinde, mezkür maddedeki laiklik prensiplerinin cezai müeyyide altına alınmasının güçlüğü, prensibin ceza kanunlarına dercedilmiş olup, çeşitli cemiyetler tarafından başka telakki edildiğinden de bahsedilmektedir...

Mahkemece sohbet toplantılarında konuşmaların propaganda kastına matuf olmadığı teemmül edilmiştir»

Dördüncü Tümen Kumandanlığı
Askeri Mahkemesi
E. 961/75, K. 961/56, T. 6/10/1961

ı) «...Maddenin Dördüncü fıkrasını tahlil edip suç unsurlarını araştırırsak, birinci unsur laikliğe aykırı bir hareket olması lazımdır. Her şeyden önce anayasamız lâikliği kesin olarak tarif etmemiştir. Türk Ceza Kanununda laikliğin mana ve mefhumu ve bir hareketin laiklik mefhumuna dahil olup olmadığını gösteren bir kıstas da ifade edilmemiştir...»

Isparta Ağır Ceza Mahkemesi
E. 961/112, K. 962/80, T.23/11/1962

j) «...6187 Sayılı kanuna göre, her hangi bir fiilin suç addedilebilmesi; başka bir ifade ile her hangi bir fiil ve hareketin 6187 sayılı kanunun şumulü içinde mütalaa ve derpiş edilebilmesi için, o fiilin mezkûr kanunun 1. ci maddesindeki unsurları ihtiva etmesi icab eder. Bu maddenin unsurları şu hususlardan terekküp etmektedir:

I — Evvelâ: Hâdisede, şahsî veya siyasî nüfuz veya menfaat gayesi bulunmalıdır.

II — Din veya dinî hisler, yahut dince mukaddes tanınan şeyler, yahut da dinî eserler bu gayenin tahakkuku için âlet ve vasıta kılınmalıdır.

III — Bu eserlerin yardımıyla dinî propaganda yapılmalı yahut da telkinde bulunulmalıdır.

Hâdisede bu unsurların hiç birisinin mevcut olmadığı zahir ve bahirdir. Şöyle ki:

A — Maddenin ilk unsuru, maznunun şahsî veya siyasî bir menfaat peşinde koşmasıdır. O şahsın biricik gayesi şahsî veya siyasî bir menfaat elde etmek olmalıdır. Demek ki, ilk unsur budur. Maznun...nun şahsî veya siyasî menfaat gayesini taşıdığı hususunda hiçbir delil ve emare mevcut değildir. Tasrihi zaittir ki, bu hususta maddi ve müsbet delillerin bulunması menfaatlar peşinde koştuğuna hükmedilmez. Edilirse, kanuna muhalefet edilmiş olur.

Kaldıki, maznun şahsi bir menfaat elde edebilmek için çalıştığı, bu eserleri sırf bu maksadla elinde bulundurduğu, yahutta elinde bulundurduğu hakkında hiçbir delil mevcut değildir.

Ne şahsî bir nüfuz ve it'bar kazancı ve ne de siyasî sahada bir mevki ve makam sahibi olmak arzusunu istihdaf ettiği hususları sübuta ermemiş, delile iktiran eylememiştir. Bütün dosya safahatında da bu hususa dair maddi bir vakıa gösterilememiştir.

B — Maddenin ikinci unsuru dinin veya dinî hislerin veya dinî eserlerin bu gaye için vasıta edilmiş olmasıdır. Hâdisede bu unsur da mevcut değildir. Zira bu unsurun mevcudiyeti, birinci unsurun, yani şahsî veya siyasî bir gayenin mevcudiyetine vabestedir. Halbuki birinci unsurun mevcut olmadığı dosya münderecatı ile sabittir.

C — Maddenin üçüncü unsuru propaganda yapmak, telkinde bulunmaktır. Bu yapılan propagandaların, yahut telkinin:

Evvelâ: Siyasî veya şahsî bir nüfuz temin etmek gayesine matuf olması.

Saniyen: Dine, dinî eserlere, dince mukaddes tanınan eser ve mefhumlara istinad etmesi icap eder. Diğer bir ifade ile: Maddenin üçüncü unsuru olan propaganda veya telkinde bulunmak keyfiyetinin, maddenin diğer iki unsuruna dayanması kanun iktizasındandır. Mücerred propagandada bulunmak maddenin unsuru olmadığı gibi, sırf mukaddes mefhumlar için din, ahlâk, milliyet, tarih ilh... yapılan propaganda maddeye unsur olamaz.

Propagandanın şahsî veya siyasî bir nüfuz için, dinî eserlere dayanması lazımdır ki, kanundaki suç teşekkül edebilsin. Maznunun propaganda yaptığı, telkinde bulunduğu hususunda en zayıf bir delil dahi mevcut değildir.

Kanun açık ve sarihdir. Din üzerinde, mukaddes mefhumlar üzerinde propaganda yapmak, eser neşretmek, kitap satmak suç değildir. Dinî eserlerin, dinî risalelerin evde bu-

lundurulması keyfiyeti de suç teşkil etmez. Aksi taktirde, yani dini eserlerin neşredilmesi, bu eserler hakkında propaganda yapılması, satılması, evde bulundurulması gibi hususlar suç addedildiği taktirde lâik'ik prensibi bir daha ifakat bulmamak üzere ceriha alır. Yalnız lâiklik prensibi yara alma'da kalmaz —en geniş manasında— vicdan hürriyeti de yara alır...»

Maraş Ağır Ceza Mahkemesi
E. 961/78, K. 961/122, T. 14/11/1961

k) «...Karine ve faraziyelerden hareket edilerek neticeye varmak Ceza Hukuku prensipleriyle kabil-i telif değildir...»

Çorum Ağır Ceza Mahkemesi
E. 964/107, K. 965/39, T. 26/4/1965

l) «...Kanunda yazılı olmayan ahvalde tefsir ve kıyas yolu ile ceza tayin edilemez.»

Temyiz 1. Ceza Dairesi
S. 2258, T. 5/5/1929

m) «...Orman kanununun 28. ci maddesinde orman sınırları dışında ve bu sınırların 500 metre mesafeye kadar olan yerlerde kömür ocağı açılması Orman İdaresinin iznine yazılı olmasına göre, orman içinde kömür ocağı açmanın suç teşkil etmiyeceği anlaşılmasına ve kıyas yolu ile ceza verilemiyeceğine nazaran izinsiz yaş ağaç kesip kömür yapmaktan dolayı 105. ci madde ile cezalandırılan sanık hakkında orman içinde kömür ocağı açmaktan dolayı mezkür kanunun 3. cü maddesi delaletiyle Türk Ceza kanununun 526. cı maddesi gereğince ayrıca mahkümiyet kararı yolsuzdur.»

Yargıtay 3. cü Ceza Dairesi
E. 3887, K. 11563, T. 19/4/1949)

n) «Esasen propaganda, hakikatları ekseriya maksad-ı mahsusla tahrif ve te'vil ederek bir zümrenin inanış ve düşünüşlerinde tereddütler yaratmak ve hissen zayıf olanlara şüphe bırakmak gibi muayyen bir fikri telkin gayesi güttüğüne göre...»

Temyiz Mahkemesi, Birinci Ceza Dairesi
E. 4055, K. 687. T. 18/2/954

o) «Bilirkişi raporunda, makalenin zikrolunan münderecatı bahis konusu edilmiyerek, umumî mahiyette mütalâa beyaniyle iktifa edildiği cihetle rapor hükme medar olacak kıymet ve mahiyeti haiz değildir...»

Temyiz Mahkemesi 1. ci C. D. E. 3823, K. 3344, T. 10/10/1952

ö) «...Ve sanık lehinde olan bilirkişi raporunun reddi sebebi gösterilmemesi yolsuz olduğundan hükmün bozulmasına ittifakla karar verildi...»

Temyiz Mahkemesi Birinci Ceza Dairesi E. 4135, K. 3292, T. 11/12/1953

p) «...Suç kastının ve suçun maddi unsurlarının tayini de mahkemenin yetki çerçevesi dahilinde bulunduğundan, Dr. Neşet Çağatayın suçluluk hususundaki raporu kabule şâyan görülmemiştir...»

Muş Ağır Ceza Mahkemesi E. 961/27, K. 964/72, T. 24/2/1964

r) «...Bilirkişi raporlarının mahkemeleri takyid edemiyecekleri ve hâkimlerin de okuduğunu an'ayan münevver kimseler olmasına göre, ancak ihtisasa müteallik işleri bilirkişiye havale etmeleri icap ederken, her yazının bilirkişiye tetkik ettirilmesinin kanuna ve hukuka uymadığı aşikâr bir hakikattır...»

Adana İkinci Ağır Ceza Mahkemesi E. 965/129, K. 965/121, T. 10/9/1965

s) «...Mahkeme, bilirkişinin mütalaasiyle de kendisini bağlı addedemiyeceği cihetle suçun sübutu kabul edilmemiştir...Bilirkişi raporlarının mahkemeyi bağlayıcı kat'î bir delil sayılamıyacağı...»

Sivas İkinci Ağır Ceza Mahkemesi E. 964/107, K. 964/112, T. 17/11/1964

ş) «...Dine ait dâvalarda hukuk hâkimlerinin değil, din âlimlerinin reylerine müracaat edilmek lazımdır. Yapılacak ilk iş, dinin sınırını tayin ve tesbit eylemektir. Tefsir, Hadis, Usul-ü Hadis, Kelâm Fıkıh, Usul-ü Fıkıh... ilimlerinden habersiz olan her hangi bir hukuk âliminin bu gibi dâvalarda son söz söylemesi mümkün değildir...»

Gaziantep İkinci Ağır Ceza Mahkemesi E. 963/181, K. 964/70, T. 25/2/1964

t) «...Dosyada mevcut beraet kararları muvacehesinde kasd-i curmî de bulunmamasına, binaen maznun hakkında takibata mahal olmadığına...»

İzmir C. Savcılığı
T. 9/5/1963

u) «...Sanık, Said Nursî tarafından yazılan kitabların ve üstad ve şakirdleri tarafından birbirler'ne yazılıp, bazılar kâh haşiye ünvaniyle kitaplarda geçmiş ve bir kısmı da...cem edilmiş olan mektupların münderecatı...din esaslarına istinaden yazılmış olan bir takım fikir ve mütalaalardan ibaret olduğu ve bu mevzuların müteaddit kitaplarda ve mektuplarda «Mes'ele, Lem'a, Haşiye, Nokta, Nükte,» isimleri altında tekrarlandığı ve elde edilen kitaplar ile mektupların bütün muhteviyatının Ankarada bilirkişiler tarafından gözden geçirildiği ve üzerinde tevakkuf olunduğu ve bunların; halkı, hükümetin emniyetini ihlâl edici hareketlere teşvik edici mahiyette olmadığı mütalaasında bulundukları görülmüştür... Denizli, Afyon Ağır Ceza Mahkemelerinde yapılan duruşmalarda suç konusu olan fikirleri ve mütalaalar arasında esası itibariyle mutabakat mevcut olup, bu defa mahkûmiyet kararı verilebilmesi için Denizli Mahkemesinde suç mevzuu olan mes'elelerden gayrı mes'eleler olmasına mütevakkıf olup; çünki beraet kararına konu olan neşriyat hakkında Denizli Mahkemesince müttahaz karar ve mucip sebebler hatalı olsa bile hüküm, sanık lehine kesinleşmiş ve o neşriyatın suç olmadığı hükmen kabul edilmiş bulunmasına nazaran bu hususların etraflı olarak incelenmesi ve beraetle neticelenen mevzuların ve neşriyatın ayırt edilmesi ve bu konuların karar yerinde bahis mevzuu yapılması iktiza edeceği...»

Yargıtay Birinci Ceza Dairesi
4/6/1949 gün ve 140/1120 sayılı bozma ilâmı

ü) «...Kesin hüküm, Anayasanın 132. ci maddesi gereğince diğer mahkemeleri de bağlar...»

Y.C.G.K. 19/11/1962, 48/44

RAPORLARIN VE KARARLARIN ORTAYA ÇIKARDIĞI

HAKİKAT

Risale-i Nur Külliyatı ile ilgili olarak dünya adâlet tarihinin kaydetmediği şekilde yapılan takibat esnasında maznunları dinleyen, şahitlerin ifadelerine müracaat eden; bilirkişi tetkikatı yaptıran ve Risale-i Nuru bizzat tetkik eden sivil ve askerî, adlî mercilerin bir kısmından nakilde bulunduğumuz kararlarının ve muhtelif bilirkişi heyetlerinin raporlarının tetkikinden çıkan netice şudur:

1 — Bediüzzamanın hakikat-ı Kur'aniyeyi açıklamaktan, İslâmiyete hizmetten, Müslümanların imanını kurtarmaktan ve dindeki asıl maksad olan Rıza-i İlâhiyeye nâil olmak ve i'lâ-yı Kelimetullah uğrunda mücahededen, emr-i bil ma'ruf, ve nehy-i anil münker'i tebliğden başka bir maksadı yoktur.

2 — Risale-i Nur, İslâmın Tevhid, Nübüvvet, Haşir, İlâhi Adalet ve İbadet gibi temel esaslarının hakikat ve hikmetlerini açıklamakta, itikada ve ahlâka kuvvet vermekte olduğu gibi; siyasi vechesi bulunmıyan bir Kur'an tefsiridir.

3 — Risale-i Nur Külliyatından istifade eden, onu kendi te'lifi gibi kabul ile neşrine çalışan ve müdafaa edenlere Risale-i Nur Talebesi denmektedir.

4 — Nurculuk, Risale-i Nur vasıtasiyle Müslümanlar arasında birlik ve beraberliği, devr-i saadetteki manevi hâleti kalb ve ruhlarda bütün canlılığı ile ihyâ ile, dinsizlik cereyanlarına karşı İslâmî imanı müdafaa hareketi olup cemiyet, tarikat ve mezhep mahiyeti de olmayan, tahkikî iman dersi veren birleştirici dinî bir ekoldür.

5 — Kur'anın tefsirini ihtiva eden yazılar devletin ana nizamlarını yıkıcı olamaz. Devletin temelini teşkil eden milletin dini İslâmiyet olduğuna göre, Kur'an tefsiri (Risale-i Nur Külliyatı)nı okumak, devletin temel nizamlarını sarsmak değil, bilakis takviye etmek demektir. Muhtova itibariyle

Kur'anı tefsirden, dolayısiyle dinî izahlar vermekten ibaret olan yazı ve kitapların mevcut nizamları korumaya matuf bulunduğunu kabul zarureti vardır.

6 — Bed'üzzamanın medh ü senası, Nurculuğun müdafaası, Risale-i Nurun neşr ü tamimi suç değildir.

7 — Dinî sebeblerle şahısların medhi suç addedilecek olsa bile, Bediüzzaman Dâr-ı Bekaya intikal ettiğine göre medh ü senâ suretiyle Ona şahsî nüfuz veya menfaat temininden de bahsedilemez.

8 — T.C.K. nun 163. cü ve 526. cı maddesi, 6187 sayılı kanunun 1. ci maddesi, 677 sayılı kanun ve sa'r mer'î mevzuat bakımından mahkemelerce incelenen Risale-i Nurun suç teşkil etmediği anlaşılmış ve Nur Risalelerinin iadesi hakkındaki kararlar kesinleşmiş ve muhkem kaziye halini almıştır. Ki bu kararlar, yasama, yürütme organları ile idare gibi mahkemeleri de bağlar.

9 — Risale-i Nur Külliyatından bazı eserlerin dağıtılmasının önlenmesi hakkındaki İçişleri Bakanlığının vaktiyle yayınlanan yazısı anayasa vo basın kanununa aykırıdır. Ve hüküm ifade etmiyen kanunsuz bir tasarrufdur.

10 — T.C.K. nun 163. cü maddesine ve diğer kanunlara aykırı bir suç unsuru ihtiva etmediği, yüzlerce mahkemenin kesin kararıyle anlaşılan ve yüzlerce bilirkişi ve hâkimin suç bulamadığı ve görmediği eserlerde suç görmediğini beyan eden bu kararlara itimad ve değer veren kimselerin Risale-i Nur Külliyatını dağıtması halinde cürmi kasıttan bahsedilemez ve suçlandırılamaz.

11 — T.C.K. nun 163. cü maddesinin 1. ci fıkrasında sözü edilen cemiyet, cemiyetler kanununda bahsedilen organize cemiyettir.

12 — Ceza Hukukunda tefsir veya kıyas veya karine veya faraziyeler yoluyla ceza verilemez.

13 — Sanık lehindeki raporların kabul veya red sebeblerinin gösterilmesi lazımdır.

14 — İncelemesi ihtisasa ihtiyaç gösteren dinî eserleri ancak dinî sahada mütehassıs olan bilirkişiler tetkik edebilir.

15 — Ancak ihtisasa taalluk eden mevzuda bilirkişiye müracaat edilebilir. Hâkim, bilirkişi roporuyla bağlı değildir. Esbab-ı mucibesini göstermek suretiyle raporu reddedebilir. Veya yeni bilirkişi tetkikatı yaptırabilir. Bilirkişinin vazifesi, dâva konusu söz veya yazıyı tahlilden ibarettir. Bilirkişi, suç teşkil edip etmeme mevzuunda mütalaa beyan edemez. Suç kastının veya suçun maddi unsurlarının tayini, mahkemenin salâhiyeti dahilindedir.

16 — Nazariyatı öğrendikten sonra vazifeye başladığına ve tatbikatta da bulunduğuna göre, mütehassısı olduğu hukukî mevzuda hususan bir söz, yazı veya hareketin suç olup olmadığı veya cürmî kastın bulunup bulunmadığı veya suç unsurlarının teşekkül edip etmediği mevzuunda hâkim bilirkişiye müracaat edemez. Bu mevzuda mütalaa isteyemez.

17 — Propaganda, hakikatleri maksad-ı mahsusla tahrif ve te'vil etmek suretiyle tesir altında bırakma manasını taşır. Hakikatı söylemek propaganda addedilemez.

18 — Lâik bir devlette kimse dinî inancını açıklamağa zorlanamaz. Açıkladığı takdirde ise, muaheze edilemez.

19 — «Laikliğe aykırılık» bir suç unsuru olarak gösterildiği halde, laikliğin ne olduğu kanunda tarif edilmemiştir. Laikliğin hudutlarının gösterilmemiş olması ceza kanununun birinci, maddesinde bulunan «kanunsuz suç olmaz» prensibinin ihlali ve vatandaşların olur olmaz yere mahkemeye sevki ve ceza hukukundaki memnuiyete rağmen «kıyas ve tefsir yoluna müracaat edilmesi» neticesini doğurmaktadır.

Risale-i Nur Külliyatı ile alakalı olarak girişilen takibat, açılan dâvalar, çeşitli bilirkişi raporları ve verilen kararlar ve onlardan çıkan neticeyi tesbitten sonra artık Yargıtay Ceza Genel Kurulunun, Nurculuk hakkındaki kararının esasını teşkil eden, Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde cereyan eden dâvanın safahatına geçebiliriz.

BURDUR DAVASI SAFAHATI:

Risale-i Nur Külliyatını bulundurduğu, okuduğu arzu edenlere verdiği veya mü'min kardeşlerine dağıttığı için mahkemeye sevkedilen binlerce kişiden birisi de müvekkilim Mehmet Akındır.

Onun dâvasının hikâyesi gizli bir komünistin ihbariyle başlar:

Burdurda ikamet eden Mehmet Akının işyeri ve evinde — sahte isimle ihbarda bulunan bir şahsın şikayeti üzerine— 18 Şubat 1963 günü bir arama yapılarak Risale-i Nur Külliyatından ne kadar eser bulunmuşsa alınarak hakkında takibata girişildiği gibi, Mehmet Akının dükkânında masanın üzerinde gördüğü kitaplardan bir kısmını ondan satın alan Tevfik Dilek adlı bir başka şahsın da yanında bulundurduğu bu kitaplarla ilgili olarak zabıt tutulmuştur.

Bir müddet sonra maznunlardan Mehmet Akın hakkında Risale-i Nur Külliyatından «Asa-yı Musa» adlı eser hakkında yasak kararına rağmen, onu yedinde bulundurmak suretiyle emre riayetsizlikte bulunduğu iddia edilerek Burdur Sulh Ceza Mahkemesinde dâva açılmış ve yapılan duruşmada, bu eser hakkında 1948 de çıkarılmış olan bir yasak kararının hükümden sakıt olduğu ve sözü geçen eseri tetkik eden mahkemelerin, bu eserin suç teşkil etmediğini kabulle iade ettikleri ve bu kararların kesinleştiği müdafaaten dermeyan edilmiş ve Burdur Sulh Ceza Mahkemesi 963/221 Esas, 963/1118 Karar sayılı ve 5.7.1963 tarihli karariyle Mehmet Akının beraetine ve «Asâ-yı Musa» adlı eserin kendisine iadesine karar vermiş ve işbu karar temyiz edilmemek suretiyle 5. 8. 1963 tarihinde kesinleşmiştir.

Beraet eden ve kitapların iadesine karar verilen Mehmet Akın, kararın kesinleşmesini müteakip iadesine karar verilen eseri adlî emanetten almak istediği zaman kitap kendisine iade edilmemiş ve fakat Nurculuk propagandası yaptığı ve laikliğe aykırı harekette bulunduğu iddiasiyle hakkında dâva açılmış, kendisinin ve arkadaşı Tevfik Dileğin cezalandırılması ve kitapların müsaderesi taleb edilmiştir.

Maznun Mehmet Akın, dâvanın her safhasında Risale-i Nur Külliyatını, din ve imanını kuvvetlendirmek için satın alıp okuduğunu, okumak arzusunda bulunan ve isteyen din kardeşlerine verdiğini, hususan «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki» adlı matbua ile «Ramazan-İktisad Risalesi ve Beşinci Söz»ü dindaşlarına dağıttığını, bunları yaparken propaganda ve sair gayr-i kanuni bir maksadla hareket etmediğini beyan etmiştir.

Maznunlardan Tevfik Dilek ise: Kendisinde bulunan «İhlas Risaleleri, Ramazan Risalesi ve Beşinci Söz, Tabiat Risalesi, Nur Aleminin Bir Anahtarı ve Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki:» adlı matbuaları Mehmet Akında görüp, isteyip, seçip aldığını, dindaşlarına faydalı olmak için bu eserleri hediye etmeye bir mahzur görmediğini, imanlarının kuvvetlenmesi için «Ramazan ve İktisad Risalesi ve Beşinci Söz» adlı kitaptan bir tanesini; ve «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruzki:» adlı matbuadan üç tanesini verdiğini, Müslümanlara faydalı olmak istediğini ve gayr-i kanuni bir maksadı da bulunmadığını beyan etmiştir.

Bu beyanlardan anlaşıldığı üzere, maznunlar «Ramazan İktisad Risalesi ve Beşinci Söz»ü ve «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki:» başlıklı matbuayı başkalarına vermişler. Mehmet Akının Reşit Türkmen adlı bir gence «Gençlik Rehberi» adlı eseri de verdiği ileri sürülmüş, bunların dışında kalan eserlerin dağıtıldığı ne ileri sürülmüş ve ne de kabul edilmiştir.

Sorgu Hâkimliğince yaptırılan bilirkişi tetkikatında ikisi

asistan olan bilirkişiler, maznunlardan alınan eserlerden «Nur Aleminin Bir Anahtarı, Küçük Sözler, Otuzüç Pencere, Haşir Risalesi, İçtihad Risalesi, Nur Meyveleri» adlı eserlerde suç unsuru bulamadıklarını itiraf zorunda kalmışlar, diğer eserlerde suç unsuru teşkil eden taraflar olduğunu iddia etmişlerdir.

Duruşma esnasında bu raporun ihticâca salih bir rapor olmadığı, gerçeğe aykırı iddialar ihtiva ettiği isbat edilmiş, sözü geçen eserler hakkında bitaraf bilirkişilerin tanzim ettiği raporlar ve bu eserlerin suç teşkil etmediğini belirten iade kararları ibraz edilmiş; ve şu şekilde beraet talebinde bulunulmuştur:

Müvekkilimize isnad edilen suç: T. C. K. nun 163. cü maddesini ihlaldir. İddiaya göre maznunlar, hükümetçe yasak edilen kitapları bulundurmuş ve okumuşlar ve bu suretle de lâikliğe aykırı hareket etmişlerdir.

Kararnamede Risale-i Nurun hangi hükümet kararı ile yasak edildiğinden bahsedilmemekte ise de, dosyaya giren son yazıda, yani imâm Hatip okulu talebelerinden Raşit Türkmene verildiği söylenilen Gençlik Rehberinin Bakanlar Kurulunun 15/7/949 günlü ve 3/9641 sayılı kararı ile yasak edildiğinden bahsedilmektedir. Onun için ilkönce Bakanlar Kurulunun bu kararının bugün hüküm ifade edip etmediği, Bakanlar Kurulu veya başka bir merciin şu veya bu eseri yasak etmesinin mümkün olup olmadığı meselesi üzerinde durmak isterim.

Sayın Başkan; bir devlet ya hukuk devleti olur, veya polis devleti. Polis devletinde hukukun yeri yok! Hukuk devletinde ise, ihtilâflı bir mes'elede hâkimden bir başkasının sözüne bakılmaz. Onlar da anayasa, kanun, hukuk ve vicdanlarından başkasına kulak vermezler.

Yargıtay Birinci Başkanı Doktor Recai Seçkin'in 6 Eylül 1963 günü adalet yılını açarlarken bu hakikatı şu şekilde beyan ettiklerini görüyoruz:

«Hukuk devleti demek, gerek devletin, gerek yurttaşların her türlü işlerinde hukuk kurallarına ve özellikle yasaya bağlı bulundukları devlet demektir... Hukuk devletinde son söz hâkimin sözü ve hukuk devletinde sonuç olarak hâkimlerin üstün durumda bulundukları devlettir.»

Anayasa, kanun ve hukuka göre Bakanlar Kurulunun bugün böyle bir yasak kararı çıkarması mümkün değildir. Vaktiyle çıkarılanlar da hükümden sâkıt olmuştur. Gerçekten Türkiye Cumhuriyetinin anayasasının 24. cü maddesine göre Türkiyede yayınlanan kitap ve broşürler, 22. Maddenin 5. ci fıkrası dışında toplatılamaz. Anayasanın 22. ci Maddesinin 5. ci fıkrası ise şu hükmü ihtiva etmektedir:

«Türkiyede yayınlanan gazete ve dergilerin toplatılması, bu gibi tedbirlerin uygulanacağını kanunun açıkça gösterdiği suçların işlenmesi halinde ve ancak Hâkim kararları ile olur.»

T. C. Anayasasının 22 ve 24. cü maddeleri muvacehesinde Bakanlar Kurulunun sözü geçen kararının hüküm ifade edemiyeceği izahdan varestedir. 5680 sayılı basın kanununun 31. ci Maddesine göre ise, Bakanlar Kurulu ancak yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiyeye sokulmasını ve dağıtılmasını men edebilir. Bunun için Bakanlar Kurulunun Risale-i Nur Külliyatı veya başka herhangi bir eser hakkında Türkiyede basılmışsa yasak kararı çıkarması mümkün değildir.

Her ne kadar 1881 sayılı Matbuat Kanununun 51. ci Maddesi Bakanlar Kuruluna memleket içinde yayınlanan eserlerin dağıtılmasını men etmek salâhiyetini vermiş ise de, bu salâhiyet bundan 14 yıl önce kabul edilen 5680 Sayılı Basın Kanununun 42. ci Maddesiyle kaldırılmıştır. Yukarıda zikri geçen anayasadaki hükümler olmasaydı bile Basın Kanununun 31 ve 42. ci maddeleri müvacehesinde Bakanlar Kurulunun yasak kararı yine hukuki bir değer taşımıyacaktır. Ve bugün sözü geçen bu karar da bir değer taşımamaktadır.

Yüksek Temyiz Mahkemesi 4. cü Ceza Dairesi 25/12/961 Tarih ve E. 9411, K. 1097 sayılı kararında «Matbualar ecnebi memleketlerinden girmiş ise 31. ci maddeye müsteniden bir kararname çıkarılıp çıkarılmadığının tesbiti, çıkarılmış ise bu kararnameye ve bizzat mezkür 31. ci maddeye göre hareketin suç olup olmadığını münakaşa ve takdir ve memleket içinde basılmış ise matbuat kanununun 2657 sayılı kanunla muadel 51. ci Maddesinin 5680 Sayılı Kanunun 42. ci maddesiyle mülga.. binaenaleyh buna müsteniden çıkarılmamış olan kararnamenin hükümleri sakıt olmasına göre bu cihetlerin nazara alınmaması yolsuzdur.» denilmiş olması sözü geçen Bakanlar Kurulu kararının hükümden sakıt olduğunu göstermektedir.

Emniyet Umum Müdürlüğü ise Mart 1960 Tarihinde 41600 sayı ile Milli Emniyet Reisliğine yazdığı tezkerede «...Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin Said Nursinin kitap ve sair evraklarının kanunî mevzuata muhalif, siyasi ve idarî hiçbir mahzur görülmediğinden mezkür eserler hakkında 23 6 956 tarih ve 954/278 Esas, 956 218 karar sayılı ve kaziye-i muhkeme haline gelen beraet karariyle, yine Isparta Sorgu Hakimliğinin 11 9 956 gün ve 954/28 Esas ve 956 65 Karar sayısı ile aynen ve bilumum Nur Risalelerinin sahiplerine iade olunduğu...

Ayrıca 1960 yılında mer'iyyete giren 5680 sayılı kanunun hükümleri muvacehesinde 1881 sayılı kanunla muaddel 51. ci maddesine istinaden dahilde çıkan basılmış eserlerin men'ine hükümetçe ittihaz olunan kararların da hükümsüz kaldığı temyiz mahkemesi 4. cü Ceza Dairesinin içtihadı cümlesinden bulunduğu anlaşılmıştır. Malumat hüsulünü saygı ile rica ederim.» Demek suretiyle Bakanlar Kurulunun artık memleket içindeki eserlerin müsaderesini emretmeye salâhiyetleri olmadığı ve daha önce çıkarılan yasak kararının ise hükümden sakıt olduğunu teyid etmektedir.

Sayın Başkan bu izahdan anlaşılacağı üzere Bakanlar Ku-

rulunun memleket içinde yayılan herhangi bir kitap ve broşürü yasak etmesi mümkün değildir.

Aksine hareket anayasa ve kanunları ihlâl ve hukuk devletini bertaraf etmek maksadını taşır. 1949 yılında yayınlandığından bahsedilen yasak hakkındaki kararnamenin hükümden sakıt olduğu anlaşılmaktadır. Şu hale göre maznunların hükümet emirlerine muhalefet ettiklerinden veya şu veya bu Risalenin Bakanlar kurulu Kararı ile yasak edildiğinden bahsetmek mümkün değildir.

Millî Savunma Bakanlığı 12.ci Hv. Ulaştırma Üs. K.lığı Askerî Mahkemesi E. 961/243. K. 962/79 sayılı ve 5 Kasım 1962 tarihli kararında: Kanunsuz bir yasak emrinin hukukî bir değer taşımadığını şu şekilde ifade etmiş bulunmaktadır:

«Kanunların suç saymadığı dinî kitap okumak hususunun emirler ile men edilemiyeceği, edilse dahi esas olan kanunların tatbiki olduğu şüphesiz olmakla maznuna müsnet emre itaatsizlikte ısrar suçu bu bakımdan temelsizdir. Saniyen kanunsuz suç ve ceza olmıyacağına göre bu bakımdan dahi suç unsuru bulunmamaktadır.»

Millî Savunma Bakanlığı İzmir Sıkıyönetim K. lığı Askerî Mahkemesi 20 7 963 tarihinde 88 62 sayılı kararında:

«Said Nursîye ait kitapların toplattırılmasında İçişleri Bakanlığının çıkartmış olduğu tamiminin Basın Kanununun 31. ci Maddesi ve T.C. Anayasasının 22 ve 24.cü maddeleri sarahatı karşısında hukukî bir mesnede dayanmadığından maznun hakkında T. C. K. nun 526. cı maddesinin tatbikinin de mümkün olmadığı neticesine varılmıştır... Hüküm: Yukarıda izah edildiği üzere maznuna müsnet suçun tekevvün etmemiş olduğu ve maznunun bu husustaki bilcümle müdafaası yerinde görülerek maznunun beraetine ve maznuna ait kitapların iadesine talebe uygun olarak ittifakla karar verildi.»

İzmir Sıkıyönetim Komutanı ve adlî amir Tümamiral Ferit Denizmenin 2 7/963 de tasdikiyle kesinleşen ve hükümde Risa-

le-i Nurun kanunen yasak edilip toplatılmasının mümkün olmadığı, aksine hareketlerin anayasa ve kanunları ihlâl manası taşıdığını gösteren askerî adliyeye şeref veren emsâl bir karardır.

Sayın Başkan: İkinci olarak da, Risale-i Nur okumak veya okutmanın suç olup olmadığı üzerinde durmak istiyorum. Çünki kararnamede 163. cü maddeyi Nur Risalelerini okumak, okutmak suretiyle ihlal ettiğimiz ileri sürülmektedir. Böyle bir iddia, her şeyden önce Ceza Kanununun 1.ci maddesine aykırıdır. Ceza kanununun 1.ci Maddesine göre: kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Temyiz 1.ci Ceza Dairesi ise 5 5. 929 tarihli ve 2258 sayılı kararında kanunda yazılı olmayan ahvalde tefsir ve kıyas yoluyla ceza tayin edilemez. Demek suretiyle aynı hakikatı bir başka şekilde ifade etmiş bulunmaktadır. Bu hakikat birçok mahkeme tarafından da ifade edilmiş bulunmaktadır. Müdafaamıza taalluku sebebiyle bu emsal kararlardan bazılarından örnekler vermek isterim:

1 — MAZGİRT ASLİYE CEZA HAKİMLİĞİ: E. 963 11, K. 963 35-29. 4. 1963 «Sanık, Said Nursînin eserlerini okumuş, mektuplariyle de bu eserlere karşı olan hayranlığını belirtmiştir. Piyasada serbest olarak satılan bu eserleri okumak suç teşkil etmez. Hatta yasak edilmiş eserlerin okunması dahi 163.cü maddenin tasrih ettiği bir cemiyete girmeğe delâlet etmez. Anayasamız, ferdin düşünce ve okuma hürriyetini teminat altına almış ve mer'i mevzuatımızda herhangi bir eseri okumayı ve okuduktan sonra bu eser hakkında düşüncelerini bildirmeyi suç saymamıştır. Nitekim Yargıtay 1. Ceza Dairesinin 17/12/953 tarih ve 3025 sayılı ilamiyle bu mevzuda muhtelif mahkemelerde müttehaz olup dosya içerisine konulan mukarrerat muhtevâsı Nurculuk diye bir tarikat, bir cemiyetin mevcut olmadığı, Nurculuğa müteallik eserleri okuyarak arzu edenlere bu eserleri vermenin suç olmadığı belirtilmiş, satış ve okunması yasak e-

dilmemiş bu kitapların dinî inanç ve ibadet maksadiyle okunduğu anlaşıldığına göre sanığın suçu sabit olmadığı kanaatine varılmıştır. . . »

2 — DİYARBAKIR AĞIR CEZA MAHKEMESİ: E. 960/220. K. 963 122 - 26/4 1963 «Yine dosyası arasında bulunan tasdikli örnekleri olan muhtelif mahkemelerden verilmiş ve kesinleşmiş kararlara göre Risale-i Nurun satışının serbest olduğu, Kur'an-ı Kerimin tefsirlerinden ibaret bulunduğu anlaşılmaktadır..»

3 — İZMİR C. SAVCILIĞI: T. 9 5 963,

«Mücerred Risale-i Nur adlı kitaptan bulundurmak ve hatta satmak mevcut ve mer'i mevzuat müvacehesinde suç teşkil etmemesine ve dosyada mevcut beraet kararları müvacehesinde kasd-ı cürmi de bulunmamasına binean maznun hakkında tahkikata mahal olmadığına. Emniyet tarafından emanet altına alınan kitapların kendisine iadesine. .»

4 — İZMİR 2.Cİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ: E. 962/232, K. 962/210-14. 12. 962 «Risale-i Nur adındaki eserin muhteviyatı itibariyle Kur'an-ı Kerim ve Hadis-i şeriften ilham alınarak İslâm dini ve esasları üzerinde hadiseler zikredilmek suretiyle fikir ve yorumları ihtiva eylediği ve bu kitabın okunması, basılması ve neşredilmesi yasak edilen kitaplardan bulunmadığı ve nitekim dosyada bir nüshası bulunan (TÜRK HAKİMİNİN MİLLET ADINA VERDİĞİ KARARLAR) isimli ve muhtelif kazâ mercilerinden verilmiş bulunan, muhteviyatları itibariyle okunması, eser üzerinde toplu ve alenen fikirler yürütebilmesi suç teşkil etmediği mahiyetinde kararları ihtiva etmektedir.

Bu itibarla maznun Kadir İncinin hâdise günü, basılması, okunması ve neşredilmesi yasak olmayan bir kitabı kahvede birçok kişinin yanında okuyup izah etmesi ve fikir yürütmesi T.C. K.nun 163 4.cü maddesine aykırı bir suç mahiyetin-

de görülmemiş, bu hareketinde bu suçun unsurları bulunmamış olduğundan müsnet suçtan BERAETİNE... eşyalarının iadesine..»

5 — M. S. B. ORDONAT OKULU K.LIĞI ASKERİ MAHKEMESİ: E. 962/23, K.962/76 25.8/962
«...Mücerred olarak Said Nursiden veya Risale-i Nur Külliyatından bahsetmek bu günkü mevzuatımıza göre suç değildir. Çünki Risale-i Nur Külliyatı alenen kitapçılarda teşhir olunup satılmaktadır. Basılması yasak edilmemiş her hangi bir eseri bir kimsenin alıp okuması, bunun üzerinde fikir yürütmesi, tartışmaya girmesi, fikir ve vicdan hürriyetinin anayasamızla teminat altına alınmış mantıkî bir neticesidir.

6 — İSTANBUL 2.Cİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ: E.961/77, K. 962 146-20.6.962
«Dosyada mevcut mahkeme ilâmları, bu eserlerin basılıp satılmasındaki bu durum kaziye-i muhkeme halini almış bulunmaktadır. Bundan başka ayni kitaplar hakkında muhtelif Bilirkişi raporları ve Diyanet İşleri tamimleri suç teşkil etmediği şekilde mütalâa serdetmiştir... Yukarıda zikredilen ve beraetle müntehi olan kararlar müvacehesinde mahkemelerce iadesine karar verilen mevzubahis kitapları bastırıp satmak mevcut kaziye-i muhkemler karşısında suç teşkil etmez.»

7 — AYDIN AĞIR CEZA MAHKEMESİ: E. 958/108.K. 960/16. 17/10/960
«Maznun Mehmet Oğuzun dükkanında ayrıca Risale-i Nur kitaplarından bulunduğu ve bazı kimselere bunları okumayı tavsiye ettiği anlaşılmıştır. Ancak mezkur kitapların diğer mevzulardaki kitaplar gibi tab edilerek hükümetin müsaadesiyle neşredilmiş olması ve serbestçe alınıp satılması dolayısiyle gerek tavsiyesi ve hatta münderecatının okunmasının maddenin şümulüne girebilecek bir suç teşkil etmiyeceği bedihi bulunmuştur... İbraz edilen ve evvelce muhtelif tahkikat ve muhakemeler dolayısiyle tetkik ettirilen Risale-i Nurlar hakkında

verilen raporlarda bu kitapların muhtevasında hiçbir tarikatın adâb, erkân ve âyinlerini beyan eden bir yazının görülmediği ve bilumum yazılarının hülâsa ve neticesi: vatandaşları İslâmî itikad ve ibadetlerin ifasına, Kur'an-ı Kerim ve sünnet-i Nebeviyyeye ittibaa teşvik ve tergibden başka bir gaye takip etmediği yekdiğerini teyiden açıklanmıştır. Mahkemece kitapların tetkiki ile de aynı neticeye varılarak bu eserlerin İslâmiyetin İman esaslarını takviye ve telkin maksadiyle ve sırf dinî gayret ve mücahede saikasiyle yazılmış, âlem-i İslamiyetin ve beşeriyetin manevi ve insanî yolda yükselmesini istihdaf ettiği müşahede edilmiştir..»

Sayın Başkan: Bu kararlardan anlaşılacağı üzere Risale-i Nur Külliyatının bulundurulması, okunması veya başkalarına verilmesi T. C. K.nun 163.cü maddesine aykırı bir fiil teşkil etmemektedir. İşte bu kararlara binaen adalet Bakanlarından Profesör Abdülhak Kemal Yörük 12 Kasım 962 tarihinde Millet Meclisinde aynen şöyle söylemiştir: «Muhterem arkadaşlarım, Risale-i Nur Külliyatı adı altında neşredilen eserlerin intişarı 1952 senesinde başlamış ve devam etmektedir. Bu, Said Nursînin bazı kitaplarına verilen bir isimdir. Bu eserlerin basılması, okunması kanunen yasak edilmiş değildir. Kütüphanelerimizde bu mevzua dair kitaplar mevcuttur.»

Yüzlerce mahkemenin beraet ve iade kararları ve yine yüzlerce bitaraf bilirkişinin raporları ve adalet bakanının şu beyanatı karşısında bu eserleri bulunduran veya okuyan ve basan ve satan ve dağıtan kimselerin suçlandırılması mümkün değildir.

Sayın Başkan, dosya içinde, bitaraf olmayan, ideolojik sebeblerle Risale-i Nur Külliyatının ve müellifinin aleyhinde bulunan, kanaatlarını şu veya bu şekilde açıklamış bulunan ve raporlarında vakıalara aykırı taraflar görülen ve dinî sahada ihtisas sahibi olmayan, tetkik usulüne aykırı hareket eden, kendi ihtisas sahalarında dahi yanlış ve yalan mütalaa veren bilirkişi raporlarına istinaden eserlerin bir kısmının müsaderesinin yerinde olmıyacağı kanaatindeyiz. Zira bu eserlerin ma-

hiyetini açıklayan ve hiçbir şekil ve surette kanunlara aykırı bir tarafı bulunmadığını gösteren bilirkişi raporları vardır. Bunlardan 44 tanesi ibraz ettiğim kararlar Kitabının içinde, 5 tanesi ise ibraz ettiğim dosyanın içindedir. Bu raporlar muvacehesinde aleyhte verilen rapora itibar edilmemesi icap eder. Bunun için kitaplarımızın tarafımıza verilmesini arz ve talep etmekteyiz.

Sayın Başkan, esasen dâva konusu eserlere bugüne kadar 250 adet beraet ve iade kararı verilmiş bulunmaktadır. Bu kararlar kesinleşmiş ve kaziye-i muhkeme halini almıştır. Bu sebeble rapor, mevcut kararlar karşısında hukuki bir değer taşımamaktadır. Ve kesinleşmiş ve kaziye-i muhkeme teşkil etmiş kararların değişik olan raporlarla ortadan kaldırılmasına, hükümsüz addedilmesine imkân yoktur. Menfi bir rapora istinaden bir müsadere kararı bile verilse beraet kararlarına vakıf olmadan verilecek bu müsadere kararı dahi itiraz vukuunda iptal edilir ve kararların müessiriyeti temin edilir. Temyiz Mahkemesi, beraet kararı verilmiş eserler hakkında verilen müsadere kararını bozduğu gibi, sair üst itiraz mercii mahkemeler de yukarıdaki esbaba binaen beraet kararından sonra verilen menfi raporlara istinaden verilen kararlarını bozmuştur ki, bunu örnek olarak bir sulh Ceza Mahkemesinin vaki itiraz üzerine senirkent Asliye Mahkemesinin kararından birkaç cümleyi nakledeceğim:

SENİRKENT ASLİYE CEZA MAHKEMESİ: E. 962/5 müteferrik-12 4 962

İTİRAZ SEBEBLERİ: Müsaderesine karar verilen kitapların suç unsuru taşımadığı ve bunlar hakkında başka yer mahkemelerince iade kararı verildiği, bu sebeble iade hakkında kaziye-i muhkeme bulunduğu beyan ile Konya Ağır Ceza Mahkemesinin Kararı, Isparta Ağır Ceza Mahkemesinin Kararı ve Balıkesir Ağır Ceza Mahkemesinin Kararı suretleri ibraz olunmuştur. C. Savcılığınca kitaplar hakkında İstanbul Üniversitesinde bir heyete tetkikat yaptırılmış ve verilen 6 12 961 tarihli

bilirkişi raporunda kitapların T.C. K.nun 163/4 ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder mahiyette görülmesi hakkındaki rapora istinad edilmiştir. Muterizlerin itirazlarında gösterdikleri emsal kararların hakiki mahiyetleri mahallerinden sorulmuş bulunmaktadır... C. Savcılığından yapılan tahkikata göre itiraz hakkında mütalaası sorulmuş, itirazın reddini istemiştir.

NETİCE VE KARAR: Sulh Ceza mahkemesinde mezkur müsadere kararına rağmen ve dosyadaki bilirkişi raporunun suç unsuru görmüş bulunmasına fakat muterizlerin bahsetmiş oldukları savunmanın İsparta ve Balıkesir Ağır Ceza Mahkemelerinde müsadere edilen kitaplara şâmil bir karar olmadığı açıkça anlaşılmış ise de, Konya Ağır Ceza Mahkemesince ve başka şahıslar hakkında yapılan yargılama sonunda Senirkent sulh Ceza Mahkemesinin müsadere kararı verdiği kitapların o yer mahkemesinde suç mevzuu addedilip diğer fiiller ile birlikte mütalaası yapılmış ve neticede beraete karar verilmekle kitapların iadesine karar verildiği ve bu kararların kesinleşerek kaziye-i muhkeme halini aldığı anlaşılmış bulunmaktadır. Bu suretle Konya Ağır Ceza Mahkemesince yapılan tahkikat ve muhakemenin takdirine; beliren duruma göre Senirkent Sulh Ceza Mahkemesince müsadere kararı verilen kitaplar hakkında okumak ve bulundurmaktan dolayı suç unsuru görülmemiştir. Böylece mezkûr kitapların her ne kadar Senirkent C. Savcılığınca yaptırılan bilirkişi tetkikatında suç unsurlarından bahsedilmekte ise de aynı kitaplar hakkında Konya Ağır Ceza Mahkemesi yine bilirkişi tetkikatına müsteniden suç unsuru görmemesine göre hukukî durum taayyün etmiş bulunmaktadır. Bilirkişi raporu değişik olabilir. Fakat rapor üzerinde mahkemenin takdir ve kabulü ile hukukî durum kesinleşeceğine göre bu Konya Ağır Ceza Mahkemesince yapılmış ve kitapların suç unsuru taşımadığı yolunda tebellür eylemiş ve bu karar kesinleşmiş bulunduğundan bir emsal kararlar mahiyetini taşımaktadır. Bu sebeble C. Savcılığının itirazın reddi talebinin reddi ile vaki itirazın kabulüne ve müsaderesine karar verilen aşağıda isimleri yazılı kitapların sahipleri olan Ali İhsan Tola ve İhsan Aşcıya iadesine, kararın muterizlere tebliğine...

Sayın Başkan: Bu emsal kararda görüleceği ve anlaşılacağı üzere kesinleşen beraet ve iade kararları muvacehesinde dosyamızdaki raporun hukuki bir karara mesned olmasına imkân yoktur. Bu sebeble müvekkilimizin beraetiyle beraber, kendilerinden alınan kitapların iadesine karar verilmesini bilvekâle arz ve taleb eylerim.

Bu müdafaayı takib eden celsede Burdur Ağırceza Mahkemesi şu kararı vermiştir:

T. C.
BURDUR
Ağır Ceza Mahkemesi KARAR 17/4/1964

Esas No:	1963/116	
Karar No:	1964/39	
C. M. U. No:	1963/590	
Reis :	Münhal bulunduğundan Ağır Ceza Azası Fethi Çağatay	9797
Aza :	Adliye Vekâletinin 5/6/1962 tarih ve 19597 sayılı yazılariyle Ağır Cezaya çıkmaya yetkili Sulh Hakimi M. Akil Hızal	9979
Aza :	Avni Bükey	11163
C. Savcısı :	F. Ali Büyükışık	11470
Kâtip :	Yıldırım Dinç	201
Dâvacı :	K. H.	
Maznunlar :	Mehmed Akın... Tevfik Dilek....	
Vekilleri :	Bekir Berk.. ... Gültekin Sarıgül...	
Suç :	Nurculuk ve lâikliğe aykırı propaganda yapmak.	
Suç Ta. :	18/2/1963	

Nurculuk ve laikliğe aykırı propaganda yapmaktan maznunlar yukarıda açık hüviyetleri yazılı Mehmed Akın ve Tevfik Dilek haklarında Burdur Sorgu Hakimliğinin 19/10/963 tarih ve 1963/53-52 sayılı son tahkikatın açılması kararı ile maznunların gayr-ı mevkuf olarak duruşmalarının yapılarak T.C. K.nun 163. maddesi gereğince tecziyeleri zımnında dâva evrakının mahkememize tevdii üzerine maznunlardan Mehmed Akın'ın yüzüne karşı ve diğer maznun Tevfik Dilek'in gıyabında yapılan açık duruşmaları sonunda :

OLURU DÜŞÜNÜLDÜ: Mehmed Ayışıklı müstear ismiyle ihbar yapan şahsın vaki ihbarı üzerine maznunlardan Mehmet Akın'ın ev ve işyerinde yapılan aramada (Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans, Küçük Sözler, İki Mekteb-i Musıbetin Şehadetnamesi, İhlâs Risaleleri, Hutbe-i Şamiye, Hanımlar Rehberi, Bediüzzaman Cevap Veriyor, Asa-yı Musa, Mesnevi-i Nuriye, Mektubat, Lem'alar, Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki, Ramazan İktisad Risalesi Beşinci Söz, Otuz Üç Pencere, Zühretinnur, Meyve Risalesi, Barla Hayatı, Risale-i Nurun Zuhuru, Hastalar Risalesi, Yirmi Üçüncü Söz, Risale-i Nur Sönmez, Haşir Risalesi, Nur Meyveleri, Nur Aleminin Bir Anahtarı, İçtihad Risalesi, İstanbullu Hanımların Müellifine gönderdikleri bir mektup başlıklı Kitap.) Ve diğer maznun Tevfik Dilek çantasında (İhlâs Risaleleri, Bize Nurcu diyenlere Diyoruz ki, Ramazan İktisad Risalesi Beşinci Söz, Tabiat Risalesi, Nur Aleminin bir Anahtarı) gibi basılı evrakın ve kitapların çıktığı 18. 2 1963 tarihli liste ve ayni tarihli arama ve müsadere zabıtlariyle anlaşılmış bulunmaktadır.

Maznun Mehmet Akın Müdafaalarında:

Risale ve kitapları serbest piyasadan aldığını ve bunların Said Nursiye ait olduklarını bildiğini, din ve imanını kuvvetlendirmek için bunları satın alıp bulundurduğunu ve diğer maznun Tevfik Dilek ile tesadüfen tanıştığını ve dükkânında gördüğü bu kitaplardan bazılarını onun seçip aldığını ve bedelini ödediğini ve Nurculuğun iyi bir yol olduğunu benimsediğinden bu kitapları okuduğunu ve okumak arzusunda bulunan din kardeşlerine de verdiğini, bu arada «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki, Ramazan İktisad Risaleleri Beşinci Sözü dindaşlarına parasız olarak dağıttığını ve bunları yaparken herhangi gayr-i kanunî bir maksadla faaliyette bulunmadığını söyliyerek suçsuz olduğunu beyan etmiştir.

Maznun Tevfik Dilek Müdafaasında:

Kendisinde yakalanan broşür ve kitapları Mehmet Akından aldığını ve kendisi seyyar sürveyanlık yaptığından git-

tiği köylerde dindaşlarına faydalı olmak istediğinden beraberinde götürdüğü bu kitapları konakladıkları ev sahiplerine dinlerinin kuvvetlenmesi için birer tane hediye ettiğini ve bu meyanda "Ramazan İktisad" adlı kitaptan bir adet ve "Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki" adlı broşürün üç adedini dağıttığını, bunların Said Nursîye ait olduğunu bilerek bulundurduğunu, bu kitaplardaki âyet ve tefsirlerden müslümanlara faydalandırmak maksadiyle davrandığını, gayr-i kanunî bir maksad taşımadığını beyan ederek suçsuz olduğunu beyan etmiştir.

Maznunların açık müdafaalarından anlaşıldığı üzere kitap ve broşürleri bilerek bulundurdukları, ve bunları kendilerinin ve yakın saydıkları din kardeşlerinin dinî bilgilerini geliştirmek ve ilerletmek maksadiyle yaydıkları anlaşılmaktadır. Maznunları itham eden iddianamede gösterilen T. C. K. nun 163. maddesinin 4. cü fıkrasında bahsedilen kanunî unsurlar hâdisemizde tetabuk etmemektedir. Zira suçun tekevvünü için maznunların giriştikleri faaliyetlerde devletin içtimai ve iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dinî inançlara uydurmak veya siyasi menfaat veya şahsî nüfuz temin veya tesis eylemek maksadiyle dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri âlet ederek propaganda yapmak şarttır. Maznunların bu maksadla davrandıkları isbat edilmiş değildir. Mücerred, maznunlarca dine ait olduğu kabul edilen bir müellife ait veya ona atfedilen yazı ve broşürlerin okunması veya başkalarının istifadesine bakılması şeklinde tecelli eden fiil ve hareketlerindeki kastı, maddenin aradığı kasıttan başkadır. Ve maznunların kabul edilen icraî hareketleri Anayasanın vicdan hürriyetini kısıtlamıyan açık hükümleri çerçevesinde kalan hareketlerdendir. Bu itibarla kitap ve broşürlerin bulunması ve sadece bunları dindaşların dinî bilgilerinin genişleyip ilerlemesi ve onların tenevvürü için propaganda edilmesi kanunun ceza hükmü koyduğu 163. maddesinin dışında kalan bir fiil olarak kabul ve takdir olunmuş bulunduğundan her iki maznunun BERAETLERİ cihetine gidilmiştir. Esasen maznunların 163. maddenin 4. fıkrasında bahsedilen temel

nizamları yıkmak maksadiyle veya onları dinî esas ve inançlara uydurmak veya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin etmek gibi faaliyet gösteren bir teşekküle mensup oldukları ve bu kötü gayeye hizmet ettikleri hakkında da hiçbir delil elde edilmemiştir. Ve maznunların mevcut ikrarları fiilin bu şekilde bulunduğunu kabul ettirecek mahiyet ve derecede de değildir. O sebeble dosyada mevcut Bilirkişi mütalaasına iştirak olunmamıştır.

HÜKÜM: Tafsilatı yukarıda gösterildiği üzere sanıklara isnad olunan suçları işledikleri hakkında mahkümiyetlerine yeter mahiyet ve derecede delil bulunmamakla ve her hareketlerinde de suç unsuru görülmediğinden müsnet suçtan dolayı **BERAETLERİNE**, emanetin 1963/14 sıra numarasında kayıtlı ve suç delili olarak zaptedilmiş kitap ve teferruatının sanıklara **İADESİNE** isteğe uygun ve Temyizi kabil olmak üzere 17/4/1964 tarihinde oybirliği ile verilen karar sanık Mehmet Akının yüzüne karşı, diğer sanık Tevfik Dilek'in ve sanık Mehmet Akın vekillerinin gıyaplarında alenen ve usulüne göre tefhim olundu. 17/4/1964

Reis 9797 Aza 9979 Aza 11163 Kâtip 201

★ ★ ★

Bu beraet kararı Burdur Savcılığı tarafından temyiz edilmiş, Yargıtay Birinci Ceza Dairesi sözü geçen kararı 964/1543 Esas, 964/1825 Karar sayılı ve 25. 9. 1964 tarihli ilamiyle bozmuş. Tayin edilen günde iddia makamının bozmaya uyulması talebine karşı Birinci Ceza Dairesinin bozma kararının yerinde olmadığı tarafımızdan verilen dilekçede esbab-ı mûcibesi izah edilerek ısrar kararı verilmesi talebinde bulunulmuştur:

Dilekçe aynen Şöyledir:

Müvekkilim Mehmet Akın ve Arkadaşı Tevfik Dilek'in beraeti ve emanetteki kitaplarının iadesi hakkında Yüksek mahkemeniz tarafından 17/4/1964 tarihinde, Esas: 963/116. Karar: 964/39 sayı ile verilen karar, Yargıtay 1 ci Ceza Dairesinin 964/1543-1825 sayılı ve 25/9/964 tarihli ilâmı ile bozulmuşsa da, bozma kararı yerinde değildir. Şöyle ki:

1) Yargıtay kararının hukuka ve kanuna ve anayasaya aykırı bir zihniyetle yazıldığını gösteren ilk delil, kararın birinci cümlesindeki «Hükûmetçe yasak edilen Nurculuğa ait kitaplar» beyanıdır. Mahkemelerin verdikleri kararlarda Anayasaya, kanunlara ve umumiyetle hukuka aykırılık olup olmadığını araştıran yargıtayın ilâmının ilk cümlesinde böylesine bir ifadeye rastlanılması hayret vericidir. Basit bir hukukî kültüre sahib olan herkes bilir ki, kitap yasak etme selahiyeti, anayasanın 22ve 24cü maddesi ile kanunun sarih olarak suç tâyin ettiği hallerde sadece hâkime tanınmıştır. Hükûmetin memleket içinde yayınlanan kitapları toplatma selâhiyeti yoktur. Bu mevzuda vaktiyle hükûmete tanınmış olan salâhiyet de 1950 yılında kabul edilen 5680 sayılı Basın kanunu ile ilga edilmiştir. Nihayet, hükûmetin Nurculuğa ait kitapları kanunsuz da olsa yasaklayan bir kararı yoktur. Ve hükûmet böyle bir karar vermiş olsa bile bu karar hukukî bir değer taşımaktan uzaktır. Ve hukuka bağlı bir nizam içinde değer ifade etmez. Buna rağmen yargıtay ilâmının hem de ilk cümlesinde böyle bir ifadeye yer verilmesi, 1 ci Ceza dairesinin bu kararını yazan ve imzalayanların anayasa hükümlerini, kanun icaplarını bu mevzuda nazar-ı dikkate almadıklarını göstermektedir ve bu sebeble bozma kararları yolsuz olup uyulması gereken bir karar olmaktan uzaktır.

2) Yargıtay ilâmındaki acip tabirlerden birisi de: «Laikliğe aykırı olarak Nurculuğun propagandasını yapmak» tabiridir. Ceza kanununda vesair ceza hükümlü kanunlarda böyle bir suç yoktur. Bir yargıtay ilâmında böyle bir tâbire yer verilmesi hatalıdır. Ceza kanununun 1 ci maddesine göre, kanunun sarih olarak suç tayin etmediği bir fiilden dolayı ceza verilemez. Kıyas ve tefsir yoluyla ceza verilemiyeceği de bu maddeye istinaden yargıtay kararlarında dahi daha önce açıklanmış bulunmaktadır. Buna rağmen Nurculuk propagandası diye bir suç ihdas etmek de yolsuz hareketlerden birisini teşkil etmektedir.

3) Yargıtay 1. ci Ceza Dairesi ilâmındaki şu cümle de hiçbir delile dayanmayan, fakat aksi, hiçe sayılmaya kalkışılan yüzlerce mahkeme kararıyla sâbit olan iddialardan birisini teşkil etmektedir: «Devlet nizamına tehlike verecek şekilde, memleket dahilinde oldukça geniş bir faaliyet sahası bulunan Nurculuk!!!» Bu ibare takip ettikleri laiklik politikasının, garb dünyasının anlayışına uymayışı sebebiyle desteklenmiyen politikacıların hasım telâkki ettikleri kimselere, Hitlerin, «Bizden olmayan bize düşmandır» prensibine uygun hareket edenlerin kendilerinden başkalarına hücum ederken kullanabilecekleri yuvarlak ve delilsiz sözlerden ibarettir. Gerçekten bu iddia hiçbir delile istinad etmediği gibi, C. H. P. iktidarı zamanında 3 mahkemenin, D. P. iktidarı devrinde 37 Mahkemenin, 27 Mayıs 1960 tarihinden sonra ise 300 e yakın mahkemenin kararıyla aksi sabit olmuştur.

Risale-i Nur Külliyatını okuyan ve bu eser vasıtasiyle İslâmî imana hizmet eden müslümanların âsayişi muhil hiçbir hareketi görülmemiştir. Bu, sadece bir isnaddan ibarettir. Yargıtay ilâmında böyle bir cümlenin yer alması ise mahkemeleri tesir altında bırakmak neticesinin elde edilmek istendiği intibaını uyandırması bakımından yerinde değildir.

4) Yargıtay ilâmında, şöyle bir cümle de kullanıldığını, sarfedildiğini görmekteyiz: «Nurculuğun esas gaye ve hedefinin lâikliğe aykırı olarak devletin içtimai, iktisadi, siyasi ve hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak ve tamamen

şeriat esaslarına dayanan bir devlet tesis eylemek olduğu bugün bilinen ve üzerinde münakaşaya dahi lüzum olmayan bir vâkıadır.» Bu beyan, çeşitli bakımdan hukuki bir kararda yer almaması gereken bir cümledir. Nurculuğun esas gaye ve maksadının bilinen ve üzerinde münakaşaya dahi lüzum olmayan bir vâkıa olduğuna nasıl hükmedilmektedir ve bu husustaki bilgi nereden alınmıştır?

Ortada bir vâkıa vardır ve bu tamamen aksine Nurculuğun mer'i mevzuatı ihlâl etmiyen bir dinî ekol ve hareket olduğudur. Evet Nurculuğun esas gaye ve hedefinin insanları imansızlıktan kurtarmak, islâmî imana kavuşturmak, imanı olanların imanını taklitten tahkike çevirmek milyonları kabrin habs-i münferidinden, cehennemin ateşinden kurtarmak olduğu münakaşa kabul etmiyen bir vâkıadır.

Ortadaki bu vâkıalardan birisi de 1950 tarihinden önce Cumhuriyet Halk Partisi iktidarı devrinde Nurculuğun ve Nur Risalelerinin mahiyeti ve hukukî durumu hakkında 3 adlî merciin beraet ve iade kararı vermiş olması ve bu kararların temyiz tetkikinden de geçerek kesinleşip muhkem kaziyye halini aldığıdır.

Ortadaki vâkıalardan bir diğeri de Nurculuğun ve Nur Risalelerinin mahiyeti hakkında D. P. iktidarı zamanında 37 adli merciin beraet ve iade kararı verdiği ve bu kararların da kesinleşip muhkem kaziyye halini aldığıdır.

Evet, ortadaki vâkıalardan bir başkası ise, 27 Mayıs 1960 tarihinden bu yana 300 e yakın askerî ve adlî merciin Nurculuğun mahiyeti hakkında aynı şekilde beraet kararı verdiği ve bu kararların da muhkem kaziyye halini almış olmasıdır.

Ortadaki vâkıalardan birisi de Başbakanlık Diyanet İşleri Müşavere Kurulunun Nurculuğu şu şekilde tarif etmiş olmasıdır: «Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said-i Nursî adındaki zatın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur nâmıyle yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır. Adı geçen eserler, imanî fikirlerle birleştirmeğe çalışmaktadır.»

Ortadaki vâkıalardan birisi de İstanbul 1 ci Ağır Ceza Mahkemesinin 963/207, 249 sayılı ve 26. 11/963 tarihli karariyle ortaya konan şu hakikatin yüzlerce savcının, yüzlerce mahkemenin kesinleşen kararı ile sabit olmuş bulunmasıdır: Geçmişteki haliyle Nurculukta devletin içtimaî, siyasi ve hukukî temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak gayesi siyasi menfaat ve şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı görülmemektedir. Bizatihi suç olmayan bir cereyanı övmek, onun kurucusu sayılan bir şahsı methetmek şüphesiz kanuna aykırı bir fiil ve hareket olarak kabul ve tavsif edilemez.»

Ortadaki bu müsbet vâkıalardan başka menfî bazı vâkıalar da görülmektedir ki, onlardan bir kısmı şunlardır: Yüzlerce mahkemenin kesinleşen kararına rağmen Risâle-i Nur Talebelerinin ve Risale-i Nur Külliyatının aleyhindeki takibat durmamıştır. İdarî merciler mahkeme kararlarını hiçe saymaktadır. Bazı siyasî şahıslar mahkeme kararlarına rağmen Risâle-i Nur Külliyatı ve Risâle-i Nur Talebeleri hakkında gerçeğe aykırı isnadlarda bulunmakdan çekinmemekte ve hatta bu şahıslardan bazıları temyiz daire başkanlarını toplayarak onlara istikamet tayinine kalkışmakta ve cereyan eden davalar hakkında, anayasanın sarih men edici hükümlerine rağmen, tesir edici beyanat vermekten çekinmemektedirler. Bu mevzuda ortada münakaşa edilemiyecek bir hakikat varsa o da Nurculuğun gayesinin İslâma hizmet olduğu, Nurcuların gayr-ı kanunî bir hareketinin görülmemiş olması ve muhtelif siyasî devrelerde yüzlerce şerefli hakimin bunu birbirini teyid eden kararlarla tesbit etmiş olduğudur.

Ortada yine bu mevzuda bilinen bir hakikat varsa o da, 163. cü maddenin 1949 yılında tadil müzakereleri esnasında: «Karşılıklı müvazeneye müstenit olmayan din hürriyetleri, hürriyetlerin ayaklar altına alınması demektir. Anayasanın ayaklar altına alınması demektir. Ve kanun da yapılsa, anayasaya mugayir ve anti demokratik bir kanun olur. Zaten bu şekilde lâiklik su-i istimal edilirse, hüviyetini kaybeder. Ona lâiklik denemez. Teaddi ve tecavüz vasıtası denir... Bu uydurma

laiklikten maksat nedir? Bunun hedefi tahakkümü yaşatmaktır... Bence siyaset samimi yoldan gitmektir. Milleti aldatmamaktır. Çünkü demokrasi yolunda adalet vardır. Millete çile çektirmemek lâzımdır, o, zavallı, masum, sabırlı bir millettir. Ey genç bakanlar size hitap ediyorum. Hayatın fâni olduğunu biliniz... Hayatın fâni olduğunu kabul ediniz ve bu debdebeye, saltanata ehemmiyet vermeyin. Daima milleti düşünün... Gittiğiniz yol yanlıştır. Hak yolu değildir, adalet yolu değildir. (Ta kendisi). Eh, siz adli baskı icad ediyorsunuz. Adliyeyi de mânen öldürüyorsunuz, âlet yapıyorsunuz. Ne diyeyim bu masum milletin mezarını kazıyorsunuz. Başka diyecek birşey yoktur. Milleti esir gibi yaşatmak istiyorsunuz...» diye haykıran İstanbul Meb'usu Osman Nuri Köni'yi dinliyenlere hak verdirecek bir istikamete girilmiş olmasıdır.

Evet, Nurculuğun yargıtay kararında verilen tariften farklı bir hareket olduğu, Başbakanlık Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulu tarafından olduğu gibi, yüzlerce adlî merciin kesinleşen karariyle sabit olmuştur. Buna rağmen bütün bu kararları hiçe sayarak aksini ileri süren yargıtay 1 ci Ceza Dairesinin kararı hukukî bir karara mesnet olmak kabiliyetinden mahrumdur.

5) Yargıtay 1. ci Ceza dairesi kararında, Bediüzzamanın itham edilmek istendiği şu cümleden anlaşılmaktadır: «Kendini insanüstü bir varlık ve din ve Kur'an adına konuşmağa yetkili üstün bir insan olarak gören Said Nursi!...» Bediüzzamanın külliyatını okuyan ve hiçbir peşin hükme kapılmadan hareket eden herkes Bediüzzamanın hiçbir zaman, kendini insan üstü telâkki ettiğini işmam edecek bir tek cümle kullanmadığını, bilâkis tevazu ve mahviyetin ve kullara değil, Cenab-ı Hakka karşı acz-i mutlakın evc-i bâlâsında olduğunu ifade ettiğini anlıyabilir. «Ey Resûlüm! De ki: Ben de sizin gibi bir insanım» meâlindeki âyetle (Kehf suresi, âyet - 110) islâmî görüşü ortaya koyan Hazret-i Peygamberin izinde yürüyen Bediüzzamanın bu şekilde suçlandırılmak istenmesi eserlerini okuyamamış olanların nazarında onun hakkında şüphe uyandırmak maksadından başka

bir maksada bağlanamaz. Din ve Kur'an adına konuşmağa yetkili üstün bir insan olup olmamağa gelince: Din ve Kur'an adına konuşabilmek için her halde yargıtaydan ilâm almak mecburiyeti yoktur. Böyle bir ithamın hem de hiçbir delile dayanmadan kavl-i mücerredden ibaret bir şekilde bir ilâmda zikri Bediüzzamana karşı beslendiği anlaşılan antipatinin delilinden başka mâna taşımaz ve objektifliğinden şüpheye düşürür ve karara itibar sağlamaz.

6) Kitaplardan bahsedilirken ilâmda: «laikliğe aykırı olarak... propaganda yapıldığı hiçbir tereddüde yer verilmiyecek ve bilir kişi incelemesine dahi lüzum göstermiyecek bir şekilde kesin olarak anlaşılmıştır,» denildiğini görmekteyiz. Bu şekilde bir beyan herşeyden önce vâkıalara aykırıdır. Gerçekten dava konusu eserlerin aşağı yukarı hepsi yüzlerce bilirkişinin, adlî merciin, askerî mahkemelerin ve adlî ve askerî yargıtayın tetkikinden geçerek «laikliğe aykırı olarak... propaganda yapılmadığı» anlaşılmış, bu kararların pek çoğu derecattan geçerek kesinleşmiş ve muhkem kaziyye halini almıştır. Buna rağmen bir kısmının sureti, dosya içinde bulunan kararları hiçe sayarak onların kesinleştiğini, muhkem kaziyye teşkil ettiğini ifade etmek şöyle dursun nazar-ı dikkate almadan, aksinin bilirkişi incelemesine lüzum olmayacak şekilde kesin olarak anlaşıldığını ifade etmek, kesin kararın, muhkem kaziyenin tanınmadığı veya bilinmediği yerde mümkündür. Sonra «kesin olarak» tâbirini Yargıtay Ceza Dairesi nasıl ifade edebilir? Bir hususun kesin olarak anlaşılması ancak kesinleşen bir karardan sonra mümkün olur. Aksini yargıtay kararında ileri sürmek mahkemelerin takdir hakkını bertaraf etmek mânâsından başka bir mânâ taşıyabilir mi? Nihayet laikliğe aykırı propaganda yapıldığı... «Bilirkişi incelemesine dahi lüzum göstermiyecek bir şekilde anlaşılmıştır» diyebilmek için, kitapları sayfa sayfa okumak lâzımdır. Kitaplar adlî emanetten alınarak temyize gitmemişken ve azalar tarafından tetkik edilmek imkanı bulunamamışken nasıl olur da bilirkişi raporuna lüzum olmayacak şekilde propaganda yapıldığından bahsedilebilir? Kitapları tetkik ettikten

sonra karara varan mahkemenin hükmü nasıl bozulur? Ve takdir hakkı niçin nazar-ı dikkate alınmaz? Mahkemenin delilleri takdir hakkının, ilâmın bir başka satırında: «Nurculuğun propagandasını yaptıkları sabit iken» denilmek suretiyle hiçe sayıldığını görmekteyiz. Dava konusu kitapları tetkik edemeden, bilirkişi raporu ile kitapları mukayese edemeden ve bilirkişi raporundaki her sözü gerçek gibi kabul eden 1 ci Ceza Dairesinin, bilirkişiye hâkimin üstünde değer verip itimad göstererek mahkemenin delilleri takdir hakkını, şahsiyet ve istiklâlini bertaraf edercesine bir karara varılmış olması da yerinde değildir.

7) Bilirkişi raporundaki her sözün gerçek olarak kabul edildiği anlaşılan 1 ci Ceza dairesi kararındaki cümlelerle kitabı karşılaştırdığımız zaman birçoklarının sözü geçen kitaplarda olmadığı, bazılarının ise değişik şekilde mânâlandırıldığı görülmaktedir ki, bunlar muhterem meslektaşım avukat Gültekin Sarıgül tarafından bir dilekçe ile gösterildiği için üzerinde durmayacağım. Yalnız kitaplarla karşılaştırılması yapılmayan bir raporu esas kabul ederek, kitapları ve raporu mukayese edip karşılaştırarak hükme varan bir mahkemenin kararının bozulmasının da yerinde olmayacağı izahtan varestedir.

8) Bilirkişinin bîtaraf olup olmadığı ve dinî mevzularda ihtisasının olup olmadığı ve bilhassa dünya görüşü itibariyle tetkik edeceği mevzuda taraf tutup tutmayacağı 1 ci Ceza Dairesi ilâmında nazara alınmamıştır. Bir kere bilirkişilerin ikisi asistan, birisi doçenttir. Bu sahada ihtisas sahibi olduklarına delâlet edecek ilmî eserlere sahip değillerdir. Bunlardan Çetin Özek adlı asistan ise, Risâle-i Nur ve müellifine karşı husumetini ilân ettiği gibi, makale veya broşür ve bir kitabında, Nurculuk mevzuunda menfi mütalaada bulunmakta ve tecavüzkâr tâbirler kullanmaktadır. Bunun dışında sözü geçen bilirkişinin eklerden anlaşılacağı üzere, dine afyon, zincir, mâni-i terakki ve uyutucu bir sistem diye tecavüz ettiği, İslâmın İflâs ettiği iddiasında bulunduğu İslâma ve Kur'ana çöl kanunu diye taarruz ettiği, her ileri harekete komünizm diyorlar diye yakındığı lâik devlet-

te dine müsamahanın caiz olmadığını, dinsizliğin himayesi gerektiğini, din hürriyetini en iyi koruyan sistemin halk cumhuriyetleri olduğu görüşünü naklettiği görülmektedir. Ayrıca Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 ci maddelerinin fikir hürriyeti namına kaldırılmasını isteyen bu bilirkişinin dinî bir mevzuda objektifliğini muhafaza edemiyeceği, hiçbir tereddüde yer kalmayacak şekilde meydandadır. Ve esasen makale ve broşürleriyle de Nurculuk mevzuunda bitaraf olmadığını ortaya koymuştur. Buna rağmen böyle bir bilirkişinin yazdığı rapora istinad edilmesi de yerinde değildir.

9) Bilirkişinin zihniyetini ortaya koyan ve yargıtay 1 ci Ceza Dairesi ilâmında da zikredilen bir cümle nelerin suç sayıldığını göstermektedir: «Bediüzzaman Cevap Veriyor» adlı kitaptan bilirkişinin suç delili diye naklettiği cümlelerden birisi de şudur: «Bediüzzaman Cevap Veriyor adlı kitapta... Türklerin İslâm kalmalarının şart ve faydalı bulunduğu... İfade, izah ve müdafaa edilmek ve bu fikirlerin benimsenmesi ve o yolda hareket edilmesi yolunda ikaz ve telkinlerde bulunulmak suretiyle, laikliğe aykırı olarak devletin içtimai, iktisadî, siyâsi ve hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadiyle propaganda yapıldığı, hiçbir tereddüde yer verilmeyecek ve bilirkişi incelemesini dahi lüzum gösterilmiyecek şekilde kesin olarak anlaşılmıştır...»

Yukarıdaki cümle bilirkişinin zihniyetini göstermektedir. Türklerin İslâm kalmalarının şart ve faydalı olmadığına inanan bir zihniyetle karşı karşıya olduğumuzu göstermektedir. Bunu suç delili kabul etmek, bu milleti küfre davet mânâsını taşır. Türk milletini İslâmiyetten ayırmaya kimse muvaffak olamayacaktır. İslâm dünyasının liderliğini yapmış olan Türk milleti, asırlarca olduğu gibi inşaallah kıyamete kadar nur-u Kur'anı yaymağa devam edecektir. Nur-u Kur'anı boğmak isteyen, üflemekle söndürmek isteyen bir zihniyetin tarafları bir bilirkişinin raporuna istinaden, Türk milletinin İslâm kalmasının şart ve faydalı bulunduğunu müdafaa eden Bediüzzamanın bu fikirlerini de suç delili olarak kabul etmenin yolsuz olduğu kanaatindeyiz.

*10) Yüzlerce mahkemenin suç teşkil etmediğini kabulle, ia*de ettiği eserleri bu kararlara vakıf olarak okuyan veya şunu veya buna isteği üzerine vermiş olan bir kimsenin suçluluğuna hükmetmenin de yerinde olmadığı kanaatindeyiz.

11) Aynı şekilde yüzlerce mahkemenin kesinleşip muhkem kaziyye teşkil eden kararı ile iade edilen eserlerin müsaderesini istemek ve hukukî durumu kesinleşen ve muhkem kaziyye teşkil eden kararlarla taayyün ettiğini nazar-ı dikkate almadan bilirkişi raporu ile mahkeme kararlarını bertaraf etmek mümkün değilken değişik olabilen bilirkişi raporuna muhkem kaziye teşkil eden karardan daha fazla değer verir görünmek ve ayni şekilde yüzlerce bilirkişinin raporunu da nazar-ı dikkate almadan dava konusu eserlerin müsaderesini istemek, mahkemelerin istiklâli prensibinin mezarını kazmaktan başka daha hangi mânayı taşır bilmiyoruz? Ve bu sebeple de bozma kararına uyulmasının aleyhine bulunuyoruz.

Netice-i Talep: «Temyiz 1 ci Ceza Dairesinin, yüksek mahkemenizin müvekkilim Mehmet Akın ve arkadaşları hakkındaki beraet ve kitapların iadesine mütedair kararının bozulmasına dair ilâmının, yukarıda arzedilen esbaba ve onun delillerini teşkil eden vesikalar, dosya içindeki daha önceki karar suretleri muvacehesinde yerinde olmadığının kabulu ile ısrar kararı verilmesini bilvekâle talep ederim.

Mehmet Akın Vekili
Avukat
Bekir Berk

Davâyı takib eden Avukatlardan Gültekin Sarıgül ise rapora karşı itirazını verdiği dilekçe ile şu şekilde izah etmiştir :

BURDUR AĞIR CEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Müvekkilim Mehmet Akın ve dava arkadaşı Tevfik Dilek haklarında yüksek mahkemenizden sadır olan beraat kararının savcılıkça temyiz edilmesiyle, Temyiz mahkemesinin vermiş olduğu 964/1543 E. 1825, K. 39 ve 25/9/964 tarihli bozma kararının müstenidi bulunduğu dosyada mevcut ehl-i vukuf raporunda temas edilen Risale-i Nur Külliyatında mevcut olmadığını izhar etmek suretiyle bozma sebeblerinin varid bulunmadığını arzedeceğiz.

Evvela bu ameliyede bize ışık tutacak ve ekseriya iltibasa mahal olan iki meseleyi tebarüz ettirmek iktiza eder.

1 — Bir Müslüman, İslâm ahkâmını kül halinde kabul etmek mecburiyetindedir. Zira iman tecezzi kaldırmayan bir küldür.

2 — İslâm ahkâmının sebeb ve hikmetleri hakkında yapılacak ilmî izahat, hiçbir suretle 163. maddeye aykırı bir fiil olarak tavsif edilemez.

İşte ehl-i vukufların ifadelerini değerlendirmede bu iki mesele zaviyesinden hareket edeceğiz.

a) Ehl-i vukuflar, Asa-yı Musa adlı kitabın 15.ci sahifesindeki ifadeye temasla, müellifin şahsî nüfuz temin etmek gayesi takip etmiş olduğu ve kendisine insan üstü bir hüviyet vermiş bulunduğunu ifade ediyorlar. Bu, tamamen kasdî ve gayr-ı samimi bir te'vil ve tefsirden başka birşey değildir. Mezkür ifade aynen şöyledir : «O büyük davayı yüzde doksanına kazandıran ve yirmi senede yirmibin adama o davanın kazancının

vesikası ve senedi ve beratı olan iman-ı tahkikiyi eline veren ve Kur'an-ı Hakîmin mucize-i mânevîsinden neş'et edip çıkan ve bu zamanın bir dâva vekili bulunan Risale-i Nurdur.»

Burada görüldüğü üzere Risale-i Nurların temsil ettikleri (İman) davasının cesamet ve azametini tebarüz ettirmekten başka herhangi bir maksada matuf ifade şeklinin istimal edilmediğini anlamak bir basiret işi değildir.

b) Mesnevi-i Nuriye adlı eserin 80 — 83 sahifelerinde 163. cü maddeyi muhil ifadelerin mevcudiyetinden bahisle, İslâma mugayir inkılap yapılamıyacağı, meclisin şeriatı imtisal etmesi lâzım geldiği şeklinde ifadeler serdedilmiş olduğunu tebarüz ettirmektedirler. Keza bu da açık bir tahrif ve samimiyetsizliğin bir ifadesidir. Mezkür sahifelerde merhum Bediüzzamanın Birinci Mecliste meb'usanı namaza teşvik maksadiyle kaleme aldığı beyanname mevcut olup, bu beyanname mahza namaz ve ibadete teşvik ve tergip mahiyetindedir. Ehl-i vukufların temas ettikleri ifadeler şöyledir :

«Saniyen Alem-i İslâmı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi şeair-i İslâmiyeyi iltizam ile olur. Zira müslümanlar İslamiyet hesabına sizi severler.»

«Hamisen : Enbiyanın şarkta ve hükemanın ağlebi garpta gelmesi Kader-i Ezelînin bir remzidir ki, şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdir. Akıl ve felsefe değil. Şarkı intibaha getirdiniz, fıtratına muvafık bir cereyan veriniz...» Bu ifadelerinden ehl-i vukufların çıkardıkları manaların istihraç edilemiyeceği izahtan varestedir.

c — Bediüzzaman Cevap Veriyor adlı esere gelince : Ehl-i vukuflar eserde Bediüzzamanın İslâm milliyetçiliğini müdafaa etmiş «laikliğe aykırı olarak dini esaslara müstenid bir devlet propagandası yapmış olduğunu iddia etmekdedirler. Halbuki 47. ci sahifede mevcut olduğunu söyledikleri ifade şöyledir: «Ey sarhoş hamiyetfüruşlar, bir asır evvel milliyet asrı olabilirdi. Şu asır unsuriyet asrı değil. Bolşevizm, sosyalizm mese-

leleri istilâ ediyor, unsuriyet fikrini kırıyor. Unsuriyet asrı geçiyor. Ebedî ve dâimî olan İslamiyet milliyeti muvakkat, dağdağalı unsuriyetle bağlanamaz. Aşılanamaz. Aşılamak olsa da İslam milliyetini ifsad ettiği gibi unsuriyet milliyetini dahi ıslah edemez, ibka edemez.»

Bu ifade ırkçılığı tasvib etmemekten başka hangi manaya alınabilir?

d) Ehl-i vukuflar yine Bediüzzamanın «Mektubat» taki dinde reform caiz değildir mevzuunda yapmış olduğu mücerred ilmî izahlardan hareketle şeriata aykırı kanunlar yapılamıyacağı şeklinde mana istihracı ile taşıdıkları hüviyetle kabil-i te'lif olmayan hareket tarzına sülûk etmişlerdir. Halbuki müellifin anlatmak istediği şey, islâmda muhkemat tabir edilen esas ana hükümlerin tebdil ve tağyirinin mümkün olmıyacağı ve hakkında nass olan bir mevzuda içtihada mesağ bulunmadığıdır. Bu, mücerred ilmî bir hakikattır. 163. cü madde ile alâkası yoktur. Sonra ehl-i vukuflar mevcudiyetini iddia ettikleri ifadelerin bulundukları sayfa numaralarını göstermek cüretini gösterememişlerdir. Bu, onların objektif davranmadıklarına en bariz delildir.

e) Keza Lem'alar adlı eserde mevcut olduğunu ifade ettikleri iddiaya ait sayfa numaraları gösterilmemiş, tamamen hayal mahsülu, mücerred iddialar cümlesinden bulunduğundan esasen bu tarz ifadelerin mezkür eserde mevcut bulunmadığını beyana burada tevakkuf etmeye lüzum görmüyoruz.

f) «Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans» adlı kitapta Bediüzzamanın bildirdiği ifade edilerek 6187 sayılı kanunun ihlâl edildiği ileri sürülmektedir. 6187 sayılı kanunun hikmet-i vücudu ve esbab-ı mücibesi nazara alınırsa dar-ı bekaya intikal etmiş bir şahsiyetin mücerred medh ü senası suç olamaz. Vefat etmiş bir şahsın nasıl nüfuzundan bahsedilebilir? Sonra ehl-i vukuflar kalbî ve peşin hüküm serdediyorlar. Nurculuğu methetmek 163.cü maddeyi ihlâldir demektedirler. Bu bir mütearife midir? Değilse maddi delilleri nelerdir?

g) Ehl-i vukuflar «Hutbe-i Şamiye» adlı kitapda, hırsızın elinin kesilmesini emreden Ayet-i Kerimenin sırf Kur'anın kül halinde kabul edilmesinin temini bakımından sebeb ve hikmetlerinin izah edilmiş olmasının 163. maddeyi muhil bir fiil olarak tavsif etmektedirler. Halbuki müstekar temyiz içtihadlarına göre bu maddenin ihlâli keyfiyetinden bahsedebilmek için, suç unsurlarının tekevvünü şarttır. Şu hale göre bir defa laikliğe aykırı olmak cihetinin müstekar bir hüviyet kesbetmiş olması iktiza eder. Sonra propaganda unsurunun bulunması zaruridir. Bediüzzaman ise, objektif bir zaviyeden hareketle mezkür âyet-i Kerimeyi izah ve tefsir etmektedir. Ve şöyle demektedir: «...Ayetini işitir gibi îman ve itikadı heyecana, hissiyat-i ulviyesi harekete gelir. Ruhun etrafından vicdanın derin yerlerinde o sirkat meyelanına hücum gibi bir halet-i ruhiye hâsıl olur. Nefis ve hevesten gelen meyelan parçalanır.» (S. 65 — 66)

Piyasada satılan birçok dinî eserler var ki, şer'î meseleler hakkında azami malumatı ihtiva etmektedir. Bu tarz dinî eserlerin musaderesini istemek doğrudan doğruya Kur'an-ı Kerimin müsaderesini istemek hükmüne geçer.

Hasılı: Ehl-i vukuflar diğer kitaplar hakkında serdettikleri mütalaalarında da objektif hareket etmemişlerdir. Kendilerinde mevcut subjektif peşin hükümlerini izhar etmekle iktifa etmişlerdir. Bundan böyle hukukî mesnedden ari ve ihticaca salih bulunmayan böyle bir rapora müsteniden temyiz mahkemesi tarafından verilen bozma kararının da mesnedden ari olacağı bedihidir.

Bu itibarla esas kararınızda ısrar etmenizi yüksek mahkemenizden arz-ı istirham eylerim. 13/5 965

Dosya içindeki menfi bilirkişi raporunun niçin ihticaca salih olmadığı ise verilen ek bir dilekçede şu şekilde belirtilmiş bulunuluyordu :

Nurculuk ve laikliğe aykırı propaganda yaptıkları için mahkemenize sevkedilen, yüksek mahkemenizde yapılan duruşma sonunda beraatlarına ve kitaplarının iadesine karar verilen müvekkilim Mehmet Akın ve arkadaşı hakkındaki dâvada tetkik mevzuu olan kitaplar hakkında rapor veren Çetin Özek ve arkadaşları 26 kitap ve broşür ve matbuadan 10 tanesinin muhtevasında suç teşkil eden bir taraf bulunmadığını teslim etmek zorunda kalmışlardır ki, o eserler şunlardır:

Meyve Risalesi, Yirmi Üçüncü Söz, Ramazan Risalesi, Beşinci Söz, Ramazan ve İktisad, Hastalar Risalesi, Nur Meyveleri, İçtihad Risalesi, Haşir Risalesi, Otuz üç Pencere ve Küçük Sözler. .

Bilirkişilerin, bu eserlerin dışında kalan eserlerin bir kısmının T. C. K. nun 163. maddesine, bir kısmının ise 6187 sayılı kanuna, bazısının ise her iki kanuna aykırı bölümler ihtiva ettiğini ve yine bu eserlerde bazısında ise baskı yer ve tarihinin gösterilmemiş bulunması sebebiyle Basın kanununun 20. maddesine muhalefet edilmiş bulunduğunu ileri sürmüşlerdir. Bu rapor 1. ci Ceza Dairesinin bozma kararının müstenidatını teşkil ettiğinden taanlarımızı bildirmeyi lüzumlu addetmekteyiz. Şöyle ki:

Bahis mevzuu rapor çeşitli bakımlardan hatalıdır.

1 — Bilirkişi, hâkimin ihtisas sahası dışında kalan meselelerde mütalaa verir. Ve ihtisas sahası ile ilgili olan eserleri tahlil eder. Kelime ve cümleleri değil, heyet-i umumiyesini nazar-ı dikkate alır. Ve maksad-ı aslîyi tesbite çalışır. Ve hiçbir zaman suç unsurlarının teşekkül edip etmediği gibi meselelere karışmaz. Hissilikten uzak olarak objektif bir mütalaa verir.

ve bilirkişi ideolojik sebeplerle bîtaraf olamıyacağı mes'elelerde bilirkişilik görevini kabul etmez. Hâdisemizde ise bilirkişilerin bu esaslara tamamen aykırı hareket etmiş oldukları görülmektedir. Gerçekten :

a) Dâva konusu eserler dinî eserlerdir. Kur'an tefsiri olduğu halde bilirkişiler bu mevzuda ihtisas sahibi olmak değil, umumi bir bilgiye dahi sahip değildirler.

Bilirkişilerin hukuki sahada asistan veya doçent olarak vazife görmeleri dinî sahadaki bir eseri tetkik etmek salahiyetini kendilerine bahşetmez. Hukuk hâkimi esas sahada olduğuna, nazarıyatı ve tatbikatı bilerek yetişmiş bulunan bir mahkeme heyetinin hukuki bakımdan ihtisas sahibi bilirkişilere esasen şu veya bu eseri tetkik ettirmesi yerinde değildir.

Kanun hâkime ihtisas sahası dışında kalan mevzularda bilirkişiye gerekirse müracaat etmek hakkını vermiştir. Hakimin kendi ihtisas sahası içinde olan bir mevzuda bilirkişiye müracaat etmesine lüzum olmadığı gibi, böyle bir bilirkişinin raporu ile de esasen hiç bir zaman bağlı değildir. Tetkik konusu eserler dinî eserler olduğuna göre ,dinî sahada ihtisas sahibi kimselerden mütalâa almak ve bu mevzuda farklı raporlar varsa bunlardan dinî sahada ihtisas sahibi olanların raporlarına değer vermek gerekir. Hâdisemizdeki bilirkişiler ise dinî sahada ihtisas sahibi olmadıkları için, arapça farsça metinleri ihtiva eden bu eserler, fıkıh, tefsir, kelâm ve akaid ilimlerine vakıf olan bilirkişilerin tahlilini yapabileceği eserler olduğundan bilirkişilerin verdikleri mütalâa evvelemirde bu bakımdan da yetersizdir.

b) Bilirkişiler bazı kelime ve cümlelerden mâna istihracı yoluna gitmişler ve maksad-ı asliyeyi araştırmamış ve araştırmak lüzumunu da hissetmemişlerdir ki, bu tarz-ı hareket temyiz 1. ci Ceza Dairesinin 17/12/1953 tarih ve 3344 sayılı ilâmında ifadesini bulan şu esasa da aykırıdır:

«Yazıların incelenmesindeki kıstas, yazıdan matlub olan maksadın araştırılması esasına dayanmış ve yalnız bazı kelime ve cümlelerden mana istihracı, kasdın tezahür ve tesbitine me-

dar olamıyacağı derkâr bulunmuş iken, aksine hareketle bazı kelime ve cümlelerden mana istihracına çalışıp eserlerin hey'et-i umumiyesinin maksad-ı aslisinin araştırılması da yolsuzdur.»

Ayni dairenin 10 10 952 tarih ve K. 76 sayılı ilâmında ise: umumî mahiyette mütalaâ ile iktifa edilip, münderecatının bahis konusu edilmemesinin hatalı olduğu da şu şekilde ifade edilmiştir:

«Bilirkişi raporunda makalenin zikrolunan münderecatı bahis konusu edilmiyerek, umumi mahiyette mütalaa beyanı ile iktifa edilmiyeceği cihetle bu rapor hükme medar olacak kıymet ve mahiyeti haiz değildir.»

c) Bilirkişiler, hâkimin vazife ve selahiyet sahasına da tecavüz ederek hâdisede suç tesbitine de girişmişlerdir ki, bu hal dahi ceza usul hukuku esaslarına aykırıdır. Ve bu husus ceza işleri umum müdürlüğünün 5 12 941 tarihli ve 24 37 sayılı tamiminde şu şekilde ortaya konmuş bulunmaktadır :

«Gördüğü davanın hakiki ehl-i hibresi hâkimin kendisidir... Ancak ihtisasının haricinde kalan makaleler hakkında ehl-i hibreye müracaat eder. Bunların rey ve mütalâalariyle hiçbir zaman mukayyet değildir. Hadisenin suç teşkil edip etmediği, suçluya suçun isnad kabiliyeti olup olmadığı hükmen halledilmek icap eder... Muhtelif ehl-i hibrenin mutearız reyleri karşısında esbabını zikretmek suretiyle tercih olan reye itibar eder.»

d) Bilirkişiler bu mevzuda daha önce görüşlerini ortaya koymuş ve bîtaraf olmadıklarını isbat eden eser ve makaleler yazan kimselerden olmamak icap ederken, hadisemizdeki bilirkişilerden meselâ Çetin Özek, Nurculuk denen dinî ekol, Risale-i Nur adlı Kur'an tefsiri ve onun müellifi Bediüzzaman Said Nursî ve eserlerinden istifade eden kimseler hakkında aleyhte ithamları ihtiva eden makale ve kitaplar çıkarmış bir kimsedir. Bu bakımdan bu bilirkişilerin bîtaraf, objektif mütalaa veremiyecekleri ortaya çıkmış bulunmaktadır».

e) Bilirkişinin tetkik edeceği sahada aksi bir dünya görüşüne ve karşı karşıya olan görüşlere sahip olmaması icap eder. Halbuki hadisemizdeki bilirkişilerin Risale-i Nurun mensup olduğu dünya görüşüne karşı oldukları ve aleyhteki görüşleri müdafaa ettikleri, bu bakımdan dâvamızda bilirkişi olamıyacaklarını göstermektedir. Gerçekten bilirkişilerden birisi dini; zincir, mâni-i terakki, afyon telakki eden.. dinsizliğin kanun himayesine alınmasını isteyen, laik bir devlette dine müsamahanın caiz olmadığını beyan eden.. ve laikliği en mükemmel şekilde gerçekleştiren sistemin halk cumhuriyetleri olduğu, görüşünü nakleden ve İslâma ve Kur'ana çöl kanunu diye taarruz eden bir kimse olduğu malum bir keyfiyettir. Şu hale göre böyle bir kanaata sahip bilirkişinin hâdisemizde objektif bir mütalaa vermesinin imkânsız olduğu izahtan varestedir, Ve rapor da bunu gösteren bir vesika mahiyetindedir.

f) Bilirkişiler hiçbir delile istinad etmiyen indî kanaatlarını kavl-i mücerredden öteye geçmiyen iddialarını gerçek ve vaki imiş gibi göstererek ve öyle kabul ederek mütalaa beyan etmiş ve suçlandırmaya girişmişlerdir ki, Nurculuk ve bu dinî ekolün mahiyeti ve gayesi hakkında iddiaları, delilsiz iddialarının delillerinden sadece birisidir. Ve bu bakımdan da mütalaaları hukuki bir değer taşımaktan uzaktır.

g) Bir Kur'an müfessiri, bir din âlimi ve bir İslâm mucahidinin İslamî hakikat ve hükümlerini, hikmetlerini ve bütün âyetlerinin tefsir ve izahlarını yapması vazifesi iken ve Kur'an serbestçe okunup neşredilirken, onun baştan sona bütün âyetlerinin ibarî tefsir ve mealleri yapılıp basılır ve piyasaya arzedilirken, Bediüzzamanın Kur'an-ı Kerimin umumiyetle imanî hakikatlarını ve âyetlerini tefsir, izah ve müdafaa eden ve onun hakikatlarını red ve ona taarruz edenlere karşı müdafaa edişini, insan hakları beyannamesini, anayasayı ve onun tanıdığı fikir, vicdan ve din hürriyetini hiçe sayarak suç sahasına sokmağa çalışması da yolsuzdur.

h) Bilirkişiler şeriatin ne olduğunu bilmedikleri halde, şeriatın siyasete taalluk eden meseleleri üzerinde izahata giriş-

meyen... "Şeriat yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, ahiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete müteallliktir. Onu da ululemirlerimiz düşünsünler... Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzuu ve hedefi dinin en has ve yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azimesinden bahseder." diyen Bediüzzamanın onun ulviyetinden bahsetmesinden dolayı suçlandırmaya kalkmasının ne derece hukuka uyup uymadığının takdirini, vicdanlarınıza havale ediyorum.

2 — Bilirkişiler dinî sahada ihtisas sahibi olmadıkları ve gerçeğe aykırı beyanlarda bulundukları gibi, sözde ihtisas sahaları olan hukukî mevzularda da mahkemeyi yanıltacak bir istikamete yönelmişlerdir. Gerçekten :

a) Basın yoluyla işlenen suçların altı aylık mürür-ü zaman müddeti olduğu ve bu müddetin sukut-u hak müddeti olması sebebiyle kesilmesinin dahi bahis mevzuu olmadığı ve altı aylık müddetin mürürundan sonra takibata girişmenin veya devam etmenin imkânı bulunmadığı halde, bilirkişiler çok eski tarihlerde basılan eserler hakkında sanki yeniden yayınlanmışlar gibi cezaî takibata yol açmağa çalışmaları kanunsuzdur. Eserlerin hepsinde altı aylık müddet dolduğu için ne eserin müsaderesi talep edilebilir ve ne de bu bakımdan şu veya bu şekilde bir suçlandırmaya tevessül edilebilir. Bu artık mümkün değildir.

b) Bilirkişiler bazı eserlerde basılış yer ve tarihi gösterilmemiş bulunduğundan bahisle Basın Kanununun 20.ci maddesine muhalefetten bahsetmektedirler. Matbaacı ve naşiri alâkadar eder ve vergi kaçakçılığını önlemek maksadını matuf bulunan ve altı aylık sukut-u hak müddetinin dolmuş olması sebebiyle dâva konusu olmasına imkân olmayan ve aradan basın yoluyla işlenen ve basın suçlariyle ilgili olan birkaç af kanunu çıktığı halde, bilirkişiler basın kanununun 20.ci maddesine muhalefetten dolayı takibata kapı açmak istemekle bilgisizliklerini, değilse dikkatsizliklerini veya kasd-ı mahsuslarını ortaya koymaktadırlar.

c) Bilirkişiler dâva konusu eserlerden bazısının 6187 sayılı kanuna muhalif olduğunu da ileri sürmektedir. Dâva konusu eserlerin hemen hemen hepsi 1960 yılından önce basılmış olduğuna ve o tarihten sonra bir kaç af kanunu çıktığına ve 6187 sayılı kanun ise affın istisnaları içinde olmayıp af kanunlarının şumülü dahilinde olduğuna göre bilirkişilerin bu vakıaları hiçe sayarak suçtan bahsetmeleri de hukuki sahadaki kifayetsizliklerinin ve nazariyata olduğu kadar tatbikata da yabancı olduklarının delilidir. Bu sebeble raporları ihticaca salih değildir.

d) Kanunları hukuken yaşıyan şahıslar ihlâl edebildiği, ve cezalar yine hukuken mevcut şahıslara tatbik edilebildiği.. ve ölmüş bulunan insanların kanunları ihlâl ettiğinden veya şahsî veya siyasî nüfuz kazanmalarından veya onlar lehine şahsî veya siyasî nüfuz temininden bahsolunamıyacağı ve bu sebeble 6187 sayılı kanunun veya 163. cü maddenin ölmüş bulunan bir şahıs tarafından ihlâli muhal suçlardan olduğu halde 1960 yılında Dâr-ı Bekaya intikal eden Bediüzzamanın kendisine şahsî veya siyasî nüfuz temini ettiğinden veya onun lehine şahsî veya siyasi nüfuz temini için propaganda yapıldığından bahisle tetkik konusu eserlerin müsaderesinin istenmesi ancak engizisyon devri mantığının normal karşılıyabileceği ve ancak o devirlerde tabii karşılanacak bir mütalaadır. Ve rapor bu bakımdan adliyeyi yanlış yola sevkedici bir rapor mahiyetinden ileri geçememektedir.

e) Bediüzzamanın medh ü senasının kendisi sağ olsaydı suç olmıyacağı Birinci Temyiz Ceza Dairesinin 17/12/1955 tarih ve 953/3023 - 3344 sayılı kararında: «Nursînin İslâm dini noktasından senasına, Kur'an ve İslâmın mezayasına mütedair ve kâilince Nursînin maruz kaldığı haksızlıkları ve haksızlık telakki edilen kavil ve muameleleri makale ve muharrirlerinin kendi kifayet ve tahsil ve kültür ve karakteri derecesinde tenkide matuf olduğu anlaşıldığı cihetle, bir şahsın mücerret din zaviyesinden sena ve İslâmiyet ve Kur'andan bahis yazılarda olduğu Nursînin şahsı bakımdan ve bu vesile ile fikir ve mütalâa dermeyan edilmesinin lâikliğe ne suretle aykırı bulundu-

ğunu ve isnad edilen suçun bu müşterek ve esas unsurunun tekevvün ve teşekkülünün kesin delillerinin neden... itirazları bu itibarla varit görülmüş olduğundan tebliğnamedeki tasdik talebinin reddiyle hükmün bozulmasına." denilmek suretiyle Ceza Hukuku esaslarına uygun şekilde ortaya konulduğu halde bilirkişilerin bu esasa yabancı kalarak menfî mütalâa vermelerinin aynı şekilde yerinde olmadığı da izahtan varestedir.

f) Kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiilden dolayı kimseye ceza verilemiyeceği Ceza Kanununun birinci maddesinde ortaya konmuşken, bilirkişilerin Nurculuk propagandası yapılmıştır diyerek suç ihdas edercesine mütalâa vermeleri ve tecziyeye zemin hazırlamaları da yerinde değildir. Ve bu hal bilirkişilerin hukukî kaideleri ihmal ettiklerini, hiç olmazsa onlara bigane kaldıklarını göstermektedir.

g) Bilirkişilerin kendilerine göre Nurculuk denen dinî ekole bir mana verdikten sonra kıyas ve tefsir yoluna saparak tecziyeye yol açmak istedikleri de görülmektedir ki bu tavır dahi yine Temyiz 1. Ceza Dairesinin 5.5.1929 tarihli ve 2258 sayılı kararında ifadesini bulan şu prensibe de aykırıdır.

"Kanunda yazılı olmayan ahvalde tefsir ve kıyas yolu ile ceza tayin edilemez."

h) Dâvamızda rapor veren bilirkişilerden Şensoy, Risale-i Nur hakkında ehl-i vukuf raporları adlı kitabın 50.ci sahifesindeki raporunda görüleceği üzere mücerred Nurculuk propagandasının yapılmasının hiçbir şekilde suç teşkil etmiyeceğini ve hangi hallerde din propagandasının suç teşkil edebileceğini hukuki esaslara riayet eden raporunda belirtmiş bulunmaktadır ki, Şensoyun bu raporu da asistanlarının raporunu tekzip eden bir hukuki vesikadır.

i) Türk Ceza Kanununun 163.cü maddesinin ilk fıkrası laikliğe aykırı olduğu halde, bilirkişiler laikliğin ne olduğu, kanunda tarifinin bulunup bulunmadığını, böyle bir tarif olmayışı karşısında ceza kanununun 1.ci maddesi muvacehesinde ce-

za tayininin mümkün olup olmadığını araştırmak ve mütalâa vermek yoluna dahi gitmemişlerdir. Anayasa, laikliğin tarifini vermediğine, ceza kanununda da laikliğin tarifi bulunmadığına, başka kanunlarda da laiklik tarif edilmemiş olduğuna göre, vatandaşın hangi hareketinin laikliğe uygun olup olmadığının tayinine imkân olmamasına ve ceza tayin edebilmek için ise laikliğin kanuni tarifinin verilmiş olmasının zaruri olmasına ve hukuk davasında olduğu gibi hâkimin kendisinin laikliği tarife kalkması ve buna göre bilirkişilerin bu ilmî ve hukukî mevzuda mütalaa vermesi lazım gelirken hiçbir tarifsiz laikliğe aykırı hareketten bahsetmeleri de yolsuz ve rapor bu bakımdan da yerinde değildir.

ı) Bilirkişilerin Nurculuk mevzuunda verdikleri tarif delile istinad etmiyen bir tarifdir. Bizim izahımız ise: yüzlerce mahkemenin süzgecinden geçen bir vakıanın tesbitinden ibarettir. Nurculuğun bu mahiyetini ortaya koyan tarifleri ve kesinleşen hükümleri ihtiva eden kararları ek olarak takdim ediyorum.

j) Nihayet dosya içinde dâva konusu eserler hakkındaki hukuki durumun taayyün ettiğini belirten, kesinleşip muhkem kaziye halini alan kararlar vardır. Bilirkişiler muhkem kaziye teşkil eden kararlar muvacehesinde değişik olabilen raporların hukuki durumu değiştiremiyeceğini idrak ve işaret etmek durumunda iken bu vakıaya da bigane kalmışlardır. Rapor bu bakımdan da kifayetsizdir.

Israrı mutazammın dilekçemize ilâveten yukarıda arz edilen esbaba binaen bozmaya uyulmamasını ve eski kararda ısrar edilerek müvekkilimin beraatine ve Nur Risalelerini iadesine karar verilmesini arz ve taleb eylerim.

Burdur Ağır Ceza Mahkemesi: "Sanıkların fiillerine uygun düştüğü iddia olunan T.C.K.nun 163 4.cü maddesi "laikliğe aykırı olarak devletin içtimai veya siyasi veya iktisadi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amaciyle veya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadiyle dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapan veya telkinde bulunan bir kimse", demektedir. Kanunun anladığı manada propaganda: bir kimsenin inandığı bir fikir veya kanaati başkalarına aşılamak düşüncesiyle yapılan telkin süresidir. Propagandanın mevcudiyeti için, propaganda veya telkin yapılan şahsın bu mevzu hakkında önceden bir fikir ve ilgisi olmaması ve sırf propaganda ve telkini yapan kimsenin tek taraflı bir irade ve fikrinin izharı ile o şahsı, o telkin veya propagandanın tesiri altına alması icap eder ki, bu hal hafif manasiyle bir nevi azmettirmedir.

Hâdisemizde sanıkların kasıtlarını tayin etmek savunmalarının tahliline bağlıdır. Her iki sanık: Dindaşlarının din bilgilerinin arttırılması ve kendi seviyelerindeki Müslümanların İslâmi bilgilerden yoksun kalmamaları için faaliyet gösterdiklerini kabullenmektedirler. Bunun dışında sanıkların, devletin içtimai, veya iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını tamamen veya kısmen dini esas ve inançlara uydurmak veya siyasi veya şahsi bir nüfuz temin etmek amaciyle hareket ettikleri hakkında bir ikrarları yoktur. Anayasamız 22 ve 19. cu maddelerinde: Lâiklik prensiplerini esas olarak kabul eylemiş olup devletin her hangi bir dine bağlı kalmadığı ve fertlerin din seçme ve buna göre ibadet eylemede serbest bıraktığı ilkesini açıkça vazetmiş. Bu itibarla her ferdi devlet -siyasi veya hukuki veya içtimai veya iktisadi nizamı zedelememek kaydiyle- dilediğine intisapta, bu dinin icaplarını yerine getirmekte serbest bırakmıştır.

Dosyada mevcut kitap ve Risaleleri kül halinde tetkik ve mütalaasında: İslâm dini üstün bir din olduğunu ve bu dine sülukûn insanlığı ebedi azap ve hüsrandan kurtardığı fikri, anafikir olarak benimsemiş ve suç olmadığı bilirkişi raporuyla

da tayin edilen kitapların, sanıklarda bulunuşu da bu maksadı açıklamış; bilhassa sanıklardan Tevfik Dilek'in çantasında bulunan kitapların «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki:» adlı Risale hariç diğerlerinin T.C.K.nun 163.cü maddesine giren bir suç unsurun taşımadığı bilirkişi raporu ile de teyid edildiği gibi, tetkik edilen İktisad Risalesinde dahi kanuna aykırı bir cihet görülmemiştir. "Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki:" adlı Risalede, bilirkişilerce suç mevzuu olarak görülen ibare: "Nurculuk; birlik, dirlik, beraberlik idealidir. ölürsem şehidim, kalırsam Kur'anın hizmetkârıyım prensibidir. İslâm fedailiğidir." Ki bu sözlerde devletin siyasi, hukuki, içtimai, iktisadi temel nizamlarını değiştirecek veya siyasi veya şahsi bir nüfuz sağlayacak gaye ve maksad görülmemiştir.

Bu kitap ve Risalelerden Kur'anın muhtevası esas alınarak, İslâmiyetin gelişip yayılması hedef tutulmuş; fakat bu gaye güdülürken hiçbir zaman devletin dine dayanması ve şeriat esasına müesses bir devlet nizamı kurulması fikri ön görülmemiştir. Bugünkü mevzuat çerçevesinde Kur'an-ı Kerimin tercüme ve tefsirlerinin satışı ve okunması yasak edilmemiştir. Bu, anayasanın 154. cü maddesinde kabul edilen Diyanet İşleri Umum Müdürlüğünün resmi sıfatı haiz vaiz ve imamlarının, İslâm dininin üstün bir din olduğundan ve Kur'an-ı Kerimin gereğince amelin faziletinden bahsederlerken ve bu hareketler T.C.K. nun 163. cü maddesine aykırı görülerek tâkibat yapılmazken, ayni maksadı güden ve fakat resmî sıfatı bulunmayan sanıkların ayni yoldaki hareketlerinde suç kasıt ve unsuru aramağa imkân yoktur.

Sanıklardan Mehmet Akın aynacı, diğeri de sıtma mücadele teşkilatında işçi bulunmalarından içtimai ve kültürel seviyeleri itibariyle devlet nizamı hakkında fikir ve kanaat sahibi bulunmamalarına ve suç sayılan kitap ve Risaleleri manâ ve medlüllerini kavrayacak ve bu maksada hizmet edecek bir seviyede olmamalarına göre 163. cü maddeye muhalefetleri düşünülemez. Kaldıki kitapların yazılış tarihleri ve Said Nursiye ait sözlerin sarfedilen zamanları elli seneden daha öteye aittir. Binaenaleyh, o zaman söylenen sözlerde ve yazılarda o tarihte

mevcut olmayan lâiklik prensibi ve bugünkü devlet nizamı anlayışı bulunmadığından o zamanın siyasi ve içtimai durumu gözönüne alınarak söylenen söz ve yazılan yazıların günümüzde geçerliği yoktur.

Nurculuğun bânisi kabul edilen Said Nursi ölmüştür. Bugün için ona şahsi nüfuz temini düşünülemiyeceği gibi; sanıkların yukarıda belirtilen meslek ve sıfatları ve kültür seviyeleri de kendileri için şahsi nüfuz teminine müsait değildir.

S o n u ç O l a r a k : Her iki sanığın devletin siyasi, içtimai, iktisadi veya hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak amacı ile veya siyasi menfaat temin ve tesis maksadiyle çalıştıkları ve bu düşünce ile propaganda ve telkinde bulundukları hakkında dosyada bir delil mevcut olmadığı gibi, mahkemeye de bu yolda vicdani kanaat gelmediğinden; ve Basın Kanunu da: Hükümetin dahilde kitap ve risale neşrine mani olacağına dair hüküm bulunmamasına; ancak suç ve suçluluğun kabulü halinde kitap ve Risalelerin müsaderesi mahkemece yapılacağına ve dosyada mevcut kitap ve Risalelerde suç görülmediğine göre sanıkların tecziyesi cihetine gidilemiyeceğinden mahkememizce evvelce verilen 17.4.1964 gün ve 116/39 sayılı hükümde I s r a r olunmasına.." demek suretiyle ilk beraat ve iade kararında ısrar etmiş ve 964/102 Esas, 965/22 Karar sayılı ve 31.3.1965 tarihli bu karariyle de ayni şekilde maznunların beraatine ve emanette mevcut kitapların iadesine karar vermiştir.

Savcılık tarafından temyiz edilen ısrar kararı C.M.U.K. gereğince Yargıtay Ceza Genel Kuruluna gelmiş ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu: "Sanıkların hukuki durumlarının neden ibaret olduğunun tayin ve tesbiti için, Bediüzzaman Said Nursinin şahsiyeti, gerçekleşmesi için uğraştığı dâvanın mahiyeti, Nur Risalelerinin gerçek amacı, Nur Talebelerinin görevleri, mükellefiyetleri, Nurculuğun Müslümanlıktaki yeri ve kanunlarımız karşısında Nurculuk ve sanıkların hukuki durumlarının incelenmesine zaruret hâsıl olduğundan" bahisle 234 D - 1 Esas, 313 karar sayılı ve 20.9.1965 tarihli bozma kararını oyçokluğuyla vermiştir.

YARGITAY CEZA GENEL KURULUNUN NURCULUK HAKKINDAKİ KARARI HUKUKİ DEĞERDEN MAHRUMDUR

BAKANLAR KURULU RİSALE-İ NURU YASAK EDİP TOPLATAMAZ

Muhalefet şerhi mahkemesine gönderilmeyen, yayınlanmıyan ve bize tebliğ edilen karar suretinde de ilâve edilmiyen, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 234/D-1 Esas, 313 karar sayılı ve 20.9.1965 tarihli kararı çeşitli bakımlardan yolsuzdur. Şöyle ki.

1 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkında vermiş olduğu kararın hukukî değerden mahrum olduğunu isbat eden ilk delil, bu kararın daha ilk cümlesinde "hükümetçe yasak edilen Nurculuğa ait kitaplar" ibaresinin kullanılmış olmasıdır. Bu iddia çeşitli bakımlardan gerçeğe aykırıdır.

Bir kerre Nurculuğa ait eserler hükümetçe yasak edilmiş değildir. Saniyen hükümetin memleket içinde yayınlanan kitapları, hususan Nurculuğa ait eserleri de yasak etme selahiyeti yoktur. 5680 sayılı kanunun kabulünden önce, Bakanlar Kurulunun memleket içinde yayınlanan eserler hakkında verdiği yasak kararları da hükümden sakıt olduğu gibi, İçişleri Bakanlığının Nurculukla ilgili eserler hakkında vaktiyle yayınlamış olduğu tamimin de hukukî mesnedden mahrum olduğu Türk Milleti adına karar vermeye yetkili müstakil adlî ve askerî mahkemeler tarafından ortaya çıkarılmış bulunmaktadır.

Memleket içinde yayınlanan kitaplar hakkında kanunî şartları olduğu taktirde bugün ancak hâkim karar verebilir. Hâkimden başka şahıs veya makamın yasak kararı vermesi hukuken mümkün değildir.

9.7.1961 tarihinde mevki-i mer'iyete giren 334 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 24.cü Maddesine göre, "Türkiye-

de yayınlanan kitap ve broşürler 22.ci maddenin 5.ci fıkrası dışında toplatılamaz." Anayasanın 22.ci maddesinin 5.ci fıkrası ise şu hükmü ihtiva etmektedir :

"Türkiyede yayınlanan gazete ve dergilerin toplatılması ancak hâkim karariyle olabilir."

5680 sayılı Basın kanununun 31.ci maddesine göre, Bakanlar Kurulu ancak yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin Türkiyeye sokulması veya dağıtılmasını men edebilir. İçişleri Bakanlığına, ise, sözü geçen maddenin 2.ci fıkrası gereğince Bakanlar Kurulundan acele karar alınmak üzere yabancı memleketlerde çıkan basılmış eserlerin dağıtılmasını önlemek veya dağıtılanları toplamak selahiyeti tanınmıştı.

Her ne kadar 1881 sayılı matbuat kanununun 51.ci maddesi Bakanlar Kuruluna ve Bakanlar Kurulundan acele olmak şartiyle İçişleri Bakanlığına memleket dışında olduğu gibi memleket içinde yayınlanan eserlerin dağıtılmasını men etmek veya dağıtılanlarını toplamak selahiyetini de vermiş idiyse de, bu selahiyet 24.7.1950 tarihinde mevki-i mer'iyete giren 5680 sayılı Basın Kanununun 42.ci maddesiyle kaldırılmıştır.

Yargıtay Dördüncü Ceza Dairesi, 25.12.1951 Tarih ve E. 9411, K.1097 sayılı kararında:

"Matbualar ecnebi memleketlerden gelmiş ise, 31.ci maddeye müsteniden bir kararname çıkarılıp çıkarılmadığının tesbiti; ve çıkarılmış ise, o kararnameye ve bizzat mezkür 31.ci maddeye göre hareketin suç olup olmadığının münakaşa ve takdir; ve memleket içinde basılmış ise, matbuat kanununun 2657 sayılı kanunla muaddel 31.ci maddenin 5680 sayılı kanunun 42.ci maddesiyle mülga ve binaenaleyh buna müsteniden çıkarılmış olan kararnamenin hükümden sakıt olmasına göre, bu cihetlerin nazara alınmaması yolsuzdur." demek suretiyle esasen Bakanlar Kurulunun memleket içinde yayınlanan kitaplarla ilgili yasak kararının 15 sene önce hükümden sakıt olduğunu tescil ve ilan etmiş bulunuyordu.

Emniyet Umum Müdürlüğü ise: Mart 1960 tarihinden (yani bundan beş sene) önce 41600 sayı ile Millî Emniyet Reisliğine yazdığı tezkerede: "..Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin Said Nursinin kitap ve sair evrakının kanuni mevzuata muhalif, siyasi ve idari hiçbir mahzur görülmediğinden mezkür eserler hakkında 23.6.1956 tarih ve 954 278 Esas, 956 218 Karar sayılı ve kaziye-i muhkeme haline gelen beraet kararı ile; yine Isparta Sorgu Hâkimliğinin 11.9.1956 gün ve 954 28 Esas ve 956 65 karar sayısiyle aynen bilumum Nur Risalelerinin sahiplerine iade olunduğunu;

Ayrıca 1950 yılında mer'iyete giren 5680 sayılı kanunun hükümleri muvacehesinde 1881 sayılı kanunla muaddel 31. ci maddesine istinaden dahilde çıkan basılmış eserlerin men'ine hükümetçe ittihaz olunan kararların da hükümsüz kaldığı Temyiz Mahkemesi 4.cü Ceza Dairesinin içtihadı cümlesinden bulunduğu anlaşılmıştır. Malumat husulünü saygı ile rica ederim" demek suretiyle Bakanlar Kurulunun artık memleket içindeki eserlerin müsaderesini emretmeğe salâhiyetinin kalmadığı, ve daha önce çıkarılan yasak kararının ise, hükümden sakıt olduğunu te'yid etmiş bulunmaktadır.

Nakilde bulunacağımız bazı adlî ve askerî mahkemelerinin tetkiki; mer'î mevzuata vakıf ve onu hakkiyle tatbik eden hâkimlerin de, Bakanlar Kurulunun memleket içinde yayınlanan eserleri yasak edemiyeceğini, İçişleri Bakanlığının tamiminin hukuki mesnedden âri olduğunu ve Türkiye içinde yayınlanan bir eser hakkında kanunî şartlar mevcutsa, ancak hâkimlerin karar verebileceğini ve aksine hareketin anayasayı ihlâl eden bir fiil teşkil ettiğini hükme bağladıklarını göstermektedir.

a) 12. ci Hava Ulaştırma Üs. K. lığı Askerî Mahkemesi:

"Kanunların suç saymadığı dini kitap okumak hususunun emirler ile men edilemiyeceği, edilse dahi esas olan kanunların tatbiki olduğu şüphesiz olmakla maznuna müsnet emre itaatsizlikte ısrar suçu bu bakımdan temelsizdir. Saniyen, kanunsuz suç ve ceza olamıyacağına göre, bu bakımdan dahi suç

unsuru bulunmamaktadır." (Millî Savunma Bakanlığı 12. ci Hav. Ulaştırma U's. Askeri Mahkemesi, E. 961/243, K. 962/79, T. 5.11.1962)

b) İzmir Sıkıyönetim Kumandanlığı Askeri Mahkemesi:

«...Said Nursîye ait kitapların toplattırılması hakkında İçişleri Bakanlığının çıkarmış olduğu tamim; basın kanununun 31. ci madde ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 22 ve 24. cü maddeleri sarahatı karşısında hukuki bir mesnede dayanmadığı sebebiyle maznun hakkında T.C.K. nun 526. cı maddesinin tatbikinin de mümkün olmadığı neticesine varılmıştır...» (M.S.B. İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, E.963/88, K.963/62,T.20.7.1963) İşbu karar sıkıyönetim Kumandanı Tümamiral Ferit Denizmenin tasdikiyle kesinleşmiştir.)

c) Maraş Birinci Sulh Ceza Mahkemesi:

«...Kur'an-ı Hakimin tefsiri demek olan Risale-i Nur Külliyatının bulundurulması ve satılması ve neşredilmesinin suç teşkil etmiyeceği ve bunun hilâfına hiçbir merciin karar vermek salâhiyeti ve yetkisinin bulunmamasına ve 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 24. cü maddesinin 1. ci fıkrası gereğince kitap ve broşür yayınının izne bağlı olmadığı ve 22. ci maddesinin 2. ci fıkrasına göre ise de; her hangi bir gazete, dergi ve yazının kanunda gösterilen suçları ihlâl etmedikçe müsadere olunamıyacağı tasrih olunmasına... Verilen müsadere kararının anayasaya muhalif olmasına mebni maznunun müsnet suçtan beraetine...» (Maraş 1. ci Sulh Ceza Mahkemesi, E.963/101K.963/493,T.6.9.963)

ç) Sivrihisar Sulh Ceza Mahkemesi:

«...Yeni anayasamızda Bakanlar Kurulunun yurt içinde neşri yapılan kitapları müsadere edemiyeceği kabul edilmiştir. Ve bu selahiyet mahkemelere verilmiştir..» (Sivrihisar Sulh Ceza Mahkemesi, E.964/261,K.964/257,T.7.9.1964)

d) İstanbul İkinci Sulh Ceza Mahkemesi:

«...«Elhüccetüzzehra» isimli kitap, İçişleri Bakanlığının 22.6.1963 tarih ve Em.G.Md.Ş.9.133/11-22929 ve 5487 sayılı emir-

leriyle toplattırılmış ise de anayasanın 22 ve müteakib maddeleri, toplatma selahiyetini sadece mahkemelere tanımış ve bu kitaplar hakkında mahkemelerden verilmiş bir toplama kararı bulunmadığından maznunun evinde bulunan mezkür kitaplar suç mevzuu olmadığından... Beraetine, emanette bulunan kitapların maznuna iadesine..» (İstanbul İkinci Sulh Ceza Mahkemesi, E.963/572'K.963 1306'T.31.12.1963)

e) Söğüt Sulh Ceza Mahkemesi:

«...Said Nursiye ve Nurculuğa ait kitapların toplattırılması hakkında İçişleri Bakanlığının çıkarmış olduğu tamim basın kanununun 31.ci madde ve Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 22 ve 24.cü maddeleri sarahatı karşısında mesnede dayanmaması sebebiyle sanık hakkında T.C.K. nun 526. cı maddesinin tatbiki mümkün olmadığı...» (Söğüt Sulh Ceza Mahkemesi, E. 964 103, K.964/210,T.10.12.1964)

f) İstanbul Sıkıyönetim Kumandanlığı Askeri Mahkemesi:

«...Dahiliye Vekâletinin 20 Haziran 1960 tarih ve Em.Um. Md.lüğü.Ş.9.1.13 311-222-29-54787sayılı tamimleriyle dava mevzuu olan ve ehl-i vukuflar tarafından suç teşkil etmediği bildirilen eserlerin yasak edildiği bildirilmektedir.

Basın Kanununun 31.ci maddesi gereğince: yabancı memleketlerde çıkarılan eserlerin Türkiyeye sokulması veya dağıtılması Bakanlar Kurulu Karariyle men edilebilir. Binaenaleyh Türkiyede basılan bir mevkutenin basılması veya dağıtılmasına mani olamaz. Binaenaleyh, Dahiliye Vekâletinin hiçbir salâhiyeti yoktur. Aksi, anayasanın tanıdığı basın hürriyetini ihlal etmektir..» (İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi, E.964 155,K.964/164,T.15.7.1964)

g) Maraş Sulh Ceza Mahkemesi:

«...Dahiliye Vekâletinin bu gibi eserleri toplattırmak selahiyeti mevcut olmadığı gibi, mahkemelerin de bu gibi eserleri müsadere etmek salâhiyetleri mevcut değildir... Anayasanın

22/5. ci maddesi açık ve sarihtir. Bu maddeye göre o fiilin suç olduğu açıkça kanunda yazılı olmalıdır. Saniyen, ancak bu taktirdedir ki, mahkeme böyle bir karar-ı müsadere verebilir.

Mahkemelerden verilen yüzlerce. beraat kararlarına rağmen ortada suç zannını uyandıracak en ufak bir delil de yokken Vekâletin, yahut mahkemenin bu Risaleleri toplatması tamamiyle kanuna muhalif olur. Kanuna muhalif olarak verilen emre ittibaa hiç kimse mecbur değildir... **Müstakil mahkemelerden sadır olan bu beraat kararlarına evvela Adliye Vekâletinin hürmet etmesi icab eder. Zira adliyenin sesi, adaletin sesidir. Adaletin sesi ise, hakkın sesi demektir...»** (Maraş 1. ci Sulh Ceza Mahkemesi, E.963 295,K.963/494,T.6.9.1963)

Açıkça görülmektedir ki, Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 22 ve 24. cü maddeleri ve Basın Kanununun 31. ci maddesi muvacehesinde memleket içinde yayınlanan eserlerin hükümetçe yasak edilmesi hukuken mümkün değildir ve Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararında zikredildiğinin aksine hükümetin Nurculuğa ait eserler hakkında hukuki değer taşıyan bir yasak kararı yoktur. Ve hükümetçe böyle bir yasak kararı verilmiş olsaydı, bu hukuki bir değer taşımazdı. Ve İçişleri Bakanlığının vaktiyle gayr-i kanuni olarak çıkarmış olduğu tamimler de hukuki mesnedden mahrumdur. Ve Risale-i Nur Külliyatı hakkında yasak kararı çıkarmak anayasa ve kanunlara aykırıdır. Ve bu sebeble Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında «Hükümetçe yasak edilen Nurculuğa ait kitaplar» ibaresinin kullanılmış olması yolsuzdur.

KESİN KARARA HERKES RİAYET ETMEK MECBURİYETİNDEDİR

2 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararının yolsuz cihetlerinin en vahimi kesin hükmün (muhkem kaziyenin) tanınmamış olmasıdır. Herkes bilir ki: Bir

dâvanın görülebilmesinin ilk şartı, o mevzuda muhkem kaziyenin bulunmamasıdır. Öyle ise ne zaman ve hangi hallerde muhkem kaziyeden bahsedilebilir? Tahir Taner'den dinliyelim:

«Bir suçtan dolayı verilmiş olan karar veya hüküm kat'iyyet kesbetmiş ise, artık o suçtan dolayı bir daha hukuk-u amme davası açılamaz; çünki kaziye-i muhkeme vardır denilir.

Bir karar veya hüküm başlıca iki suretle kat'iyyet kesbeder: Ya kanun yollarına müracaat olunarak karar, veya hüküm tasdik edilir; yahut kanun yollarına gitmek için muayyen olan müddetler müracaatsız kalır.

Her dâvanın bir sonu olmak, arkası alınmak gerektir. Aksi taktirde iş hiç bitmez. İşi kat'i bir neticeye ulaştırmak lüzumüyledir ki, bahsettiğimiz iki şekilden biri ile hukuk-u âmme dâvasının sonu alınmış olur. Bu suretle verilen karar, hüküm artık değişemez bir hakikatin ifadesi sayılır...

Kaziye-i muhkemenin hukuk-u âmme davasının açılmasına engel olması kanuni bir haldir... Mahkeme hükümleri kaziye-i muhkeme halini aldıktan sonra, bunlar yeniden hukuk-u âmme davasının açılmasına daimi surette engel olur.» (İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ord. Prof. Dr. M. Tahir Taner. Ceza Muhakemeleri Usulü-S.100-102)

«Tevhid-i içtihad kararları evvelce verilmiş ve kaziye-i muhkeme teşkil etmiş olan hükümlere tesir etmez.» (İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ord. Prof. Dr.M. Tahir Taner. Ceza Muhakemeleri Usulü.- S.377)

«Kat'iyet kesbetmiş her karar, bir kaziye-i muhkemedir... İhtilaflı noktalar üzerine verilmiş hâkim kararı, işte kaziye-i muhkemeyi teşkil eden budur.» (Adalet Mantığı ve Hüküm Verme San'atı.M.P.Fabreguettes.S.66-67)

«Kesin hüküm, Anayasanın 132. ci Maddesi gereğince diğer mahkemeleri de bağlar.» (CGK.19.11.1962,48 44) Bu karar, kesin hükmün hukuki mesnedini anayasanın 132.ci madde-

sine irca etmekle bir hususiyet arzetmektedir. Diğer taraftan mahkemelerin kararlarının birbirini bağlıyamıyacağı yolundaki kanaat dahi bu kararda reddedilmiştir...» (Ceza Usulü Hukuku. Prof Dr. Faruk Erem. S.529)

Gerçekten ihtilaflı bir mevzu, mahkemece tetkik edilip karara bağlanır ve bu karar kesinleşirse o mevzuda kaziye-i muhkeme teşekkül etmiş demektir ki, bu halde artık ayni mevzu tekrar dâva konusu olamaz ve olmamasında hukukî olduğu kadar, psikolojik ve sosyal zaruret vardır.

Gerçekten «toplum işlerinin birlik ve düzenlik içerisinde yürümesi için kişiler arasında baş gösteren uyuşmazlıkların «âdil» hukuk kurallarına göre çözülmeleri yetmez. Bu uyuşmazlıkları çözen mahkeme hükümlerine de bir kesinlik ve mutlak bir itibar tanımak gerektir. Gerçekten mahkeme hükümlerine böyle bir nitelik tanınmadığı taktirde ayni uyuşmazlık konusunda açılacak yeni dâvalar karşısında toplumdaki uyuşmazlıkların sonu gelmiyecek, hiçbir kimse, hakkından emin bulunmıyacak, özellikle nice emek, para ve zaman harcanması sonunda elde edilen bir mahkeme kararı, her hangi bir kâğıt parçasından daha ileri bir değer taşıyamıyacaktır. Değişik söyleyişle, böyle bir durumda, artık gerçek bir adaletten söz edilmek için varlıkları zorunlu bulunan hukukî kararlılık, hukukî güven ve yargı erkine inançtan söz etmek kabil olmıyacaktır. Bunun içindir ki, mahkeme hükümlerine kesinlik, gerçeklik ve mutlak itibar tanımakta kaçınılmaz toplumsal zorunluk vardır.»

Sokrat: Zannedermisiniz ki verilen hükümleri, bir itibarı haiz olmayan şu veya bu kimse tarafından hiçe sayılan bir devlet yaşıyabilsin ve daha doğrusu mahvolmasın?»

Çiçeron: «Kesin hüküm cumhuriyetin en sağlam dayanağıdır.» derken yüzyıllar öncesi bu büyük gerçeğe işaret etmiş oluyorlardı..

Kesin hükmü doğuran nedenler onun amacını da göstermektedir. Bu amacı, başlıca üç noktada toplamak mümkündür:

a) Mahkeme kararlarına saygı ve uymayı elde etmek.

b) Hükümle çözülmüş uyuşmazlığa devamlı olarak son vermek.

c) Birbirine zıt hükümlerin verilmesine engel olmak.

Kesin hüküm, kanuni bir gerçek, yargıtayımızın deyimi ile hukuki ve adli bir gerçek ifade ettiği için taraflar yönünden kesin bir delildir. (Kesin delil, kanuni delil anlamında kullanılmaktadır. Bu çeşit delillerde maksad, hüküm ve şartları kanunla düzenlenmiş ve hâkimin takdiri ile etkileyemediği delillerdir. İkrar, kesin hüküm, senet ve yemin gibi. Hâkim, kanuni delille bağlıdır.... Kanuni delili takdir etmek yetkisini hâiz değildir ve onların ilişkin bulundukları olayın doğruluğunu kabul zorunluğundadır.) Anayasanın 132. ci maddesinin 3. cü fıkrasının dayandığı ilke bakımından diğer mahkemeleri ve ilgili kimseleri bağlar.» Yargıtay bir kararında B.M.M. tefsir kararının daha önce taraflar arasında meydana gelmiş olan kesin hükme etkin (müessir) olmıyacağına karar vermiştir. Türkiye Cumhuriyeti anayasasının anılan fıkrasında: Yasama ve yürütme organlariyle idarenin, mahkeme kararlariyle bağlı bulundukları hususu, her türlü kararsızlığı önceden kaldıracak açıklık ve kesinlikle belirtilmiştir. Bu konuda Prof. Onar şöyle demektedir:

«...Kazai tasarruf, esasen mevcut bir durumu ihdas etmiş bir hakikatı göstermiştir. Hakikat ise, takdir ve değişmemek icab eder. Bu itibarla bir kazai tasarrufla tesbit edilmiş olan bir durumun ikinci bir tasarrufla değiştirilmesine imkân yoktur... Bir kazai tasarruf kesinleştikten sonra artık değişmez bir mahiyet alır. Hiçbir merci ve kudret onu değiştiremez... Kararı vermiş olan hâkim dahi onu diğer bir kazai tasarrufla değiştiremez. İşte kazai tasarrufun bu değişmezlik kuvvet ve mahiyetine, hükmüne kaziye-i muhkeme veya kesin hüküm denilir.

Kesin hükmün olumsuz (menfi) sonucu, kesin hüküm teşkil eden bir hususun artık yeni bir dâva konusu yapılmaması, artık o hususta yeni bir karar alınmamasıdır... Kesin bir hükme karşı her hangi bir itiraz ve inkârı söz konusu olmamasında

sosyal zorunluk vardır. Prof. Belgesay'ın gayet yerinde işaret ettiği gibi: «Kaziye-i muhkemenin yeniden tetkik edilmemesinde sosyal bir zaruret vardır. Fertlerin arasında çıkmış olan her türlü ihtilâf ve münâzaa, mahkemenin kararı ile sona ermek icap eder. Nizâların, nihai olarak hal edilmemesi, halkların şüpheli kalmasını icab ettirir. Mahkeme kararı doğru olmasa bile vaziyetlerin istikrar bulmasını icab ettirerek sosyal sükûnü temin eder.

Kesin hüküm, ilişkin bulunduğu konuda uyuşmazlığı ortadan kaldırır. Bu sebeble açılan bir dâva hakkında kesin hükmün bulunmaması bir yargılama şartıdır. Mahkeme, kesin hükmün varlığını tesbit ettiğinde dâvanın esasına giremez. Kesin hükme ilişkin yargılama şartının yoksunluğundan ötürü dâvayı reddeder.... Kesin hüküm, yasama organının tasarrufu, yargı organının içtihadı ve hükümden sonraki ikrar ile de kaldırılamaz...» (Muhkem Kaziye, Yargıtay Üyesi Mustafa Çemberci. Adalet Dergisi, Eylül-Aralık 1964. Sayı: 9-12)

Görülüyor ki, kesin hükmün olduğu yerde artık ayni mevzu tekrar tetkik ve münakaşa edilemez. Ve kesin hüküm teşkil eden karara başta onu veren hâkim olmak üzere yargıtay Daireleri ve Genel Kurulu da dahil olmak üzere bütün mahkemeler, adli merciler, yasama ve yürütme organları ve idare riayet etmekle mükelleftir.

Şu esasa göre, kitap, broşür, gazete ve mecmua gibi her hangi bir matbuanın suç teşkil ettiği, şu veya bu kanuna aykırı tarafının bulunduğu zan ve iddiasiyle takibata girişilir ve yapılan tetkik sonunda o matbualar hakkında iade kararı verilir ve o karar kesinleşirse artık o eser hakkında ayni iddia ile Türkiyenin hiçbir yerinde tekrar takibat yapılamaz, dâva açılamaz. Ve aksine hareket anayasa ve kanunları ihlâl eden, kesin kararı hiçe sayan kanunsuz bir tasarruf olur.

Hakkında kesinleşen bir iade kararı olan her hangi bir eser hakkında zabıtaya veya savcılığa bir şikâyet intikal ettiğinde onlara düşen şey: Anayasanın 132. ci maddesi gereğince dâva konusu eser hakkındaki kararın varlığını tesbit ettikten sonra o eseri, karara ittibaen iade etmektir.

İade kararına muttali olunmadan dâva açıldığında ise: o eserin daha önce iadesine karar verildiğine ve o kararın kesinleşmiş bulunduğu def'i dermeyan edildiğinde, mahkemeye düşen ilk vazife o kararı celbetmek ve karar celbedildiğinde ise, dâva konusu eserin o iade kararının şumulüne dahil olduğu anlaşıldığında ise yapılacak şey, kesinleşen karara ittibaen dâva konusu eseri iade etmektir.

Temyiz safhasında kesin hükme vakıf olunduğunda ne yapılabilir? Bu sualin cevabını Ceza ve Usul Hukuku Profesörü Faruk Erem, Garraud (İnstruction. VI,nn-2264) dan naklen «Ceza Usul Hukuku» nun 545. sayfasında şöyle cevaplandırıyor:

Kesin hüküm def'i; «dâvanın her hal ve safhasında» dermeyan edilebilir. Bunda «iptidai itiraz» vasfı yoktur. Hatta ilk defa Yargıtay safhasında da ileri sürülebilir. Bu def'i, kamu vasfındadır. Savcının da bunu dermeyan etmesi lazım gelir. İleri sürüldüğünde bu def'i hakkında, diğer konulardan evvel, hatta vazife itirazı hakkındaki karardan evvel karar verilmesi lazımdır. (51)

Risale-i Nur Külliyatının Durumuna Gelince:

Nur Risaleleri hakkındaki takibatın tarihçesi hakkında verdiğimiz izahattan anlaşılacağı üzere, Risale-i Nur Külliyatına dahil bütün eserler başta Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin, Temyiz Birinci Ceza Dairesinin tasdikinden de geçen kararı olmak üzere yüzlerce adlî merci tarafından bilirkişilere tetkik ettirilmek suretiyle suç teşkil etmediği neticesine varılarak iade edilmiş ve bu kararlar kesinleşmiştir.

Gerçekten Risale-i Nur Külliyatının T.C.K. nun 163. cü ve 526. cı maddelerine, 6187 sayılı kanunun 1. ci maddesine, 677 sayılı kanuna ve sair kanunlara aykırı bir tarafının olup olmadığı, Nurculuğun mahiyetinin neden ibaret olduğu; Bediüzzaman Said Nursinin ve Risale-i Nur Talebelerinin maksadının ne olduğu yıllardır yüzlerce mahkeme tarafından tetkik edilip karara bağlanmış ve bu mevzuda ileri sürülen ithamların hiç

(51) Garraud (Instruction.) VI, nn. 2268

birinin vârid olmadığı; Risale-i Nurun İslâmi iman esaslarını tahkiki bir şekilde açıklayan bir Kur'an tefsiri olduğu, suç teşkil eder bir tarafının bulunmadığı; Bediüzzaman ve Talebelerinin din hürriyetinin hudutları içinde İslama hizmetten başka bir maksadla hareket etmedikleri; siyasi bir gaye takib etmedikleri, menfi hâdiselere karışmadıklarının anlaşıldığı; ve bunun neticesi maznunların beraatlarına ve Nur Risalelerinin iadesine karar verildiği; ve bu kararların kesinleştiği; ve kesinleşen kararlar muvacehesinde müsadere kararı verilmesine imkân olmadığı yüzlerce mahkeme tarafından teslim edilerek eserlerin iadesi cihetine gidilmiş ve Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin bilirkişi tetkikatı yaptırarak verdiği kesinleşen iade kararını, maznunların bu mevzudaki def'ilerine rağmen nazar-ı dikkate almadan ilkönce müsadere kararı vermiş bulunan Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin kararını Temyiz Birinci Ceza Dairesi 4.6.1949 gün ve 140/1120 sayılı ilamiyle bozmuş ve bu bozma kararında: «Beraat kararına konu olan neşriyat hakkında Denizli Mahkemesince müttehaz karar ve mucip sebebler hatalı olsa bile hüküm... kesinleşmiş ve bu neşriyatın suç olmadığı hükmen kabul edilmiş bulunmasına nazaran, bu hususların etraflı olarak incelenmemesi ve beraetle neticelenen mevzuların ve neşriyatın ayırt edilmemesi... yolsuz olduğundan» demek suretiyle kesinleşen kararlarla iade edilen eserlerin müsaderesi cihetine gidilmesinin yolsuzluğunu; ve karar ve mucib sebebleri beğenilmese dahi ona riayetin mecburi olduğunu belirtmiş ve bu karar üzerine de Afyon Ağır Ceza Mahkemesi neticede Temyiz 1.ci Ceza Dairesinin bozma kararı esasları dahilinde hareketle Nur Risalelerinin iadesine karar vermiş ve karar da kesinleşmiştir.

Nakilde bulunduğumuz kararlardan anlaşılacağı üzere, yüzlerce adlî merci Nur Risaleleri hakkındaki iade kararlarının kesinleştiği ve muhkem kaziyenin teşekkül ettiğini ve bu sebeble de bu eserler hakkında bir müsadere kararı verilmesine hukuken imkân olmadığını beyan ve ifade etmiş bulunmaktadırlar ki Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde görülen dâva esnasında müsaderesi taleb edilenler de yüzlerce mahkemenin, hakların-

da kesin kararın teşekkül etmesi sebebiyle müsaderesinin de imkânı olmadığı ifade edilen Nur Risalelerindendir. Ve duruşma esnasında bu Risalelerle ilgili kesin iade kararları dosyasına konulmuş olduğu ve müdafaada da bu kesin kararlar muvacehesinde bir müsadere kararı verilemiyeceği belirtildiği ve Burdur Ağır Ceza Mahkemesince de sözü geçen Nur Risaleleri hakkında iade kararı verildiği halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararında Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki kesin kararlardan bir kelime ile dahi bahsedilmemesi vahim bir kanunsuzluktur. Gerçekten Ceza Genel Kurulunun kararında Nur Risaleleri hakkındaki kesin kararlara temas edilmemesi, sözü geçen kararlar muvacehesinde artık Risale-i Nur Külliyatının tekrar dâva mevzuu olmasına hukuken imkân olmadığının beyan edilmemesi, adalet esaslarını, anayasanın prensiplerini, yargıtaya olan güveni, adliyenin itibarını, cemiyetin huzurunu ve mülkün temellerini korumak vazifesinin Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki karara muhalif kalmayan azalarınca yerine getirilmediğini göstermektedir. Bu bakımdan da Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki verdiği karar yolsuzdur.

YARGITAY VAZİFE HUDUTLARINA DA TECAVÜZ ETMİŞTİR

3 — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının yolsuz cihetlerinden bir kısmının menşei ise, vazife sahasının dışına çıkmasıdır ki, bu hususun anlaşılabilmesi her şeyden evvel mahkemeler ve yargıtayın vazifelerinin nelerden ibaret olduğunun bilinmesine bağlıdır.

«Temyiz, Esas mahkemelerinden verilen hüküm ile, bu hükmün verilmesi için yapılmış olan muhakemenin kanuna uygun olup olmadığını, başka söyleyişle ceza dâvasının yalnız hukuki cihetlerini tetkik gayesiyle tesis edilmiş bir kanun yoludur.

Bu itibarla Temyiz mahkemesi (yargıtay), mahkeme derecelerinden değildir. Diğer mahkemeler gibi dâvanın esasını, fiili ve maddi cihetlerini tetkik etmez. Esas mahkemelerinin yani

sulh, asliye ve Ağır Ceza mahkemelerinin maddi cihetleri tesbit konusundaki takdir ve kanaatlarına karışamaz. Fakat eğer esas mahkemelerin bu takdirlerini hukuki bir kaideyi hiç nazara almamak veya yanlış tatbik etmek suretiyle kullanmışlarsa yine hukuki cihetlere taalluk etmek itibariyle keyfiyet temyizin tetkik mevzuuna girer.

Hatırlamak lazımdır ki, istisnaen temyiz mahkemesinin ilk olarak dâvanın esasına baktığı haller vardır: Memurin muhakematı kanunu uyarınca vâli, elçi ve müsteşarların; hâkimler kanununa göre ikinci sınıfa dahil olanlarla ağır ceza heyetlerine mensup hâkimlerin vazifelerinden doğan veya vazife sırasında işledikleri suçlardan dolayı muhakemeleri temyiz mahkemesinin, suçun mahiyetine göre vazifeli dairesine aittir. Verilecek hüküm Bu daire hâkimleri iştirak etmemek suretiyle teşekkül edecek ceza umumi heyetinde temyizen tetkik edilir. (Temyiz Mahkemesi Teşkilatına dair 1221 Sayılı Kanun m. 4)

Bahsedilen istisnai haller hâricinde temyiz mahkemesi esas mahkemelerinden verilen hükümlerin yalnız hukuki cihetlerini, yani dâvanın cereyanı sırasında ve hüküm verilmesi hususunda tatbiki icab eden muhakeme, usulü kaidelerine riayet edilmiş olup olmadığını, sabit sayılan vâkıalara hukuki kaidelerin doğru olarak tatbik olunmuş bulunup bulunmadığını tetkik edeceğine göre, bu mahkeme, yapılmış olan muhakeme ile verilen hükmün hem şekli hukuka, yani usul kanunlarına, hem de maddi hukuka, yani esas kanunlara uygun olup olmadığını araştıracak demektir. Yüksek mahkeme bu suretle esas mahkemelerince kanunların iyi ve doğru olarak tatbikini mukabele eder. İşte temyiz mahkemesinin asıl vazifesi budur... Esas mahkemeleri, dâvanın hem fiili ve maddi, hem de icabına ilerde temyizin kontrolüne tabi olmak üzere hukuki cihetlerine baktıkları, yani usulüne tevfikan elde edilen delillere göre takdirlerini kullanarak sabit gördükleri vakıalara kanun hükümlerini tatbik ettikleri halde, temyiz mahkemesi dâvanın yalnız hukuki cihetlerini, yani esas mahkemesinde cereyan eden muhakeme ile verilen hükmün kanuna uygun olup olmadığını, başka ta-

birle hukuki kaidelerin tatbiki ihmal veya bunların yanlış tatbik edilip edilmediğini tetkik eder. Bundan dolayıdır ki temyiz bir derece sayılmamıştır.

Şöyle de diyebiliriz: Ceza dâvasının maddi ve fiili cihetlerine esas mahkemeleri hâkimdir. Temyiz mahkemesi bunlara karışamaz... Temyiz mahkemesi, esas mahkemesince verilen ve kendisine arzedilen hükümlerde bir zuhul veya hatanın vukuunu görürse onları bozar, aksi halde tasdik eder.» (İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ordinaryüs Profesörü Dr.M. Tahir Taner, Ceza Muhakemeleri Usulü, İkinci Bası S. 373-374,...381,..385.)

Görülüyor ki, sulh, asliye ve ağır ceza mahkemeleri dâvanın fiili, maddi ve hukuki cihetlerini tetkik edip karara bağlayabildikleri ve maznunu sorguya çekebildikleri, şahitleri dinliyebildikleri, bilirkişi tetkikatı yaptırabildikleri, mübayin ifade ve raporları te'life çalışabildikleri, şu veya bu mevzuda delil araştırıp toplayabildikleri; iddia ve müdafaaları dinliyebildikleri, tarafların itirazlarını tesbit edebildikleri; gereğinde icabını yerine getirebildikleri ve dâva ile alakalı gördükleri çeşitli mevzuları tetkik edebildikleri halde, yargıtay, dâvanın yalnız hukuki cihetlerini, yani kararın kanuna uygun olup olmadığını, hukuki kaidelerin tatbikinin ihmal edilip edilmediğini veya bunların yanlış tatbik edilip edilmediğini inceliyebilir. Yargıtay, sayılı istisnaların dışında esas mahkemesi gibi dâvanın esasını inceliyemez. Yani duruşma yapamaz, maznunu sorguya çekemez, şahit dinliyemez, bilirkişi tetkikatı yaptıramaz, delil toplayamaz, şu veya bu mevzuda inceleme yapamaz ve esas itibariyle evrak üzerinde çalışma yapar ve sadece istisnai hallerde duruşmalı tetkikat esnasında maznun veya vekilinin bozma sebebleri hakkındaki beyanını dinler.

Hâdisemizde ise Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bu lazimeye aykırı hareketlerde bulunmak suretiyle vazife sahasında usûlsüzlük yaptığını, vazife haddini aştığını görüyoruz. Şöyle ki:

YARGITAY AZALARI SAVCI VE DURUŞMA HAKİMİ GİBİ HAREKET EDEMEZ

a — Ceza Genel Kurulu kararının ilk kısmında «sanıkların hukuki durumlarının neden ibaret olduğunun tayin ve tesbiti için Nurculuğun kurucusu Bediüzzaman Said Nursinin şahsiyeti, Risale-i Nur Külliyatının mahiyeti ve Nur Talebelerinin mükellefiyetleri gibi hususların incelenmesine lüzum ve zaruret hâsıl olmuştur.» dedikten sonra bu mevzuda kendince incelemeye giriştiğini, bazı hükümlere vardığını, gerçeğe aykırı isnadlarda bulunduğunu, hukuki ve ilmî değerden mahrum bazı (sözde) vesikalara istinaden hakikatı aramak ve bulmak mevkiindeki bir hâkim gibi hareket etmek mecburiyetinde olunduğu halde, mahkûm etmekten başka birşey düşünmiyen bir savcı gibi ithamlara giriştiklerini görüyoruz. Bu, her şeyden önce aynı anda hem savcı, hem de hâkim olmağa kalkmak demektir. Daha doğrusu savcı cübbesiyle hâkim koltuğuna oturmak demektir. Yargıtay hakikaten yukarıda sözü geçen mevzuların incelenmesinin zaruri olduğuna kani idiyse kanuna göre kendisine düşen şey, noksan addettiği husustan dolayı kararı bozmak ve meselenin hallini usul gereğince esası gören mahkemeye bırakmaktır. Aksine vaki hareket ise, vazife hudutlarının dışına çıkarak esası gören mahkemenin vazife sahasına tecavüz etmek demektir.

DAVA DOSYASINDA BULUNMAYAN VE SÖZÜ EDİLMEYEN MATBUALARA İSTİNADEN KARAR BOZULAMAZ

b — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun; kararında, dava dosyasında bulunmayan bazı matbualara istinad ettiğini, iddia makamı tarafından sözü dahi edilmiyen bu broşürleri anlaşılan celp ve tetkik ettiğini ve kararında bunları itham delili olarak zikrettiğini görüyoruz. Bu tarz-ı harekette Ceza Genel Kurulunun vazife hudutlarını tecavüz etmesinin emsali görülmiyen bir başka delilidir. Gerçekten Ceza Genel Kurulu-

nun kararında dava dosyası içinde bulunmayan şu broşür ve kitaplardan nakillerde bulunulduğunu görüyoruz:

«Nurculuk Hakkında», «İslâmcılık Cereyanı» (Tarık Zafer Tunaya), «Nurculuk» (Neda Armaner), «Türkiyede Gerici Akımlar Ve Nurculuğun İç yüzü», (Çetin Özek), «Nurculuğun İçyüzü» (Faruk Güventürk) «Tuhfetürreddiye», «Nurculuğun iç yüzü» Milliyet Gazetesinden (Çetin Özek)

Evvelemirde bu hareket delil toplama mahiyetindedir. Ve bu bakımdan yolsuzdur.

Saniyen; bir karar ancak ona mevzu teşkil eden dava dosyasının içinde bulunan vesikalara göre değerlendirilir. Dâva dosyası içinde bulunmayan sözde vesikalara istinaden bir kararı bozmaya kalkmak hukuken olduğu kadar mantıken de tecviz edilmiyecek bir yolsuz harekettir.

Nihayet dava dosyasına giren her vesika hakkında tarafların ne diyeceğinin sorulması icab ettiği, ve tarafların onu kabul edip etmemesi, itirazları varsa bildirmesi ve müdafaanın neticesine göre bir hükme bağlanması gerektiği halde, bu esaslara aykırı olarak haklarındaki taanlarımız tesbit edilmiyen matbualardaki iftiralara istinaden beraat ve iadeyi mutazammın ısrar kararını aleyhimize bozmak, yalancı şahitlerin isnadlarının dinlenmesine rağmen, müdafaa almadan mahkümiyet hükmü yazmağa benzer.

YARGITAY DOSYA İÇİNDEKİ KİTAPLARIN ADEDİNİ DAHİ DOĞRU OLARAK TESBİT EDEMEDİĞİ GİBİ, NUR RİSALELERİNİ BİZZAT VE TEKER TEKER DE İNCELEMİŞ DEĞİLDİR

4 — Ceza Genel Kurulu; kararında Nur Risalelerinin gerçek amacına nüfuz edilebilmesi için bunların hepsinin teker teker ele alınıp dikkatle incelenmesini icap ettiğini beyan ettiği ve Nur Risalelerinin yüzotuz kadar söylediği halde, ne yüz otuz eseri, ne de dosya içindeki dava mevzuu eserleri incelemiştir. Hakikaten kararın tetkiki Nur Risalelerinin mahiyeti hak-

kında hüküm vermeğe kalkan Genel Kurulun salim bir hükme varmak için bu eserlerin teker teker incelenmesinin lüzumunu belirtmesine rağmen, bu eserleri beyan ettiği şekilde teker teker incelemediğini göstermektedir. Böyle bir incelemeden bahs edebilmek için her eserin adının, sayfa adedinin, kısımlarının ve her kısmın mevzuunun ve gayesinin siyak ve sıbaka sadık kalarak gösterilmesi icab ederdi ki, bu, yargıtayın vazifesi dahilinde olmadığı halde yargıtay vazife olarak kabul ve beyan ettiği bu işin icabını da yapmamıştır.

Yüz otuz parçadan ibaret olduğunu söylediği Nur Risalelerini iddiasının aksine incelemiyen Ceza Genel Kurulunun dosya içindeki dava konusu eserleri dahi incelemediği anlaşılmaktadır. Zira, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında Nur Risalelerinden bahsedilirken «Dava konusu dosyada bulunanların yalnız: Asa-yı Musa, Mesnevi-i Nuriye, Gençlik Rehberi, Mektûbat, Tiryak, Hutbe-i Şamiye, Hanımlar Rehberi, İki Mekteb-i Musibetin şahadetnamesi veya Divan-i Harb-ı Örfi, Barla Hayatı, Bediüzzaman Cevap Veriyor, Lem'alar, Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki, Elhüccetüzzehra, Ramazan Risalesi, İhlâs Risalesi ve Sönmez adlı risalelerden ibaret olduğu anlaşılmıştır.» denmesi hakikata aykırıdır. Zira, dosyada mezkür matbualardan başka dava konusu olan ve bilirkişi tetkikatına dahi arzedilen şu eserler de vardır: «Risale-i Nur hakkında Verilen Konferans, Zühretinnur, Meyve Risalesi, Nur Aleminin Bir Anahtarı, Yirmi Üçüncü Söz, Ramazan-İktisad Risalesi ve Beşinci Söz, Hastalar Risalesi, Nur Meyveleri, İçtihad Risalesi, Haşir Risalesi, Otuz Üç Pencere, Sözler.»

Görülüyor ki, dosyanın tetkiki, dosya içinde yirmi sekiz eserin bulunduğunu; fakat yargıtayca değil yüz otuz parça Risalenin, dosya içindeki kitapların adedinin dahi doğru bir şekilde tesbit edilemediğini, ve binnetice eserlerin tetkik edilmediğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır Eğer dosya kurulca tetkik edilebilseydi, her halde dosya içindeki yirmi sekiz ese-

re rağmen «dava konusu dosyada bulunanların yalnız adı sayılan onaltı eserden ibaret olduğu anlaşılmıştır.» gibi hakikata aykırı bir iddiada bulunulmazdı.

BURDUR KARARININ VERİLİŞİNDEN SONRA YAYINLANAN MATBUALARA İSTİNADEN O KARAR BOZULAMAZ

5 — Bir mahkemenin kararının şu veya bu sebebden bozulması her zaman mümkündür. Dosya içindeki vesikaları ve kararı kıymetlendirme bakımından hâkimin takdir hakkı olmakla beraber, bu mevzudaki maddî hatalara işaret ederek bir mahkemenin kararının bozulması da fazla hayret uyandırmaz. Fakat mahkemenin bozma sebebi addedilen kararının verildiği tarihte yayınlanmamış ve kararın verilmesinden sonra neşir hayatına intikal eden matbualara istinaden bir mahkemenin kararının bozulduğu yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararına kadar görülmüş ve işitilmiş şeylerden değildir. Hakikaten dava dosyasında bulunmamasına, iddia makamı tarafından sözü dahi edilmemesine rağmen Nurculuk aleyhindeki Ceza Genel Kurulu kararının müstenidatı olarak zikredilen matbualardan dört tanesi Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin beraat ve iade kararını verdiği 17/4/1964 tarihinden sonra yayınlanmıştır. Gerçekten Faruk Güven Türkün «Nurculuğun İçyüzü» adlı ciddiyetten mahrum, hissî ve gayr-i ilmî propaganda broşürü kararın verildiği tarihten bir ay kadar sonra piyasaya çıkmıştır. Broşürün son sayfasında 27/4/1964 tarihi görülmektedir. Asistan Çetin Özek'in «Türkiyede Gerici Akımlar ve Nurculuğun İçyüzü» adlı marksist açıdan Nurculuğa yapılan taarruzları aksettiren kitabının ise Mayıs 1964 tarihinde basıldığı kitabın ikinci sayfasındaki nottan anlaşılmaktadır. Beraat kararının verildiği tarihten sonra yayınlanan broşürlerden Neda Armaner'in broşürü ile Diyanet İşleri Başkanlığının adı kullanılarak yayınlanan «Nurculuk Hakkında» adlı imzasız broşür ise yukarıda zikredilen

matbualardan çok sonra ortaya çıkmış bulunmaktadır. Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği beraat kararından sonra yayınlanmış bu menfi propaganda yayınlarına istinaden bir kararı bozmağa kalkmanın hâkimi kâhin addetmekten başka manaları da olabilir mi? Bunu bilmeyiz. Amma istikbalden gerçekten haber verenleri kınayanların istikbale agâh olamadıkları için üfürükçüleri ve falcıları cezalandırmakla da mükellef olan hâkimleri adeta suçlandırmaya kalkmaları acaba biraz acib olmazmı?

BEDİÜZZAMANA AİD OLMAYAN BAZI KİTAP VE SÖZLER ONA MALEDİLMİŞTİR.

6 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararının tetkiki, Risale-i Nur Külliyatından olmayan ve Bediüzzaman Said Nursi tarafından yazılmayan eserlerin de menfi netice çıkarmak için ona maledildiğini göstermektedir. Hakikaten kararda elektrik kontağı ve meteor hâdiselerinin fenni ve fizik ilmine uygun açıklanmasından bahseden ve aksine hareketin dinsizlik olduğunu beyan eden ve Bediüzzamana mal edilen «Ramazaniye» Risalesinden bahsedilmekte ise de, evvelemirde Bediüzzamanın böyle bir eseri yoktur. Saniyen, her ne kadar Bediüzzamanın «Ramazan-İktisad ve Şükür Risaleleri» adlı bir Risalesi varsa da bunda meteor ve elektrik kontağı veya bu mevzularla uzaktan ve yakından alakalı bir bahis veya cümle yoktur. Bu eser: Orucun hikmetlerinden ve hususan ferdî ve içtimaî hayata ait faide ve hikmetlerinden bahsetmekte ve iktisad ve şükürle ilgili izahları ihtiva etmektedir. Kaldı ki böyle bir izah olsaydı bile, bu, hangi kanun ve hangi mantığın mahküm edeceği bir suç olabilirdi?

Kararın bir başka bölümünde, sözde Nur Risalelerinin gerçek amacının araştırıldığının iddia edildiği bölümün yedinci bendinde: devletin, İslâmın siyaset prensiplerine göre teşekkül etmesi isteğini aksettiren bir cümle nakledilmekte ise de, bu cümle Bediüzzamana ait değildir. Kararda gösterildiği gi-

bi, bu cümle Risale-i Nur Külliyatı ile alâka ve irtibatı olmayan Fedai adlı bir dergiden iktibas edilmiş ve yazarının da İhsan Emci isminde bir şahıs olduğu ifade edilmiştir. Bu cümlenin nasıl olup ta Nur Risaleleri ile alâkalı görüldüğünü ve gösterildiğini anlamak mümkün değildir.

Amma muhakkak olan birşey varsa, o da bütün hayatı boyunca Kur'an-ı Hakimin, bir kimsenin hatasiyle başkasının mes'ul edilemiyeceği kaide-i esasiyesini müdafaa edegelmiş bir şahsiyeti bu kaideyi çiğneyerek sözde suçlandırmağa kalkmak adalete olduğu kadar, akla ve mantığa da aykırı bir harekettir.

YARGITAY LEHDEKİ DELİLLERDEN BİHABER GÖRÜNMÜŞTÜR

7 — Temyiz konusu olan her hangi bir karardaki hukuki hataları tesbit etmek yargıtayın vazifesidir. Noksan gördüğü hususları tesbitle, mahkemeyi o eksikliği tamamlamağa da davet edebilir. Fakat kendisi mahkemenin görevi dahilinde olan mevzuda tahkikata girişemez. Hususan lehte ve aleyhte delil toplamağa hakkı yoktur. Fakat her hangi bir mevzuda araştırmağa girdiği ve delil toplamağa başladığı zaman aleyhte görüşleri aksettirenleri olduğu kadar bitaraf eserlere de müracaat etmesi ve leyhteki görüşleri de nazar-ı dikkate alması ve bunları mukayese ettikten sonra bir neticeye varması icab edeceği izahtan varestedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise tetkikimize mevzu teşkil eden kararında: «Bu Risalelerin gerçek amaçlarına nüfuz edebilmek için; Nurculuk konusunda yazılmış olan eserlerin ve yazıların gözden geçirilmesi icab etmektedir.» demek suretiyle Nurculukla ilgili bütün eserlerin tetkikinin zaruri olduğunu kabul ettiği halde, kararını, Nurculuk aleyhine yayınlanmış ilmî ve hukukî değerden mahrum menfi ve hissi propaganda broşürlerine istinad ettirmiş ve, fakat Risale-i Nur, Bediüzzaman ve Nurculuk hakkında memleket içinde ve dışında yayınlanmış pek çok bitaraf ilmî eser ve tetkik yazısı varken ve bunların bir kısmı da dosyaya konmuş

bulunmaktayken, Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu eserleri nazar-ı dikkate almamış ve onlarda ileri sürülen görüşlere niçin itibar etmediğini de açıklamak yoluna gitmemiştir.

Hakikaten Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında zikredilen menfi propaganda broşürlerinin dışında Risale-i Nur, Bediüzzaman ve Nurculuk hakkında pek çok eser yayınlanmıştır, ki, bir kısmı dosyaya dahi konmuş olan bu eserlerin belli başlıları şunlardır:

«Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk» (Eşref Edip Fergan), «Risale-i Nur Muarızı yazarların isnadları hakkında ilmi Bir Tahlil» (Eşref Edip Fergan.) «Bediüzzaman Said Nursi-Tarihçe-i Hayatı Eserleri Meslek ve Meşrebi Önsözü» (Ali Ulvi Kurucu-Medine-i Münevvere), «Risale-i Nur, Bediüzzaman ve Talebeleri Hakkında Türk Hâkiminin Millet adına verdiği Kararlar» (Birinci Cild), Kararlar-Nurculuk Hakkında» (İkinci Cild), «Risale-i Nur Hakkında Ehl-i Vukuf Raporları», Diyanet İşleri Reisliği Nurculuk Hakkında Ne Diyor?», Nurculuk Hakkında Vesikalar.», Bütün iftiralara Paydos» (Avukat Bekir Berk, Avukat Necdet Doğanata.), «Ankara Dâvası» (Avukat Bekir Berk), «Aydın Davası» (Avukat Bekir Berk) «Nurculuk Hakkında Mülakat» (Mustafa Polat), «İsparta Müdafaası» (Avukat Bekir Berk), «Garp Emperyalizmi Karşısında İslâm» (S. 136, Margaret Marcus-Meryem Cemile), «Tuhfeturreddiyeye Cevaplar», «Sebilürreşad Kolleksiyonu», «Yeni İstiklâl Kolleksiyonu», «Hilâl Kolleksiyonu» «Hürsöz Kolleksiyonu».

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun salim bir neticeye varmak için Nurculuk mevzuundaki bütün eserlerin gözden geçirilmesi icap ettiğini teslim etmesine rağmen, dâva dosyası içinde bulunmayan ve mahkemenin kararının verdiği tarihten sonra yayınlanan menfi propaganda broşürlerini esas aldığı halde, bir kısmı dava dosyası içinde bulunan yukarıda zikri geçen eserleri nazar-ı dikkate almaması yolsuzdur. Ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun hakikatı araştırmak maksadıyla hareket etmediği intıbaını verdiğini ve bitaraflıktan uzaklaştığını göstermektedir.

TUHFETÜRREDDİYE ADLI SAHTE BROŞÜR DELİL OLAMAZ.

8 — Sahte bir broşürün Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararında bir delil olarak ele alınmış olması ve bu sahte broşüre istinaden bir mahkemenin kararının bozulması da yolsuzdur. Hakikaten Bediüzzaman Said Nursî, eserleri aleyhine bir müddet önce girişilen kampanya esnasında «Tuhfeturreddiye...» adlı bir broşür yayınlanmış ve bütün mahkemelere, müftülüklere, gazete ve mecmualara, yazarlara, muhtelif eşhasa gönderilmiştir. Yargıtayın kararında zikredilen bu broşürün yazarı olarak Osmanlı İmparatorluğunun son şeyhulislâmı Merhum Mustafa Sabri Efendi gösterilmiş ve broşürün Ankarada Biricik Matbaasında basıldığı iddia edilmiştir. Broşüre ayrıca sözde, Irak «Râbıtatül-İslâm Cemiyeti Reisi» Emced Zehavi tarafından yazıldığı iddia edilen bir takriz de ilave edilmiş bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar, 964 yılında yayınlanan bu broşürün bastırıldığı iddia edilen Biricik Matbaasının 1953 yılında kapandığını ve halen Ankarada böyle bir matbaa olmadığını göstermiştir. Sahtekârlık bununla bitmiş değildir. Emced Zehavi adıyle broşüre ilave edilen takrizin onun tarafından yazılmamış olduğu da isbat edilmiştir. Bediüzzamanın hayranlarından olduğunu 952 yılında «Gençlik Rehberi» adlı eserle ilgili olarak İstanbul İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği beraat kararı üzerine Sebilürreşad Mecmuası vasıtasiyle Bediüzzamana gönderdiği tebrik telgrafiyle açıklayan Emced Zehavi bu takrizin kendisine ait olmadığını, ve merhum Mustafa Sabrinin de esasen böyle bir broşürü bulunmadığını İstanbuldaki bir arkadaşına yazdığı mektupla basına intıkal ettirmiştir.

Merhum Mustafa Sabri efendinin arkadaşlarından ve sabık Temyiz reislerinden büyük hukukçu Ali Himmet Berki ile bu broşür hakkında görüşüldüğü zaman: «biraz okuyun, ben onun ifadesini anlarım.» demiş olduğu ve bir iki sahife dinledikten sonra muhataplarına şu cevabı verdiği de basına intıkal etmiştir:

«— Yeter, yeter! Bu saçmaları okumayın. Kat'iyyen bu ifade Mustafa Sabri Efendinin ifadesi değil. Bu uydurulmuş sahte bir vesikadır. Mustafa Sabri efendinin bütün kitapları bende vardır ve hepsini okudum. Kat'iyyen hiçbir kitabında böyle bir ifade yoktur. Ve böyle bir eseri de mevcut değildir. Ve zaten bu ifade Mustafa Sabri efendinin olamaz. Böyle bayağı bir ifade kat'iyyen onun ifadesi değildir. Bu, onun namına uydurulmuş sahte bir vesikadır.»

Babası adına sahte bir broşür yayınlanarak bir İslâm mücahid ve mütefekkirine taarruza geçildiğini öğrenen Mustafa Sabri efendinin Bingâzide bulunan oğlu İbrahim Sabrinin de Türkiyede bulunan bir dostuna yazdığı mektupla sözü geçen broşürün sahteliğini ilan etmiş bulunmaktadır.

Broşürün muhtevasının ve yapılan nakillerin tetkiki de sahteliği hiçbir tereddüde yer kalmayacak şekilde ortaya çıkarmıştır. 1952 yılında Mısırda vefat eden Mustafa Sabri'nin; 1958 yılında basılan «İman Hakikatleri», 1957 de basılan «Konferans», ve 1959 yılında basılan «Şualar» dan sözde nakillerde bulunmasının mümkün olamıyacağı izahtan varestedir.

İşte sahteliği şüphe götürmiyen «Tuhfetirreddiye» gibi bir broşürün Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından me'haz olarak gösterilmesinin kararın ilmi ve hukukî değeri hakkında fikir vereceği kanaatındayız.

DİYANET ADINI İSTİSMAR EDEN BROŞÜR DE HUKUKÎ DEĞERDEN MAHRUMDUR.

9 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanmadığı basın yoluyle açıklanmış bir broşürü Diyanet İşlerinin Risale-i Nur hakkındaki görüşlerini belirten bir broşür şeklinde takdim etmesi ve başta «Şeriatı, Kur'anı ve İslâmı bütün hükümleriyle, hâkim kılmak istiyorlar.» diye kanunun tecrim sahasına sokmağa çalışarak, daha sonra da bu broşüre istinaden Risaleleri okuyanları su-i zanna ve şüpheye sevk etmek için «İslâmiyete aykırı hareketle itham kalkması» da insafa, mantığa ve vakıalara da aykırıdır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında Diyanetin Nurculuk hakkındaki görüşlerini aksettirdiği iddia edilen broşür, hakikatta Diyanet İşlerinin görüşlerini değil, İslâmiyete aykırı fetvalar vermeğe maruf bir şahsın Risale-i Nur aleyhine girişiği tertipler serisinden hazırladığı ve kendi adını verememediği halde, siyasi bir şahısla işbirliği yaparak Diyanet İşleri yayınları arasında gösterdiği bir broşürdür.

«Risale-i Nur Muarızı yazarların İsnadları Hakkında İlmî Bir Tahlil» adlı eserde teferruatiyle anlatıldığı üzere Risale-i Nur Külliyatı aleyhinde bir propaganda faaliyetine girişen Sadettin Evrin, 11/10/1961 tarihinde Devlet Bakanlığına yazdığı gizli yazıda, İlâhiyat Fakültesinde bir komite kurulmasını, bu fakülte hocalarından Neşet Çağatayın riyasetinde çalışacak olan bu komiteye Diyanetten gezici vaiz Mehmet Oruçun, İlahiyat Fakültesinden Neda Armanerin ve tensib edilecek daha başka şahısların idhal edilmesini ve yapılacak seri neşriyatla Risale-i Nura olan bağlılığın tedricen sökülmesine çalışılması bildirilmiş ve Diyanet İşleri Reisinden gizli nan bu rapordaki tavsiyeye uyularak İlahiyat Fakültesinde kurulan komisyon harekete geçmiş, Sadettin Evrin, Diyanetten bu müessesenin Risale-i Nur hakkında verdiği yüzlerce rapora aykırı raporlar çıkartmağa çalışmış, İlâhiyattan asistan Neda Armaner, yargıtay ceza genel kurulunda zikredilen broşürü işte bu sırada hazırlamağa başlamıştır. Devlet Bakanlığından Saffet Omayın şimdiye kadar verilen raporlara karşı Risale-i Nur hakkında, Diyanet İşleri Başkanlığı adına aleyhde menfi bir rapor tanzim edilmesini istemesi üzerine bu raporu hazırlayan Sadettin Evrin bunu Diyanet İşleri Reisi Hasan Hüsnü Erdemle imzalatmak istemiş. Başkanın müteaddit imzalama isteklerini reddetmesi üzerine Sadettin Evrin Devlet Bakanı ile beraber Hasan Hüsnü Erdemin Makamına giderek son bir tazyikte bulunarak tekrar raporu imzalamasını istemişse de Başkan diretmiş ve Devlet Bakanı Saffet Omaya «Efendim, böyle bir lisan kullanmak makamımıza yakışmaz. Makamımızın mevzuu haricinde siyasi şeyler karıştırılmış. Sonra bu mesele hakkında Müşavere Heyetinde yüzlerce Karar vardır. Ahkâm-ı

diniye ve kanuniyeye aykırı bir cihet görülmediği tesbit olunmuş, kararlaştırılmıştır. Makamımız şimdi bu yüzlerce karar hilâfına nasıl neşriyatta bulunabilir? Gülünç oluruz. Eğer tensip buyurursanız paşa kendi imzasiyle neşretsin.» cevabını verir. Omay'ın «— Biz sizin imzanızla neşrini münasip görüyoruz.» demesine rağmen sözü geçen broşürü imzalamayı reddeden Hasan Hüsnü Erdem, bir müddet sonra istirahat etmesi, daha doğrusu istifa etmesi Bakan tarafından teklif edilmiş ve Hasan Hüsnü Erdem'in bu teklifi de kabul etmemesinden bir kaç gün sonra tekaüde sevkedildiği ve broşürün de Diyanet İşleri neşriyatındanmış gibi imzasız olarak neşredildiği görülmüştür. Görülüyor ki, Diyanetin görüşlerini aksettirdiği iddia edilen rapor Diyanetin değil, Saadettin Evrin'in şahsi görüşlerini aksettiren ve Diyanetin yüzlerce raporunda ortaya konan hakikatleri perdelemek maksadını güden bir menfi propaganda broşürüdür.

Nurculuk aleyhine bir Devlet Bakanı ile Diyanet İşleri Reisvekilliği makamını işgal eden bir şahsın elele vererek hazırladığı rapor karşısında Ord. Prof. Mustafa Reşit Belgesayın şu sözlerini hatırlamamak kabil değil:

«Bir memleket âlimlerinin; şahsi menfaatlarını önde tutarak veya bir tazyik karşısında ezeli prensipleri tahrif etmeleri, sosyal felaketlerin başta gelen sebebidir.

Hüküm sürenlerin, âlimleri işlerine gelen fetvaları vermeğe zorlamaları (İmam-ı Azam gibi yüksek fazilet sahibi, fikirleri bugün dahi itibarda bir âlim, kanaatı yüzünden hapishanede, kırbaç altında can verdiği menkuldür.) İslâm devletlerini zayıf düşürdü. Garb, Rönesans ile Kur'an hükümlerine uygun olarak fikir hürriyetini kabul ettikten sonradır ki süratle terakki adımları atmaya başladı. Kur'an ezeli prensipleri şahsi menfaatleri için tahrif edenlere büyük azap vadeder.» (Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk. S. 18 ve devamı. Ord. Prof. Mustafa Reşit Belgesay.)

Dosya içinde Diyanet İşlerinin verdiği yüzlerce bitaraf

raporları ihtiva eden «Risale-i Nur Hakkında Ehl-i Vukuf Raporları» adlı eser varken, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bundan hiç bahsetmiyerek Sadettin Evrinin —siyasilerin isteklleri üzerine— ilmi bir değer ifade etmiyen ve Diyanet İşleri Reisliğinin adını istismar eden propaganda broşürünü zikretmesi kararın ne derece itimade şâyan delillere dayandığını da göstermeye kâfidir.

MÜTENAKIZ İTHAMLAR ÂDİLÂNE HAREKETİN DELİLİ DEĞİLDİR.

10 — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının yolsuz cihetlerinden birisi de birbirini nakzeden iddiaların göz kırpmadan söylenebilmiş olmasıdır. Hakikaten kararın bir yerinde Bediüzzaman ve Talebeleri İslâma aykırı her hareketin dinsizlik olduğunu söylediklerinden dolayı ceza sahası içine itilmek istenirken, kararın bir başka yerinde dine aykırı hareketlerde bulunmakla itham suretiyle mü'minlerin gözlerinden düşürülmeye çalışılmaktadır. Şeriatın bütün icaplarının yerine getirilmesini istedikleri bahanesiyle mahkûmiyet esbab-ı mucibesini ihzar edenlerin kararın başka bir bölümünde bu defa da İslâmın emirlerine muhalefetle itham edilmeleri taktiğin değişmediğini göstermektedir. Kararda kavmiyetçilik ve şeriatçilik gibi birbirini nefyeden ithamların da ortaya atıldığı görülmektedir. Kavmiyetcilik ve şeriatçilik birbiriyle bağdaşmasına imkân olmayan ve birbirini nefyeden görüşlerdir. Böyle olmasına rağmen bütün hayatı İslâmın teâlisi ve Fahr-i Âlem Peygamber-i Zişan Aleyhissalatü Vesselam Efendimiz Hazretlerinin davasının ilânı ve Sünnet-i Seniyyesinin ihyâsı ve vatan ve millet bütünlüğünün bekası uğrunda mücahede ile geçen Bediüzzaman Said Nursiyi, bütün hayatı ve efkârıyle reddettiği kavmiyetçilikle itham etmek ve sonra da kavmiyetciliği reddeden Kur'an-ı Kerimin düsturlarının tahakkuku için mücadele ettiğini ilân etmek birbirini nakzeden iki zıt görüş-

tür ki, mantığın durduğu, vicdanın sustuğu siyasi polemiklerde fazla yadırganmıyan bu tarz-ı hareket yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında tecvizi kabil olmıyan bir tutum olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Ayrıca bu tarz-ı hareket Yargıtayın ,adaletin tecellisi için değil de her ne suretle olursa olsun illa mahküm ettirmek gayretiyle hareket ettiği zannının hâsıl olmasına sebeb olduğundan da yolsuzdur.

KANUNSUZ SUÇ OLMAZ: NURCULUK SUÇ DEĞİLDİR.

11 — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararında «Lâikliğe aykırı olarak Nurculuğun propagandasını yapmak» tabirinin kullanılmış olması da kanunsuz suç olamıyacağı prensibinin ihlâl edildiğini göstermektedir. Meselenin aydınlığa kavuşması Ceza Hukukundaki kanunilik prensibinin tarif edilmesine bağlıdır.

«Ceza müeyyidesiyle karşılanan ve suç adı verilen fiil ve hareketlere ancak kanunların gösterdiği cezaların tatbik edilebilmesi modern amme hukukunun temel prensiplerinden birisini teşkil eylemektedir. İşbu prensip sayesindedir ki, Ceza Hukuku içtimai müdafaayı sağlayıcı gayesiyle ferdi himaye edici maksadını te'lif edebilmektedir.

Prensibin esas ve mantığı, fertlerin memnu fiil ve hareketleri önceden bilmelerini sağlamak düşüncesine dayanır. Zira ancak bu suretledir ki, fert hareketlerini tanzim etmek imkânını bulabilir. Ve yine ancak bu şartladır ki, ferde işlemiş bulunduğu fiil ve hareketten dolayı tarizde bulunmak imkânı hâsıl olabilir..

Halen mer'i bulunan Türk Ceza Kanununun 1. ci Maddesinin 1. ci fıkrasında: Kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile de kimse cezalandırılamaz.» denilmek suretiyle suçta kanunilik ve cezada kanunilik prensipleri sarahaten ifade edilmiştir...

Birinci maddede mevcut «Kanunun sarih olarak suç saymadığı.» ibaresinin mefhum-ı muhalifinde kıyasın memnu bulunduğunu anlamak icab eder. Esasen Temyiz mahkememiz dahi, müteaddit kararları ile cezada kıyasın cârî bulunmayacağı esasını teyid eylemektedir. Keza 1. ci maddemiz hükmü hâkimin, Türk Hukuku bakımından kanunun boşluklarını doldurmak yetkisini haiz bulunmadığını dahi sarahatan ifade eder. «Profesör Sulhi Dönmezer-Profesör Sahir Erman, Nazarî ve Tatbikî Ceza Hukuku, Umumi Kısım, Cilt. 1, S. 29. 31-35»

Hakikaten Temyiz Birinci Ceza Dairesi 5/5/929 tarih ve 2258 sayılı kararında «kanunda yazılı olmayan ahvalde tefsir ve kıyas yoluyla ceza tayin edilemez» demek suretiyle Temyiz Üçüncü Ceza Dairesi ise, 19/4/1949 tarihli ve 3887/11563 sayılı kararında: «Kıyas yolu ile ceza verilemiyeceğine...» demek suretiyle kanunsuz suç olamıyacağı esasını teyid etmiş bulunmaktadırlar.

Yargıtay Ceza Genel Kurulu ise, kanunsuz suç olamıyacağı Türk Ceza Kanununun 1. ci maddesinde belirtildiği ve Yargıtay Ceza Daireleri de bu hususu müteaddit içtihadlariyle teyid etmiş olduğu ve Ceza Kanununda veya Ceza hükmü taşıyan bir başka kanunda «Nurculuk» diye bir suç olmadığı halde, kararının baş tarafında «Laikliğe aykırı olarak Nurculuğun propagandasını yapmaktan sanık» demek suretiyle suç olmayan bir hareketi suç olarak göstermeye kalkmış ve bu suretle kararının daha ilk cümlesinde ceza kanununun ilk maddesini çiğnemiştir.

Yargıtay, kararların kanunsuz taraflarını ortaya çıkarmak, kanunsuzlukları bertaraf etmek ve ceza hukuku esaslarını korumak mevkiinde iken «Laikliğe aykırı olarak Nurculuğun propagandasını yapmaktan sanık...» ibaresini kullanmak suretiyle, bir kanun boşluğunu belirtmek ve tefsir ve kıyas yolunun açılmasını önlemek vazifesini de yerine getirmemiştir.

Müvekkilimiz hakkında tatbik edilmek istenen madde Türk Ceza Kanununun 163. cü maddesidir. Bu maddenin birinci ve dördüncü fıkrasının ilk unsuru laikliğe aykırılıktır. «Laik-

lik nedir? Acaba bunun bir tarifini ve izahını yapmak mümkün müdür?»

«Laiklik, dini siyasete âlet etmemektir. Laiklik dinin devlet işlerine veya devletin din işlerine müsbet veya menfi surette karıştırılmamasıdır. Laiklik din hürriyetidir. Geniş manada laiklik, devletin dine karşı istiklali ve dinin de devlete karşı istiklalidir.

Fakat bu anlayış ve tarif hukuk bakımından kat'i olarak bir mana ifade etmez. Çünki; laikliğin şumulü, muhtevası her yerde bir ve ayni değildir. Laiklik hakkında herkesce benimsenen müşterek bir anlayışa varmak bugüne kadar mümkün olamamıştır. Laiklik muhtelif memleketlerde de tarihi, içtimai ve siyasi sebeblerle muhtelif şekillerde anlaşılmıştır.

Anayasanın ikinci maddesinde Türkiye Devletinin laik olduğu yazılmış, fakat laikliğin mahiyeti ve şumulü, hududu tayin edilmemiştir. Kanunlarda da laikliğin bir tarifi yoktur.

Siyasi partilerin programlarında da laiklik mefhumu ve laikliğin şumulü üzerinde bir birlik yoktur... Gerek anayasada, gerek 163.cü maddede laikliğin tazammunu ve şumulü tayin ve tahdid edilmemiştir.

Diyanet İşleri Reisini Hükümet nasb ve tayin ettiği ve bu makamın münhal olduğu zamanlarda Başvekil namına imza atmak selahiyetini haiz bir müsteşarın Diyanet İşleri Reisi olarak vazife gördüğü, İmam-Hatip Mekteplerinin mevcut olduğu ve bu mekteplerin Maarif Vekaletine bağlı bulunduğu, bir iktidarın zamanında Türkçe ezanın laikliğe uygun görüldüğü ve diğer bir iktidar zamanında ise uygun görülmediği ve bu uygun veya aykırı görmelerin mütemadiyen değiştiği bir memlekette elbette laikliğin şumulünün ve muhtevasının kanunda gösterilmesi ve onun tatbikat sahasının da tayin ve tahdid edilmesi bir zaruret kesbeder.

Gerek Adalet Vekâletinin hazırladığı esbab-ı mucibe layihasında ve gerekse adalet komisyonunun raporunda lâikliğe aykırı fiil ve hareketler sayılmamış ve her iki raporda da lâikliğin bir tarifi yapılmamış ve şumulü gösterilmemiştir.

Meclis münakaşalarında gördüğümüz veçhile laiklik mef-

humunu ve şumulünü mebuslar ve meclis başka anlamakta, siyasi partiler başka anlamakta, mütefekkirler de başka anlamaktadırlar.

Garb memleketlerindeki tatbikat ise bizimkinden çok daha başkadır. Bu sebebledir ki, 163.cü maddenin esasına Demokrat Parti ve Millet Partisi şiddetle muhalefet etmiştir.

Buna rağmen iktidar partisi C.H.P. bu maddeyi rey ekseriyetiyle kabul ettirmiştir.

Laik kelimesi Latincedir. Laicustan gelir. «Dinî, ruhanî olmayan» demektir. Bundan sonra lâiklik Fransadan gelmiştir. Bu kelime Fransada bir çok istihaleler geçirdikten sonra nihayet lâik olarak kalmıştır. Yani, ferdi ve içtimai hayatın iman ve itikat konuları dışında kalan günlük ve dünyevi işlerini doğrudan doğruya Tevrat ve İncil gibi din kitaplarından mülhem olmayan kanun hükümlerine göre nizamlamaya laik usul denmiştir. Ve devlet işleri Kilise mevzuatının dışında bırakılmıştır.

Bugün Avrupada lâiklik acaba ne mana ifade eder? Lâiklik bir defa din hürriyetidir. Fakat dinsizlik ve lâ ahlakilik demek değildir. Lâiklik, rahiplerin cemiyete ve kanunlara hâkimiyeti demek değildir. Laiklik, devletin dinî müesseselere maddi veya manevi yardım yapmasına mâni değildir. Nitekim 1952 senesinde Fransız Parlamentosunda yapılan şiddetli münakaşalar bu neticeyi teyid etmiştir.

Lâiklik vatandaşların muhtelif dünya görüşleri arasında dinî bir kâinat ve hayat anlayışına sahip olmalarına mâni değildir. Bu, bilhassa ahlaki mebdelere râcidir. İsviçrede Radikal Demokrat, İtalyada Hıristiyan Demokrat, Almanyada Hıristiyan Sosyalist Partilerinin programlarında bu hususlar hep tasrih edilmiştir. Avrupada laiklik anlamı böyle olmakla beraber bizde böyle değildir. Ve bir esasa da bağlanmamıştır.

«...maddedeki lâikliğe aykırı olarak» tabiri ne mana ifade eder, neleri şumulüne alır veya almaz; bütün bunlar meçhuldür.

Şimdi önemli bir meseleye gelelim; acaba bunları hakim mi tayin etsin? Lâiklik mefhumunun mânâsının şümul ve muh-

tevasının mahkemelerce tayin ve tefsirine kanunen imkân var mıdır? Vâzı-ı kanun, lâikliğin şümulünü sarahaten veya delâleten göstermediği gibi, ceza kanununda esasen lâikliğin şümul ve muhtevasına dair hiçbir hüküm yoktur. Mahkemelerin ise bunun manasını, şümul ve muhtevasını tayine ve tefsire selâhiyetleri yoktur. Çünki, ceza kanununda musarrah olmayan fiillerden dolayı hiç kimseye tefsir veya kıyas suretiyle ceza verilmemesi bir prensibdir. Burada ceza kanununun birinci maddesini hatırlatmakla iktifa ederiz...» (Mukayeseli Basın Ve Propaganda, Suçlar, Dâvalar, Kanunlar, Kararlar. Remzi Balkanlı S. 553-557)

Şu izahattan anlaşılacağı üzere, anayasa ve kanunlarda laikligin tarifinin yapılmamış olması, tefsir veya kıyas yoluyla ise hâkimin tarif vermesine imkân bulunmaması ve böyle hallerde takdir hakkının maznun lehine kullanılması zarureti karşısında Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Ceza Hukuku kaideleriyle din hürriyetini zedelemeden mevzua ışık tutması ve bir çıkış veya hal yolu bulması ve göstermesi icab ederken, bu vazifeyi de yerine getirmemiş olması da yolsuzdur.

Bu mevzua son vermeden önce; Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararında «laikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası» ndan bahsetmesinin ne derece yolsuz olduğunu ortaya koyan bir içtihaddan bahsetmeden geçmiyeceğiz. Şöyle ki: Orman kanununun, ormanları korumak maksadıyla, orman sınırları dışında ve bu sınırların beşyüz metre mesafeye kadar olan yerlerde kömür ocağı açmayı orman idaresinin iznine bağlı tutmuş olması karşısında, orman içinde kömür ocağı açan şahsın hareketinin hiçbir tereddüde yer kalmıyacak şekilde suç olduğunu kabulle alakalıya ceza veren mahkemenin kararı yargıtay Üçüncü Ceza Dairesi tarafından kıyas yoluyla ceza verilemiyeceğinden bahsedilerek bozulmuştu ki, karar mantıken yerinde olduğu halde, cezada kıyas yolunun açılmasına mani olmak ve bunu önliyen ceza kanununun 1.ci maddesinin hükmüne riayeti temin etmek bakımından haklı olarak bozulmuştur. Ceza Genel

Kurulunun ise, kanunsuz suç olamıyacağı esasını korumak mevkiinde iken bu esasa da riayet eden bir mahkemenin kararını, hem de kanunsuz suç olmaz, tefsir veya kıyas yoluyla ceza verilemez esasını ihlal ederek bozması hazin bir manzaradır.

YARGITAY HÂKİMİN DELİLLERİ TAKDİR HAKKINI BERTARAF EDER ŞEKİLDE HAREKET EDEMEZ

12 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararı hâkimin delilleri takdir selahiyetine müdaheleyi ihtiva etmesi bakımından da yolsuzdur. Gerçekten Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 254.cü maddesi, hâkimin delilleri takdir selahiyetini «mahkeme, irad ve ikame edilen delilleri duruşmada ve tahkikatta edineceği kanaata göre takdir eder.» demek suretiyle tesbit etmiş bulunmaktadır. Delillerin takdiri mahkemelerin, bir hâdisenin vâki veya bir hususun mevcut olup olmadığını tesbit için toplanan delilleri tetkik ve mütalaası suretiyle bunların, meselenin hakikatini meydana çıkarmak hususundaki kuvvetini ölçmek selahiyetidir. Bu selahiyet, üst mahkemelerin murakebalerine tabi değildir. (Türk Hukuk Lügati S. 66)

Hakikaten «Ceza dâvasının maddi ve fiili cihetlerine esas mahkemeleri hâkimdir. Temyiz mahkemesi bunlara karışmaz.» (İst. Üniversitesi, Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ord. Prof. Dr. Tahir Taner, Ceza Muhakemeleri Usulü İkinci Bası 385)

Yargıtay kararında ise, bu esasa ve mahkemenin takdir ve kabulüne aykırı olarak maznunların bütün eserleri okumuş, yazmış ve dağıtmış olmasının tabii olduğu, bu sebeble eserlerin muhtevasını bilmediklerinin ileri sürülemiyeceği ve maznunların bilirkişinin suç kabul ettiği eserleri halka verdiklerini kabul ve ikrar ettikleri ileri sürülmekte ve bu hareketlerinden T.C.K.nun 163 cü maddesini açıkça ihlâl eden bir suç teşkil ettiği iddia edilmekte ise de, bu iddialar çeşitli bakımlardan vâkıalara, usul ve kanunlara aykırıdır. Şöyle ki:

Maznunların bütün eserleri okudukları hususunda ne ikrar ve ne de şehadet vardır. Maznunların, Risalelerin tamamı

veya bir kısmını yazdıkları hakkında da ikrar ve şehadet yoktur. Maznunların bütün eserleri halka dağıtmış oldukları iddiası da gerçeğe aykırıdır. Bu mevzuda da şahit beyanı veya ikrar mevcut değildir.

Maznunları dinliyen, şahitlerin ifadesini tesbit eden, bilirkişi raporlarını ve kitapları inceleyen ve zabıtları okuyan Burdur Ağır Ceza Mahkemesi dâvanın esası ile ilgili olarak şu hususları tesbit etmiştir:

Maznunlardan Mehmet Akının kendisinde bulunan Risalelerden Ramazanda tutulan orucun hikmetlerini, israftan kaçmanın lüzumunu ve namaz kılmak ve büyük günahları işlememenin ne derece hakiki bir vazife-i insaniye olduğunu izah eden «Ramazan-İktisad Risalesi ve Beşinci Söz» adlı Risaleyi; Nurculukla ilgili ithamları karşılayan ve «Fize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki» başlıklı bir yapraklık bir matbuayı arzu edenlere verdiğini ve bunlarla beraber bilirkişi raporuna göre din açısından radyo ve elektriğin izahını yapan «Nur Aleminin Bir Anahtarı» ve Müslümanların tefrikaya düşmemelerini, yapılan amelin yalnız Allah Rızası için yapılmasını beyan eden ve bunun yollarını gösteren ve sonunda Bediüzzamana muhabbeti belirten bir şiiri ihtiva eden «İhlâs Risalesi»ni, Tabiattan gelen fikr-i küfrîyi ve bilmeden kullanılan ve fakat küfrü işmam eden bazı tabirlerin temelsizliğini ortaya koyan ve Cenab-ı Hak hakkında şek olmayacağını açıklayan ve Vahdaniyet-i İlahiyeyi ilân ve isbat eden «Tabiat Risalesi»ni kendisinde görüp isteyen maznun arkadaşı Tevfik Dilcğe verdiğini ve ayni şekilde komünizme karşı mücadeleye dâvet eden her hayırlı işe Bismillah diye başlamanın lüzumunu beyan eden, âhireti kurtarmanın yollarını ve helâlle iktifa edip haramdan kaçınmanın zaruretini ve faydalarını, kabir azabından kurtulmanın çarelerini, iman kurtarmanın ehemmiyetini; ve bu iman kurtarma davasının insan için ne kadar mühim olduğunu; hapishanelere düşenlerin günahlarına tövbe edip, ubudiyet vazifesini ifa ile beraber kendilerine hakları geçenlere haklarını helal ettirmelerini, her fernin lisan-ı halleriyle Allahın varlığını beyan ettiklerini, haşrin kurulacağını, bunun delillerini ve âhirete imanın içtimai hayat-

taki müsbet neticelerini, muhabbetin lüzumunu, imanın hakikatini beyan eden «Gençlik Rehberi» ni arzu eden bir talebeye verdiğini; Tevfik Dilek'in ise: Mehmet Akından sözü edilen kitapları görüp, isteyip aldığını ve bunlardan ikisini, yani «Ramazan-İktisad ve Beşinci Söz Risalesi» ile «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki» adlı matbuayı okumak arzusunda bulunan dindaşlarına verdiğini ve her iki maznunun din ve imanlarını kurtarmak maksadiyle bu eserleri okuduklarını, arzu eden din kadreşlerine sözü geçen matbuayı dini bakımdan faydalı olmak niyetiyle verdiklerini ve gayr-i kanuni bir maksadla hareket etmediklerini ifade ettiklerini tesbit etmiştir.

Durumu etrafiyle tahlil eden Burdur Ağır Ceza Mahkemesi, maznunların matbuaları din kardeşlerinin dini bilgilerini arttırmak maksadiyle yaydıklarının anlaşıldığını, lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını dini esaslara uydurmak maksadiyle propaganda yaptıklarının isbat edilemediğini, bu mevzuda ikrarlarının da bulunmadığını, kabul edilen icrai hareketlerin vicdan hürriyeti çerçevesi içinde bulunduğunu, dini bilgilerinin genişleyip ilerlemesi ve onların tenevvürü için propaganda yapılmasının 163. cü madde dışında bir fiil olduğunu, bilirkişi mutalaasına iştirak edilmediğini, Risaleler incelendiğinde: bunların İslâm dininin üstün bir din olduğunu ve ancak bu dine sülûkün insanları ebedi azap ve hüsrandan kurtaracağını ana fikir olarak benimsediğinin anlaşıldığını, bilirkişinin suç unsuru olduğuna delil olarak gösterdiği «Bize Nurcu diyenlere Diyoruz ki» başlıklı matbuadaki: «Nurculuk, birlik, dirlik, beraberlik idealidir. Ölürsem şehidim, kalırsam Kur'anın hizmetkârıyım prensibidir, Nurculuk İslâm fedailiğidir» cümlesinin olduğunu ki, bu sözlerde devletin siyasi, hukukî, içtimai temel nizamlarını değiştirecek veya siyasi veya şahsi bir nüfuz sağlıyacak gaye ve maksad görülmediğini, Risalelerde Kur'anın muhtevası esas alınarak İslâmiyetin gelişip yayılmasının hedef tutulmuş olduğunu, bu gaye güdülürse hiç bir zaman devletin dine dayanması, şeriat esasına müesses bir devlet nizamı kurulması fikrinin öngörülmediğini, bugünkü mevzuat çerçevesinde Kur'an-i Kerimin tercüme ve

tefsirlerinin satışı ve okunması yasak edilmemiş olduğunu, anayasanın 154. cü maddesinde kabul edilen Diyanet İşleri Reisliğinin resmi sıfatı hâiz vaiz ve imamlarının İslâm dininin üstünde bir din olmadığından ve Kur'an-i Kerim gereğince amelin faziletinden bahsederken ve bu hareketler 163.cü maddeye aykırı görülerek takibat yapılmazken, ayni maksadı güden ve fakat resmi sıfatı bulunmıyan sanıkların ayni yoldaki hareketlerinde suç kasıt ve unsuru aramağa imkân olmadığını; esasen içtimai ve kültürel seviyeleri itibariyle maznunların devlet nizamı hakkında fikir ve kanaat sahibi de bulunmamalarına ve suç sayılan kitapların mana ve medlullerini kavrıyacak ve bu maksada hizmet edecek bir seviyede olmamalarına göre 163. cü maddeye muhalefetlerinin düşünülemiyeceğini; kitapların yazılış tarihleri itibariyle ve Said Nursiye ait sözlerin sarfedilme zamanının elli seneden öteye ait olduğunu; laikliğin olmadığı bir zamanda ve o zamanın siyasi ve içtimai şartları gözönüne alınarak söylenen söz ve yazıların günümüzde geçerliğinin olmadığı; Nurculuğun bânisi kabul edilen Bediüzzaman Said Nursinin vefat etmiş olması sebebiyle Ona şahsi nüfuz temininin de bahiskonusu olamıyacağını; ve maznunların durumu itibariyle kendilerine şahsi nüfuz temininden de bahsedilemiyeceğini: ve binnetice: maznunların devletin temel nizamlarını laikliğe aykırı olarak dini esaslara uydurmak için propaganda ve telkinde bulunduklarına dair dosyada bir delil mevcut olmadığı gibi, mahkemeye bu yolda vicdani kanaat de gelmemiş bulunduğunu, Basın Kanununda hükümetin dahilde yayınlanan kitapların neşrine mani olabileceğine dair hüküm mevcut olmadığını; ve ancak ve ancak suç ve suçluluk halinde kitapların musaderesine mahkemece karar verilebileceğini ve fakat dosyadaki kitaplarda suç görülmemiş bulunduğunu beyan ve ifade ederek neticede maznunların beraetine ve Risalelerin iadesine karar vermiş bulunmaktadır.

Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin bu kararını, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının, davanın maddi ve fiili cihetle-

riyle ilgili bozma sebebleri ile karşılaştırdığımız zaman, bozma kararının aşağıdaki esbaba binaen de yerinde olmadığı görülür. Gerçekten:

YARGITAYIN MAZNUNLARIN BÜTÜN KİTAPLARI DAĞITTIKLARI İDDİASI DOĞRU DEĞİLDİR

a — Burdur Ağır Ceza Mahkemesi, maznunların sadece «Ramazan-İktisad ve Beşinci Söz Risalesi», «Nur Aleminin Bir Anahtarı», «İhlâs Risalesi», «Tabiat Risalesi», «Gençlik Rehberi» ve «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki» adlı matbuaları arzu edenlere verdiğini tesbit ve kabul etmiş bulunmakta iken, Yargıtay Ceza Genel Kurulu evvela maznunların bütün Nur Risalelerini okuduklarını, bütün Nur Risalelerini yazdıklarını ve bütün Nur Risalelerini dağıttıklarını —Risale-i Nur Külliyatının basılmasının, okunmasının, satılmasının ve dağıtılmasının hiç bir şekil ve surette suç teşkil etmediğini kesin kararlarla anlaşıldığı ve bu husus Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 17/12/1953 gün ve 3023/3344 sayılı kararlyle de ifade edilmiş olduğu halde— maddi ve fiili vakıalara aykırı olarak aksini ileri sürmek suretiyle mahkemenin maddi ve fiili vakıaları tesbit ve delilleri takdir hakkına haksız yere müdahele etmesi yolsuzdur.

YARGITAYIN DELİLE DAYANMADAN MAZNUNLARDA CÜRMİ KASTIN OLMADIĞI HÜKMÜNÜ BOZMAĞA HAKKI YOKTUR.

b — Burdur Ağır Ceza Mahkemesi, maznunların laikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını dini esaslara uydurmak kastıyla hareket ettiklerine dair bir ikrar ve şehadet olmaması, iddianın, aksini ispat edememesi karşısında maznunların din kardeşlerinin dini bilgilerini arttırmak maksadiyle hareket ettikleri hakkındaki beyanlarının samimiyeti karşısında cürmi kasıtları olmadığı neticesine vardığı halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bu sahada da mahkemenin delilleri takdir ve kasd-ı cürmiyi tesbit hakkına da yine haksız yere müdahele etmiş bulunması da yolsuzdur.

MAHKEMENİN DAĞITILAN KİTAPLARIN SUÇ TEŞKİL ETMEDİĞİNİ DELİLLE KABULÜNÜ, DELİLSİZ REDDİ USULSÜZDÜR.

c — Dosya içindeki Risalelerden maznunların dağıttığı kitaplardan hiç birisinin suç teşkil etmediğine dair dâva dosyasında bilirkişi raporları olmasına, aleyhte rapor veren bilirkişilerin ise, maznunların verdiği risalelerden: «Ramazan-İktisad ve Beşinci Söz Risalesi» ile «Nur Aleminin Bir Anahtarı» adlı Risalelerde suç olmadığını kabül etmesine, Yargıtayın maddi vakıaya rağmen aksini iddia etmesi, bilirkişinin «İhlas Risalesi»nin sonundaki bir şiirde Bediüzzamanın medhedilmesinin şahsî nüfuz ve menfaat temin etmek olduğunu iddia etmesine, Bediüzzamanın dar-ı ahirete intikal etmesi sebebiyle Ona menfaat temin etmenin bahis mevzuu olamayacağını ifade eden mahkemenin bu tesbitine, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin Bediüzzaman Said Nursîyi medhetmenin suç olamıyacağına dair 17/12/1953 günlü ve 3023/3344 sayılı içtihadına rağmen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun aksini iddia etmesi, ve bilirkişinin «Bize Nurcu Diyenlere Diyoruz ki» başlıklı yazının devletin temel nizamlarını dini esaslara uydurmak iddiasına delil olmak üzere gösterdiği «Nurculuk, birlik, dirlik, beraberlik idealidir. Ölürsem şehidim kalırsam Kur'an hizmetkârıyım prensibidir, İslâm fedâiliğidir.» cümlesinin böyle bir isteği aksettirmediği şeklindeki müşahede ve tesbitine karşı Yargıtay Ceza Genel Kurulunun aksini maddi vakıaya rağmen ileri sürebilmesi de mahkemenin delilleri takdir selahiyetine müdahale teşkil eden bir başka yolsuz harekettir.

KARŞI DELİLLERİN ÇÜRÜTTÜĞÜ RAPORU, RAPORLA BAĞLI DA OLMAYAN MAHKEMENİN TAKDİR HAKKINA MÜDAHELE DE YERİNDE DEĞİLDİR

d — Burdur Ağır Ceza Mahkemesi dâva konusu bütün Risaleleri tetkik ederek, bunların maksad-ı aslisinin İslâm dininin üstün bir din olduğunu, bu dine sülûkün insanlığı ebedî azap ve hüsrandan kurtardığını ve kurtaracağını, beyan ve

ifade eder olduğunu; ve Kur'anı esas alarak İslâmiyetin gelişip yayılmasını hedef tutmuş olduğunu ve bu gaye güdülürken de devletin dine dayanması, şeriat esasına müesses bir devlet nizamı fikrinin de öngörülmediğini beyan ve ifade ettiği halde; ve dosya içindeki pek çok rapor ve kesin karar da bu eserlerde siyasi bir maksadın hâkim olmadığı görüşünü teyid ettiği; ve mahkeme hiçbir zaman menfi bir bilirkişi raporuyla bağlı olmadığı ve raporları kıymetlendirmek hakkına sahib olduğu; ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 9/12/1942 tarih ve 1-16- 1 sayılı kararında: «Hâkim ehl-i hibre raporuyla bağlı değildir.» denildiği ve bu kanunî gerçek de olduğu halde Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin takdir hakkına bu şekilde müdahalesi de yolsuz bulunmaktadır.

YÜZLERCE BİLİRKİŞİ VE HÂKİM GİBİ KİTAPLARDA SUÇ GÖRMİYEN MAZNUNLARDA KAST-I CÜRMİNİN BULUNMADIĞI AŞİKÂR İKEN AKSİNİ İDDİA DA YOLSUZDUR.

13 — Yüzlerce bilirkişinin, yüzlerce savcının, ve yüzlerce hâkimin suç bulmadığı bir eserde, Nur Risalelerinde suç teşkil eden bir taraf görmediğini beyan eden bir maznunun bu müdafaasını, şu veya bu bilirkişinin menfi raporuna dayanarak reddetmeğe akien, mantıkan ve hukuken imkân olmadığı ve Nur Risaleleri hakkında yüzlerce beraet ve iade kararına vâkıf olan ve şunun veya bunun indî ve hissî mütalaalarına değil de, millet adına karar veren şerefli ve âdil hâkimlerin hükümlerine itimad ederek İslâma hizmet için Nur Risalelerini arzu edenlere veren bir kimsenin fiilinde kast-ı cürmî bulunmadığı halde, aksine hareket eden Ceza Genel Kurulunun maznunların hareketinde cürmî kastın var olduğu iddiasında bulunması da yolsuzdur.

MÜSBET RAPORLARIN NAZAR-I DİKKATE ALINMAMASI, MENFİ RAPORUNUN TERCİH SEBEBİNİN AÇIKLANMAMASI YOLSUZDUR.

14 — Müvekkilim Mehmet Akın ve arkadaşından alınan Nur Risaleleriyle ilgili olarak Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin Temyiz konusu olan dava dosyasında aleyhte delil olarak asistan Erol Cihan, Asistan Çetin Özek ve Doçent Öztekin Tosunun eserlerden bir kısmı hakkında menfi mütalaayı ihtiva eden bilirkişi raporu, lehte ise birçok ihtisas sahibi bilirkişinin; profesör Yusuf Ziya Yörükhanın, Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Profesörlerinden Necati Lügal'in, Profesör Şakir Berki'nin, Ahlâk Felsefesi Doçenti Dr. Nurettin Topçunun, Profesör Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu'nun, İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü sabık Müdürlerinden Ahmed Davudoğlunun, Konya Yüksek İslâm Enstitüsü Hocalarından Ahmed Hamdi Sözen'in, Milli Eğitim Bakanlığı Din Eğitim Dairesi Müdürü Kemal Edip Kürkçüoğlunun, İlâhiyat Fakültesinden Dr. Esat Kılıçerin, Dr. Esat Coşanın, Dr. Mehmet Hatipoğlunun, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İslâm Araştırmaları Enstitüsünden Dr. Salih Tuğ'un İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Anayasa Hukuku Profesörü Dr. Selçuk Özçelik'in, Diyanet İşleri Başkanlığı Sabık Reislerinden dünya çapında âlim Ömer Nasuhi Bilmenin, Diyanet İşleri Reisliğinden (büyük âlim) Emekli Hasan Hüsnü Erdemin, Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere Kurulu Azalarından Avukat Hasan Fehmi Başoğlu, Şehid Oral, Ömer Bilen, A. Hamdi Kasaboğlu, Yusuf Ziyaeddin Ersal, Asım Köksal, Dr. Lütfi Doğan, Dr. Ali Arslan Aydın, M. Şevki Özmen, Osman Keskioğlu, Lütfullah Baydoğan İsmail Kuz ve Abdülkadir İnanın raporları mevcut olduğu halde Ceza Genel Kurulunun bu raporları nazar-ı dikkate almaması, bunlardan bir kelime ile olsun bahsetmemesi, menfi raporları müsbet raporlara niçin tercih ettiğini açıklamama-

sı da Yargıtay 1. ci Ceza Dairesinin 11 12 1953 tarihli ve 4135 3292 sayılı «ve sanık lehinde olan bilirkişi raporunun reddi sebebi gösterilmemesi yolsuz olduğundan hükmün bozulmasına ittifakla karar verildi.» şeklindeki içtihadı muvacehesinde daha başka izahata ihtiyaç bırakmıyacak derecede yolsuzdur. Ve dosyanın layıkıyla tetkik edilemediğinin veya lehdeki delillerin nazar-ı dikkate alınmadığını ister istemez akla getirmektedir.

TEK MENFİ RAPORU ESAS ALIP, KESİN KARARLARI RAPORLA HÜKÜMSÜZ ADDEDERCESİNE HAREKET DE YOLSUZDUR.

15 — Müvekkilim Mehmet Akın ve arkadaşından alınan kitaplardan bir kısmının aleyhindeki delil asistan Çetin Özek ve arkadaşlarının raporudur. Müvekkilimden alınan kitapların lehinde ise, adları yukarıda zikredilen zatların raporlarından başka muhtelif adlî mercilerin bu eserlerin suç teşkil etmediğini belirten kesin kararları vardır ve bunlar dosyasına konmuş bulunmaktadır. Kesin kararlar varken, müsbet bilirkişi raporları karşısında ilmî ve hukukî değerden mahrum menfî raporun esas alınmasını istemek ve kararı bozmak, yasama (millet meclisi ve senato) yürütme (Bakanlıklar) organları ve idareyi bağladığı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132. ci maddesiyle açıklanan, mahkemeleri bağladığı ise Ceza Genel Kurulunun 19/11 1962 günlü ve 48/44 sayılı kararıyle açıklanan mahkeme kararlarının bilirkişi raporuyla kaldırılmasına, bertaraf edilmesine veya hükümsüz addedilmesine fetva vermek demektir ki, aklen, mantiken ve hukuken mümkün olmayan bir hareketin mümkün olduğunu ilân edercesine Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararının bozulması bu bakımdan da yolsuz bulunmaktadır.

YARGITAYIN, KANAATINI ÖNCEDEN AÇIKLAYAN, KUR'ANA, İSLAMA, DİNE, RİSALE-İ NURA VE BEDİÜZZAMANA SALDIRAN, BİR BİLİRKİŞİNİN YALAN YANLIŞ MÜTALAASINI ESAS ALMASI DA YOLSUZDUR.

16 — Bitaraf olmayan, görüşlerini ilân etmiş bulunan ve dünya görüşü ve din ve laiklik anlayışı bakımından menfî bir tavır gösteren bilirkişi mütalaa ve iddialarının esas alınması suretiyle Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin Nurculuk hakkındaki kararının bozulması yolsuzdur. Bilirkişi vazifeye başladıktan ve fakat mütalaasını beyan etmeden önce ceza muhakemeleri Usul Kanununun 72. ci maddesi gereğince «bitarafane ve tamamen ilim ve fenne muvafık olarak reyimi beyan edeceğime vicdanım üzerine yemin ederim.», şeklinde yemin ettiğine göre, bîtaraf olmayan bir kimsenin veya reyini ihsas etmiş olan ve dinî sahada zıt bir dünya görüşüne sahib olan bir kimsenin dinî mevzularda niçin bilirkişi olamayacağı hakkında uzun konuşmağa lüzum olmasa gerek.

Hakikaten Burdur Ağır Ceza Mahkemesindeki davada menfî mütalaa ihtiva eden raporu yazan ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun başlıca müstenidatını teşkil eden kitabın yazarı Çetik Özek evvela ihsas-ı reyde bulunmuş, reyini Milliyet Gazetesinde yazdığı bir seri tefrikada, Türkiyede laiklik adlı kitabında, ve o kitaptan aktarılan «Türkiyede Gericilik Hareketleri Ve Nurculuğun İçyüzü» adını taşıyan gayr-ı ilmî ve gayr-ı ciddi kitabında, Kırklarelinde verdiği bir konferansta ve yayınladığı bazı makalelerde beyan etmiştir. Bu bakımdan böyle bir bilirkişinin verdiği mütalaalara hüküm bina edilemiyeceği izahtan vârestedir. Bu bilirkişi sözü geçen makale, konferans ve kitaplarında bitaraflıkla bağdaşmayacak tabirlerle Bediüzzamana, Talebelerine ve eserlere taarruzlarda bulunmak suretiyle taraf tutmaktan daha ileri mütecavizkâr bir davranış göstermiştir. Bu bakım-

dan da Çetin Özeğin hâdisemizde bilirkişilik görevine müsait olmadığını kabul etmek zaruridir.

Bilirkişinin sahip olduğu ve müdafaa ettiği görüşler de onun dini mevzularda bilirkişilik vazifesi yapmaması gerektiğini isbat edecek mahiyettedir. Asistan Çetin Özeğin «Türkiyede Laiklik» adlı kitabından yapılacak nakiller bunu hiç bir tereddüde yer kalmıyacak şekilde isbat eder. Bu kitaptan çıkarılmış aşağıdaki cümleler asistan Çetin Özeğin, dine afyon, mani-i terakki, Kur'ana Çöl kanunu diye hücum ettiğini, her ileri harekete komünizm diyorlar diye yakındığını, komünizmi ne şekilde gösterdiğini, laik devlette dine müsamahanın caiz olmadığı fikrini naklettiğini, dinsizliğin kanunla himayesini istediğini gösterecektir:

Lâik Devlette Dine Müsamaha Caiz Değilmiş!..

"Laik bir devlette, devlet dinî olması değil, bir dine müsamaha gösterilmesi bile düşünülecek, arzulanacak birşey değildir." (S. 151)

Dinsizliğin Himayesi, Din Hürriyetini Koruyan en Mükemmel Sistemmiş

"...Laikliğin bir ülkede tam anlamiyle gerçekleşebilmesi için dinsizliğin de cezaen himaye görmesi gerektiğini belirtmiştir. Dine inanmamak bir hürriyet konusu olacak ve dine inanma hürriyetinin korunduğu gibi korunacaktır. Gerçekten dini, bir hürriyet problemi olarak kabul eden görüşler, dine inanmayışı da din hürriyetinin bir kısmı olarak düşünmekte ve korunmasını savunmaktadırlar. Bu şekilde din hürriyetini tam olarak korumuş sistem ise sadece halk cumhuriyetlerinde görülmektedir..." (S.184-185)

İslama Ve Kur'ana Çöl Kanunu Diye Taarruz Eden Bilirkişi

a- "Bu memleketler hala, asırlarca öncesinin çöl kanun-

lariyle idare edilmektedirler. Türkiye laik sistemi benimsemekle çöl kanunlariyle idare edilmekten kurtulmuştur..." (S.143)

b- "...Diğer doğu ülkelerde, çöl kanunlarını atıp..." (S. 149)

c- "...Çöl kanunlarının hâkim kılındığı Arap ülkelerinde.." (S. 153)

Komünizme karşı hükümleri de ihtiva eden 141. Maddenin kaldırılması için faaliyette bulunan bilirkişinin bu madde hakkındaki düşünceleri:

a- "...Türk Ceza Kanununun 141. ci Maddesi komünist veya Faşist iktisadî nizamın propagandasını yapmak, onun gerçekleşmesini temin etmek için gerekli faaliyetlerde bulunmak şeklindeki bir hürriyeti tahdit etmek suretiyle, devletin kapitalist nizamını korumak gayesini gütmektedir." (S. 290)

b- "...Ceza Kanunumuzun 141 ve 163. cü Maddeleri ayni mahiyettedir. Birisi ekonomik ve sosyal temel nizamları, hâkim olan sınıfı ve onun sahip olduğu fikrî muhtevayı korur. Diğeri ise devletimizin temel nizamlarında hâkim olan lâik fikrî hareketi muhafaza eder.

GELENEKÇİLERE HÜCUM PERDESİ ALTINDA KOMÜNİZMİ NASIL GÖSTERİYOR

a- "Türkiyede gelenekçilerin her ileri, aydınlık ve haksever davranışa taktıkları bir marka vardır: komünizm." (S.124)

b- "Gelenekçilerin, hurafelere karşı ilmi gelişimci, dinamik her hareketi komünistlikle suçlandırmaları..." (S.126)

c- "Gelenekçilerin komünizm dedikleri, kütlelerin insanlık şereflerine uygun bir hayatı istemeleri, kaderci din felsefesini reddetmeleridir." (S.157)

d- "Aşırı iktisad ünitelerin yok edilmesi ile, iç istismar da kaldırılacaktır... İstismarcı geri kuvvetler toplumun uyarılması ve kalkınması yönünden yapılan her davranışa karşıdırlar... Toplumun ve kişinin hakkını taleb etmesini komünizmle damgalamaktadırlar." (S. 536)

BU, BATIYA KARŞI HANGİ YOLA DAVETTİR?

"Doğu, batının davranışına karşı reaksiyoner olacaktır. Batının yarattığı dramı görmek ve gördükten sonra seçilecek yolu tayin etmek gereklidir." (S.532)

DİNİ AFYON, ZİNCİR VE MANİ-İ TERAKKİ TELAKKİ EDEN BİLİRKİŞİNİN DİN VE LAİKLİK ANLAYIŞI MARKSİST ANLAYIŞA UYGUNDUR

a- "Türk devrimleri ilk gününden beri asırlarca devam edegelmiş şeriat despotizmini ve dinin dünyevi hâkimiyetini yıkmak olmuştur." (S.52)

b- "Laikleşmenin ve devrimlerin esas temeli dinin, dinliliğin bütün sosyal oluşu ihata edip ona müessir bir kuvvet mertebesinde bulunmayışını sağlamak fikrine dayanmaktadır.." (S.73)

c- "Toplum düzenine karışmış dinî düşünce ve metod, toplumun gelişimini önleyen zincir ödevini görmektedir." (S.142)

ç- "Devleti... din zincirinden, köstekğinden kurtarmak gereklidir. "(S.146)

d- "Dini, toplumsal bir değer olarak çıkarıp laikleşmekle..." (S.150)

e- "Dinler, iktisadî istismara dayanan toplum düzenini savunmuşlardır. Ezilenleri, açları uyuşturan bir Ahiret fikri yaratılmıştır." (S.152)

f- "Dinler... kişiyi, din afyonları içinde silik, isyansız, yaşamasız kılmak isterler." (S.152)

g-"Dinin afyon etkisi gösteren... kurallarından..." (S.161)

ğ- "Dinin emredicilik ve düzenleyicilik vasfını engellemek için din, toplumsal hayattan çıkarılmıştır." (S.521)

h- "Yaşadığımız dünyada acı ve sefalet çekenler cennetle avutulmaktadır. ...Din, fertlerin kişiliklerini öldürmüştür." (S.527)

k- "İslam, siyaseti emrettiği için, İslamın siyasetini reddeden laik sistem tabii olarak şer'i esaslara aykırı düşmüştür.

Şer'i esasların mevcudiyetini her şeyden üstün tutan... islamcılar tabiatiyle dine aykırı olan siyasi biçimi benimsememişlerdir." (S.528)

1- "Din, özellikle doğuda iç ve dış istismarı sağlamıştır." (S.534)

•

Yaptığımız nakillerden anlaşılacağı üzere Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararının temelini teşkil eden kitap ve mütalaanın sahibi olan asistan Çetin Özek, dine, İslâma ve Kur'ana karşıdır. Dini mevzularda dünya görüşü itibariyle bîtaraf hareket etmesine imkân yoktur. Bu bilirkişi laik bir devlette dine müsamahanın câiz olmadığını iddia ederken, dinsizliğin kanunen de himaye altına alınmasını istemektedir. Laik nizamı en mükemmel şekilde gerçekleştiren sistemin halk cumhuriyetleri (hangi devletlere halk cumhuriyetleri denildiği mevzuunda acaba izaha ihtiyaç varmıdır?) olduğunu ifade eden bilirkişi Türkiyedeki laikliğin garb tipi laiklik olmadığını söylerken Türkiyedeki laikliği ve hedeflerini komünist tipi laiklık şeklinde de tefsir etmekten geri kalmamakta, marksistlerin görüşüne uygun şekilde dine afyon, zincir ve mani-i terakki diyerek de taarruz etmektedir. Kur'anı, İslamı çöl kanunu şeklinde vasıflandırmaktan dahi çekinmeyen ve Risale-i Nur, Nurculuk ve Bediüzzaman aleyhine yazılar ve makaleler, kitaplar yayınlamış, konferanslar vermiş bir kimsenin -asistan Çetin Özeğin- kitap ve raporuna istinad eden Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararının bu bakımdan da yolsuzluğu aşıkârdır.

Bu arada şu hususu da ilave etmek isteriz: Eğer asistan Çetin Özek Pariste yayınlanan EST ET OUEST Dergisinin 1 Ocak 1960 gün ve 228 sayılı nüshasının 12. sayfasında "Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliğinde dine karşı Yeni Taarruz" başlıklı makalenin şu pasajlarını okumuş olsaydı bizleri su-i zanna sevketmemek için dine, din adamlarına, islama ve Kur'ana bu kadar açık taarruzda bulunamazdı.

Sözü geçen makalede şöyle denilmektedir:

"S. S. C. B. de Dine Karşı Yeni Taarruz"

"Birkaç aydır S. S. C. B. de dine karşı hücumlar yine şiddetlendi. Bu seferki taktik din adamlarının ahlâkî taraflarını hücum mevzuu yapmaktır. Bu hususta Sovyet Gazeteleri rezilane şeyler uydurmaktadırlar.

1959 İlkbaharından beri Sovyet basınında din aleyhtarı propagandası şiddetle tekrar başladı. Bu hususta yazıların sayıları da üsluplarındaki şiddet de arttı. Şimdi bir gazetede ayda ortalama üç kerre din aleyhtarı makale çıkıyor. Eskiden ortalama ayda bir kerre ve en fazla iki kerre idi... 1957 Pan Sovyetik din aleyhtarı konferansı şunları tavsiye etmişti:

"Dinleri gözden düşürtmek, bunun için bilhassa dinlerin temel inançlarını ve ibadet şekillerini sihirbazlık, putçuluk gibi şeylere benzetmek ve dinlerin kapitalistler tarafından halkı sefaletle ve içtimai istismar ile mücadele etmekten alakoymak için icad edilmiş.. olduğunu telkin etmek, din adamlariyle üfürükçüleri, falcıları ve sair batıl itikatlara istinaden menfaat temin edenleri ayni zümre halinde göstermek."

"Fazla tefsirlerde bulunmadan sadece müsbet ilimlerin kıymet taşıdığına dair propagandaya kuvvet vermek."

"Komünizme medeniyetçi ve ilerici bir kıymet atfetmek."

"İki yıl müddetle dine karşı mücadelede bu yol tutuldu. Kommüniste Estonii Dergisi (1958, No: 2) Diyordu ki:

"İdari kararlarla din tasfiye edilemez. Yasaklar ve tehditler sadece müminlerin taassubunu kuvvetlendirir.

"İftiralar Kampanyası"

"1959 Nisanında bu siyasette ilk değişiklik görüldü. 13 Nisan günlü Soviet sikaia Kirgizia Gazetesi "Eskiden kalma din bakiyelerini" şiddetle itham etti ve mollaların (hocaların) cinayetlerini ve utanç veren hareketlerini sayıp döktü."

"Hıristiyan rahiplere de çeşitli kötülükler ve ahlaksızlıklar isnad ediliyordu. (Aynı tarihlerde muhtelif gazetelerde) Bunlara samimiyetsizlik, menfaat düşkünlüğü, hırsızlık ve çeşitli ahlâksızlıklardan başka, rejim düşmanlığı ve el altından Sovyet kalkınma gayretlerini baltalamak da isnad ediliyordu. Bu kampanya Stalin devrinde olanlardan da daha şiddetli ve sürekli idi. Tabii bu yalanlara ve iftiralara karşı rahiplere hiç bir kendini müdafaa etmek hakkı ve imkânı tanınmıyordu."

"Bir takım din adamlarının sarhoşluklarına ve cinsi ahlaksızlıklarına dair çeşitli yalanlar tafsilatiyle uyduruluyordu."

"Uslûp değişmiş ve dine karşı en ağır küfürler ve hücumlar başlamıştır.. aynı tarihlerde bütün Peyk memleketlerde de aynı şekilde din aleyhtarı kampanyalara girişilmiştir." (Türkiyede de dine ve dindarlara taarruzda ayni sistemin harfiyen tatbik edildiğini gazeteleri takib edenler tesbitte zorluk çekmezler.)

MAHKEMEYİ, YAZININ SUÇ OLUP OLMADIĞINI TAYİN MAHKEMENİN VAZİFESİ İKEN ONA MÜDAHALE EDEN BİLİRKİŞİNİN RAPORUNU KABULE MECBUR ADDETMEK DE YOLSUZDUR

17- Ancak ihtisasa taalluk eden mes'elelerde bilirkişiye müracaat edilebileceği, bilirkişiden sadece tetkik konusu kitap, broşür, mecmua ve gazetedeki yazıyı tahlil edip, maksad-ı asliyi araştırması istenebileceği ve bilirkişinin yazıda suç olup olmadığı, suç unsurlarının teşekkül edip etmediği, cürmî kasdın bulunup bulunmadığı mevzuunda mütalaa beyan edemiyeceği, bunları tayin, hâkimin vazifesi olduğu; kanun, usul, tatbikat, ictihad ve doktrinde hiçbir şüpheye ve tereddüde imkân kalmıyacak şekilde açıklamış ve hâkimin bilirkişi mütalâası ile bağlı da olmadığı ayni şekilde ortaya çıkmış olduğu halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bilirkişi-

nin suç unsurunu ihtiva ettiğini bildirdiği eserlerin müsadere edilmediğinden Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararını bozması da yolsuzdur.

Hakikaten bilirkişi tetkikatının hangi hallerde yapılabileceği, hâkimin bilirkişi raporu ile bağlı olup olmıyacağı, bilirkişinin yazıda suç unsuru olup olmadığı hakkında mütalâa verip veremiyeceği hakkındaki ilmî görüşün 124/37 sayılı ve 5/12 1941 tarihli tamimde "Bazı mahkemelerde matbualar vasıtasiyle işlenen suçlarda ehl-i vukufun rey ve mütalaası alınmaksızın hâkim tarafından doğrudan doğruya hüküm verilemiyeceğine dair yanlış bir zihniyetin hâkim olduğu ve hattâ yazıda suç mahiyeti mevcut olup olmadığının da hallinin ehl-i vukufa bırakıldığı görülmüştür.

Gördüğü davanın hakiki ehl-i vukufu hâkimin kendisidir. Kendisinin halledebileceği bir mesele hakkında hâkim ehl-i vukufun rey ve mütalaasına müracaata mecbur değildir. Ehl-i vukufa müracaata lüzum ve ihtiyaç olup olmadığını hâkim bizzat takdir eder. Ancak ihtisasının haricinde kalan meseleler hakkında ehl-i vukufa müracaat eder. Bunların rey ve mütalaalariyle hiçbir zaman mukayyed değildir. Ehl-i vukufun reyi kendisini tatmin etmezse mes'eleyi başka bir ehl-i vukufa tetkik ettirir. Mutmain olmak için ehl-i vukuftan lüzum gördüğü mütemmim izahatı alır. Muhtelif ehl-i vukufların mutearız reyleri karşısında esbabını zikretmek suretiyle râcih olan reye itibar eder. Bilhassa hâdisenin suç teşkil edip etmediği suçluya suçun isnad kabiliyeti olup olmadığı hükmen halledilmek icap eder.

....Binaenaleyh, hakimlerimizin bizzat halletmeye muktedir oldukları meseleler hakkında ehl-i vukufa müracaat etmemeleri ve bilhassa ihtisaslarının yetmediği noktalarda ehl-i vukufun rey ve mütalaasına müracaat ettikleri hallerde de bu rey ve mütalaaları takdir ederek hâdisenin suç teşkil edip etmediğini ve suçluya isnad kabiliyetini hâiz olup olmadığı gibi, ehl-i vukufun selahiyetine dahil olmayan hususatı, bu rey ve mütalaalardan

istifade etmek suretiyle bizzat halletmeleri icap ettiğinden, bu tamim dairesinde murakebe vazifesinin ifası lüzumu bildirilir; ve keza daireniz dahilindeki C. Savcılıklarına da keyfiyetin tebliği istenir." (Ceza İş. U. Md. 24/37 S. 5. 12. 1941 T. li tamimi) şeklinde belirtmiş olduğu gibi; sabık Yargıtay Başkanlarından Baha Arıkan da bu husustaki ilmî görüşü "Basın Suçlarında Bilirkişi" başlıklı makalesinde şu şekilde belirtmiş bulunmaktadır:

«Bilirkişi her hangi bir hâdise hakkında hâkimin ihtisası dışında olan, ihtisası dolayısiyle netice çıkarabilecek olan kimsedir... Her hangi bir davada bilirkişinin vazifesi, haiz olduğu ihtisasa göre hâkimin o ihtisas yüzünden müşavirliğini yapmaktan ibarettir. Ancak şurasını hemen belirtmek lazımdır ki, bilirkişinin müşavirliği, hâkimin kanaatı üzerindeki müşavirliği demek değildir. Bilirkişi ancak hâkimin ihtisas sahibi bulunmadığı, kendisinin ihtisası dışında bulunan mesele hakkında hâkimi tenvir edecektir. Hâkim, bilirkişi tarafından verilen malumata inanıp inanmamakta, kanaat getirip getirmemekte mutlak surette serbest bulunmaktadır. Hâkim, ihtisasa taalluk eden o mes'elede kendi vicdani kanaatini temin edinceye kadar uğraşmak mecburiyetindedir. Yoksa her hangi bir bilirkişinin mütalâası, hâkimin vicdani kanaatı hâsıl olmadıkça hâkimi bağlamak imkânından mahrumdur. Demek oluyor ki bilirkişinin mütalâası, yâni hâkim nezdindeki müşavirliği; ihtisası olan mes'ele hakkında hâkimi aydınlatmaktan ibarettir. Onun içindir ki, bilirkişinin bu müşavirlik sıfatını hiçbir zaman hâkimin delilleri takdir etmesi hususundaki müşavirlik gibi telakki etmemek icap etmektedir..» (Cumhuriyet, 7 Şubat 1963)

Bu izahattan anlaşılacağı üzere yazıda suç unsuru olup olmadığını tayin doğrudan doğruya hâkimin vazifesi olduğu, bilirkişinin bu mevzuda mütalaa vermeğe selahiyeti olmadığı, böyle bir mütalaa verilmiş olsa bile, hâkim o mütalaayı kabule mecbur olmadığı halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kendi kararlarının da aksine, yazıda suç olmadığını tesbit eden bir heyetin kararını, onun takdir hakkını dahi nazar-ı dikkate al-

madan yazıda suç unsuru olduğunu beyan etmeğe dahi selahiyeti olmayan bilirkişilerin raporunu kabul etmeğe mecbur addetmesi ve bu sebebten sözü geçen kararı bozması yolsuzdur.

BİLİRKİŞİ TETKİKATI USULLERİNE RİAYET ETMEYEN RAPORU, MAHKEME KABULE MECBUR DEĞİLDİR

18 — Bilirkişilerin maksad-ı asliyi araştırmadan ve metne sadık kalmadan ve bilerek veya bilmeyerek hakikate aykırı iddiaları ileri sürerek veya yanlış anlamalara düşerek bazı kelime ve cümlelerden mana istihracına teşebbüs ettikleri ve tetkikat usulüne aykırı hareket ettikleri, rapor ve kitapların karşılaştırılması ile anlaşılabileceği halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun böyle bir usule muracaat etmeden, tetkikat neticesi raporu kabul etmiyen Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararını bozması bu bakımdan da yerinde değildir. Zira, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 17.12.1935 tarihli ve 3023/3344 sayılı kararında belirtildiği üzere: «Yazıların incelenmesindeki kıstas, yazıdan matlub olan maksadın araştırılması esasına dayanmış ve yalnız bazı kelime ve cümlelerden mana istihracı kastın tezahür ve tesbitine medar olamıyacağı derkâr bulunmuş.» demek suretiyle bazı kelime ve cümlelerden mana istihracının doğru olmadığını ve yazının heyet-i umumiyesini tetkikle, yazıyı yazmakta âmil olan esas maksadın araştırılmasının icab ettiğini beyan ve ifade etmiştir.

Yargıtay Birinci Ceza Dairesi 10.10.1952 tarih ve 3823/3344 sayılı kararında ise:

Bilirkişi raporunda makalenin zikrolunan münderecatı bahiskonusu edilmiyerek umumi mahiyette mütalaa beyaniyle iktifa edildiği cihetle rapor hükme medar olacak kıymet ve ehemmiyeti hâiz değildir.» demek suretiyle dava konusu yazının münderecatını tahlil yerine umumi mahiyette mütalâadan ibaret raporlara hüküm bina edilemiyeceği esasını açıklamıştır. Burdur Ağır Ceza Mahkemesi sözü geçen bilirkişi raporunun

bazı yerlerinde umumi mahiyette mütalaalar verildiğini ve fakat tetkik konusu eserlerin tahlilinin yapılmadığını müşahede etmiş, bazı yerlerde eserin şurasından veya burasından değişikliklere uğrayan cümleler, kelimeler ele alınmak suretiyle mana verilmeğe çalışıldığını, maksad-ı aslînin tesbitine çalışılmadığını görmüş, bazı bölümlerde ise, dava konusu eserlerde bulunmayan manaların çıkarıldığını tesbit etmiş, ve raporu kitaplarla karşılaştırdıktan sonra ihticaca salih olmadığı neticesine vararak maznunların beraetiyle beraber, hakkında pek çok müsbet raporlar ve kesin iade kararları olan Nur Risalelerini iade etmiştir. Şu hâle göre usule, kanuna, içtihadlara, doktrine, hususan Yargıtayın koyduğu müstakar usûl ve kaidelere uygun olarak hareket eden Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararının Yargıtayın tesbit ettiği esaslara aykırı mahiyet arzeden raporu reddetmesi sebebiyle Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından bozulması yolsuzdur.

MAHKEME DİNÎ SAHADA OLDUĞU GİBİ, HUKUKÎ SAHADA DA İHTİSAS SAHİBİ OLMAYAN BİLİRKİŞİ RAPORUNU KABULE MECBUR ADDEDİLEMEZ

19 — Dinî sahada olduğu gibi, hukukî sahada dahi ihtisas sahibi olmayan bilirkişilerin raporuna istinaden Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararının bozulmuş olması bu bakımdan da yerinde değildir.

Bir yazının suç teşkil edip etmediğini tesbit, hâkimin vazifesi olduğuna ve bu işe, kanunen olduğu kadar, mantıken de daha ehil bulunmasına, Hukuk Fakültesinden mezun ve yıllardır kanunun tatbiki ile meşgul olan, ictihatları takip eden hâkimin yalnız nazariyatla meşgul olan bir hukuk asistanı, doçent veya profesöründen daha selahiyetle bu vazifeyi yerine getirmesinin tabii bulunmasına ve hâkimin ancak ihtisasa taalluk eden mes'elelerde bilirkişiye müracaat edebilmesinin mümkün olmasına, dâva konusu eserlerin dini eserler olup, bun-

ların mahiyet ve gayesinin anlaşılabilmesi için ancak dinî sahada, hususen Tefsir, Fıkıh, Kelâm ve Akaid gibi dinî ilimlerde ihtisası bulunan, Arapçaya vakıf olan bilirkişilerin mütalaa vermesi icap etmesine, davamızdaki bilirkişilerin hukuk sahasında asistan veya doçent olmalarının, Kur'an tefsirlerini, dinî eserleri tetkik selâhiyetini kendilerine vermemesine ve esasen bu bilirkişilerin dinî sahada ihtisas sahibi olduklarının iddia edilmemesine göre hiç olmazsa kendi sahalarında ihtisas sahibi olmaları ceza Hukuku esaslarına aykırı mütalaa vermemeleri gerekirdi. Raporunu tetkik ettiğimiz bilirkişilerin kendi sahalarında bile ihtisas sahibi olmadıkları ve kendi ilîm dallarına taalluk eden sahalarda dahi yanlış mütalaa verdikleri görülmektedir. Gerçekten bilirkişilerin ünvanlarına baktığımız zaman, birisinin doçent, ikisinin ise asistan olduğunu görüyoruz. Asistan, mensup olunan ilim dalının en alt kademesinde bulunan ve o sahanın acemisi olan ve o ilim dalında ihtisas ve otorite ile alakası bulunmıyan kimse demektir. Bu sebeble davamızda mütalaa beyan eden bilirkişilerden asistan Erol Cihan ve asistan Çetin Özek ihtisas sahibi kişiler değildir. Doçent olan zâta gelince:O da Ceza Hukuku sahasında iht'sas sahibi değildir .Şu hale göre bilirkişiler evvelemirde Ceza Hukuku sahasında ihtisas sahibi olmadıkları aşikâr olan kişilerdir. Ceza Hukukunun kanunsuz suç olmıyacağı esasını koyduğu ve kanunda Nurculuk diye bir suç olmadığı halde, bilirkişilerin Nurculuk diye suç kabul etmeleri, Ceza Hukuku, tefsir veya kıyas yoluyla hükme varılamıyacağını esasa bağladığı halde, onların tefsir veya kıyas yoluyla netice istihsaline çalışmaları, . kanunları, yaşayan şahıslar ihlal edebilecekleri halde, bilirkişilerimizin ölen bir kimsenin 6187 sayılı kanunu ihlâl ettiğinden bahsedebilmeleri, kaziye-i muhkeme teşkil eden kararların müessiriyetini ve tesir sahasını herkesden iyi bilmeleri icap ederken, muhkem kaziyeden bir kelime ile dahi bahsetmemeleri, kararların bilirkişi raporlariyle kaldırılmasına imkân-ı hukuki olmadığı halde, bundan tegafül etmeleri, bilirkişinin umumi şekilde mütalaa beyaniyle iktifa edemiyeceği ve bazı kelime ve cümle-

lerden mana istihracına çalışamıyacakları ve tetkik konusu eserde maksad-ı asliyi araştırması icap edeceği, yargıtay içtihadlarında dahi açıklandığı halde, bundan haberdar olmayışları, Bediüzzamanı medh ü senanın niçin suç olmıyacağı yargıtay içtihadleriyle belirtilmiş olduğu halde, bilirkişilerin bu mevzua da temas etmeyişleri, basın yoluyla işlendiği iddia edilen suçlarda altı aylık mürur-u zaman olduğuna ve artık takibat yapılamıyacağına dikkati çekmemeleri, mütalaa verdiği kitaplardan 6187 sayılı kanuna muhalif gösterdiklerinin neşir tarihleri sebebiyle 115 ve 158 sayılı af kanunlarının şumulüne dahil olduğunu düşünememesi, ihlâli iddia edilen kanunların unsurlarının ilmî tahlilini yapmamaları ve hususen laikliğin tarif edilmemiş olması karşısında ne şekilde hareket edilmesi icap edeceğini açıklayamamış olmaları, bilirkişi tayin edilen bu şahısların hukukî sahada dahi ihtisas sahibi olmadıklarını göstermektedir. Buna rağmen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun dinî sahada olduğu gibi, ceza hukuku sahasında dahi ihtisası olmayan ve ekseriyeti asistanlardan ibaret olan üç kişilik bilirkişi heyetinin raporunu esas alıp, Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararını bozmuş olmaları yolsuzdur.

DAVA İLE İLGİLİ OLARAK İLERİ SÜRÜLEN FARKLI İDDİA, MÜDAFAA VE İHTİLAFLI NOKTALARIN YARGITAY TARAFINDAN KARARA BAĞLANMAMASI DA YOLSUZDUR.

20 — Yargıtayın iddia ve müdafaanın, kararın, Daire bozma kararının bozma kararına karşı yapılan itirazların ve mahkemenin ısrar kararının farklı taraflarını ve bilhassa ihtilâflı noktaları ve müdafaanın delillerini inceleyip bir neticeye bağlaması kanun icabı olduğu ve yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 6.5.1952 tarih ve 861/1018 sayılı kararında bu esas «maznun tarafından ileri sürülen deliller de toplanıp, leh ve aleyhteki sü-

but delillerinin birlikte tahlil ve münakaşa edilmesi lazımdır.» demek suretiyle de açıklanmış olduğu halde bu esasa da riayet etmemesi yerinde değildir.

Hakikaten dava dosyası tetkik edildiğinde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun ihtilaflı pek çok noktaları veya ileri sürülen bütün müdâfaaları ve kararın esbab-ı mucibesini, Birinci Ceza Dairesinin sükûtla geçiştirdiği ve hususan Bakanlar Kurulunun memleket içinde yayınlanan kitapları toplatmağa yetkisinin olup olmadığı, kesin kararlar muvacehesinde Nur Risalelerinin tekrar dava konusu olup olmıyacağı, müsbet bilirkişi raporları muvacehesinde menfi bilirkişi raporunun değerinin neden ibaret olduğu, bilirkişi raporlarının kesin kararları hükümsüz addetmeye yetki verip vermediği, laikliğin tarif edilmemiş olması, kanunsuz suç ve ceza olmaması muvacehesinde ceza verilip verilemiyeceği, Nurcuların hiç bir menfi hareketinin görülmemiş olmasına rağmen ve bu hususun yüzlerce mahkemenin kesin karariyle de tesbit edilmiş, fiilen de görülmüş olmasına rağmen, nasıl devlet nizamına zarar verebileceklerinden bahsedilebildiği, bilirkişilerin raporlarında gerçeğe aykırı iddiaların söylenilen cümlelerin atıfta bulunan sayfalarda görülmemesine rağmen Birinci Ceza Dairesinin raporlarla kitapları mukayese etmediği halde, nasıl olup da kararı bozabildiği, bilirkişilerin bitaraf olup olmadıkları, bilirkişinin vazifesinin hudutlarını aşıp aşmadığı, tefsir veya kıyasa ceza hukukunda cevaz olup olmadığı, bilirkişinin tetkikat usulunün doğru olup olmadığı, Bediüzzamanı methetmenin suç olup olamıyacağı, hayatta olmayan şahısların kanunları ihlâl etmesinin mümkün olup olmadığı, Bediüzzamanın Türk Milletinin Müslüman kalmasının şart ve faydalı olduğunu beyan etmesinin nasıl suç sayılabildiği, basın suçlarında altı aylık mürur-u zaman olması sebebiyle bu müddetin dolmasından sonra dava açılıp açılamıyacağı, Kur'an-ı Kerimin basılması, satılması serbestken, âyetlerden bahsedilmesinin nasıl suç addedildiği, Kur'anın tefsirini yapıp, hakikatlerini beyan ve müdafaanın nasıl suçlandırılabildiği, hâkimin delilleri takdir hakkının nasıl bertaraf edilebildi-

ği ve bilirkişiye nasıl hâkimin üzerinde bir değer verilebildiği, din adına konuşmak için Yargıtaydan fetva almak mecburiyetinin olup olmadığı gibi mevzuları tahlil edip karara bağlamaması da yolsuzdur.

AYETLERİN MEALLERİNİ VERMEK, TEFSİRİNİ YAPMAK, HİKMETLERİNİ AÇIKLAMAK, DİN VE İSLAM MUTERADİFİ OLAN ŞERİATI MÜCERRED MEDH Ü SENA SUÇ HALİNE GETİRİLEMEZ.

21 — Ayetlerin meallerinin verilmesini, tefsirlerinin yapılmasını, hikmetlerinin açıklanması, tecavüzlere karşı İslamın hakikatlerini, âyetlerin hikmetlerinin müdafaasını dinin ve İslamın müteradifi olan şeriatın mücerred medhinin laikliğe aykırı göstermeye çalışan bilirkişilerin raporuna değer vermek de yerinde değildir. Zira Kur'an-ı Kerim mealini neşretmek, tefsirlerini yapmak, hükümlerin hikmetlerini açıklamak ve taarruzlara karşı İslâmı ve onun müteradifi olan şeriatı müdafaa etmek başkadır, İslamın siyasi prensiplerini mevcut devlet nizamında tatbik edilmesini istemek başkadır.

Mes'eleyi aydınlığa kavuşturmak için önce şeriatın, dinin ve İslâmın müteradifi olduğunu, daha sonra şeriatın tarifini ve nihayet dinin, İslâmın, şeriatın ve Kur'an hükümlerinin medh ü senasının esasen yapılagelmekte olduğunun örneklerini vereceek ve bu suretle bilirkişilerin mütalaalarının hatalı olduğunu ve Yargıtayın böyle bir rapora istinad eden kararının yolsuzluğunu ortaya çıkaracağız.

ŞERİATIN DİN, VE İSLAM KARŞILIĞI KULLANILDIĞINI GÖSTEREN ÖRNEKLER:

a — «Hakiki bir din, Allah Teala Hazretlerinin bir kanunudur ve birtakım hükümlerin, hakikatlerin mukaddes bir mecmuasıdır ki, bunu peygamberleri vasıtasiyle insanlara lütuf ve ihsan buyurmuştur. Bu kanun, insanları hayra götürür;

insanlar, bu ilâhi kanunun hükümlerine kendi güzel ihtiyarlariyle riayet ettikçe doğru yolu bulmuş olurlar. Dünyada da âhirette de selamete, saadete kavuşurlar...

İslam dini, hakiki dinlerin en sonu ve en mükemmelidir. Bu mübarek din, yalnız bir kavme, bir asra mahsus değildir. Belki bütün insanlara ve bütün asırlara ait umumi, fıtri bir dindir. İnsanların yaradılışlarına yaşayışlarına tamamiyle uygundur. Bu muazzam din, bir necat ve felah yoludur, bir selamet ve saadet kaynağıdır. Ve mukaddes mabudumuzun razı olduğu yegâne dinden ibarettir.

...Vakta ki İslâm güneşi doğmağa başladı, derhal âlemin birçok tarafları aydınlandı. İnsaniyet âlemi haktan, adalette, müsavat ile kardeşlikten haberdar oldu. Putların, insanların ayaklarına eğilip tapınan başlar, kâinatın ortaktan, benzerden münezzeh olan Halıki için secdelere kapanmak şerefine erdi; ruhlar yükseldi, diller Hak Tealanın zikriyle bezendi. Gözler büyük yaratıcımızın bedi' eserlerini temaşadan mütehassıl bir yanıklık nurları içinde kaldı.

Velhasıl: Din-i İslâm sayesinde hakiki bir medeniyet, nezih bir insaniyet, pek faideli bir terakki ve en mes'ut bir inkılab vücuda geldi. Artık insanlık âlemi bu mukaddes dine sarıldıkça şünhe yok ki daima yükselecektir...

Allah Tealanın dinine sadece din denildiği gibi, millet, şeriat, İslâm ve din-i İslâm da denir.» (Emekli Diyanet İşleri Reisi Ömer Nasuhi Bilmen Büyük İslâm İlmihali, S. 5.7.8)

b — Konya Yüksek İslam Enstitüsü Tevhid ve Kelam öğretmeni Dr. Ali Arslan Aydının «İslam İnançları Ve Felsefesi (Tevhid Ve Kelâm)» adlı eserinin 29. cu sayfasındaki şu başlıkların okunması bu mevzuda daha fazla izahata ihtiyaç bırakmıyacak kadar sarihtir:

«Şer'i (Dini) hükümler ve kaynakları»

«Şer'i (Dini) hükümler (Ahkâm-ı Şer'iyye) ve nevileri»

c — Aynı zatın sözü geçen eserinin 70. ci sayfasındaki şu cümle ise daha açıktır:

«Haram ve helali, emir ve yasağı, ceza ve mükâfatı tayin eden ve bunları hükme bağlayan dindir, şeriattır.»

ŞERİATİN TARİFİ: ŞERİAT NEDİR?

Şeriatin tarifini kendimiz vermek yerine, ilim âlemince kabul edilen tarifleri «Şeriat nedir?» başlığı altında nakleden (28. 11.1962 tarihli ve 102 Sayılı «Yeni İstiklâldeki» bir yazıyı iktibas etmekle iktifa edeceğiz. «Şeriat nedir» başlıklı yazıda aynen şöyle denilmektedir:

«Şeriat, ahkâm-ı Kur'aniye yani Kur'an hükümlerinin heyet-i mecmuasıdır. Allah nizamı veya Allaha götüren yol demektir ki, bunu eski Diyanet İşleri Reisi Ömer Nasuhi Bilmen «Hukuk-u İslamiye Veya Istılahat-ı Fıkhıyye Kamusu» adlı eserinin 20 ve 21. ci sayfalarında şöyle ifade eder:

«Şeriat, lisan-ı dinde, Cenab-ı Hakkın, kulları için vazetmiş olduğu, dini, dünyevi ahkâmın heyet-i mecmuasıdır. Bu itibarla şeriat: Din ile müradif olup, hem ahkâm-ı asliye denilen itikadiyatı, hem ahkâm-ı fer'iye-yi ameliye denilen ibadet, ahlâk ve muamelatı ihtiva eder.

Şeriat, umumi mânâsına nazaran bir Peygamber-i Zişan tarafından tebliğ edilmiş kanun-u ilahi demektir. Ahkâm-ı şer'iyye denilince, bundan kanun-u ilahi hükümleri manasını anlamak lazımdır. Ve bununla asıl Kur'ana, Hadise, İcmaa sarahaten müstenid olan hükümler kasdedilmiş olur.»

«Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü»nde ise, şeriat şu şekilde tarif edilmektedir:»

«Şeriat Allah tarafından peygamber vasıtasiyle vaz ve tebliğ olunan hükümleri havi İlahi kanun yerinde kullanılır bir tabirdir.»

«Türk Hukuk Kurumu» tarafından hazırlanan «Türk Hukuk Lügatı'nda ise şeriatın şöyle tarif edildiğini görmekteyiz:

«Şeriat, ibadet ve muamelata müteallik olan dini ahkamın heyet-i mecmuasıdır ki, bunlara ahkâm-ı fer'iye-i ameliye denilir. Ceın'i şerayi'. Ma'mafih şeriat tabiri din manasında da müstameldir. Bu takdirde hem ahkâm-ı asliye denilen itika-

dıyatı, hem de ahkâm-ı fer'iyye denilen ibadet, ahlâk, muamelatı ihtiva etmiş olur.

Şer'i, şer'a, meşrea kelimeleri esasen insanı bir nehre, bir su menbaına götüren yol manasınadır. Dini ahkamda insanları içtimai ve manevi hayatın mabihilkıyamı olan bir feyz-i itilâya yetiştirecek bir tarikat-ı İlâhiye olduğu cihetle şer'i ve şeriat namını almıştır.»

Sabık Konya Mebusu ve Eski Şer'iye Vekili Mehmet Vehbi, «Ahkam-ı Kur'aniye» adlı eserinde: «Her kavim için şeriatın lüzumuna dair Ahkâm-ı Kur'aniye» bölümünde şeriatla ilgili şu ayet mealini vermektedir:

«Biz her ümmet için bir şeriat halk ve tayin ettik. Onlar o şeriatla amelederler. Hal böyle olunca, Habibim: Dinsizler seninle münazaa etmesinler. Sen onları Rabb-ı Tealanın Şeriatına davet et. Zira sen, onları ve seni matluba isal eder doğru bir din üzerinesin.»

Bu izahattan anlaşılacağı üzere şeriat, kanun-u İlahidir ve bu kanun iki büyük kısımdan ibarettir. Ahkâm-ı asliye, yani itikadiyat, yani İslâmi iman mevzuunun heyet-i umumiyesi ki, Allaha, Meleklerine, Kitaplarına, Resullerine, Ahiret gününe, Hayır ve Şerrin Allahdan olduğuna, Öldükten sonra tekrar dirileceğimize, Hazret-i Muhammed Aleyhissalatü Vesselamın Allahın kulu ve Resulü olduğuna imandan ibarettir.

Ahkâm-ı fer'iyye ise: ibadet, ahlâk ve muamelatı ihtiva eder. Farz olan ibadetler: Namaz, oruç, hac, zekât ve kelime-i şehadetten ibarettir.

Ahlâkı itmam etmek üzere gönderilen Hazret-i Peygamber Aleyhissalatü vesselamın, ondört asırdan beri olduğu gibi kıyamete kadar da bütün Müslümanlara rehber-i mutlak olacağı izahtan varestedir

Muamelat ise, nikâh, aile münasebetleri, faiz gibi ticari mes'eleler, miras hukuku ve amme hukuku ile ilgili mes'elelerden ibarettir.

Bu izahlardan anlaşılacağı üzere şeriat dairesi; itikadiyat, ibadet ve ahlaktan muamelata kadar geniş bir saha ihtiva etmektedir.

«Kanun vazu, bu şeriat hükümlerini ancak muamelata dair olan kısmı ile kendini mukayyed addetmemiştir. Diğer hükümler, yani itikadiyata, ibadata, ve ahlaka dair bütün hükümler, tamamiyle muta' ve muteberdir. Ve şeriatın bu hükümlerine bütün Müslümanlar itaatla mükelleftirler. Bu hükümlere itaat, bunları bilfiil tatbik, kanunen bir suç değildir. Hatta bu nevi hükümlerin hüsn-ü suretle cereyan ve tatbiki için Diyanet İşleri Müessesesi teşkil edilmiştir ve vazifesi de şeriatın itikadat ibadât ve ahlâka dair kısımlarını neşirden ibarettir.» Eşref Edip Fergan Yeni İstiklâl, S. 11 T. 2. 3 1966 Sayı 238)

DİNİN, İSLAMIN, ŞERİATIN VE KUR'AN HÜKUMLERİNİN MEDH Ü SENASININ ESASEN YAPILABİLMEKTE OLDUĞUNA DAİR ÖRNEKLER :

Başbakanlık Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları arasında çıkan İmam-ı Gazalinin «Eyyühel Veled — Oğlum — «İmam-ı Gazalinin talebesine öğütleri» adlı eserinin 1963 baskısından bazı cümleler:

a — «Evlâdım, bilgi edinmek için tekrar tekrar okumak ve kitapları mütalaa etmek suretiyle nice geceler uyanık kaldın; uykuyu kendine haram ettin. Buna sebeb ne olduğunu bilemem. Eğer gayen dünyalık elde etmek, onun nimetlerini toplamak, mevki ve rütbelerini kazanmak ve arkadaşların arasında üstünlük ve benlik idiyse vay haline.. yazıklar olsun sana!. Yok maksadın eğer peygamberin şeriatini yaşatmak, ahlakını düzeltmek, fenalığı emreden nefsine hâkim olmak idiyse, müjdeler olsun sana... (Oğlum, S. 13, İmam-ı Gazali)

b — «Evladım, ilmin özü; ibadet ve taatin ne olduğunu bilmektir. Bilmelisin ki, taat ve ibadet söz ve iş ile, emir ve yasaklarında Allah ve Resulüne uymaktır. Yani söylediğinde, yap-

tığında ve yapmadıklarında şeriata uymak demektir... Evlâdım, söz ve işinin şeriata uygun olması gerektir. Çünki, şeriata uymayan ilim ve amel sapıklıktır... (İmam-ı Gazali Oğlum S. 30)

c — «..Bana kulluktan (ibadetten) sordun. Bu da üç şeydir: 1 — Şer'î hükümleri korumak..» (Oğlum, İmam Gazali S. 31)

MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞI TARAFINDAN YAYINLANAN İBN-İ HALDUN'UN «MUKADDİME» SİNDEN BİR CÜMLE:

d — «...Şeriatlar insanları ibadet ve muamelelerindeki bütün hallerinde, insan cemiyetleri için tabii olan devlet işlerinde dahi amel edilmesi gerekli dini hükümlerle indirilmiştir. Dinin açık olan bu yolundan ayrılmadığı taktirde bütün insanlar Şâri'in nazar ve himayesi altındadır. Devlet, kahir, tegalluh ve hayvani kuvvetleri kendi hallerinde bulunmak yoluyla idare olunursa, bu facirlik ve düşmanlıktan başka birşey değildir. Bu hal, Şari'in nazarında kötülenmiş olduğu gibi, siyasi hikmet bakımından da öyledir. Devlet ve uyruk, siyasetin ve siyasi olan hükümlerin icabına göre idare olunur ise, bu da yerilmiş olur. Çünki, Allahın nurundan ibaret olan şeriat hükümleri ihmal edilmiş oluyor. Beşerin bütün işi, gerek devlet işi ve gerek başka işler olsun iyiliği ve kötülüğü Ahirette kendisine aittir. Yani iyi ise ecirli ve sevablıdır. Kötü ise cezaya çarptırılır. Allah, elçisi (A.S.M.) ancak dünyadaki iyi ve kötü bütün amelleriniz Ahirette kendinize reddedilir. Yani hayır ise ecir ve sevap kazanır, kötü ise cezaya çarptırılırsınız, der. Siyasi hükümlerde ise ancak dünyevi fayda ve maslahatlar gözönünde bulundurulur. Siyasi kanunları koyanlar, ancak dünya hayatının dış görünüşünü görür ve bilirler. Şari'in maksadı ise, insanların ahiret saadetidir. İşte bundan dolayı, bütün insanların gerek dünyevi ve gerek ahiret işlerinde şeriatlara uygun olarak görmeye sevketmek vâcibdir. Bu vazife kendilerine şeriat in-

dirilmiş olan Peygamberlere, onlardan sonra onların yerine geçenlere (devlet başkanlarına) yükletilmektedir... Siyasetçi demek, akli delil ve hükümlere dayanarak dünya maslahat ve faidelerini elde eden zarar ve ziyanları defetmeye sevk eden insan demektir. Halifelik ise, umumiyetle Âhiret fayda ve maslahatlarını gözönünde bulundurarak şeriat ile işgörmeye sevkeder. Şaria göre, dünya iş ve amellerinin hepsi de (sonucu bakımından) Ahirete racidir. Halifelik ise, dini korumak ve dünya siyasetinin dine uygun olarak idare etmek hususunda şeriat sahibine naiblik etmek demektir...» (İbn-i Haldun, Mukaddime, C. 1, S. 508-509-510, 1954, İstanbul Maarif Basımevi)

İLK DEFA DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI TARAFINDAN BASTIRILAN ELMALI TEFSİRİNDEN ÖRNEKLER :

e — «Her kanun-u hak, bir vazı-ı İlahi olduğundan müstakimdirler. Vaz-ı beşeri olan kanunlar ne ilim, ne din, hiç biri olamazlar, bunlar ilim nokta-i nazarından batıl, din nokta-i nazarından şer teşkil ederler. Ve gayr-i müstakimdirler. Bunun için, beşerin hakkı, gerek ilimde ve gerek dinde kanun vazetmek değil, Hakkın kanunlarını arayıp bulmak ve keşf ü izhar etmektir.» (Hak Dini, Kur'an Dili, Yeni mealli Türkçe Tefsir, C. 1, S. 126, 1935 — 1938, Muhammed Hamdi Yazır.)

f — «Cenab-ı Allah Ümmet-i Muhammedi insanlar arasında böyle hakşinas, âdil ve müstakim, hüsn-ü ahlâkı, ilm ü irfanı ile mümtaz, şayan-ı işhad ve merkezî bir cazibeyi ve imameti hâiz, mukteda-bih bir cemaat yapmak ve tam manasıyle âdil bir ümmet-i hâkime teşkil etmek için saye-i Muhammedide yeni bir sırat-ı müstakime hidayet buyurmuştur. Ve akvam-ı saire arasında ümmet-i İslam bu vazifelerini unutmamak icab edecektir. Müslümanlar şuna buna uyuntu olmayacak, diğer akvama nümüne-i imtisal ve merci olmak lazım gelecektir. (Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini, Kur'an Dili. Yeni Mealli Türkçe Tefsir, S. 525)

g — «Herkim Allahın inzal buyurduğu ahkâm ile hük-

metmezse işte bunlar da o zalimlerdir, o haksızlar güruhundan başka birşey değildir. Çünki zulüm ,her hangi bir şeyin hakkını vermemek, onu Allahın tayin ettiği mevzi-i layıkının gayrıya koymaktır. Allahın hükmetmek için indirdiği, bildirdiği, yazdırdığı ahkâm ile hükmetmemekte evvela kanun-i hakkın, hakkını vermemektir, bu da hiçbir şeyin hakkını vermemek, ya ifrat veya tefrit etmektir. Zulmün zulüm zalimin zalim olmasını tayin eden hüküm ve bu hükme miyar ittihaz edilen delil de Allah Tealanın inzal buyurduğu ahkâm ve kavaid-i hakdır. Binaenaleyh bununla hükmetmemek zulüm ile adil, zalim ile mazlumu ve bunlar beynindeki nisbet-i hakkı tefrik ve temyiz etmemektir. Zulüm ve zalimi tefrik etmeyen tefrik etmek istemeyen, nisbet-i hakkı görmeyen veya görmek istemeyenler ise, zalimlerin başlarıdırlar ve asıl zalim bunlardır» (Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, Yeni Mealli Türkçe Tefsir, 1963 — 1964)

h — «Din-i Hak, vaz-ı beşeri olan bir müessese-i içtimaiye değil, sağlam ve mes'ud bir müessese-i içtimaiyenin asl u esasını ve düstur-u hareketini teşkil eden bir vaz'-ı İlâhidir. Ve her milletin kabiliyet-i hayat ve saadet-i kalbini verdiği Mabudun şanı ile mütenasibdir. Ve onun için hepsi hiç; ve ancak Allahın dini hakdır.» (Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini, Kur'an Dili, Yeni Mealli Türkçe Tefsir, S. 2212)

i — «Şir'a, Şeria, meşrea, asl-ı lügatta bir ırmak veya her hangi bir su menbaından su içmek veya almak için girilen yol demektir. Bunda, insanların hayat-ı ebediyyeye ve saadet-i hakikiye vüsulu için Allah Tealanın vaz u teklif ettiği ahkâm-ı mahsusaya ve mezheb-i müstakime bilistiare ıtlak edilmiştir ki,din demektir. (Muhammed Hamdi Yazır, Hak dini, Kur'an dili, Yeni Mealli Türkçe Tefsir, S. 1697)

j — «Allahın sana vahyettiği emr ü nehi'den bir büyük ve geniş yol, muazzam bir şeriat üzere seni memur ettik. Onun için o şeriata ittiba et. Kendini ona uydur da bilmiyenlerin hevalarına uyma. Allahın ahkâmına ilmi bulunmayan veya ilmine

muktezasına tabi olmayan kimseler sırf kendi keyf ü heveslerinin arkasında koşanlardır. Hevalar ise, ferde göre ihtilaf eder. Beni İsrail gibi, ihtilâfa düşürür. Allahın gadabına götürür. Şeriat ise toplar, tevhid ile rızasına götürür. Şeriatı takbil et de cahillerin hevalarına uyma... Şeriata ittiba ile ittika emri, insanlara basiret nurlarıdır. Heva, şehevata ittiba insanların kalblerini körlettiği, hakkı idrakine mani olduğu gibi, Allahın kelamını ve emirlerini tutarak şeriatına ittiba etmekte insanların hakka doğru hak gözlerini açan basiret nurlarıdır...» (Sure 45. Ayet 18, Muhammed Hamdi Yazır, Hakdini Kur'an Dili, Yeni Mealli Türkçe Tefsir, C. 5. S. 4318 — 4319).

EMEKLİ DİYANET İŞLERİ REİSİ
ÖMER NASUHİ BİLMENİN TEFSİRİNDEN ÖRNEKLER :

k — «Ey Ümmet-i Muhammediye veya ey Ashab-ı Kiram (Siz insanlar için) saha-i zuhura (çıkarılmış hayırlı bir ümmetsiniz) bütün beşeriyet hakkında hayırhah bulunmuş, en güzide bir cemaatsınız. Sizin bu faziletiniz, ind-i İlâhide malûm; Levh-i mahfuzda muharrerdir. Çünki siz (maruf) en güzel şeylerle (emredersiniz) Beşeriyet âlemine meşru, makul, faidebahş, şeyleri emir ve tavsiyede bulunursunuz. Ve (münkerden) kötü şeylerden, gayr-ı meşru hareketlerden de insanları (nehyedersiniz). Öyle muzır, gayr-ı ahlaki şeylerden sakınmalarını kendilerine ihtar ile men'e çalışırsınız...» (Sure 3. Ayet 110 Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri, S. 434).

l — «Bütün Müslümanlar birbiri hakkında hayırhah olduğu gibi içlerinden bir kısım güzide zevat daima emr-i maruf ve nehy-i münkerde bulunarak millet-i İslâmiyetin diyanetine, ahlâkına, içtimaiyatına, hizmette bulunmalıdır. Ve bu hizmet bütün milletçe tebcil edilmelidir. Filhakika emr-i maruf nehy-i anil münker, bu ümmet-i merhume için bir büyük vazife-i diniyedir. Bu vazife esasen bütün heyet-i müslimine mütevecihdir. Fakat, efrad-ı ümmetten herbiri bu vazifeyi ifa edebilecek bir iktidarda bulunmaz. Bu mühim vazifeyi güzelce yapabilmek için ilim ister, tecrübe ister, hakimane hitapta bu-

lunmak melekesi ister, ihtiyac-ı ammeyi takdir etmek ister; binaenaleyh bu kutsal vazife kifaye tarikiyle farzdır. Bir halk arasında bunlardan bir zümrenin bu vazifeyi ifa etmesi ile bu fariza ifa edilmiş olur. Böyle bir vazife hiç ifa edilmediği takdirde ise, bütün millete mes'uliyet-i diniye teveccüh eder, hepsi de günahkâr olur;» (Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meal-i Alisi Ve Tefsiri, C. 1. S. 430, Sure 3, Ayet 104).

m — (Ve herkim Allah Tealanın indirmiş olduğu) ahkâm-ı şer'iye ile hükmetmezse onu inkâr, ona ihanet veya onun gayr-ı muvafık olduğuna kail bulunarak hilafına hükme cür'et eyler ise (işte onlar) o gibi cür'ette bulunanlar (kâfirlerdir) artık ahkâm-ı İlahiyeye muhalefetin ne kadar mes'uliyeti câlip bir hareket olduğunu düşünmelidir. İşte Tevrattaki hükümleri kasten tağyir ve tebdil etmiş olanlar hakkında böyle bir tehdid-i İlâhi tecelli etmiş bulunmaktadır.

Tefsir-i Kebirde ve "Essiracül Münir"de yazılı olduğu üzere bir kimse hükm-ü İlâhîyi kalben kabul etmez, onu bile bile lisanen inkâr ederse o takdirde kâfir olur. Nitekim büyük âlim İkrime de demiştir ki: Herkim Allah Teâlânın hükmettiği ile ve onu bilerek inkâr ettiği halde hükmetse kâfir olur. Fakat her kim onu ikrar ettiği halde onunla hükmetmezse o fâsıktır, zalimdir. Yoksa kâfir değildir. Bu husustaki üç âyet-i Celile böyle tevcih olunmaktadır. Zahir olan da budur. (Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meâl-i Âlîsi ve Tefsiri. C.2, S. 772).

n — (5:48) Bu Ayet-i Kerime, Kur'an-ı Kerimin nasıl muazzam bir Kitab-ı İlahi olduğunu ve muhtelif şeriatların, ümmetlerin vaktiyle vücude getirilmiş olduğundaki hikmeti ve Risalet-i Muhammediyeden sonra ahkâm-ı Kur'aniye dairesinde hükmedilmesi lüzumunu beyan buyurmaktadır. Şöyle ki: Ey Resul-ü Zişanım! Eski ümmetlere Tevrat, İncil gibi kitapları verdim. (Ve sana) Kur'an-ı Azimden ibaret olan (kitabı da hak olarak) hakikate tercüman, kemal-i sıdk ve hikmete muttasıf bir halde sema-i izzetimizden (indirdik.) sana inzal bu-

yurduk. (Kendisinden evvelki) semavi her (kitabı) sair peygamberlere verilmiş olan kitapların münderecatını (tasdik edici) onlardaki kıssaların, vaad ve vaidin hakikate muvafık, zamanlarındaki nâsın irşad ve tenvirine müteveccih bulunduğunu mübeyyin (ve üzerine bir muhafız) onların birer kitab-ı İlâhi olduğuna müşahid, onların gayr-ı mensuh hükümlerini hıfz ve himaye edip mensuh hükümlerini de müş'ir (olmak üzere) o hak ve hakikati natık olan kitabı da sana ihsan buyurduk. (artık) sana müracaat eden ehl-i kitab ve sairenin (aralarında Allah Tealanın) sana (indirmiş olduğu) o kitab-ı Mübinin ahkâmı (ile hükmet). Çünki: O kitab-ı Mübin sair Kütüb-ü İlâhideki gayr-ı mensuh olan bütün ahkâm-ı şer'iyyeyi ve sair mukteza-yı hikmet olan bir nice meal-i diniyeyi câmi bulunmaktadır. (ve sana gelen haktan) Ahkâm-ı Kur'aniyeden ayrılıp da (onların) o müracaat edecek olanların (hevâlarına) gayr-ı meşru arzularına (tabi olma) öyle bir hareket, hükm-ü İlâhiye muhalefettir, azîm mes'uliyeti câliptir. (Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meâl-i Âlisi ve Tefsiri, C. 2, S. 779).

o — (5:49) Bu mübarek âyetlerde ahkâm-ı şer'iyeye riayetin lüzumunu ve ahkâm-ı İlahiyenin fevkinde hiçbir hüküm olamıyacağını beyan buyurmaktadır. Şöyle ki: «Resulüm! Kur'an-ı Kerimi sana hak olarak inzal ettik (Ve) sana emir eyledik ki, sana müracaat edenlerin (aralarında Allah Tealanın indirmiş olduğu ile hükmet) haklarında Kur'an-ı Mübinin recme, kısasa ait ahkâmını tatbik eyle (ve onların hevalarına tabi olma) onların câhilane arzularına kıymet verme (ve Allah Tealanın sana indirmiş olduğu şeylerin) ahkâm-ı şer'iyenin (bazısından seni fitneye düşüreceklerinden) batılı hak suretinde tasvir ederek kötü maksadlarını sana tervic ettirmek isteyeceklerinden (dolayı onlardan kaçın) sözlerine iltifat etme.» (Ömer Nasuhi Bilmen, Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meal-i Âlisi ve Tefsiri, C. 2, S. 781).

Bütün bu izahtan anlaşılacağı üzere, âyetlerin meallerinin verilmesi, tefsirlerinin yapılması, İslâmın üstünlüğünün beya-

nı ve müdâfaası ve hususen dinin ve İslâmın müteradifi olan şeriatın medh ü senası din hürriyetinin hudutları içindedir. Bu hakikat ve vakıayı müeyyid pek çok Kur'an-ı Kerim meali, tefsiri ve sair dinî hakikatleri açıklayan ve müdafaa eden eserler ortadadır. Aksine hareket, din hürriyetine çok ağır bir tazyik, bir tecavüz teşkil eder. İslamın, imanın, Kur'anın, şeriatın, veya dinin üstünlüğünü beyan ve müdafaa etmekle onun siyasi prensiplerinin devlet nizamında tatbik edilmesini istemek farklı şeyler olduğu halde, bu hakikati idrak edemiyen bilirkişilerin raporuna itibar edilmesi de Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının İslâma çekilmiş bir silâh, müslümanların akıl, kalb, ruh ve vicdanlarına tevcih edilmiş bir hançer şeklinde tefsir edilmesine yol açar.

YARGITAY KARARI HAKİKATA AYKIRI İDDİALARA İSTİNAD ETMEKTEDİR.

22 — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararı, Risale-i Nurun ve Nurculuğun mahiyeti hakkındaki iddialarını teyid etmek için Risale-i Nur Külliyatından muhtelif eserlerden sözde nakiller yapmışsa da, yapılan nakillerin hakikate aykırı olması sebebiyle yolsuz ve hukuki değerden mahrumdur. Şöyle ki:

a — Kararda Bediüzzamanın Mustafa Kemali Ebusüfyan ve deccala benzettiğinden bahsedilmekte ise de, sözü geçen «Şualar» adlı eserin tetkikinde iddia edildiği şekilde bir ifadeye rastlamak kabil değildir. Ve esasen bu iddiayı kontrol imkânı verecek sayfa numarası da zikredilememiştir. Kaldı ki, Şuaların bir bölümünde «Eşrat-ı Saat ve Kıyamet» hakkındaki Hadis-i Şeriflerin izahı yapılmış ve Ahirzamanda geleceği bildirilen deccaldan bahsedilmiştir. Mekke Fethinden sonra İslamla müşerref olan Ebusüfyana benzetilmenin hakaret ve düşmanlık delili addedilmesi ise, acaba İslama düşmanlığın delili olmaz mı?

b — Yukarıda verilen parçada olduğu gibi Neda Armanerden naklen «Barla Mektupları» adlı Risalede 53. cü sayfada, Bediüzzaman tarafından —Mustafa Kemal kastedilerek—: «tek gözlü deccal, ya iman et, yahut bütün dünyanın maskarası olacaksın» denildiği iddia edilmekte ise de, sözü geçen eserin 53. cü sayfasında Mustafa Kemalden bahis olmadığı gibi bu satırlar Bediüzzamana da ait değildir. İspartanın Kuleönü Köyünden Mustafa Hulûsi tarafından yazılan bu mektubun işaret edilen sayfasında aynen şöyle denilmektedir:

«Her bir Risale, tek başiyle bir mürşid-i ekmeldir. Kalbi bozulmamış herhangi genç, bir Risaleyi alıp dikkatle ve teslimiyetle okusa daire-i inkıyada geliyor, ıslah oluyor. Herhangi bir maddiyun, bir Risaleyi alıp okursa iman etmezse de hiçbir bahane bulamıyor. Herhangi dinsiz okusa ve tam manasiyle anlasa imana geliyor. Her hangi bir feylesof okusa, «bundan daha yüksek akıl olamaz ve akıllar toplansa bunun fevkine çıkamaz, akıl buna yol bulamaz» diyor. Risale-i Nur, lisan-ı hal ile Avrupa meftunu bulunan tek gözlü deccala «ya iman et, yahut bütün dünyanın maskarası olacaksın!» diyor.»

Neda Armanerden naklen Yargıtayın bu cümle ile Mustafa Kemal arasında nasıl bir bağlantı kurduğunu biz anlayamadık.

c — Yargıtay kararında Bediüzzamanın «Sönmez» adlı Risalesinin 21 ve 22. ci sayfasında —Mustafa Kemali kastederek— «Ayasofya Camiini puthaneye ve Meşihat Dairesini kızların lisesine çeviren bir adamı sevmemenin bir suç olması imkânı varmı? Ayasofyayı puthane ve meşihatı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfi, kanun namındaki emirlerine fikren, ilmen taraftar değiliz ve şahsımız itibariyle amel etmiyoruz.» demiş olduğu iddia edilmekte ise de, bu cümle ile de Mustafa Kemal arasında nasıl bağlantı kurulduğu belli değildir. Ayasofya 1934 senesinde eski Garb Cephesi Kumandanı Başvekil İsmet Paşanın Vekiller Heyeti tarafından ibadete men edilerek camilikten çıkarılıp Bizans müzesi haline getirilmiştir. Yargıtay, anlaşılan İsmet Paşa ile Mustafa Kemali karıştırıyor. Kal-

dı ki burada kastedilen Ayasofyayı müze haline getirmek suretiyle lâikliğe de aykırı hareket eden İsmet Paşa olmasaydı bile bu cümlenin neresinden, nasıl hakaret manası çıkarılıyor. Bir şahsiyetin Ayasofyayı camilikten çıkaran bir kumandanı sevmediğini söylemesi suç olabilir mi? Bir kimseyi sevmemenin suç olduğu nerede görülmüştür. Beşyüz seneye yakın cami olan bir mabedi camilikten —hem de laikliğe aykırı olarak— çıkaran bir tasarrufu fikren ve ilmen tasvib etmemek ve bunu beyan etmek nasıl bir itham vesilesi yapılabilmektedir?

ç — Yargıtay kararında asistan Çetin Özekten naklen «Münazarat» adlı Risalenin 131. ci sayfasında Bediüzzamanın şarkta kurulmasını istediği «Medresetüzzehra» adlı şark üniversitesinin geleneğe dayanacağı ve garblılaşma ve medeniyete ait tezlerin bu üniversitede yer almıyacağının yazıldığı iddia edilmekte ise de, bu iddia hakikate aykırıdır. Sözü geçen eserin 131. ci sayfasında evvelinde veya sonrasında veya eserin başka taraflarında bu iddiaya mesnet teşkil edecek bir beyan olmadığı gibi, aksine Bediüzzaman bu şark üniversitesinde yeni fenlerle medrese ilimlerinin, bir başka ifade ile din ilimleriyle medeniyet fenlerinin beraberce okutulmasının şart olduğunu ve hakikatın ancak bu şekilde tecelli edeceğini şu sözleriyle beyan ve ifade etmektedir:

«Fünun-u cedideyi, ulum-u medaris ile mezc ve derc... Vicdanın ziyası, ulum-u diniyedir. Aklın nuru, fünun-u medeniyedir. İkisinin imtizacıyla hakikat tecelli eder. O iki cenah ile talebenin himmeti pervaz eder. İftirak ettikleri vakit, birincisinde taassup, ikincisinde hile, şüphe tevellüd eder.» (131 - 132)

«Darül-Muallimini muvakkaten şu darül-fünunun dairesinde merkez kılmak, mezcetmektir. Ta ki intizam ve tefeyyüz ondan buna geçsin ve fazilet ve diyanet bundan ona geçsin; tebadül ile her biri ötekine bir kanat verip zülcenaheyn olsun.» (Münazarat, S. 134)

Bu nakilden anlaşılacağı üzere şark üniversitesi ile ilgili

olarak Bediüzzamana atfedilen söz yalandır. Bu, bize hakikate aykırı iddia ile ak'ın nasıl kara gösterildiğini isbat etmektedir.

d — Bediüzzamanın hayatında şapka giymemekle övündüğüne misal olarak zikredilen cümle «Asa-yı Musa» nın 136. cı sayfasında veya bir başka bölümünde yoktur. Asa-yı Musa ile ilgili bu iddia da gerçeğe aykırıdır. Ve kisvenin imanla alâkası olup olmadığını tayin etmek yetkisi Yargıtaya verilmiş değildir. İsteyen İslâm ulemasının bu husustaki İslâmî hükümlerle ilgili eserlerini tetkik edip bilgi sahibi olabilir. Bu mevzuda hakikatin ne olduğunu öğrenir.

e — «Lem'alar» Risalesinin 24. cü sayfasında veya Yirmi Dördüncü Lem'ada, yani 184 - 192. ci sayfalardaki «Tesettür Risalesinde» Yargıtay kararında iddia edildiği üzere «Kadınların örtünmesine karşı açılmış mücadele Türk kadınlarının haysiyetine karşıdır.» şeklinde bir cümle yoktur. Ama şunu da ilâve etmek lazım ki, kadınların örtünmesine karşı girişilmiş olan mücadelenin onların haysiyetlerinin kurtarılması ile ilgili olduğunu söylemeye imkân yoktur.

f — Yargıtay kararında asistan Çetin Özekin kitabı ve «İhlâs Dergisi» ve Milliyet Gazetesinden naklen bir bahisteki radyonun mahiyeti hakkındaki dinî ve ilmî bir izah, istihfafkârane şekilde ele alınıyor. Hemen söyleyelim ki, Yargıtayın istihfafı tahrifata müstenid olduğu gibi, doğrudan doğruya Hadis-i Şerife müteveccihtir. Gerçekten Bediüzzamandan nakledilen cümlede, bazı kelimeler değiştirilmiştir. Meselâ: «Kudret-i Ezeliye» kelimesi, «Kudret-i İlahiye», «bana nezarete» kelimesi «buna benzer», «Esbaba» kelimesi, «eşyaya» şeklinde nakledilmiştir. Bu değişikliklerin nasıl değiştirileceği izâhtan varestedir.

Yargıtay kararında kelime değişikliği ile iktifa edilmemiş, «haber veriyor» ibaresi ile «küllî» kelimesi arasında 23 kelimelik bir cümle hiçbir işaret veya nokta konmadan hasfedilmiştir. Böyle bir değişikliğin ise manayı ne hale getireceği fazla izaha ihtiyaç bırakmaz sanırım. Bediüzzamanın

nakledilen cümlesindeki «Hadis-i Şerifin meali gösteriyor ki» ibaresi ile Yargıtayın istihfafının nereye vardığı hususunda daha fazla bir izahata ihtiyaç bırakmayacak açıklıktadır.

g — Yargıtay kararında asistan Çetin Özeğin kitabından naklen Bediüzzamanın Ramazaniye Risalesi adlı bir kitabı olduğu ve bu kitapta elektrik kontağı ve meteor hâdiselerinin fennî ve fizik ilmine uygun açıklamasının dine aykırı ve dinsizliğin ifadesi olduğundan bahsedildiği iddia edilmekte ise de bu iddia da hakikate aykırıdır. Bediüzzamanın «Ramazaniye» adlı bir kitabı yoktur. Bu iddia yalandır. Bir.

İkincisi her nekadar Bediüzzamanın «Ramazan, İktisat ve Beşinci Söz» veya «Ramazan-İktisad-Şükür ve Beşinci Söz» adlı Risalesi varsa da bu Risalede de elektrik kontağı veya meteor hâdiselerinden bahsedilmiş değildir.

h — Yargıtay kararında asistan Çetin Özekten naklen «Mektubat»ın 401 sayfasına işaret edilmek, atıfta bulunmak suretiyle, «Nurculara göre laik devlet düzeni şeriata aykırıdır. Türkiye kuruluşu itibariyle dinden uzak kalmış ve dine karşıdır. Laiklik ile dinsizlik arasında bir fark yoktur. Hıristiyanlık dünyevi esaslara sahip olmadığı için din ile dünya işleri birbirinden ayrıdır. Reform Hıristiyanlıkta mümkündür. Türk devrimleri dahi Hıristiyan reformunun bir taklidinden ibarettir. Zira, İslâmiyet hiçbir reforma ihtiyaç göstermiyecek derecede mükemmeldir.» denildiği beyan edilmekte ise de, «Mektubat»ın 401.ci sayfasında ileri sürülen hususlar suret-i kat'iyede yoktur. 401. ci sayfada yargıtay kararında zikredilen hususların bulunduğu iddiası külliyen hakikata aykırıdır. «Mektubat»ın 401.ci sayfasında:

«Londrada ihtida edenler ve ecnebilerden imana gelenler, memleketlerinde ezan ve kamet gibi çok şeyleri kendi lisanlarına tercüme ediyorlar; yapıyorlar. Âlem-i İslam onlara karşı sükût ediyor; itiraz etmiyor. Demek bir cevaz-ı şer'î var ki, sükût ediliyor?..» iddiasına Bediüzzaman aynen şu cevabı veriyor:

«Bu kıyasın o kadar zahir bir farkı var ki; hiçbir cihette onlara kıyas etmek ve onları taklid etmek zişuurun kârı değildir. Çünki: Ecnebi diyarına, lisan-ı şeriatta «Dar-ı Harb» denilir. Dar-ı harbde çok şeylere cevaz olabilir ki, «Diyar-ı İslamda» mesağ olamaz.

Hem frengistan diyarı, hıristiyan şevketi dairesidir. Istılahat-ı şer'iyenin maanisini ve kelimat-ı mukaddesenin mefahimini, lisan-ı hal ile telkin edecek ve ihsas edecek bir muhit olmadığından; bilmecburiye kudsi maani, mukaddes elfaza tercih edilmiş. Maani için elfaz terkedilmiş; ehvenüşşer ihtiyar edilmiş. Diyar-ı İslamda ise; muhit o kelimat-ı mukaddesenin meal-i icmalisini ehl-i İslâma lisan-ı hal ile ders veriyor. An'ane-i İslâmiye ve İslâmi tarih ve umum şeâir-i İslâmiyye ve umum erkân-ı İslâmiyete ait muhaveratı ehl-i İslâm o kelimat-ı mukaddesenin mücmel meallerini, mütemadiyyen ehl-i imana telkin ediyorlar. Hatta şu memleketin maabid ve medaris-i diniyesinden başka makberistanın mezar taşları dahi, birer telkin edici, birer muallim hükmündedir ki, o maani-i mukaddeseyi, ehl-i imana ihtar ediyorlar. Acaba, kendine Müslüman diyen bir adam, dünyanın bir menfaati için bir günde elli kelime frengi lügatinden taallüm ettiği halde; elli senede ve her günde elli defa tekrar ettiği «Sübhanallah, Elhamdülillâh ve Lâilahe İllallah ve Allahu Ekber» gibi mukaddes kelimeleri öğrenmezse, elli defa hayvandan daha aşağı düşmez mi? Böyle hayvanlar için bu kelimat-ı mukaddese tercüme ve tahrif edilmez ve tehcir edilmezler. Onları tehcir etmek, bütün mezar taşlarını hâkketmektir; bu tahkire karşı mezaristandaki ehl-i kuburu aleyhlerine döndürmektir.»

Bu bahsi takiben ise Bediüzzaman İmam-ı Azamın beş cihetle hususi olan fetvasının milletin aldatılmasına vesile yapılamıyacağını açıklıyor.

Müteakip bahislerde sözü geçen iddiaları teyid edecek bir husus olup olmadığı hususunda akla gelebilecek şüpheyi bertaraf etmek için o bahislerde ele alınan mevzuların nelerden iba-

ret olduğunu açıklamak isteriz. Bediüzzaman, İmam-ı Âzamın fetvası mevzuundan sonra körükörüne taklitçiliğe alışan ve katoliklere karşı protestanlığı âlet edenleri örnek alanların Hıristiyan dininde madem böyle bir inkılâb oldu, inkılâbcılara bidayette mürted denildi. Sonra Hıristiyan olarak kabul edildi. Öyle ise İslâmiyette de böyle bir dini inkılâb olabilir» şeklindeki iddialarının vârid olamıyacağını şu şekilde açıklıyor ve diyor ki:

«Bu kıyasın, birinci işaretteki kıyastan daha ziyade farkı zahirdir. Çünki din-i İseviyede, yalnız esasat-ı diniye Hazret-i İsa Aleyhisselâmdan alındı. Hayat-ı içtimaiyeye ve fürûat-ı şer'iyeye dair ekser ahkâmlar, Havariyyun ve sair rüesa-i ruhaniye tarafından teşkil edildi. Kısm-ı âzamı, kütüb-ü sabıkayı mukaddeseden alındı. Hazret-i İsa aleyhisselam, dünyaca hâkim ve sultan olmadığından kavanin-i umumiye-i içtimaiyye merci olmadığından; esasat-ı diniyesi, hariçten bir libas giydirilmiş gibi şeriat-ı Hıristiyaniye namına örfi kanunlar, medeni düsturlar alınmış, başka başka suret verilmiş. Bu suret tebdil edilse o libas değiştirilse yine Hazret-i İsa aleyhisselamın esas dini baki kalabilir. Hazret-i İsa aleyhisselamı inkâr ve tekzip çıkmaz. Halbuki: Din ve Şeriat-ı İslâmiyenin sahibi olan Fahr-i Âlem Aleyhissalâtü Vesselâm, iki cihanın sultanı, şark ve garb ve Endülüs ve Hind, birer taht-ı saltanatı olduğundan din-i İslamın esasatını bizzat kendisi gösterdiği gibi; o dinin teferruatını ve sair ahkâmını, hatta en cüz'i âdabını dahi bizzat o getiriyor, haber veriyor. O emir veriyor. Demek, fürûat-ı İslamiye, değişmeye kabil bir libas hükmünde değil ki, onlar tebdil edilse esas din baki kalabilsin. Belki, esas dine bir cesettir. Laakal bir cildir. Onunla imtizac ve iltiham etmiş; kabil-i tefrik değildir. Onları tebdil etmek, doğrudan doğruya sahib-i şeriatı inkâr ve tekzip etmektir...»

Bediüzzamanın bu bahisten sonra ise, Fransız İhtilâl-i Kebirinde Katolik papazlara ve ruhani reislere ve Katolik mezhebine hücum edilip tahrip edildikten sonra bu hareketin çok

ları tarafından tasvib edildiği ve bundan sonra da frenklerin daha ziyade terakki ettikleri iddiasına istinad etmek istiyenlere şu cevabı verdiğini görüyoruz:

«Bu kıyasın dahi, evvelki kıyaslar gibi farkı zahirdir. Çünki: Fransızlarda havas ve hükümet adamları elinde çok zaman din-i Hıristiyanî, bahusus katolik mezhebi bir vasıta-i tahakküm ve istibdad olmuştur. Havas o vasıta ile nüfuzlarını avâm üzerinde idame ediyorlardı. Ve serseri tabir ettikleri avam tabakasında intibaha gelen hamiyet-perverlerini ve havas zalimlerin istibdadına karşı hucum eden hürriyetperverlerin mütefekkir kısımlarını ezmeye vasıta olduğundan ve dörtyüz seneye yakın frengistanda ihtilaller ile istirahat-ı beşeriyeyi bozmağa ve hayat-ı içtimaiyeyi zir ü zeber etmeğe bir sebeb telakki edildiğinden; o mezhebe dinsizlik namına değil, belki Hıristiyanlığın diğer bir mezhebi namına hucum edildi. Ve tabaka-i avamda ve feylesoflarda bir küsmek, bir adavet hâsıl olmuştu ki, malûm hâdise-i tarihiye vukua gelmiştir.

Halbuki Din-i Muhammedi Aleyhissalâtü Vesselâm ve şeriat-ı İslamiyeye karşı hiçbir mazlumun, hiçbir mütefekkirin hakkı yoktur ki ondan şekva etsin. Çünki onları küstürmüyor, onları himaye ediyor. Tarih-i İslâm meydandadır. İslâmlar içinde bir iki vukuattan başka dahili muharebe-i diniye olmamış. Katolik mezhebi ise dörtyüz sene ihtilalat-ı dahiliyeye sebeb olmuştur.

Hem İslamiyet, havastan ziyade avamın tahassüngâhı olmuştur. Vücub-u zekât ve hurmet-i riba ile havassı, avamın üstünde müstebid yapmak değil, bir cihette hâdim yapıyor... aklı istişhad ediyor ve ikaz ediyor. Ve akla havale ediyor, tahkike sevkediyor. Onun ile ehl-i ilim ve ashab-ı akla din namına makam veriyor. Katolik mezhebi gibi aklı azletmiyor. Ehl-i tefekkürü susturmuyor, körükörüne taklid istemiyor.»

Bediüzzamanın bu bahisten sonra ise, İslamiyetin tevhid-i hakikî dini olması sebebiyle enaniyeti kırdığı, ubudiyet-i hâlisa tesis ettiği, her nevi rububiyet-i bâtılayı kırdığı ve havas-

dan tam dindar olanın enaniyeti terk etmeye mecbur olduğunu ve enaniyeti terketmiyenin salâbet-i diniyeyi ve kısmen de dinini terketme durumuna düştüğünü, şimdiki Hıristiyanlık dini ise velediyet akidesini kabul etmesi sebebiyle vesait ve esbaba tesir-i hakiki verdiğini, din namına enaniyeti kırmadığını, bu sebeble dünyada büyük makamlara geçen Hıristiyanların dindar kalabildiğini, Müslümanlarda ise böyle makamlara girenlerin nâdiren tam dindar ve salâbetli kalabildiklerini; ve çünki gurur ve enaniyeti bırakamadıklarını, takva-yı hakikinin gurur ve enaniyetle içtima edemediğini, Hıristiyanlıkla İslâmiyet arasındaki bir diğer farkın ise, Hıristiyandan çıkan feylesofların dinlerine karşı lâkayd ve muarız vaziyeti alması ve İslâmdan çıkan hükemanın kısm-ı azamının hikmetlerini esasat-ı İslâmiyeye bina etmesi olduğunu ve ekseriya zindanlara düşen Hıristiyanların dinden meded beklemedikleri gibi, dinden de çıktıkları, İslâmiyette ise ekseriyet-i mutlaka ile hapse ve musibete düşenlerin dinden meded beklemeleri ve dindar olmalarının Hıristiyanlıkla İslâmiyet arasındaki farklardan biri olduğunu belirtiyor ve taassub-u dinînin bizi geri bıraktığı bu asırda yaşamanın taassubu bırakmakla olduğu ve Avrupanın taassubu bıraktıktan sonra terakki ettiği iddiasına cevaben de Avrupanın dinine mutaassıb olduğunu belirttikten sonra şöyle devam ediyor:

«Tarih şahiddir ki: Ehl-i İslam ne vakit dinine tam temessük etmiş ise o zamana nisbetle terakki etmiş; ne vakit salâbeti terketmişse tedenni etmiş. Hıristiyanlık ise bilakistir. Bu da mühim bir fark-ı esasiden neş'et etmiş.

Hem İslamiyet, sair dinlere kıyas edilmez. Bir Müslüman İslamiyetten çıksa, dinini terketse daha hiçbir peygamberi kabul edemez. Belki Cenab-ı Hakkı dahi ikrar edemez. Ve belki hiçbir mukaddes şeyi tanımaz. Belki kendinde kemalâta medar olacak bir vicdan bulunmaz, tefessüh eder. Hayat-ı içtimaiyeye bir zehir hükmüne geçer. Halbuki Hıristiyanın bir dinsizi yine hayat-ı içtimaiyeye nâfi bir vaziyette kalabilir. Bazı mukaddesatı kabul eder. Ve bazı peygamberlere inanabilir.

Cenab-ı Hakkı bir cihette tasdik edebilir. Acaba bu ehl-i bid'a ve doğrusu ehl-i ilhad bu dinsizlikte hangi menfaati buluyorlar? Eğer idare ve asayişi düşünüyorlarsa, Allahı bilmiyen dinsiz on serserinin idaresi ve şerlerini def etmesi bin ehl-i diyanetin idaresinden daha müşküldür. Eğer terakkiyi düşünüyorlarsa, öyle dinsizler idare-i hükümete muzır oldukları gibi terakkiye dahi manidirler. Terakki ve ticaretin esası olan emniyet ve asayişi kırıyorlar.

Doğrusu onlar meslekçe tahribatçıdırlar. Dünyada en büyük ahmak odur ki, böyle dinsiz serserilerden terakki ve saadet-i hayatiyeyi beklesin. Böyle ahmaklardan... birisi demiş ki: «Biz Allah Allah diye diye geri kaldık. Avrupa top tüfek diye diye ileri gitti.»

«Cevabül-ahmak essükût» kaidesince böylelere karşı cevap sükûttur. Fakat bazı ahmakların arkasında bedbaht âkıllar bulunduğundan deriz ki:

Ey biçareler! Bu dünya bir misafirhanedir. Her günde otuzbin şahit cenazeleriyle, «Elmevtü hak» hükmünü imza ediyorlar ve o davaya şehadet ediyorlar. Ölümü öldürebilir misiniz! Bu şahitleri tekzip edebilir misiniz! Madem edemiyorsunuz; Mevt Allah Allah dedirtir. Sekeratta Allah Allah yerine hangi topunuz, hangi tüfeğiniz zulumat-ı ebediyeyi o sekerattakinin önünde ışıklandırır, yeis-i mutlakını ümid-i mutlaka çevirebilir? Madem ölüm var, kabre girilecek, bu hayat gidiyor, baki bir hayat geliyor. Bir defa top tüfek denilse, bindefa Allah Allah demek lazım gelir. Hem Allah yolunda olsa, tüfek de Allah der, top da Allahuekber diye bağırır, Allah ile iftar eder, imsak eder!"

Bu nakil dahi Yargıtayın kararındaki iddiaların vârid olmadığını gün gibi ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

Bundan sonraki bahiste ise Bediüzzamanın, tahribatçı iki kısım ehl-i bid'adan şu şekilde bahsettiği görülüyor:

"Bir kısmı -güya din hesabına, İslamiyete sadakat namına-

güya dini milliyetle takviye etmek için zaafa düşmüş din şecere-i nuraniyesini milliyet toprağında dikmek, kuvvetleştirmek istiyoruz, diye dine taraftar vaziyeti gösteriyorlar.

İkinci Kısım; millet namına, milliyet hesabına, unsuriyete kuvvet vermek fikrine binaen, "milleti İslamiyetle aşılamak istiyoruz." diye bid'aları icad ediyorlar.

Birinci kısma deriz ki: Ey "sâdık ahmak" ıtlâkına mâsadak biçare ulema-üs-sû'; veya meczup, akılsız, câhil sofiler! Hakikat-ı kâinat içinde kökü yerleşmiş ve hakaik-i kâinata kökler salmış olan şecere-i tûba-i İslâmiyet; mevhum, muvakkat, cüz'î, hususi, menfi belki esassız, garazkâr, zulümkâr, zulmani unsuriyet toprağına dikilmez! Onu oraya dikmeğe çalışmak ahmakane ve tahripkârane, bid'akârane bir teşebbüstür.

İkinci kısım milliyetçilere deriz ki: Ey sarhoş hamiyet-furuşlar! Bir asır evvel milliyet asrı olabilirdi. Şu asır, unsuriyet asrı değil; bolşevizm, sosyalizm mes'eleleri istilâ ediyor; unsuriyet fikrini kırıyor, unsuriyet asrı geçiyor... Ebedî ve daimi olan İslâmiyet Milliyeti, muvakkat, dağdağalı unsuriyetle bağlanmaz ve aşılanmaz. Ve aşılamak olsa da İslâm milletini ifsad ettiği gibi, unsuriyet milliyetini dahi ıslâh edemez, ibka edemez...

Evet, muvakkat aşılamakta bir zevk ve bir muvakkat kuvvet görünüyor. Fakat pek muvakkat ve âkibeti hatarlıdır."

Bütün bu nakillerden sonra, hiçbir itiraza mecal bırakmıyacak şekilde ortaya çıkan hakikat şudur: "Mektubat"ın 401. ci sayfasında ve onu takib eden bahislerde Yargıtay kararında ileri sürülen iddiayı teyid edecek bir tek cümle yoktur.

Fakat Yargıtay kararında Bediüzzamana atfedilen cümleler söylenmiş olsaydı bile, bunlar nasıl ve hangi mantıkla suç addedilebilirdi? Bilirkişilere sormak lâzım.

Laik devlet şeriate uygun mudur ki, "laik devlet düzeni şeriate aykırıdır" demek suçmuş gibi gösterilmek isteniyor?

Türkiye, dinî esaslara dayanan bir devlet midir ki, vakıayı nakletmek suç addedilebiliyor? Devleti dine dayandırmayı suç addeden ceza kanunu maddelerine sahip bir nizamın dine bağlı olmadığını ifade etmeyi hangi mantıkla suçlandırabileceksiniz?

Lâiklik, bir başka deyişle lâdinîlik, devletin dinden ayrılması demek olduğuna göre, laiklik ile dinsizlik arasında bir fark görmeyeni suçlandıracak mantığın mekanizması hayli enteresan olsa gerek.

Hıristiyanlığın, din işlerini dünya işlerinden ayırdığı doğru değil mi ki, bunu ifade etmiş olmak sözde aleyhe bir iddia gibi gösterilebiliyor? Hıristiyanlıkta reformun mümkün olduğu bir vakıa değil midir?

Türk devrimlerinden bir kısmı Roma-Grek (Yunan) ve Hıristiyanlık temellerine dayanan, garbden iktibas edilmiş değil midir? Garblılaşmak ne mana ifade ediyor?

"İslamiyet hiçbir reforma ihtiyaç göstermiyecek derecede mükemmeldir" demek nasıl suç sayılabilir? İslamiyetin hiçbir reforma ihtiyaç göstermiyecek kadar mükemmel olduğunu siz bilirkişiler kabul etmiyorsanız, buna inanmaktan dolayı karşınızdakini suçlandırmağa ne hakkınız var?

1- Yargıtay kararında "Münazarat"ın 135-141. ci sayfalarında "lâik cumhuriyetçi düzen yirmi senelik inkılâblar sonucu doğmuştur. Ve dini müthiş sadmeye maruz bırakmıştır." denildiği iddia edilmekte ise de, sözü geçen eserin o kısmında Van, Bitlis ve Diyarbakırda kurulması arzu edilen bir yüksek mektebin masraflarının nasıl karşılanacağı ve programının ne şekilde tanzim edilmesi gerektiği beyan edilmektedir.

Gerçekten Bediüzzaman "Münazarat"ına atıfta bulunulan bölümde "Medresetüzzehra"nın masraflarının ne şekilde karşılanacağını belirttikten sonra, yapacağı hizmetlerden ise şu şekilde bahsetmektedir:

"Birincisi: Medarisin tevhid ve ıslâhı; ikincisi: İslâmiyeti,

onu paslandıran hikâyat ve israiliyat ve taassubat-ı bârideden kurtarmak. Evet İslamiyetin şe'ni: metanet, sebat, iltizam-ı hak olan salâbet-i diniyedir. Yoksa cehilden ve adem-i muhakemeden neş'et eden taassup değildir. Bence taassubun en dehşetlisi bazı Avrupa mukallidlerinde ve dinsizlerde bulunur ki, sathi şübhelerinde muannidane ısrar gösteriyorlar. Bürhan ile temessük eden ulemanın şânı değildir. Üçüncüsü: Mehasin-i Meşrutiyeti neşr için bir kapı açmaktır. Evet, aşairde meşrutiyeti incitecek niyet yoktur. Fakat istihsan edilmezse istifade edilmez. O daha zararlıdır. Hasta tiryakı, zehir-âlûd zannetse elbette istimâl etmez. Dördüncüsü: Maarif-i Cedideyi medarise sokmak için bir tarik ve ehl-i medresenin nefret etmiyeceği sâf bir menba-ı fünûn açmaktır. Zira mükerrer söylemişim: Fena bir tefehhüm, meş'um bir tevehhüm şimdiye kadar sed çekmiştir. Beşincisi: Yüz defa söylemişim, yine söyliyeceğim: Ehl-i medrese, ehl-i mektep, ehl-i tekkenin müsalahalarıdır. Ta, temayül ve tebadül-ü efkârı ile lâakal maksadda ittihad eylesinler. Teessüf ile görülüyor ki, onların tebayün-ü efkârı ittihadı tefrik ettiği gibi, tehalüf-ü meşaribi de terakkiyi tevkif etmiştir. Zira her biri mesleğine taassup, başkasının mesleğine sathiyeti itibariyle tefrit ve ifrat ederek biri diğerini tadlil, öteki berikini techil eyliyor.

Elhasıl: İslamiyet hariçte temessül etse bir menzili mektebe, bir hücresi medrese, bir köşesi zaviye, salonu dahi mecma-ül küll: biri diğerinin noksanını tekmil için bir meclis-i şûra olarak bir kasr-ı meşid-i nurani timsalinde arz-ı didar edecektir. Ayine kendince güneşi temsil ettiği gibi, şu Medresetüzzehra dahi o kasr-ı İlâhiyi hâricen temsil edecektir.

Bu nakilden de anlaşılacağı üzere "Münazarat"ın 135-141. ci sayfalariyle ilgili iddia da hakikate aykırıdır.

i — Yargıtay kararında yine Çetin Özeğin Nurculuk ve Bediüzzaman aleyhine Milliyet Gazetesinde yayınlanan yazısına istinaden "Sözler" adlı Risalenin 143. cü sayfasında "Atatürk idaresi. Hadislerde gösterilmiş bulunan dehşetli âhir zamandır. Dinsizlik, komünistlik, ifsad komitelerinin faaliyet yılları-

dır." denildiği iddia edilmekte ise de, "Sözlerin 143. cü sayfasında böyle bir cümlenin bulunduğu iddiası da yalandır. Hakikaten "Sözler"in Birinci cildinin 143 sayfasında zelzele ile ilgili bir izah vardır. İki cildi bir arada olan 1957 baskısı "Sözler"in ikinci cildinin 143. cü sayfasında ise "İçtihad Risalesinde" hutbe ile ilgili bir bölümü devam etmektedir. Hemen ilave edelim ki, "Sözler"in başka yerlerinde de iddia edilen sözlere benzer her hangi bir cümle yoktur. Asistan Çetin Özeğin "Sözler"le ilgili bu iddiasının da yalan olduğu anlaşılmış bulunmaktadır.

j- Taş basması "Tiryak"ın 65. ci sayfasında Yargıtay, asistan Çetin Özek'e istinaden "Türkiyede genel olarak ezan-ı Muhammedinin yasak edildiği, bid'aların zorla topluma kabul ettirildiği bir devre yaşamıştır. Devrim kanunları muvakkattır ve Hıristiyan kanunlarıdır" diye yazılı olduğunu iddia etmekte ise de, bu iddia da hakikata aykırıdır. Sözü geçen eserin 65. ci sayfasında o sözler değil, şu cümle vardır.

«Ben de adliyenin mahkemesine derim ki: Bin üçyüzelli senede ve her asırda üçyüzelli milyon Müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düstur-u İlâhiyi üçyüzelli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üçyüzelli senede geçmiş ecdâdımızın i'tikadlarına iktidâen tefsir eden bir adamı mahkûm etmek isteyen haksız bir kararı, elbette rûy-i zeminde adâlet varsa o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.» diye bağırıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin.

Acaba bu zamanın bazı ilcaatının iktizasıyle muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebi kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmiyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o Âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakda İslâmiyeti inkâr; ve dindar, kahraman bir milyar ecdadlarımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri ittiham çıkmaz mı? diye yazdığım "bir ihtar" tabirimden kararnamede hiddet edenlere ihtar ederim."

Bu cümleden anlaşılacağı üzere Yargıtayın taş basması "Tiryak"ın 65. ci sayfa ile ilgili iddiası da hakikat değildir.

k- Her ne kadar Yargıtay Asistan Çetin Özeğin delil ad-

dettiği kitabından naklen "Münazarat"ın 17. ci sayfasında: "Türkiyenin siyasi rejimi nur-u saadeti söndürmeğe çalışmaktadır. Kemalistler seviyesiz, anarşist kimselerdir." cümlesinin bulunduğunu söylemekte ise de 1329, yani 1910 yılında te'lif edilen bu eserin 17. ci sayfasında veya bir başka yerinde "Türkiyenin siyasi rejimi nur-u saadeti söndürmeğe çalışmaktadır." şeklinde bir cümle yoktur. Sözü geçen eserin sonradan ilave edilen bir hâşiyesinde kemalizm perdesi altında hareket eden komünist ve anarşistlerden bahsedilmiştir ki, bu cümlenin asistan Özeğin iddia ettiği şekilde olmadığı aşikârdır. Ve esasen bir kısım komünistlerin kemalizm perdesi altında faaliyette bulundukları, komünizme karşı olan gazete, mecmua ve bazı broşür ve kitaplarda açıklanmış, hatta Milli Eğitim Bakanı Orhan Dengiz bu nevi istismarlara son vermek için kemalizmin kat'i bir tarifinin verilebilmesi için harekete geçmek mecburiyetinde kaldıklarını da yakın zamanda ifade etmiş bulunmaktadır.

Sözü geçen eserin 17. ci sayfasında ise Bediüzzamanın "Çok iyiler var ki, iyilik zanniyle fenalık yapıyorlar." beyanına karşı: "Nasıl iyilikten fenalık gelir?" sualine verilen şu cevab devam etmektedir:

"Muhali taleb etmek kendine fenalık etmektir. Zerratı günahkârlardan mürekkep bir hükümet; tamamiyle masum olamaz. Demek, nokta-i nazar: Hükümetin hasenatı seyyiatına tereccühüdür. Yoksa, seyyiesiz hükümet muhâl-i âdidir. Ben böyle adamlara anarşist nazariyle bakıyorum. Zira onlardan birisi "Allah etmesin" bin sene yaşayacak olsa, adeta mümkün hükümetin hangi suretini görse hülya ile yine razı olmayacak. Şu hülyanın neticesi olan meylüttahrib ile o sureti bozmağa çalışacak. Şu halde böylelerin fena zannettikleri jöntürkler, nazarlarında dahi mel'un, anarşist ve iğtişaşçı fırkasından addolunurlar. Meslekleri ihtilal ve ifsaddır."

Evet, bu nakilden anlaşılacağı üzere "Münazarat"ın 17. ci sayfasında olduğu iddia edilen cümle hakkındaki beyan da doğru değildir.

1- "Zülfikar"ın 191-193. cü sayfalarında (Müslümanlara Kur'an dışında bir anayasa lâzım değildir. 1347 tarihinde fel-

sefenin tahakkümü ile bu dindar millet ehemmiyetli tahavvüllere düçar kılınmış ve anayasadan devlet dininin İslâm dini olduğu konusundaki hükmü kaldırılmıştır. Bu şekilde gerçek kanun-u esasî tatbik edilmediği gibi, Kur'anda belirtilen şerli inkılâb da tahakkuk ettirilmiştir. Halbuki Kur'an, Cumhuriyet anayasası gibi bir kaç kişinin iradesinin değil, İlâhi bir iradenin sonudur. İlâhi bir kanun-u esasidir.) şeklinde bir cümle olduğu asistan Çetin Özeğe istinaden Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından iddia edilmekte ise de, sözü geçen eserin atıfta bulunulan sayfasında böyle bir cümle yoktur.

m- Yargıtayın, asistan Çetin Özekten naklen "Bediüzzaman Cevap Veriyor" adlı Risalenin 47. ci sayfasından naklettiği cümle tahrif edilerek verilmiştir. Bediüzzaman bu cümlesinde unsuriyetçilikten, yani İslamın men ettiği kavmiyetçilikten bahsetmekte ve unsuriyetçiliğin bolşevizmin ve sosyalizmin taarruzunu durdurramadığını belirterek çâre-i ebedî ve daimî olan İslâm milliyetinin muvakkat ve dağdağalı unsuriyetle, yani kavmiyetçilikle bağlanamıyacağını ve aşılanamıyacağını ortaya koymakta ve bu şekilde İslâmın izzetini de korumaktadır. Bediüzzamanın bolşevizme karşı olduğunu gösteren bir cümlenin suçlama delili olarak zikredilmesi de hayrete şayandır, düşündürücüdür.

n- Yargıtay kararında asistan Çetin Özekten naklen "Münazarat"ın 90 ve 100.cü sayfalarında "İslâm devleti için tek milliyet İslam milliyetidir. İslam devleti, sonunda bütün dünyayı hâkimiyetine alacak ve İslâm yapacaktır. Bu dünya, milleti hayat-ı mâneviyeye dayanarak ve mecrası, mesail-i şer'iye ile açılacaktır. Bu İslâm devleti de, hamiyet-i İslâmiye ve milliye altında ittihad-ı Muhammedi dairesinde olan şeyh-i Risale-i Nur sayesinde kurulacaktır." denildiği iddia edilmekte ise de "Münazarat"ın sözü geçen sayfalarında böyle bir cümle yoktur. Sözü geçen 10 sayfa içinde: Ermeni fedailerinin bu fedakârlıklarının sırrı açıklanmakta, güzel huylarımızın onlar tarafına geçtiği, onların rezailinin de cehaletimizin pazarına getirildiği, ve buna karşı ne yapmamız icap ettiği ve bizlere lazım olan hasletlerin nelerden ibaret olduğu, herkeste uyanmış olan arzu-

yu diyanet ve meyelan-ı hakkın sebeb ve neticeleri incelenmektedir. Bu kısımdan nakledilecek birkaç cümle dahi burada iddia edildiği şekilde bir mevzuun ele alınmasının bahis mevzuu olamıyacağını isbata kâfidir. Bediüzzaman diyor ki:

«Maatteessüf güzel şeylerimiz gayr-ı müslimler eline geçtiği gibi, güzel ahlakımızı da çalmışlar. Güya ahlak-ı âliyemiz yanımızda revaç bulmadığından bize darılıp onlara iltica etmiş. Ve onların rezaili kendileri içinde revaç bulmadığından cehaletimizin pazarına getirilmiş... Biz ruhumuzla, canımızla, vicdanımızla, fikrimizle, bütün kuvvetimizle demeliyiz ki: Biz ölsek milletimiz olan İslâmiyet hayydır, ilelebed bakîdir. Milletim sağolsun. Sevab-ı uhrevi bana kâfidir. Milletin hayatındaki hayat-ı maneviyem beni yaşattırır, âlem-i ulvide beni mütelezziz eder... Küfür yalandır. İman sıdktır... Hayatımızın bekası imanın ve sıdkın ve tesanüdün devamı iledir.»

o — Asistan Çetin Özekten naklen Yargıtay Ceza Genel Kurulunun «Münazarat»ın 109 ve 131.ci sayfalarında bulunduğu söylenilen şekilde bir cümlenin olduğu iddiası da bermutad hakikata aykırıdır. Bu sayfalar arasında bir sual üzerine ittihad-ı İslâmın ne demek olduğu, bid'alara düşen şeyhlere hücum edilmesinin doğru olup olmadığı, şeyhlerden istenen ve beklenen şeyin ne olduğu, velî olan şeyhin, müddeî olan müteşeyyihin farkları, alem-i İslam ulemasının ortalarındaki o zamanki müdhiş ihtilaf hakkındaki kanaati, âlem-i İslamın yeniden devr-i saadetteki halini alıp almayacağı mevzuundaki düşünceleri, İslamî müesseselere yapılan itirazlara cevapları, Camiül Ezher tarzında Medresetüzzehra namiyle Van, Bitlis ve Diyarbakır havalisinde bir üniversite tesisi isteği belirtilmekte ve nihayet Kürtlerin içtimai hayatının Türklerin hayat ve saadetinden neş'et ettiği beyan edilmektedir. İddianın aksine burada İslâmi bir devletten bahsedilmemektedir. Burada İslâmî esaslara dayanan bir nizamdan bahis yoktur. Araplarla ilgili olarak Bediüzzamanın söylediği iddia edilen sözün Bediüzzamanla bir alakası yoktur. Bu dahi yalandır. Bu bahiste nakledilecek şu cümle dahi burada takip edilen gayeyi izaha kâfidir:

«Muhabbeti iktiza eden İslâmiyet ve insaniyet cebel-i uhud

gibidir. Adaveti intaç eden esbab bazı küçük çakıl taşları gibidir. Muhabbeti adavete mağlub ettiren adam nazar-ı hakikatte Cebel-i Uhudu bir çakıl taşından aşağı derecesine indirmek kadar ahmakane hareket etmiştir. Adavet ve muhabbet, ziya ile zulmet gibi içtima edemezler. Adavet galebe çalsa muhabbet mümaşata inkılab eder. Muhabbet galebe çalsa, adavet terahhum ve acımağa inkılab eder. Benim mezhebim, muhabbete muhabbet etmektir, husumete husumet etmektir. Yani dünyada en sevdiğim şey muhabbet ve en darıldığım şey de husumet ve adavettir..»

ö — Yine Çetin Özekten naklen «Mektubat»ın 403. cü sayfasında İslâm dininde inkılab yapmanın şeriat aleyhtarlığı olduğu ve İslâmiyetin desatirine aykırı bulunduğu mevzuu ele alınarak devrimlerin İslamiyete aykırılığının söylendiği iddia edilmekte ise de, burada bahis mevzuu olan Hıristiyanlıkta olduğu gibi İslam dininde de ona imtisalen dinî bir inkılabın dinen mümkün olup olmadığı meselesi ele alınmış ve cevabı verilmiştir Burada siyasi rejimle ilgili hüküm verildiği iddiası da hakikate aykırıdır.

p — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Bediüzzamanın «Zülfikar» Risalesinde 38 ve 39cu sayfalarında «faizin yasak edilmesini istemekte olduğunu, sınıf kavgasının kaldırılması için bankalar kapatılmalı, riba yasak edilmeli, Kur'an kadına üçte bir hisse vermektedir. Medeniyetin kadına erkek kadar hisse vermesi adaletsizliktir.» dediğini beyan etmekte ise de, «Zülfikar» Risalesinin 38 ve 39. cu sayfalarında sözü edilen cümleler yoktur.

r — Yargıtay Ceza Genel Kurulu bekâr kalmak sanki suçmuş gibi Bediüzzamanın «Hanımlar Rehberi» ve «Bediüz zaman Cevap veriyor» adlı risalelerde Nur Talebelerine bekâr kalmalarının telkin edildiği ve evlenmek icap ederse bir nurcu ile evlenmesini emredildiği, asistan Nedâ Armanerden naklen ileri sürülüyorsa da bu iddia da hakikate aykırıdır. Bunun yalan olduğunu da onların iddialarına delil olarak atıfta bulundukları sayfalardaki cümlelerin nakli isbat edecektir. Ha-

nımlar Rehberi ve Bediüzzaman Cevap veriyordaki cümleler birbirinin aynıdır ve aynen şöyle denilmektedir:

«Risale-i Nur'un talebelerine: Başkaları evleniyorlar, siz tezevvüceden vaz geçiniz denilmemiş, denilmez. Fakat talebeler birkaç tabakadır. Bir tabakanın hakiki ihlası kaybetmemek ve hakiki fedakârlık ve azami bir sadakat taşımak için dünya ihtiyaçlarına mümkün olduğu kadar ömrünün muvakkat bir kısmında bağlanmaması bu zamanda lazım geliyor. Eğer hizmet-i Kur'aniye ve imaniyede yardımcı bir hanım bulsa alır. Hizmetine zarar vermez. Lillahil hamd, bu nevîden çok Nur Talebeleri var. Zevceleri onlardan geri kalmıyorlar. Belki kadınlardaki şefkatten gelen ücretsiz fıtrî kahramanlık ve hakiki ihlas cihetiyle zevcinden daha ileri gidebilir. Nur Talebelerinin yetişmiş kısımlarından ekserisi evlenmişler, bu sünneti yerine getirmişlerdir.»

Bu nakilden anlaşılacağı üzere Yargıtay kararında bu cümleye istinaden iddia edildiği üzere Nur Talebelerine evlenmemeleri veya evlenirlerse bir Nurcu ile evlenmeleri hususunda bir beyanda bulunulmuş değildir.

20 madde halinde verilen bu cevaplardan anlaşılacağı üzere Nurculuk ve Risale-i Nur hakkındaki iddialara delil olmak üzere Risale-i Nur Külliyatından yapıldığı ileri sürülen nakillerin iddia edildiği şekilde olmadığı ve hakikata aykırı bulunduğu anlaşılmıştır.

YARGITAY KARARI AYNI ZAMANDA TAHRİFAT YAPILMIŞ CÜMLELERE DAYANMAKTADIR.

23 — Risale-i Nur Külliyatından yapıldığı söylenilen bazı nakillerde ise cümlelere yanlış mana verildiği, değişik şekilde gösterildiği ve bazı cümlelerin ise tahrif edilmiş olduğu kanaatini verdiği anlaşılmaktadır. Bitaraflıkla ve hakikatı araştırmak ve tesbit etmek maksadiyle hareket etmiyen bazı kimselerin maksad-ı mahsusla yayınladığı matbualardan aktarı-

lan bu şekil cümlelere istinad eden Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının bu bakımdan da usulsüz olduğu aşağıdaki izahlardan anlaşılacaktır. Şöyleki:

a — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Kararının Risale-i Nurların mahiyeti ile ilgili olan bölümünün 12. ci kısmında bir cümle var. Bu cümlenin «Sönmez» Risalesinden alındığı ifade ediliyor. Sayfa numarası olarak ise 21-22 ve 48. ci sayfa gösteriliyor. Cümleyi kontrol ettiğimiz zaman gördüğümüz manzara şudur: Sönmez Risalesinin bir sayfasındaki bir cümlenin baş tarafından bir kısmı alınmış sonra bir başka sayfadan yirmi altı sayfa sonrasından bir başka cümlenin iki kelimesi çıkarılmış ve ilk cümle parçasına eklenmiş ve fakat bununla iktifa edilmiyerek kitap içinde bulunmayan bir cümle daha alınarak o da ekleme cümleye ilave edilmiş bulunmaktadır. Evet, «Sönmez» in 21. ci sayfasında başlayıp 22. ci sayfasında devam eden bu cümlenin başında Risale-i Nurun ve müellif ve talebelerinin gizli düşmanlarının hükümeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevk eden resmî ve gayr-i resmi muarızların kimler olduğu belirtilmekte ve vasıfları muhtemelen sayıldıktan sonra onların «hem bizi perişan, hem hükümeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kahhar-ı Zülcelâlin kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için (Hasbünallahü ve ni'mel Vekil) kal'asına iltica ederiz.» denilmektedir.

Kararda bu cümlenin giriş kısmı ile-ki alt kısmı çizilmiştir- yine altı çizilen son kısmı atılmış ve sadece tahminen vasıfların belirtildiği kısım alınmış ve bu başı ve sonu olmayan cümle parçasına hiçbir işaret konmadan devam ediyormuş gibi gösterilerek 48. ci sayfadaki bir başka cümlenin ki baş tarafı atılmış, o cümle de şöyle başlamaktadır: «Risale-i Nurdaki şefkat, hak, hakikat, bizi siyasetten men etmiş. Çünki masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zatlar bunun izahını istediler, ben de dedim:».

Baştarafı atılan bu cümlenin devam eden kısmından «İstibdâdat-ı askeriye ve dalâlet» kısmı ayrılmıştır. Baş kısmı olduğu gibi son tarafı da atılan cümlenin nakledilen bu iki keli-

mesi ilk yarım cümleye ekleniyor ve meydana gelen yeni cümleye kitap haricinden, yani kafadan «kurmuştur.» kelimesi ilave ediliyor. Ve bu yepyeni cümle de Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının Askerî şahısları aleyhe tahrik fiilinin delili olarak istimal ediliyor.

Kırpma, toplama, yamama ve ekleme suretiyle imâl edilen, daha doğrusu monte edilen cümle ile ilgili fiilin adının verilmesini vicdan ve iz'ana havale ediyor ve biz bu fiil karşısında Allaha sığınıyoruz.

b — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının 19. cu kısmında «Hanımlar Rehberi»nin 57. ci sayfasında «çok kadınla evlenmek İslami olduğu için câiz ve şarttır. Teaddüd-ü zevcat tabiata, akla, hikmete muvafıktır.» denildiğini iddia etmekte ise de burada çok kadınla evlenmenin şart olduğu değil, bilakis şart olmadığı ve hudutsuz evlilikten tahdide gidildiği beyan edilmektedir ki, bu bahsin aynen nakli burada mücerred bir İslâmi müessesenin hikmetinin açıklandığını ve yapılan tahrifatın ne dereceye vardığını gösterecektir:

«Sual: Taaddüd-ü zevcat gibi bazı mesaili bazı ecnebiler serrişte ederek medeniyet nokta-i nazarında şeriata bazı evham ve şübehatı irâd ediyorlar?

Cevab: Şimdilik mücmelen bir kaide söyliyeceğim: Tafsilini müstakil bir Risale ile beyan etmek fikrindeyim. İşte İslâmiyetin ahkâmı iki kısımdır. Birisi; şeriat ona müessestir. Bu ise, hüsn-ü hakiki ve hayr-ı mahzdır. İkincisi; şeriat-ı muaddildir. Yani gayet vahşi ve gaddar bir suretten çıkarıp; ehvenüşşer ve muaddel ve tabiat-ı beşere tatbiki mümkün ve tamamen hüsn-ü hakikiye geçebilmek için zaman ve zeminden almış bir sûrete ifrâğ etmiştir. Çünki, tabiat-ı beşerde umumen hükümferma olan bir emri, birden ref etmek, bir tabiat-ı beşeri birden kalbetmek iktiza eder. Binaenaleyh, şeriat, vazı-ı esaret değildir. Belki en vahşi suretten böyle tamamen hürriyete yol açacak ve geçebilecek bir sûrete indirmiştir, tâdil etmiştir. Hem de, dörde kadar taaddüd-ü zevcat tabiate, akla hikmete muva-

fık olmakla beraber... şeriat bir faneden dörde çıkarmamış; belki sekiz-dokuzdan dörde indirmiştir. Bahusus taaddüdde öyle şerait koymuştur ki;ona müraat etmekle hiçbir mazarratı müeddi olmaz. Bazı noktada şer olsa da, ehvenüşşerdir. Ehvenüşşer ise, bir adalet-i izafiyedir.»

Görülüyor ki, Bediüzzaman burada çok kadınla evlenmenin şart olduğu iddiasında bulunmuyor.

c — Yargıtay «Hutbe-i Şamiye»'den doğrudan doğruya bir cümleyi nakletmekte ise de, bu cümlede bazı kelimelerin hiçbir alaka ve irtibat olmayan şekilde şu veya bu suretle değişmiş olduğu ve manânın tamamen alt üst olduğu görülmektedir. «Misfat-ı Şeriat» «musaffat-ı Şeriata»; «süzdürmek» kelimesi, «söz vermeğe», «bulanıklığı» kelimesi «laikliğe» çevrilmiştir ki, bu mevzuda daha fazla izahatı zaid addetmekteyiz. «Eynessera-Minessüreyya.»

ç — Yargıtay Ceza Genel Kurulu bir suçlandırma delili olarak hilâfet ve saltanat mevzuu ile ilgili şöyle bir beyanda bulunuyor: Said Nursi Hanımlar Rehberi adlı Risalenin 37. ci sayfasında bir zaman çıktığı Ankara Kalesinden etrafı seyrederken hilafet ve saltanatın vefatını hatırlıyarak duyduğu teessür ve hüznü ifade ettiği görülmüştür.»

Bediüzzamanın «Hanımlar Rehberi»ndeki sözlerinin ne mana ifade ettiğini ve yargıtayın imâ ve ihsas ettiği mânânın çıkıp çıkmıyacağının takdir edilebilmesi ve Nurculuk aleyhinde zikredilen delillerin kuvvet derecesinin anlaşılması ve ne zorlamalara girildiğinin belirebilmesi için uzunluğuna rağmen bahsi tamamen nakledeceğiz. Bediüzzaman sözü geçen Risalede şöyle demektedir:

Yedinci Rica: Bir zaman ihtiyarlığın başlangıcında. Eski Saidin gülmeleri, Yeni Saidin ağlamalarına inkılab ettiği hengâmda, Ankaradaki ehl-i dünya, beni Eski Said zannedip oraya istediler. Gittim. Güz mevsiminin âhirlerinde, Ankaranın benden çok ziyade ihtiyarlanmış, yıpranmış, eskimiş kal'asının başına çıktım. O kal'a tehaccür etmiş hâdisat-ı tarihiye suretinde bana göründü. Senenin ihtiyarlık mevsimiyle benim ihtiyarlığım, kal'anın ihtiyarlığı, beşerin ihtiyarlığı, san-

lı Osmanlı Devletinin ihtiyarlığı ve hilafet saltanatının vefatı ve dünyanın ihtiyarlığı; bana gayet hazin ve rikkatli ve fırkatlı bir hâlet içinde o yüksek kal'ada geçmiş zamanın derelerine ve gelecek zamanın dağlarına baktırdı ve baktım. Birbiri içinde beni ihata eden dört-beş ihtiyarlık karanlıkları içinde Ankarada en kara bir hâlet-i ruhiye hissettiğimden, bir nur, bir teselli, bir rica aradım. Sağa, yani mazi olan geçmiş zamana bakıp, teselli ararken bana mâzi; pederimin ve ecdadımın ve nev'imin bir mezar-ı ekberi sûretinde göründü, teselli yerine vahşet verdi. Sol tarafım olan istikbale derman ararken baktım gördüm ki: Benim ve emsalimin ve nesl-i âtinin büyük ve karanlıklı bir kabri suretinde göründü, ünsiyet yerine dehşet verdi. Sağ ile soldan tevahhuş edip hazır günüme baktım. O gafletli ve tarih-vâri nazarıma o hazır gün varım ölmekte ve hareket-i mezbuhanedeki ıztırabı çeken cismimin cenazesini taşıyan bir tabut sûretinde göründü. Sonra bu cihetten dahi me'yus olunca, başımı kaldırıp ömrümün ağacının başına baktım, gördüm ki: O ağacın tek bir meyvesi var, o da benim cenazemdir; o ağaç üstünde duruyor, bana bakıyor. O cihetten dahi tevahhuş edip başımı aşağıya eğdim, o ömür ağacının aşağısına, köküne baktım, gördüm ki: O aşağıda olan toprak kemiklerimin toprağiyle, mebde-i hilkatimin toprağı birbirine karışmış bir sûrette ayaklar altında çiğneniyor gördüm. O da derman değil, belki derdime dert kattı. Sonra mecburiyetle arkama baktım; gördüm ki: Esassız, fâni olan dünya, hiçlik derelerinde ve yokluk zulümatında yuvarlanıp gidiyor. Derdime merhem ararken, zehir ilâve etti. O cihette dahi hayır göremediğimden ön tarafıma baktım; ileriye nazarımı gönderdim. Gördüm ki: Kabir kapısı tam yolumun üstünde açık görünüp, ağzını açmış bana bakıyor. Onun arkasında ebed tarafına giden cadde ve o caddede giden kafileler uzaktan uzağa nazara çarpıyor... Ve bu altı cihetten gelen dehşetlere karşı bana nokta-i istinad ve silâh-ı müdâfaa olacak cüz'i bir cüz-ü ihtiyariden başka bir şey elimde yok. O hadsiz a'dâ ve hesapsız muzır şeylere karşı tek bir silâh-ı insani olan o cüz'-ü ihtiyari; hem nâkıs, hem kısa, hem âciz, hem icadsız olduğundan, kesbden başka birşey

elinden gelmez. Ne geçmiş zamana geçebilir, ta ondan bana gelen hüzünleri sustursun; ve ne de istikbâle hulul edebilir, ta ondan gelen korkuları menetsin. Geçmiş ve geleceklere ait emellerime ve elemlerime faidesi olmadığını gördüm. Bu altı cihetten gelen dehşet ve vahşet ve karanlık ve meyusiyet içinde çırpındığım hengâmda, birden Kur'an-ı Mucizül Beyanın semasında parlayan iman nurları imdada yetişti. O altı ciheti o kadar tenvir edip ışıklandırdı ki; gördüğüm o vahşetler, o karanlıklar yüz derece tezâuf etseydi, yine o nur, onlara karşı kâfi ve vâfi idi. Bütün o dehşetleri birer birer teselliye ve o vahşetleri birer birer ünsiyete çevirdi. Şöyle ki:

İman o vahşetli geçmiş zamanın mezar-ı ekber suretini yırtıp, ünsiyetli bir meclis-i münevver ve bir mecma-i ahbab olduğunu biaynelyakin, bihakkalyakin gösterdi. Hem iman, bir kabr-i ekber suretinde nazar-ı gafletle görünen gelecek zamanı sevimli saadet saraylarında bir ziyafet-i rahmaniye meclisi suretinde biilmelyakin gösterdi.

Hem iman, nazar-ı gafletle bir tabut vaziyetinde görünen hazır zamanı ve o hazır günün tabutiyet şeklini kırıp, o hazır gün uhrevi bir ticaretgâh dükkânı ve şa'şaalı bir misafirhane-i Rahmani sûretinde bilmüşahede gösterdi. Hem iman, nazar-ı gaflette ömür ağacının başında cenaze şeklinde görünen tek meyvesi cenâze olmadığını, belki ebedi bir hayata mazhar ve ebedî bir saadete namzed olan ruhumun, eskimiş yuvasından yıldızlarda gezmek için çıktığını biilmelyakin gösterdi. Hem iman; kemiklerimle, mebde-i hilkatimin toprağı, ayak altında ehemmiyetsiz mahvolmuş kemikler olmadığını, belki o toprak, rahmet kapısı ve Cennet salonunun bir perdesi olduğunu sırr-ı iman ile gösterdi.

Hem iman, nazar-ı gafletle arkamda, hiçlikte, yokluk karanlığında yuvarlanan dünyanın vaziyetini sırr-ı Kur'an ile gösterdi ki; o zâhiri zulümatta yuvarlanan dünya ise; vazifesi bitmiş, manasını ifade etmiş, neticelerini kendine bedel vücudda bırakmış bir kısım mektubat-ı samedaniye ve sahaif-i nukuş-u sübhaniye olduğunu gösterdi. Dünyanın mahiyeti ne olduğunu biilmelyakin bildirdi.

Hem iman, ileride gözünü açıp bana bakan kabri ve kabrin arkasında ebede giden caddeyi, nur-u Kur'an ile gösterdi ki, o kabir; kuyu kapısı değil, belki alem-i nurun kapısıdır. Ve o yol ise; hiçliğe ve ademistana değil, belki vücuda, nuristana ve saadet-i ebediyeye giden yol olduğunu tam kanaat verecek bir derecede gösterdiğinden, dertlerime hem derman, hem merhem oldu.

Hem iman, o elinde pek cüz'i bir kesb bulunan cüz'i bir cüz-ü ihtiyari yerine, o hadsiz düşman ve zulmetlere karşı, gayr-ı mütenahi bir kudrete istinad etmek ve hadsiz bir rahmete intisab etmek için o cüz-ü ihtiyarinin eline bir vesika veriyor; belki de iman, o cüz-ü ihtiyarinin elinde bir vesika oluyor. Hem o cüz-ü ihtiyari olan silah-ı insani gerçi zatında hem kısa, hem âciz, hem noksandır. Fakat, nasılki bir asker, cüz'i kuvvetini devlet hesabına istimal ettiği vakit binler derece kuvvetinden fazla işler görür; öyle de: sırr-ı imanla o cüz'i cüz-ü ihtiyari, Cenab-ı Hak namına, onun yolunda istimal edilse, beşyüz sene genişliğinde bir cenneti dahi kazanabilir.

Hem iman, geçmiş ve gelecek zamana nüfuz edemiyen o cüz-ü ihtiyarinin dizginini cismin elinden alıp, kalbe ve ruha teslim eder. Ruh ve kalbin daire-i hayatı ise, cisim gibi hazır zamana münhasır olmadığından; pek çok seneler maziden, pek çok seneler istikbalden daire-i hayatına dahil olduğundan; o cüz-ü ihtiyari cüz'iyetten çıkıp külliyet kesbeder. Zaman-ı mazinin en derin derelerine kuvvet-i iman ile girebildiği ve hüzünlerin zulmetlerini defedebildiği gibi; nur-u iman ile, istikbalin en uzak dağlarına kadar çıkar; korkuları izale eder.

İşte ey benim gibi ihtiyarlık zahmetini çeken ihtiyar ve hemşire ihtiyareler! Madem elhamdülillah, biz ehl-i imanız; ve madem imanda bu kadar nurlu, lezzetli, sevimli, şirin defineler var; ve madem ihtiyarlığımız bizi bu definenin içine daha ziyade sevkediyor; elbette imanlı ihtiyarlıktan şekva değil, belki binler teşekkür etmeliyiz.»

Bu nakilden de anlaşılacağı üzere Yargıtay Ceza Genel Kurulu, imanlı ihtiyarlığın neden şekva değil de şükür edilmek ge-

rektiğini açıklayan bir bahsi siyasi mana istihracı gayretine vasıta kılmaya çalışıyorsa da, yazının tetkiki Yargıtayın ima ve ihsas ettiği mananın çıkarılmasına imkân olmadığı hiçbir tereddüde yer kalmıyacak şekilde gösteriyor.

d — Yargıtay kararının Nur Talebeleri ile ilgili bölümünde asistan Çetin Özeğin kitabına istinaden bazı iddialarda bulunulmakta ise de, bu iddialar sözü geçen asistanın hiçbir delile dayanmıyan isnadlarından ibarettir. Bu iddiayı teyid edecek bir hususa Nur Risalelerinde ve Nur Talebesi tabir edilenlerin hareketlerinde rastlanılmış değildir. Bozma konusu olan davada dahi ileri sürülmiyen ve Risale-i Nur ve İslâmiyet ve umumiyetle din hakkındaki görüşleri mâlûm bir asistanın hiçbir delile istinad etmiyen hayalî iddialarını ciddiye alarak Yargıtay kararında zikretmek hayrete şayandır.

e — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının ikinci bölümünün 10. cu maddesinde asistan Çetin Özekten naklen şu cümle bir suçlandırma delili olarak nakledilmiş bulunmaktadır:

«Türk Devletinin dini din-i İslamdır ve bunun vikayesi milletimizin maye-i hayatiyesidir. Hükûmet, İslâmiyet ve din için hizmet edecektir.» (Münazarat.S.18)

1329 da, yani Osmanlı İmparatorluğu zamanında yayınlanan «Münazarat» ın 18. ci sayfasında nakledilen şekilde bir cümle yoktur. Olmasına imkân olmayacağı da izahtan varestedir. Zira eserin yazıldığı tarihte Türkiye Cumhuriyeti mevcut değildi. Osmanlı İmparatorluğu Müslümanlarına, hususen dinî salabeti ile meşhur şarktaki aşaire onların, hükümetin İslamiyete aleyhtar bir istikamete teveccüh ettiği şeklindeki şüphelerini bertaraf ve sadakatlarının devamını temin maksadı ile ve suallerine cevaben yazılmıştır. Ve cevaplarda da aynen şöyle denilmektedir:

«Kendisi İslâm, millet-i hâkimesi İslâm, Usûl esas-ı siyaseti de şu düsturdur: Bu devletin dini din-i İslamdır. Şu esası vikaye etmek vazifemizdir. Çünki milletimizin maye-i hayatiyesidir.

Sual: Demek hükümet bundan sonra da İslamiyet ve din için hizmet edecek midir?

Cevap: Hay hay! Bazı akılsız dinsizler müstesna olmak şartiyle.

Hükümetin hedef-i maksadı velev gizli ve uzak olsa bile uhuvvet-i imaniye sırrı ile üçyüz milyonu bir vücud eden ve nurani olan İslamiyetin silsilesini takviye ve muhafaza etmektir. Zira, nokta-i istinad ve nokta-i istimdad yalnız odur..."

Asistan Çetin Özekten naklen verilen cümle ile "Münazarat"ın 18. ci sayfasındaki cümleler karşılaştırıldığında, esas metinde "Türk devletinin dini din-i İslamdır." şeklinde bir cümle yoktur. Asistan Özek tahrifat yapmış, Yargıtay Ceza Genel Kurulu da eserle asistan Çetin Özeğin cümlesine istinaden hüküm tesis etmiştir.

f- Yargıtay Ceza Genel Kurulu yine asistan Çetin Özekten naklen "Hutbe-i Şamiye" adlı eserin 80. ci sayfasında bugünkü hükümetten bahsediliyormuş gibi "şahs-ı mânevî-i hükümetin Müslüman olması gereklidir." şeklinde bir cümle olduğunu iddia etmekte ise de, sözü geçen eserin o sayfasında böyle bir cümle olduğu iddiası da hakikate aykırıdır. (26 Şubat 1324 tarihinde) Dini Ceride'nin 73. cü Sayısında Mart 1909 tarihinde yayınlanan bu makalede Osmanlı İmparatorluğunun şeriat-ı İslâmiyeye bağlı olan meclis-i meb'usanına karşı şeriatın mahiyetini belirten ve ona müraatın neticelerini gösteren bir hitap ve bir vakıayı tesbit ve ifade zımnında "Şahs-ı manevi-i hükümeti Müslüman gösteren" ibaresi mevcuttur ki bu cümlenin ifade ettiği mana ile Yargıtayın varlığını iddia ettiği cümlenin birbirinden ne kadar farklı olduğunu anlamak için çok fazla zeki olmağa ihtiyaç yok, sadece bir parça hüsn-ü niyet sahibi olmak yeter.

g- Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında bermutad asistan Çetin Özekten naklen "Mesnevi-i Nuriye" adlı eserin 80-82. ci sayfalarında "Âlem-i İslâmda yapılacak devrimler İslâmiyetin desatirine uygun olmak mecburiyetindedir. Aksi halde gayr-ı meşrudur. Bu bakımdan meclis aynı zamanda hilafet görevini de görmelidir." şeklinde bir cümle nakledilmekte ise de, bir kerre sözü geçen kısımlarda ilk cümlenin devamı imiş gibi gösterilen "bu bakımdan meclis aynı zamanda hilafet görevini

de görmelidir." şeklinde bir cümlenin suret-i kat'iyede bulunmadığını belirtmek isteriz. Kaldı ki, kırk üç sene önce meclis-i mebusana hitaben yazılan bir hutbeyi bugüne ait bir maksad takib ediyormuş gibi göstermek yerinde olmadığı gibi, Bediüzzaman iddia edilen şekilde bir söz sarfetmiş olsaydı bile o günün şartlarına uygun olarak söylenen sözden bugün suç çıkarmağa çalışmak insafa sığmaz. Bediüzzamanın muhatap aldığı meclis, maksad ve mesleğini tesbit eden 13 Eylül 1920 tarihli beyannamesinde aynen: **"Türkiye Büyük Millet Meclisi, hudud-u millisi dahilinde temin-i hayat ve istiklâl ve tahlis-i makam-ı hilafet ve saltanat ahdiyle teşekkül eylemiştir... Hilâfet ve saltanat makamının tahlisine muvaffakiyet hâsıl olduktan sonra padişah ve Halife-i Müslimin kavanin-i esasiye dairesinde mevki-i muhterem ve mübeccelini ahzeder."** demiş olduğu gibi, 1337 tarihinde kabul edilen ve mevki-i mer'iyete giren Teşkilat-ı Esasiye kanununun 7. ci maddesinde **"Ahkâm-ı Şer'iyenin Tenfizi... Büyük Millet Meclisine aittir. Kavanin ve nizamat tanziminde muamelât-ı nasa erfak ve ihtiyacat-ı zamana evfak ahkâm-ı fıkhiyye ve hukukiyye ile âdab ve muamelât esas ittihaz kılınır."** hükmünü ihtiva etmekte idi. Ayrıca o sırada yayınlanan Büyük Millet Meclisinin Beyannamesinde ise:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi, milli hudutları dahilinde İslam ekseriyetinin istiklâlini temin ve hilafet ve Saltanat makamını tahlis andiyle teşekkül etmiştir." denmek suretiyle teşekkül maksadını beyan ettiği gibi 1339 yılında, yani 1923 te kabul edilen **"Teşkilât-ı Esasiye kanunu"** nun bazı mevaddının tavzihan tadiline dair kanunun 2. ci. maddesinde ise:

"Türkiye devletinin dini, Din-i İslâmdır." şeklinde hüküm mevcut idi. 1336 - 1920 tarihinde kabul edilen **"Nisab-ı Müzakere"** kanununun 1. ci Maddesinde **"Büyük Millet Meclisi Hilafet ve Saltanatın, vatan ve milletin istihlas ve istiklâlinden ibaret olan gayesinin husulüne kadar şerait-i âtiye dairesinde mü'temerren in'ikad eder."** denildiği gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Hukuk-u Hâkimiyet ve Hükümraninin mümessil-i hakikisi olduğuna dair heyet-i umumiye kararında:

"Türkiye Devleti makam-ı Hilafetin istinadgâhıdır." beya-

nında bulunmuştur. Bu beyanda bulunan bir meclis-i mebusana Türkiye Büyük Millet Meclisine hitaben yayınlanan bir hutbede iddia edilen şekilde bir cümle olsaydı bile bu hiçbir şekil ve surette tenkid mevzuu dahi yapılamazdı.

Hilafet mevzuu ile alâkalı cümleden önceki cümle ise tahrif ve ilaveye tabi tutulmuş bir cümledir. Hakikaten "Devrimler" kelimesi ile "aksi halde gayr-ı meşrudur." ibareleri ilave edilmiştir. Cümlenin aslı ise şöyledir:

"Âlem-i İslam içinde mühim ve inkılabvari bir iş görmek İslâmiyetin desatirine inkıyad ile olabilir, başka olamaz. Hem olmamış; olmuş ise de çabuk ölüp, sönmüş..."

Asistan Çetin Özeğin, gayesini yukarıda açıkladığımız meclise hitaben hazırlanan hutbeden alınan bir cümleyi "**devrimler**" kelimesini koyarak sanki devrim hareketlerinin vukuundan sonra yazılmış gibi gösterdiği gibi cümlenin devamında ve sair kısımlarda bulunmayan "**aksi halde gayr-ı meşrudur.**" ibaresini ilâve etmiş olduğu görülmektedir ki bu şekil hareketin gayesinin suç teşkil ettiğini zannettiği bir cümle imali olduğu anlaşılmaktadır.

h- "**Bediüzzaman Cevap Veriyor**" adlı kitabın 84. cü sayfasından naklen; Bediüzzamanın 31 Mart hâdisesiyle ilgili olarak sevkedildiği Divan-ı Harb-i Örfi'de «**En mukaddes maksadım şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tatbiktir.**" beyanı suçlandırma delili olarak ele alınmaktaysa da, bir sözü kıymetlendirmek için: "**Kim söylemiş, kime söylemiş, ne için söylemiş, ne makamda söylemiş?**" kaide-i esasiyesi gereğince hareket etmek icab eder. Aksine hareket ise, her zaman yanlış mana verilmesine sebeb olabilir. Ayrıca cümlenin baş ve son taraflarındaki cümleleri okumadan yine bir cümleye mana vermeğe kalkmanın yanıltıcı neticelere götüreceği şüphesizdir. Burada ve bunun gibi bazı sözlerde Yargıtay ayni hataya düşmektedir. Bu kaideye riayetle hareket ettiğimiz zaman Yargıtay'ın hareketinin yanlış olduğu görülür.

Müdafaa tetkik edildiği zaman Bediüzzamanın 31 Mart ile ilgili ithamları cevaplandırdığı ve "**Bediüzzaman Cevap Veri-**

yor." adlı eserde ise, Bediüzzamanın 31 Mart hareketinde yatıştırıcı olduğunu isbat etmek maksadı ile bu müdafaanın yayınlandığı görülmektedir. Bediüzzaman müdafaasının bu kısmında isyan eden askerlerin bazı zabitleri öldürmeleri mevzuunda kendisinin sorduğu bir suale cevaben, vurulanın sadece dört ve ayni zamanda müstebidâne hareket eden şahıslar oldukları ve bu hareketin failleri hakkında şeriatın adâb ve hududunun icra olunacağının söylendiğini ve kendisinin de gazeteler tarafından meşru gösterilen kıyam ve menfi hareket ettiği ifade edilenler hakkında da şeriat hükümlerinin tatbik edileceğini öğrenince şeriate bağlı bir müslüman olarak sevindiğini ve fakat asker arasındaki itaatsızlık sebebiyle üzüldüğünü ve askerlere bir hitabe yayınlayarak, hem şeriat istediklerinden bahsetmeleri ve hem de zabitlerine itaatsizlikle şeriate muhalefet ettiklerini belirttiğini açıklamaktadır ki, alakalı kısmın aynen nakli, mes'eleyi aydınlığa kavuşturacak, Yargıtayın hatt-ı hareketinin yanlışlığını gösterecektir:

"Askerlerin zabitleri, asker kıyafetine girmiş, itaat çok bozulmamış" tekrar sual ettim: Kaç zabit vurulmuş? Beni aldattılar. Dediler "yalnız dört tane, onlar da müstebid imişler." "Hem şeriatın adâb ve hududu icra olunacak."

"Bir de gazetelere baktım, onlar da o kıyamı meşru gibi tasvir ediyorlardı. Ben de bir cihette sevindim. Zira en mukaddes maksadım, şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tatbikdir. Fakat itaat-ı askeriyeye halel geldiğinden nihayet derecede meyus ve müteessir oldum. Ve umum gazetelerle askere hitaben neşrettim ki:

"Ey askerler! Zabitleriniz, bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üçyüz milyon nüfus-u İslâmiyenin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira umum İslâm ve Osmanlıların haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidi bu zamanda bir cihette sizin itaatınız ile kaimdir.

«Hem şeriat istiyorsunuz, fakat itaatsizlikle şeriata muhalefet ediyorsunuz."

«Ben onların hareketini ve şecaatlarını okşadım. Zira efkâr-ı umumiyenin yalancı tercümanı olan gazeteler nazarımı

za hareketlerini meşru göstermişlerdi. Ben de takdirle beraber nasihatımı bir derece tesir ettirdim, isyanı bir derece bastırdım. Yoksa böyle âsan olmazdı."

1 — "İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi veya Divan-ı Harb-i Örfi" adlı Risaleden bazı cümleleri nakleden Yargıtay bu cümlelerin nazar-ı dikkati çektiğinden bahsetmekte ise de sözü geçen eserden alınan cümlelerin bugün için bir suçlandırma delili olmasına daha evvel de zikrettiğimiz kaide, yani bir kelâmı kıymetlendirmek için failine, muhatabına, gayesine, ve mevzuuna bakmak kaidesi gereğince imkân olmadığı meydandadır. Kaldı ki nakledilen cümlelerin mânâsı üzerinde durmak; şeriatın, İslâmın medhiyle ilgili mevzuda daha önce verilen izahat gözönüne alınırsa hiçbir şekil ve surette bugün söylenmiş olsaydı bile yine suç addedilmezdi. Şeriatın, din, din-i İslâm ve sadece İslam mânâsına geldiğini gözönünde tutarak Yargıtayın naklettiği cümlelerden bazılarını ele alalım:

"Yaşasın Şeriat-ı Ahmediye!" Ne demektir? Yaşasın Hazret-i Muhammedin getirdiği İslamiyet, yaşasın din-i İslam; yaşasın İslam demektir. Öyle ise Yargıtayın suçladığı nedir?

"Şeriat-ı Garra Kelâm-ı Ezeliden geldiğinden ebede gidecektir." Ne demektir? Şu demektir:

Parıl parıl parlıyan nurlu İslam dini, Allah Kelamından geldiğinden ebede gidecektir.

Cenab-ı Hak Kitab-ı Keriminde meâlen: "Onu (Kur'an) Kelâm-ı Ezeli olan Kur'anı Biz inzal ettik, İlâyevmil kıyam muhafızı Biz olacağız." buyururken Kur'anın ve Onun temeli olduğu İslamın ebediyetinin kendi taht-ı tekeffüllerinde olduğunu da beyan buyurmuş oluyorlar.

Ya bu cümleleri suç addetmek isteyenler ne demek istiyorlar. Yukarıdaki âyet meali bize bir başka âyet mealini hatırlattı: "Onlar Allahın Nurunu ağızlariyle söndürmek isterler, Allah ise nurunun tamamlanmasından başka bir şeye razı olmaz..."

"Rehberimiz Şeriat-ı Garra, kılıncımız berahin-i katıadır."

ile denilmek istenen şey nedir? Bunun ifade ettiği mânâ şundan ibarettir: Bizi doğruya, hakka ve hakikata götüren yol göstericimiz parıl parıl parlayan nurlu İslam dini, silahımız, mücahede vasıtamız ise; maddi silahlar yerine, hakikat ilminin kat'i ve kesin bürhanlarıdır. O şekliyle veya bu şekliyle sadece İslamın ulviyetini ilân eden ve tefekkür alanında cihanda cihada sevkeden cümleleri acaba hangi mantığa istinaden suç delili imiş gibi zikredebiliyorlar. Anlaşılması hakikaten güç.

Bu ve bunun gibi, İslamın, Kur'anın, bir başka ifade ile şeriat-ı İslamiyenin ulviyet ve hakkaniyetini beyan eden ve Osmanlı İmparatorluğunun yaşadığı bir devirde beyan edilen sözleri hiçbir hukukçunun, hiçbir mantık sahibinin, hiçbir Müslümanın suç addetmesi bizce mümkün değildir. Velev dikkate şayan görülse bile.

İ — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Neda Armanerden naklen "Hanımlar Rehberi" nin 53. cü sayfasında Nur talebelerine ilişenlerin vatan ve millet haini oldukları ve onların tehdit edildiğine dair beyanlar olduğunu söylemekte ise de sözü geçen eserin 53. cü sayfasında veya bir başka bölümünde Nur Talebelerine ilişenlerin vatan haini oldukları ve sair iddiaları teyid edecek bir tek kelime dahi yoktur. Bu iddia da gerçeğe aykırıdır.

Fakat hemen şunu ilave edelim ki, Cenab-ı Hak kitabında mazlumlara zulmedenleri azab-ı elimle tehdid etmektedir. Risale-i Nur müellifine veya Talebelerine zulmedenlerin de musibete maruz kalmaları Adetullahın icabatındandır. Bu bakımdan şu Hadis-i Şerif meâlinin ifade ettiği mânâ da çoklarını düşündürmelidir:

"Ey insan oğlu! Benim dostum olan velime düşmanlık yapan bana harb ilan etmiş olur; en şiddetli azabım, benden başka yardımcısı olmayana zulüm yapanadır."

Kim ne derse desin, biz Müslümanlar indinde hâdiseler başıboş, tesadüfe bağlı değildir. Allahın takdir ve yaratmasına istinad etmektedir. Herşeyin dizgini Cenab-ı hakkın elindedir.

Kâinatın bir hülasası ve netice-i hilkati olan insanın bütün harekâtını zabteden, hıfz eden Cenab-ı Hak, elbette isyan eden beşere Adl ve Hakem isminin muktezası olarak semavî ve arzî musibetler göndermesi, hikmetine gayet muvafıktır. Kur'an-ı Hakimde isyan eden ve gayretullaha dokunan zalim kavm-i Nuhu su tufanı ile; ve Kavm-i Âd ve Semud'u şiddetli kasırga ile; ve her türlü zulmü, ahlâksızlığı irtikâb eden Lût kavmini de bir anda toprağın altını üstüne çıkarmakla, yani zelzele ile cezalarını verdiğini ve mazlumları inleten zalimlerden mazlumların ahını aldığını, onları ahirette Cehennem gibi mahall-i azab olan bir yere de atacağını ferman ediyor.

Görülüyor ki, ehl-i gaflette tabii zannedilen hâdisat, beşerin itaat ve isyanı ile alakadardır. Ve mazlumların ahı her zaman ahirete kalmaz. Ve işte bunun içindir ki, "Allahın rızasına nail olmaktan başka maksadı olmayan ve Allahın yolunda yürüdüğü için, Allahın düşmanlarının taarruzlarına mevzu teşkil eden mü'minlerin, Nur Talebelerinin ahını alanlar gadab-ı İlâhîyi, mahkeme-i kübrayı, haşri ve azab-ı İlahiyi düşünüp titremelidirler" diyene kimsenin taanda bulunmağa hakkı olamaz.

j- Bediüzzaman'ın, hususi, gayr-ı resmi ve kendisinin tamir ettiği mabedinde iki misafiri ile hususi ibadeti esnasında gizlice okunan ezan ve kamete müdahale edilmesi ve "Ne için gizli kamet ediyorsunuz ve ezan okuyorsunuz?" denilmesi üzerine hiddete gelerek bu hareketi protesto mahiyetindeki beyanları arasında, bu müdahalelere yol açan hareketin esbab-ı mûcibesi üzerinde de durmuş ve Bediüzzaman, ezan ve kameti herkesin kendi konuştuğu lisanla okuması gerektiği esbab-ı mûcibesiyle şekl-i asliyesine müdahale edilip Türkçe okunma mecburiyeti konmasının mantığının doğuracağı mantıksızlığa ve karışıklığa işaret sadedinde "Türkçeden başka lisanla konuştuğu için, başka milletten saydıklarınıza nasıl Türkçe kamet et teklifinde bulunuyorsunuz?" diyerek anadili Türkçeden başka bir dil olan ve bunun için de ayrı unsurdan sayılanlara bu şekilde bir teklifte bulunmanın mantıkî, medenî ve âdilâne bir usul olmıyacağını belirtmektedir.

Kararında bu cevabı ele alarak, Türkiyede Türkçeden başka dil konuşulmuyormuş ve konuşmak suçmuş gibi ve Türkiyede sanki Türk unsurundan başka unsurlar da yokmuş ve başka unsurdan gelmiş olmak suçmuş gibi ve Türkiyede Türkçeden gayri muhtelif dillerin ve hususan Rumca, Ermenice, İbranice, Arapça, Kürtçe, Çerkezce, Lazca ve sair diller konuşulduğunu devlet istatistik umum müdürlüğü tesbit ve ilan etmiyormuş ve bunu beyan etmek suçmuş gibi ve Türkiye Cumhuriyeti anayasasının 12. ci maddesinde "Herkes dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı gözetilmeksizin kanun önünde eşittir." denilirken, Türkiyede muhtelif dil ve ırkların ve kanaatlerin varlığı tasdik edilmiyor ve bu sebeblerle de kimsenin muaheze edilmesine imkân olmadığı anayasa teminatına bağlanmıyormuş gibi, Yargıtayın ayrı unsurdan olanlara ve sayılanlara ezanı ve kameti Türkçe okuyunuz diye tazyikte bulunulamıyacağının açıklanmasını, memleket birliğini bölücü hareket ve faaliyette bulunmak şeklinde gösterip tavsif etmesinin bir söze yanlış mana vermenin en tipik örneklerinden birisidir. Ve ihlalinden şikayet edilen kanunları, onların dayandığı anayasayı ve espriyi hiçe saymak ve kendini onların üstünde telâkki etmek demektir.

k- Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında netice kısmının beşinci maddesinde "her ne kadar Hutbe-i Şamiye" ile "İki Mekteb-i musibetin Şehadetnamesi veya Divan-ı Harb-i Örfi" adlı Risalelerin Cumhuriyetten önce hazırlanıp yazılmış oldukları ileri sürülmüş ise de, bunların pek yakın tarihlerde yeniden bastırılıp dağıtılmış olması ve "İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi ve Divan-ı Harb-i Örfi" adlı Risalenin ilk sahifesinde ise "Bu müdafaayı şimdi bu asra daha muvafık gördük. Güya o zamandan elli sene sonra bir hiss-i kablel vuku ile bir nevi ihbar-ı gaybi olarak hayat-ı içtimaiyeyi alakadar eden pek çok hakikatlara temas ettiğinden neşredildi." diye açıkça kaydedilmesinin dikkate şayan bulunduğundan bahsedilmesi ve bunun bir suçlandırma esbab-ı mücibesi olarak zikredilmesi de yerinde olmayan bir harekettir, yanlış bir manalandırmadır. Zira, elli

altmış sene önce neşredilen her hangi bir eserin mücerred yeniden basılmış olması hiçbir şekil ve surette onun suç addını icab ettirmez. Bir Külliyatın mevcudu kalmıyan kısmının yeniden basılmış olmasında dikkate şayan bir nokta yoktur. Bu olağan bir hâdisedir. Kaldı ki bu eserlerin birisi İslâm âleminin geri kalma sebeblerini açıklayan ve Şam'da Cami-i Emevide verilen bir hutbedir. Ve bu eserin bu mahiyeti de Edebiyat Fakültesi İslâm araştırmaları Enstitüsünden Dr. Salih Tuğ ve İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretim görevlilerinden Avukat Bekir Sadak tarafından şu şekilde açıklanmış bulunmaktadır:

«Bunda genel olarak İslam dünyasına ve bütün Müslüman milletlerine hitap edilmektedir. Sonradan ilâve edilen bazı noktalar ve açıklamalara da rastlanmıştır. Teknik, iktisad ve dünyaya hâkimiyet bakımından üstün seviyeye ulaşmış olan Amerika ve Avrupa milletleri muvacehesinde şark ve İslâm dünyasının geri kalmış olduğu ve bu geriliğin gerçek sebebleri esas olarak ele alınıp işlenmektedir. Memleketimizdeki sosyal nizam ile devlet rejimine aykırı propaganda mahiyetini taşıyan bir unsura rastlanmamıştır.

Dünyada hergün sayıları kabaran suç ve suçluların önünü almak için medeni dünyada tatbik edilegelmekte olan kanunların beşeriyeti sarsmakta olan ahlâki buhranı önleme bakımından fiiliyatta tesirsiz kaldığını ve gerçek iman olmadan mücerred kanunlarla beşerin saadetini temin etmenin mümkün olmadığı tezi kitapta savunulmaktadır. Bu bakımdan doğrudan doğruya memleketimizi ve mer'î kanunları istihdaf eden bir mahiyet taşımadığı tetkikatımız neticesi anlaşılmış bulunmaktadır.» (Bilirkişi raporu, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesine, Dosya No: 964/308) Türkiyenin devlet ve siyasî nizamlariyle alâkalı olmayan, Şamda verilmiş bulunan ve İslâm âleminin geri kalışının sebeblerini açıklayan bir eserin bu mahiyetinin bilirkişi raporu ile meydana çıkmış olması muvacehesinde Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bu eserle ilgili mütâlâasının isabetsizliği ortaya çıkmış olduğu gibi, diğer eserle ilgili mütâlâa-

sının da yerinde olmadığı görülecektir. Hakikaten «İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi veya Divan-ı Harb-i Örfi» Risalesi yarım asır evvel bir mahkemede, Divan-ı Harb-i Örfîde yapılmış bir müdafaadır. Kaldı ki bu eser hakkında 1949 yılında Afyon ağır Ceza Mahkemesince verilen müsadere kararı, Yargıtay Birinci Ceza Dairesi tarafından «eskiden iadesine karar verilip bu iade kararı kesinleşen eserin tekrar dâva mevzuu olamıyacağı» esbab-ı mucibesiyle bozulmuş ve tekrar yapılan duruşma sonunda bu eserin de diğer pek çok eserle beraber iadesine karar verilmiş ve bu karar da muhkem kaziye halini almıştır. Bu sebeble isterse yüz defa basılsın bu eserin suç konusu addedilmesine imkân olmadığı gibi «Bu müdafaayı bu asra muvafık gördük.» denmiş olması da esere suç damgası vurduramaz.

«İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi veya Divan-ı Harb-i Örfi» nin acaba hangi cümlesinde suç buluyorlar? Bu müdafaada Bediüzzaman Said Nursînin: «Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilaftır. Bu üç düşmana karşı san'at, marifet, ittifak silâhiyle cihad edeceğiz. Ve bizi bir cihette teyakkuza ve terakkiye sevk eden hakiki kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup elele vereceğiz. Zira husumette fenalık var, husumete vaktimiz yoktur. Hükümetin işine karışmıyacağız. Zira hikmet-i hükümeti bilmiyoruz.» demesi mi suç addediliyor?

Bediüzzamanın «Gazeteler iki kıyas-ı fâsid cihetiyle ve haysiyet kırıcı bir neşriyat ile ahlâk-ı İslâmiyeyi sarstılar. Ve efkâr-ı umumiyeyi perişan ettiler. Ben de gazetelerle onları reddeden makaleler neşrettim. Dedim ki: Ey gazeteciler! Edipler edebli olmalı; hem de edeb-i İslâmiye ile müteeddib olmalı. Ve onların sözleri kalb-i umumî-yi müşterek-i milletten bitarafane çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini vicdanımızdaki hiss-i diyanet ve niyet-i hâlisa tanzim etmeli. Halbuki; siz iki kıyas-ı fâsidle, yani taşrayı İstanbula ve İstanbulu Avrupaya kıyas ederek efkâr-ı umumiyeyi bataklığa düşürdünüz. Ve şahsi garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira; elifba okumayan çocuğa felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe tiyatrocu karı libası

yakışmaz. Ve Avrupanın hissiyatı İstanbulda tatbik olunmaz. Akvamın ihtilafı; mekânların ve aktarın tehalüfü, zamanların ve asırların ihtilafı gibidir. Birisinin libası ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilali bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık tatbik-i nazariyat ve mukteza-yı hali düşünmemekten çıkar.» demesi mi suçtur?

Bediüzzamanın: «Medenilere galebe çalmak ikna iledir, icbar ile değildir. Taharri-i hakikat muhabbet iledir. Husumet ise vahşet ve taassuba karşı idi. Hedef ve maksadları da İ'lâ-yı Kelimetullahdır. Şeriat da yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir. Onu da ulülemirlerimiz düşünsünler.

Şimdi maksadımız o silsile-i nuraniyi ihtizaza getirmekle herkesi, bir şevk-i hahiş-i vicdaniye ile tarik-i terakkide kâbe-i kemalâta sevketmektir.

Zira, İ'lâ-yı Kelimetullahın bu zamanda en büyük sebebi maddeten terakki etmektir.» demesi mi suç addediliyor?

Bediüzzamanın «Ben işittim ki askerler bazı cemiyetlere intisap ediyorlar. Yeniçerilerin hâdise-i müdhişesi hatırıma geldi. Gayet telaş ettim. Bir gazetede yazdım ki: Şimdi en mukaddes cemiyet ehl-i iman askerlerinin cemiyetidir. Umum mü'min ve fedakâr askerlerin mesleğine girenler, neferden seraskere kadar dahildir. Zira ittihad, uhuvvet, itaat, muhabbet ve i'la-yı Kelimetullah, dünyanın en mukaddes cemiyetinin maksadıdır. Umum mü'min askerler tamamiyle bu maksada mazhardırlar. Askerler merkezdir. Millet ve cemiyet onlara intisap etmek lazımdır. Sair cemiyetler, milleti asker gibi mazhar-ı muhabbet ve uhuvvet etmek içindir. Amma İttihad-ı Muhammedi (A.S.M.) ki: Umum mü'minlere şâmildir, cemiyet ve fırka değildir. Merkezi ve saff-ı evveli gaziler, şehitler, âlimler, mürşidler teşkil ediyor. Hiçbir mü'min ve fedakâr asker (zabit olsun, nefer olsun) hariç değil ki; tâ intisaba lüzum kalsın» demiş olması mı suç sayılıyor?

Bediüzzamanın: «Harbiye Nezaretindeki askerler içine Cu-

ma günü ulema ile beraber gittim, gayet müessir nutuklarla sekiz tabur askeri itaata getirdim. Nasihatlarım tesirini sonradan gösterdi. İşte Nutkun sureti:

Ey asakir-i muvahhidin! Otuz milyon Osmanlı ve üçyüz milyon İslamın namusu ve haysiyeti ve saadeti ve bayrak-ı tevhidi, bir cihette sizin itaatinize vabestedir. Sizin zabitleriniz bir günah ile kendi nefsine zulmetse, siz bu itaatsizlikle üçyüz milyon İslâma zarar veriyorsunuz. Zira bu itaatsizlikle uhuvvet-i İslâmiyeyi tehlikeye atıyorsunuz. Biliniz ki: asker ocağı cesim ve muazzam bir fabrikaya benzer. Bir çark itaatsizlik etse, bütün fabrika herc ü merc olur. Asker neferâtı siyasete karışmaz. Yeniçeriler şahittir. Hamiyetli ve münevver-ül- fikir bir zabiti zayi etmek mânevi kuvvetinizi zayi etmektir. Zira şimdi hükümferma, şecaat-i imaniye ve akliyye ve fenniyedir. Bazan bir münevverül fikir, yüze mukabildir. Ecnebiler size bu şecaatla galebeye çalışıyorlar. Yalnız şecaat-ı fıtriye kâfi değil...

E l h a s ı l : Fahr-i Alemin Fermanını size tebliğ ediyorum ki:itaat farzdır. Zabitlerinize isyan etmeyiniz.» demesi mi suç telakki ediliyor?

Bediüzzamanın: «Sultan-ı Sabıka cerkle lisaniyle söyledim ki: Münhasıf Yıldızı darül fünûn et; tâ süreyya kadar âli olsun! Oraya seyyahlar, zebaniler yerine ehl-i hakikat, melâikeyi rahmeti yerleştir, tâ cennet gibi olsun! Ve Yıldızdaki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dini darül fününlara sarf ile millete iade et. Ve milletin mürüvvet ve muhabbetine itimad et. Zira, senin şahane klarene mil'et mütekeffildir. Bu ömürden sonra sırf ahireti düşünmek lazım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terket. Zekâtül ömrü, ömr-ü sani yolunda sarfeyle.» demiş olması mı suç telakki ediliyor?

Bediüzzamanın: «Herkesin bir fikri var. İşte sulh-u umumi, aff-ı umumi ve ref'-i imtiyaz lâzım. Ta ki, biri, bir imtiyaz ile başkasına haşarat nazariyle bakmakla nifak çıkmasın. Fahr olmasın.

Acaba müstebid yalnız bir şahıs mı olur? Müteaddit şahıslar müstebit olamaz mı? Bence kuvvet kanunda olmalı, yoksa istibdat münkasım olmuş olur. Ve komitecilikle tam şiddetlenir.

Bir masumu idam etmek mi, yoksa on câniyi affetmek mi daha zararlıdır?

Maddi tazyikler ehl-i meslek ve fikre galebe etmediği gibi, daha ziyade nifak ve tefrika vermez mi?

Bir fırka kendisine bir imtiyaz taksa, herkesin en hassas nokta-i asabiyesine daima dokundura dokundura zorla herkesi meşrutiyete muhalif gibi gösterse ve herkes de onların kendilerine taktığı ism-i meşrutiyet altında olan muannid istibdadı ilişmiş ise, acaba kabahat kimdedir?

Fikir ve söz hürriyeti verilse, sonra da muaheze olunsa, acaba biçare milleti ateşe atmak için bir plân olmaz mı? Böyle olmasa idi, başka bahane ile mevki-i tatbike konulacağı hayale gelmez mi idi?

Millet uyanmış; mugalata ve cerbeze ile iğfal olunsa devam etmiyecektir. Hakikat telâkki olunan hayalin ömrü kısadır. Feveran eden efkâr-ı umumiye ile o aldatmalar ve mugalâtalar dağılacaktır. Hakikat meydana çıkacaktır inşaallah» demiş olması mı suç telâkki ediliyor?

Bediüzzamanın: «Fen ve san'at silâhiyle cehalet ve fakra hücum ediniz!. kılınçlarınızı fen ve san'at ve tesanüd ve hikmet-i Kur'aniye cevherinden yapmalısınız.» demesi mi yoksa suç telakki edilmiştir?

YARGITAY KARARI BEDİÜZZAMANIN ŞAHSİYETİ HAKKINDAKİ İFTİRALARA MELCE OLMASI BAKIMINDAN DA YOLSUZDUR

24 — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında, Bediüzzaman-

nın şahsiyeti ve fikriyatı ve hayat-ı içtimaiyedeki faaliyet ve hizmetleriyle ilgili hakikata aykırı iddialara da kararda yer verildiğini görmekteyiz. Bunların tesbit ve teşrihi de Nurculuk hakkındaki kararın hukukî bir değer taşıyamıyacağını ispat edecektir. Hakikata aykırı belli başlı iddiaları şu şekilde sıralayabiliriz:

a — Yargıtay Ceza Genel Kurul kararının birinci bölümün ilk cümlesinde: «Evvelce Said-i Kürdi olarak tanınıp bu ünvanı kullanan ve soyadı kanunundan sonra doğduğu Bitlisin Nurs köyüne izafetle Nursi soyadını alan Said Nursi» ibaresi kullanılmak suretiyle ileri sürülen iddialar gerçeğe aykırıdır. Şöyleki: Nursi, Bediüzzamanın soyadı değildir. Bediüzzamanın soyadı «Okur» dur. Nüfus kayıtlarının ve Bediüzzaman aleyhine açılan dava, iddianame, kararnamelerinin ve mahkeme kararlarının tetkiki bunu ispata kâfidir. Bediüzzamanla ilgili Yargıtay kararlarında dahi önceleri bu husus tesbit ve beyan edilmiş bulunmaktadır. Gerçekten Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin E. 1409, K.1120 Sayılı ve 2.6.1949 tarihli ilâmında, Bediüzzamandan (Mirza oğlu Said-i Nursi, nam-ı diğeri Said Okur) diye bahsedildiği gibi; İstanbul Birinci ağır Ceza mahkemesinin E. 951 137,K.952 27 sayılı ve 5.3.1952 tarihli kararında «Bitlisin Hizan İlçesi Uçum Bucağı Nurs Köyü, Hane: -Cilt 13, Sahife: 53 te nüfus kütüğüne kayıtlı Said Nursi Okur» diye bahsedilmiş olması da Yargıtayın Bediüzzamanın daha soyadını dahi doğru dürüst tesbit edemediğini isbat etmektedir. «Nursi'ye gelince: Bu, Bediüzzamanın lâkabıdır ve Yargıtayın iddiasının aksine soyadı kanunundan sonra kullanılmaya başlanmış olmayıp, soyadı kanununun kabulünden yani 2.1.1935 tarihinden yıllarca önce yayınlanan eserlerinde Bediüzzaman Nursi adını kullanmıştır. Gerçekten Bediüzzaman 1339-1341 tarihinde Ankarada Ali Şükrü Matbaasında bastırdığı «Hubâb-Min Ummân-ül Kur'an-il-Hakim-» «Kur'an-ı Hakimin ummanından habbeler» adlı eseri üzerinde «Nursi» adını kullanmıştır.

Görülüyor ki, Yargıtay daha Bediüzzamanın soyadını ve Nursi adının ne zamandan beri kullanıldığını dahi doğru dürüst

tesbit edemediği gibi, bu kadar basit bir mevzuda dahi aksine iddiayı teyid edecek bir delil, bir emare dahi yokken, gerçeğe aykırı iddialar ileri sürebilmiştir. Bu, bize Yargıtayın Nurculuk hakkındaki kararın hukukî ve ilmî bir değer taşımadığını ve bu karara bu bakımlardan itimad edilemiyeceğini göstermektedir. Soyadı gibi bir mevzuda dahi nüfus kayıtlarına, nüfus cüzdanına, mahkeme kararlarına ve daha önceki kararlarına rağmen gerçeğe aykırı iddia ihtiva eden Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararındaki diğer ithamlara ne derece değer verilebileceğini takdir etmek güç olmasa gerek.

b — Yargıtay Ceza Genel Kurulu, ayni cümlenin devamında ise, Bediüzzamandan bahsederken «okuyup yazmasını bilmez bir adamdı. Nur Risalelerinden Tiryak adlı risalenin 68. ci sahifesinde kendisi de bunu itiraf etmektedir.» demekte ise de bu iddia da gerçeğe aykırıdır. Bir kerre Bediüzzaman hem okuması, hem yazması olan bir şahsiyet idi. Bediüzzamanın eserlerinin değerine gölge düşürmek kastından başka bir maksadla izahı kabil olmayan bu iddia Bediüzzamanın yüzlerce eseri karşısında güneşi balçıkla sıvamaktan başka bir mana ifade etmediği gibi, mahkeme kararlariyle de değeri ortaya konacaktır. Isparta Sorgu Hakimliği E.954 26,K.956/311 sayılı ve 11.5.1956 tarihli kararında Bediüzzamandan bahsederken «okur-yazar» diye bahsettiği gibi; İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi, E. 951/137,K.952/27 sayılı ve 5.3.1952 tarihli kararında: «Medrese tahsilli» demek suretiyle Yargıtayın bu mevzudaki iddiasının değerini ortaya çıkarmıştır. Tiryak adlı Risaleye yaptırılan şahitliğin doğru olmadığı ise sözü geçen eserin tetkikiyle anlaşılabilir. Hakikaten Bediüzzaman bu eserinin sözü geçen sayfasında: «hattım pek noksan olmasından» demek suretiyle yazısının şeklinin güzel olmadığını belirtmiş ve bu sebeble matbaalarda eser basmanın veya teksirle çoğaltmanın mümkün olmadığı bir devirde tekniğe meydan okuyarak Nur Risalelerini elle yazarak çoğaltıp bütün Türkiyeye yayanlara o zaman niçin ihtiyaç duyduğunu açıklamak ve esbab-ı mûcibesini göstermek istemiştir. Bu şekildeki bir beyanı hiç alaka ve irtibatı olmayan

bir iddiaya delil gösterenlerin sair delillerinin değerini tesbit ve takdir artık güç değildir sanırım.

c — Yargıtay Kararının bu bölümünde Bediüzzamanın 1925 yılında vukubulan Şeyh Said isyanı ile alâkalı görüldüğünden bahsedilmekte ise de, Bediüzzamanın şahsı ile ilgili bu iddia da gerçeğe aykırıdır. Bu isyanla uzaktan ve yakından alakalı görülen herkes mahkemeye sevkedilmiştir. Bediüzzamanın ise, bu isyanla hiçbir alakası görülmediği ve hatta Bediüzzamanın isyana tekaddüm eden günlerde mektup yazarak «nüfuzunuz kuvvetlidir, bize yardım edin» diye müracaat eden Şeyh Saide yazdığı cevapta: «Türk Milleti asırlardan beri İslamiyetin bayraktarlığını yapmış, çok veliler yetiştirmiştir. Bu kahraman milletin torunlarına kılınç çekilmez. Kardeşi kardeşe çarpıştırmak doğru olmaz. Böyle kötü ve sakat teşebbüslerden vaz geçiniz. Millet irşad ve tenvir edilmelidir.» dediği gibi, Vanda Erek Dağında Zernabad Suyu başında bir mağaracıkta inzivada iken Şeyh Said isyan eder. Vilâyat-ı Şarkiyenin en büyük aşiretlerinden Ertuşi Aşireti Reisi Şakir Ağa, şimdi İranda bulunan Smiko namiyle maruf İsmail Ağa ve Haydaran-Sibgan Aşireti Reisleri Bediüzzamanı dağdaki mezkûr mağarada ziyaret edip hep beraber «Seyda!» diye hitap ederler. Bunun üzerine Bediüzzaman: «yine menfi bir fikirle mi geldiniz» deyip maksadlarını anladığını ihsas ederek Şeyh Said hareketine katılmak isteyen bu ağalara şu cevabı verir:

«Türk Milleti tarihte İslamın reisliğini en iyi şekilde yapmıştır. Şimdiden sonra da yine İslamın reisliğini onlar deruhde edecektir.» Bu suretle onları menfi hareketlere karışmaktan alıkor.

Görülmektedir ki, Bediüzzamanın Şeyh Said hadisesi ile alakası yoktur. Kimse de o zaman dahi Onun alakası olduğu iftirasını ileri sürememiştir. Aksine, Bediüzzamanın kan dökülmesini ve masumların zarara uğramasını önlemek için gayret sarfettiği ispat edilmiştir. Diyarbakır İstiklâl Mahkemesi dosyalarının aksine Faruk Güventürkün iftirasını, bir değer ifade

ediyormuş gibi zikretmek Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının değerini kemiren unsurlardan bir diğerini teşkil etmektedir.

d — Yargıtay Kararında Bediüzzamanın 31 Mart hadisesini Derviş Vahdetinin çıkardığı Volkan Gazetesinde yayınladığı yazılarla körüklediği iddia edilmekte ise de, bu iddia da diğer iddialar gibi gerçeğe aykırıdır. 31 Mart hadisesi ile alakası olduğu ve yazıları ile bu hareketi körüklediği iddiasiyle bu hadisenin müsebbib ve mes'ullerini tesbit ve cezalandırmak için kurulan Divan-ı Harb-i Örfi'ye sevkedilen Bediüzzaman; penceresinden darağaçlarında asılanların göründüğü Harbiye Nezaretindeki kurulan mahkemede:

«Ey paşalar, zabitler! Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnad olunsa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam iki şehid sevabını kazanırım. Şayet hapiste kalsam; böyle, hürriyeti lafızdan ibaret bulunan gaddar bir hükümetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zalimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır. Bunu da derim ki: bazı adam, (siyaseti dinsizliğe âlet yapan) kabahatını setr için başkasını irtica ile ve dinini, siyasete âlet yapmakla ittiham eder... Cerbeze ile insan adalet yaparken zulme düşüyor.... Ayasofya Camiinde mebusana hitaben feryad ettim. Ve söyledim ki: Meşrutiyeti, meşruiyet ünvaniyle telakki ve telkin ediniz. Ta yeni ve gizli ve dinsiz bir istibdat, pis eliyle o mübarekí ağrazına siper etmekle lekedar etmesin... İşittim, «İttihad-ı Muhammedi» (A.S.M.) namiyle bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki, bu ism-i mübarekin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim: Bu ism-i mübareki bazı mübarek zevat, Süheyl Paşa ve Şeyh Sâdık gibi zatlar, daha basit ve sırf ibadete ve Sünnet-i Seniyyeye tebaiyete nakletmişler. Ve o siyasi cemiyetten kat-ı alaka ettiler. Siyasete karışmıyacaklar. Lakin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır. Tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasılki; dindar müteaddit cemiyete bir cihette mensubum. Zira; maksadlarını bir gördüm. Kezalik, o ism-i mübareke intisab ettim.

Lakin tarif ettiğim ve dahil olduğum «İttihad-ı Muhammedi» nin (A.S.M.) tarifi budur ki:

Şarkdan garbe, cenuptan şimale uzanan bir silsile-i Nurani ile merbut bir dairedir. Dahil olanlar da bu zamanda üçyüz milyondan ziyadedir. Bu ittihadın cihetül-vahdeti ve irtibatı, tevhid-i İlahidir. Peyman ve yemini imandır. Müntesipleri «Kalu Bela» dan dahil olan umum mü'minlerdir. Defter-i esmaları da, Levh-i mahfuzdur. Bu ittihadın nâşir-i efkârı, umum kütüb-ü İslamiyedir. Günlük gazeteleri de İ'lâ-yı Kelimetullahı hedef-i maksad eden umum dini gazetelerdir. Klüp ve encümenleri câmi ve mescidlerdir ve dini medreseler ve zikirhanelerdir. Merkezi de Haremeyn-i Şerifeyn'dir. Böyle cemiyetin reisi Fahr-i Âlemdir (A.S.M.). Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede, yani ahlâk-ı Ahmediye (A.S.M.) ile tahalluk ve Sünnet-i Nebeviyeyi ihya ve başkalara da muhabbet ve (Eğer zarar etmezse) nasihat etmektir... Şeriat da yüzde doksandokuz ahlâk, ibadet ahiret ve fazilete aittir. Yüzde bir nisbetinde siyasete müteallıktir. Onu da ulülemirlerimiz düşünsünler... Martın Otuzbirinci günündeki dehşetli hareketi iki üç dakika uzaktan temaşa ettim. Müteaddit metalibi işittim. Fakat yedi renk sür'atle çevrilirse, yalnız beyaz göründüğü gibi, o ayrı ayrı matlablardaki fesadatı binden bire indiren ve avamı anarşilikten kurtaran ve efrad elinde kalan umum siyaseti, mucize gibi muhafaza eden lafz-ı şeriat yalnız göründü. Anladım iş fena; itaat muhtel nasihat tesirsizdir. Yoksa her vakit gibi yine o ateşin söndürülmesine teşebbüs edecektim. Fakat, avam çok, bizim hemşehriler gafil ve safdil, ben de bir şöhret-i kâzibe ile görünüyorum. Üç dakikadan sonra çekildim. Bakırköyüne gittim, ta beni tanıyanlar karışmasınlar. Rast gelenlere de karışmamak tavsiye ettim. Eğer zerre miktar dahlim olsaydı zaten elbisem beni ilân ediyor. İstemediğim bir şöhret de beni herkese gösteriyordu. Bu işte pek büyük görünecektim. Belki Ayastafanosa kadar tek başıma olsun, hareket ordusuna karşı mukabele ederek isbat-ı vücud edecektim. Merdane ölecektim. O vakit dahlim bedihi olurdu, tahkika lüzum kalmazdı... Herkesin şevkini

kıran ve neşesini kaçıran ve ağrazlar ve taraftarlıklar hissini uyandıran ve sebeb-i tefrika olan ırkçılık cemiyat-ı avamiyeyi teşkiline sebebiyet veren ismi meşrutiyet ve manası istibdat olan ve İttihad ve Terakki ismini de lekadar eden buradaki şube-yi müstebidaneye muhalefet ettim... Derim: Biz ki hakiki Müslümanız, aldanırız, fakat aldatmayız. Bir hayat için yalana tenezzül etmeyiz. İstibdat ne şekilde olursa olsun, meşrutiyet libasını giysin ve ismini taksın; rast gelsem sille vuracağım... Tebeddül-ü esma ile hakaik tebeddül etmez... Tecrübe ile sabittir ki; ceza bir kusurun neticesidir. Fakat bazan o kusur, işlenmemiş başka kusurun suretinde kendini gösterir. O adam masum iken cezaya müstehak olur. Allah musibet verir. Hapse atar, adalet eder. Fakat hâkim ona ceza verir zulmeder... Şimdi usandığım bir hayat-ı zaifem var. Kahrolayım eğer idamı esirgersem... Mert olmayayım eğer ölmeye gülerek gitmezsem. Sureten mahkûmiyetim vicdanen mahkûmiyetinizi intaç edecektir. Bu hal bana zarar değil, belki şandır. Fakat millete zarar ettiniz...» beyanlarını ihtiva eden muhteşem müdafaasını yaptıktan sonra hakkında beraet kararı verilmiştir. Ve Bediüzzaman mahkeme salonundan ayrılmış ve «Zalimler için yaşasın Cehennem» diye kükreyerek darağaçlarının arasından geçerek Sultanahmede doğru yürümüştür. Bediüzzamanın müdafaasının okunması ve onun hakkında beraet kararı verilmiş bulunması iftiranın yüzündeki maskeyi indirmeye kâfidir.

31 Mart hadisesi bir değil, pek çok sebebin meydana getirdiği bir hâdisedir ki: Bunları o tarihte Bediüzzaman Divan-ı Harb-i Örfi'de şu şekilde sıralamış ve görüşü de kabul edilmiştir. Bugünün tarihçilerinin de vardığı netice bundan farklı değildir. Şöyle ki:

«Hakkın hatırını kırmayacağım; hakikati söyliyeceğim. Zira hakkın hatırı âlidir, hiçbir hatıra fedâ edilmez. Kimin hatırı kırılırsa kırılsın, yalnız hak sağolsun. Şöyle ki:

31 Mart hâdisesi denilen o saika ve müthiş fırtına, âdi sebebler tahtında öyle bir istibdad-ı tabiiyi müheyya etmişti ki, neticesi herc ü merc olduğu halde; min indillah ehl-i kıyamın li-

sanına, daima mu'cizesini gösteren ism-i Şeriat geldi. O fırtınayı gayet hafif geçirdiğinden Nisanın nısfından sonraki gazeteleri indallah mahkûm ediyor. Zira, o hâdiseye sebebiyet veren yedi mesele ve onunla beraber yedi hal nazar-ı mütalaaya alınsa hakikat tezahür eder. Onlar da bunlardır:

1 — Yüzde doksanı İttihad ve Terakkinin aleyhinde, hem onların tahakkümü ve istibdadı aleyhine bir hareket idi.

2 — Fırkaların meydan-ı münakaşatı olan Vükelayı tebdil idi.

3 — Sultan-ı mazlumu sukut-u müsemmenden kurtarmaktı.

4 — Hissiyat-ı askeriyenin ve âdâb-ı dindarânelerinin muhalif telkinatının önüne sed olmaktı.

5 — Pek çok büyütülen Hasan Fehmi Beyin katilini meydana çıkartmaktı.

6 — Kadro haricine çıkanları ve alay zabitlerini mağdur etmemekti.

7 — Hürriyeti, sefahete şümulünü men ve âdâb-ı şeriatle tahdit ve avanın siyaset-i şer'i bildikleri yalnız kısas ve kat-ı yed haddini icra idi.

Fakat, zemin bataklık ve dam ve plân serilmişti. Mukaddes olan itaat-ı askeriye feda edildi. Ussül-esas esbab, fırkaların taraftarane ve garazkârane münakaşatı ve gazetelerin belagat yerine mübalâğat ve yalan ve ifratperverâne keşmekeşleri idi. Bu metalib-i seb'ada nasılki yedi renk çevrilse yalnız beyaz görünür. Bunda da yalnız ziya-yı şeriat-ı beyza tecelli etti. Fesadın önüne sed çekti.

Elhasıl: Sekiz, dokuz ayda gazetelerin heyecan verici neşriyatı ile ve cemiyetlere fedai yazmakla; o inkılabı vücuda getiren zevatın tahakkümatı ile ve itaat-ı askeriyyeye münafi olan hürriyet-i mutlaka efrada sirayetle ve adab-ı diniyeye muhalif zannettikleri şeyleri bazı dikkatsizlerin efrada telkinatiyle ve itaat bozulduktan sonra müstebidler, câhil mutaassıblar dinde hassas muhakeme-i akliyede noksan olanlar iyilik zanniyle o

bataklık zeminde tohum ekmeğe başlamasiyle ve devletin umum siyaseti, câhil efradın elinde kalmakla ve bir milyon fişek havaya atılmakla ve dahil ve hariç müddeiler parmak vurmakla ortalık anarşistlik haline girdiğinden bu hâdisenin istidad-ı tabiisi, herc ü merc ve müdahale-i ecnebi iken, min indillâh ism-i şeriat o müteaddit sebeblerden çıkan ervah-ı habise ve münteşireyi yuvalarına irca ile onüç asırdan sonra bir mu'cize daha gösterdi." diyen Bediüzzamanın 31 Mart hâdisesinde izah sadedinde gösterdiği sebepler yukarda da beyan ettiğimiz üzere bu mevzuda eser yazan bütün bitaraf müellifler tarafından aşağı yukarı aynen kabul edilmiştir.

Yargıtay kararında iddia edildiği şekilde 31 Mart hadisesinin Bediüzzamanın da dahil bulunduğu "İttihad-ı Muhammedi" fırkasının dahi eseri olmadığı 1 Mayıs 1964 tarihli Cumhuriyet gazetesinin 2. ci sayfasında yayınlanan: "Gericilik-ilericilik" başlıklı makalede yazar tarafından itiraf edilmiş bulunmaktadır.

Bediüzzamanın 31 Mart olayında yatıştırıcı bir rol oynadığı, Divan-ı Harb-i Örfinin beraet kararı, Bediüzzamanın yaptığı müdafaa, muhtelif konuşmaiarı ve neşrettiği makalelerle sabit olduğu gibi, Ahmed Bedevi Kuran'ın "İnkılab Hareketleri" adlı kitabının 512. ci sahifesinde dahi teyid edilmiştir. Bunun aksine olan iddiaların hiçbir ilmî ve hukuki değeri yoktur. Ve baştan sona hakikate aykırıdır ve kast-ı mahsusla ileri sürülmektedir.

e- Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararında Faruk Güventürk'ün kitabına istinaden Bediüzzamanın "Kürt Teâli Cemiyeti" ne girdiği, Kürtleri Türkler aleyhine tahrike gayret ettiği ve kavmiyetçilik ve hususan Kürtçülük yaptığı iddiası da külliyen yalandır. Şöyle ki:

Kavmiyetçilik isnadlarına, karşı ilk delil olarak "Şeyhül muharririn" namıyla maruf Konsolidçi Asaf Beyin şu hatırasını nakletmek isteriz:

Bir gün Divanyolundaki matbaamızda otururken odaya bir

adam girdi. Kıyafeti tuhafça idi. Başında külaha benzer birşey vardı. Bu adamı görünce Mevlanzade ayağa kalktı, beni göstererek: -Efendim, dedi, baş muharririmiz Konsolidçi Âsaf. Ve bana hitap ederek: "Oğlum, dedi: -Bu zat en büyük din âlimlerimizden Bediüzzaman Said Nursidir. Ben o zaman Bediüzzamanla konuşmaya başladım. Hakikaten yüksek ilmi konuşmaları ile çok müstefid oldum. O sık sık matbaamıza geliyordu. Onunla konuşuyorduk. Bazan birlikte dışarı çıkıp şehir içinde gezliklerimiz bile oluyordu. Bilmem ne kadar zaman sonra idi, Said Nursi İstanbuldan ayrılmıştı. Memleketine mi, yoksa başka bir yere mi gitmişti, şimdi hatırlayamıyorum. Almanya ve müttefikleri büyük bir hezimete uğramışlardı. Memleket parçalanmış, vatanın her parçasında yeni hükümetler türemeğe başlamıştı. Ermenistan da bunlardan biridir. Mevlanzade Rıfat Bey, birgün bana dedi ki: "Oğlum Ermenistan hükümeti kuruluyor. Onların Ermenistan kurmasına karşılık, İmparatorluk dağıldığına göre biz de Kürdistan kuralım. "Ben hayretle yüzüne bakınca, o bana dedi ki: "Ben vatan haini değilim. Koca Osmanlı İmparatorluğunu parçalatan da ben değilim. Onu yıkanların Allah belasını versin. Birer hırsız gibi kaçtılar. Filhakika bir Kuva-yı Milliye var, ama ümit pek zayıf. Mucize devrinde değiliz. Ben bu işi Said Nursiye yazacağım. Çünki onun nüfuzu çok kuvvetlidir. Hatırı çok sayılır. Onun için bu zata bir mektup yazıp göndereceğim. Ve ondan teşrik-i mesai isteyeceğim. "Mevlânzade mektubunu yazıp gönderdi. Bundan on gün kadar geçmişti, belki de onbeş gün, hatırlıyamıyorum. Birgün matbaamızda oturuyorduk, misafirlerimiz de vardı. O zamanlar Bahriye Nâzırı olan Cakalı Hamdi Paşa ile Divan-ı Harb-i Örfi Reisi nezdimizde idiler. Şuradan buradan konuşuyorduk. Bu sırada posta müvezzii odaya girdi ve bir mektup bırakarak çıkıp gitti. Rıfat Bey mektubu okurken yüzünü ekşitiyor, hiddetlendiği âşikâr olarak görülüyordu. Rıfat Bey mektubu okuduktan sonra bana fırlatarak: -Oku da gör! dedi. Bediüzzaman benim tekliflerimi reddediyor. Ben senin fikrine taraftar değilim, diyor. Mektubu gizli okumak çok ayıp olacaktı. Aşikâr olarak okumaya başladım. Cakalı Hamdi Bey ile, Divan-ı Harb reisi Mustafa

Paşa da dinliyorlardı. Bediüzzamanın bu cevabi mektubu aynen hatırımda olmamakla beraber, Bediüzzaman bu mektubunda:- Mevlanzadenin Kürdistan kurma teklifini reddediyor. "Rifat bey, Kürdistan teşkil etmek değil, Osmanlı İmparatorluğunu ihya edelim. Bunu kabul edersen canımı bile feda ederek, çalışırım" diyordu. Benim aşikar olarak okuduğum mektubu misafirlerimiz dinledikten sonra Mustafa Paşa Mevlânzadeye -"Rifat Bey, sen yanlış düşünüyorsun, Bediüzzaman doğru söylüyor. Kürdistan kurmak değil, Osmanlı İmparatorluğunu yeniden kurmak lazımdır dedi.

Said Nursinin o mektubu benim cebimde kalmıştı. Evraklarım arasında yazıhanemde duruyordu.1926 senesi yazında evimden ve yazıhanemden evraklarım çalınmıştı. O zamanki İstanbul Polis Müdüriyeti Birinci Şube kısm-ı siyasi sivil komiserlerinden o sırada Sarıyerde oturan bir adam tarafından evim ve yazıhanem yoklandığında çalınan evrak arasında bu mektup t.. bulunuyordu."

Bediüzzamanın "Kürt Teali Cemiyeti"nin kavmiyetçiliğe yönelen faaliyetlere iştirake davete karşı şu cevabı verdiği ise: "Nurculuk Hakkında Mülâkat" adlı eserde ve Yeni İstiklâl Dergisinin 23 Mart 1966 tarihli ve 241 sayılı nüshasında açıklanmıştır.

"Allahu Zülcelal Hazretleri, Kur'an-ı Kerimde: "Öyle bir kavim getireceğim ki, onlar Allahı severler, Allah da onları sever." diye buyurmuştur. Ben de bu beyan-ı İlâhi karşısında düşündüm, bu kavmin bin yıldan beri Âlem-i İslâmın bayraktarlığını yapan Türk Milleti olduğunu anladım. Bu kahraman millete hizmet yerine dörtyüz elli milyon hakiki Müslüman kardeş bedeline birkaç akılsız kavmiyetçi kimsenin peşinden gitmem."

Van'ın Erek Dağında inzivaya çekildiği mağaracıkta kalan Bediüzzaman vehme kapılan hükümet tarafından garbi Anadoluya nefyedilip götürülürken yola dökülen halk -"aman efendi hazretleri! Bizi bırakıp gitme, müsaade buyur sizi göndermeyelim." diye yalvardılarsa da buna karşı Bediüzzaman yalvaran ahaliye ve ileri gelen zevata: "Hayır, der. Ben muhafaza altında olmakla beraber, gönül rızası ile gidiyorum. Türk Milletinin şe-

hametli sinesine gidiyorum. Ben bu gidişimden memnunum. Size de saadet ve selamet temenni eylerim. Fitneden sakınınız." cevabını verir.

Eserlerinden nakledeceğimiz bazı cümleler Bediüzzamanın kavmiyetçilikle hiçbir şekil ve suretle alakası olmadığını ve esasen olamıyacağını ispata kâfidir. Bediüzzaman diyor ki:

"Eskiden Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde hamiyetli ve gayet zeki o talebem ulum-u diniyeden aldığı hamiyet dersi ile her vakit derdi: "...Salih bir Türk, elbette fasık kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardeştir ve akrabadır." Sonra ayni talebe tâlihsizliğinden sırf maddi fünün-u cedide okumuş. Sonra ben dört sene sonra-esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i milliye bahsi oldu. O dedi ki:

"Ben şimdi rafizî bir kürdü, salih bir Türk hocasına tercih ederim." Ben de eyvah, dedim. Ne kadar bozulmuşsun! Bir hafta çalıştım, onu kurtardım. Eski hakikatlı hamiyete çevirdim.

İşte ey meb'uslar o talebenin evvelki, hali Türk Milletine ne kadar lüzumu var. İkinci hali ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havale ediyorum. Demek farz-ı muhal olarak, siz başka yerde dünyayı dine tercih edip siyasetçe dine ehemmiyet vermeseniz de, her halde şark vilâyetlerinde din tedrisatına âzami ehemmiyet vermeniz lâzım (Tarihçe S. 137.)

"Ben felillahilhamd, müslümanım. Her zamanda kudsi milletimin üçyüz elli milyon efradı vardır. Böyle ebedi bir uhuvveti tesis eden ve dualariyle bana yardım eden ve içinde Kürtlerin ekseriyet-i mutlakası bulunan üçyüz elli milyon kardeşi, unsuriyet ve menfi milliyet fikrine feda etmek ve o mübarek hadsiz kardeşlere bedel Kürt namını taşıyan ve Kürt unsurundan addedilen mahdut bir kaç dinsiz veya mezhepsiz bir mesleğe girenleri kazanmaktan yüzbin defa istiaze ediyorum... Din-i islâmiyet milletiyle ebedi ve hakiki bir uhuvvet ile Türk denilen bu vatan ehl-i imaniyle şiddetli ve pek hakikî alakadarım.

Ve bin seneye yakın Kur'anın bayrağını cihanın cihat-ı sittesinin etrafında galibane gezdiren bu vatan evladlarına İslamiyet hesabına müftehirane ve taraftarane muhabbettarım." (Mektubat, S. 389)

Cenab-ı Hak bir âyet-i Kerimede buyuruyor ki: "Sizi taife taife, millet millet, kabile kabile yaratmışım; ta birbirinizi tanımalısınız ve birbirinizdeki hayat-ı içtimaiyeye ait münasebetlerinizi bilesiniz; birbirinize muavenet edesiniz. Yoksa sizi kabile kabile yaptım ki; yekdiğerinize karşı inkâr ile yabani bakasınız, husumet ve adavet edesiniz değildir."

Şu âyet-i Kerimenin işaret ettiği tearüf ve teavün düsturunun beyanı için deriz ki: Nasılki bir ordu fırkalara, fırkalar alaylara, alaylar taburlara, bölüklere, ta takımlara kadar tefrik edilir. Ta ki her neferin muhtelif ve müteaddit münasebatı ve o münasebata göre vazifeleri tanınsın, bilinsin. Ta o ordunun efradları, düstur-u teavün altında hakiki bir vazife-i umumiye görsün ve hayat-ı içtimaiyeleri a'danın hücumundan masun kalsın. Yoksa tefrik ve inkısam, bir bölük bir bölüğe karşı rekabet etsin, bir tabur bir tabura karşı muhasemet etsin, bir fırka bir fırkanın aksine hareket etsin değildir. Aynen öyle de: Hey'et-i içtimaiye-i İslâmiye büyük bir ordudur. Kabail ve tavaife inkısam edilmiş. Fakat binbir birbirler adedince cihet-i vahdetleri var. Halikları bir, Rezzakları bir, Peygamberleri bir, kıbleleri bir, kitapları bir, vatanları bir.. bir bir bir, binler kadar bir bir!...

İşte bu kadar bir birler, uhuvveti, muhabbeti ve vahdeti iktiza ediyorlar. Demek kabail ve tavaife inkısam, şu âyetin ilan ettiği gibi tearüf içindir, teavün içindir; tenakür için değil, tehasüm için değildir.

Fikr-i milliyet, şu asırda çok ileri gitmiş, hususan desas Avrupa zalimleri bunu İslamlar içinde menfi bir surette uyandırıyorlar. Ta ki, parçalayıp onları yutsunlar. Hem fikr-i milliyette bir zevk-i nefsanî var; gafletkârane bir lezzet var; şeametli bir kuvvet var. Onun için şu zamanda hayat-ı içtimaiye ile meşgul olanlara "fikr-i milliyeti bırakınız" denilmez. Fakat,

fikr-i milliyet iki kısımdır. Bir kısmı menfidir, şeametlidir, zararlıdır; başkasını yutmakla beslenir, diğerlerine adavetle devam eder; müteyakkız davranır. Şu ise, muhasamet ve keşmekeşe sebebdir. Onun içindir ki, Hadis-i Şerifte ferman etmiş:

(El İslâmiyyetü Cebbetil asabiyyetel Cahiliyye)

ve Kur'anda ferman etmiş: (Sure 48, Âyet 26)

İşte şu Hadis-i Şerif, şu Âyet-i Kerime kat'i bir surette menfi bir milliyeti ve fikr-i unsuriyeti kabul etmiyorlar. Çünki,müsbet ve mukaddes İslâmiyet milliyeti ona ihtiyaç bırakmıyor.

Evet, acaba hangi unsur var ki, üçyüz elli milyon vardır? Ve o İslamiyet yerine o unsuriyet fikri, fikir sahibine o kadar kardeşleri, hem ebedi kardeşleri kazandırsın. Evet, menfi milliyetin tarihçe pek çok zararları görülmüş. Ezcümle:

Emeviler, bir parça fikr-i milliyeti siyasetlerine karıştırdıkları için, hem Âlem-i İslâmı küstürdüler, hem kendileri de çok felaketler çektiler. Hem Avrupa milletleri şu asırda unsuriyet fikrini çok ileri sürdükleri için, Fransız ve Almanın çok şeametli ebedi adavetlerinden başka harb-ı umumideki hâdisât-ı müthişe dahi menfi milliyetin nev-i beşere ne kadar zararlı olduğunu gösterdi. Hem bizde iptida-i hürriyette (Babil kal'asının harabiyeti zamanında "tebelbül-ü akvam" tabir edilen "teşaub-ü akvam" ve o teşaub sebebiyle dağılmaları gibi) menfi milliyet fikri ile başta Rum ve Ermeni olarak pek çok kulüpler namında sebeb-i tefrika-i kulub, muhtelif mülteciler cemiyetleri teşekkül etti. Ve onlardan şimdiye kadar ecnebilerin boğazına gidenlerin ve perişan olanların halleri menfi milliyetin zararını gösterdi.

Şimdi ise en ziyade birbirine muhtaç ve birbirinden mazlum ve birbirinden fakir ve ecnebi tahakkümü altında ezilen anasır ve kabail-i İslamiye içinde fikr-i milliyetle birbirine yabani bakmak, ve birbirini düşman telâkki etmek öyle bir felakettir ki, tarif edilmez. Adetâ bir sineğin ısırmaması için müthiş yılanlara arka çevirip sineğin ısırmasına karşı mukabele etmek gibi bir divanelikle büyük ejderhalar hükmünde olan Avrupanın doymak bilmez hırslarını, pençelerini açtıkları bir zamanda on-

lara ehemmiyet vermeyip, belki manen onlara yardım edip menfi unsuriyet fikri ile şark vilayetlerindeki vatandaşlara veya cenup tarafındaki dindaşlara adavet besleyip onlara karşı cephe almak çok zararları ve mehaliki ile beraber, o cenup efradları içinde düşman olarak yoktur ki onlara karşı cephe alınsın.

Cenuptan gelen Kur'an nuru var, İslâmiyet ziyası gelmiş, o içimizde vardır ve her yerde bulunur.

İşte o dindaşlara adavet ise, dolayısiyle İslâmiyete, Kur'ana dokunur. İslâmiyet ve Kur'ana karşı adavet ise, bütün bu vatandaşların hayat-ı dünyeviye ve hayat-ı uhreviyesine bir nevi adavettir. Hamiyet namına hayat-ı içtimaiyeye hizmet edeyim diye iki hayatın temel taşlarını harab etmek hamiyet değil, hamakattır.

Müsbet milliyet, hayat-ı içtimaiyenin ihtiyac-ı dahilisinden ileri geliyor. Teavüne, tesanüde sebebdir. Menfaatli bir kuvvet temin eder, uhuvvet-i İslâmiyeyi daha ziyade te'yid edecek bir vasıta olur.

Şu müsbet fikr-i milliyet, İslâmiyete hâdim olmalı, kal'a olmalı zırhı olmalı; yerine geçmemeli. Çünki İslâmiyetin verdiği uhuvvet içinde bin uhuvvet var. Âlem-i bekada ve Âlem-i Berzahta o uhuvvet baki kalıyor. Onun için uhuvvet-i milliye ne kadar da kavi olsa onun bir perdesi hükmüne geçebilir. Yoksa onu, onun yerine ikame etmek; aynı kal'anın taşlarını kal'anın içindeki elmas hazinesinin yerine koyup, o elmasları dışarı atmak nevinden ahmakane bir cinayettir.

İşte ey ehl-i Kur'an olan şu vatanın evlâdları! Altıyüz sene değil, belki Abbasiler zamanından beri bin senedir Kur'an-ı Hâkimin bayraktarı olarak bütün cihana karşı meydan okuyup Kur'anı ilân etmişsiniz. Milliyetinizi Kur'ana ve İslâmiyete kal'a yaptınız. Bütün dünyayı susturdunuz, müthiş tehacümatı defettiniz. Ta, (Sure-i Maide. Ayet: 54)

Âyetine güzel bir mâsadak oldunuz. Şimdi Avrupanın ve frenkmeşrep münafıkların desiselerine uyup şu âyetin evvelindeki hitaba mâsadak olmaktan çekinmelisiniz ve korkmalısınız...

Türk Milleti anasır-ı İslâmiye içinde en kesretli olduğu halde, dünyanın her tarafında olan Türkler ise, Müslümandır. Sair unsurlar gibi Müslim ve gayr-ı müslim olarak iki kısma inkısam etmemiştir. Nerede Türk taifesi varsa Müslümandır. Müslümanlıktan çıkan veya Müslüman olmayan Türkler Türklükten dahi çıkmışlardır. (Macarlar gibi).

Halbuki küçük unsurlarda dahi hem müslim ve hem de gayr-ı müslim var.

Ey Türk kardeş! Bilhassa sen dikkat et. Senin milliyetin İslâmiyetle imtizac etmiş. Ondan kabil-i tefrik değil, tefrik etsen mahvsın. Bütün senin mazideki mefahirin İslâmiyet defterine geçmiş. Bu mefahir, zemin yüzünde hiçbir kuvvetle silinmediği halde, sen şeytanların vesveseleri ile, desiseleri ile o mefahiri kalbinden silme..

Menfi milliyette ve unsuriyet fikrinde ifrat edenlere deriz ki:

Evvela: Şu dünya yüzü, hususan şu memleketimiz, eski zamandanberi çok muhaceretlere ve tebeddülata maruz olmakla beraber, merkez-i hükümet-i İslâmiye, bu vatanda teşkil olduktan sonra, akvam-ı saireden pervane gibi çokları içine atılıp tavattun etmişler. İşte bu halde Levh-i Mahfuz açılsa, ancak hakiki unsurlar biribirinden tefrik edilebilir. Öyle ise, hakiki unsuriyet fikrine, hareketi ve cemiyeti bina etmek, manasız ve hem pek zararlıdır. Onun içindir ki: menfi milliyetçilerin ve unsuriyet-perverlerin reislerinden ve dine karşı pek lakayd birisi, mecbur olmuş demiş: «dil, din bir ise, millet birdir.» Madem öyledir, hakiki unsuriyete değil; belki dil, din, vatan münasebatına bakılacak. Eğer üçü bir ise, zaten kuvvetli bir millet; eğer biri noksan olursa, tekrar milliyet dairesine dahildir.

Saniyen: İslâmiyetin mukaddes milliyeti, bu vatan evlâdının hayat-ı içtimaiyesine kazandırdığı yüzer faideden iki faideyi misal olarak beyan edeceğiz.

Birincisi: Şu devlet-i İslâmiye yirmi otuz milyon iken, bütün Avrupanın büyük devletlerine karşı hayatını ve mevcudiyetini muhafaza ettiren, şu devletin ordusundaki nur-u

Kur'andan gelen şu fikirdir: «Ben ölsem şehidim, öldürsem gaziyim.» Kemal-i şevk ile ve aşk ile ölümün yüzüne gülerek istikbal etmiş. Daima Avrupayı titretmiş. Acaba, dünyada basit fikirli,safi kalbli olan neferatın ruhunda şöyle ulvi fedakârlığa sebebiyet verecek hangi şey gösterilebilir? Hangi hamiyet onun yerine ikame edilebilir? Ve hayatını ve bütün dünyasını severek ona feda ettirebilir?

İkincisi: Avrupanın ejderhaları (büyük devletleri) her ne vakit şu devlet-i İslâmiyeye bir tokat vurmuşlarsa; üçyüz elli milyon İslâmı ağlatmış ve inletmiş. Ve o Müstemlekât sahipleri, onları inletmemek ve sızlatmamak için, elini çekmiş; elini kaldırırken indirmiş. Şu hiçbir cihette istisgar edilmeyecek manevi ve daimi bir kuvvetüzzahr yerine hangi kuvvet ikame edilebilir? gösterilsin! Evet, o azim, manevi kuvvetüzzahr'ı menfi milliyet ile ve istiğnakârane hamiyet ile gücendirmemeli!..

Menfi milliyette fazla hamiyetperverlik gösterenlere deriz ki: Eğer şu milleti ciddi severseniz, onlara şefkat ederseniz öyle bir hamiyet taşıyınız ki, onların ekserisine şefkat sayılsın. Yoksa, ekserisine merhametsizcesine bir tarzda şefkate muhtaç olmayan bir kısm-ı kaiilin muvakkat, gafletkârane hayat-ı içtimaiyelerine hizmet ise, hamiyet değildir.

Çünki: menfi unsuriyet fikriyle yapılacak hamiyetkârlığın, milletin sekizden ikisine muvakkat faidesi dokunabilir. Lâyık olmadıkları o hamiyetin şefkatine mazhar olurlar. O sekizden altısı, ya ihtiyardır, ya hastadır, ya musibetzededir, ya çocuktur, ya çok zayıftır, ya pek ciddi olarak ahireti düşünür muttakidirler ki: bunlar hayat-ı dünyeviyeden ziyade müteveccih oldukları hayat-ı berzahiyeye ve uhreviyeye karşı bir nur, bir teselli, bir şefkat isterler. Ve hamiyetkâr mübarek ellere muhtaçdırlar. Bunların ışıklarını söndürmeye ve tesellilerini kırmağa hangi hamiyet müsaade eder? Heyhat! Nerede millete şefkat, nerede millet yolunda fedakârlık!

Rahmet-i İlahiyeden ümid kesilmez. Çünki: Cenab-ı Hak bin senedenberi Kur'anın hizmetinde istihdam ettiği ve ona

bayraktar tayin ettiği bu vatandaşların muhteşem ordusunu ve muazzam cemaatini muvakkat arızalarla inşaallah perişan etmez. Yine o nuru ışıklandırır ve vazifesini idame ettirir...»

Bediüzzamanın bir müdafaasından nakledilen aşağıdaki cümlelerle bu bahse son vermek isteriz:

«Şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçtığımı ve hükümetin işine karışmadığımı ve tahammül-ü beşer fevkinde işkencelere tahammül edip dünyaya karışmadığım ve iman hizmetini bu dünyada en büyük maksad telakki ettiğim halde «Said dini siyasete âlet edip asayişi ihlale teşebbüse niyet ediyor» diye beni 163. cü maddeye temas ettirmek ve mahküm etmek bütün ru-yi zemindeki adliye ve mahkemelerin haysiyetine ilişecek ve nazar-ı dikkati celbedecek hiç görülmemiş bir hadise-i adliyedir kanaatındayım.

İşte cihangir hükümdarların ve kahraman kumandanların küçük mahkemelerde diz çöküp kemal-i inkıyad ile mutavaat göstermeleri, mahkemenin hiçbir cihet ile zedelenmiyecek bir haysiyet ve şerefinin mevcudiyetini ispat eder. İşte mahkemelerin bu yüksek ve manevi haysiyetine dayanıp hukukumu hürriyetle müdafaa ediyorum.

...Ey heyet-i Hâkime bu uzun ifadatımı dinlemekten usanmamak gerektir. Çünki yirmi-otuz kitab benim tevkifnamemin evrakı içine girmişler. Bu kadar ittiham evrakıma karşı elbette bu uzun ifade kısa kalır...

Benim gibi pek ciddi bir muhabbetle Türk milletini seven ve Kur'anın senasına mazhariyetleri cihetiyle Türk milletini pek çok takdir eden ve altıyüz seneden beri bütün dünyaya karşı koyan ve Kur'anın bayraktarı olan bu millete karşı gayet şiddetli taraftar bulunan ve bin Türkün şehadetiyle bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk Milletine bilfiil hizmet eden ve kıymettar otuz-kırk Türk gençleri namazsız otuzbin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti ihtiyar eden ve hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyeyi muhafaza eden ve hakaik-i imaniyeyi pek vazıh bir surette ders veren bir insanın on sene ve belki

yirmi-otuz sene zarfında yirmi-otuz değil, belki yüz ve binler talebesi sırf iman ve hakikat ve ahiret noktasında onunla fedakârane bağlansa ve ahiret kardeşi olsalar çok mudur ve zararımı var? Hiç ehl-i vicdan ve insâf bunları tenkide cevaz verir mi ve bunlara cemiyet-i siyasiye nazariyle bakabilir mi?

«Hükümeti iğfal ederek.., Beni Barladan İspartaya cebren celbettiler. Baktılar ben öyle fitnelere âlet olmuyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete dine zararlı olan akim teşebbüslere hiç bir meylim yoktur, anladılar ki, o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhret-i kâzibeminden istifade edip hiç hatır ve hayâlimize gelmiyen entrikalarla başımıza Menemen hâdise-i vakıasının bir mühim taklidini getirdiler. Hem millete, hem hükümete, hem masum mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çıktıkça kurdun keçiye bahane bulması nevinden bahaneleri bulup memurin-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu meselede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını müdafaa-i milliye hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl ittiham edilecek onlardır ki, hükümetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla bir yalancı cemiyet maskesi altında bazı safdil masum biçareleri tehyiç ederek küçük bir hadise çıkarıp, sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gibi gösterip hükümeti şaşırtıp, çok masumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahatı başkalara yükler. İşte bu meselemiz aynen böyledir.

Hükümetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı hâriciyeden en ziyade âzade kalmaya ve en ziyade bitarafane hissiyatsız bakmakla mükellef, olan elbette mahkemedir. Ben, mahkemenin hürriyet-i tammesine istinaden hürriyetle hukuk-u hürriyetimi bu suretle müdafaa etmeğe hakkım vardır. Evet, her yerde adliyede mal ve can meseleleri var. Eğer hâkim şahsi hiddet edip bir katili katletse, o hâkim katil olur. Demek adliye memurları hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün azade ve serbest olmazsa sureten adalet içinde müthiş günah-

lara girmek ihtimali var. Hem, canilerin, kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için gayet bitarafane bir merci isterler.

Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip adaletin mahiyetini zulme çeviren hakkımda sarfedilen bir tabirdir ki: Isparta'da ve burada bazı isticvablarda benim ismim Said Nursî iken Said Kürdî ve bu Kürt diye beni öyle yad ediyorlar. Bununla hem ahiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletinin mahiyetine bütün bütün zıd ve muhalif bir cereyan vermektir.

Evet, hâkim ve mahkeme tarafgirlik şaibesinden müberra ve gayet bitarafane bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden Hazret-i Ali Radiyallahu anhın Hilafeti zamanında bir yahudi ile mahkemede beraber oturmaları ve çok padişahların âdi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmesi gibi, çok hâdisat-ı tarihiye varken benim hakkımda bir yabanilik hissini veren ve nazar-ı adaleti şaşırtmak isteyen adamlara derim:

Efendiler, ben herşeyden evvel Müslümanım... Yüzde doksan dokuz menfaatli hizmetim Türklere olmuş. Ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sadık ve en halis kardeşlerim Türklerden çıkmış ve İslâmiyet ordularının en kahramanı T ü r k l e r olduğundan meslek-i Kur'aniyem cihetiyle her milletten ziyade Türkleri sevmek, ve taraftar olmak kudsi hizmetimin muktezası olduğundan bana Kürt diyen ve kendini milliyet-perver gösteren adamların bini kadar Türk Milletine hizmet ettiğimi hakiki ve civanmerd bin Türk gençlerini işhad edebilirim. Hem, heyet-i Hâkimenin ellerinde bulunan otuz-kırk kitabımı—şimdi yüz otuz—hususan İktisad, İhtiyarlar, Hastalar Risalelerini işhad ediyorum ki, Türk Milletinin beşten dört kısmını teşkil eden musibetzede fakirler ve hastalar ve ihtiyarlar ve dindar müttakiler taifelerine bin Türkçü kadar hizmet eden o kitaplar, Kürtlerin ellerinde değil, belki Türk gençlerinin ellerindedirler.

Heyet-i hâkimenin müsaadesiyle bizi bu belaya sokan ve hükümetin mühim bazı erkânını iğfal eden, ve milliyetperverlik perdesi altında entrikaları çeviren mülhid zalimlere derim:

Ey efendiler, benim hakkımda tesbit edilmiyen, ve tesbit edilse dahi bir suç teşkil etmiyen ve suç olsa bile yalnız beni mesul eden bir madde yüzünden kırktan fazla Türkün en kıymettar gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını büyük bir cinayet işlemişler gibi bu belaya atmak milliyet-perverlik midir? Evet sebebsiz böyle işkenceli tevkife düşenler içinde Türk gençlerinin medar-ı iftiharı olacak bir kısım zatlar var ki, uzaktan kıymetini hissedip ona yalnız bir selâm veya imanî bir Risale göndermemle; onu bir câni gibi çoluk ve çocukları içinden alıp bu belaya atmak milliyetçilik midir? Ben ki, sizin nazarınızda yabani milletteniın. Diyorum: Bu mevkuf olan civanmerd ve muhterem Türk gençleri ve ihtiyarları içinde öyleleri var ki onların bir tanesini kendi milletimden yüz adama değiştirmem. İçinde öyleleri var ki, on sene bana zulmeden memurlara, beş seneden beri onların hatırları için o zalimlere beddua̧yı bıraktım. Ve onların içinde öyleleri var ki, âli seciyelerin en hâlis nümunelerini o âlicenap Türk arkadaşlarda kemal-i hayret ve takdirle gördüm. Ve Türk Milletinin sırr-ı tefevvukunu onlar ile anladım.

Ben vicdanımla, mevcut ve çok emarelerle temin ederim ki, eğer bu masum mevkuflar adedince vücudlarım bulunsaydı veyahut onların umumuna gelen her nevi meşakkatlarını alabilseydim kasem ederim ki müftehirane o kıymetdar zatlara bedel çekmek isterdim. Benim bunlara karşı bu hissim, onların kıymet-i zatiyeleri içindir. Yoksa şahsıma karşı faidesi dokunması değildir. Çünki bir kısmını yeni görüyorum, bir kısmı belki o benden fayda görmüş, ben ondan zarar görmüşüm. Fakat binler zarar görsem yine onların kıymetini nazarımda tenzil etmez.

İşte ey Türkçülük dava eden mülhid zalimler! Türk Milletinin medar-ı iftiharı olabilecek bu kadar zatları gayet adi

ve ehemmiyetsiz bahaneler ile, -sizin tabirinizle- benim gibi bir Kürt yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatanperverlik midir? Haydi o insafsız vicdanınıza havale ediyorum.

Ehl-i hak ve hakikatı titreten bu haksızlığın bir an evvel ref'i ve Risale-i Nurun mâsumiyetinin ilânını şiddetle adliyenin en yüksek makamı olan mahkemeden beklerim. Eğer pek haklı ve kuvvetli bu feryadımı farz-ı muhal olarak, adliyenin yüksek makamı işitip dinlemezse şiddet-i meyusiyetimden diyeceğim:

Ey beni bu belâya sevkedip, bu hâdiseyi icad eden mülhid zalimler! Madem ve her halde manen ve maddeten beni idam etmeğe niyet etmişsiniz, neden umum mazlûmların ve biçârelerin hukuklarını muhafaza eden adliyenin çok ehemmiyetli haysiyetini rahnedar edecek entrikalarla, dolaplarla,adliyenin eliyle yürüdünüz? Doğrudan doğruya karşımda merdane çıkıp senin vücudunu bu dünyada istemiyoruz demeli idiniz.

Ben hükümet-i Cumhuriyenin kanunlarına istinaden hukukumu kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri cinayetle ittiham ediyorum.

Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız. Eğer aradığınız varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan biliniz ki: Onu idare eden öyle acip bir deha vardır ki, mağlûb edilmez ve mukabele edilmez. Çare-i yegâne, onunla müsalâhadır. Yoksa bu kadar masumlara zarar vermek ve ezmek yeter! Belki gayretullaha dokunur! Galâ ve veba gibi belalara vesile olur."

Faruk Güventürkün bir kitabına istinaden Yargıtayın, Bediüzzamanın Kürt Teali Cemiyetine girerek kavmiyetçilik yaptığı, Kürtleri Türkler aleyhine tahrik ettiği şeklindeki ithamlarının da hakikata aykırı olduğu, iddiaların aksine Bediüzzamanın ırkçılık, menfi milliyetçilik hareketlerine karşı olduğu, bütün mü'minler arasında uhuvvet, tesanüd ve muhabbeti hâkim kılmak için gayret sarf ettiği, İslamiyetin kavmiyetçiliği,

unsuriyetçiliği, asabiyet-i milliyeyi reddettiğini ilân ederek bu sebebe istinad eden adavetleri de bertaraf etmeğe çalıştığı ve bilfiil de bunda muvaffak olduğu, istismar edilmek istenen söz ve yazılarından iddia edildiği şekilde bir mana çıkarmanın mümkün olmadığı da anlaşılmıştır.

e- Yargıtay Ceza Genel Kurul kararında Bediüzzamanın bir cemiyet adına ve kendi imzasiyle Sultan Abdülhamid Han'a Şarkta Kürtçe tedrisat yapacak mektepler açılması isteğini aksettiren bir dilekçe vermesi sebebiyle tımarhaneye konulduğu ileri sürülmekte ise de Bediüzzaman hayatının hiçbir devresinde Kürtçe tedrisat yapılması için kimseye bir müracaatta bulunmamıştır. Dinî ve dünyevî ilimlerin bir arada tedris edildiği bir yüksek mektebin kurulması ve hususan şarkta mü'minler arasındaki uhuvveti arttıracak ve neticesini de verecek din tedrisatına önem verilmesini ise, hayatının her devresinde beyan ve müdafaa etmiştir. Şu veya bu cemiyet adına arîza takdim etmesi de bahis mevzuu değildir. Rakiplerinin ifsadatı ile timarhaneye de götürülen Bediüzzamanın kendisini muayene ile vazifelendirilen doktora, hitabını dinlemek, bu mevzudaki isnadın mahiyetini her cephesiyle ortaya koyacaktır:

"Ey tabib efendi, sen dinle ben söyliyeceğim. Cinnetime bir delil daha senin eline vereceğim. O da sual olunmadan cevaptır. Antika bir divanenin sözünü dinlemeyi şüphesiz arzu edersiniz. Muayenemi muhakeme suretinde istiyorum. Senin vicdanın da hakem olsun. Tabibe tıp dersi vermek fuzulîliktir. Fakat teşhis-i illete yardım edecek noktaları anlatmak hastanın vazifesidir. Hem de istikbal sizi tekzib etmemek için elbette dinlemeyi lüzumlu görürsünüz. İşte şu dört noktayı nazar-ı mütalaaya alınız:

Birincisi: Ben Şarkın dağlarında büyümüşüm. Kaba olan ahvalimi o yerlerin kapanı ile tartmalısınız. Hassas olan medeni İstanbul mizaniyle tartmamalısınız. Öyle yaparsanız bir maden-i saadetimiz olan Dersaadetten önümüze sed çekmiş olursunuz. Hem de ekseri hemşehrilerimi timarhaneye sevk etmek

lazım gelir. Zira Anadoluda en revaçlı olan ahlak; cesaret, izzet-i nefis, salabet-i diniye, muvafakat-ı kalb ve lisandır. Medeniyette nezaket denilen umur onlarca müdahenedir, dalkavukluktur.

İkincisi: Benim elbisem gibi ahval ve ahlakım da nâsa muhaliftir. Hak ve nefsül emri mehenk itibar ediniz. Zamanın ve âdâtın revaç verdiği bazı ahlâk-ı seyyieyi görenek vasıtası ile nümune-i imtisal olmuş, mikyas etmeyiniz. "Neme lazım, başkası düşünsün" feryad-ı meyyitanesi gibi, ben derim ki: Müslümanım, İslamiyet cihetine manen memurum ve sadakatle mükellefim. Millete, din ve devlete nâfi olan birşey düşüneceğim.

Üçüncüsü: Şaz ve nâdir olarak, istidad-ı zamanın fevkinde çok kimseler gelip geçmişler. Nâs, başlangıçta onlara cünun veya abes isnad etmişler. Sonradan sihir veya hârikaya hamletmişler. Birinci ve ikinci noktanın mabeyninde olan tezad, cinnetime hükmeden zevatın delil ve müddealarında olan tezada işarettir ve imâdır. Zira ef'alleriyle demişler: "Divanedir." çünki her mesail-i müşkiliye cevap veriyor. Böyle delil getiren elbette delidir! Ve bilfiil ona yakın olduğu bir zaman, yani bir inkılab-ı azim ile kendini tehlikede ve mehlekede görse ve temaşasından mahrum kalsa nasıl telâş ve hiddet etmesin. Hem de benden daha divane Zaptiye Nâzırıdır. Zira benden daha hiddetlidir. Hem de bu cinnet-i muvakkataya müptela olmayan binde birdir.

Eğer dalkavukluk ve temelluk ve kedi gibi yalvarmak, menfaat-ı umumiyeyi menfaat-ı şahsiyeye feda etmek aklın muktezasından addedilmek lâzım geliyorsa şahid olunuz ben o akıldan istifamı veriyorum. Divanelik bence bir mertebe-i masumiyet gibidir, iftihar ediyorum.

Birkaç nokta şübheyi dâvet etmiş. Onları bilerek bazı hikmet-i hafiye için yapmışım.

Birincisi: Şekl-i garibim. Bu muhalif libasımla makasıd-ı dünyeviyede istiğnamı ve beklenin adetlerine muhalefetteki özrümü ve ahval ve etvarımın nâsa muhalefetini ve münasebet-i

zâhir ve batın ile tabiiliğ-i insaniyetimi ve memleketimin muhabbetini ilân etmek içindir. Hem de sanayi-i mahalliye revaç vermek için bir nasihat-ı fiili ediyorum. Hem de kendimdeki bir meyl-i teceddüdü göstermek ve zamanın teceddüd edeceğine işaret ediyorum. Hem de Sultan Selime biat etmişim. O da başına benim gibi Vilayat-ı Şarkiye külahı giydiğini bir fotoğrafında görüyoruz. Ben münazara ile bilfiil bu noktalardan ikaz etmek istiyorum. Demek bizim doktorların fehmi hasta ve kendi raporlariyle mecnun ve Zaptiye Nâzırı da hiddeti için divanedirler.

Ey doktor, sen iyi bir doktorsun, evvelâ o biçâreleri tedavi et, sonra beni!

Bu hitabı dinledikten sonra "Eğer Bediüzzamanda zerre kadar mecnunluk eseri varsa dünyada akıllı adam yoktur" diyerek raporunu tanzim eden doktor Bediüzzamanı Zaptiye Nezaretine geri göndermiştir. Hikayenin gerisi ise tevkifhanede Zabtiye Nâzırı Şefik Paşa ile olan muhaveredir ki, onu da dinliyelim:

"Zaptiye Nâzırı: -Padişah sana selam etmiş, on altın maaş bağlamış, sonra da memleketine döndüğün vakit o maaşı otuz lira yapacak. Ve bu seksen altını da ihsan-ı şâhane olarak sana göndermiş„ Cevaben dedim:

"Ben maaş dilencisi değilim, bin lira da olsa kabul etmem. Kendim için gelmedim, memleketim için geldim. Hem de bu bana vermek istediğiniz hakk-ı süküttur„ Nâzır:

"İradeyi reddediyorsun, irade reddolunmaz„ Ben dedim:

"Reddediyorum, ta ki Padişah darılsın, beni çağırsın, ben de doğrusunu söyliyeyim„ Nâzır dedi:

"Neticesi vâhimdir„ Cevaben dedim:

Neticesi deniz olsa geniş bir kabirdir. Hem de İstanbula geldiğim vakit hayatımı rüşvet getirmişim, ne ederseniz ediniz. Bunu da ciddi söylüyorum. Ben isterim ki, vatandaşlarımı bilfiil ikaz edeyim ki; bu da devlete intisab hizmet içindir. Maaş kapmak için değildir. Hem de benim gibi bir adamın millete ve devlete hizmeti nasihatladır. O da hüsn-ü tesir iledir. O da has-

bilikledir. Bu da garazsızlık, o da ivazsızlık, o da terk-i menafi-i şahsiye iledir. Binaenaleyh ben maaşın kabulünden mazurum. Nâzır:

«Senin memleketinde neşr-i maarif olan maksadın Meclis-i Yükelada derdest-i tezekkürdür. Cevaben dedim:

«Maarifi tehir, maaşı tacil etmeniz acaba ne kaide iledir? Neden menfaat-ı şahsiyemi menfaat-ı umumiye-i millete tercih ediyorsunuz? Nâzır hiddet etti. Ben dedim:

«Ben hür yaşamışım, hürriyet-i mutlakanın meydanı olan Anadolunun dağlarında büyümüşüm, bana hiddet fayda vermez. Nâfile yorulmayınız. Beni nefyedin, Fizan olsun, Yemen olsun razıyım. Siz de pinedüzlükten ve yamalakçılıktan kurtulursunuz. Ben de yüksekten düşmekle incinmekten kurtulurum. Nâzır:

Ne demek istiyorsun? Cevaben dedim ki:

Sigara kâğıdı kadar ince ve nizam namiyle bir perdeyi fevern eden bu kadar efkâr ve hissiyata karşı herkesin üstüne örtmüşsünüz. Herkes altında sizin tazyikatınızla meyyit-i müteharrik gibi inliyor. Ben acemi idim, o perdenin altına girmedim, üstünde kaldım. Hâsılı, siz de o kadar yamacılık yaparsınız ki bende incinirim. Hem de memleketimde iken sizi iyi bilirdim. Bu ahval sizin sırlarınızı bana iyi öğretti. Bahusus timarhane bu metinleri bana iyi şerhetti. Hem de bu hallere teşekkür ederim. Zira su-i zan yerine hüsn-ü zan ediyorum.»

Bediüzzamanın timarhaneye yollanmasının sebebi ne imiş, onu yukarıdaki hitap ve muhavereden çıkarmak ve anlamak mümkünse de bu bahse Eşref Edip Fergan'ın Yeni İstiklâl Mecmuasının 23 Mart 1966 tarihli ve 241 sayılı nüshasında yayınlanan «İslâm Düşmanlarının Tertiplerini Ortaya Çıkarmak Vazifemizdir.» başlıklı yazısından nakledeceğimiz bir pasajla son vereceğiz. Şöyle ki:

«O şark vilayetlerinde mektep, medrese açtırmak, maarifi canlandırmak için İstanbula gelmişti. Çok hürriyetperver, yüksek cesaret-i medeniye sahibi bir zattı. Zamanın ahvalini gözönüne getiriniz. Namık Kemallere, Ziya Paşalara ve diğer hür-

riyetperverana karşı Sarayın aldığı vaziyet ne idi? Merhum Üstad Bediüzzaman ise, cesaret ve şehamette, hamiyet ve hürriyetperverlikte onlardan çok daha ileride idi. Onun bu hürriyet mücahedesine karşı, ilim ve fazlına hürmeten Saray çok müsamahakâr davrandı. Fakat mücahedesinin önüne geçmek mümkün olmadı. Gençliği taşkın ve ateşin bir zekâ, hürriyet aşkı, mücadeleci ruhu diğer hürriyetperverânın maruz kaldığı âkıbetten onu koruyamadı.

Hürriyet mücadelesinde celadet ve şehameti o derecede idi ki: herkesin ağzını açmaktan korktuğu, işaretle konuştuğu bir zamanda onun bu kadar cesaret ve celadet göstermesi zamanın havsalasına sığmadı. Sarayın ve Paşaların fermanferma olduğu, mutlak bir kudrete sahip bulunduğu bir zamanda, Şark vilayetlerinden gelen bir adamın bu kadar cür'et göstermesi hayret ve taaccüple telakki edileceği tabii idi. Halka köle nazariyle bakan müstebit paşalar «bu kadar cesaret akıl kârı değildir» diye onu muayeneye sevketmekten başka kendileri için halâs ve rahat çaresi göremediler. İşte tımarhaneye gönderilişi bu saikle olmuştur.

Hastahanede doktora söylediği sözler, doktoru hayrette bırakmış doktor onun zekâ ve irfânına celâdet ve şehametine hayran olmuş, ne için gönderildiğini anlamış, merhuma zamanın nezaketini hatırlatmış, itidal tavsiye etmiş ve özür dilemiştir.»

f — Yargıtay kararında kerâmet, bereket, inayet-i İlâhî ilham ve beşaret mevzuu ile ilgili olarak da bazı suçlamalara girişildiği ve bazı eserlerden sözde örnekler verilerek iddia ispat edilmeğe çalışıldığı ve bunları İslamiyetin ve aklın kabul etmediği ileri sürüldüğü ve bu iddiaların desteği olarak da, bermutad asistan Çetin Özek ve asistan Neda Armanere müracaat edildiğini görmekteyiz. Bir kerre bu iddialara sözde delil verilirken, yalana müracaat edildiğine şâhit olmaktayız. Gerçekten Bediüzzamanın hiçbirşey yemeden yaşadığı, gaibden sesler geldiğini söylediği ve şu veya bu âyetin kendisi hakkında nâzil olduğunu ileri sürdüğü iddiaları asistan Özek ve asistan Arma-

nerin yalanıdır. Onların zikrettiği Risalelerde böyle birşey olmadığı gibi, sair yüz otuz küsür Risalede onların iddia ettikleri şekilde bir beyan mevcut değildir.

Ceza hukuku bakımından ise, bu mevzu hiçbir şekil ve suretle dokunulmaması gereken ve yargıtayı alakadar etmiyen ve dava ile münasebeti olmayan bir meseledir.

Beşâret, inayet, kerâmet bereket ve ilhamla alâkalı mevzuların aklın ve İslâmiyetin kabul etmiyeceği mevzular olduğu iddiasına gelince: Bu mevzudaki hükümler İslâmiyete bağlı olup olmamakla alakalıdır. Aklı başında olan herkes Allahın veli kullarının kerametlerini bir vakıa olarak kabul etmek zorundadır. Her Müslüman ise kerametin hak olduğunu bilir ve tasdik eder. Bu hususta yazılmış binlerce cild kitap mevcuttur. Bediüzzamanın keramet ve keşfi talep etmemek icapettiğini beyan ettiği ise şu sözlerin tetkikinden anlaşılabilir:

«Risale-i Nur Şakirdleri, hizmet-i Nuriyeyi velayet makamına tercih eder. Keşf ve kerametı aramaz; ve ahiret meyvelerini dünyada koparmağa çalışmaz. Ve vazife-i İlahiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve ettirmek ve müstahak oldukları şan ü şeref ve ezvak ve inayetlere mazhar etmek gibi kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmaz ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar. Vazifemiz hizmettir, o yeter derler.» (Hizmet Rehberi, S.49)

Kerametin ve ikramın izhar edilip edilemiyeceği mevzuunda ise Bediüzzamanın şöyle dediği görülmektedir:

«Kerametin izharı zaruret olmadan zarardır. İkramın izharı ise bir tahdis-i nimettir. Eğer keramet ile müşerref olan bir şahıs bilerek hârika bir emre mazhar olursa o halde eğer nefs-i emmaresi baki ise, kendine güvenmek ve nefsine ve keşfine itimad etmek ve gurura düşmek cihetinde istidrac olabilir. Eğer bilmeyerek hârika bir emre mazhar olursa, mesela, birisinin kalbinde bir sual var, intak-ı bilhak nevinden ona muvafık bir cevap verir, sonra anlar. Anladıktan sonra kendi nefsine değil, belki kendi Rabbisine itimadı ziyadeleşir. Ve «Beni ben-

den ziyade terbiye eden bir hafizim vardır» der tevekkülünü ziyadeleştirir. Bu kısım hatarsız bir keramettir, ihfasına mükellef değil. Fakat fahr için kasden izharına çalışmamalı. Çünki onda zâhiren insanın kisbinin bir medhali bulunduğundan nefsine nisbet edebilir. Amma ikram ise, o kerametin selametli olan ikinci nevinden daha selametli, bence daha âlidir. İzharı tahdis-i nimettir. Kisbin medhali yoktur, nefsi onu kendine isnad etmez.» (Mektubat, S. 27).

«Bazan tevazu küfran-ı ni'meti istilzam ediyor; belki küfran-ı nimet olur. Bazan da tahdis-i nimet iftihar olur. İkisi de zararlıdır. Bunun çare-i yegânesi ki, ne küfran-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun. Meziyet ve kemalatları ikrar edip, fakat temellûk etmiyerek Mün'im-i Hakikinin eser-i in'amı olarak göstermektir. Meselâ: Nasılki murassa ve müzeyyen bir elbise-i fahireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen, halk sana dese: Mâşâallah çok güzelsin, çok güzelleştin.» Eğer sen tevazukârane desen: «Hâşâ ben neyim, hiç, bu nedir,nerede güzellik» o vakit küfran-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir san'atkâra karşı hürmetsizlik olur. Eğer müftehirane desen: «Evet ben çok güzelim, benim gibi güzel nerede var, benim gibi birini gösteriniz.» o vakit mağrurane bir fahirdir.

İşte fahirden, küfrandan kurtulmak için demeli ki: Evet ben güzelleştim, fakat güzellik libasındır ve dolayısıyle libası bana giydirenindir, benim değildir.

İşte bunun gibi ben de sesim yetişse bütün küre-i arza bağırarak derim ki: Sözler güzeldirler, hakikatdırlar, fakat benim değildirler. Kur'an-ı Kerimin hakikatlarından telemmu' etmiş şualardır. «Vema medahtu Muhammeden bimakalati,

Velâkin medahtu makalati bi Muhammedin..»

Düsturu ile derim ki:

«Vema medahtül Kur'ane bikelimati.

Velâkin medahtu Kelimati bil Kur'an...»

Yani Kur'anın hakaik-ı i'cazını ben güzelleştiremedim, güzel gösteremedim, belki Kur'anın güzel hakikatları benim tabiratlarımı da güzelleştirdi, ulvileştirdi. Madem böyledir, hakaik-i

Kur'anın güzelliği namına Sözler namındaki ayinelerinin güzelliklerini ve o ayinedarlığa terettüp eden inayat-ı ilahiyeyi izhar etmek, makbul bir tahdis-i nimettir..... Sözlerin te'lifi vasıtasiyle Kur'ana hizmetimize bir mükâfat-ı acile ve bir vasıta-i teşvik olan inayet-ı Rabbaniye, bir muvaffakiyettir. Muvaffakıyet ise izhar edilir. Muvaffakiyetten geçse, olsa olsa bir ikram-ı İlâhi olur. İkram-ı İlâhi ise, izharı bir şükr-ü manevîdir. Ondan dahi geçse, olsa olsa hiç ihtiyarımız karışmadan bir keramet-i Kur'aniye olur. Biz mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyarsız, habersiz gelen bir kerametin izharı zararsızdır. Eğer âdi kerametın fevkine çıksa o vakit olsa olsa Kur'anın i'caz-ı manevisinin şuleleri olur. Madem i'caz izhar edilir, elbette i'caza yardım edenin dahi izharı i'caz hesabına geçer. Hiç medar-ı fahr ve gurur olamaz. Belki medar-ı hamd ve şükrandır.» (Mektubat, 340-341)

«Küçük, ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gibi bir ağacı halketmek Kudret-i İlâhiyenin şe'nindendir. Ve âdetidir ve azametine delildir. Ben kasemle temin ederim ki, Risale-i Nuru senadan maksadım, Kur'anın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir. Hâlik-ı Rahimime yüzbinler şükür olsun ki, kendimi kendime beğendirmemiş. Nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş. Ve o nefs-i emmareyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekliyen bir adam, arkasındaki fâni dünyaya riyakârane bakması, acınacak bir hamakattır ve dehşetli bir hasarettir.» (Sikke-i Tasdik-i Gaybi, S. 109)

Kur'an ve iman hizmetinde mazhar olunan ve müşahede edilen bereket, inayet ve keramet ve ikramların bazen beyan edilmesiyle ilgili olarak ise Bediüzzamanın şöyle söylediğini görmekteyiz:

«Hizmet-i imaniyede bu zamanda binler tahribatcılara mukabil yüzbinler tamiratçı lâzım gelirken... halkları ürküttürmek ile kuvve-i maneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebebleriyle..ve bütün o manilere karşı Risale-i Nur Şakirdlerinin kuvve-i maneviyele-

rinin takviyesine medar ikramât-ı İlâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında manevi bir tahşidat yaptırmak.. hikmetiyle bu çeşit şeyler yazdırılmış. Yoksa hâşâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfuruşluk etmek ise, Risale-i Nurun ehemmiyetli bir esası olan İhlas sırrını bozmaktır.. Bu benim değil, Risale-i Nurun kerametidir. Risale-i Nur ise, Kur'anın malıdır ve tefsiridir... Gerçi bu çeşit ikramlar yazılmasa idi daha münasip olurdu. Fakat bu kadar hadsiz muarızlar ve çok kuvvetli ve kesretli düşmanlar karşısında bizlere kuvve-i maneviye ve.. teşci ve sebat ve metanet vermek için mecburiyet-i kat'iyye oldu, ben de yazdım. Benim benliğime hodfuruşluk verip sukutuma sebeb olsa da ehemmiyeti yok. Bu hizmete, yani ehl-i imanı dalalet-i mutlakadan kurtarmağa, lüzum olsa dünyevi hayatım gibi, uhrevi hayatımı da feda etmek bir saadet bilirim, binler dostlarım ve kardeşlerimin cennete girmeleri için, cehennemi kabul ederim.)

İlhama gelince: Bu, reddi mümkün olmayan bir vakıadır. Birazcık ansiklopedik bilgisi olan herkes ilhamın varlığını kabul eder. Sayın Yargıtay azaları, Ord. Profesör Mustafa Reşit Belgesay'ın «Fikir ve San'at Eserleri Kanunu Şerhi»ni karıştırmış olsalardı bu vakıaya şu şekilde işaret edilmiş olduğunu görebilirlerdi:

«Bir eserin başlanması, tamamlanması sünühat ve ilham işidir. Cebir altında ilham gelmez.» (S.105) Aynı zatın «Kur'an Hükümleri Ve Modern Hukuk» adlı eserinin 19. cü sayfasında ise şöyle dediğine şahit olmaktayız:

«Bütün ilmî keşifler ilham ile olmuştur. Uzun etüdlerle bulunamıyan nice hakikatlar bazı sâf kimselere doğmaktadır... Cedlerden intikal eden i'tiyadlar, yanlış muhakemeler, haklarında hüküm verilecek kimselere karşı sempatik ve antipatik hisler... insanın içine ilham doğmasına mani oluyor.»

İslam Ansiklopedisinin 967. ci sayfasında ilhamın şu şekilde tarif edildiğini görmekteyiz:

«Allah kendini iki türlü gösterir: Biri, hususi şekilde

bahis mevzuu insanın kalbine ilham ika etmek suretiyle, İkincisi, umumi olarak, Peygamberlere Risalet vermek suretiyle. Birincisi, yani hususi olanı ilham; İkincisi, yani umumi olanı vahiydir. Bilhassa evliya bu ilhamı almağa müstaiddirler. Çünki kalbleri tasfiye edilmiş ve buna önceden hazırlanmışlar. İlham, bu suretle tefekkür ve istidlal yoluyla değil de mülhemin bunun nasıl, nereden ve niçin geldiğini söylemesine imkân vermeden, ani olarak keşbedilmesi bakımından ilm-i aklîden ayrılır. Bu, Allahın bir feyzi olup, vahiyden şu bakımlardan ayrılır: Vahiy getiren melek Peygamber tarafından görülebilir ve vahiyde mündemiç olan Risalet bütün beşeriyete aittir.

Halbuki ilham yalnızca buna mazhar olan şahsa mahsustur. İlham, diğer şeytani bir ilham olan Vesvas'tan; gerek men' bakımından (burada bir melek orada bir şeytan) gerek teşvik ettiği şeyler bakımından (burada kötüyü orada iyiyi) ayrılır.»

Şimdi ise ilham meselesini Bediüzzamandan dinliyelim:

Âlem-i gayba yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, acaba Âlem-i Gayb ne diyor diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani: Madem bu cismanî âlem-i şehadette, bu kadar zinetli ve san'atli hadsiz masnu'lariyle kendini tanıttırmak ve bu kadar tatlı ve süslü nihayetsiz ni'metleriyle kendini sevdirmek ve bu kadar mu'cizeli ve meharetli hesapsız eserleriyle gizli kemalatını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zahir bir tarzda fiilen isteyen ve hal diliyle bildiren bir zat, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedahe anlaşılıyor. Elbette ve her halde, fiilen ve halen olduğu gibi, kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirir. Öyle ise, âlem-i gayb cihetinde onu, onun tezahüratından bilmeliyiz dedi, kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla vahiylerin hakikatı, âlem-i gaybın her tarafında her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlukatın şehadetlerinden çok kuvvetli bir şehadet, vücud ve tevhid Allamül Guyubdan vahiy ve ilham hakikatlariyle geliyor. Kendini, ve vücud ve vahdetini yalnız masnu'larının şehadetlerine bırakmıyor. Kendisi kendine lâyık bir kelâm-ı ezelî ile ko-

nuşuyor. Her yerde ilim ve kudretiyle hazır ve nazırın kelamı dahi hadsizdir. Ve kelâmının mânası Onu bildirdiği gibi, tekellümü dahi Onu sıfâtiyle bildiriyor.

Evet, yüzbin Peygamberlerin (Aleyhimüsselâm) tevatürleriyle ve ihbaratlarının vahy-i İlâhiye mazhariyet noktasında ittifaklariyle ve nev-i beşerden ekseriyet-i mutlakanın tasdik-gerdesi ve rehberi ve muktedası; ve vahyin semereleri ve vahy-i meşhud olan Kütüb-ü Mukaddese ve Suhuf-u Semaviyenin delâil ve mu'cizatlarıyla hakikat-ı vahyin tahakkuku ve sübutu bedahet derecesine geldiğini bildi ve vahyin hakikati beş hakikat-ı kudsiyeyi ifade ve ifaza ediyor diye anladı.

Birincisi: (..................)

Denilen beşerin akıllarına ve fehimlerine göre konuşmak bir tenezzül-ü İlâhidir. Evet, bütün zîruh mahlûkatını konuşturan ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara konuşmasiyle müdahale etmesi Rububiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı bu kadar hadsiz masraflarla, baştan başa harikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemalâtını söylettiren elbette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttıracak.

Üçüncüsü: Mevcudatın en müntehabı ve en muhtacı ve en nazenini ve en müştakı olan hakikî insanların münâcâtlarına ve şükürlerine fiilen mukabele ettiği gibi, kelamı ile de mukabele etmek, Halıkıyetin şe'nidir

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zaruri bir lazımı ve ışıklı bir tezahürü olan mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan Zâtta, ihatalı ve sermedî bir surette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-i istinadada en muhtaç ve sahibini ve malikini bulmağa en müştak; hem fakir ve âciz bulunan mahluklarına; acz ve iştiyaklı fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhabbeti ve perestiş veren bir zat elbette kendi vücudunu onlara tekellümü ile iş'ar etmek Ulûhiyetin muktezasıdır. İşte: Tenezzül-ü İlâhi ve taar-

ruf-u Rabbani ve mukabele-i Rahmani ve mükaleme-i Sübhani ve İş'ar-ı Samedani hakikatlarını tazammun eden, umumi, semavi vahiylerin, ima' ile, Vâcib-ül Vücûdun vücûduna ve vahdetine delaletleri öyle bir hüccettir ki; gündüzdeki güneşin şuaatının güneşe şehadetinden daha kuvvetlidir diye anladı.

Sonra ilhamlar cihetine baktı, gördü ki: Sadık ilhamlar gerçi bir cihette vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i Rabbaniyedir, fakat iki fark vardır:

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin, ekseri, melâike vasıtasiyle; ve ilhamın ekseri, vasıtasız olmasıdır. Meselâ: Nasılki bir padişahın iki suretle konuşması ve emirleri var. Birisi haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yaverini, bir vâliye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazan vasıta ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık ünvaniyle ve padişahlık umumi ismiyle değil; belki kendi şahsiyle hususi bir münasebeti ve cüz'i bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmi raiyetiyle ve hususi telefonuyla hususi konuşmasıdır.

Öyle de, Padişah-ı Ezelinin, umum âlemlerin Rabbi ismiyle ve kâinat Hâlıkı ünvaniyle, vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şumullü ilhamlariyle, mukâlemesi olduğu gibi; her bir ferdin, her bir zihayatın Rabbi ve Hâlıkı olmak haysiyetiyle, hususi bir surette fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci fark: Vahiy gölgesizdir, sâfidir, havassa hasdır. İlham ise, gölgelidir, renkler karışır, umumidir; melaike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanat ilhamları gibi, çeşit çeşit, hem pek çok envâ'lariyle, denizlerin katreleri kadar kelimat-ı Rabbaniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

(........ ... .)

Ayetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehadetine bak-

tı, gördü ki: mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört surdan terekküp ediyor:

Birincisi: Teveddüd-i İlahi denilen kendini mahlukatına fiilen sevdirdiği gibi, kavlen ve huzuren ve sohbeten dahi sevdirmek Vedudiyetin ve Rahmaniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi, kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi Rahimiyetin şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyyelere ve şiddetli hallere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryadlarına ve tazarruatlarına fiilen imdat ettiği gibi, bir nevi konuşması hükmünde olan ilhamî kaviller ile de imdada yetişmesi, Rububiyetin, lazımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zayıf ve çok fakir ve çok ihtiyaçlı ve kendi mâlikini ve hâmisini ve müdebbirini ve hafizini bulmaya pek çok muhtaç ve müştak olan zişuur masnu'larına vücudunu ve huzurunu ve himayetini fiilen ihsas ettiği gibi; bir nevi mükâleme-i Rabbaniye hükmünde sayılan bir kısım sâdık ilhamlar perdesinde mahsus ve bir mahluka bakan has bir vecihte onun kabiliyetine göre, onun kalb telefonuyla kavlen dahi kendi huzurunu ve vücudunu ihsas etmesi, Şefkat-i Ulûhiyetin ve Rahmet-i Rububiyetin zaruri ve vâcib bir muktezasıdır diye anladı.

Sonra ilhamın şehadetine baktı, gördü: Nasılki güneşin faraza şuuru ve hayatı olsaydı ve o hakle ziyasındaki yedi rengi, yedi sıfatı olsaydı o cihette, ışığında bulunan şuaları ve cilvelerinyle bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette, misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması; ve her ayine ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hatta şeffaf zerreler ile herbirinin kabiliyetine göre konuşması; ve onların hacatına cevap vermesi ve bütün onlar güneşin vücuduna şehadet etmesi ve hiçbir iş bir işe mani olmaması ve bir konuşması diğer konuşmaya müzahamet etmemesi bilmüşahade görüleceği gibi; aynen öyle de, ezel ve ebedin Zülcelâl Sultanı ve bütün mevcudatın Zülcemal Halik-ı Zişanı olan Şems-i Sermedinin mükâlemesi dahi, onun ilmi ve kudreti gibi küllî ve muhit olarak herşeyin kabiliyetine göre tecelli etmesi;

hiçbir sual bir suale, bir iş bir işe; bir hitab bir hitaba mani olmaması ve karıştırmaması bilbedahe anlaşılıyor.

Ve bütün o cilveler, o konuşmalar ve ilhamlar; birer birer ve beraber bilittifak o Şems-i Ezelinin huzuruna ve Vücub-ü Vücuduna ve Vahdetine ve Ehadiyetine delalet ve şehadet ettiklerini aynelyakine yakın bir ilmelyakin ile bildi.

Keramet, ikram, ve ilhamdan sonra bereket üzerinde durabiliriz. İslam Ansiklopedisine göre: "Lügatta "bolluk" manasında ise de, umumiyetle "uğurlu bolluk" ifade eder ki «bereketli olsun» un en yaygın duâlardan biri olduğunu bilen bir insanın berekete nail olmanın tahdis-i ni'met bakımından ifadesini garipsemiyeceği izahtan varestedir. Yalnız bu mevzua son verirken şunu belirtmek isteriz: Biz acaba hangi asırdayız. Veya Yargıtay Ceza Genel Kurulu hangi asırda yaşadığımızı zannediyor? Evet bir Kilise mahkemesi İlâhî ilhamlara mazhar olduğu, gaibden sesler işittiğini ifade ettiği ve inayete nail olduğunu beyan ettiği gibi ithamlarla Fransa için, Fransanın şerefini korumak ve hürriyetini iade etmek için çarpışan bir köylü kızını, mukaddes bakire diye adlandırılan Jandarkı 1431 de yani bundan beşyüz küsur sene önce ateşte yakılmak suretiyle ölmeye mahküm etmişti. Ateşler ve alevler içinde kıvranırken dahi zalim katillerinden merhamet dilenmiyen ve Allaha iltica eden Jandark'ın külleri Sen Nehrinin kirli sularına serpildi ve hatırası tarihe intikal etti. 25 yıl sonra kurulan bir başka mahkeme ise, kendisinin suçsuz ve mâsum olduğuna ve Jan aleyhine vaktiyle ileri sürülmüş olan itham maddelerinin onun kendi sözlerinden:

"...Su-i niyetle, iftira ile, desise ile, bedhahlıkla" istihrac edilmiş ve cezayı artıran sebeblerin ilâma hile ile dercedilmiş olduğu; ve itham maddelerinin... onun ikrar ve itiraflarına tekabul etmemesi itibariyle ibtali lazım geldiği; ...eski ilâm ve adli muamelelerin "desise, iftira, haksızlık, tenakuz, aşikâr hukuki ve maddi hatalarla dolu olduğu"na karar vermişti. Bir müddet sonra azize olduğu netice ve kararına da varılan ve bugün Fransaya şeref veren Jandark'ın davası bu suretle kapanmıştı.

Bir ilhamlardan ve inayete mazhar olmadan dolayı insanların ancak Engizisyon devrinde muhakeme edilebileceğini zannederken yirminci asr-ı medeniyette, Türkiyede, eserini İlâhi ilhamla yazdığını, inayet-i İlâhiye mazhar olduğunu tahdis-i ni'met olarak ve mü'minlerin kuvve-i mâneviyelerini arttırmak maksadiyle beyan ettiğinden dolayı sağlığında en yüksek adli merciin tasdiki ile iade edilen ve Dar-ı Bekaya intikalinden sonra dörtyüz küsur mahkemenin, İslâmî İmanı kuvvetlendirdiğini ve suç teşkil etmediğini kabul ettiği Bediüzzamanın eserlerinin müsadere ve imhasının temin edilmek istendiğine şahit oluyoruz.

Beşyüz küsür sene evvel inayete mazhar olduğunu açıkladığı bahanesiyle Jandark yakılmıştı. Beşyüz küsür sene sonra İnayet-i İlâhîye nâil olduğunu beyan eden bir şahsın ilham-ı ilâhî ile yazılan Nur Külliyâtı sahibi Bediüzzaman'ın İslâmî imana kuvvet veren eserleri hakkındaki beraet kararları ateşe verilmek isteniyor.

Jandarkın masumiyeti yirmibeş sene sonra teslim edildi. Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki kesin kararların çiğnenmesi ise halâ devam ediyor. Acaba bu ilânihaye devam eder mi!

g- Yargıtay Ceza Genel Kurul kararında Bediüzzaman'ın Ankaraya gelişi ile Van'a dönüşü hakkında şöyle denilmektedir: "Said Nursî, İstiklâl savaşı sırasında Ankaranın (Halifeyi) kurtaracağına inandığı için Ankaraya gelmiş, laik bir devlet rejimi ve cumhuriyetin kurulması üzerine Atatürke kızarak Van'a gitmiştir."

Bu iddiada hakikate aykırı taraflar vardır. Zira Bediüzzamanın Ankaraya kendi arzusuyla gitmiş değil, ısrarlı talepler üzerine ve hususan Fevzi Paşanın daveti ile Ankaraya gelmiştir. Ankaraya vardığında istasyonda merasimle karşılanmış ve Büyük Millet Meclisi şeref locasına alınmış; bazı mebusların konuşma yapması ve dua etmesi hakkındaki takrirlerin kabulü üzerine Meclis kürsüsüne çıkarak zafer için dua etmiştir. Birinci

devre Üçüncü içtima senesi zabıt ceridesinin 24.cü cildinin 4057. ci sayfasında Teşrinisani 338 Perşembe in'ikadının zaptının tetkikini tavsiye ederiz.

Ankaranın Halifeyi kurtaracağına inanmak meselesine gelince: Böyle bir beyan, evvelemirde Ankarayı yalancılıkla itham manasını taşır. Zira Millet Meclisi beyannamesinde: "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Millî hudutları dahilinde İslam ekseriyetinin istiklalini temin ve Hilafet ve Saltanat makamının tahlis andiyle teşekkül etmiştir." denmiş olmasına göre, aksini ileri sürmek ve meclisin gayesinin bu olmadığı fakat millet ve dünyaya kanaat ve niyetlerinin aksi bir görüşü ilan ettiğini beyan etmek o meclisi yalancılık ve samimiyetsizlikle itham etmek demektir. Kaldı ki Bediüzzamanın böyle bir beyanı olmamakla beraber, olsaydı bile işgal altındaki bir imparatorluğun başında bulunan halifeyi kurtarmayı Millet Meclisi dahi kabul ve ilân etmişken, o imparatorluğun herhangi bir vatandaşının, bir müslümanın; mücerred Halifeyi kurtarmayı arzu etmesini, Yargıtay Ceza Genel Kurulu acaba hangi sebeble kararında suç delili olarak zikredebiliyor?

Bediüzzaman'ın Ankaradan ayrılmasının sebebi hakkında biz daha fazla bir şey söylemiyecek ve o devir havası hakkında aydınlatıcı bilgi almak ve Bediüzzamanın Ankaradan ayrılma sebeblerinin bir kısmını anlayabilmek için halen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan Remzi Balkanlı'nın 1961 de Ankarada yayınlanan "Mukayeseli Basın ve Propaganda-Suçlar-Dâvâlar-Kanunlar-Kararlar" adlı kitabın "Bizde komünizmin ve Komünizmle Mücadelenin Kronolojisi ve Netice" bölümü ile Millî Mücadele esnasındaki siyasî ve fikrî çatışmalar hakkında bilgi veren, 1966 yılında İstanbulda Yakın Tarihimiz Yayınları arasında Nejat Ağbaba tarafından yayınlanan ve Feridun Kandemir tarafından yazılan "Atatürkün kurduğu Türkiye Komünist Partisi ve Sonrası" adlı kitabın okunmuş olması lazımdır.

SUÇ ADDİNE İMKAN OLMAYAN SÖZLERİN SUÇ DELİLİ İMİŞ GİBİ GÖSTERİLMESİ YARGITAYIN DİN HÜRRİYETİNİN SON KIRINTILARINI DA İMHA ETMEK İSTEDİĞİ İNTİBAINI UYANDIRMAKTADIR.

25 — Hiçbir şekil ve surette suç sayılmasına imkân olmayan bazı söz, yazı, hareket ve taleplerin suç imiş gibi zikredilmiş olması da Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararının hukukî ve ilmî bir değeri olmadığını isbat etmektedir. Şöyle ki:

a — Bediüzzaman «Tiryak» adlı Risalesinin 116. cı sayfasında şöyle der: (Sûre: El-Hadîd, Âyet: 25)

Âyetinin milyarlar misalinden iki misalinden birisi: Meselâ, kıbleyi gösteren kıblenamedeki câmid, sert demirden zerrecik gibi bir iğnecik her yerde parmakçığı ile Kâbedeki Haceri'ül Esvede delaletiyle işaret ederek seferde namazını kılan her mütehayyir adamın namazını fesattan kurtarması, çok Eflâtunlar kadar zekâvet ve beşeriyete (Kulon gibi) çok zifünunlar kadar menfaatler verip o ibadetinde bir nevi namaz kılıyor. Demek herşey ve her zerre gibi bu iğnecik dahi bir Kadir-i Hakimin emriyle, kuvvetiyle, iradesiyle bu nevi namazını kılıyor, ibadetini yapıyor. (Vein min şey'in illâ yüsebbihu bihamdihi) âyetini lisan-ı haliyle okuyor.

İkincisi: Meselâ, en câmid ve metin olan demir maddesinin beşeriyete milyonlar hizmetlerinden birisi incecik tellerle zemin yüzünü bir menzil ve bir mescid gibi yapıp insanları biribiriyle görüştürür, konuşturur. O ince ipin başındaki zerrecikler yerlerinde demir gibi durdukları halde Emr-i İlâhî ile bir sene uzak mesafedeki hadsiz kulaklara bir dakikada yetişir, gibi konuşur. Demek o zerrecikler hareketsiz oldukları halde, nihayetsiz bir ilim ve kudret sahibinin emri ile, iradesiyle bir küllî hareket gösteriyorlar. (Vein min Şey'in İllâ yüsebbihu bihamdihi) âyetini lisan-ı haliyle okuyorlar. Cümudiyetleri içinde bu hizmetleri ile bu kudsi davayı tam tasdik ediyorlar.»

Yargıtay, inkârı işmam eden bir istihfafla bu bahsi şöyle nakleder:

«Yine Said Nursiye göre, herşey, her zerre Allaha ibadet eder. Meselа pusulanın Kâbedeki Hacerül Esvedi işaret ederek titremesi namaz kılmasıdır.» (Tiryak, S. 116)

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Bediüzzaman'ın beyanını ne derece anladığını, ve ne derece metne sâdık kalarak telhis ettiğini bir yana bırakarak evvela herşeyin ve her zerrenin Allaha bir nevi ibadet ettiğini bildirenin Bediüzzaman olmayıp Cenab-ı Hak olduğunu belirtmek isteriz Bediüzzaman «hiç birşey yoktur ki Allaha hamd ve tesbihte bulunmasın.» mealindeki 17. Surenin 44. cü âyetinin mealini veriyor, tefsirini yapıyor.

Emekli Diyanet İşleri Reisi Ömer Nasuhi Bilmen «Kur'an-ı Kerimin Türkçe Meal-i Alisi ve Tefsiri»nin 4. cü Cildinin 1878. ci sayfasında bu Ayeti şöyle tefsir ediyor: «Bu mübarek âyetler, bütün mükevvenatın Cenab-ı Hakka hamd ve tesbihte bulunduklarını bildiriyor. Kur'an-ı Mübine ve Resul-ü Zişana karşı münkirlerin iddialarını, düşmanâne vaziyetlerini beyan ediyor. Ve onların nasıl bir dalalet içinde yaşadıklarını teşhir buyuruyor. Şöyle ki:... (Ve hiçbirşey yoktur ki) gerek hayat sahiplerinden ve gerek nebat ve cemâdâttan (illâ Ona) O Mâbud-u Kerime (hamd ile tesbihte bulunurlar) Onun lütuf ve ihsanına hamd ve şükür eder, Onun zat-ı akdesine layık olmayan şeylerden tenzihte bulunur dururlar. (Fakat siz) ey müşrikler! Ey gafiller! (Onların tesbihlerini anlayamazsınız.) Onlar kendilerine mahsus bir lisan ile, bir fıtri kabiliyetle, bir vaziyeti ubudiyetle o tesbihe devam ederler. (Şüphe yok ki, o) Mâbud-u azim Halimdir, Gafurdur. Bunun içindir ki, müşrikleri münkirleri derhal ukubete uğratmıyor, onlara mühlet veriyor. Ve onlardan tövbe edecek olanları da afv ve setredecektir... Hayat sahibi mahlukat ile ağaçlar, nebatlar, cemadat dahi bizim bilmediğimiz bir kabiliyete istidada sahip olup onlar da Hak Teala Hazretlerini kendilerine mahsus bir veçh ile tevhid ve tesbihte ve ona hamd ve senâda bulunurlar. Maahâzâ bütün bu mahlûkatın varlıkları, kendilerinde görülen mütenevvi, bediakârane kabiliyetler, hassalar, vaziyetler de birer lisan-ı hal ile

Hallak-ı Kâinat Hazretlerinin varlığına, birliğine şehadet ederek hamd ve tesbihte bulunmaktadırlar...»

Görülüyor ki, Bediüzzaman'ın tefsir ettiği âyet, her zerrenin Allaha bir nevi ibadet ettiğini bildiriyor. Ve Yargıtay kararındaki istihfafın kime müteveccih olduğunu da ortaya çıkarıyor. Her zerrenin Allaha bir nevi ibadet ettiği hakikatını beyan eden ister âyet olsun, ister Bediüzzaman, bunu onlar ister kabul etsin, ister kabul etmesin, veya ister inanılsın veya ister inanılmasın fakat bu İslâmî hakikati ilân etmek hangi mantıkla ve nasıl suç sayılmakta ve Yargıtay kararında bu cümle neyin delili olarak durmaktadır?

b — Yargıtay, asistan Çetin Özekten naklettiği bir cümle ile şöyle suçlandırmaya girişiyor: «Nurculara göre bugünkü aile sistemi de medeniyetin fantazisinden ibarettir. Aile saadeti ancak daire-i şeriattaki adab-ı İslâmiyet ile mümkün olacaktır. Kadının erkeğinden boşanabilmesi İslâmî esaslara aykırıdır. Şer'i evlenme ise bu imkânı ortadan kaldıracaktır.»

Bir kerre «Kadınlar Taifesi ile Bir Muhavere»den yapıldığı bildirilen nakilde tahrifat yapılmıştır. Bu muhaverede kadının erkeğinden boşanmak istemesinin İslâmî esaslara aykırı olduğu ve şer'i evlenmenin ise bu imkânı ortadan kaldıracağından bahis yoktur. Bu bölümün nakli iddianın gerçeğe aykırı olduğunu isbat edeceği gibi, nelerin suç sayılmak istendiğini de ortaya çıkaracaktır: Bediüzzaman «Hanımlar Taifesiyle Bir Muhavere» de diyor ki:

«Bir valide veledini tehlikeden kurtarmak için hiçbir ücret istemeden ruhunu feda etmesi ve hakiki bir ihlâs ile vazife-i fıtriyesi itibariyle kendini evladına kurban etmesi gösteriyor ki: Hanımlarda gayet yüksek bir kahramanlık var. Bu kahramanlığın inkişafiyle; hem hayat-ı dünyeviyesini, hem hayat-ı ebediyesini onunla kurtarabilir. Fakat bazı fena cereyanlarla, o kuvvetli ve kıymettar seciye inkişaf etmez. Veyahut su-i istimal edilir. Yüzer nümunelerinden bir küçük nümunesi şudur: O şefkatli valide, çocuğunun hayat-ı dünyeviyede tehlikeye girmemesi, istifade ve fayda görmesi için her

fedakârlığı nazara alır, onu öyle terbiye eder... Fakat o çocuğun hayat-ı ebediyesi tehlikeye girdiğini düşünmüyor, ve dünya hapsinden kurtarmağa çalışıyor; cehennem hapsine düşmemesini nazara almıyor. Fıtrî şefkatin tam zıddı olarak o masum çocuğunu, ahirette şefaatçi olmak lazım gelirken dâvacı ediyor. O çocuk: «niçin benim imanımı takviye etmeden bu helâketime sebebiyet verdin?» diye şekva edecek. Dünyada da terbiye-i İslâmiyeyi tam almadığı için vâlidesinin harika şefkatinin hakkına karşı layıkıyla mukabele edemez, belki de çok kusur eder... İnsanın en birinci üstadı ve tesirli muallimi, onun vâlidesidir. Bu münasebetle ben kendi şahsımda kat'i ve daima hissettiğim şu manayı beyan ediyorum:

Ben bu seksen sene ömrümde seksen bin zatlardan ders aldığım halde kasem ediyorum ki: En esaslı ve sarsılmaz ve her vakit bana dersini tazeler gibi merhum vâlidemden aldığım telkinat ve manevi derslerdir ki; o dersler fıtratımda, âdeta maddi vücudumda çekirdekler hükmünde yerleşmiş. Sair derslerimin o çekirdekler üzerine bina edildiğini, aynen görüyorum. Demek bir yaşımdaki fıtratıma ve ruhuma, merhum validemin ders ve telkinatını, şimdi bu seksen yaşımdaki gördüğüm büyük hakikatlar içinde birer çekirdek-i esasiye müşahede ediyorum.

Ezcümle: Meslek ve meşrebimin dört esasından en mühimmi olan şefkat etmek ve Risale-i Nurun da en büyük hakikatı olan acımak ve merhamet etmeyi, o vâlidemin şefkatli fiil ve halinden ve mânevî derslerinden aldığımı yakinen görüyorum. Evet, bu hakiki ihlâs ile hakiki bir fedakârlık taşıyan validelik şefkati su-i istimâl edilip, masum çocuğunun elmas hazinesi hükmünde olan ahiretini düşünmiyerek, muvakkat, fani şişeler hükmünde olan dünyaya o çocuğun masum yüzünü çevirmek ve bu şekilde ona şefkat göstermek, o şefkati su-i istimal etmektir.

Evet, kadınların şefkat cihetiyle bu kahramanlıklarını hiç bir ücret ve hiçbir mukabele istemiyerek, hiçbir faide-i şahsiye, hiçbir gösteriş manası olmıyarak ruhunu feda ettikleri-

ne, o şefkatin küçücük bir nümunesini taşıyan bir tavuğun yavrusunu kurtarmak için arslana saldırması ve ruhunu feda etmesi isbat ediyor.

Şimdi terbiye-i İslâmiyeden ve a'mâl-i uhreviden en kıymetli ve en lüzumlu esas, ihlasdır. Bu çeşit şefkatteki kahramanlıkta o hakiki ihlas bulunuyor.

Eğer bu iki nokta o mübarek taifede inkişafa başlasa daire-i İslâmiyede pek büyük bir saadete medar olur. Halbuki erkeklerin kahramanlıkları mukabelesiz olamıyor; belki, yüz cihette mukabele istiyorlar. Hiç olmazsa şan ve şeref istiyorlar... Ekseri dostlardan kendi ailevi hayatlarından şekvalar işittim. «Eyvah!» dedim. İnsanın, hususan Müslümanın tahassungâhı ve bir nevi cenneti ve küçük bir dünyası aile hayatıdır. Bu da mı bozulmaya başlamış, dedim.

...Siz hemşirelerime ve gençleriniz olan manevi evladlarıma kat'iyyen beyan ediyorum ki: Kadınların saadet-i uhreviyesi gibi, saadet-i dünyeviyeleri de.. ve fıtratlarındaki ulvi seciyeleri de; bozulmaktan kurtulmanın çare-i yegânesi, daire-i İslâmiyedeki terbiye-i diniyeden başka yoktur!. Rusyada o biçare taifenin ne hale girdiğini işitiyorsunuz.

Risale-i Nurun bir parçasında denilmiş ki: Aklı başında olan bir adam; refikasına muhabbetini ve sevgisini beş on senelik fani ve zahiri hüsn-ü cemaline bina etmez. Belki kadınların hüsn-ü cemâlinin en güzeli ve daimisi, onun şefkatine ve kadınlığa mahsus hüsn-ü siretine sevgisini bina etmeli. Ta ki o biçare ihtiyarlandıkça, kocasının muhabbeti ona devam etsin.

Çünkü onun refikası, yalnız dünya hayatındaki muvakkat bir yardımcı refika değil, belki hayat-ı ebediyesinde ebedî ve sevimli bir refika-i hayat olduğundan, ihtiyarlandıkça daha ziyade hürmet ve merhamet ile birbirine muhabbet etmek lâzım geliyor. Şimdiki terbiye-i medeniye perdesi altındaki hayvancasına muvakkat bir refakattan sonra ebedi bir mufarakata maruz kalan o aile hayatı, esasiyle bozuluyor.

Hem Risale-i Nurun bir cüz'ünde denilmiş ki: Bahtiyardır o adam ki; refika-i ebediyesini kaybetmemek için sâliha

zevcesini taklid eder, o da sâlih olur. Hem bahtiyardır o kadın ki: kocasını mütedeyyin görür, ebedî dostunu ve arkadaşını kaybetmemek için o da tam mütedeyyin olur; saadet-i dünyeviyesi içinde saadet-i uhreviyesini kazanır. Bedbahttır o adam ki: sefahete girmiş zevcesine ittiba eder, vaz geçirmeğe çalışmaz, kendisi de iştirak eder. Bedbahttır o kadın ki: Zevcinin fıskına bakar, onu başka bir surette taklid eder. Veyl o zevc ve zevceye ki: birbirini ateşe atmakta yardım eder. Yani: medeniyet fantaziyelerine birbirini teşvik eder.

İşte, Risale-i Nurun bu mealdeki cümlelerinin manası budur ki: Bu zamanda aile hayatının ve dünyevi ve uhrevi saadetinin ve kadınlarda ulvi seciyelerin inkişafının sebebi, yalnız daire-i şeriattaki âdâb-ı İslâmiyetle olabilir. Şimdi aile hayatında en mühim nokta budur ki, kadın kocasında fenalık ve sadakatsizlik görse, o da kocasının inadına kadının vazife-i âilevisi olan sadakat ve emniyeti bozsa, aynen askerideki itaatin bozulması gibi o aile hayatının fabrikası zir ü zeber olur. Belki o kadın, elinden geldiği kadar kocasının kusurunu islaha çalışmalıdır ki ebedî arkadaşını kurtarsın. Yoksa o da, kendini açıklık ve saçıklıkla başkalara göstermeye ve sevdirmeye çalışsa, her cihetle zarar eder. Çünki hakikî sadâkati bırakan, dünyada da cezasını görür... Mübarek taife-i nisaiye, fıtraten yüksek ahlâka menşe olduğu gibi, fısk ve sefahette dünya zevki için kabiliyetleri yok hükmündedir. Demek onlar daire-i terbiye-i İslâmiye içinde mesut bir aile hayatını geçirmeye mahsus bir nevi mübarek mahluktурlar.

Hemşirelerim; maişet derdi için serseri, ahlâksız, frenkmeşrep bir kocanın tahakkümü altına girmektense, fıtratınızdaki iktisad ve kanaatla, köylü masum kadınların nafakalarını kendileri çıkarmak için çalışmaları nevinden kendinizi idareye çalışınız, satmaya çalışmayınız. Şayet size münasip olmayan bir erkek kısmet olsa, siz kısmetinize razı olunuz ve kanaat ediniz. İnşaallah rızanız ve kanaatınızla o da ıslah olur. Yoksa şimdiki işittiğim gibi mahkemelere boşanmak için müracaat edeceksiniz. Bu da, haysiyet-i İslâmiye ve şeref-i milliyemize yakışmaz.

Aziz hemşirelerim; kat'iyyen biliniz ki: Daire-i meşruanın haricindeki zevklerde, lezzetlerde; on derece, onlardan ziyade elemler ve zahmetler bulunduğunu Risale-i Nur yüzer kuvvetli delillerle, hâdisatlarla isbat etmiştir.., Daire-i meşruadaki keyfe iktifa ediniz ve kanaat getiriniz. Sizin hânenizdeki masum evladlarınızla masumane sohbet, yüzer sinemadan daha ziyade zevklidir. Hem kat'iyyen biliniz ki: Bu hayat-ı dünyeviyede hakiki lezzet, iman dairesindedir ve imandadır. Ve a'mâl-i salihanın her birisinde bir manevî lezzet var. Ve dalâlet ve sefahette, bu dünyada dahi gayet acı ve çirkin elemler bulunduğunu Risale-i Nur yüzer kat'i delillerle isbat etmiştir. Adeta imanda bir cennet çekirdeği; ve dalâlette ve sefahette bir cehennem çekirdeği bulunduğunu, ben kendim çok tecrübelerle ve hâdiselerle aynelyakin görmüşüm; ve Risale-i Nurda bu hakikat tekrar ile yazılmış..."

Görüldüğü üzere kadınlara çocuklarının ebedî saadetlerinin, hayat-ı uhreviyelerinin kurtarılması için çalışmayı ihmal etmemeleri, kadınların saadet-i uhreviyeleri ve saadet-i dünyevilerinin dinî terbiye ile temin edilebileceği zevc ve zevcenin ebediyen birbirleriyle beraber olacaklarını düşünerek hüsn-ü muamele etmeleri, karı ve kocanın birbirlerine iyi örnek olmaları ve kötü yolda birbirlerine uymamaları, meşru zevklerde iktifa etmeleri, maişet derdi için ahlaksız ve imansız bir kimse ile evlenilmemesi, münasip olmayan biri kısmet olursa sabredip onu iyi yola davet etmesi, dünyevî ve uhrevî saadetin ancak iman dairesinde olduğu hususunda verilen nasihatların ise suç teşkil eder şeklinde gösterilmesi kararın mantığı hakkında bir fikir vermeğe kâfidir.

c — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Çetin Özekten naklen "Nurculuğu, maddiyatçı ve tabiatçı modern felsefeyi reddetmekte, dünyanın geçiciliği, ahiretin gerçekliği fikrini telkin etmekte, netice olarak da bütün dünya saadetlerini insanlara haram etmektedir." diye tarif etmekte ve bunu bir suçlandırma delili olarak zikretmiş bulunmaktadır.

Maddiyatcı ve tabiatçı, yani maddeden başka cevher olmadığını kabul eden, ruhların varlığını reddeden, marksizmin te-

melini teşkil eden, Allahın varlığını ruhun bekasını, manevî olayları inkâr eden, insanın gayesini yalnız maddi menfaat temininde gören ve insanı insaniyyetten hayvanlığa sukut ettiren materyalist felsefeyi reddetmek marksist bir nizamı kabul etmemiş olan Türkiyede nasıl suç telakki edilebilir?

Bütün Müslümanlar aklı başında insanlar olarak bilmekte ve görmektedirler ki: İnsanın hayatı mahduttur, dünyanın da bir ömr-ü fıtrisi olduğunu bilmek ve kabul etmek için aklı bir parça işletmek kâfidir. Evet, insan da dünya da geçicidir. Ezeli ve ebedî olan yalnız Allahdır. Ahiretin gerçekliğini, aklı ve dini olmıyanlardan başka acaba kabul etmiyenler varmıdır? Ve varsa bunlar hangi davanın takipçisidirler?

Dünya saadetlerinin Risale-i Nurda insanlara haram edildiği yalanını ispat edebilecek bir kitap, bir sahife, bir cümle veya bir kelime gösterilebilir mi? Biz Müslümanlar imanımız icabı helal ve haramı ancak Allahın tayin ettiğini biliyoruz. Ve yine biliyoruz ki, Allahın haram kıldığını helal göstermeye ve helal kıldığını haram etmeğe hiçbir müslüman selahiyetli değildir. Allahın haram kıldığı şeylerden zinayı, katli iftirayı, kumarı, içki ve sair muharrematı bilirkişimiz dünya saadetlerini haram kılma şeklinde kabul etse de Yargıtay Ceza Genel Kurulu bu neticeyi veren bir iddiayı nasıl kararında zikreder?

Dr. Fred Schwarz "Komünistlerin söylediklerine inanılabilir mi" adlı kitabında şöyle demektedir:

"Komünist yapmaya yarıyan ikinci faktör materyalist felsefedir... Bir üniversitedeki konuşmamda, komünizmin, komünist materyalizmi ile temel inançlarını şu şekilde saymıştım:

a) Allahı inkâr

b) İnsanların bir maddeden ibaret olduğu..

Komünistler materyalisttir. (Maddecidir). Materyalizm (Maddecilik) ile idealizm (ülkücülük) arasındaki mücadele düşünce tarihinin başlarına kadar gider. Bütün filozoflar bu mücadeleye katılmışlar, ya materyalistler (veya realistler) ya da idealistler, yani ülkücüler safında yer almışlardır... İdealist ve materyalist terimleri, yalnız esas gerçeğin ide (fikir) veya

madde olduğuna inanmalarına göre, insanlara taktığımız birer isimdir. Komünistler bu iki düşünce tarzından hangisini savundukları hususunda hiç tereddüt etmezler. Onlar mataryalisttir... Komünizm, Allahın düşmanıdır... İnsanlara yaşamaktan bile önemli gelen şeyler vardır. Meselâ dindar Hintli açlıktan ölürken bile mukaddes ineğini besler. Dindar müslüman, İslamiyet için seve seve canını verir. Hıristiyanların dinleri uğrunda canlarını vermelerinin tabii karşılandığı zamanlar vardı. Demekki dini itikatlarda kuvvetli bir saik gizlidir. Komünizm, bu idealist kuvvetlerin amansız düşmanıdır. Komünizm şu veya bu dinin değil, bütün dinlerin düşmanıdır. Her memleketin milli birliğini imha gayesini güder. Neticede evi, aileyi ve bütün ahlak ve prensipleri ortadan kaldırmak amacındadır. İşte burada, komünizmle mücadelede çok müessir birer saik teşkil edebilecek işlenmemiş kuvvetlerle karşı karşıya bulunmaktayız... İnsanların kaderi sadece maddi kuvvetlerle düzenlenemez, Allah sonsuz zenginlikleri, maddi olayların müvazenesini değiştirebilir. Bu zenginlikler, dua, ibadet ve Allah sevgisi ile dolu insanların akıllıca teşkilatlanmasıdır. Mesele esas itibariyle ahlaki ve manevidir. Hürriyetin temelleri ahlaki ve manevi bir uyanma ile sağlamlaştırılmalıdır. İnsanlar Allaha yaklaştıkça vatan ve insanlık uğruna, canlarını, ruhlarını, kalblerini feda etmeğe hâzır oldukça, istibdadın muzaffer olmıyacağına ve hürriyetin yer yüzünden kalkmıyacağına inanabiliriz."

Görülüyor ki, Schwarz Allaha inanan bir idealist olduğu için mataryalizme karşıdır.

Asistan Özek ise maddeci olduğundan dolayı Nurculuğu suçlamaktadır. Bunları anladık. Amma Yargıtayın Nurculuğun maddeci ve tabiatçı felsefeyi reddetmesi ve ahirete inancı yaymasını sözde suç delilleri arasına idhal etmesinin sebebi nedir? İşte bunu anlayamadık.

d — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun "Bediüzzamanın bolşevizme ve sosyalizme karşı milliyetçiliğin artık zayıf kaldığını işaretle İslâmî imana kuvvet verilmesi kanaatini ifade etme-

sini ve Türklerin İslam kalmalarının şart ve faydalı bulunduğunu" beyan etmesini Nurculuk aleyhinde suç delili olarak zikredilen Yargıtay Birinci Ceza Dairesi kararının isabetinden bahsetmiş olması da hayrete şâyandır.

Demek Bediüzzamanın bolşevizme ve sosyalizme karşı İslamî imana kuvvet verilmesini istemesi de suç addediliyor.

Demek Bediüzzamanın Türklerin İslâm kalmasının şart ve faydalı olduğunu beyan etmesi de suç addediliyor.

Demek bazı çevrelerin Nurculuğa karşı cephe almalarının sebebleri arasında Bediüzzamanın, komünizme karşı İslâm milliyetçiliği çaresini göstermesi ve Türk Milletinin Müslümanlığı muhafaza etmesini istemesi de varmış.

e — Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının Nur Risalelerinin amacı bölümünün 20.ci maddesinde Bediüzzamanın şu cümlesi bir suç delili olarak zikrediliyor: "Benim tesettür, irsiyet, zikrullah ve taaddüd-ü zevcat hakkındaki Kur'anın sarih âyetlerine, medeniyetin ettiği itirazlara karşı onları susturacak tefsirimdir."

Yargıtay bu cümlede nasıl bir suç görüyor? Kur'anın sarih âyetlerine vaki itirazları cevaplandırmaktan da bahsetmek suç mu sayılıyor. Veya suç haline mi getirilmek isteniyor. Bunu bilmiyoruz ama bildiğimiz birşey var; o da Bediüzzamandan nakledilen cümlenin başı ve sonu nakledilmediğinden bu beyanın ne maksadla söylenildiği de anlaşılamamıştır. Mevzua sarahat vermek için bahsi bütünü ile veriyoruz. Bediüzzaman diyor ki :

"Beni cezalandırmak için gösterdikleri bir sebeb benim tesettür ve irsiyet ve zikrullah ve taaddüd-ü zevcat hakkındaki Kur'anın gayet sarih âyetlerine, medeniyetin ettiği itirazlara karşı onları susturacak tefsirimdir.

Onbeş sene evvel Eskişehir Mahkemesine ve Ankaraya Mahkeme-i Temyize ve tashihe yazdığım ve aleyhimdeki Afyon Mahkemesinin kararnamesinde yazdıkları bu aşağıda gelen fıkrayı :

"Hem haşirde Mahkeme-i Kübraya bir şekva; hem istik-

balıöe münevver ehl-i maarif heyetine bir ikaz; hem iki üç defa bizim beraetimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinliyen Mahkeme-i Temyiz, Elhüccetüzzehra ile beraber bir nevi layiha-i temyiz; hem beni konuşturmayan ve seksen hatasını isbat ettiğimiz garazkârane ittihamnameleri ile beni iki sene ağır ceza ve tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefiy ve göz nezareti hapsi ile mahküm etmeye çalışan heyete aynen o fıkrayı tekrar ediyorum. İşte o fıkra şudur :

Ben de adliyenin mahkemesine derim ki:

"Binüçyüz elli senede ve her asırda üçyüz elli milyon Müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsi ve hakiki bir düstur-u İlâhiyi, üçyüz ellibin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden ve bin üçyüz elli senede geçmiş ecdadımızın itikadlarına iktida eden tefsir eden bir adamı mahküm etmek isteyen haksız bir kararı, elbette ruy-i zeminde adalet varsa o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağırıyorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin.

Acaba, bu zamanın bazı ilcaatının iktizasiyle... kabul edilen bir kısım ecnebi kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmiyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla İslâmiyeti inkâr ve dindar, kahraman bir milyar ecdadımıza ihanet ve milyonlarla tefsirleri ittiham çıkmaz mı? diye yazdığım (Bir İhtar) tabirinden kararnamede hiddet edenlere ihtar ederim."

Görülüyor ki Bediüzzaman İslâmın esaslarına yapılan itirazları susturduğunu beyan ettiği bu cümleyi İslâma, Onun prensiplerine bağlanmanın ve bunu ifade etmenin hiçbir şekil ve surette suç sayılamıyacağını beyan maksadiyle ifade etmiştir. İslama bağlanmak, İslama bağlandığını söylemek, İslama yapılan itirazları susturduğunu veya İslamın hiçbir hükmüne itiraz edilemiyeceğini beyan etmekle devletin İslamî esaslara göre idare edilmesini istemek ayrı ayrı şeyler olduğuna dikkati çektikten sonra şunu ilave etmek isteriz: İslâmın bir kısım hükümlerini kabul edip diğer kısmını reddetmek Müslüman için mümkün değildir. Aksini istemek Müslümanı küfre davettir ki

bunu bir Müslümandan beklemeğe ve istemeğe hiçbir kimsenin hakkı yoktur ve olamaz.

Kaldı ki, hareketini Kur'ana uydurmayana ve O'nun kanunlarına tabi olmayanlara Müslüman denemiyeceği ve İslamın bölünmez bir bütün olduğu bütün tefsirlerde ve bazı dinî eserlerde esasen söylenegelmektedir. Gerçekten 1964 yılında İstanbulda yayınlanan «Müslümanlık İçin Ne Dediler» adlı kitabın önsözünde Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver aynen demektedir ki:

"Müslümanların hayatlarında düstur-u hareket ittihaz etmeleri icap eden anayasayı da Cenab-ı Hak inzal buyurmuştur. İşte biz buna Kur'an diyoruz. O ahiret ve ölülere okunacak dua kitabı değildir. Hareketlerimiz Kur'ana uymazsa Müslüman sayılmayız."

Washingtonda 1953 te "American Council of Learned Societies" yayınevi tarafından yayınlandıktan başka, İslâm âleminde yedinci baskısı yapılan ve memleketimizde 1962 yılında yayınlanan Prof. Seyyid Kutup'un "İslâmda Sosyal Adalet" adlı eserinin Birinci cildinin 13.cü sayfasında ise bu mevzu ile alâkalı olarak aynen şöyle denildiğini görmekteyiz:

"İslamiyet, arz ve sema âlemini tek bir nizam ile tevhid onrasına irca eden, ferdin vicdanında ve sosyal hayatın birçok ihtilatlarına rağmen içinde yaşayan bir sistemdir.

İslamiyet tarihi menşei ve vazifesi olarak pratik hayatta beşer vicdanından uzak kalmayı istemez. Hiçbir zaman bir imparator veya kıraldan korkarak şumul sahasını daraltmaz. Ruhi, dini ve dünyevi olarak bütün beşer hayatı onun faaliyet ve hizmet sahasıdır. O hiçbir sistem vo nizamın veya başka bir kuvvetin tesirinde değildir.

Kendi kendisinin hâkimi, efendisidir.

Bu din; sosyal hayattan uzak kaldığı müddetçe cemiyete istikamet vermez. Onu sosyal hayatından uzak tutan, yani tedvin ettikleri kanun ve nizamları Şeriata aykırı olan Müslümanlar Müslüman sayılmazlar. Ve o cemiyet İslami bir topluluk değildir. Onlara İslamiyetin sadece ibadet ve gelenekleri kalmıştır.

(Öyle değil, Rabbine andolsun ki onlar aralarında kimi o-raya, kimi buraya çektikleri (kavga ettikleri) şeylerde seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükümde yürekleri hiçbir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.) (Nisa Suresi, 65) âyet meali

(Peygamber size ne verdiyse onu alın, size ne yasak ettiyse ondan sakının. Allahdan korkun, çünki Allahın azabı çetindir.) (Haşr Suresi, 7) âyet meali

(Kim Allahın indirdiği ahkâm ile hükmetmezse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.) (Maide Suresi,44) âyet meali

Bu din tevcihat, teşrihatiyle, muamelat ve ibadetleriyle bölünmez bir bütün, istikameti belli doğru bir yoldur... İslam, ideal âlemde mücerred bir davet ve irşad dini değil, hayat hâdiseleri içinde yaşanacak, emirleri behemehal tatbik ve infaz edilecek bir dindir."

Bu nakillerden anlaşılacağı üzere İslamla ilgili hususları beyan ve ifade suç değilken, Bediüzzamanın "İslâmın bazı esaslarına yapılan itirazları susturduğunu" beyan etmesinin suçmuş gibi gösterilmiş olması da hayrete şayandır.

f — Yargıtay Ceza Genel Kurulu "Nur Aleminin Bir Anahtarı" adlı Risaleden ihlas Dergisinde yayınlanan bir pasajı ele alarak "Fennin ve medeniyetin bir icadı olan ve nasıl çalışıp işlediği artık herkesce bilinen radyonun Said Nursiye göre mahiyeti şöyledir" diyerek istihfaf etmekte ise de, bu pasajın aynen nakli Yargıtayın ne derece ters mana verdiğini gösterecektir.

"Bu Nur Anahtarının radyo bahsine dair, iki üniversiteli ile birgün hareket etmekte olan, hiçbir tolle bağlı bulunmıyan bir otomobilde bulunan radyo ile uzakda bir mevlid-i şerifi dinliyorduk. O.. üniversitelilere dedim: Nur dahi hayat, vücut gibi doğrudan doğruya kudret-i İlahiyenin perdesiz tecellisi bedahetle göründüğüne bir delil budur ki, şimdi bu makinecikteki tırnak kadar bir hava, manevi az bir nur yalnız bu mevlutten gelen kelimeleri dinler, söyler değil; belki binler, milyonlar kelimeleri ayni anda dinler, söyler ki binler istasyondaki ayn

ayrı kelimeleri şimdiki işittiğimiz kelimeler gibi işitir ve işittirebilir, bize söyleyebilir. Demek en cüz'i en külli olur.

Hem o küçücük parçacık hava, küre-i hava kadar vazife görür. En küçük, en büyük küre-i hava kadar büyür.

Eğer cilve-i kudret-i ezeliyeye verilmezse öyle acaip bir hurafeli tezat olur ki, hiçbir hayale gelmez. Bir şey zıddına inkılabı muhal olduğundan böyle binler derece en cüz'i, zıddı olan en külli olmak; en küçük, en büyük olmak; en câmid, cahil, şuursuz, âciz; en muktedir, en dirayetli ve iradetli ve şuurlu olmak lazım gelir ki, yüzer tezat ve muhaller, hurafetler içinde emsali bulunmaz bir hurafedir. Demek bilbedahe Kudret-i Ezeliyenin bir cilvesidir ve o cilvenin küre-i havada umumen temsil eden bu gelen Hadis-i Şerifin meali gösteriyor. Şöyle ki:

"Bir melaike var. Kırkbin başı var. Her başında kırkbin dil var. Herbir dilde kırkbin tesbihat yapıyor. Altmış dört tirilyon tesbihat ayni anda söylüyor. Demek küre-i hava bu melaike gibidir. Yani bu melaikenin tesbihatı adedince her kelime-i tayyibe hava sahifesinde yazıyor. Küre-i hava diyor ki: Bu Hadis benden veya bana nezarete me'mur melekten haber veriyor. Çünki insandaki bütün konuşmalar ve sair bütün hadsiz sesler karışmaları içinde karıştırılmadan tam hurufatı ile ve söyleyenlerin şiveleri ile, mümtaz sesleriyle söylenmek, gösterir ki, külli bir şuurla yapılan bu iş yalnız tek bir zerrenin vazifesi, ne bana -yani küre-i havaya- ve ne de bütün esbaba vermesi hiçbir cihet-i imkân yok. Demek her yerde hazır nâzır, Ehadiyet cilvesiyle ve içinde ihatalı bir irade, muhit bir ilim bulunan bir kudret-i ezeliyenin cilvesidir. Buna milyonlar şahitlerinden birisi radyodur."

Evet Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkında bulduğu suç delillerinden birisi de işte bu mezkür cümledir.

8 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun suç delili olarak kabul ettiği cümlelerden birisi de şudur: "Eskiden beri İ'la-yı Kelimetullahı ve beka-yı istiklaliyeti ve İslam için farz-ı kifaye-i cihadı deruhte ile; kendini yekvücud olan âlem-i İslama fedaya vazifedar ve hilafete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslamiyenin felaketi; Alem-i İslamın saadet ve hürriyet-i müstak-

belesi ile telafi edilecektir. Zira şu musibet maye-i hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiyenin inkişafını harikulade ta'cil etti."

Görüldüğü üzere bu cümlede Osmanlı İmparatorluğunun mağlup olup çöküşü felaketinin, bu felaketi takip edecek olan âlem-i İslamın hürriyete kavuşmasiyle telafi edileceği belirtilmekte ve o musibetin müslümanlar arasındaki uhuvvetin inkişafını çabuklaştırdığı beyan ve ifade edilmektedir. Yargıtayın keşif ettiği suçlardan biri de işte budur!.

h — Yargıtay Ceza Genel Kurulu Nur Risalelerinin amacı bölümünün 24.cü maddesinde aleyhe delil olarak şöyle bir cümle nakletmektedir: "Yine Said Nursi "Tiryak" adlı Risalesinin 27.ci sayfasında (Garp uleması ve filozofları itiraf ve ikrar etmişler ki, İslâmiyetin kanunları yüksek bir tarzda âlem-i İslâmın ıslâhına kâfidir.) diye iddia edilmiştir.

Garp mütefekkirlerinin İslamın kanunlarının mükemmeliyetini itiraflarını nakletmeyi Yargıtayın suç saymasının ifade ettiği mananın takdirini sizlere bırakıyoruz. Yalnız hemen ilâve etmeliyiz ki hangi gayr-ı müslim olursa olsun biz yabancıların İslamı medh ü sena etmesinden sadece sevinç duyarız. Böyle bir haberi duymaktan ise acaba kimler üzüntüye kapılır, bunu da bilemeyiz.

Yargıtay bu cümleyi nasıl suç telakki edebilmiştir, bunu da anlayabilmiş değiliz. Bunun dışında hayretle karşıladığımız iki hususu belirtmek isteriz:

Birincisi: Bu cümle Yargıtayın iddiasının aksine Bediüzzamanın olmayıp 1927 de Avrupada toplanan bir hukukçular kongresinde İslâmiyetin üstünlüğünü tasdik eden zatların beyanatlarına dair Arapça bir Gazetede çıkan haberin hülasasıdır.

İkincisi: Bu haberde Garp Mütefekkirleri Alem-i İslamın değil, âlemin ıslâhına İslam kanunlarının kâfi olduğundan bahsetmiştir ki, bu değişiklik mücerred ve umumi cümleyi hususileştirmiş ve Türkiyeyi de içine alan İslam topluluğuna müteveccih hale getirmiştir. Âlemin ıslahı nerede, Âlem-i İslâm nerede? Bir sened veya piyango biletine böyle birşey yapılsaydı acaba ilgililer ne derdi? Onlar ne derlerse desinler, biz şunu deriz: İslamı, Kur'anı,Peygamber-i Zişan Muhammed Mustafa

Sallallahü Aleyhi Vesellemi takdir mahiyetinde Garplılar tarafından söylenen sözlerin nakli suç değildir ve olamaz. Ve yıllardır yapılagelmekte olan neşriyat da bunu isbat etmektedir. Hakikaten bu mevzu ile ilgili birçok kitap ve makale yayınlanmıştır ki onlardan yapacağımız nakiller bizi teyid edecektir. Evet, muhtelif Garblı mütefekkirin beyanatının tetkikinden anlaşılacağı üzere her ne şekilde olursa olsun İslamın, Kur'anın, Hazret-i Muhammed (A.S.M.)in medh ü senası serbesttir. Ve serbestçe yapılagelmiştir. Şu ana kadar bu beyanatları suç addetmek te kimsenin aklına gelmiş değildir.

Şimdi misallere geçebiliriz :

Büyük Alman Edibi Goethe Diyor ki :

Narrich, dass jeder in seinem Falle	=	Abestir, herkesin kendi işi için
Seine besondere menung preist!	=	Kendi hususi fikrini üstün tutması
Wenn Islam Gott ergeben heisst,	=	Madem ki İslam kendini Allaha vermek demektir.
Im İslam leben und sterben wir alle	=	İslâm doğup ölüyoruz biz hepimiz.

Darbımesellerden

Ve Goethe Devam Ediyor :

Hiç bir kimse Hazret-i Muhammedin prensiplerinden daha ileri bir adım atamaz. Avrupaya nasib olan bütün başarılara rağmen bizim kurulmuş olan bütün kanunlarımız, İslam kültürüne nisbetle eksiktir.

Biz Avrupa Milletleri, medeni imkânlarımıza rağmen Hazret-i Muhammedin son basamağına varmış olduğu merdivenin daha ilk basamağındayız. Şüphe yokki hiç kimse bu yarışmada onu geçemiyecektir. (İslamın İlk Emri Oku)

PRENS BİSMARC (BİSMARK) IN BEYANATI:

Sana muasır bir vücud olamadığımdan müteessirim ey Muhammed! (A.S.M.)

Muhtelif devirlerde, beşeriyeti idare etmek için taraf-ı Lahutiden geldiği iddia olunan bütün münzel semavî kitapları tam ve etrafı ile tetkik ettimse de tahrif olundukları için hiç birisinde aradığım hikmet ve tam isabeti göremedim. Bu kanunlar değil bir cemiyet, bir hane halkının saadetini bile temin edecek mahiyetten pek uzaktır. Lâkin Muhammedilerin Kur'anı bu kayıttan azadedir. Ben Kur'anı her cihetten tetkik ettim, her kelimesinde büyük hikmetler gördüm. Muhammedilerin düşmanları, bu kitap Muhammed'in (A.S.M.) zade-i tabı olduğunu iddia ediyorlarsa da, en mükemmel, hatta en mütekâmil bir dimağdan böyle hârikanın zuhurunu iddia etmek, hakikatlara göz kapayarak kin ve garaza âlet olmak manasını ifade eder ki, bu da ilim ve hikmetle kabil-i te'lif değildir. Ben şunu iddia ediyorum ki: Muhammed (A.S.M.) mümtaz bir kuvvettir. Destgâh-ı Kudretin böyle ikinci bir vücudu imkân sahasına getirmesi ihtimalden uzaktır.

Sana muasır bir vücud olamadığımdan dolayı müteessirim ey Muhammed (A.S.M.) Muallimi ve naşiri olduğun bu kitap senin değildir. O Lahutidir. Bu kitabın Lahuti olduğunu inkâr etmek mevzu ilimlerin butlanını ileri sürmek kadar gülünçtür. Bunun için beşeriyet Senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bundan sonra göremiyecektir. Ben huzur-u mehabetinde kemal-i hürmetle eğilirim. (Prens Bismark)

EN TEMİZ VE EN DOĞRU DİN MÜSLÜMANLIKTIR!

Meşhur muharrir, müsteşrik, Edebiyat-ı Arabiye Mütehassısı ve Kur'an-ı Kerimin mütercimi Dr. Maurice şöyle diyor:

Bizans Hıristiyanlarını, içine düştükleri bâtıl itikadlar girivesinden, ancak Arabistan'ın Hira Dağında yükselen ses kurtarabilmiştir. İlâhi kelimeyi en ulvi makama yükselten ses bu ses idi. Fakat, Rumlar bu sesi dinleyememişlerdi. Bu ses, insanlara en temiz ve en doğru dini ta'lim ediyordu. O yüksek din ki: Onun hakkında Gundö Firey Hesin gibi mu-

hakkik bir fâzıl, şu sözleri pek haklı olarak söylüyor: «Bu dinde mukaddes sular, şayan-ı teberrük eşya, esnam ve azizler, yahut a'mâl-i sâlihadan mücerred imanı müfit tanıyan akideler, yahut sekerat-ı mevt esnasında nedametin bir fayda vereceğini ifade eden sözler yahut başkaları tarafından vukubulacak dua ve niyazların günahkârları kurtaracağına dair ifadeleri yoktur. Çünki, bu gibi akideler onları kabul edenleri alçaltmıştır.»

ZAMANLAR GEÇTİKÇE KUR'ANIN ULVİ SIRLARI İNKİSAF EDİYOR:

Dr. Maurice le Parler Française Roman "Lö parle Fransez roman" ünvanlı gazetede Kur'anın Fransızca mütercimlerinden Selman Runah'ın tenkidatına verdiği cevapta diyor ki:

Kur'an nedir? Her tenkidin fevkinde bir fesahat ve belâgat mucizesidir. Kur'anın üçyüz elli milyon Müslümanın göğsünü haklı bir gururla kabartan meziyeti, Onun her manayı hüsn-ü ifade etmesi itibariyle münzel kitapların en mükemmeli ve ezeli olmasıdır. Hayır daha ileri gidebiliriz. Kur'an, Kudret-i Ezeliyenin inayeti ile insana bahşettiği kütüb-ü semaviyenin en güzelidir; beşeriyetin refahı nokta-i nazarından Kur'anın beyanatı, Yunan felsefesinin ifadatından pek ziyade ulvidir. Kur'an, arz ve semanın Halikına hamd ü şükranla doludur. Kur'anın her kelimesi, her şeyi yaratan ve her şeyi haiz olduğu kabiliyete göre sevk ve irşad eden Zat-ı Kibriyanın azametinde müdgamdir. Edebiyat ile alakadar olanlar için Kur'an bir kitab-ı edebdir. Lisan mütehassısları için Kur'an bir elfaz hazinesidir. Şairler için Kur'an, bir ahenk menbaıdır. Bundan başka bu kitap; ahkâm ve fıkıh namına bir muhit-i maariftir. Davudun (A.S.) zamanından, Jan Talmusun devrine kadar gönderilen kitapların hiç biri Kur'anın âyetleriyle muvaffakiyetli bir şekilde rekabet edememiştir. Bundan dolayıdır ki, müslümanların yüksek sınıfları hayatın hakikatini kavramak nokta-i nazarından ne kadar tenevvür ederlerse o derece, Kur'an ile alakadar oluyorlar ve O'na o kadar tazim ve hürmet gösteriyorlar. (Doktor Maurice)

Kur'an Serapa Samimiyet Ve Hakkaniyetle Doludur.
Carlyle Şöyle diyor:

Kur'an: Müslüman hayatının umumi kanunudur... İslamiyet bir kalbin derinliklerinden kaynamış bir dindir. Araplar ve bütün insanlar için zulmetten nura geçiştir... Bir insan bütün sun'i kanunları, gelici - geçici şeyleri, görünüş ve gösterişleri, zarar - kâr gibi küçük hesapları bir yana atarak Allahın büyük ve derin kanununa uymak suretiyle dürüst, yenilmez, faziletli, muzaffer bir insan olur. Ancak bu büyük işbirliğini yaptığı takdirde zafer kazanır.

Bu kanunla işbirliği yapmak, yahut ona itaat etmek için ilk şart, onun varlığına ve iyi olduğuna bütün ruhuyla inanmaktır. Müslümanlığın ruhu işte budur... Müslümanların Kur'anlarına gösterdikleri hürmeti Hıristiyanların pek azı İncillerine gösterirler. O, her yerde, her işte bir kılavuz, bir düsturdur. İlimde ve hayatta herkes O'nu rehber olarak ittihaz etmeye mecburdur.

Doğrudan doğruya Cenab-ı Hak tarafından gönderilmiş bir haber olan bu Kitab'a bütün dünya uyacak ve onun emirlerine göre yürüyecektir. Müslüman hâkimleri, hükümlerini bu kitaba göre verirler. Herkes O'nu okumak, hayatının ışığını onda aramak mecburiyetindedir...

İlk çağlardan beri Hıristiyanların hiç biri -belki son zamanlardaki İngiliz püritenleri müstesna- Müslümanlar kadar kuvvetli bir imanla dinlerine sarılmamışlardır. Onlar dinlerine tamamiyle inanmışlar, bu suretle zamana ve her türlü felakete meydan okumuşlardır.

"Allahü ekber" kelimesi milyonlarca insanın ruhunda ve gündelik hayatında derin akisler uyandırmaktadır... Müslümanlık insanlar için karanlıklardan aydınlığa çıkış gibi bir şey olmuştur. Arabistan O'nun sayesinde ilk defa canlı bir vücud haline geldi. Dünya yaratılalı beri çöllerde başıboş dolaşan meçhûl ve zavallı bir millete inanabileceği bir dille, gökten, kahraman bir Peygamber (A.S.M.) gönderiliyor. Meçhul, bütün dünyada meşhur oluyor.

Küçük, dünya ölçüsünde büyüyor. Bir asırdan daha az bir zamanda Arabistan bir yandan Granadaya, bir yandan Delhiye kadar uzanıyor. Etrafa cesaret, ihtişam ve deha ışıkları saçıyor, asırlarca dünyanın büyük bir kısmı üzerinde yanıyor. İman büyük şeydir. Her şeye can veren odur. Bir millet bir kere inanmaya başladı mı çabucak büyür, yükselir, yükseltir, yenilmez bir kuvvet olur...

Kur'an serapa samimiyet ve hakkaniyetle doludur. Hazret-i Muhammedin cihana tebliğ ettiği davet hak ve hakikattır." (Carlyle)

Kur'an Nazarında Satvetli bir Hükümdarla Zavallı Bir Fakir Arasında Fark Yoktur.

İngilterenin en meşhur ve büyük müverrihlerinden Edward Gibbon, "Roma İmparatorluğunun inhitat ve Sukutu" adlı eserinde şöyle diyor:

"Ganj Nehri ile Bahr-i Muhit-i Atlasî (Atlas Okyanusu) arasındaki memleketler, Kur'anı bir kanun-u esasî ve teşrii hayatın ruhu olarak tanımışlardır. Kur'anın nazarında satvetli bir hükümdarla, zavallı bir fakir arasında fark yoktur. Kur'an bu gibi esaslar üzerinde öyle bir teşri' vücuda getirmiştir ki, dünyada bir naziri yoktur... Kur'an Allahın birliğine en kuvvetli delildir. Feylesofane bir dimağa malik olan bir muvahhid, İslâmiyetin nokta-i nazarını kabul etmekte hiçbir tereddüt etmez. Müslümanlık, belki bugünkü inkişaf-ı fikrimizin seviyesinden daha yüksek bir dindir." (Edward Gibbon)

Halikın Hukuku ile Mahlûkatın Hukukunu En Mükemmel Surette Ancak Müslümanlık Tarif Etmiştir.

Kur'anın telkin ve Hazret-i Muhammed (A.S.M.) in tebliğ ettiği esasattan mükemmel bir ahlâk mecellesi vücud bulur. Esasat-ı Kur'aniyenin muhtelif memleketlerde insanlığa ettiği iyiliği ve ettikten sonra da Allaha takarrub etmek isteyen insanları Cenab-ı Hakka raptettiğini inkâr etmek mümkün değildir. Halikın hukuku ile mahlûkun hukuku, ancak Müslümanlık tarafından mükemmel bir surette tarif olunmuştur. Bunu yalnız Müslümanlar değil, Hıristiyanlar da, Museviler de itiraf ediyorlar." (Marmaduka Picktahall)

Kur'an İle Kavanin-i Tabiiye Arasında Tam Bir Ahenk Vardır.

"Yeni keşfiyatın veyahut ilim ve irfanın yardımı ile hallolunan, yahut hallinə uğraşılan mesail arasında bir mesele yoktur ki; İslâmiyetin esasatı ile teâruz etsin. Bizim Hıristiyanlığı, kavanin-i tabiiye ile te'lif için sarfettiğimiz mesaiye mukabil, Kur'an-ı Kerim ve Kur'anın talimiyle kavanin-i tabiiye arasında tam bir ahenk görülmektedir. Kur'an her hürmete şayan olan eserdir." (Levazaune)

Kur'an, Bütün İyilik Ve Fazilet Esaslarını Muhtevidir. İnsanı Her Türlü Dalâletlerden Korur.

Kur'an insanlara hukukullahı tanıtmış, mahlûkatın Haliktan ne bekleyeceğini, mahlûkatın Halikla münasebatını en sarih şekilde öğretmiştir. Kur'an ahlâk ve felsefenin bütün esasatını camidir. Fazilet ve rezilet, hayır ve şer eşyanın mahiyet-i hakikiyesi, hülâsa her mevzu, Kur'anda ifade olunmuştur. Hikmet ve felsefenin esası olan adalet ve musavatı öğreten ve başkalarına iyilik etmeyi, faziletkâr olmayı talim eden esaslar, bunların hepsi Kur'anda vardır. Kur'an, insanı, iktisad ve itidale sevkeder; dalâletten korur. Ahlâkî zaafların karanlığından çıkarır, teali-i ahlâk nuruna, ulaştırır, insanın kusurlarını, hatâlarını itidale ve kemale kalbeder. (Müsteşrik Sediyo)

Kur'an Öyle Bir Peygamber Sesidir ki, O'nu Bütün Dünya Dinliyebilir. Bu Sesin Aksi Saraylarda, Çöllerde, Şehirlerde, Devletlerde Çınlar.

Kur'an şiir midir? Değildir. Fakat O'nun şiir olup olmadığını tefrik etmek müşkildir. Kur'an şiirden daha yüksek bir şeydir. Mâmafih, Kur'an ne tarihtir, ne tercüme-i haldir, ne de İsa (A.S.) nın dağda irad ettiği mev'ize gibi bir mecmua-i eş'ardır. Hattâ Kur'an ne Buda'nın telkinatı gibi bir mâba'det-i tabiiyye, yahut mantık kitabı, ne de Eflâtun'un herkese irad ettiği nasihatlar gibidir. Bu, bir Peygamberin sesidir, öyle bir ses ki, onu bütün dünya dinliyebilir. Bu sesin aksi saraylarda, çöllerde, şehirlerde, devletlerde çınlar. Bu sesin tebliğ ettiği din,

evvelâ naşirlerini bulmuş, sonra teceddüd-perver ve imar edici bir kuvvet şeklinde tecelli etmiştir. Bu sayededir ki, Yunanistan ile Asyanın birleşen ışığı, Avrupanın zulûmat-abad olan karanlıklarını yarmış; ve bu hâdise, Hıristiyanlığın en karanlık devirlerini yaşadığı zaman vukubulmuştur. (Dr. Johnson)

Kur'an Allahın Birliğine İnanmak Hakikat-ı Kübrasını İlân Eder.

İngilizce - Arapça, Arapça - İngilizce lügatların muharriri Doktor City Youngest Kur'an hakkında şu sözleri söylüyor:

Kur'an, insanların yed-i istifadesine geçen eserlerin en büyüklerinden biridir. Kur'anda büyük bir insanın hayal ve seciyesi, en vazıh şekilde görünmektedir. Carlyle "Kur'anın ulviyeti O'nun cihanşumul hakikatindedir." dediği zaman, şüphesiz doğru söylemişti. Muhammedin (A.S.M.) doğruluğu, faaliyeti, hakikati taharride samimiyeti, sarsılmayan azmi, imanı, kendisini dinlemek istemeyenlere ezelî hakikati dinletmek yolundaki sebatı; bana kalırsa, onun o cesur ve azimkâr Peygamberin Hatem-i Risalet olduğunun en kat'î ve en emin delilleridir.

Kur'an; akaid ve ahlâkın, insanlara hidayet ve hayatta muvaffakiyet temin eden esasatın mükemmel mecellesidir. Bu esasatın üssülesası âlemin bütün mukadderatını yed-i kudretinde tutan Zat-ı Kibriyaya imandır.

Allahın birliğine iman etmek hakikat-ı kübrasını ilân ediyorken Kur'an lisan-ı belâgatin en yükseğine ve nezahatin şahikasına varır. Kur'an Allahın iradesine itaati, Allaha isyanın neticelerini izah ederken insanların muhayyilesini elektrikleyen en seyyal lisanı kullanır. Resul-ü Kibriyaya teselli vermek ve O'nu teşvik etmek, yahut halkı sair Peygamberlerin (A.S.) ahvaliyle, milletlerinin âkibetleriyle korkutmak icap ettiği zaman, Kur'an lisanı en kat'î ciddiyeti almaktadır. Madem ki, Kur'an'ın, birbirine düşman kabileleri yekdiğeri ile mücadele eden unsurları derli toplu bir millet haline getirdiğini, onları eski fikirlerinden daha ileri bir seviyeye yükselttiğini görüyo-

ruz. O halde belâgat-ı Kur'an'iyenin mükemmeliyetine hükmetmeliyiz. Çünki Kur'anın bu belâgatı vahşî kabileleri medenî bir millet haline getirmiş; dünyanın eski tarihine yeni bir kuvvet ilâve etmiştir. Zaman ve mekân itibariyle birbirinden çok uzak oldukları gibi, fikrî inkişaf itibariyle de birbirinden çok farklı lisanlara harikulâde bir hassasiyet ilham eden ve muhalefeti hayrete ve istihsana kalbeden Kur'an, en şayan-ı hayret eser tanınmaya lâyıktır. (Dr. City Youngest)

Kur'anın Lisanı Nezahet ve Belâgat İtibariyle Nazirsizdir. Kur'an Bizatihi Muhteşem Bir Mucizedir.

Kur'anın Mutaassıp münekkidi ve mütercimi Corsele diyor ki:

Kur'an bizatihi daimî bir mucizedir; hem öyle bir mucize ki, ölüleri diriltmekten daha yüksektir. Bu mukaddes kitabın ta kendisi, menşeinin semavî olduğunu ispata kâfidir. Muhammed (A.S.M.) bu mu'cizeye istinaden bir Peygamber olarak tanınmasını istemiştir. Arabistan'ın çıplak ve kısır çöllerini aydınlatan şair ve hatiplere meydan okuyan Kur'an, bir âyetine bir nazire istemiş; hiçbir kimse bu tehaddiye karşı gelememişti... Kur'anın lisanı, beliğ ve harikulâde seyyaldir. Cenab-ı Hakkın şan ve celâletini, azamet ve sıfatlarını ifade eden âyetlerinin ekserisi, müstesna bir güzelliği haizdir. (Corsele)

Kur'an Beşeriyete İlâhi Bir Lûtuftur. Kur'an Muzaffer Cumhuriyetler Meydana getirmiştir.

Kur'an Âyetlerini nüzül tarihine göre tercüme ve tertip eden İngilterenin en muteassıp Papazlarından Rodwel şu hakikatları itiraf ediyor:

Kur'an putperestliği imha, Allahın vahdaniyet akidesini tesis, cinlere, perilere, taşlara ibadeti ilga, çocukları diri diri gömmek gibi vahşi âdetleri izâle, bütün hurafeleri istisal, teaddüd-ü zevcatı tahdid ile bütün Araplar için ilâhi lütuf ve nimet olmuştur. Kur'an; bütün kâinatı yaratan, gizli ve aşikâr her şeyi bilen Kadir-i Mutlak sıfatiyle Zat-ı Kibriyayı takdis ve tebcil ettiğinden her sitayişe şayandır. Kur'anın ifadesi, ve-

ciz ve mücmel olmakla beraber; en derin hakikati, en kuvvetli ve mülhem hikmeti takrir eden elfaz ile söylenmiştir. Kur'an, devamlı memleketler değilse de, muzaffer cumhuriyetler vücuda getirmeğe hâdim olacak esasları muhtevi olduğunu isbat etmiştir. Kur'anın esasları ilcdir ki, fakr ve sefaletleri ancak cehaletleriyle kabil-i kıyas olan susuz ve çıplak bir yarım adanın sekenesi, yeni bir dinin hararetli ve samimî salikleri olmuşlar, devletler kurmuşlar, şehirler inşa etmişlerdir. Filhakika Müslümanların heybetidir ki; Fesdad, Bağdat, Kurtuba, Delhi bütün Hıristiyan Avrupayı titreten bir azamet ve haşmet ihraz etmişlerdir. (Rodwel)

Müslümanlık Dünyanın Kıvamı Olan Bir Dindir. Cihan Medeniyetinin İstinad Ettiği Temelleri Muhtevidir.

Yüz milyonlarca insanın dini olan Müslümanlık, bütün saliklerine nazaran dünyanın kıvamı olan bir dindir. Bu aklî dinin menbaı ve düsturu olan KUR'AN cihan medeniyetinin istinad ettiği temelleri muhtevidir. O kadar ki, bu medeniyetin, İslâmiyet tarafından neşrolunan esasların imtizacından vücud bulduğunu söyliyebiliriz. Filhakika bu âli din Avrupaya dünyanın imarkârane inkişafı için lâzım olan en esaslı kaynakları temin etmiştir. İslâmiyetin bu faikiyetini teslim ederek ona medyun olduğumuz şükranı tanımıyorsak da, hakikatin bu merkezde olduğunda şek ve şüphe yoktur... İslâmiyet yer yüzünden kalkacak ve bu suretle hiçbir Müslüman kalmayacak olursa, barışı devam ettirmeye imkân kalır mı? Hayır.. buna imkân yoktur... (Gaston Kare)

Kur'an Âyetleri İslâmiyetin Muhteşem Bünyesinde Altın Bir Kordon Gibi İşlenmiştir.

Senbires Encyclopedia namiyle intişar eden ingilizce muhitül maarif'te Müslümanlıktan şu suretle bahsolunmaktadır:

İslâm Peygamberinin seciyesini aydınlatan Kur'an âyetleri son derece mükemmel ve son derece müessirdir.. İnsafsızlık, yalancılık, hırs, ısraf, fuhuş, hiyanet, gıybet; bunların hepsi Kur'an tarafından en şiddetli surette takbih olunmuş ve bunlar, rezi-

letin ta kendisi tanınmıştır. Diğer taraftan, hüsn-ü niyet sahibi olmak, başkalarına iyilik etmek, iffet, hayâ, müsamaha, sabır ve tahammül, iktisad, doğruluk, istikamet, sulhperverlik hakperestlik her şeyden fazla Cenab-ı Hakka itimad ve tevekkül, Allaha itaat... Müslümanlık nazarında hakiki iman esasları ve hakiki bir mü'minin başlıca sıfatları olarak gösterilmiştir."

Resul-ü Ekrem İdrak ve Şuur Timsalidir.

Profesör Edward Monte "Hıristiyanlığın İntişarı ve Hasmı Olan Müslümanlar" ünvanlı eserinin 17 ve 18. ci sayfalarında diyor ki:

Resul-ü Ekrem şuur ve idrak timsali olduğu, dimağının iman ışıkları ve kâmil bir yakîn ile pürnur olduğu muhakkaktır. Resul-ü Ekrem; muasırlarını ayni heyecanla alevlemiş, bu sıfatlarla techiz etmiştir... Hazret-i Muhammedin (A.S.M.) dini ise, akıl kaidelerinin ilhamlarına tamamiyle muvafıktır Ehl-i İslâma göre, İslâmiyetin esas akaidi şu suretle hülâsa olunabilir: Allah birdir; Muhammed (A.S.M.) O'nun Peygamberidir. Filhakika İslâmiyetin esaslarını sükûnetle ve derin bir teamül ile tetkik ettiğimiz zaman bunların, Allahın birliğine, Muhammedin (A.S.M.) Risaletine, sonra Haşir ve neşre ve itikada müntehi olduklarını görürüz.

Bizzat dinin esasları tanınan bu iki akide bütün dindar insanlarca akıl ve mantığa müstenid telâkki olunmakta ve bunlar Kur'anın akidelerinin hülâsası bulunmaktadır. (Edward Monte)

Kur'an En Yüksek Akideleri Talim Eder. Kur'an En Yüksek Ahlâkı Öğretir.

John Davenport "Hazret-i Muhammed ve Kur'an-ı Kerim" ünvanlı eserinde şöyle diyor:

Kur'an-ı Kerim en sarih surette, ezelî, ebedî olan, doğmayan doğurmayan bir şerik ve naziri olmayan, her şeyi yaradan, Rahman ve Rahim olan, kendisine bağlananları himaye eden, fenalık edip pişman olanları afveden, kıyamet gününün sahi-

bi olan, herkesi ameline göre muhakeme eden, iyilik yapanlara, Allah uğrunda ölenlere saadet-i ebediye bahşeden, kötülere ceza veren Allahın varlığını öğretir.

Kur'an ahlâkı, fısk u fücuru ve her türlü ifratı, riyayı, hisseti, tekebbürü, bühtan ve iftirayı, hasedi, dünyevî şeyler uğrunda harisane koşmayı takbih eder. Sadaka vermeyi, ebeveyni sevmeyi, Allaha şükranı, ahde vefayı, sıdk u ihlâsı, yetimlere şefkati, bir fark gözetmeksizin adaleti, iffeti, hayayı, sabır ve tahammülü, hayırhahlığı, kölelerin azad edilmesini, fenalığa karşı iyiliği, fazileti, afv ve safhı, bütün bunları bir mükâfat beklemiyerek ve münhasıran Allahın rızasını gözeterek ifayı emreder.

Bu itibarla Kur'an, yalnız bir mecelle-i diniye değil, aynı zamanda bir kanun-u medenîdir. (John Davenport)

Müslümanlar Kur'anla Avrupaya Hâkim Olarak Girdiler.

Musevî âlimlerden ve muhakkiklerden Emanüel Düeş, İngilterenin "Kuverter li Revyo" Mecmuasının 254. cü numarasında ve 127. ci cildinde "İslâmiyet" serlevhasiyle yazdığı makalesinde şöyle demektedir:

Arapları İskender-i Kebirin İmparatorluğundan daha çok vâsi' memleketler fethine, Roma Devletinden daha büyük bir devleti, fakat bu devletin tesisi için geçen zamanın altıda biri zarfında tesise sevkeden Kitab-ı Mukaddesten bahsedeceğiz. Bu o kitaptır ki onunla Müslümanlar Avrupaya hâkim olarak girmişlerdir. Finikeliler Avrupaya tüccar, Yahudiler Avrupaya mülteci veya esir olarak girdikleri halde, Müslümanlar Avrupaya hâkim olarak girmişlerdir. Ve bu Müslümanlar, Kur'anın yardımı ile Avrupaya irfan meş'alesini taşımışlardı. Filhakika Müslümanlar garblılara ve şarklılara felsefe, tıb, heyet, şiir öğretmişler, Yunanın ölü irfanına hayat vermişler, bütün dünyayı cehalet karanlıkları ihata etmişken her tarafa nur ifaza eylemişler ve bu itibarla bu insanlar ulum-u cedidenin temellerini atmışlardı.

Kur'an Milletleri Bir Küll Halinde Toplayan Manevî Bir Millet vücuda getirmiştir.

İnsanoğlu, yer yüzünde Kur'anın yaptığı böyle bir inkılabı görmemiştir.

Lamartin'in «Türkiye Tarihi» adlı kitabından bir kaç cümle:

Hazret-i Muhammed (A.S.M.), orduları, kavanin ve nizamat-ı mevzuayı, imparatorlukları, milletleri, hanedanları meskûn kürenin üçte biri üzerindeki milyonlarca insanları harekete getirmiş, onlar üzerinde tesir icra etmiştir. Lâkin, o bundan başka fikirleri, itikadları, ruhları da tahrik ve tehyic etmiştir. O, her kelimesi bir kanun yerine geçen bir kitap getirmiş, her dil ve her cinsten mürekkeb milletleri bir küll halinde toplayan manevî bir millet vücuda getirmiş ve bu Müslüman milliyetinin silinmez, izale edilmez milliyet olarak sahte tanrılara karşı muhabbet ve aşkını dalgalandırmıştır.

İnsanoğlu hiçbir vakit bu kadar az bir zaman içinde dünya yüzünde bu kadar geniş, büyük ve sürekli bir inkılâb yapmamıştır. Filozof, Hatip, havari, şâri, muharip, fikirlerin fatihi, akla müstenid akidelerin, tasvirsiz bir ibadetin ıslah ve ihya edicisi, yirmibir İmparatorluğun müessisi ve manen bir imparatorluğun kurucusu. İşte Muhammed Aleyhissalâtü Vesselam dediğimiz zât...

Beşer büyüklüğünün ölçüldüğü bütün mikyaslarda hangi adam kendisinden daha büyük mertebeye ulaşabilmiştir?» (Lamartin)

Kur'an Hikmetle Doludur.

Fransız Filozoflarından Aleksi Lövazon nutuklarından birinde diyor ki:

İnsanlığın hidayeti için Hazret-i Peygambere vahyolunan Kur'an, hikmetle dolu parlak bir eserdir. Muhammedin (A.S.M.) hakikî bir Peygamber, ve mukadderat-ı âleme hâkim Zât-ı Kibriyanın gönderdiği hak bir peygamber olduğunda şek

ve şüphe yoktur. Bundan başka Muhammed öyle yüksek bir Resul-ü İlâhî idi ki, Allahın iradesine tevfikan Müslümanlık gibi cihanşumul bir dini tesis etmiş ve onun tesisinde Allahın inayetine nail olmuştu. Binnetice onun dinini kabul edenlerin adedi üçyüzmilyona varmış ve bu Müslümanlar, atlarının nalları ile Roma İmparatorluğunu çiğnedikten sonra mızraklarının ucu ile dalâleti kökünden istisal etmişler, nihayet şark ve garbın en muazzam devletleri onların karşısında titremişti.. Hazret-i Muhammed (A.S.M.) cihana öyle bir kitap bırakmıştır ki bir nâdire-i belagat, bir mecelle-i ahlak ve bir kitab-ı mukaddestir.»

Kur'an; Dinî, Dünyevi Faziletlerin Menbaıdır.

Müslümanların asrî medeniyet üzerindeki tesiratı hakkında bir nutuk irad eden H. S. Lider şöyle demiştir:

İslâm çocukları tahsillerine Kur'an ile başlıyorlardı. Çünki; Kur'an; bütün dinî dünyevî faziletlerin menbaıdır. Fakat bu mekteblerin yanlarında yine Kur'anın ilhamiyle felsefe ve hikmet medreseleri vücut bulmuş, bilahare bu medreseler Darülfünunlar olmuştu. Bundan dolayıdır ki Afrikanın bugün bile dünyanın en karanlık noktası tesmiye olunan köşesi fikri, maddi terakkiler itibariyle muasırı olan Avrupa memleketlerinden çok yüksek bulunuyor.»

Kur'an Daha Büyük Bir Terakkinin Mebdei Olabilir.

Profesör Tomas Arnolt «İslâmın Tebliği» ünvanlı eserinde şu sözleri söylüyor:

Afrikanın iptidai mekteblerinde yalnız Kur'an okutuluyorsa bu az birşey ve küçük bir terakki değildir. Çünki Kur'an daha büyük bir terakki'in menbaı olabilir. Kur'anın Afrikada bu şekilde okunmasının tevlid ettiği menafi'den biri, oradaki rüesanın kendi arzularına göre hareket edeceklerine, Kur'anın irşadatına tevfik-i hareket etmeleridir. Bu hatt-ı hareket Afrikalılarda öyle bir tebeddül vücuda getirmiştir ki, bu tebeddül onları medenileştirmiş, onları sanayi, ticaret, ve

sair işleri inkişaf ettirmeye sevk etmiştir. Müslümanların irşadiyle ve İslâmiyetin tesiri ile Afrikanın her tarafında muhteşem şehirler tesis olunmuştur. Avrupalı seyyahlar buraları ziyaret ederek onları hemşehrilerine tavsif ettikleri zaman Avrupalılar bunların ihtişamına inanmak istememişlerdi.

Kur'an, Fakirlere Teselli Verir. Haksızlıkları Takbih Eder. Mevki İmtiyazı Tanımaz.

Ud Frey Hicts ise şöyle demektedir:

«Hazret-i İsanın kitabı gibi Kur'an da fakirlere teselli veren bir kitapdır. Kur'an, zenginlerin haksızlıklarını takbih eder, insanları haiz oldukları içtimai mevkie göre şayan-ı hürmet görmez.

Kur'anda siyasi riyakârlığı zerre kadar ifade eden hiçbir kelime yoktur. «Vest Mister» Gazetesinin pek haklı olarak söylediği vechile, şarkta müstebid hükümdarları ve cebbarları zulüm ve ceberruttan men edebilen birşey varsa o da onların karşısında korkusuz ve lekesiz bir mürşidin okuduğu bir Kur'an âyetidir.

Kur'an ırk, renk, lisan farklarının fevkinde insanlar arasında bir kardeşlik vücuda getirmiştir. Kur'an, medenî, ilmî ve felsefî inkişafların saikidir.

İngilterenin en büyük mütefekkir ve muharrirlerinden H. G. Vels şöyle demektedir:

«Avrupalılar içinde Kur'anı tetkik edenler azdır. Bu cehalet yüzünden O'na, birçok batıl isnadatta bulunulmaktadır. Kur'an evamir-i İlahiyeye tevfikan Müslümanları en sıkı uhuvvet rabıtalariyle bağlamış, öyle bir kardeşlik vücuda getirmiştir ki, ırk, renk, lisan farklarının fevkindedir. Hıristiyanlar arasında kardeşlik rabıtası İslâm uhuvveti ile kabil-i kıyas değildir. Müslümanların medeniyet, hendese, hey'et, mimarî, sanayi-i nefise ve felsefî inkişafa sevkeden zaferleri, ancak Kur'anın insanları birleştirerek onları fazl ve irfan servetini elde etmeye sevketmesinden ileri gelmektedir.

Kur'an Hayatın Nurudur.

John Davenport «Hazret-i Muhammed ve Kur'an-ı Kerim,» ünvanlı eserinde der ki: Müslümanlar, Kur'an-ı Kerimi Kemal-i hürmetle okurlar, onu öperler, harbe giderken ceplerinde taşırlar, silahlarına âyetler hakkederler, kitabı altın ve mücevherlerle süslerler. İslâm terbiyesinin menbaı bu kitab-ı Mübindir. Hayatın nurunu bulmak için Müslümanlar bu Kitab-ı Mübini tetkik ve tetebbu ederler. Onüç asırdan beri Kur'an-ı Kerimin sesi milyonlarca, milyarlarca mü'minin kalbinde, ruhunda mütemadiyen ve müstemirren akisler uyandırmıştır.

Kur'an-ı Kerim, Allaha imanı, irade-i İlâhiyeye itaati, birr ü takvayı, itidali, içkiden imtinaı, müsamahayı, din uğrunda ölenlere bir hürmet-i mahsusayı beslemeyi emreder. Kur'anın emirleri dinî ve ahlaki vazifelere münhasır değildir Giban der ki: Kur'an Bahr-i Muhit-i Atlasî sahillerinden Ganja kadar yalnız İlâhiyatını değil, medeni, cezaî, ahlakın mecelle-i esasiyesi addolunmakta insanların bütün harekât ve ahvalini tanzim eden kavanin, Allahın gayr-ı kabil-i ihlal evamiri ile müeyyed bulunmaktadır. Tabir-i diğerle Müslümanların dinî, içtimaî, ticarî, askerî, kazaî, cinaî, umumî kitabıdır. Kur'an herşeyin vezaif-i dinîyeden, vezaif-i yevmiyeye ruhun necat ve ferahından, bedenin sıhhatına, umumun hukukundan ferdin hukukuna, insanın menfaatinden cemiyetin menafiine, ahlakiyat sahasından cinaiyat sahasında hayat-ı dünyeviyesinin ukubatından hayat-ı uhreviyesinin ukubatına kadar herşeyin nazımıdır.

Kur'an Milletler Arasında Müşterek Bir Mihrab, Müşterek Bir Cephe Vücuda Getirmiştir.

J. T. Batani «Müslümanlık Ve Akdeniz Diyanetleri» ünvanlı eserinde diyor ki:

Kur'anın talim ve terbiye amili bir kuvvet olarak tecel-

lisi, en fazla Afrikada görülmüştür. Burada Kur'an, birbirine düşman, yekdiğerine muharip kabileleri birleştirmiş, hepsini tefekkür ve ibadet için müşterek bir mihrabın etrafında toplamıştır. O, putperestlik aleyhinde müttehid cephe vücuda getirmiştir.

Kur'an, Kardeş Kanını İçen Dudaklara Allahın Azametini Akıtıyor.

Mister Jozef Tomson, Kur'an ve Garbî Sudandaki te'siratından bahsederken diyor ki:

Kur'anın Sudan ve Sudan-ı Garbideki tesiri şudur: Eskiden putların karşısında diz çökenler, Müslüman olduktan sonra huzur-u İlâhîde secde ediyor ve kardeş kanını içen dudaklar, Allahın azamet ve merhametini tertil ediyorlar.

Müslümanlığın Cihanşümul Kardeşlik Esaslarını İnsanlık Kabul Ettiği Zaman Mesut Olacaktır.

Hindistan ileri gelenlerinden Saroeni Neydo namındaki büyük kadın Londradaki Voking Camiinde Müslümanlara hitaben irad ettiği ve İslâm Mecmuasının 1920 senesinin Ocak Nüshasında neşreylediği nutukta şu sözleri söylemiştir:

Hazret-i Muhammed (A.S.M.) tarafından tebliğ ve neşr olunan dinin başlıca meziyetlerinden biri, onun taassuptan azade olmasıdır. Hazret-i Muhammed'in (A.S.M.) dindaşları Sicilyaya hâkim olmuşlar, Hıristiyan İspanyayı yediyüz sene idare etmişlerdir. Fakat hiçbir vakit teb'alarının ibadetine, dinine karışmamışlardır. Müslümanlar Hıristiyanlığa hürmet etmişler, çünki kitapları onlara, gayr-ı müslimlere karşı müsamahakâr davranmayı öğretmiştir. Dünyanın bütün büyük dinleri, şu veya bu derecede feragatkâr olmayı öğretmektedir. Fakat Müslümanlık fazileti en samimi harekette telkin ediyor. İnsanlığa hizmet Müslümanlığın şiarı ve medar-ı iftiharıdır. Bundan dolayıdır ki Müslümanlık cihanşumul uhuvvet esaslarını talim ve muhafaza etmiştir. İnsanlık bu esası kabul ve onunla âmil olduğu zaman mesut olacaktır.

Kur'anın Fethettiği Memleketlerde Zulûm Olmamış, Dini Cebir Yapılmamıştır.

Robinson diyor ki:

İslâm orduları Suriyeyi fethettikleri, yahut muzaffer bayraklarını Afrikaya diktikleri, yahut Karadenize vardıkları zaman Kur'an hep beraberlerinde idi. Bundan dolayıdır ki, Müslümanlar fethettikleri memleketlerde mezalim irtikâb etmemişler ve bir millete Müslümanlığı kabul ettirmek için onu kılıçtan geçirmemişlerdir.

Princeton Üniversitesi Profesörlerinden Philip K. Bitti, Precis d'histoire des Arabes ismindeki eserinde Kur'anın beşeriyet için nasıl bir nimet olduğunu şöyle anlatır: (Profesör Maurice Planiclün Fransızca tercümesi, 1950 Paris tab'ı S. 41) :

Kitabullah yalnız dinin kalbi ve ala-yı İlliyyînin lâhutî rehberi değil, ayni zamanda her ilmin bir hülasası ve bizim şu fâni dünyamız için bir kavanin mecmuası teşkil eden bir siyaset vesikasıdır.

Feylesof Shebol Demiştir ki:

«Muhammedin (A.S.M.) beşeriyete intisabiyle bütün beşer muhakkak iftihar eder. Çünki: O Zat ümmî olmasiyle beraber, onüç asır evvel öyle bir şeriat getirmiştir ki, biz Avrupalılar ikibin sene sonra onun kıymetine ve hakikatına yetişsek, en mes'ut, en saadetli oluruz.

Şu Sözler İse Bernard Shaw'ındır:

Din-i Muhammedînin (A.S.M.) en yüksek makam-ı takdire çıkmasının sebebi: Gayet acib ve sağlam bir hayatı temin etmesidir. Bana açılan budur ki: O din tek, yekta, emsalsiz bir din-i ferid olup, bütün muhtelif ayrı ayrı hayatın etvarlarını ve çeşitlerini hazmettiriyor. Yani, İslah ve isti-

hale tarzında tasfiye ve terakki ettiriyor. Hem Muhammedin (A.S.M.) dini öyle bir dindir ki, insanın ayrı ayrı bütün milletlerini kendine celbedebilir. Ben görüyorum ve itikad ediyorum ki: Beşere vâcibdir ki, desin: «Muhammed (A.S.M.) insaniyetin halaskârıdır. Ve halaskârlık namı, O'na verilmek lâzımdır.»...

Ben itikad ediyorum ki, Muhammedin (A.S.M.) misli, yani siretinde, tarzında bir adam şimdiki yeni âleme reis olsa, hükmetse bu yeni âlemin müşkilatını halledip, bu yeni karmakarışık âlemde müsalemet-i umumiyeye ve saadet-i hayatın husulüne sebeb olacak. Evet, bu yeni âlemin müsalemet ve saadet-i hayatiyeye ne kadar şedid ihtiyacı var olduğunu herkes anlar!.

Müslümanın namazı ikibin yılında dünya Ordinaryüs Profesörlerinin reçetelerinde yer alacaktır.

İngilterede demokrasi kemale ermiştir; az daha yükselse ötesi İslâmiyettir.» (Bernard Shaw)

Eşref Edip Fergan tarafından 1957 yılında İstanbulda yayınlanan «Kur'an Garb Mütefekkirlerine göre, Kur'anın Azamet Ve İhtişamı hakkında dünya mütefekkirlerinin şehadetleri», 1958 yılında Ankarada yayınlanan «Carlyle'ın «Peygamber-Kahraman Muhammed»; Yine 1959 da İstanbulda Sebilürreşad neşriyatından «İslâmın Üstünlüğü, Hazret-i Muhammedin Cihan Hükümdarlığı» ve 1964 de İstanbulda Kemal Karadeniz tarafından derlenen «Müslümanlık için Ne Dediler?» adlı kitaplardan iktibas edilen cümlelerden anlaşılacağı üzere İslâmın, Kur'anın ve Hazret-i Muhammed Mustafa Sallallahu Aleyhi Vesellemin medh ü senâsı serbestçe yapılagelmekte ve Garb mütefekkirlerinin bu mevzudaki beyanları nakledilmektedir. Hiçbir şekil ve surette suç addine imkân olmayan bu tarz-ı hareketin Yargıtay tarafından sanki bir suçmuş gibi gösterilmesinin din, vicdan ve fikir hürriyetine ne derece ağır bir tazyik manası taşıdığı üzerinde daha fazla izahat vermeyi lüzumsuz addeder ve milletler arası bir hukuk

kongresinde İslâmın kanunlarının âlemin ıslâhına kadir olduğunu belirten bir gazete haberinin naklini Yargıtayın suç delili olarak zikretmiş olmasını hayretle karşıladığımızı hatırlatmak isterim.

1 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunda Gençlik Rehberinin 50. ci sayfasındaki bir cümlenin suç delili olarak zikredildiğine hayretle şahit olmaktayız. Gerçekten Yargıtay Bediüzzamanın: «Hem hükümet, bu millet ve vatanın hayat-ı dünyeviyesine pek çok faideli bulunan bu Kur'an Lem'alarına ve Kur'an dellâlı olan Risale-i Nura; değil ilişmek, belki tamamiyle terviç ve neşrine çalışmaları elzemdir ki, geçen dehşetli günahlara keffaret ve gelecek dehşetli belâlara ve anarşiliğe karşı bir sed olabilsin.» demiş olmasını suç olarak kabul etmiş görünmektedir. Bediüzzamanın burada Risale-i Nura ilişmemek, belki tamamen terviç ve neşrine çalışmak icap ettiğini belirtmektedir ki, evvelemirde bu bahsin tamamen nakledilmemiş olması salim neticeye varılmasını önler. Sözü geçen bahsin başlangıç ve esbab-ı mucibe kısmının aynen nakli Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Bediüzzaman'ın nakledilen cümlesini yanlış değerlendirdiğini ortaya koyacaktır kanaatındayım. Bediüzzaman diyor ki:

«Nev-i beşer bu son Harb-i Umumi'nin eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdadı ile ve merhametsiz tahribatı ile ve bir tek düşmanın yüzünden yüzer masumu perişan etmesiyle ve mağlûpların dehşetli me'yusiyetleriyle ve galiplerin dehşetli telaş ve hakimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tamir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azaplariyle ve dünya hayatının bütün bütün fani ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olduğu umuma görünmesiyle ve fıtrat-ı beşeriyedeki yüksek istidadatın ve mahiyet-i insaniyenin umumi bir surette dehşetli yaralanmasiyle ve gaflet ve dalaletin, sert ve sağır olan tabiatin Kur'anın elmas kılıncı altında parçalanmasiyle ve gaflet ve dalâletin en boğucu, aldatıcı, en geniş perdesi olan siyaset-i ruy-i

zeminin pek çirkin, pek gaddarane hakikî sûreti görünmesiyle.. elbette ve elbette hiç şüphe yok ki, şimalde garbta, Amerikada emareleri görüldüğüne binaen nev-i beşerin mâşuk-u mecazisi olan hayat-ı dünyeviye, böyle çirkin ve geçici olmasından fıtrat-ı beşerin hakikî sevdiği, aradığı hayat-ı bakiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak; ve elbette hiç şüphe yok ki: Binüçyüz altmış senede, her asırda üçyüz elli milyon şakirdi bulunan ve her hükmüne ve davasına milyonlar ehl-i hakikat tasdik ile imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyet ile bulunup lisanlariyle beşere ders veren ve hiçbir kitapta emsali bulunmayan bir tarzda, beşer için hayat-ı bakiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde veren ve bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur'an-ı Mucizülbeyanın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyatiyle belki sarihan ve işareten onbinler defa dava edip haber veren ve sarsılmaz kat'î delillerle, şüphe getirmez hadsiz hüccetleriyle hayat-ı bakiyeyi kat'iyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi, elbette nev-i beşer bütün bütün aklını kaybetmezse, maddî ve mânevî bir kıyamet başlarına kopmazsa İsveç, Norveç Finlandiya ve İngilterenin Kur'anı kabul etmeğe çalışan meşhur hatipleri ve Amerikanın din-i hakkı arayan ehemmiyetli cemiyeti gibi, ru-yi zeminin geniş kıt'aları ve büyük hükümetleri Kur'an-ı Mucizül beyanı arayacaklar ve hakikatlerini anladıktan sonra bütün ruh u canlariyle sarılacaklar. Çünki bu hakikat noktasında kat'iyyen Kur'anın misli yoktur ve olamaz. Ve hiçbir şey bu mucize-i ekberin yerini tutamaz.

Madem Risale-i Nur, bu mucize-i kübranın elinde bir elmas kılınç hükmünde hizmetini göstermiş ve muannid düşmanlarını teslime mecbur etmiş. Hem kalbi, hem ruhu, hem hissiyatı tam tenvir edecek ve ilâçlarını verecek bir tarzda hazine-i Kur'aniyenin dellâllığını yapan ve ondan başka me'hazi ve mercii olmayan ve bir mu'cize-i mâneviyesi bulunan Risale-i Nur o vazifeyi tam yapıyor. Ve aleyhindeki dehşetli propagandalara ve gayet muannid zındıklara tam galebe çalmış

Ve dalaletin en sert kuvvetli kal'ası olan tabiatı «Tabiat Risalesi» ile parça parça etmiş ve gafletin en kalın ve boğucu ve geniş dâire-i afakında ve fennin en geniş perdelerinde Asa-yı Musa'daki Meyvenin Altıncı Mes'elesi ve Birinci, İkinci, Üçüncü Sekizinci Hüccetleri ile gayet parlak bir tarzda gafleti dağıtıp nur-u tevhidi göstermiş.

...Herkes kendi kendine bir derece istifade eder. Fakat herkes herbir meselesini tam anlamaz. İman hakikatlarının izahı olduğu için hem ilim, hem marifetullah, hem huzur, hem ibadettir. Hem hükümet bu millet ve vatanın hayat-ı dünyeviyesine ve siyasiyesine ve uhreviyesine pek çok faydası bulunan bu Kur'an Lemeatlarına ve Kur'an dellalı olan Risale-i Nura değil ilişmek, belki tamamiyle tervic ve neşrine çalışmaları elzemdir ki, geçen dehşetli günahlara kefaret ve gelecek şiddetli belâlara ve anarşiliğe karşı bir sed olabilsin.»

Bedîüzzaman'ın hayat-ı bakiyeyi ve saadet-i ebediyeyi ders veren, hem kalbi, hem ruhu, ve hem hissiyatı tatmin eden ve dellâl-ı Kur'an olan ve tevhid-i nuru gösteren, îmanı kuvvetlendiren ve bu suretle anarşiliğe ve komünizme karşı bir sed teşkil eden ve uhuvvet ve muhabbet duygularını kuvvetlendirmek suretiyle içtimai ve siyasi hayatta müsbet tesirler icra eden Risale-i Nur'a tecavüz edilmemesini istemesinin suç addi hakikaten hayretle karşılanacak hareketlerdendir.

YARGITAY KARARININ MÜSTENİDİ OLAN MATBUALAR HUKUKİ VE İLMİ DEĞERDEN MAHRUMDUR.

26 — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk aleyhindeki iddialarını istinad ettirdiği ve aleyhte bir delil olarak kullandığı ve iddialarına temel ittihaz ettiği kitap ve broşürler de hiçbir hukukî ve ilmî değeri haiz olmayan hakaret ve adi sözlerle dolu, bitaraflıktan uzak, esas malzemesini yalanlar teşkil eden; din ve islâm müteradifi olan şeriata küfredilen, kan dökmek ihtirasiyle kıvranan kimselerin elinden çıktığı kanaatini veren menfi matbualardan ibarettir ki, buna misal olarak önce Faruk Güventürk tarafından yazılan «Din Işığı Altında Nurculuğun İçyüzü» adlı kitabından bahsetmek isteriz.

A — Faruk Güventürkün kitabı, hakikaten ilmî ve hukukî değerden mahrum, gerçeğe aykırı isnadlarla dolu, hakaret ve sövmeden ibaret ve kendisinden farklı düşünenlerin kanını içmek, efkâr-ı umumiyeyi onların aleyhine tahrik etmek için akla gelmiyen iftiralarla doldurulmuş bir kitaptır. Şöyle ki:

a — Bu kitapta din adamlarına «din uleması adı altındaki softalar» denilerek sövülmüş (S. 17) «din uleması ve şeyhler rüşvet ve irtikâpta biribirleriyle yarış etmişlerdir».. «Din ulemasının saraylarında içki, fuhuş, cariye ve iç oğlanları ve her türlü rezalet hüküm sürer.» (S. 27)... «din uleması denen madrabazlar (S. 31) «Para kaynağı Moskovaya dayanan gerici, maksadlı şeyhlere ve dedelere»..; (S. 98) «kara cahil, sinsi yobazlar, kaçakçı hacılar, ahlaksız... şeyh ve dervişler» (S. 121) «şeyh, derviş gibi din düşmanı hainler» (S. 122) «Nurcular, tarikatçılar, şeyhler, dervişler at oynatıyorlar. Bu kara sakallı menhus yobazlar.» (135) «süfli müesseseler, tekyeler, zaviyeler (S. 121) denilmek suretiyle hakaret

edilmiştir. Din adamlarına, dindarlara böyle uluorta söven bir insanın Nurculuk hakkındaki iddialarının ne derece ilmî olabileceği vicdan sahiplerinin takdirlerine bırakılır.

Baş tarafta kısmen iktibas ettiğimiz S. S. C. B. «Dine ve din adamlarına Taarruz» başlıklı makaleyi okuyanlar, din adamlarına uluorta söven Faruk Güventürkün kitabındaki bu paragraflar karşısında su-i zanna kapılabileceklerinden böyle bir şeye sebeb olmamak için Faruk Güventürke kitabını hemen toplatıp gizlice yakmasını tavsiye ederiz.

b — İsteyen kabul eder, isteyen etmez. Herkesin dini kendine. Amma İslâmiyette tesettürün esas olduğu münakaşa kabul etmiyen dinî bir hakikattır. Buna rağmen «Din Işığı Altında» başlığını koyarak sanki din sahasında bir mütehassıs gibi görünen Faruk Güventürk'ün kitabının 4. cü sayfasında «yobazın uydurdukları yalancı tesettür, dinimizin tamamen yasak ettiği örtüyü» demek suretiyle İslâm dini mevzuunda ne derece ilim sahibi olduğu ve ayni zamanda bir hakikatin aksini ne derece cesaretle hakikatmiş gibi göstermeye kalktığını görmekteyiz.

c — Faruk Güventürkün kitabının muhtelif yerlerinde İslâmın temel kitabını hıfzeden yavrulara, din dersi alan talebelere, Kur'an Kurslarına, İmam-hatip okullarına: «Binlerce Hâfız okulu açtırarak, geleceğin nur topu sakallarını, beyni sulanmış, dünyadan habersiz aptallar haline getirmek.» (S. 99) Hafız okullarında Nurcu dedelerin... hocaların elinde beyinlerin sulanması» (S. 122) «Millî merasimde ilgisiz, valinin önünde ezan okuyan İmam-hatip Okulu Talebeleri» (S. 154) 35000 yobaz okulunda» demek suretiyle istihfafla, istihkarla zikretmesinin ifade ve işmam ettiği mana bir yana, herkes bilmektedir ki, hâfız okullarından, Kur'an Kurslarından geçenler ve İmam-Hatip okullarında okuyanlar haziran devresi imtihanlarında yüzde doksan mezun olur. Bu okullardan çıkanlar, ayrıca kısa zamanda lise imtihanlarını da verip diplomalarını alır ve üniversitelere daima birincilikle girer ve her sahada en önde giderken ve sair liselerde ise ha-

ziran devresinde mezun nisbeti yüzde otuzu bulmazken, Kur'-anımızın hıfzedilmesinden sevinç duyması; ve kurslardan ve okullardan mezun olanlarla iftihar etmesi gerekirken onları techile ve terzile kalkması insafsızlıktır kanaatindeyiz. Bu şahsın Nurculuk mevzuundaki görüşlerinin ne derece insaflı olabileceğinin takdirini de sizlere bırakırız.

ç — Bu şahsın kitabında ileri sürdüğü anormal fikirlerin şefkat hissine değer veren ve insan öldürmekten çekinen insanlarca hayretle karşılanacağı kanaatındayız. Gerçekten Faruk Güventürk bir tarihçiden naklen şöyle dediğini hayretle okumuş bulunuyoruz: «Ve tarihçiler ilave ederler: Bu suretle aşılanan şefkat hissi Türklerde muharebe ve insan öldürmek hevesini söndürdü.» Bu cümlenin ifşa ettiği ruh haleti Faruk Güventürk'ün kitabının diğer sayfalarında şu cümlelerle teyid edilmektedir:

«Bu menhus insanların ense köklerine sarılmayışımız, bizim için çok utanılacak bir olaydır.» (S. 98) «Kara taassubun üzerine... atılmalıyız. (S. 124) «Devlet otoritesinin kat'i, zecri ve merhamet tanımayan, müsamaha bilmiyen bir zihniyetle tatbiki ile mümkündür.» (138) «Asla müsamaha tanımadan... ense köklerine...» «yumuşaklıkla, müsamaha ile, merhamet, ya da şefkatla... yok etmeye imkân yoktur...» (S. 129)

Bu halet Faruk Güventürkü, kendini haklı göstermek için Peygamberimiz Hazret-i Muhammed Mustafa Aleyhissalatü vesselama kendisinin müslümanlara yapmayı tasarladığı kanaatını veren şeyleri isnada kadar sevketmiştir. Hakikaten Faruk Güventürkün sözü geçen kitabının 128.ci sayfasında Peygamber, kendisine su-i kasd yapmak isteyen bir bedevîyi kuma gömdürdüğü gibi, İslâm Dinini yoketmeğe çalışan altıbin yahudinin de kellesini gözünün önünde uçurmaktan çekinmemiştir.» demekte ise de bu bir isnaddan ibarettir. İslâm tarihi böyle bir hâdise kaydetmemektedir. Bu iddia yalandır. Belki İslâm düşmanı bir Yahudinin, kâfirin veya müsteşrikin uydurmasıdır.

d — Biz Müslümanlar ahirzamanda Hazret-i İsa Aleyhisselamın gökten inerek büyük deccali öldüreceğine inanmaktayız. Fakat Faruk Güventürkün bu itikadın aksine «gökten Atatürk indi» iddiasını naklettiğine de şahit olmuş bulunmaktayız. ki bu iddia dahi Faruk Güventürkün İslâmi meselelere, inanışlara ne derece vakıf olduğunu ve bu mevzudaki iddialarına ne kadar değer verilebileceğini ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

e — «Biz her ümmet için bir şeriat halk ve tayin ettik. Onlar o şeriatla amel ederler. Hal böyle olunca, Habibim, dinsizler seninle münazaa etmesinler. Sen onları Rabb-ı Tealanın Şeriatına davet et. Zira sen onları ve seni mutluluğa isal eden doğru bir yol uzerinesin.» mealindeki âyete ve Ömer Nasuhi Bilmenin: «Allah Tealanın dinine sadece din denildiği gibi, millet, şeriat, ve Din-i İslâm da denir.» târifine rağmen «Din Işığı» başlığı altında kitap yayınlayan Faruk Güventürk'ün şeriata saldırıp tecavüz ettiğini de görmekteyiz. Hakikaten Faruk Güventürk, kitabının 24.cü sayfasında «Şeriati Türk Milletinin başına belâ yapan» demek suretiyle din-i İslâma tecavüz etmiş bulunmaktadır ki, böyle bir kimsenin dinî mevzuda ve hususan İslâmî bir meselede ileri süreceği iddialara hiçbir değer verilemiyeceği de izahtan varestedir.

f — Faruk Güventürk sözü geçen kitabının 154. cü sayfasında: «Zara'da, Lokantasında Sultan Hamidin resmini asıp etrafına hilafet hakkında medhiyeler çiziktiren gerici» demek suretiyle bu şahsı bir kere daha teşhir etmekte ve suçlu göstermeğe kalkmakta ise de, bu iddiası da diğerleri gibi ipesapa gelmez isnadlardır. Mahkemeler onun bu isnadının yalan olduğunu da verdikleri kararlarla suratına çarpmışlardır. Gerçekten Faruk Güventürk her gittiği yerde kendine ait olmayan işlere el attığı gibi, burada da sözünü ettiği lokantacıya musallat olmuş, kendisinin icapsız ve yersiz müdahaleleri üzerine kendisine kapıyı gösteren lokantacıyı hilafetcilik yapıyor, laikliğe aykırı hareket ediyor, bana Atatürk dinsizdir diyen şiirler gönderdi diye şikâyet etmişse de Sivas Ağır

Ceza Mahkemesinde görülen davalar 21/12/1964 tarih ve 9/3 1965 tarihinde beraetle neticelenmiştir.

Gerçekten Sivas Ağır Ceza Mahkemesi Faruk Güventürk'-ün isnad ve takibi sonunda tevkif edilen ve iki buçuk ay mevkuf kalan maznun Yunus Cenanlı Oralın beraet ve tahliyesine ilk celsede karar vermiştir. Takip ettiğimiz dava (ekli kararlardan da anlaşılacağı üzere) müvekkilim Yunus Cenanlı Oralın Atatürkün dinsiz olduğu iddiasını ortaya atan şiiri göndermediği, Faruk Güventürkün sonradan Nurcular aleyhine bir hava uyandırmak maksadiyle uluorta yayınladığı şiire ait mektup zarfını mahkemeye ibraz edemediği, bunun posta ile gönderildiğinin anlaşılamadığı Faruk Güventürk de ilk iddiasının aksine sözü geçen şiirin müvekkilim tarafından kendisine gönderilmiş olduğu iddiasını tekrar edemediği, müvekkilimin lâikliğe aykırı propaganda yaptığı iddiasının sabit olmadığı, ve esasen 27 Mayısı müteakip Nurcular aleyhine bir tertibe girişen bir zümrenin bir hava assubayına mal etmeğe çalıştığı bu şiir sebebiyle Ankara 12. Üs Kumandanlığı Askeri Mahkemesinde bir dava görüldüğü, mahkemenin verdiği mahkûmiyet kararını çeşitli sebeblerden Askerî Yargıtay tarafından üç defa bozulduğu ve neticeten mahkemede müvekkilim assubayın beraetine karar verildiği ve o dava esnasında müvekkilime mal edilmek istenilen ve bir sureti askerî mahkeme dosyasında ve bir sureti ise Millî Emniyet Hizmetleri Başkanlığı dosyasında bulunan bu şiirin Cenanlı Oral tarafından yazılıp gönderilmiş olmasına bu sebeble imkân da olmadığı ve Faruk Güventürkün, anlaşılan her nasılsa eline geçirdiği o şiiri bu müvekkilime mal etmeğe kalktığı intıbaına vardığımızı bildirerek beraet ve tahliye taleb ettiğimiz davada Sivas Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin muhterem hakimleri beraet kararı vermiş oldukları gibi, lokantasının duvarına İkinci Abdülhamidin Hayat Mecmuasında yayınlanan fotoğrafını asmak, Allah ile Muhammed yazılmış bayrak resmini duvara yapıştırmak ve Nurculukla ilgili kitap, gazete ve Risaleleri bulundurmak ve Atatürk resmini asmamak suretiyle lâikliğe aykırı surette devletin temel nizamlarını dinî esaslara uy-

durmak istediği ve bunun için propaganda yaptığı, yine Faruk Güventürkün şikâyet ve iddiasiyle ortaya atılmış ve dava açılmış ise de o davada da mahkeme maznunun suç teşkil eden bir hareketinin bulunmadığını kabûlle beraetine ittifakla karar vermiştir ki bu kararın tarihi 21.12.1964, Sayısı ise, 964 39-123 dür. Diğer kararın tarihi: 9.3.1964, Sayısı ise, E.964 120,K. 965 18 dir. Her iki karar da kesinleşmiş ve Faruk Güventürkün kitabında ileri sürdüğü gibi «Zara'lı lokantacının Abdülhamidin fotoğrafının etrafına hilafet hakkında medhiyeler çizdirdiği» iddiasının yalan olduğu anlaşılmıştır. Bu kararlar yalnız lokantacı hakkındaki iddiaların yalan olduğunu değil, ayni zamanda Faruk Güventürkün sair isnadlarının da bundan daha kuvvetli olamıyacağını göstermiştir.

g — Faruk Güventürk, Yargıtayın kuvvetli delillerinden olan kitabının 154. cü sayfasında «şehir tiyatrosunda oynanan piyesi basanlar»a da ateş püskürmekte ise de bunun sebebini biz anlayamadık. Zira şehir tiyatrosunda hayatını komünizmin muvaffak olması için tiyatro eserleri yazmağa vakfeden ve Stalin mükâfatını alan ve bütün tiyatro ile ilgili ansiklopedilerde komünizmi benimsediği yazılı olan Bertold Brehtin aile nizamını komünist esaslara göre yıkmağa çalışan Sezuanın İyi İnsanı adlı piyesin şehir tiyatrosunda oynaması sırasında galeyana gelen gençliğin bu protestosu sebebiyle açılan davada mahkeme bu gençlerin komünizme karşı şahlandıklarını, onların bu tarz-ı hareketine komünist yazarın tahrik edici piyesinin sebeb olduğunu kabul etmiş ve maznunların beraetine karar vermiştir. Komünizme karşı şahlananları kitabında kötüleyen Faruk Güventürkün bu hareketinin sebebi ne olduğunu bilmiyoruz desek de bu kitabın ilmî ve hukukî bir değer taşımadığını ve içinde ileri sürülen iddiaların gerçeğe aykırı olduğunu bildiğimizi ifade edebiliriz.

h — Faruk Güventürkün kitabında yalnız İstanbulda komünist bir tiyatro yazarının eserine karşı protestoda bulunanları değil, ayni zamanda «Ankaradaki öğretmenler topluluğuna hücüm edenler» diyerek tasrih ettiği bir başka gençlik gurubunu da takbih etmektedir. Bu protestonun hikâyesi ise şundan i-

barettir: Ankara Öğretmen Dernekleri Federasyonu önderliği altında «Zararlı cereyanlarla mücadele» toplantısı yapılmış ve bu toplantıda komünizme karşı da mücadele edilmesi teklif edilmişse de kongrede bu teklif reddedilmiş, Tahsin Banguoğlu, Mehmet Özgüneş, komünizme karşı mücadele tedbirlerinin tesbiti taleplerinin reddi üzerine terkettikleri bu kongrenin gericilikle mücadele kolunda öğretmenler federasyonu temsilcisinin şu tekliflerde bulunduğu Türk-İş delegesi tarafından açıklanmıştır:

a — Bir fesat yuvası olan İmam-Hatip Okulları kapatılmalıdır.

b — Okullardaki din dersleri kaldırılmalı ve köylerde ve kentlerde çalışmakta olan Kur'an Kursları kapatılmalıdır.

c — Devlet radyosunda yapılmakta olan dini neşriyat derhal durdurulmalı ve miktarı üçyüz elli binin üzerinde olan gerici ve din neşriyatı yapan gazeteler kapatılarak sahipleri tevkif edilmelidir.

ç — Diyanet İşleri Reisliği lağvedilmeli ve hac seferleri yasak edilmelidir.

d — Camiler kapatılmalı ve okul haline getirilmelidir.»

Kızılordunun bir işgal altında ancak gerçekleştirmeyi istiyebileceği ve Türkiye gizli komünist partisi mensuplarının her halde ellerini oğuşturarak okuduklarını tahmin edebileceğimiz bu tekliflerin yapılabildiği öğretmenler federasyonunun tertip ettiği bu toplantıya dinleyici olarak alınmayan Allaha bağlı komünist aleyhtarı gençler aleyhte tezahüratta bulunmuş ve öğretmen dernekleri Federasyonunun idarecilerinin tertip ettiği toplantıyı protesto etmişlerdi. Zâbıtanın müdahalesini icap ettiren protesto esnasında gençlerin: kahrolsun komünizm ve kahrolsun komünistler» diye bağırdıkları da işitilmiş idi ki işte bu şekildeki hareketleri sözü geçen öğretmen topluluğuna hücum şeklinde gösterilen bu gençleri Faruk Güventürkün takbih etmesinin sebebi de anlaşılamamaktadır.

i — Faruk Güventürkün sözü geçen kitabında zıkrettiği ve Bediüzzaman'a hücuma vesile yaptığı bazı cümleleri nakletmek isteriz:

Ehl-i dalaletin zilletindendir ittifakları, ehl-i hidayetin izzetindendir ihtilafları.»

Faruk Güventürk bu cümleye ateş püskürüyor. «Ne demek bu» diye hiddet nöbetleri geçiriyor. Biz kendilerini teskin etmek, hiddet etmelerine hiç sebeb olmadığını belirtmek için Bediüzzaman'ın o cümlesinin devamını aynen nakletmekle iktifa edeceğiz ve anlamadıkları bir bahis olunca hiddet etmek yerine bir anlayana sormalarını tavsiye edeceğiz.

Bediüzzaman Said Nursi, sözü edilen cümlenin devamında diyor ki:

«Yani ehl-i gaflet olan ehl-i dünya ve ehl-i dalâlet, hak ve hakikata istinad etmedikleri için zaif ve zelildirler. Tezellül için kuvvet almaya muhtaçdırlar. Bu ihtiyaçtan başkasının muavenet ve ittifakına samimi yapışırlar. Hatta meslekleri dalalet ise de, yine ittifakı muhafaza ederler. Adeta o haksızlıkta bir hakperestlik, o dalalette bir ihlas, o dinsizlikte dinsizdarane bir taassup ve o nifakta bir vifak yaparlar, muvaffak olurlar. Çünki samimi bir ihlas, şerde dahi olsa neticesiz kalmaz. Evet, ihlas ile kim ne isterse Allah verir.

Amma ehl-i hidayet ve diyanet ve ehl-i ilim ve tarikat hak ve hakikata istinad ettikleri için ve herbiri bizzat tarik-i hakda yalnız rabbisini düşünüp tevfikine itimad ederek gittiklerinden manen o meslekten gelen izzetleri var. Zaaf hissettiği vakit, insanların yerine Rabbisine müracaat eder, meded ondan ister. Meşreblerin ihtilafiyle zâhir meşrebine muhalif olana karşı muavenet ihtiyacını tam hissetmiyor. İttifaka ihtiyacını göremiyor. Belki hodgâmlık ve enaniyet varsa kendini haklı ve muhalifini haksız tevehhüm ederek ittifak ve muhabbet yerine, ihtilaf ve rekabet ortaya girer, ihlası kaçırır, vazifesi zir ü zeber olur.

İşte bu müdhiş sebebin verdiği vahim neticeleri görmemenin yegâne çaresi «Dokuz Emir» dir:

1 — Müsbet hareket etmektir ki; yani kendi mesleğinin muhabbetiyle hareket etmek, başka mesleklerin adaveti ve başkalarının tenkisi, onun fikrine ve ilmine müdahale etmesin, onlarla meşgul olmasın.

2 — Belki daire-i İslamiyet içinde hangi meşrebde olursa olsun medar-ı muhabbet ve uhuvvet ve ittifak olacak çok rabıta-i vahdet bulunduğunu düşünüp ittifak ederek...

3 — Ve hakk her meslek sahibinin, başkasının mesleğine ilişmemek cihetinde hakkı ise: «Mesleğim hakdır yahut daha güzeldir» diyebilir. Yoksa başkasının mesleğinin haksızlığını veya çirkinliğini ima eden «Hak yalnız benim mesleğimdir veyahut güzel benim meşrebimdir.» diyemez olan insaf düsturunu rehber etmek.

4 — Ve ehl-i hakla ittifak tevfik-i İlahinin bir sebebi ve diyanetteki izzetin bir medarı olduğunu düşünmekle..

5 — Hem ehl-i dalalet ve haksızlık tesanüd sebebiyle cemaat suretindeki kuvvetli bir şahs-ı manevinin dehasiyle hücumu zamanında, o şahs-ı maneviye karşı en kuvvetli, ferdi olan mukavemetin mağlup düştüğünü anlayıp, ehl-i hak tarafındaki ittifak ile bir şahs-ı manevi çıkarıp o müdhiş şahs-ı manevi-i dalalete karşı hakkaniyeti muhafaza ettirmek.

6 — Ve hakkı batılın savletinden kurtarmak için:

7 — Nefsini ve enaniyetini,

8 — Ve yanlış düşündüğü izzetini,

9 — Ve ehemmiyetsiz rekabetkârane hissiyatını terketmekle ihlası kazanır; vazifesini hakkiyle ifa eder. Hatta Hadis-i Sahihle, ahirzamanda İsevilerin hakiki dindarları ehl-i Kur'an ile ittifak edip, müşterek düşmanları olan zındıkaya karşı dayanacakları gibi; şu zamanda dahi ehl-i diyanet ve ehl-i hakikat değil yalnız dindaşı, meslekdaşı, kardeşi olanlarla samimi ittifak etmek belki Hıristiyanların hakiki dindar ruhanileri ile dahi medar-ı ihtilaf noktaları muvakkaten medar-ı münakaşa ve niza etmiyerek müşterek düşmanları olan mütecaviz dinsizlere karşı ittifaka muhtaçtırlar.»

Görülüyor ki burada anlaşılamıyacak birşey yok. Kızmak ve hiddet etmek için bir sebeb mevcut değil.

Faruk Güventürkün hiddet ettiği cümlelerden birisi de şudur:

«Avrupaya dilencilik etmek, din-i İslama büyük bir tecavüzdür.»

Faruk Güventürk'ün sinirlerini bozan cümlelerden bir diğeri ise:

«Zaman İslamiyet fedaisi olmak zamanıdır... Risale-i Nur Talebeleri başkalarına benzemezler, onlarla uğraşılmaz, onlar mağlup olmazlar.»

Faruk Güventürkün, Bediüzzaman'ın şu cümlesini de suç telakki ederek naklettiği görülmektedir:

«Nikâh yolunu kapatmağa, fuhuşhane yolunu genişlettirmeğe çalışarak çoklarının nefislerini birden esir edip, ve kalb ve ruhlarını kebair ile yaralıyorlar. Belki o kalblerden bir kısmını öldürüyorlar.»

Bediüzzaman'ın «Demokratlara Bir İhtar» başlığı ile yazdığı bir mektubun itham konusu yapıldığını görmekteyiz. Mektup okunduğu zaman görülecektir ki Bediüzzaman komünistliğe, İslam düşmanı müstemlekecilere ve garblılaşmak bahanesi altında protestanlığı yaymak isteyenlere, bilhassa ilk iki cereyana karşı mücadelede Nurculara müzahir olmaları taleb edilmektedir. Gerçekten Bediüzzaman diyor ki:

«Şimdi Kur'an, İslâmiyet bu vatan zararına üç cereyan var:

Birincisi: komünist dinsizlik cereyanı. Bu, yüzden otuzkırk adama zarar verebilir.

Birisi de: Eskidenberi müstemlekâtların Türklerle alâkalarını kesmek için Türkiye dairesinde dinsizliği neşretmek için ifsad komitesi namında bir komite. Bu da yüzde on, yirmi adamı bozabilir.

Üçüncüsü: Garblılaşmak, Hıristiyana benzemek ve bir nevi purutluk mezhebini İslâmlar içinde yerleştirmeğe çalışan ve dinde hissesi olmayan bir kısım siyasiler hey'etidir. Bu cereyan yüzde, belki binde birisini Kur'an ve İslâmiyet aleyhine çevirebilir.

Biz Kur'an hizmetkârları ve Nurcular, evvelki iki cereyana karşı daima Kur'an hakikatlarını muhafazaya çalışmışız. Mümkün olduğu kadar dünyaya ve siyasete bakmamağa mesleğimiz bizi mecbur ediyordu. Şimdi mecburiyetle bakmağa lüzum oldu. Gördük ki: Demokratlar evvelki iki müdhiş cereya-

na karşı bize (Nurculara) yardımcı hükmünde olabilirler. Hem onların dindar kısmı daima o iki dehşetli cereyana mesleklerince muarızdırlar. Yalnız dinde hissesi az olan bir kısım garblılaşmak ve garblılara tam benzemek mesleğini takip edenler ise üçüncü cereyana bir yardım ediyorlar. Madem o cereyanın yüzde ancak birisini, belki binden birisini prutlar ve hıristiyan gibi yapmağa çevirebilirler. Çünki İngiliz iki yüz sene zarfında tahakküm ettiği ikiyüz milyon İslâmdan ikiyüz adamı prutluğa çevirememiş ve çeviremez. Hem, hiçbir tarihte bir İslâm, Hıristiyan olduğunu ve kanaatla, başka bir dini İslâmiyete tercih etmiş işitilmediğinden, iktidar partisinde bulunan az bir kısım, dinin zararına siyaset namiyle üçüncü cereyana yardım etse de: madem o Demokrat Partisi meslek itibariyle öteki iki cereyan-ı azîmenin durmasında ve def etmesinde mecburi vazifeleri olmasında, bu vatana ve İslâmiyete büyük bir faidesi dokunabilir... Onlardan hayır beklemek değil belki dehşetli baştaki iki cereyana siyasetlerinde muarız oldukları için onların az bir kısmı dine verdikleri zararı; vücudun parçalanmasına bedel, yalnız bir parmağı kesmek gibi pek cüz'i bir zarara «pek küllî bir zarardan kurtulmamıza sebeb oluyorlar. İhtar ediyoruz ki, vatan, ve millet ve onların hayat-ı saadeti, hakaik-i Kur'aniyeye dayanmak ve bütün Âlem-i İslâmı arkasında ihtiyat kuvveti yapmak ve uhuvvet-i İslâmiye ile dörtyüz milyon kardeşi bulmak ve Amerika gibi din lehinde ciddi çalışan muazzam bir devleti kendine hakiki dost yapmak iman ve İslâmiyetle olabilir.»

Görülmektedir ki Bediüzzaman komünistlik, dinsizlik ve müstemlekeci devletler'n adamlarına karşı mücadelelerinde müzahir olunmasını istiyor. Komünizme ve dinsizliğe karşı yardımlaşmayı istemek niçin suç sayılmakta ve Faruk Güventürk niçin hiddet etmektedirler?

1 — Faruk Güventürk, yüzde birini okumadığı Nur Risaleleri aleyhinde isnad ve iftiralarda bulunurken, başkalarının ayni mahiyetteki yazılarını da hiçbir kontrola tabi tutmadan, doğru olup olmadığını araştırmadan nakletmiştir. Gerçekten Faruk Güventürk, iddialarına sözde delil olmak üzere Yargıta-

yın da delil olarak zikrettiği Tarık Zafer Tunayanın «Türkiyenin siyasi hayatında Batılılaşma hareketleri» adlı kitabından naklen «Bu fikrin aktüel değerini hala muhafaza ettiğini belirten Hutbe-i Şamiye başlıklı, 31 Mart olayını konu edinmiş bir Risalesinde ileri sürmüştür.» demektedir. Bir kere Hutbe-i Şamiye 31 Mart olaylarından bahseden bir kitap değildir. Şamda, Cami-i Emevîde, İslâm âleminin geri kalması sebebleri ve terakki çarelerini, ve Müslümanların ümitsizliğe düşmelerine mahal olmadığını belirten bir eserdir. Ve bu eserin her hangi bir yerinde de aktüel değerini hala muhafaza etmekte olduğuna dair bir kayıt da yoktur.

Saniyen: 31 Mart hadisesi ile Bediüzzamana ait bir eser varsa da bu «İki Mekteb-i Musibetin Şehadetnamesi veya Divan-ı Harb-i Örfi» adını taşıyan eserdir.

j — Kitabının 103. cü sayfasında «Kemalizm prensipleri ile dinin ayni şeyleri savundukları» nı, din adına ilan eden Faruk Güventürkün bu ifadesi din sahasındaki ihtisasının derecesini ortava koyduğu gibi, «Dinde Reform-Kemalizm» adlı mecmua ve kitaplar yayınlayan ve bir Lüter edasiyle ortaya çıkan ve mecmuasında kitab-ı mukaddes şirketinin ilanlarını yayınlayan Osman Nuri Çermanın müridlerinden olduğu intıbaını da uyandırmaktadır.

k — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk aleyhindeki kararının müstenidlerinden biri olan Faruk Güventürkün kitabının ne derece ilmi bir önem taşıdığı ve hiçbir değeri olmadığını ispat için önce kitabının 153. cü sayfasındaki bir cümlesini nakledecek, daha sonra da o mevzu ile ilgili tarihî delilleri ortaya kovacağız: Faruk Güventürk demektedir ki:

«Büyük zaferden sonra Lozanda İsmet İnönü tarafından bertaraf edilecekken, kötülükleri ve habasetini yeni öğrendiğimiz Rıza Nurun ihaneti ile hiçbir siyasi ve idari işe karışmayıp, sadece dini vazife yapmak şartiyle İstanbulda kalan bu keşişler»

Faruk Güventürkün Patrikhanenin İstanbulda kalmasına kimin imkân verdiği ve sebeb olduğu hususundaki iddiası kar-

şısında şimdi Lozanda Patrikhane meselesi münakaşa edilirken tutulan zabıttan kısa bir nakilde bulunacağız:

«Patrikhane meselesine müteallik hususta İsmet Paşa müttefiklerin ve Yunan Heyeti murahhaslarının Patrikhanenin siyasi ve idari mahiyette olan umur ile fimabâd iştigâl etmiyeceği ve münhasıran mesail-i diniye dâiresi dâhilinde kalacağı hakkında, konferans huzurunda vaki olan beyanat ve aleni teminatlarını senet ittihaz eyledi. İsmet Paşa, riyaset ettiği heyet-i murahhasanın temayülât-ı itilâfkâranesinin en yüksek bir delili olmak üzere ifade ettiğim şerâit dâhilinde senet ettiği teminata istinaden bu tekliften sarf-ı nazar eylemiştir. İsmet Paşanın izahatının sonundaki beyanatı hususunda Lord Gürzonun serdettiği telkinatın Türkiye Heyet-i Murahhasası reisi tarafından tarz-ı kabulünde gösterilen fikri kabul etmekle mübahidir. Türkiye heyet-i murahhasasının patriki İstanbuldan teb'id etmek hakkındaki talebinden sarf-ı nazar ettiğini, komisyonun pek büyük bir memnuniyetle istihbar ettiğine emindir. Bu haberin konferansça meserretle kabul edildikten başka cihanda pek ehemmiyetli tesir edebileceği gibi, konferansın sırf gayret ettiği vazifeyi de teshil edeceğine kanidir."

Bu nakil patrikhanenin İstanbulda kalmasına kimin sebeb olduğunu gösterdiği gibi, sözünü ettiği Rıza Nurun ise, yine iddianın aksine patrikhanenin İstanbuldan naklini müdafaa ettiğini Lozan Konferansı Mübadele-i Ahali Tali Komisyonunun 10 Ocak 1925 tarihli Ossi Şatosunda tutulan zabıtlardan yapılacak nakil isbat edecektir. Rıza Nur diyor ki:

"Şimdiye kadarki faaliyeti siyasi olan patrikhanenin Türkiye haricine nakli icab eder. Zira patrikhanenin ve ona tabi müessesat-ı uzviyenin imtiyazat-ı siyasiyesinin ilgası neticesinde sebeb-i vücudu kalmamıştır. Ve bu cihetle yeni usulle uyması hususuna mâzideki hareketi mâni olacaktır.

Ruhbanın imtiyazat-ı cismaniyesinin izalesi ve Rum Patrikhanesinin Türkiye hududu hâricine çıkmasının Türkiye için içtinabı gayr-ı kabil olduğu derecede, patrikhane ile alâkadar

bulunan cemaat için de bais-i necat olduğu mülâhazat-ı salifeden nümayan olur."

Bu izahattan anlaşılacağı üzere, Lozan zabıtlariyle tesbit edilmiş bir tarihî vak'ayı Faruk Güventürk hiçe sayarak orada cereyan eden ve tesbit edilen vakıanın aksini hiçbir tereddüde kapılmadan ileri sürebilmektedir. Bu hal, Faruk Güventürk'ün iddia ve isnadlarının ilmî bir değeri olmadığını gösterdiği gibi, vazifesinden çok, siyasi mevzulara karışmaktan, nazar-ı dikkati çekmekten hoşlanan bu kimsenin siyasî konjonktüre tabi olarak çıkışlar yaptığını ve cür'etkâr iddialarda bulunduğunu da isbat etmektedir. Hakikaten C H P. Genel Başkanı İsmet İnönü'nün iktidarda Başvekâlet koltuğunda bulunduğu sırada Milliyet Gazetesinde askerlerin siyasetle meşgul olma yasağına rağmen onu methü sena eden makale neşreden Faruk Güventürk'ün İnönü'nün hasm-ı canı olan Rıza Nur'u itham suretiyle de onun nazar-ı dikkatini üzerine çekmek istediği anlaşılıyor. Bizi bu kanaate götüren Faruk Güventürk'ün Adnan Menderes'in Başvekilliği esnasında yayınladığı ve 27 mayıstan sonra giriş sayfalarını koparttığı "Kore'de Kutup Yıldızı" isimli kitabında da Adnan Menderes ve arkadaşlarının "Ne kadar medhü sena edilseler az olduğunu ve devletin bu büyük insanlarına karşı beslediği sonsuz hayranlık, sevgi ve minnettarlık duygusunun bu eseri yazmasına sebep olduğunu" ifade etmiş olması ve fakat 27 Mayıstan sonra da onlara en çok küfreden kimse olarak yine ön safta görülmüş olmasıdır.

Bakınız Faruk Güventürk "Kore'de Kutup Yıldızı" isimli kitabının girişinde İsmet İnönü ve arkadaşlarının Kore'ye asker göndermek kararına şiddetle muhalefet etmelerine rağmen, Adnan Menderes ve arkadaşlarını nasıl medh ü sena ediyor:

"Hürriyet âşıkı milletler derhal birleştiler, bu akını durdurmağa koştular. Türk büyükleri de tarihine yakışacak ve o tarihin ebediyen öveceği büyük bir cesaret ve ileri görüşle bu savaşa iştirak kararı verdiler... İleri-geri pek çok tenkidler yapıldı. Bütün bunları kıymetlendirmek için Koreye gitmek ve

Birleşmiş Milletler safında çarpışmak lazımdı. Kan aktı dediler... Muharebe olur da hiç vurulan olmaz mı?

Muharebeye iştirak kararını cesaret ve azimle veren büyüklere milletin minnet ve şükran duygusu ile bağlanma sebebini anlamış oluruz. Türlü tehlikeyi göze alarak vatanı herşeyin üstünde tutanlar ne kadar medh ü sena edilse ve şükranla anılsa azdır.

Bu kitaba eser demek bir cesarettir. Fakat müdafaa silahım... ve bizi bu şeref dolu yollara gönderen devletimin büyük insanlarına karşı beslediğim sonsuz hayranlık, sevgi ve minnettarlıktır. "(Korede Kutup Yıldızı, İstanbul 1954 S. 4-5, yazarı Faruk Güventürk.)

Şu kadarcık izahat dahi Faruk Güventürkün sözde "Din Işığı Altında Nurculuğun İçyüzü" adını taşıyan ve fakat "kin zulmeti altında Nurculuğa iftiralar" adına lâyık olan kitabının hukuki ve ilmî hiçbir değeri olmadığı halde, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararına delil olarak seçilmiş olmasının adalete olan güven ve itibara gölge düşürücü bir hareket olduğunu söylemeye mecburuz.

B- Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararının müstenidatını teşkil eden kitaplardan birisi de asistan Cetin Özeğin "Türkiyede Gerici Akımlar Ve Nurculuğun İçyüzü" adlı kitabıdır. Bu kitabın da hukukî ve ilmî bir değer taşımadığı ve müellifinin dine ve Nurculuğa tecavüzkâr tabirlerle hücum etmesi bakımından bîtaraflıkla alâkası olmadığı ve Risale-i Nurda olmayan bazı cümlelerin Risalede varmış gibi gösterilmiş ve bazı cümlelerin tahrif edilmiş ve bir kısım cümlelerin ise yanlış şekilde manalandırılmış olduğu karar metninden bahsedilirken esasen ortaya konmuştur. Bunlara ilaveten vereceğimiz bazı örnekler de ayni şekilde bu kitabın da ilmi ve hukuki değerden mahrum olduğunu ortaya koyacaktır:

a- Asistan Çetin Özek de Din, Din-i İslâm ve Şeriat şeklinde de adlandırılan Allah Teâlânın dinine, sözü geçen kitabının 175.ci sayfasında: «Yılların başbelası şeriat» demek suretiyle küfretmiş ve küfre girmiştir. Din-i İslâma bu şekilde

tecavüz eden bir şahsın dinî mevzuda ne derece ehliyetli ve bîtaraf bilirkişi olacağı izahtan varestedir.

b- Asistan Özek, sözü geçen kitabında Bediüzzaman'ın laikliğin İslâma aykırı olduğunu, cumhuriyet idaresinin dini devletten ayırmasının islamiyetle bağdaşamıyacağını, devrimlerin şeriata aykırı olduğunu, devrimcileri din aleyhtarı gösterdiğini bir suçlama olarak, hem de onun beyanlarını tahrif ederek ileri sürdüğü halde, kendisi sözü geçen kitabında bu iddiaları bol bol ileri sürmektedir. Gerçekten asistan Özekten nakledeceğimiz cümleler bunu isbat edecektir. Bakınız asistan Özek neler diyor:

"İslâm dünyasına hâkim bir hilâfet müessesesinin ortadan kalkışı toplumda gerçekte şeriata aykırı devrimlerin icrasına imkân vermiş ve fiilen laik bir devlet düzeninin kurulabilmesi imkân dahiline gelmiştir."

"İslam, teokratik bir devlet şeklini icab ettirmektedir. Devlet hayatında devlet, hukuk ve siyasi nizamında şeriat esasları, din kaideleri, dini prensipler bulunmaktadır. İslâmi cemiyetler, teokrasi kelimesinin tam karşılığı olarak Allah kuvvetiyle idare olunan bir devlettir. Hükümdar, iktidarını tabiat üstü bir kaynaktan, Allahtan almaktadır. Hakikat hakle iktidar Allahda olmaktadır." (S. 36)

"Halife, hilafet sıfatına dayanarak din ve dünya işlerinde Peygambere vekâlet itibariyle umumi riyasette bulunmaktadır." (S. 37)

"Saltanatın ilgası bizatihi şeriat esaslarına aykırı olduğu gibi, hilâfetin kaldırılışı da İslâm siyasi prensiplerinin devlet idaresinden çıkarılması anlamına gelmektedir." (S. 38)

"1924 Anayasası laik cumhuriyete giden bir adımdır. Milli hâkimiyet prensibine dayanan kuvvetler birliğinin ve üstün meclis esasını kabul eden anayasa, meclis-i icranın karşısında üstün mevkie getirecek derecede adeta meclis hükümeti sistemine yakın bir sistem kabul ettiği halde, tam anlamiyle lâik bir sisteme kavuşmuş değildir. Anayasanın 2. ci maddesinde "Türkiye Devletinin dini, Din-i İslâmdır." denilmek suretiyle devletin teokratik bir bünyeye sahib olduğu belirtilmiştir. Ayni şe-

kilde 26. cı maddede de Meclisin bizzat yapacağı işler arasında" Ahkâm-ı Şer'iyenin tenfizi "gösteriliyordu. Buna karşılık 70. ci maddede Türklerin vicdan hürriyetini kabul etmekte idi."

"1924 Anayasasının bu teokratik hükümlerine rağmen hiç olmazsa tatbikatta teokratik bir gidiş görülmemiş, aksine laiklik göze çarpmıştır. Hilâfetin ve Saltanatın kaldırılması sırasında meclisin şeriatın koruyucusu ve tatbikatçısı sıfatlarına da sahip olduğu iddia edildiği için 1924 anayasasına bu hükümlerin girmesi zamanın şartları icabı gerekli olmuştur. Bununla beraber İslâm dininin resmi devlet dini olarak kabulü ve meclisin şeriatı tatbik etmekle vazifelendirilmesi, devletin siyasi teşekkülünün dini esaslara uygun olduğunu göstermektedir. Vicdan hürriyetinin tanınması lâikliğin bir cephesini gerçekleştirdiği gibi, anayasanın kurduğu devlet düzeni de, İslâmın siyasi prensiplerine aykırı ideolojiler üzerine kurulmuştur. İslamî prensiplere aykırı olarak siyasi iktidarın kaynağı Allah değildir. Gerek icra gerek teşrii organlar, çalışmalarında, şer'i esaslarla bağlı değildir. Beynelmilel yapıya sahip bir islâmî otorite ne siyasi organların elinde ve ne de müstakil bir organda temerküz etmiş değildir. Devletin dininin İslâm dini olduğunu bildiren hükme rağmen ne bunu temin eden bir organizasyon ve ne de "Ahkâm-ı Şer'iyenin" icrasını temin edecek usûller tanınmamıştır. Ahkâm-ı şer'iyenin infazına memur edilen teşrii organ bu icrayı temin edecek icra organı içinde bu görevle görevlendirilmiş bir üye sahibi de kılınmamıştır. Ayrıca ahkâm-ı şer'iyenin bünyesine aykırı bir sistem içinde bu aykırılığı ortaya koyan bir organın bu esasları tatbik edeceği de beklenemezdi. Nitekim anayasanın 2. ci ve 26. cı maddelerine rağmen, bu devrede yapısı itibariyle gerçekten şeriata aykırı devrim düzeni kurulabilmiş ve iktidar bunu yapabilmek için ahkâm-ı şeriate uygunluğu değerlendirmek gereğini duymamıştır." (S. 43-45)

«İsmet Paşa ile Mahmut Esat, Necmeddin Sadak Saracoğlu Şükrü, Ruşen Eşref, Yunus Nadi, Celal Nuri, Mazhar Müfid, Recep Zühtü, Falih Rıfkı, Şükrü Kaya gibi bir takım mebusların teklif ettikleri kanun teklifi ile anayasanın 2. ci, 26. cı,

16 ve 38. ci maddeleri 10 Nisan 1928 senesinde 1222 sayılı kanunla değiştirilmiştir. Bu değişiklik ile, Türkiyenin resmi dini kaldırılmış, meclis «Ahkâm-ı Şer'iyeyi tenfizden kurtulmuş ve mebuslarla Reis-i Cumhurun dinî yemin şekli değiştirilmiştir.» (S.45)

«İslamın bütün siyaset prensiplerini reddeden din ile devlet ayrılığının devletin siyasi bir kuruluş olarak dini esaslara istinad etmemesini hukukileştiren bir anayasa değişikliği mecliste en ufak bir itirazla karşılanmadan oybirliği ile kabul edilmektedir.» (S.40)

«Saltanatın kaldırılışı, cumhuriyetin ilanı, hilâfetin ilgası, daima millileşme, iktidarı göklerden yere, halkın içine indirmek gayesini gütmüştür. İslâm dinine göre, siyasi iktidarın sahibi olan Allahdır. Ve bu iktidar monarşik-teokratik bir sistem içinde şekillenmektedir. Millet yoktur Ümmet vardır. Saltanatın ilgası ise Allaha ait olan siyasi iktidarı millete vermektedir. Bu bakımdan, cumhuriyet İslâmi esaslara aykırı, lâik bir sistemin icabıdır. Kaynağını Allahdan alan bir iktidar nasıl teşekkül ederse etsin cumhuriyet olamaz... İlk defadır ki, dini iktidar ile siyasi iktidar, İslâmiyete aykırı olarak birbirinden ayrılmıştır.» (S.132)

c — Asistan Çetin Özek Risale-i Nur Külliyatı ve Nurculuk hakkında kendince menfi netice çıkarmak için Risale-i Nurla alâkası olmayan bazı şahsiyetlerin sözlerini Risale-i Nur Talebelerine aitmiş gibi göstererek gerçeğe aykırı beyanlarda bulunuyor. Misâl olarak şunları zikredebiliriz:

«Nurculara göre devlet, İslâmın siyasi prensiplerine göre teşekkül etmelidir. Bütün hayat nizamı onda mevcuttur (İhsan Emci, Aradığımız şuur, Fedai, Mart 1964,No.8) (S.262)

Bu cümle Risale-i Nurdan olmadığı gibi, İhsan Emci de Risale-i Nur talebesi değildir.

«Menderesin Londra uçak kazasından kurtuluşu dahi bu cephe tarafından bir İlâhi lütuf olarak tavsif edilmiş ve bu İlâhi lütfa hürmeten devletin dininin İslam olduğunu belirten bir hükmün, anayasaya konulması istenmiştir.» (İlâhî kurtuluşun lütfuna hürmeten, Hür Adam, 1959 Mart, No.348) (S.263)

Bu cümle de Risale-i Nurdan olmadığı gibi Hür Adamın yazarı da Nur talebesi değildir.

«Bu şekilde sadece Türk Milleti değil ve fakat beşyüz milyonluk Müslüman dünyası dahi memnun olacaktır.» (Konya Mebusumuz Mustafa Runyun dedi ki, Fetih, Mart 1958, 23. Mustafa Runyunun Hacıbayram Camiindeki 28.12.1956 tarihli hutbesi) (S.264)

Bu cümle de Risale-i Nurdan olmadığı gibi, bu cümle de Nur Talebelerinin değildir.

«Nurculara göre, İslam devleti Müslüman olduğuna göre, İslam dünyasına dahildir. Milliyet davasını İslam devletlerinin arasına sokmak İslâmiyete zarar verecektir. Bütün İslâm âlemi birleşmek suretiyle yeni bir asr-ı saadet yaşıyacaktır. Halbuki, siyonizm, yahudilik bu sonuca karşı koymaktadır.» (Dünya Müslüman Birliği, Sebilurreşad, No.36, İslamcılık Cereyanı, 214) (S.266-267)

Bu cümle de Risale-i Nur Külliyatından olmadığı gibi, hiçbir risalede bu tarz bir cümle mevcut değildir.

Bu bakımdan İslamlık ile Türklük, İslam Tarihi ve Türk Tarihi ayni şeylerdir.» (Kadircan Kaflı, Türklük ve Müslümanlık Tercüman, 17 11 1961)

Bu cümle dahi Risale-i Nurdan olmadığı gibi, Kadircan Kaflı da Risale-i Nur talebesi değildir.

«Ayni şekilde Said Nursi, şapka giymediği için övülmektedir. İskilipli Âtıf Hoca da Prof. olarak isimlendirilmekte ve şapka kanununa karşı geldiği için asılması ise, «İnkılabın kurbanı, iman ve ihlasın timsali» olarak değerlendirilmesine yol açmaktadır.» (Hür Adam Haziran, 1959, No. 574) (S. 270)

Bu cümle de Risale-i Nurdan olmadığı gibi, Hür Adam da Risale-i Nur Külliyatı ile ilgili değildir.

«Tabii olayların din yönünden açıklanması bakımından... açıklanmaları ise Ahmed Yücenur yapmaktadır. Buna göre Kur'an-ı Kerim, astronomide yenilikler yapmıştır. Din kitapları asırlardır haber verdiği halde ilim adamlarının çözemedikleri bir gerçek vardır ki, o da yedi kat arşdır. Yedi kat arşdan

maksad, «Dünya, Merih, Erendis, Sekendis, Uranus, Neptun, Plüton» gezegenleridir.

Erendis Arş-ı Azamdır. Dördüncü kat sema olan Sekendis Cennettir. Plütonun uyduları olan Sidre-i Müntehâ, güneşin Kürsi, Arzıtilek ve çulpan ise cehennemdir.

Bu izahların sonunda yazar, bazı neticelere varmaktadır. Mesela: Üçbin sene sonra Türkiyede yazlar soğuk, kışlar ise sıcak olacaktır.» (Ahmed Yücenur, Muciz Nur, Kayseri, 1960, 220) (S.274)

Bu cümle de Risale-i Nur Külliyatından olmadığı gibi, Ahmet Yücenur da Risale-i Nur Talebesi değildir.

Yaptığımız bu nakillerden anlaşılacağı üzere Asistan Çetin Özek Risele-i Nur Külliyatı ile alâkası bulunmıyan kitap, gazete ve mecmualardan suç zannettiği bazı cümleleri alarak yazarlarının da Nurcu olmamasına rağmen Nurculukla alâkalı göstermiş, bu cümleleri Nurculuk aleyhine bir delil diye zikretmiştir. Bu bahis dahi asistan Çetin Özeğin kitabının ilmî ve hukukî değerden mahrum olduğunu isbata kâfidir.

ç — Asistan Özeğin kitabının 150. ci sayfasında Birinci Büyük Millet Meclisinde yapılan münakaşalar esnasında konuşmaları ile dikkati çeken Hüseyin Avni Ulaştan bahsedilirken bir dipnotu verildiği ve burada «Hüseyin Avni bey, Osmanlı Devletinin son çağlarını da ayni ekonomik görüş açısından açıklamıştır. Bk. (Bir Yarım Müstemleke Oluş Tarihi) denildiği görülmektedir. Bu dip notu dahi asistan Özeğin kitabının ilmî değerinin olmadığını isbat eden bir delil mahiyetindedir. Gerçekten asistan Özeğin bahsettiği Hüseyin Avni ile Birinci Büyük Millet Meclisinin Hüseyin Avnisi arasında hiçbir şekil ve surette irtibat yoktur. Birinci Büyük Millet Meclisinin noterlik yaparken vefat eden Hüseyin Avnisinin asistan Özeğin iddia ettiği gibi bir eseri de yoktur. Dipnotunda bahsedilen ve Birinci Büyük Millet Meclisinin Hüseyin Avnisi ile karıştırılan Hüseyin Avni marksist bir dünya görüşü açısından cemiyet meselelerine bakan bir yazardır. Bir yarım Müstemleke oluş tarihi adlı kitaptan başka, Reaya Ve Köylü,1908 de ecnebi sermayesine karşı kalkınmalar, Türkiyede Sanayiin inkişafı, Os-

manlı İmparatorluğunda sanayi' gibi daha başka kitapları da vardır ki bu izahat dahi asistan Özeğin kitabına ve verdiği sözde bilgilere de itimad edilemiyeceğini isbat eden bir başka delildir.

d — Asistan Özek, Nurculuğu bir taraftan zümrecilik şeklinde ithama kalkarken, diğer taraftan Nurculuğun toplayıcı vasfını da ister istemez kabul etmek zorunda kalmıştır. Hakikaten asistan Özek sözü geçen kitabının 240. cı sayfasında aynen şöyle söylemektedir:

«Nurculuk... çeşitli ve farklı dini görüşlerdeki, değişik mezhep ve tarikatlara bağlı insanları kendi etrafında toplayabilmektedir.» (S.242)

«Nurculuk bir tarikat olmadığı içindir ki, hangi dini inançta olursa olsun, herkes Nurcuların teokratik görüşlerini benimsiyebilir. Gerçekten bir Sünni veya Şii, bir Nakşibendi veya Mevlevi dahi Nurculuk esaslarını benimsiyebilecektir. Bu kadar geniş dini ayrıntılara sahip oldukları halde birçok kimsenin Nurculuk cereyanı etrafında birleşebilmeleri, aralarında müşterek noktaların varlığına bağlıdır.» diyen asistan Özek, Nurculuğun birleştirici müşterek cephesini şu şekilde izah gayretine düşmektedir:

«Bu müşterek noktayı, Nurcuların bütün toplum hayatını ve siyasi düzeni dini esaslara uygun hale sokmak amacı meydana getirmektedir.» Bu ifade dahi asistan Özeğin Nurculuğun mahiyetini anlamadığını göstermektedir. Nurculuğun birleştirici oluşunun sebebi esasında Risale-i Nurun bütün mü'minler arasında müşterek olan mevzuları, yani Vahdaniyet-i İlahiye, Nübüvvet-i Muhammediye (Aleyhissalâtü Vesselâm), Haşir, Mahkeme-i Kübra ve İbadet ve bu mahiyetteki umumi imanî meselelerle meşgul olması, başkaların imanına kuvvet verecek derecede hizmeti esas alması, imanları taklidden tahkike çevirmeyi temin etmesi, mü'minler arasında uhuvvet ve muhabbeti her zaman üstün tutması, adavete yer vermemesi şefkati esas alması, değil mü'minlerle, müslümanlarla; mütecaviz dinsizliğe, komünizme karşı Allaha bağlı samimî Hıristiyanlarla da medar-ı niza meseleleri muvakkaten medar-ı münakaşa yap-

mıyarak elele vermeyi ve hususen devr-i saadetteki şevk ve haleti hâkim kılmayı esas alıp ruhları ihtizaza getirmesidir.

e — Asistan Özek kitabının iki yerinde Bediüzzaman'ın tefsirine isim, (hususi isim) vermiş olmasını Kur'ana yeni isim verilmiş olması şeklinde ele alıp dine aykırılıkla vasıflandırmak garabetine düşmektedir. Gerçekten asistan Özek kitabının 241. ci sayfasında şöyle demektedir.

«Kur'an tefsiri olduğu iddia edilen bu Külliyata özel isim verilmekle, Kur'ana yeni bir isim verilmiş olmaktadır ve dine aykırılığı doğrudan doğruya Nurcular yapmaktadırlar.» 280. ci sayfada ise ayni görüşün şu şekilde tekrarlandığını görüyoruz:

«Tefsir olduğu iddia edildiği halde, Özel bir isimle anılması dahi, bu kitapları Kur'anın dışında bir kaynak olma durumuna düşürmektedir.»

Bu cümleler, bu iddialar; asistan Özeğin dinî sahada iptidai malumattan dahi mahrum olduğunu ve Kur'an tefsirlerine verilen isimler hakkında bilgisi olmadığını, ve tefsirlere çeşitli isimler verilegelmekte olduğu gibi, bunun dine, İslama aykırı olması iddiasının ise tebessümü davet edecek bir hareket teşkil ettiğini ve şeriata söven asistan Özeğin Nurculuğu kötülemek için bir anda İslamiyet hâmisi kesildiğini göstermektedir. Kur'an tefsirlerine özel isim verilmesinden daha normal bir hareket olamaz. Ve esasen bu şekilde isim verilegelmekte olup bunun din-i İslama aykırı hiçbir tarafı yoktur. Bazı müfessirlerin yaptığı tefsirlerin adını sıraladığımız zaman asistan Özeğin ne derece ilim ve ihtisas sahibi olduğunu göreceğiz. İşte bazı meşhur tefsirler: «Hülasatül Beyan, Mehmed Vehbi Efendi.», «Envar-ül Tenzil, Abdullah Beyzavi», «Mefatih-ül Gayb, Fahruddin Muhammed Razi», «İrşad-ül Akl-i Selim, Ebussuud Efendi», «Ruh-ul Beyan, Şeyh İsmail Hakkı Merhum», «Sirac-il Münir, Şeyh Hatib-i Şerbinî». «Bâb-ül Te'vil, Hazin İbrahim Bağdadî», «Elmefatih-ul İlâhiye, Şeyh Ni'metullah-ı Nehcuvanî», «Tâcüttefâsir, Gazi Ebubekir-i Arabî», «Tefsirurrahman, Aliyül Mehayim-i Merhum», «Tef-

sir-ul Vâdih, Muhammed Mahmud-u Hicazî», «Hak dini Kur'an Dili, Elmalılı Ahmed Hamdi Yazır»

Asistan Özeğin iddia ve isnadını müteakib naklettiğimiz yukardaki tefsir isimleri Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararının temellerinden birinin daha ne kadar sağlam olduğunu ortaya çıkarmış bulunmaktadır.

f — Asistan Özek Risale-i Nur hakkındaki iddialarında olduğu gibi Bediüzzamanın hayatı ile ilgili iddialarında da yanılmakta ve üzerinde eser vermeye kalktığı bir mevzuda çok kifayetsiz olduğunu da göstermiş bulunmaktadır. Gerçekten asistan Özeğin kitabının 245. ci sayfasında: «Said Nursi Van'a gitmiş ve Risale-i Nuru yazmağa başlamıştır.» denilmekte ise de bu iddia hakikata aykırıdır. Bediüzzaman Risale-i Nuru Ankaradan Vana dönünce değil, Vandan Garba geçtikten sonra Barla'da te'life başlamıştır ki şu hal dahi asistan Özeğin Nurculuk hakkındaki iddialarına değer verilemiyeceğini, itimad edilemiyeceğini ve hususan bir hükme mesned ittihaz edilemiyeceğini göstermiştir

g — Asistan Özeğin kitabının 270 ve 271. ci sayfalarında Bediüzzaman'ın fuhuş yolunun kapanması mevzuu ile alâkalı sözlerini istihfafla karşılaması, zihniyetini göstermeye kâfidir. Asistan Özeğin tecavüzüne uğrayan cümleden bir parça:

«Nikâh yolunu kapamağa, fuhuşhane yolunu genişlettirmeğe çalışarak çokların nefislerini birden esir edip kalb ve ruhlarını kebair ile yaralıyorlar. Belki o kalblerden bir kısmını öldürüyorlar. Birkaç sene nâmahrem hevesatına göstermenin tam cezası olarak.. dünyada emniyet ve sadâkati kaybettiği için hilkaten çok istediği ve fıtratan muhtaç olduğu münasip kocayı daha bulamaz. Bulsa da başına belâ bulur. Hatta bu halin neticesi olarak, o âhir zamanda bazı yerlerde nikâha rağbetsizlik ve riayetsizlik yüzünden kırk kadına bir erkek nezaret edecek derecede ehemmiyetsiz, sahipsiz, kıymetsiz bir surete gireceği Hadisin rivâyetinden anlaşılıyor.»

Kadınların vücudunu teşhir ederek yukarda gösterilen hale düşmelerini önlemeğe çalışan Bediüzzamanı asistan Özek uy-

garlığa aykırı hareketle itham ediyor. «Efendim nerede, ben nerede!»

h — Asistan Özek bir taraftan Nurcuları devleti ele geçirerek onu İslâmî esaslara göre tedviri arzu etmekle itham ederken, diğer taraftan da intak-ı bilhak kabilinden Nurcuların iktidara gelmek arzusuyla hareket etmediklerini itiraf etmiş bulunmaktadır. Gerçekten asistan Özek kitabının 259.cu sayfasında aynen şöyle demektedir: «siyasetten maksad, sadece bir teşekkül olarak seçimlere girmek, iktidara gelmek arzusu ise, Nurcular gerçekten siyaset yapmamaktadırlar.» Asistan Özek bundan sonra ise bazı çevrelerin niçin Nurculuk aleyhtarlığı yaptığını da işmam eder şekilde şöyle devam etmektedir: «Buna karşılık, Nurcuların belirli bir siyasi gurubu desteklemesi, devletimizin siyasi kuruluşu yönünden sahip oldukları fikirler konusunda siyasi fonksiyon görmektedirler. Nurculuk toplum düzenimizde isminden bahsettirmeğe başladığından beri devamlı olarak siyasi gruplar arasında taraf tutmuştur.»

Evet, bu sözler bazı çevrelerin Risale-i Nur Talebesi tabir edilen mü'minlere niçin husumet beslediklerini ve niçin aleyhlerine çalıştıklarını da açığa çıkarmış bulunmaktadır. Bir memlekette gruplaşmalar kanunî olur. Herkesin bunlardan şu veya bunu desteklemesi veya rey vermesi hakkı kabul edilir de bir kısım vatandaşların bu hakkı istimal etmiş ve şu veya bu gurubu reyleriyle desteklemiş olması kanaatı nasıl bir itham meselesi addedilebilir? Ve asistanlık yapsa da hukukçu olan bir kimse tarafından böyle bir fikir nasıl ileri sürülebilir? Ve böyle bir mantıkla hareket eden bir asistanın mütalaası nasıl olur da Yargıtay Ceza Genel Kurulu tarafından itibar görür?

ı — Asistan Çetin Özek kitabının 289. cu sayfasında da Risale-i Nur hakkında rapor veren bazı bilirkişilere hücum etmekte, bunların hukukçu olmadıklarından bahsetmekte ve bilirkişiliğin ne olduğundan bahse geçmekte ve şöyle devam etmektedir: «Bilirkişilik görevinin..fiilin kanun unsurlarına uyup uymadığının tesbit olduğunu bilmiyen bilirkişilerin hiç birisi hukukçu değildir.»

Hukukçu olmayan bir bilirkişi eğer bilirkişiliğin ne olduğu-

nu hakikaten bilmiyorsa bu, ona çok görülmez. Ama bilirkişiliğin ne olduğunu bildiğini iddia eden ve başkalarını, bilirkişinin ne olduğunu bilmedikleri zannıyla bilgisizlikle itham eden bilirkişinin, bilirkişiliğin ne olduğunu bilmemesi.. işte bu ayıptır.

Evet, mahkemenin verdiği vazifeyi yapan ve sorulan sualleri cevaplandıran ve bu cevabı hâkimin ihtisas sahası dışında bulunan hususlara taalluk eden ve birisi de âlem-i ahirete intikal etmiş ve kendisini dünyamızda müdafaa etmek imkânlarından mahrum kalmış olan bilirkişilere bilirkişilik dersi vermeğe kalkan asistan Çetin Özeğin kendisinin, bilirkişinin vazifesinin ne olduğunu bilmediği, çizmeden yukarı çıktığı görülmektedir.

Asistanımızın iddiasının aksine bilirkişinin görevi fiilin kanun unsurlarına uyup uymadığını, yani suç teşkil edip etmediğini tesbit etmek değildir. Fiilin kanun unsurlarına uyup uymadığını tesbit, münhasıran hâkime tevdi edilmiş bir vazifedir. Hâkim ancak ihtisasının haricinde kalan mes'elelerde bilirkişiye müracaat eder. Tatbikatta bazı mahkemelerin fiilin suç teşkil edip etmediği mevzuunda kanuna aykırı olarak bilirkişilerden cevap istemesi yolsuzdur. Bilirkişinin vazifesi tetkik konusu bir yazı ise, onu tahlil etmektir. Ceza İşleri Umum Md. 24 37 S. ve 5.12.1941 tarihli tamiminin tetkiki bu husustaki tereddüdleri ilmî görüş aksettirmesi bakımından bertaraf etmeğe kâfidir. Dinî eserlerin mahiyetinin açıklanması, tahlilinin yapılması, ancak dinî sahada ihtisas sahibi olmağa bağlıdır. Hâkim, dinî sahada ihtisas sahibi olmadığına göre, hâkimin dinî sahada ihtisas sahibi bilirkişilerden mütalâa istemesi yerinde olduğu gibi, hukukî sahada nazariyatı ve tatbikatı bilen ve takib eden ve yargıtayın kontrolünden de geçen hâkimin hukukî sahada ve hususan bir fiilin suç teşkil edip etmediği noktasından mütalâa istemesi bahis mevzuu olamaz. Bununla beraber şunu da belirtmek isteriz ki; Risale-i Nur hakkındaki raporların müsbet olmasının sebebi bilirkişilerin hukukçu olmayışından değil, bilâkis hüsn-ü niyet sahibi, bîtaraf ve doğru tes-

bit, teşhiste bulunan kişiler olmasından ileri gelmektedir. Hemen ilâve edelim ki, Risale-i Nur Külliyatı hakkında pek çok hukukçu da rapor vermişler ve onların raporları da müsbet olmuştur. Bunun sebebi de bu hukukçu bilirkişilerin bitaraf ve sahalarında otorite teşkil eden şahsiyetler olmalarıdır.

j — Asistan Çetin Özeğin kitabının hukukî ve ilmî değerden mahrum olduğunu ortaya koyan bir iddiası da 163. cü maddede zikri geçen cemiyetle ilgili olarak kitabının 282. ci sayfasındaki şu iddiadır:

«Mahkemeler, cemiyetin, cemiyetler kanunu hükümlerine göre kurulmuş olması şartını aramakta ve fiilî cemiyeti kabul etmemektedirler. Nurculuğun bir propaganda fiilî olmadığı için fail cezalandırılamamaktadır. Halbuki kanaatımızca 163. cü maddedeki cemiyetten maksad, cemiyetler kanununa göre kurulmuş cemiyet olmayıp, fiilî cemiyetlerdir. Ve ceza kanunumuzun 141. ci maddesinin tarif ettiği şekilde: «iki veya daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleri ile vücud bulur... Bunun için 163. cü maddede açık bir hükmün mevcudiyeti şart değildir.»

Propaganda veya suç teşkil eden her hangi bir hareketi görülmeyen, Nurcu tabir edilen müslümanlara ceza verilmemesinden müteessir olan asistan Özeğin bu neticeyi verecek bir yol göstermek niyetiyle ileri sürdüğü iddia kanunlara, hukuki esaslara ve adalet esaslarına aykırı olduğundan asistan Özeğin de itiraf zorunda kaldığı üzere hakka ve adalete herşeyin üstünde değer veren mahkemelerce kabule şayan görülmeyerek reddedilmiş ve beraet kararı verilmeğe devam edilmiştir. Asistan Özeğin iddiası tatbikatta kanunsuz görülüp reddedildiği gibi, kanun vazıının irade ve beyanına da aykırıdır. Kanun vazıı 163. cü maddedeki cemiyetten ne anlaşılması gerektiğini hiçbir tereddüde yer kalmıyacak şekilde ortaya koymuş olduğu ve 163. cü maddeden ne anlaşılmaması gerektiğini de yine hiçbir tereddüde yer kalmıyacak şekilde belirtmiştir. Kanun vâzıı 163cü maddedeki cemiyetten cemiyetler kanununun birinci maddesine göre kurulmuş organize cemiyetleri kastetmiş ve 141. ci

maddenin tarif ettiği «iki veya daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleri» şeklinde tarif edilen fiili cemiyetler ile, komünistlerin hücre teşkilatını önlemek istemiş ve bu cemiyet tarifinin dindarlara teşmilini temin etmek isteyen teklifleri 163. cü maddeye intikal ettirmiyerek reddetmiştir. 163. cü maddedeki cemiyetten, hangi cemiyetin kastedildiği hususunda sarahat olmadığı iddiası meclis müzakerâtına vakıf olmayan, 163. cü maddenin 3. cü fıkrası üzerinde düşünmiyenleri veya inceleme fırsatı bulamayanları aldatabilir, veya tereddüde düşürebilirse de, Türk Ceza Kanununun 163. cü maddesini ve hususan 163. cü maddenin 3. cü fıkrasını okuyup, üzerinde düşünen ve meclis müzakerelerini inceleyen ve doktrini takip edenlerin tereddüde düşmelerini icap ettirecek bir vaziyet yoktur.

Asistan Özeğin 163. cü maddedeki cemiyetten kastedilenin kendi görüşüne uygun olarak fiilî cemiyet olduğunu ileri sürerken «açık bir hükmün mevcudiyeti şart değildir.» ibaresini kullanmış olması ise, bir cezacının söyleyebileceği şey değildir. Evet bu, ceza kanununun birinci maddesini bilenlerin, yani: «Kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez.» Hükmüne vakıf olanların kullanabileceği bir tabir değildir.

Kanunlara, nazariyata ve tatbikata vakıf olan bir hukukçu ancak Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 5.5.1929 tarih ve 2258 sayılı kararında beyan ve ifade edildiği üzere «Kanunda yazılı olmayan ahvalde tefsir ve kıyas yoluyla ceza tayin edilemez.» diyebilir.

Türk Ceza, Kanununun 163 cü maddesinde kastedilen cemiyetin, cemiyetler kanununun birinci maddesindeki organize cemiyetler olduğu hususundaki delilin aksi fikrini savunan Çetin Özeğin «Türkiyede Lâiklik» adlı kitabının 333 ve müteakib sayfalarından nakledeceğiz:

Asistan Özeği tekzip eden bu bahiste asistan Özek demektedir ki:

«Dönmezer ve Daver 163. cü maddede kastedilen cemiyetten cemiyetler kanununun birinci maddesinde tarif edilmiş olan

organize toplulukları anlamaktadırlar. Cemiyet mefhumu, 163. cü madde hükmü hakkında yapılmış olan tadiller ve alâkalı projeler sebebiyle teşrii çalışmalarda da münakaşa konusu olmuştur.»

«163. cü maddeyi tadil eden 5435 sayılı kanunun, hükümet projesinde son fıkrada ayni kanunla değiştirilmesi istenen 141. ci maddenin son fıkrasına atıf yapılmakta idi. 141. ci maddenin son fıkrası ise projede şu ifadeyi taşımakta idi: «Bu maddede yazılı cemiyet iki veya daha çok kimselerin sadece ayni amaç etrafında birleşmeleri ile vücud bulur.» bu ifadeye göre proje 163. cü maddedeki cemiyeti «fiili bir cemiyet olarak kabul ediyordu.»

«Nitekim gerekçede de «bu hususta gizli veya açık yazılı bir sözleşmeye cemiyetler kanunundaki formalitelerin tahakkukuna ihtiyaç olmadığı gibi» deniliyordu. Bu.hükûmet teklifi adalet komisyonunda da benimsenmemişti. Meclis müzakereleri sırasında umumiyet itibariyle gerek 141 ve gerekse 163. cü maddelerdeki cemiyet anlayışı şiddetle tenkid olunmuş ve neticede 141. ci madde müzakareler arasında bu şekildeki cemiyet anlayışını ifade eden fıkra madddeden çıkarılmıştır.»

Ayni şekilde 163. cü madde müzakereleri sırasında da 141. ci maddenin son fıkrasına atıf yapan 163. cü maddenin son fıkrası teklif üzerine tayyedilmişti. Müzakereler sırasında 163. cü maddenin son fıkrası kaldırıldıktan sonra Adalet komisyonu sözcüsü «şunu arzetmek isterim ki, bunu kaldırırken komisyonumuz buradaki cemiyetten dün de arzettiğimiz gibi doğrudan doğruya cemiyetler kanununun birinci maddesindeki yazılı olan cemiyeti anlamaktadır.» Bu ifadelerden Meclisin organize cemiyetleri kabul ettiği anlaşılmaktadır.»

«1951 yılında 163. cü maddede yapılması istenen tadil için Meclise verilen hükümet projesinde, cemiyet mefhumu hakkında hiçbir sarahat mevcut değildi. Bununla beraber bu teklifi inceleyen Adalet Komisyonu 141.ci maddenin son fıkrasına «Bu maddedeki cemiyet tabirinden maksad, iki veya daha fazla kimselerin birleşmeleri hâlidir.» ibaresini eklemiş

ve 163. cü maddenin son fıkrasını da 141. ci maddeye atıf yapar bir ibare koymuştu.»

«Komisyon bu hususta şu gerekçeyi ileri sürüyordu: «Bu maddede yazılı cemiyet tabiri ile, cemiyetler kanununun kabul ettiği manada teşekkül etmiş cemiyetler kastolunmuştur. Bu itibarla maddede cemiyet tabirinden anlaşılacak manaya vuzuh ve sarahat vermek bakımından bu maddedeki cemiyetin izahı ilave edilen 9. cu bend ile yapılmıştır.»

«Meclisin müzakereleri sırasında hükümet 163. cü madde hakkındaki teklifini geri almış ve bu şekilde 163. cü madde eski hüviyetini muhafaza etmiş. 141. ci maddede ise, cemiyetleri izah edici, bu maddede yazılı olan: «cemiyet, iki veya daha ziyade kimselerin ayni amaç etrafında birleşmeleri ile vücud bulur» fıkrası da yer almıştır.»

Asistan Çetin Özeğin kitabından yaptığımız ve asistan Çetin Özeği tekzip eden bu nakilden anlaşılacağı üzere 141. ci maddedeki cemiyet tarifi umumî bir tarif olmayıp, komünist partisinin hücre faaliyetini önlemek kasdiyle cemiyetler kanununun tarifinin dışında hususî bir cemiyet târifini esas almış bulunmaktadır. 163. cü maddeyi tedvin eden kanun vâzının kastettiği cemiyetten maksadı ise, cemiyetler kanununun birinci maddesinde tarif edilen organize cemiyettir.

"Türkiye Cumhuriyetinde Laiklik" adlı kitabının 191. ci sayfasında Dr. Bülent Daver'in verdiği izahat da asistan Çetin Özeği yalanlamakta ve bizim müdafaamızı teyid etmektedir.

Gerçekten Daver aynen şöyle demektedir:

"Cemiyet: suçun maddi unsurunu tetkik edecek olursak evvela cemiyetin tarifinden işe başlamak lazım gelecektir. 163.cü maddede sözü geçen cemiyet tâbiri ile neyin kastedildiği tereddüdü ve münakaşaları mucip olmuştur. Acaba maddedeki cemiyet tabiri, cemiyetler kanununun birinci maddesinde tayin ve tarif edilen cemiyeti mi göstermektedir? Yoksa alelâde bir birleşme, iki veya daha ziyade kimsenin teşkil ettiği fiili bir birleşme mi bahis konusudur? Durumu aydınlatabilmek için 163. cü maddenin 1949 yılında tadili esnasındaki durumu tet-

kik edelim. Kanun tasarısında maddenin sonuna eklenen bir fıkra ile madde'de yazılı olan cemiyet, 141. ci maddenin son fıkrasına atıf yapılmak suretiyle tarif olunuyordu. 141. ci maddenin son fıkrası ise cemiyetin "iki veya daha ziyade kimsenin maddenin diğer fıkralarında yazılı amaçlar etrafında sadece birleşmiş olmaları ile" teşekkül edeceğini belirtiyordu."

"5435 sayılı kanunun gerekçeside bu hususu teyid etmekte idi. Fakat kanun tasarısının büyük millet meclisinde müzakeresi esnasında cemiyeti fiili bir birleşme olarak tarif eden 141.ci maddenin son fıkrası metinden çıkarılmış, buna mütenazır olarak cemiyeti 141. ci maddenin son fıkrasına atıf yapmak suretiyle tarif eden 163. cü maddenin son fıkrası da tayyolunmuştu. Bu vesile ile konuşan Adalet Komisyonu sözcüsü: "Bununla arzetmek isterim ki, bundan sonra cereyan edecek olan tatbikatta cemiyet şu manayı alacaktır: Cemiyetler kanununun birinci maddesine göre teşekkül etmiş ikiden ziyade kimsenin aynı maksadla, aynı gayeye varmak için anlaşmış olmaları kâfidir." Yine Adalet Komisyonu sözcüsü maddenin ertesi günü devam eden müzakerelerinde:

«Şunu arzetmek isterim ki: bunu kaldıran komisyonumuz buradaki cemiyetten dün de arzettiğimiz gibi doğrudan doğruya cemiyetler kanununun birinci maddesinde yazılı olan cemiyeti anlamaktadır.»

Cemiyetten anlaşılması gereken mana üzerinde asistan Çetin Özeki yalanlıyan yalnız mütalaasını naklettiğim Dr. Daver değildir. Profesör Sulhi Dönmezer de asistan Özeği yalanlamakta ve beyanlarının, mütalaalarının maddi vakıalara uygun olmadığını, «Dini Cemiyet Teşkili Ve Din Propagandası» adlı risalesinin 6. cı sayfasında şu cümlelerle ortaya koymuştur:

«Cemiyet tabirinden maksad nedir? Bundan maksad cemiyetler kanununun birinci maddesinde tarif olunduğu veçhile «Kazanç paylaşmaktan başka bir amaçla ikiden ziyade kişinin bilgilerini, faaliyetlerini sürekli bir şekilde birleştirmeleri suretiyle» kurulan ve mezkür kanunun diğer maddelerinde gösterilmiş bulunan teşkilatı haiz organize topluluklarını an-

lamak lâzımdır. Yoksa cemiyet tabiri maddede lügavî mânâsında, yani «sünnet cemiyeti, velime cemiyeti» gibi bir nevi birleşme, birden ziyade kimsenin bir araya gelmesi manasında mı istimal edilmiştir? 163. cü maddenin hükümet projesindeki ilk şeklinin son fıkrasında: «Bu maddede yazılı olan cemiyetler hakkında 141. ci maddenin son fıkrası hükmü yürür.» denilmekte idi. 141. ci maddenin son fıkrasında da: «Bu maddede yazılı olan cemiyet iki veya daha çok kimselerin sadece aynı amaç etrafında birleşmeleriyle vücud bulur.» denilmiş idi. Görülüyor ki ilk şekilde cemiyet tabirinden İtalyadaki tatbikatta anlaşılan mana kastolunmuştur.»

«141. ci maddenin Büyük Millet Meclisinde müzakeresi sırasında 141. ci maddenin arzolunan şekilde manzur olan son fıkrasına itirazlar yapılmış. Bu itirazlara karşı Adalet Komisyonu sözcüsü verdiği cevabî izahında, son fıkranın metinden çıkarılmasını kabul eylemiş. «...Bununla şunu arzetmek isterim ki: Bundan sonra cereyan edecek olan tatbikatta şu manayı alacaktır: Cemiyetler kanununun birinci maddesine göre teşekkül etmiş ikiden ziyade kimsenin aynı maksadla, aynı gayeye varmak için anlaşmış olması, cemiyetin kurulması için kâfidir.» demiştir. Neticede mezkür olan fıkra metinden çıkarılmıştır. Ve tabii olarak 163. cü madde müzakere edilirken bu maddenin 141. ci maddenin son fıkrasına bağlı olan son fıkrası da vaki teklif üzerine kaldırılmıştır. Adalet Komisyonu sözcüsü 163. cü madde dolayısiyle izahat verirken: «şunu arzetmek isterim ki: bunu kaldırırken komisyonumuz buradaki cemiyetten dün de arzettiğimiz gibi doğrudan doğruya cemiyetler kanununun Birinci maddesindeki yazılı olan cemiyeti anlamaktadır.» demiştir.

«Hülasa Meclisteki müzakereler ve neticede metinde yapılan tadilattan istihrac edilebilecek olan netice şudur: Bir kerre sadece iki kişinin bir araya gelmesiyle maddedeki cemiyet unsuru tahakkuk etmiş olmaz. Bunun için en az üç kişinin birleşmiş olmaları lazımdır.»

Üç kişinin sadece birleşmiş olmaları kâfi midir? Yoksa cemiyetler kanunu gereğince bir cemiyetin teşekkülü için lüzum-

lu olan şartların, yani bir nizamnamenin, kanunun gösterdiği organların varlığı gibi hususların mevcut bulunması da araştırılacak mıdır?.

«... Bizce Büyük Millet Meclisinde sadece cemiyet unsurunun tahakkuku için birleşmesi iktiza eden şahısların adedini ikiden üçe çıkarmak için, uzun boylu münakaşalarda bulunduğu ve mevzubahis fıkrayı bu maksadla kaldırmış olduğu söylenemez. Takib olunan maksad her halde şahıs adedini en az üçe çıkarmaktan başka ayrıca sadece bir birleşme halinin kâfi görülmemesi ve cemiyetler kanununun ruhu içinde bir teşkilatlanmanın da mevcudiyeti aranması olmuştur.»

Adalet Komisyonu sözcüsü Abdurrahman Konuk'un şu cümlesi de meclisin kasdını çok bariz ve sarih bir şekilde belirttiği için nakletmek isteriz:

«Komisyonumuz buradaki cemiyetten, dün de arzettiğim gibi doğrudan doğruya cemiyetler kanununun Birinci maddesindeki yazılı olan cemiyeti anlamaktadır ve tatbikatta da böyle anlaşılıp bu şekilde uygulanmasını istiyoruz.»

T.C.K. nun 163. cü maddesinin 3. cü fıkrasında: «Dağılmaları emredilmiş olan yukarıda yazılı cemiyetleri sahte nam altında veya muvazaa şeklinde olsa dahi yeniden tesis, teşkil, tanzim veya sevk veya idare edenler» ibaresinin kullanılması da burada kanun vazıının organize bir cemiyeti kastettiğini ortaya koymaktadır. Zira organize bir cemiyet kurulmuş olmadıkça onun dağılmasına karar vermek bahis mevzuu olmaz. Veya muvazaa şeklinde veya sahte nam altında kurulmasından bahsedilemez.

Bütün bu izahattan ortaya çıkmış olan hakikat şudur: Turk Ceza Kanununun 163. cü maddesinde sözü geçen cemiyet, cemiyetler kanununun anladığı ve birinci maddede zikredildiği üzere organize bir cemiyettir. Ve asistan Çetin Özeğin aksi şekildeki mütalaası gerçeğe uygun değildir. T. C. K. nun 141. ci maddesinde tarif edilmiş olan cemiyet şekli ise sadece o maddeye münhasır ve hususi bir tariftir. T.C.K. nun 163. cü maddesine teşmiline hukuken imkân yoktur ki, Bursa İkinci Ağır Ceza Mahkemesinin E. 965/25, K. 965/77 sayılı ve

29 6 1965 tarihli hukuka bağlı bir zihniyetin en mükemmel örneklerinden birisini teşkil eden kararından nakledeceğimiz cümleler asistan Çetin Özeğin cemiyet tarifi ile ilgili olarak ileri sürdüğü iddiaya verilecek en son ve en mükemmel cevap olacaktır. Bursa Kararında aynen şöyle denilmektedir:

141. ci maddedeki cemiyetin iki veya daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleriyle vücud bulacağı açıklanmak suretiyle cemiyetin varlığının kabulü için fiili cemiyet kurmanın yeterli olacağı, cemiyetler kanununa göre kurulmuş bir cemiyetin, başka bir deyimle organize cemiyetin var olmasına lüzum olmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

Türk Ceza Yasasının 163. cü maddesinin bir ve ikinci fıkralarında anılan cemiyetin 141. ci maddede tanımlanan cemiyet olduğu kanısına kıyas yoluyla varılması mümkün görülmemektedir. Önce 141. ci maddedeki cemiyeti o maddeye münhasır kalmak üzere tarif edilmiş bulunmasına ve bu maddede 163. cü maddenin 3.cü fıkrasında yazılı olduğu gibi «Dağılmaları emredilmiş olan yukarıda yazılı cemiyetler» tarifi bulunmamasına 163.cü maddedeki «Dağılmaları emredilmiş yukarıda yazılı cemiyetler» tabirinden bu cemiyetlerin cemiyetler kanununa göre kurulmuş varlıklar olduğu kolaylıkla istihrac olunmasına, zira cemiyetler kanununa göre kurulmamış yani fiilen kurulmuş bir cemiyetin bir emirle dağıtılmasının mümkün olmamasına göre 163. cü maddede anılan cemiyet deyiminin, cemiyetler kanununa göre kurulmuş ve cemiyet olması iktiza ettiği fiili cemiyetin var oluşu halinde bu maddenin uygulanamıyacağı yolundaki yorum isabetli görülmektedir.

Bu durumda Nurculuk diye kurulmuş bir cemiyet olmamasına ve sanığın başka nam altında ve başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olup bu cemiyetin amaçlarını değiştirdiği veya muvazaa yoluyla başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olduğu iddia edilmediğinden maddedeki kanuni unsurlardan cemiyet unsuru da gerçekleşmemiş bulunmaktadır.»

Nurculuğun, bir tarikat, mezhep veya cemiyet olmayıp Risale-i Nur Külliyatiyle İslâmî imana hizmet gayesini güden

ve siyasi bir maksat takip etmiyen ve tahkiki iman dersi veren birleştirici bir dini ekol olduğunu kabul eden mahkemelerin beraet kararları vermesi karşısında 163.cü maddedeki cemiyetin, cemiyetler kanununa göre kurulmuş olması gereken bir cemiyet olmayıp, fiilen teşekkül eden cemiyetlere matuf olduğu iddiasını kabul ettirip Nurculuğu da fiili bir cemiyet şeklinde göstermek suretiyle ceza sahasına sokmak isteyenlere yardım edeceğini uman asistan Çetin Özek zihniyetine karşı hangi şekilde olursa olsun, Nurculuğun kanunun tecrim sahasına giren ve siyasi gaye takib eden bir cemiyet olmadığını belirten Bediüzzamanın müdafaalarından nakledeceğimiz kısımlarla mukabele edecek ve bu suretle de iddialarının hiçbir şekil ve surette elle tutar yeri olmadığını ve kitabında ileri sürdüğü görüşlerin de hukuki bir karara mesned olmak değerinden mahrum olduğunu bir kerre daha göstermiş olacağız.

Cemiyetçilik iddialarına karşı Bediüzzaman demiştir ki:

«Reis Beyefendi

Kararnamede üç madde esas tutulmuş. Birisi: Cemiyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şakirtlerini ve benimle görüşenleri veya okuyan ve yazanlarını ayniyle işhad ediyorum. Onlardan sorunuz ki: Ben hiçbirisine dememişim «Bir cemiyet-i siyasiye veya cemiyet-i Nakşiye teşkil edeceğiz.» Daima dediğim budur: Biz imanımızı kurtarmağa çalışacağız. Umum ehl-i iman dahil oldukları ve üçyüz milyondan ziyade (şimdi altıyüz elli milyon) efradı bulunan bir mukaddes cemaat-ı İslâmiyeden başka mabeynimizde medar-ı bahis olmadığını ve Kur'anda Hizbullah namı verilen ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi Kur'ana hizmetimiz için Hizbul Kur'an, Hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnamede bu mana murad ise bütün ruhumuzla kemal-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murad ise, onlardan haberimiz yoktur.

Eğer mabeynimizde dünyevi bir cemiyet olsaydı bu derece benim yüzümden zarar görenler elbette kemal-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek nasıl ben ve biz İmam-ı Gazali ile

irtibatımız var, kopmuyor, çünki uhrevidir. Öyle de bu mâsum ve sâfi ve halis dindarlar benim gibi bir biçareye iman derslerinin hayrı için bir kuvvetli alaka göstermişler. Bu asılsız, mevhum bir cemiyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son Sözüm: «Hasbünallahü Ve ni'mel Vekil»

«Bu insafsızları aldatan ve hiçbir münasebeti olmayan bir siyasi cemiyet vehmini veren üç maddedir:

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerim benim ile kardeş gibi şiddetli alakadar olmaları bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nurun bazı şakirtleri, her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden cemaat-ı İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cemiyet zannedilmiş. Halbuki o mahdut üç-dört şakirdin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede halis bir kardeşlik ve uhrevi bir tesanüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar kendilerini dalalet ve dünyaperestlikte bildiklerinden ve hükümetin bazı kanunlarını kendilerine müsaid bulduklarından fikren diyorlar ki; herhalde Said ve arkadaşları, bizlere ve hükümetin bizim medenice nameşru hevesatımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise muhalif bir cemiyet-i siyasiyedirler.

Ben de derim: Hey bedbahtlar! Dünya ebedi olsaydı ve insan içinde daimi kalsaydı... ve insani vazifeler yalnız siyaset bulunsaydı belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi siyaset-vari ve mübarezekârane bulacaktınız. Hem farz-ı muhal olarak eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksadlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye ki-şeytan da bunu inandırmağa çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez-Haydi böyle de olsa madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilemiyor ve hükümet ele bakar, kalbe bakmaz. Ve herbir hükümette şiddetli muhalifler bulunur. Elbette yine adliye kanunu ile bizleri mes'ul etmezsiniz.» (Şualar-Denizli Müdafaasından)

«Evvela, aslı faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet namını masum ve siyasetle hiç alakaları olmayan Risale-i Nur Talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve ahiretinden başka hiçbir maksadları bulunmayan biçareleri, o cemiyetin naşiri, veya faal bir ruknü veya mensubu veya Risale-i Nuru okumuş veya okutmuş ve yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek nekadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat'i bir hücceti şudur ki: Kur'an aleyhine yazılan Doktor Duzinin ve sair zındıkların muzır eserlerini okuyanlara «hürriyet-i ilmiye» düsturu ile bir suç sayılmadığı halde, hakikat-ı Kur'aniyeyi ve imaniyeyi öğrenmeğe gayet muhtaç ve müştak olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nuru okumak veya yazmak bir suç sayılmış...»

«İman-ı tahkikinin gayet kudsi ve hiçbir şeyle zedelenmesi caiz olmayan hizmeti bozmak ve ağraz-ı siyasi ile çürütmeyi en büyük cinayet telakki ederek şeytandan kaçar gibi siyasetten kaçan ve on seneden beri (Euzu Billahi mineşşeytanı Vessiyase)ti kendine düstur eden ve hileyi hilesizlikte bulan, asabi ve bilaperva esrarını faş eden; on sene koca Isparta Vilayetinin hassas ve cessas memurlarına böyle teşkilat sezdirmeyen bu adamdan «böyle bir teşkilat var ve siyasi bir dolabı çeviriyorsunuz» diyenlere karşı yalnız ben değil, belki Isparta Vilayeti ve bütün beni tanıyanlar, belki bütün ehl-i akıl ve vicdan, onların iftiralarını nefretle karşılar ve garazkâr plânlar ile onu itham ediyorsunuz diyecekler.

Mes'elemiz imandır. İman uhuvveti ile bu memlekette ve Ispartanın yüzde doksan dokuz adamlariyle uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise ekser içinde ekalliyyetin ittifakıdır. Bir adama karşı doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğer, gayet insafsız bir dinsiz, herkesi, haşa kendi gibi dinsiz tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder.

Benim gibi bir insanın; on sene ve belki yirmi-otuz sene zarfında, yirmi-otuz değil, belki yüz, belki binler talebesi, sırf iman ve hakikat ve ahiret noktasında onunla fedakârane bağlansa ve ahiret kardeşleri olsalar çok mudur? Ve

zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkide cevaz verir mi? Ve bunlara cemiyet-i siyasiye nazariyle bakabilir-mi?

Şimdi (yalanları meydana çıktıkça, kurdun keçiye bahane bulması nevinden bahaneleri bulup, memurin-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu mes'elede çok dikkata ve ihtiyata muhtaç olduklarını... hatırlatıyorum.) Asıl ittiham edilecek onlardır ki, hükümetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla bir yalancı cemiyet maskesi altına bazı safdil mâsumları, biçareleri tehyic ederek küçük bir hâdise çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip hükümeti şaşırtır, çok masumları ezdirir, memlekete büyük zarar verir, kabahatı başkalara yükler..

Efendiler! Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için pek musırrane ileri sürdüğünüz cemiyetçilik ittihamına karşı pek çok kat'i cevaplarımızı Ankara Ehl-i Vukufunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccüpte bulunurken kalbime bu mânâ geldi: Madem hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı; ve fıtrat-ı beşerîyenin bir hacât-ı zaruriyesi ve aile hayatından ta kabile ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli rabıta ve her insanın ve kâinatta gördüğü ve tek başına mukabele edemediği medar-ı zarar ve hayret ve insani ve İslâmî vazifelerinin ifasına mani maddi ve manevi esbabın tehacümatına karşı bir nokta-i istinad ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşane cemaat ve toplanma ve samimane uhrevi cemiyet ve uhuvvet, siyasi cephesi olmadığı halde ve bilhassa hem dünya, hem din, hem ahiret saadetlerine kat'i vesile olarak iman ve Kur'an dersinde halis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık, vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesanüd taşıyan Risale-i Nur şakirdlerini pek çok takdir ve tahsine şayan ders-i imanda toplanmalarına cemiyet-i siyasiye namını verenler elbette ve her halde ya gayet fena bir surette aldanmış veya gâddar bir anarşisttir ki, hem insaniyete vahşi-

yane düşmanlık eder, hem İslâmiyete nemrudane adavet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşistliğin en bozuk ve mütereddî tavrı ile husumet eder, ve bu vatana ve millete ve hakimiyet-i İslâmiyeye ve dini mukaddesata karşı mürtedane ve mütemerridane, anudane mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmağa çalışan elhannas bir zındıkdır ki, hükümeti iğfal ve adliyeyi şaşırtır, ta o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimal ettiğimiz manevi silahlarımızı kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Efendiler, Reisbey, dikkat ediniz! Risale-i Nuru ve şakirdlerini mahküm ètmek, doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına hakikat-ı Kur'aniye ve hakaik-i imaniyeyi mahküm etmek hükmüne geçmekle bin üçyüz seneden beri her senede üçyüz milyon onda yürümüş ve üçyüz milyar Müslümanların hakikata ve saadet-i dareyne giden cadde-i kübralarını kapatmağa çalışmakdır ve onların nefretlerini ve itirazlarını kendinize celbetmekdir. Çünkü o caddede gelip gidenler, gelmiş-geçmişlere dualar ve hasenatlariyle yardım ediyorlar. Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyamet kopmağa vesile olmaktır. Acaba mahkeme-i Kübrada bu üçyüz milyar davacılar karşısında sizden sorulsa ki: «Doktor Duzinin, baştan nihayete kadar serapa İslâmiyetiniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve frenkçe «Tarih-i İslâm» namındaki eseri ki, zındıkların kütüphanelerindeki eserlerine, kitaplarına ve serbest okumalarına ve o kitapların şakirtleri kanununuzca cemiyet şeklini almalariyle beraber, dinsizlik veya komünistlik veya pek eski ifsad komitecilik gibi siyasetinizce muhalif cemiyetlerine ilişmiyordunuz, neden hiçbir siyasetle alakaları olmayan ve yalnız iman ve Kur'an cadde-i Kübrasında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebediden ve haps-i münferidden kurtarmak için Kur'anın hakiki tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara hiçbir siyasi cemiyetle münasebeti olmayan o halis dindarların birbiri ile uhrevi dostluk ve uhuvvetlerine cemiyet namı verip ilişmiş-

siniz? Onları pek acip bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz.» dedikleri zaman ne cevap vereceksiniz? Biz de sizden soruyoruz, ve sizi iğfal eden ve adliyeyi şaşırtan ve hükümeti bizimle vatana ve millete zararlı bir surette meşgul eyliyen, muarızlarımız olan zındıklar ve münafıklar... hem sizi iğfal, hem hükûmeti işgal, hem bizi perişan ederek hâkimiyet-i İslâmiyeye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Efendiler! Siz ne için sebebsiz bizimle ve Risale-i Nurla uğraşıyorsunuz. Kat'iyyen size haber veriyorum ki, ben ve Risale-i Nur, sizinle değil mübareze, belki sizi düşünmek dahi vazifemizin haricindedir. Çünki Risale-i Nur ve hakiki şakirtleri elli sene sonra gelen nesl-i atiye gayet büyük bir hizmet ve onları büyük bir vartadan ve millet ve vatanı büyük bir tehlikeden kurtarmağa çalışıyorlar. Şimdi bizimle uğraşanlar, o zaman kabirde elbette toprak oluyorlar. Farz-ı muhal olarak o saadet ve selâmet hizmeti bir mübareze olsa da, kabirde toprak olmağa yüz tutanları alakadar etmemek gerektir.

Evet, hürriyetçilerin ahlak-ı içtimaiyede ve dinde seciye-i milliyede bir derece laubalilik göstermeleriyle yirmi-otuz sene sonra dince, ahlâkça, namusca şimdiki vaziyeti gösterdiğinden, şimdiki vaziyette elli sene sonra bu dindar, namuskâr, kahraman seciyeli milletin nesl-i âtisi seciye-i diniye ve ahlak-ı içtimaiye cihetinde ne şekle girecek elbette anlıyorsunuz. Bin seneden beri bu fedakâr millete bütün ruh u canıyla Kur'anın hizmetinde emsalsiz kahramanlık gösterdikleri halde, elli sene sonra o parlak mazisini dehşetli lekedar, belki mahvedecek bir kısım nesl-i âtinin eline elbette Risale-i Nur gibi bir hakikati verip o dehşetli sukuttan kurtarmak en büyük vazife-i milliye ve vataniye bildiğimizden, bu zamanın insanlarını değil o zamanın insanlarını düşünüyoruz.

Kat'iyyen size beyan ediyorum ki, hiçbir cemiyetçilik ve cemiyetler ile ve siyasi cereyanlarla hiçbir alakası olmayan Nur Talebelerini cemiyetçilik ve siyasetçilik ile itham etmek doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anar-

şiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki, üç mahkeme (şimdi yüzlerce mahkeme) cemiyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur Risalelerinin beraetlerine karar vermişler....

Bu defa beni tevkif ederek Afyona getirmişlerdir. Mevkufum, isticvap altındayım. Bana şunları isnad ediyorlar:

1 — Sen siyasi bir cemiyet kurmuşsun.

2 — Sen rejime aykırı fikirler neşrediyorsun.

3 — Siyasi bir gaye peşindesin. Bunların esbab-ı mucibe ve delilleri de Risalelerimin iki üçünden on onbeş cümleleridir. Sayın Bakan, Napolyonun dediği gibi: «bana te'vili kabil olmayan bir cümle getiriniz, sizi onunla idam edeyim» Beşerin ağzından çıkan hangi cümle, te'villerle, cürüm ve suç teşkil etmesin? Bilhassa benim gibi yetmiş beş yaşına varmış ve bütün dünya hayatından elini çekmiş sırf ahiret hayatına hasr-ı hayat etmiş bir adamın yazıları elbette serbest olacaktır. Hüsn-ü niyete makrun olduğu için pervasız olacaktır.

Bunları tetkikle, altında cürüm aramak insafsızlıktır. Binaenaleyh bu yüz otuz Risalemden hiçbirisinde dünya işini alakalandıran bir maksad yoktur. Hepsi Kur'an nurundan iktibas edilen, ahiret ve imana taalluk eder. Ne siyasi ve ne de dünyevi hiçbir gaye ve maksad yoktur. Nitekim hangi mahkeme işe başlamışsa aynı kanaatla beraet kararını vermiştir. Binaenaleyh lüzumsuz mahkemeleri işgal etmek ve masum iman sahiplerini işlerinden güçlerinden alıkoymak vatan ve millet namına yazıktır.

Eski Said bütün hayatını vatan ve milletin saadeti uğrunda sarfetmişken, bütün bütün dünyadan el çekmiş, yetmiş beş yaşına gelmiş Yeni Said nasıl olur da siyasetle iştigal eder, buna tamamen siz de kanisiniz.

Birtek Gayem vardır: O da mezara yaklaştığım bu zamanda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses Âlem-i İslâmın iman esaslarını zedeliyor Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak ken-

disine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve Müslümanları imana dâvet ediyorum. Bu imansız kitleye karşı mücadele ediyorum. Bu mücahedem ile inşaallah Allah huzuruna girmek istiyorum. Bütün faaliyetim budur. Beni bu gayemden alıkoyanlar da korkarım ki bolşevikler olsun. Bu iman düşmanlarına karşı mücadele açan dindar kuvvetlerle elele vermek benim için m u k a d d e s bir gayedir. Beni serbest bırakınız. Elbirliği ile komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslahına ve memleketin imanına, Allahın birliğine hizmet edeyim.»

Nurculuğun mahiyeti hakkında asistan Çetin Özeğin ileri sürdüğü iddianın varid olmadığını, Nurculuğun kanunun yasak ettiği bir cemiyet olmadığını, siyasetle alakasının bulunmadığını, gayesinin İslâmî imanı kuvvetlendirmekten ibaret olduğunu isbat eden bir başka vesika olarak dinî sahada elli yılı mütecaviz bir zamandan beri neşriyat yapan Eşref Edip Fergan'ın: «Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk-Tenkit ve Tahlil» adlı eserinden nakilde bulunmak isteriz. Fergan sözü geçen eserinde kısaca diyor ki:

«Şöhreti memleketimizden tâ Hindistana kadar İslâm dünyasının her tarafını kaplayan, Almanyada namına Enstitü açılan bu zat kimdir? Hayatı, eserleri meslek ve meşrebi ne idi? Muhtelif halk tabakaları arasında şayan-ı hayret derecede kuvvetli rabıta husule getirmesinin sırrı ne idi? Bu bir tarikat mı? Bir cemiyet mi, yoksa siyasi bir teşekkül mü idi?

Gerek idari, gerek adlî bu hususta çok takipler yapıldı, derin tahkikatlar ve uzun ve müselsel mahkemeler cereyan etti. Ne tarikat, ne cemiyet, ne de siyasi bir teşekkül olduğu hakkında hiçbir neticeye varılamadı. En ufak bir delil bile elde edilemedi. Çünki bu bir tarikat değil, bir cemiyet de değil, siyasi bir teşekkül ise asla! O halde ne idi?

Bir savcının tahminine göre memlekette laakal beş-altı yüzbin kişi nasıl olmuş da bu şahsın etrafında toplanmıştı? Ve bu aded neden günden güne artıyordu? Evet ortada bir topluluk vardır. Fakat topluluk kanunun müdahele çerçevesi-

ne girmiyordu. Bir cemiyet gibi programı, teşkilâtı, âzası yoktu. Bir parti gibi siyasi bir programı ve teşkilata tabi değildi. Ve kaziye-i muhkeme haline gelen mahkeme kararları ile bu cihet tebeyyün ve tahakkuk etmişti. Böyle maddi yollardan gidilmek suretiyle daha senelerce tetkikat ve tahkikat yapılsaydı yine bir neticeye varılamazdı. Çünki bu, gönüllerde yaşıyan ruhi bir rabıta idi.

Ortada mes'uliyeti mucip, kanuna aykırı hiçbirşey yoktu. Ortada yalnız bir Risale-i Nur vardı... Bu Risaleler toplatıldı. Mahkeme marifetiyle bitaraf ehl-i vukuflara tetkik ettirildi. Bunlarda kanuna aykırı hiçbirşey görülmedi. Mahkeme karariyle teeyyüd eden bu hakikat kaziye-i muhkeme haline geldi... İşte ortada bu Risalelerden başka birşey yoktu. Ne tarikat, ne cemiyet, ne de siyasi bir parti. Arada dönen yalnız şu kelimelerdi: Üstad, Talebe, Risale-i Nur. Said Nursi Hazret-i Üstad. Risale-i Nuru okuyanlar da Talebe. Risale-i Nur Talebeleri.

Bunların en büyük şiarı siyasetle meşgul olmamalarıdır. Üstadın talebelerine verdiği derslerin fatihası şu idi: Biz ehl-i tarikat değil, ehl-i hakikatız. Rehberimiz Kur'an, şiarımız iman ve irfandır.

Filhakika bir Nur talebesinin imanı şayan-ı hayret derecededir. İman karşısında hayatın hiç kıymeti yoktur. Bütün gayeleri iman ve irfandır. Dünyevi hiçbir ihtirasları yoktur. Bu kadar iman ve fazilet sahibidirler. Feraiz-i İlâhiyeyi ifaya son derece itina ederler. Menahiden kat'iyyen içtinab ederler. Çalışkandırlar, hayatlarını kazanırlar. Büyük feragat sahibidirler. İman ve irfan yolunda hiçbir fedakârlıktan geri durmazlar. Üstadlarını hakikat ve irfan hususunda dahi-i zaman addederler. Üstadlarının nasihatlarına bütün varlıklariyle merbutturlar. Cemiyet, siyaset şiddetle yasak. Yalnız iman ve irfan var. Nur Talebelerinin hedefi imanı kurtarmak, kalblere İlâhi irfanı yerleştirmektir. Başka şey bilmezler ve düşünmezler bile.

Nur talebelerinin imanı irfana müsteniddir. Cehaletin en büyük düşmanıdırlar. Buna bir mektep (ekol) desek daha mü-

nasip olur. Belki de en doğrusu budur. Madem ki tarikat değil, cemiyet değil, parti değil. O halde iman ve irfan mektebi demek münasip olmaz mı?

Bu iman ve irfan mektebinin binası, programı, teşkilatı, tahsisatı, idaresi, merkezi, şubesi, amiri, memuru ...hiçbirşey yok. Hiçbir kayda tabi değil. Yalnız gönüller üzerine kurulmuş bir müessese. Zamanla, mekânla da mukayyed değil. Hududu yok. Bu mektebin yalnız bir kitabı var: Kur'an. Bütün ilhamları bu kitaptandır. Bu kitap bitmez, tükenmez bir irfan hazinesidir. Gelmiş-geçmiş ve gelecek bütün asırları doyurmağa bu hazine yeter. Nur Risaleleri bu hazinenin damlalarıdır. Kalbinde iman ve irfan olan her mü'min bu mektebin talebesidir. Hiç kimseden izin almadan, hiçbir kayda tabi olmadan bu mektebe girebilir. Çünki bütün mü'minler, bu mektebin tabii talebesidir. Nur Risaleleri birer derstir. Onları isterse kendisi istinsah eder, isterse hazır yazılmış veya basılmış olarak kendisine verilir. Artık o vicdaniyle başbaşadır. Arada hiçbir vasıta yoktur. Tarikatta olduğu gibi hiçbir şeyhe merbutiyeti yoktur. Nur Risalelerinin müellifi yalnız bir üstaddır. Dersini vermiştir, o kadar. Tıpkı bir üniversite hocası gibi.

Üstad Said Nursi, çok yüksek bir zekâ ve irfan sahibi idi. İmandan ibaret bir varlık. Mü'minler için bir iman ve irfan mektebine ihtiyaç duymuş. Kalbleri dalalet eşkiyasının taarruzundan koruyacak bir üniversite... Bunu gönüller üzerine kurmuş. Temelleri dünyalar yıkılsa yıkılmasın, sapasağlam yaşasın diye. Derslerini vermiş, kenara çekilmiş ...Ne ücret, ne ünvan, ne paye, ne tekaüdiye, ne heykel... Hiçbirşey istemiyor. Vazifesini yapan bir muallim, bir profesör gibi kalbi neş'e ile dolu olarak ecel-i mev'udunu bekledi, böylece nihayet Hakka kavuştu.

İşte Said Nursi Mektebinin, Said Nursi üniversitesinin mahiyeti bence budur. Talebenin her biri işiyle, güçüyle, yahut dersleriyle, tahsili ile meşgul. Kanuna aykırı en ufak birşey yok. Gönüller üzerine kurulan böyle bir irfan mektebinin kapanmasına imkân var mı?

Memleketin her tarafında milyonları aşan talebeleri, memleketin en faziletli evladlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şakirtleri pek çoktur. Yüzlercedir, binlercedir. Memleketin her tarafında bulunan milyonlarca Risale-i Nur Talebesinden hiçbirisinin hiçbir yerde asayişi muhil hiçbir hareketi, hiçbir vak'ası yoktur. Her Nur Talebesi hükümetin, nizam ve intizamın tabii birer muhafızıdır, asayişin manevi bekçisidir».

İhtisas sahibi bu şahsiyetin beyanı da bizi teyid etmekte ve asistan Özeği ise tekzib etmektedir. Evet, Nurculuk bir cemiyet değildir. İslâmî ve imanî bir ekoldür. Ve onun hasmı mütecaviz dinsizliktir, anarşistliktir, komünistliktir. ki, bunu başvekâlete bağlı Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Eserleri Tetkik ve Müşavere Kurulu da 29 6 1963 tarihli yazısında İstanbul 4. cü Ağırceza Mahkemesine hitaben şu şekilde bildirmiş bulunmaktadır:

«Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said Nursî adındaki zatın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı Kur'an-ı Kerim âyetlerini ele alarak Risale-i Nur namı ile yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır. Adı geçen eserler imanî fikirlerle birleştirmeğe çalışmaktadır.»

Askeri yargıtayın 961 2225-2187 sayılı ve 18. 12 1961 tarihli ilamıyla tasdik edilmiş bulunan Millî Savunma Bakanlığı İstanbul Örfi İdare Kumandanlığı 3. Numaralı Askerî mahkemesinin 961 37-18 sayılı ve 16 10 1961 tarihli kararı asistan Özek ve benzerlerinin iddialarının varid olmadığını belirten yüzlerce karardan sadece bir tanesidir. Sözü geçen kararda Nurculuk mevzuunda aynen şöyle denilmektedir:

«Nurcuların gizli cemiyetine girmek iddiasına gelince: Böyle bir cemiyetin kanunen ve resmen teşekkül etmiş olduğuna ve mevcudiyetine dair delil olmadığı gibi, tatbikatta da dosyada bulunan emsal kararlara göre bir kayda tesadüf edilmemiştir.

Bilakis Nurcuların ibadet gayesinden ayrı olarak, toplanıp bir organizasyonla cemiyet teşkil etmedikleri, aralarında

aynı kitapları okumanın neticesi olarak maddilikten mücerred, manevi bağlılık suretinde bir birliğin mevcut olduğu. Nurculuğun resmi veya gayr-ı resmi bir cemiyet ve tarikat olmadığı; Nurcuların siyasi bir hüviyeti olmayan bir din adamı hakkındaki müsbet kanaatlarını ifade etmelerinin, bir şahsı mücerred dini zaviyeden medh ü sena ve müdafaa etmeleri, bu mevzuda fikir, mütalâa dermeyan etmeleri, toplanıp konuşmalarının suç teşkil etmiyeceği, lâikliğe aykırı sayılmıyacağı, bilakis vicdan ve fikir hürriyetinin kendilerine tanıdığı hak ve serbestiyetle hareket ettikleri anlaşılmıştır.»

Baştan bugüne kadar yapılan araştırmaların, Nurculuğun siyasi maksadı olduğu iddiasını teyid edemediğini ise, İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 963 207-249 sayılı ve 26 11 1963 tarihli kesinleşen kararındaki şu cümle isbat etmektedir:

Geçmişteki haliyle Nurculukta devletin içtimai, siyasi ve hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak veya siyasi menfaat ve şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı görülmemektedir. Bizatihi suç olmayan bir cereyanı övmek, onun kurucusu sayılan bir zatı methetmek şüphesiz kanuna aykırı bir fiil olarak kabul ve tavsif edilemez.»

Bütün bu izahatın ortaya çıkardığı birtek hakikat vardır: O da Çetin Özeğin iddiaları doğru değildir.

C — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk aleyhine bir delil olarak istimal ettiği matbualardan üçüncüsü ise, İlâhiyat Fakültesi asistanlarından Neda Armaner'in broşürüdür. Böyle bir broşürün Yargıtay kararında zikredilmiş olması da hayrete şayandır. Zira bu asistan meşhur ve maruf Sadettin Evrinin telkin ve teşviki ile İlahiyat Fakültesinde Neşet Çağatayın başkanlığında kurulan derme-çatma heyetin azalarından birisidir. Ve hakikatı araştırmak yerine Risale-i Nur Külliyatına, müellifine ve Talebelerine hücum etmekle vazifelidir. Binlerce sahifelik Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki bu 38 sahifelik broşurün Risale-i Nur Külliyatını okumamış kimseleri aleyhe çevirmek ve zihinlere şüphe

sokmak, tereddüde sevketmek niyetiyle kaleme alındığı ve asistan Özeğin isnadlarının bir kısmını tekrar ettiği görülmektedir.

Bu broşürde Bediüzzamana ait olmayan kitaplar Ona aitmiş gibi gösterilmiş ve hakikata aykırı isnadatta bulunulmuştur. Misâl: Ramazaniye Risalesi. Bu broşürde Risale-i Nur Talebesi olmayan şahıslara ait kitaplar Risale-i Nurla alâkalı gösterilmek suretiyle gerçeğe aykırı bir iddiada bulunulmaktadır. Ahmet Yücenurun «Mucize Nur» kitabı misalinde olduğu gibi. Bu broşürü yazanın Peygamberlikle velayeti, Vahy ile ilhamı ve mucize ile kerameti tefrik kabiliyetinden mahrum olduğu görülmektedir. Bu broşürün müellifinin Ebced ilmini inkâr ettiği görülmektedir. Bu broşürün müellifi Peygamber-i Zişan Aleyhissalatü Vesselamın bazı duaları, Mehdi ve güneşin tevakkufu ile ilgili Hadis-i Şerifleri inkâra cür'et etmektedir. Broşür müellifi, hususi duada bulunmayı veya mülhidlerin şerlerinden muhafaza için Cenab-ı Hakka tazarru ve niyazda bulunmayı suç saymaktadır. Broşür sahibi asistanın, Bediüzzaman Kur'anın hakiki bir tercümesinin yapılamıyacağı ve ancak mealinin verilebileceği tefsirin yapılabileceği mevzuunda Risaleleri olmasına rağmen onu eserine Kur'an tercümesi dediği yalanını ortaya atmakta, Bediüzzaman Said Nursi-Tarihçe-i Hayatı-Meslek Ve Meşrebi adlı eserin Önsözünü yazan âlim hayatta ve Medine-i Münevverede yaşadığı ve Türkiyede de bir kaç eserleri yayınlandığı ve erbabınca malum olduğu halde, bu şahsiyeti hayali bir şahıs gibi göstermekte ve bu suretle onun yazdığı Önsöz hakkında şüphe uyandırmağa çalışmakta, Bediüzzamanın çok kadınla evlenmenin şart olduğu söylediği yalanını tekrar etmekte, din adına hareketle İslama aykırılık ithamları imal ederken kendisi İslâmın teaddüd-ü zevcat gibi sarih âyetlerine muhalefet etmekte ve âyetlerin veya sair Arabî ibarelerin yazılması kanunen suç addedilmediği halde suç gibi göstermeğe çalışmakta ve dinî telkinlere marksistlerin iddialarına uygun olarak ve onların ağzıyla afyonlu telkinler demek suretiyle hakkında hüküm verilmesini kolaylaştırmaktadır.

a — Asistan Armanerin broşürunun ve Risale-i Nurun cifir ve ebcedle ilgili cephesi hakkındaki iddialarının ilmî değerden mahrum olduğunu isbat için bu mevzu üzerinde durmak isteriz:

Ebced meselesini de diline dolayan asistan Armaner Risale-i Nur Külliyatını bu noktadan suçlandırmak için bu noktadan gayret göstermektedir. Halbuki ebced ve cifir birer ilimdir. Kökü Peygamber-i Zişan Aleyhissalatü Vesselam ve daha eski devirlere istinad etmektedir. Bu ilim ulum-u müdevvene arasında yer almış bir ilimdir. Şöyle ki:

«Mukaddeme-i İbn-i Haldun» Tercümesinin 160. cı sayfasında: «İlm-i esrarül huruf» bahsinde «Elkevakib-ül Dürriye, Fil-Usul-i Cifriyye» adlı faslında, Muhyiddin-i İbn-i Arabi Hazretlerinden mevzuu ve tarifi nakledilmiştir. Keza «Şecere Şerhinde» Konevi Hazretlerinden İlm-i Cifrin mevzuu ayrı bir tarzda bahsedilmiştir. İbn-i Haldun da bu ilmin birçok kaide ve esaslarından bahsetmektedir.

«Keşşaf-ı Istılahat-ı Fünun»un Birinci cilidinin 223. cü sayfasında ilm-i cifrin tarif ve faideleri zikredilip «Seyyid-i Şerif-i Cürcani» hazretlerinin «Mevakıb Şerhi» nin maksad-ı sanisinde, Hazret-i Alinin cifir ilmine mahsus, «Cifir ve Câmia» adlı iki mühim eserinden bahsetmiştir. Bu kitaplarda, inkıraz-ı âleme kadar havadisi, ilm-i huruf tarifiyle beyan eyledi. Yani Hazret-i Ali Kıyametin kopacağı ana kadar olacak bütün mühim hâdiseleri ilm-i cifir yoluyla açıklamıştır. Hazret-i Alinin evladlarının da cifir ve câmiayı iyi bildiklerini aynı eser nakletmiştir.

Ali İbn-i Musa ile Me'mun arasında hâdisenin geçtiği, Me'mun, İbn-i Musanın sözünün olamıyacağını hesap ve cifir ile beyan ettiği ve vak'anın da Me'munu tasdik etmiş olduğu, «Keşşaf-ı Istılahat-ı Fünun»un Birinci cildinde mezkûrdür.

Ayrıca, Fazıl-ı Şehir Çelebinin «Keşf-i Zünun»un ikinci cildinin (c) maddesinde, ilm-i cifir bahsinde, bu ilimden bahsedilip Ali İbn-i Musa ile Me'mun arasındaki hâdiseyi de naklettikten sonra, bu ilmin bazı esasatından bahsetmiş. Ve Şeyh

Kemaleddin-i Şafii ismindeki zatın da bu ilme ait «El Cifr-ül Camiu vel Fevz-ül Amiü» ismindeki iki eserini de bildirmiştir.

Böylece bu davada şüphenin damarını kat' ve bütün ihtimalleri def ve ref eylemiştir. (Keşf-üz zünün, Cild 2. S. 591-592) Erzurumlu bir âlimin bir tetkik yazısından naklettiğimiz bu kısımdan sonra bu mevzuda Bediüzzamanın verdiği izahatı nakledebiliriz:

Bu hesab-ı ebcedi makbul ve umumi bir düstur-u ilmî ve kanun-u edebi olduğuna deliller pek çoktur. Burada yalnız dört-beş tanesini beyan edeceğiz:

B i r i n c i s i : Bir zaman Beni İsrail Âlimlerinden bir kısmı huzur-u Peygamberi'de Sürelerin başlarındaki (Elif Lam Mim) (Kâf, Ha, Ya, Ayn, Sâd) gibi mukattaat-ı hurufatı işittikleri vakit, hesab-ı cifri ile dediler: «Ya Muhammed, senin ümmetinin müddeti azdır.» Onlara mukabil Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm dedi: «Az değil.» Sair Sürelerin başlarındaki mukattaatı okudu ve ferman etti: «daha var» onlar sustular.

İ k i n c i s i : Hazret-i Alinin meşhur Kaside-i Celcelutiyesi, baştan nihayete kadar, bir nevi hesab-ı ebcedi ve cifri ile te'lif edilmiş ve öyle de matbaalarda basılmış.

Ü ç ü n c ü s ü : Câfer-i Sâdık ve Muhyiddin-i Arabi gibi esrar-ı gaybi ile uğraşan zatlar ve esrar-ı huruf ilmine çalışanlar, bu hesab-ı ebcediyi gaybi bir düstur ve anahtar kabul etmişler.

D ö r d ü n c ü s ü : Yüksek edibler, bu hesabı, edebi bir kanun-u letâfet kabul edip, eski zamandan beri onu istimâl etmişler. Hatta letâfetinin hatırı için iradi ve sun'i ve taklidi olmamak lâzım gelirken sun'i ve kasdi bir surette o gaybi anahtarın taklidini yapıyorlar.

B e ş i n c i s i : Ulum-u riyaziye ulemasının, münasebât-ı adediye içinde, en lâtif düsturları ve avamca hârika görülen kanunları bu hesab-ı tevafukinin cinsindendir. Hatta fıtrat-ı eşyada Fâtır-ı Hâkim, bu tevafuk-u hesabiyeyi, bir düstur-u nizam ve kanun-u vahdet ve insicâm ve bir medar-ı tenasüd ve iltifat ve bir nâmus-u hüsün ve ittisak yapmış.

Meselâ: Nasılki iki elin, iki ayağın parmakları, asabları, kemikleri, hattâ hüceyratları, mesamatları hesapça birbiriyle tevafuk eder. Öyle de, bu ağaç, bu baharda geçen bahardaki çiçek, yaprak, meyvece tevafuk ettiği gibi: bu bahar dahi, az bir farkla geçen bahara tevafuk eder. İstikbâl baharları dahi, mazi baharlarına ihtiyar ve irade-i İlâhiyi gösteren sırlı ve az farkla muvafakatları, Sâni-i Hâkim-i Zülcelâlin vahdetini gösteren kuvvetli bir şahid-i vahdaniyettir.

İşte madem bu tevafuk-u cifrî ve ebedi ve kanun-u ilmî ve bir düstur-u riyazi ve nâmus-u fıtri ve bir usul-ü edebi ve bir anahtar-ı gaybi oluyor. Elbette menba-ı ulum ve maden-i esrar ve fıtratın tercüman-ı âyât-ı tekviniyesi ve edebiyatın mu'cize-i kübrası ve lisan-ı gayb olan Kur'an-ı Mu'cizül Beyanın o kanun-u tevafukiyi işaratında istihdam, istimâl etmesi i'câzının muktezasıdır.»

b — Asistan Armanerin ilmî ve dinî kifayetsizliğinin delillerinden birisi de Hazret-i Mehdinin geleceği hakkındaki Hâdisleri inkâr etmesidir. İslâm Ansiklopedisinde «Kendisine rehberlik edilen... Kendisine Allah tarafından yol gösterilen, yani hususi ve şahsi bir tarzda Allahın himayetine nail olan... Allahın gösterdiği istikâmette kendi kendine hareket eden» insan şeklinde tarif edilen hazret-i mehdinin geleceği hakkında muhtelif rivâyetleri muhaddisler kitaplarında nakletmişlerdir. Ezcümle: Mesabih sahibi allame-i Begevi, Sünen-i Erbaadan, (Yani: Sitte-i Kütübün Dördünden) rivâyetettiği Hâdislerden bazılarının meal-i şerifleri şöyledir:

«Ümm-ü Seleme buyuruyor: Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm Hazretlerinden işittim ki; Buyurdular: «Mehdi benim zürriyetimden, Fatımanın evlâdlarındandır.», Kezâ Ebu Said-i Hudri buyuruyor ki: Peygamberimiz Aleyhissalâtü Vesselâm buyurdular: «Mehdi benim zürriyetimdendir. Cephesinin saçı dökülmüş (açık) burnu uzuncadır. Yer yüzünü adâletle dolduracak, nitekim ondan evvel zülum ve cevr ile dolduğu gibi.»

Allame-i Suyuti de «Cami-üs-Sagir» de bu ve diğer Hâdis-i

Şerifleri rivâyet etmiştir. Ayrıca «Mizanül Kübra» sahibi İmamül Arifîn Şârani (K. S.) «Kitab-ı Yevakid-ül-Cevahir» adlı eserinin ikinci cildinin 161 ve 162. ci sayfalarında birçok Hadîs-i Şerifleri zikretmekle beraber, Muhyiddin-i Arabî Hazretlerinden naklen şöyle buyuruyor:

«Hatta dünyanın ömrünün bitmesine bir gün kalsa, Allahü Teâlâ Hazretleri o günü uzatacak, tâ Peygamberimiz Efendimiz Hazretlerinin evlâdlarından bir zat gelsin.»

Gelecek olan o zatı, yani mehdiyi hülasaten şöyle tarif ediyor:

«Hazret-i Mehdi, Peygamberimize çok benziyecek. Raiyyetine adâletle muamele edecek, Onun alnı geniş, burnu uzuncadır. Dinin fetret zamanında gelecek. Cenab-ı Hakkın izniyle İslâma gelen hücumları defedecek. Allahü Teâlânın nusratı onunla beraber olacak. Sünnet-i Seniyeyi kendisine tatbik etmekle, Peygamberimizin (A. S.M.) tam izinden gidecek. O, dediğini yapacak ve yaptığını söyleyecek. Birçok şehirleri ilim ve irfânla fethedecek. Onun gelmesiyle bütün Müslümanlar ferahlanacak, insanlara Sünnet-i Seniyeye tabi olmayı emredecek. Putları kırıp hınzırları ve süfyanı kesecek. Allahı sevenler, O'nun emrine tabi olacak, dâvasına yardım edecekler. Onun gününde O'na uyanlar cahil, korkak, bahil olarak akşamlayıp; âlim, şecaatlı ve kerim olarak sabahlayacaklardır. Memleketin ağırlığını (iman kurtarma yükünü) üzerlerine alacak olan beşten çok, ondan az olmak üzere mânevi vezirleri olacak. O'na tabi olanlar Ashabın (R. A.) izinden gidecekler. Allaha olan ahidlerinde sadık olacaklar. Kendileri ârif olacaklar. Onların cihadları silâhla değil, fikirle olacaktır.»

Bu Hadis-i Şerife, Maarif Vekâleti tarafından 1954 yılında tab edilen ve Zakir Kadiri Ugan tarafından Türkçeye tercüme olunan İbn-i Haldunun «Mukaddime» isimli eserinde de geniş yer verilmiştir. Bu eserin İkinci Cildinin 152 ci sayfasındaki 53. cü faslın başlığı aynen şöyledir:

Fatıma evlâdından zuhuru beklenen Mehdi hakkında bilginlerin fikirleri ve bu mes'elenin açıklaması.»

Arzu edenler bu faslı okumak suretiyle aydınlanmış olurlar.

Bu mevzuda «Mektubat» adlı eserin 407. ci sayfasından Bediüzzamana sorulan suali ve onun verdiği cevabı nakletmek isteriz. Şöyle ki:

«S u a l : Ahirzamanda Hazret-i Mehdi geleceğine ve fesada girmiş âlemi ıslah edeceğine dair müteaddit rivâyat-ı sahiha var. Halbuki şu zaman cemaat zamanıdır, şahıs zamanı değil. Şahıs ne kadar dâhi, hatta yüz dâhi derecesinde olsa, bir cemaatin mümessili olmazsa, bir cemaatin şahs-ı mânevisini temsil etmezse, muhalif bir cemaatin şahs-ı mânevisine karşı mağlubdur. Şu zamanda -kuvvet-i velayeti ne kadar yüksek olursa olsun- böyle bir cemaat-ı beşeriyenin ifsadat-ı azimesi içinde nasıl ıslah eder? Eğer Mehdinin bütün işleri hârika olsa, şu dünyadaki hikmet-i İlâhiyeye ve kavanin-i Adetullaha muhalif düşer. Bu Mehdi meselesinin sırrını anlamak istiyoruz.

E l c e v a p : Cenab-ı Hak kemal-i Rahmetinden Şeriat-ı İslâmiyenin ebediyetine bir eser-i himayet olarak, herbir fesad-ı ümmet zamanında bir musiih veya bir müceddid veya bir halife-i zişân veya bir kutb-u azam veya bir mürşid-i ekmel veyahut bir nevi Mehdi hükmünde mübarek zatları göndermiş, fesadı izale edip, milleti ıslah etmiş; din-i Ahmediyi (A. S. M.) muhafaza etmiş. Madem adeti öyle cereyan ediyor; ahirzamanın en büyük fesadı zamanında elbette en büyük bir müçtehid, hem en büyük bir müceddid, hem hâkim, hem mühdi, hem mürşid, hem kutb-u azam olarak bir zât-ı nuraniyi gönderecek ve o zat da Ehl-i Beyt-i Nebeviden olacaktır. Cenab-ı Hak bir dakika zarfında beynessema-vel arz âlemini bulutlarla doldurup boşalttığı gibi, bir saniyede denizin, fırtınalarını teskin eder. Ve bahar içinde bir saatte yaz mevsiminin nümunesini ve yazda bir saatte kış fırtınasını icad eden Kadir-i Zülcelâl Mehdi ile de Âlem-i İslâmın zulumatını dağıtabilir. Ve vâdetmiştir. Vâdini elbette yapacaktır. Kudret-i İlâhiye noktasında bakılsa gayet kolaydır. Eğer dâire-i esbab ve hikmet-i Rabbaniye noktasında dü-

şünülse, yine o kadar makul ve vukua lâyıktır ki «Eğer Muhbir-i Sadıktan rivâyet olmazsa dahi, her halde öyle olmak lâzımgelir Ve olacaktır.» diye ehl-i tefekkür hükmeder.»

c — Asistan Neda Armanerin İslâmiyet adına tenkide çıkmış bir kimse imiş gibi görünmesine rağmen dua mevzuunda birbirlerine hususi surette de dua eden Risale-i Nur talebelerini tenkide kalkması ve hususî duanın dinen hatalı olduğunu iddia etmesi; ünvanının da teyid ettiği üzere İslâmî mevzulara vakıf olmadığını ve bu mevzularda ihtisasının bulunmadığını ortaya çıkarmış bulunmaktadır. Duanın hususî olması nasıl tenkid mevzuu yapılabilir? Bu suali cevaplandırmak için önce duanın ne olduğu üzerinde durmak gerektir. Öyle ise Bediüzzamanı dinliyelim, bakalım dua mevzuunda ne diyor:

«Ey insanlar duanız olmazsa ne ehemmiyetiniz var.» mealindeki âyetin beş Nüktesini dinle:

Birinci Nükte: Dua bir sırr-ı azim-i ubudiyettir. Belki ubudiyetin ruhu hükmündedir. Çok yerlerde zikrettiğimiz gibi dua üç nevidir:

Birinci Nevi Dua: İstidat lisaniyledir ki, bütün nebatat, tohumlar, lisan-ı istidad ile Fâtır-ı Hakîme dua ederler ki: «Senin nukuş-u esmanı mufassal göstermek için bize neşv ü nema ver, küçük hakikatımızı sünbülle ve ağacın büyük hakikatına çevir.»

Hem şu istidad lisaniyle dua nevinden birisi de şudur ki: Esbabın içtimaı, müsebbebin icadına bir duadır. Yani esbab bir vaziyet alır ki, o vaziyet bir lisan-ı hal hükmüne geçer. Ve müsebbebi Kadir-i Zülcelâlden dua eder, isterler. Meselâ: Su, hararet, toprak, ziya bir çekirdek etrafında bir vaziyet alarak, o vaziyet bir lisan-ı duadır ki, «bu çekirdeği ağaç yap, ya Halikımız.» derler. Çünki o mu'cize-i harika-i kudret olan ağaç, o şuursuz, camid basit maddelere havale edilmez, havalesi muhaldir. Demek içtima-ı esbab bir nevi duadır.

İkinci Nevi Dua: İhtiyac-ı fıtrî lisaniyledir ki; bütün zihayatların iktidar ve ihtiyarları dahilinde olmayan hacetlerini ve matlablarını ummadıkları yerden vakt-i münasipte onlara vermek için Halik-ı Rahimden bir nevi duadır. Çünki iktidar

ve ihtiyarları haricinde bilmedikleri yerden vakt-ı münasipde onlara bir Hakim-i Rahim gönderiyor. Fileri yetişmiyor, demek o ihsan dua neticesidir.

Elhasıl: Bütün kâinatta Dergâh-ı İlâhiyeye çıkan bir duadır. Esbab olanlar müsebbebatı Allah'dan isterler.

Üçüncü Nevi Dua: İhtiyaç dâiresinde zişuurların duasıdır ki, bu da iki kısımdır: Eğer ızdırar derecesine gelse veya ihtiyac-ı fıtriye tam münasebettar ise, veya lisan-ı istidada yakınlaşmış ise, veya sâfi, hâlis kalbin lisaniyle ise, ekseriyet-i mutlaka ile makbuldür. Terakkiyat-ı beşeriyenin kısm-ı azamı ve keşfiyatları bir nevi dua neticesidir. Havarik-i medeniyet dedikleri şeyler ve keşfiyatlarına medar-ı iftihar zannettikleri emirler, manevî bir dua neticesidir. Hâlis bir lisân-ı istidad ile istenilmiş, onlara verilmiştir. Lisan-ı istidad ile ve lisan-ı ihtiyac-ı fıtrî ile olan dualar dahi, bir mani olmazsa, ve şerait dahilinde ise daima mahbuldür.

İkinci kısım: Meşhur duadır. O da iki nevidir. Biri fiili, biri kavli. Meselâ çift sürmek fiili bir duadır. Rızkı topraktan değil, toprak hazine-i Rahmetin bir kapısıdır ki, Rahmetin kapısını olan toprağı saban ile çalar. Sair kısımların tafsilini tayyedip yalnız kavli duanın bir iki sırlarını gelecek iki-üç Nüktede söyleyeceğiz.

İkinci Nükte: Duanın tesiri azîmdir. Hususan dua külliyet kesbederek devam etse netice vermesi galiptir. Hatta denilebilir ki, Sebeb-i Hilkat-ı Âlemin birisi de duadır. Yani Kâinatın hilkatinden sonra başta nev-i beşer ve onun başında âlem-i İslâm ve onun başında Muhammed-i Arabî Aleyhissalâtü Vesselâmın muazzam olan duası, bir sebeb-i hilkat-i âlemdir. Yani Halik-ı Âlem istikbalde o Zatı nev-i beşer namına, belki mevcudat hesabına bir saadet-i ebediye, bir mazhariyet-i Esma-i İlâhiye istiyecek bilmiş, o gelecek duayı kabul etmiş, kâinatı halk etmiş. Madem duanın bu derece azim ehemmiyeti ve vüs'ati vardır. Hiç mümkünmüdür ki; binüçyüz elli senede, her vakitte nev-i beşerden üçyüz milyon cin ve ins ve melek ve ruhaniyattan had ve hesaba gelmez mübârek zatlar bilittifak Zat-ı Muhammedî Aleyhissalâtü Vesselâm hakkında

Rahmet-i uzmayı İlâhiye ve saadet-i ebediyye ve husûl-ü maksud için duaları nasıl kabul olmasın? Hiçbir cihetle mümkün müdür ki o duaları reddedilsin?

Madem bu kadar külliyet ve vüs'at ve devam kesbedip lisan-ı istidad ve ihtiyac-ı fıtrî derecesine gelmiş, elbette O Zat-ı Muhammed-i Arabi Aleyhissalâtü Vesselâm, dua neticesi olarak öyle bir makam ve mertebededir ki, bütün ukul toplansa, bir akıl olsalar, o makamın hakikatını tamamiyle ihata edemezler. İşte ey Müslüman! Senin rûz-i Mahşerde böyle bir Şefiin var. Bu şefiin Şefaatını kendine celbetmek için sünnetine ittiba et.

Eğer desen: Madem O Habibullahdır. Bu kadar salevât ve duaya ne ihtiyacı var?

E l c e v a p : O zat (A.S.M.) umum ümmetinin saadetiyle alâkadar ve bütün efrad-ı ümmetinin her nevi saadetleriyle hissedardır. Ve her nevi musibetleriyle endişedardır. İşte kendi hakkında meratib-i saadet ve kemâlat hadsiz olmakla beraber, hadsiz efrad-ı ümmetinin hadsiz bir zamanda, hadsiz enva-ı saadetlerini hararetle arzu eden ve hadsiz enva-ı şekavetlerinden müteessir olan bir zat elbette hadsiz salevât ve dua ve rahmete lâyıktır ve muhtaçdır.

Eğer desen: Bazan kat'i olacak işler için dua edilir. Mesela: Husuf ve küsuf namazındaki dua gibi. Hem bazan hiç olmayacak şeyler için dua edilir?

Elcevap: Başka sözlerde izah edildiği gibi, dua bir ibâdettir. Abd kendi aczini ve fakrını dua ile ilân eder. Zâhiri maksadlar ise o duanın ve ibâdet-i duaiyenin vakitleridir. Hakiki faideleri değil. İbâdetin faidesi ahirete bakar. Dünyevi maksadlar hasıl olmazsa, «o dua kabul olmadı» denilmez. Belki «daha duanın vakti bitmedi» denilir.

Hem hiç mümkün müdür ki, bütün ehl-i imânın, bütün zamanlarda mütemadiyen kemâl-i hulûs ve iştiyak ve dua ile istedikleri saadet-i ebediye onlara verilmesin ve bütün kâinatın şehadetiyle hadsiz rahmeti bulunan o kerim-i mutlak, o

Rahim-i Mutlak, bütün onların o duasını kabul etmesin ve saadet-i ebediye vücud bulmasın?

Ü ç ü n c ü N ü k t e : Dua-yı kavli-i ihtiyarinin makbuliyeti, iki cihetledir. Ya ayni matlubu ile makbûl olur veyahut daha evlâsı verilir.

Meselâ: Birisi kendine bir erkek evlâd ister. Cenab-ı Hak, Hazret-i Meryem gibi bir kız evlâdını veriyor. «Duası kabul olmadı» denilmez. «Daha evlâ bir surette kabul edildi» denilir. Hem bazan kendi dünyasının saadeti için dua eder. Duası ahiret için kabul olunur. «Duası reddedildi» denilmez. Belki «daha enfa' bir surette kabul edildi» denilir. Ve hakeza... Madem Cenab-ı Hak, Hakimdir; biz ondan isteriz, O da bize cevap verir. Fakat hikmetine göre bizimle muamele eder. Hasta, tabibin hikmetini ittiham etmemeli. Hasta bal ister, tabib-i hâzık sıtması için sulfato verir. «Tabib beni dinlemedi» denilmez. Belki ah ü fizarını dinledi, işitti, cevap da verdi; maksudun iyisini yerine getirdi.

D ö r d ü n c ü N ü k t e : Duanın en güzel, en lâtif, en leziz, en hazır meyvesi neticesi şudur ki: Dua eden adam bilir ki, birisi var ki, onun sesini dinler, derdine derman yetiştirir, ona merhamet eder, onun kudret eli herşeye yetişir. Bu büyük dünya hanında o yalnız değil, bir kerim Zat var, ona bakar, ünsiyet verir. Hem onun hadsiz ihtiyacatını yerine getirebilir ve onun hadsiz düşmanlarını defedebilir bir Zatın huzurunda kendini tasavvur ederek bir ferah, bir inşirah duyup, dünya kadar ağır bir yükü üzerinden atıp «Elhamdülillâhi Rabbil Âlemin» der.

B e ş i n c i N ü k t e : Dua, ubudiyetin ruhudur ve halis bir imanın neticesidir. Çünki dua eden adam duasiyle gösteriyor ki, bütün kâinata hükmeden birisi var ki, en küçük işlerime ıttılaı var ve bilir; en uzak maksadlarımı yapabilir; benim her halimi görür, sesimi işitir. Öyle ise, bütün mevcudatın bütün seslerini işitiyor ki, benim sesimi de işitiyor. Bütün o şeyleri o yapıyor ki, en küçük işlerimi de ondan bekliyorum, ondan istiyorum. İşte duanın verdiği halis tevhidin genişliğine

ve gösterdiği nur-u imânın halavet ve safiliğine bak. (Mektubat S. 275-278)

«İşte ey âciz insan ve ey fakir beşer! Dua gibi hazine-i rahmetin anahtarı ve tükenmez bir kuvvetin medarı olan bir vesileyi elden bırakma. Ona yapış, alâ-yı İlliyyin-i insaniyete çık, bir sultan gibi bütün kâinatın dualarını kendi duan içine al. Bir abd-i külli ve bir vekil-i umumi gibi «İyyake nesteinü» de, kâinatın güzel bir takvimi ol!... (Sözler. S. 306)

Duanın manâsını, mahiyetini ve hikmetlerini veciz bir şekilde açıklayan ve insanı abd-i külli olmaya dâvet eden Bediüzzamanın eserlerini okuyanların ayrıca birbirlerine hususi dua etmelerini, bu faziletli tavr-ı hareketlerini İslâmla bağdaştıramamış görünüp tenkide yeltenen asistan Neda Armanerin hareketinin İslâmi icaplara ne kadar aykırı olduğu izahtan varestedir.

Evet, Nur Talebelerinin birbirlerine hususan dua etmeleri, mü'minliğin ve Müslümanlığın muktezasıdır. Şe'ni ve şiarıdır. Dinimizin icaplarını yerine getirmiş olmaktır «Mü'minin mü'mine duası makbuldür» beşaret-i ulviyesinin lâzımını yerine getirmektir. Bu kudsî amele ve yüksek meziyete itiraz etmek İslâmı anlamamaktan ibarettir.

Her bir Müslüman umum mü'minlere dua edebildiği gibi, arzu ettiği her ahiret kardeşine veya kardeşlerine ismen ve tahsisen duacı olabilir. Bu hususta serd-i kelâm eylemek zaittir. Zira bir mü'min, diğer mü'min kardeşinin veya kardeşlerinin, anne-babanın evlâdına, evlâdın anne babasına, hatta anne ve babasının yakın dostlarına dua etmesine dâir tavsiyeler «Adâb-ı İslâmiye», «Nasayih-i İslâmiye» ve «İlmühal» gibi dini kitaplarımızda yazılıdır. Biraz İslâmi malûmat sahibi olan herkesçe malûm ve aşikârdır.

Hususî dua hususunda her işte olduğu gibi yol göstereninimiz yine Peygamber-i Zişân Aleyhissalâtü Vesselâm Hazretleridir. Nakl-i Sahih ile sabittir ki İmam-ı Ali hakkında «Yârab! Soğuk ve sıcağın zahmetini Ona gösterme.» Hazret-i Fatıma için «Açlık elemini ona gösterme.», diye dua eden Hazret-i Peygamberdir. (A.S.M.)»

«Allahım, Sa'da şifa ver, Allahım Sa'da şifa ver, Allahım Sa'da şifa ver» diye niyaz eden Peygamber-i Zişan dır. (A.S.M.)

Ashabdan birisinin cenaze namazını kıldıktan sonra «Allahım sen bunun Rabbisin ve onu sen yarattın. Ve onu hidâyete sen erdirdin. Müslüman ettin. Ve onun ruhunu sen kabzettin. Ve onun gizli, açık hallerini sen bilirsin. Biz ona şefaatçı geldik. Sen onu affet» diye dua-yı hususîde bulunan Peygamber-i Zişandır. (A.S.M.)

Bir başka Sahabe için yine «Ey Allahım!. Filân ibn-i filân senin hıfzındadır, onu kabir fitnesinden, cehennem ateşinden koru. Çünki sen Azimüşşan ehil ve vefayı sever ve öğersin. Ey Allahım! Onu affet, ona merhamet et. Sen Azimüşşan gafur ve rahimsin.» diye hususî duada bulunan Peygamber-i Zişandır. (A.S.M.)

Ey Allahım! Bana yardımcı yalnız sensin, senin yardımınla düşmanlarına saldırıyorum. Ve senin verdiğin kuvvetle savaşıyorum.

Ey kitabı gönderen ve ey bulutları yürüten ve ey hizipleri mağlub eden Allahım bize yardım et»

«Ey Allahım... Zulüm etmemden veya zülum olunmamdan sana sığınırım.»

«Allahım... Bana zulmedene karşı nusret ver. Ondan intikamımı al.»

«Allahım herkim ümmetim içinden bir işe tâyin olunur da onları sıkıntıya düşürürse sen de onları sıkıntıya düşür. Allahım, herkim ümmetim içinde bir işe tâyin olunur da onlara yumuşaklıkla muamele ederse sen de onlara yumuşaklık ile muamele et.» diye Cenab-ı Hakka dua eden Peygamber-i Zişandır. (A.S.M.)

«Hasbünallahu ve ni'mel vekil» (Allah bana kâfidir, o ne güzel vekildir.) diye Allaha teslim olan Peygamber-i Zişandır. (A.S.M.)

Müslüman bir kişinin din kardeşi için gıyabında ettiği dua kabul olunur.» buyuran Âlemlere Rahmet olarak gönderilen Peygamber-i Zişandır. (A.S.M.)

Ona uyan, O'nun yolundan yürüyen ve Onun yoluna dâvet eden mü'minlerin, onun gibi mü'min kardeşlerine dua etmelerini ona aykırı hareket şeklinde vasıflandırmasının sadece Yargıtay Ceza Genel Kurulunun iddiasına değer verdiği asistan Armanerin iddialarının ilmî bir değer taşımadığını isbat etmiş olduğu da izahtan vârestedir.

D — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk aleyhindeki kararının dayandığı matbualardan birisi de Sadettin Evrin tarafından hazırlanan ve Diyanet İşleri Başkanlığınınmış gibi gösterilen 24 sahifelik broşürdur. Ne şekilde hazırlandığı hakkında daha önce bilgi verdiğimiz bu broşür de çeşitli bakımlardan ilmî ve hukukî değerden mahrum bir matbuadır.

a — Diyanet İşleri, Risale-i Nur Külliyatı hakkında yüzlerce bitaraf rapor verdiği halde, siyasî maksadlarla hazırlanan bu broşürde başlangıçta bir çoğunun suretini de verdiğimiz raporlar Diyanet İşleri tarafından verilmemiş veya o raporları veren Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Danışma Kurulu değilmiş gibi bir tavır takınılmış ve Nurculuk hakkında bir müddet önce açılan kampanyayı müteakib siyasî baskı üzerine verilen birkaç raporu Diyanet İşlerinin bu eserler hakkındaki görüşünü aksettiren raporlarmış gibi göstermiş olan bu broşür, evvelemirde bu suretle hakikatı ketmeden bir vesika olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır.

b — Camilerde, mescidlerde asırlardır Kur'an-ı Kerim, Kur'an-ı Kerim tefsirleri ve sair dinî eserler okunageldiği halde bu broşürde camilerde tefsirlerin, muhtelif dinî eserlerin okunması suç imiş gibi gösterilmek suretiyle İslâmî âdetlere ve din hürriyetine darbe vurulmak istenmiş ve dinî bir makamın adı İslâma çekilmiş bir silâh haline getirilmiştir.

c — İslâm, bazı şeyleri giymemeyi icap ettirdiği ve yahudilere, hıristiyanlara, kâfirlere benzememek, İslâmın icaplarından olduğu ve «Men teşebbehe bikavmin fehüve minhüm» Hadîs-i Şerifi bu bakımdan hareket noktası teşkil ettiği ve âyet, Hadîs-i Şerif, icma-ı ümmet ve kıyas-ı fukahaya rağmen bu broşürde kisvenin imânla ilgisinin olmadığının protestan reformistlerini kıskandıracak şekilde müdafaa edilmiş olması

da broşürün İslâmî açıdan hiçbir değer taşımadığını isbata kâfidir.

d — Allaha isyan eden kavimlerin tufan, zelzele, ateş, kaht u gala ile helak edildikleri Kur'anda beyan edilmiş ve tarihçe tesbit olunmuşken ve Cenab-ı Hak, zulme maruz kalan mazlumların hakkını zâlimlerden mahkeme-i kübraya kalmadan çok defa bu dünyada almışken, dünya tarihinin kaydetmediği zulme maruz kalan mü'minlere zulüm vaktinde arzın titremesi, belâların ve felâketlerin sel gibi yağmasına dikkati çekmenin Diyanet İşleri Riyasetinin ismini istismar edenlerin garipsemeğe hakkı yokken, mahut Abdullah Cevdeti geride bırakırcasına Risale-i Nuru okuyanlara taarruza geçilmesi insanlık adına olduğu kadar, İslâm ve ilim adına da utanç verici bir harekettir.

e — «Gaybı yalnız Cenab-ı Hakkın bileceği» kaide-i esasiyedir. Fakat bu, Cenab-ı Hakkın bazı kullarına istisnaen gaybı bildirmesine mâni değildir ki, Taftazani «Şerhül Akaid»inde bu hususu şu şekilde ifade etmiş bulunmaktadır:

«Cenab-ı Hak kullarına gaybı izhar etmez. Fakat iltifat-ı Rabbaniyeye mazhar kıldıklarına gaybî olan şeyleri izhar etmesi buna münafi değildir.» (S. 292)

Bu ve bunun gibi İslâmî mevzulardan bîhaber görünürken yapılan haksız ittihamları ihtiva eden iki yüzlü broşürün hukukî bir karara mesned olmak kabiliyetinden mahrum olduğu aşikârdır. İhtiva ettiği isnadların hemen hepsi diğer broşürlere cevap verilirken karşılanmış olduğu için daha fazla üzerinde durmayı zait addederiz.

E — Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararında adının zikri bile kararı çürütmeye kâfi gelen sahte bir broşür daha vardır. Sırtlanların hâlet-i ruhiyesini aksettiren bu sahte broşürün ne şekilde hazırlandığını daha önce arzetmiş olduğumuz için onun hakkında sadece Eyüb Ekmekçi'nin şu cevabını nakletmekle iktifa edeceğim:

Çıkarılmış pür-iftira bir reddiye...
Muzaaf sahtekârlık çarpıyor göze...
Bâtıl besbelli bütün mahiyetiyle.
İsmi de.. hem güya, «Tuhfetürreddiyye»!.
Fakat.. değmiyor hakkında söz etmeğe,
Ehl-i hakdan aldı cevabı: «Tuh!» diye..

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkındaki kararının yolsuzluğunu, yâni bu kararın hukukî ve ilmî bakımdan neden değer ifade etmediğini, bu kararda hangi hukukî esaslara aykırı hareket edildiğini, gerçeğe aykırı ne gibi ittihamlarda bulunulduğunu, Yargıtay Kararında ve onun müstenidi olan matbualarda Bediüzzamanın şahsiyeti, Risale-i Nurun mahiyeti, Nur Talebelerinin gaye ve maksadı ile ilgili olarak ileri sürülen hakikate aykırı iddiaları, Risale-i Nurdan yapıldığı söylenen nakillerin ne derece hakikate uyduğunu, ne şekilde tahrifatta bulunulduğunu, Risale-i Nur hakkında yapılan takibat, verilen bilirkişi, raporları ve kararları nakletmek ve isnadlar, iddialar ve ithamlarla vakaları karşılaştırmak suretiyle ortaya çıkarmış bulunuyoruz.

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARINDAN SONRA NE OLDU?

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkında ekseriyetle verdiği kararın yolsuzluğunun bu şekilde ortaya çıkarılmasından sonra ne oldu? sualine Burdur Ağır Ceza Mahkemesi, bilirkişiler, Basın ve Adli Merciler bakımından ayrı ayrı cevap vermek icap etmektedir.

BURDUR AĞIR CEZA MAHKEMESİNCE VARILAN KARAR

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun tenkit edilen kararından sonra mahkeme duruşmaya devam etti ve bu dâvâ ile birleştirilmesine karar verilmediği için bozulan bir diğer dâvânın tevhid edilmesini müteakip, Burdur Ağır Ceza Mahkemesi Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararının yolsuzluğunu belirten layihamıza rağmen, usulî zarurete binaen sözü geçen karara uyduktan sonra yapılan duruşma esnasında çıkan 9/8 1966 tarihinde yürürlüğe giren 780 sayılı Af kanununun 9/A maddesine giren dâvâ mevzuu sebebiyle, mezkûr kanunun 1/A maddesi delaletiyle Türk Ceza Kanununun 97. maddesi mucibince davânın ortadan kaldırılmasına ve bilirkişiler tarafından suç unsuru ihtiva etmediği kabul ve ifade edilen Risale-i Nur Külliyatından RAMAZAN-İKTİSAT RİSALELERİ, NUR ALEMİNİN BİR ANAHTARI, MEYVE RİSALESİ, OTUZÜÇ PENCERE, YİRMİÜÇÜNCÜ SÖZ, HASTALAR RİSALESİ, NUR MEYVELERİ, HAŞİR RİSALESİ, İÇTİHAD RİSALESİ, UHUVVET RİSALESİ, KÜÇÜK SÖZLER, ASA-YI MUSA, NAMAZ TESBİHATI, adlı eserlerle BEDİÜZZAMAN SAİD NUR VE NURCULUK, NURCULUK HAKKINDA

BİR MÜLAKAT, NURCULUK HAKKINDA VESİKALAR, NURCULUK HAKKINDA TÜRK HÂKİMİNİN MİLLET ADINA VERDİĞİ KARARLAR-RİSALE-İ NUR HAKKINDA KARARLAR, RİSALE-İ NUR HAKKINDA EHL-İ VUKUF RAPORLARI, ÖRFÎ İDARE VE ASKERİ MAHKEME KARARLARI eserlerin *«bilirkişi tetkikatında suç unsuru ihtiva etmemeleri sebebiyle sanık ve müdafilerine iadesine»* Bilirkişi raporunda suç unsuru ihtiva ettiği kabul edilen kitaplar hakkında ise T. C. K. nun 36 ıncı maddesine istinaden ve 780 sayılı af kanununun 14 üncü maddesi gereğince müsaderesine karar vermiş bulunmaktadır. 21/9/1966 tarihinde verilen ve sureti aşağıda nakledilen Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin kararıyla, Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı esas dâvâsının 780 sayılı Af kanunu ile ortadan kalkması sebebiyle hukukî mesnedden mahrum kalmış ve fakat yine aynı kararla Risale-i Nur Külliyatından adları yukarıda zikredilen ve mahiyet ve muhtevalarının suç teşkil etmediği o dâvânın bilirkişileri tarafından beyan ve mahkemece kabul edilen mütalâaları gereğince iadelerine karar verilmiş ve bu karar muhkem kaziye halini almış. Kararı müteakip sözü geçen kitaplar adlî emanetten teslim alınmış bulunmaktadır.

BURDUR AĞIR CEZA MAHKEMESİNİN CEZA GENEL KURULU KARARINI MÜTEAKİP VERDİĞİ KARAR AYNEN ŞÖYLEDİR:

T. C.
BURDUR AĞIR CEZA MAHKEMESİ

SAYI

(K A R A R)

ESAS NO : KARAR NO : C. SAVCI NO :
1965 138 1966 107 1963 590

BAŞKAN : Fethi Çağatay (9797)
ÜYE : A. Faik Anış (10233)
ÜYE : Mehmet Kendir. (10478) (Ulvi Turgut mezun bulunduğundan Vekaleten 22/9/960 gün 39089 sayılı yazılariyle selâhiyetli.

C. SAVCI YARD. : Abdullah Çelebioğlu (12963)
ZABIT KATİBİ : Yıldırım Dinç (201)
DAVACI : K. H.

SANIKLAR 1 — MEHMET AKIN: Mustafa-Hatice oğ. 1341 Dğ. lu Yeşilova-Gökçekaya köyü 26 Hanede kayıtlı ve halen Burdur Burç mahallesi, Kışla köyü Cad. No: 24 de mukim, evli 4. çocuklu, okur yazar, duvarcı ustası, sabıkasız, İslâm, Türk.

2 — TEVFİK DİLEK : Abdullah-Emine oğ. 10/3/1936 Dğ.lu Isparta-Yalvaç Kazası Arabacılar Mah. 37 hanede kayıtlı ve mukim, suç tarihinde Burdur sıtma savaş teşkilâtında sürveyan, evli, çocuksuz, okur yazar, sabıkasız, İslâm, Türk.

3 — ALİ IŞIK : Osman-Ayşe oğ. 1337 Dğ. lu Burdur-Konak mahallesi 116 hane nüfusunda kayıtlı ve mukim, evli, 2. çocuklu, okur yazar, sabıkasız, Türk İslâm.

SANIK MEHMET AKIN VEKİLLERİ :

1 — BEKİR BERK : İstanbul Barosu avukatlarından

2 — GÜLTEKİN SARIGÜL: Antalya Barosu avukatlarından

SUÇ : Nurculuk ve lâikliğe aykırı propağanda yapmak

SUÇ TARİHİ : 18/2/1963 ve Nisan 1964 tarihlerinde

Nurculuk ve lâikliğe aykırı propağanda yapmak suçlarından yukarıda açık hüviyetleri yazılı sanıklar Mehmet Akın, Tevfik Dilek'in cezalandırılmaları için Burdur Sorgu Hâkimliğince düzenlenen 19 10 1963 gün 53 52 sayılı son tahkikat açılması kararı üzerine ve yine sanık Ali Işık hakkında da düzenlenen 10 8 1964 gün 21 38 sayılı son tahkikat açılması kararı üzerine tevhidli olarak, sanıkların yüzlerine karşı ve gayr-i mevkuf olarak yapılmakta olan açık duruşmaları sonunda: Mahkememizden verilen 17 1 1964 gün ve 116 39 sayılı beraet kararının temyiz edilmesi üzerine, Yargıtay 1. nci Ceza Dairesinin 25 9 1964 gün 1964 1543 sayılı ilâmı ile bozulmakla, yine mahkememizce eski kararda ısrar olunması üzerine, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 20 9 1965 gün 234 D-1 313 sayılı ilâmiyle hükmün bozulması üzerine: Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bozma ilâmına uyularak mahkememizce yeniden ve sanıkların yüzlerine karşı gayr-i mevkuf olarak yapılan açık duruşmaları sonunda:

OLURU KONUŞULDU : Hernekadar sanıklar Mehmet Akın, Tevfik Dilek ve Ali Işık'ın Nurculuk ve lâikliğe aykırı propağanda yaptıkları iddiasiyle T.C.K. nun 163. ncü maddesinin, 4. ncü fıkrası mucibince cezalandırılmaları için hakla-

rında son tahkikat açılmışsa da; Sanıkların işlemiş oldukları suçların tarihine, suçun sübutu halinde sanıklar hakkında tatbiki gereken kanun maddesine göre, 9/8/1966 tarihinde yürürlüğe giren 780 sayılı Af Kanununun 9/A maddesi şumulüne girmiş bulunduğundan sanıklar hakkında açılmış bulunan hukuk-u âmme dâvasının 780 sayılı Af Kanununun 1/A maddesi delaletiyle T. C. K. nun 97. nci maddesine göre **ORTADAN KALDIRILMASINA**; Sanıklardan harç ve muhakeme masrafı alınmasına mahal olmadığına, Burdur emanet memurluğunun 19/2/1963 gün 1963/14 ve 18/4/1964 gün 1964/16 sıra numaralarında kayıtlı bulunan kitaplardan: **(Ramazan-İktisat Risaleleri), (Nur Âleminin Bir Anahtarı), (Ramazan-İktisat Risalesi), (Meyve Risalesi), (33 Pencere Risalesi), (Meyve Risalesi), (23. ncü Söz Risalesi), Nur Âleminin Bir anahtarı Risalesi), (Hastalar Risalesi), (Ramazan Risalesi), (Ramazan-İktisat Risalesi), (Nur Meyveleri Risalesi), (Haşir Risalesi), (İçtihat Risalesi), (Küçük Sözler Risalesi), (33 Pencere Risalesi), (Küçük Sözler)** adlı kitap, **(Uhuvvet Risalesi) (Ramazan Risalesi), (33 Pencere Risalesi), (Tesbihat) (Asâ-yı Musa)** adlı Bediüzzamana ait kitap ve risaleler ile sanık müdafi avukatları mahkeme safahatlarında ibraz etmiş oldukları **«Risale-i Nur hakkında Kararlar»** kitabı, **«Adalet Mülkün temelidir»** adlı kitap, **«Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk»** adlı kitap, **«Nurculuk Hakkında Bir Mülakat»** adlı kitap, **«Türk Hâkiminin Millet adına verdiği Kararlar»** adlı kitap, **«Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk»** adlı kitab, **«Risale-i Nur hakkında Ehl-i Vukuf Raporları»** adlı kitap, **«Örfi idare ve Askeri Mahkeme Kararları»** adlı kitap, **«Nurculuk Ne diyor?»** adlı kitap, **«Nurculuk Hakkında Vesikalar»** adlı kitap ve yine **«Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk»** adlı kitaplar, tevhid edilen dosya ile birlikte bilirkişi tetkikatında suç unsuru ihtiva etmemeleri sebebiyle **SANIK ve MÜDAFİLERİNE İADESİNE**; Bunun dışında kalan diğer nurculuğa ait olup, bilirkişi tetkikatı sırasında suç unsuru ihtiva eden kitapların T. C. K. nun 36. ncı ve ahiren yürürlüğe giren 780 sayılı Af

Kanununun 14. ncü maddeleri gereğince müsaderesine Temyizi kabil ve isteğe uygun olarak 21/9/1966 tarihinde oybirliğiyle verilen karar sanıklardan Mehmet Akın ve Tevfik Dilek ile sanık müdafii Avukat Bekir Berk'in yüzlerine karşı, diğer sanık Ali Işık ile sanık müdafilerinin gıyaplarında alenen ve usulen tefhim kılındı. 21/9/1966

Başkan 9797 Üye 10233 Üye 10478 Katip 201

İşbu ilâm sureti aslının aynı olup, süresi içerisinde temyiz olunmamakla 28/9/1966 tarihinde kesinleşmiş bulunduğu tasdik olunur. 2/10/1968

Burdur Ceza Mahkemeleri Başkâtibi Y.

YARGITAY CEZA GENEL KURULU KARARINDAN SONRA BİTARAF BİLİRKİŞİLER NE DEDİLER

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararını müteakip girişilen tâkibat esnasında Bediüzzaman Said Nursînin Risale-i Nur Külliyatı hakkında Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararındaki iddiaların varit olmadığının ve bu kararın yolsuz bulunduğunun açıklanması üzerine mütalâasına müracaat edilen bilirkişiler dâvâ mevzuu addedilen Risalelerin İslâmî iman esaslarını açıkladığını, suç teşkil edecek mahiyette bulunmadığını beyanla müdafaayı te'yid etmişler ve yargıtayın bazı azalarının yanlış kanaata varmasına sebep olan Çetin Özek, Neda Armaner gibi bilirkişilerin iddialarının kabûle şâyân olmadığını isbat etmişlerdir. Bu mahiyette verilen yüzlerce rapor arasından emsal olmak üzere bazılarını müdafaayı teyid eden delilller olması bakımından aynen nakllediyoruz.

BİLİRKİŞİLER DİYOR Kİ:

— 1 —

Dosya No : 64/297

İstanbul, Birinci Ağır Ceza Mahkemesi Muhterem Başkanlığına

Sayın Erzurum Mahkemesinin 5/11/1964 tarih ve 964/87 sayılı talimat yazısı okundu ve ehl-i vukuf olarak bize tevdi edilen vazifenin; suç mevzuu olan yazıların, «İlmi makale mi, Nurculuk propağandası mı?» yoksa, «bir tenkid mahiyetinde mi?» olup-olmadıklarının tedkîki ve tedkikat sırasında, talimat yazısına ekli bilirkişi raporlarının da göz önünde bulundurulmasından ibaret olduğu görüldü.

Suç konusu yazılar incelendi :

1 — «Hür Söz» adındaki gazetenin 27. Eylül. 1963 tarihli nüshasındaki «NURCULUK VE BİZ» başlıklı yazı, Gazetenin muarızlarına karşı verilmiş olan bir cevabdan ibarettir. Yazıda, tafsilâta girişilmeden Nurculuğun Müslümanlıktan başka bir şey olmadığı belirtilmekte ve bu husus ilmî ve mantıkî bir ifade ile anlatılmaktadır. Burada herhangi bir propaganda unsuru olmadığı gibi; yazı, tenkîdî bir mahiyet de taşımamaktadır.

Adı geçen yazı ile ilgili 30/4/1964 tarihli raporda, «Nurculuğun tahlili» başlığı altında, tedkik konusu olan yazının dışına çıkılarak, Nurculuğa aid olduğu belirtilen eserlerden pasajlar almak suretiyle, bizzat Nurculuğun bir suç olduğuna hükmedilmiş ve mezkûr yazı da, «suç olan böyle bir cereyanı övmektedir.» denilerek, suç olan bir şeyi övmenin de suç olması gerekir, mantığına istinaden yazıda suç olduğu kanaatına varılmıştır.

Halbuki mevzuatımızca Nurculuğun suç olduğunu ifade eden bir vesika yoktur. Bu cereyanın suç olmadığına dair dini ve ilmi yetkiyi haiz makamlar ve şahıslar tarafından verilmiş bunca bilirkişi raporları ve yine Mahkemelerimiz tarafından verilmiş bunca beraet kararları meydanda iken, suç olduğunu söylemek indi bir hüküm değilse, en azından iddialı bir hüküm olur.

2 — «Hür Söz» Gazetesinin 12. Aralık. 1963 tarihli nüshasında «KURTULUŞ YOLU» başlıklı bir yazı vardır. Küfür ile imânın mücadele halinde olduğu bu dünyada, imânın hareketsiz kalamıyacağı tezini savunan bir yazı... Aşağıda bu yazıdan bâzı parçalar veriyoruz:

«— İmân, hareket ve kuvvet veriyor. Ezelden gelip ebede gidecek kanun-u İlâhi olarak akıp giden, hak ve bâtılın, hidâyet ve dalâletin, imân ve küfrün mücadelesinde, kalbimizdeki imân; durma, ilerle diyor. Elbette sırr-ı imân, «çalışın!» diyor. Bir vazifen var: Hilkati kavrayan ve kâinattaki deveran-ı ebede müteveccih hareketi sezenler, hareketsiz kalamaz. Ebede yönelecek; ezel, ebed sultanının emirlerini imtisal edecektir.»

«Bu imân bizden (bize) birleşmeyi, uhuvveti, el-ele, omuzomuza vermeyi emrediyor. Bu imân, dalâlet ve inkâr fırtınaları ile, bir nesli ifsada, kozmopolitleştirmeye, benliğinden alıkoymaya çalışan sapık ve solak bozguncuları, yıkıcı cereyanlara karşı, 20. ci asrın imân meş'alesi, Kur'an'ın sarsılmaz muhkem kal'ası Risale-i Nur dâiresine girmeyi, bu hakikatlar mecmuasını her an okumayı, okutmayı emrediyor.»

Bu ikinci fıkrada Risale-i Nur'ları okumaya işâret vardır. Ancak, burada Kanun ve kanun koyucunun anladığı mânâda, şahsi veya siyasi nüfûz ve menfaat temini derpiş eden bir propaganda olmadığı meydandadır. Yukarıda naklettiğimiz fıkra gibi, diğer fıkralar da dikkat-i nazara alınarak, yazı bir bütün olarak incelenirse, propaganda ile bir ilgisi olmadığı kolayca anlaşılır.

17 7 1964 tarihli raporu verenler, yukarıdaki fıkranın bir cümlesini ikiye bölerek, yarısından sonraki «...Kur'an'ın sarsılmaz muhkem kal'ası Risale-i Nur dairesine girmeyi... emrediyor.» kısmını alarak, «bu ifadelerde Nurculuk propagandasına, İslâm'ın kutsal kitabı olan Kur'an-ı Kerim'in âlet edilmek istendiği âşikârdır. Hem Nurculuk İslâmiyet demek değildir. Kur'anda Nurculuğa dair emir olduğu iddiası asılsızdır.» mütalâasını yürütüyorlar. Halbuki, cümlede, Kur'an'da buna dair bir emir olduğuna ait bir ifade yoktur. İmân,... emrediyor denilmektedir.

Biz yukarıda bu cümlenin tamamını naklettik. Cümle, «Bu imân, dalâlet ve inkâr fırtınalariyle... girmeyi emrediyor,» şeklindedir. Yani, emreden, mezkûr rapordaki Bilirkişilerin dediği gibi, Kur'an değil, imândır! Cümlede fâil; Kur'an kelimesi değil, imân kelimesidir. Bu çeşit bir anlam çıkardıklarının sebebi, raporda açıklanmamaktadır.

Aynı zamanda, yukarıda naklettiğimiz fıkralar, tarihsiz rapordaki mütalâaların da yersiz olduğunu isbat etmeye yeterlidir. Çünki, açık olarak birlikten, kardeşlikten, Kur'an'dan ve Tevhîd'den başka bir şeyin söz konusu edilmediği görülmektedir.

3 — 1. Ocak. 1964 tarihli «Hür Söz» Gazetesinin üçüncü sahifesindeki yazıda; kısmen Nurculuğun mahiyeti, bu cereyana yapılan tenkidlerin yersiz olduğu, bu Risaleleri gören İslâm âlimlerinin, Onların Kur'an'ın hakikatlı bir tefsiri olduğunu açıkladıkları ve bu Risalelerin, Kur'an'ın mânevî mu'cizesi olduğu ve Kur'anın hakikatlerinden başka bir şeyi aksettirmediği belirtilmektedir.

Nur Risalelerinin, Kur'an'ın tefsiri olup olmadığı mes'elesi, açıktır ki, dinî ve ilmî ihtisas isteyen bir mes'eledir. Herhangi bir ilim dalına mensub olan kimsenin buna hüküm vermeye salâhiyeti yoktur. Kaldı ki, bu mes'ele, mahiyeti i'tibariyle kanunu ilgilendiren bir unsur ihtiva etmemektedir. Söz konusu edilecekse, İslâmî ilimler çerçevesi dahilinde mü-

talâa edilir ve bir hükme varılır. Bu babda **DİYANET İŞLERİ REİSLİĞİ** tarafından verilmiş raporlar vardır. En salâhiyetli dinî makam olan bu müessesenin verdiği Raporların tedkiki neticesinde, bu hususta yetkili olmayan kimseler tarafından serdedilen tenkidkâr mütalâa ve hükümlerin değersiz ve isabetsiz olduğunu tesbit ettik. Bu hususta Diyanet İşleri Başkanlığı Müşavere ve İlmi Eserleri İnceleme Kurulu tarafından verilmiş olan 29. 6. 1963 tarih ve 326 sayılı Raporu zikretmekle iktifa ediyoruz:

Bir esere, «Kur'an'ın mânevî mu'cizesi» demek, bir bakıma iltibaslı bir ifadedir. Sözün özüne nüfûz etmek bakımından gaflet gösterenleri, yanlış tefsir veya tevillere sevkedebilir. Bununla birlikte o eserin Kur'an gibi mu'cize olduğunu ve belagatı bakımından taklid edilmezliğini iddia etmek anlamına asla gelmez. Bu sebeble, 17. 7. 1964 tarihli raporun üçüncü sahifesinde görüldüğü gibi, aslında mevcûd olmayan böyle bir iddiayı reddetmek lüzumu yoktur.

4 — 2. Ocak. 1964 tarihli Nüshada, «İSLÂM'DA AİLE» başlığı altındaki yazıda kadının örtünmesinin gerektiği söz konusu edilmektedir. Yazı, tamamen ilmî ve ahlâki bir yazıdır. Elbette Müslümanlığa göre «Kadının örtünmesi lâzım değildir» denilmiyecektir. Lâikliğe aykırı olduğuna gelince, bu garip bir hükümdür. Lâikliğin (nüdistlik) demek olduğunu iddia eden kimseye şimdiye kadar rastlanmamıştır ki, örtünmek lâikliğe aykırıdır denilebilsin.

5 — 3. Ocak. 1964 tarihli nüshada, «Bediüzzaman Diyor ki...» başlıklı yazıda, benlikten, şan ve şereften, makam sahibi olmaktan; zehirden kaçar gibi kaçmanın icab ettiğinden ve Nur Risalelerinin, okuyucuları bu gibi şeylerden korumak gayesini güttüğünden ve bu suretle imânları kuvvetlendirerek, o gibi çukurlara düşmekten kendilerini kurtaracaklarından söz edilmektedir. Burada Nurculuğun, ehl-i sünnetten ayrı, Devletin temel nizamlarını din esaslarına uydurmak isteyen bir cem'iyet olduğuna dair bir delil ve ifadeye rastlanmamaktadır.

K A N A A T İ M İ Z :

«H ü r S ö z» Gazetesinin diğer sayılarındaki yazılarıda birer birer inceledik. Yazılarda propaganda yoktur. Gerçi umumî mânâsiyle alınırsa, her yazı bir propaganda mahiyeti taşır; yazarın düşüncesini, okurlarına ulaştırma mânâsına gelen bir propaganda... Ancak, bir fikrin izahı, doğruluğunun isbatı, bilerek veya bilmeyerek yanlış anlaşılmış olan taraflarının ilmi ve mantıki ölçülerle düzeltilmesi, yapılan i'tiraz ve tenkidlere, akıl ve ilim ölçüleri dahilinde verilen cevablar, hiçbir zaman da yaygın mânâsiyle propaganda mahiyeti arz etmez. Ve bu çerçeve dahilinde her fert; insan haklarının, fikir ve vicdan hürriyetinin yalnız T. C. Anayasasınca değil., dünyaca kabul edildiği bir devirde, bu hakları kullanma yetkisini haizdir.

Mezkûr Gazetelerde yayınlanan dini inançlara, ahlâki ve insani prensiblere dair olan düşüncelere karşı i'tiraz edenlerin, kanun muvacehesinde ne kadar tenkid ve i'tiraz hakkı varsa, O düşünceleri yazan ve yayanların veya i'tirazları cevablayanların da, en azından o kadar o düşünceleri yazmağa, yaymağa ve cevablandırmağa hakkı vardır. Talimat yazısında bizden, tedkikatımızı yaparken, ilişikte olan Raporların da göz önünde bulundurulması istenmektedir. Bunları incelerken çoğunun, hareket noktasının aynı olduğunu tesbit ettik. Hepsi, aşağı-yukarı, (Nurculuk dini bir cem'iyettir. Nurculuğun aksiyon cephesi, devletin temel nizamlarını din esaslarına uydurmak gayesini gütmektedir.) şeklinde hülâsa edebileceğimiz kaziyeleri, peşin hüküm kabilinden, hilâfına imkân olmayan birer aksiyon gibi tesbit ediyor ve arkasından Nurculukla ilgili ne kadar yazı ve makale varsa, bütün bunlar, Nurculuğun övgüsünü taşıdıkları bahanesiyle «suç unsuru ihtiva etmektedir», mütalâasını yürütüyorlar.

Bizce esasen, Nurculuğu ve Nurculukla ilgili bir yazı veya eseri tedkik ederken, böyle bir hareket noktasının seçilme-

si isabetsizdir. Bu kıstasa göre, edebiyattaki meselâ (Öz-Türkçecilik) cereyanına cem'iyet mi diyeceğiz? Yahut san'atdaki (Kübizm) veya (Sür-realizm) cereyanlarına da mı cem'iyet adını vereceğiz? Bütün bunların: Nurculuk gibi, üstâdları, talebeleri, sempatizanları vardır.

Kanunda neye cem'iyet denildiği sarihtir. Ve bu, bir cem'iyet olsa idi, uzun boylu raporlara ve mütalâalara ihtiyaç kalmadan, cem'iyetler kanunu muvacehesinde durumu tesbit edilir ve hükmü verilirdi.

Devletin temel nizamları mes'elesi de; tedkîk ettiğimiz yazıların içinde mevcûd olan bir unsur değildir. İşlenilen konular: İMÂN, AHLÂK, İHLÂS, KARDEŞLİK, İBADET, DUA ve bunlara benzer konulardır ki, bunların hiçbirisinin temel nizamlarla bir ilgisi yoktur.. aykırılığı ise, daha hiç yoktur. Bu sebeble, tedkîk edilen yazılarda bir propaganda unsuru olmayıp, geniş anlamı ile ilmî, fikrî olduğu kanaatına ittifakla varılmıştır.

Hürmetle arz olunur.

BİLİRKİŞİ
Av. Bekir SADAK
Yük. İslâm Ens.
Öğretim Üyesi

BİLİRKİŞİ
Ali ÖZEK
Yük. İslâm Ens.
Öğretim Üyesi

BİLİRKİŞİ
M. Sabri SÖZERİ
Yük. İslâm Ens.
Öğretim Üyesi

Te'lifi Bediüzzaman Said Nursiye ait RİSALE-İ NUR Külliyatından «HAKİKAT NURLARI» isimli Kitap Yunak C. Savcılığınca uhdeme tevdi edilerek tetkiki istendi. Mezkûr Kitap; Dinî İlmî ve Felsefî yönden incelendikte, aşağıdaki kanaata varılmıştır.

1 — Kitabın tümü itibariyle mesnedi ve menşe'i tamamen Kur'an-ı Kerim Âyetleri ve Ehadis-i Peygamberi (Peygamberin sözlerini) tazammun ettiği gibi İslâmi inanç ve terbiye-i İslâmiye ile İslâmiyetin TEVHİD (Birleştirici) düsturunu en beliğ bir tarzda terennüm etmekte olduğu...

2 — Adı geçen kitap I. nci maddede bahsolunan ana hatları öylesine bir ifade tarzı ve üslûpla beyan ediyor ki (Ve İn Min Şey'in İllâ Yüsebbihu Bihamdihi ilh.) yani varlık âleminde hiç bir şey yoktur ki Cenab-ı Allaha Tesbih ve ibâdet etmesin. Meâlindeki Ayet-i Kerimenin ışığı altında nev'i beşeri bilhassa memleketimizdeki her sınıf insan kitlelerini gafletten ikaz ile fikri ve şehevani sapıklıklardan kurtararak, ülkemizdeki bilumum vâzı-ı kanunların da matlûbu bulunan, ciddiden teslim etmekliğimiz icabeden ahlâk-ı İslâmiye yoksunluğunu bertaraf ediş, üstün ahlâk seciyelerini yerleştirmekle beraber Siyonizm ve Komünizm gibi Anti İSLÂMİ gaye ve düşünüşlerle mücadele etmekte en kifayetli, ve liyakatli (İksir denecek kadar önemli) Âyet ve Hadislerin meal ve ruhlarından ilmi, Felsefi fikir ve hareket noktası tesbit ederek kemal-i dirayet ve liyakatle İslâmiyetin savunuculuğunu yapıyor ve Felsefe-i İslâmiyi en ilmi şekilde beyan ve özetliyor.

3 — Kitabın tümüne hâkim olan anafikrin bize verdiği kanaatı 12. inci sahifesinin 2. inci paragrafındaki kendi ibaresiyle izah mümkündür: «ALLAH İÇİN İŞLEYİNİZ, AL-

LAH İÇİN ÇALIŞINIZ, LİLLÂH, LİVECHİLLÂH, LİECLİL-LÂH, RIZASI DAİRESİNDE HAREKET EDİNİZ. O VAKİT ÖMRÜNÜZÜN DAKİKALARI SENELER HÜKMÜNE GEÇER» demektedir.

4 — Görülüyor ki: Kitap bu fikir etrafında ve bu çerçeve içerisinde beşeriyete gönderilen en son ve en mükemmel Din olan İslâm Dininin gaye ve hedeflerini kendisine mevzu, gaye ve hedef edinmiş olmakla; Kitabîdir, İslâmîdir, ilmî, felsefîdir ve ahlâkîdir. Kitabın muzır denecek bir günâ ciheti olmamakla beraber âzami tarzda zedelenmiş olan beşeriyetin İmânî ve Ahlâkî cephesindeki engin rahne ve derin yaralara merhem olacak bir kıymet ve istidadı vardır.

5 — Esasen Kitabın evvelce Diyanet İşleri Başkanlığının bünyesinde en ehliyetli ilim ve Din Adamlarını barındırdığı mevsimlerde Başkanlığın tetkiki ile zararsız ve faideli olduğu yönündeki kanaatımızı te'yit eden raporları da Kitabın zeylinde münderic olup, keza Temyiz Mahkemesince de lehde verilen karardan da bahsolunmaktadır.

6 — Bu durum müvacehesinde: T. C. Anayasasının 19. uncu maddesiyle Lâiklik ilkeleri mer'î kaldığı ve Kur'an-ı Kerim Tefsirlerine müteallik eserler ile Dinî Kitaplar memleketimizde okunduğu müddetçe, bu ve emsâli kitapların da okunması Kanunî bir mahzur teşkil edemiyeceği bedihîdir kanaatındayız.

İşbu rapor tanzim ve tasdik olunarak Yunak C. Savcılığına sunulur.

25/12/1965

Bilirkişi

Yunak Müftüsü

Süleyman Tanrıkulu

965/138-Erz. Ağır Ceza'da

Nu: 965/289 Hz.

İSTANBUL C. SAVCILIĞI BASIN BÜROSUNA

Şehrimizde yayınlanan Sebilürreşad isimli derginin 23/11/1965 tarihli nüshasında neşredilmiş bulunan (Onlar hezimetlerini kendi elleriyle hazırladılar), (Sayın Senatör Ahmet Yıldız'a Cevap), (Meğer hakikat bizim bildiğimiz gibi değilmiş...) isimli yazıların muhtevalarında suç teşkil eden bir hususun bulunup bulunmadığının tesbiti zımnında memuriyetinizce re'sen bilirkişi tâyin edilen hey'etimiz gerekli incelemeleri icra eylemek suretiyle ittifak haline varamamış olmakla, işbu ayrı raporumu takdim ediyorum:

1 — (Onlar hezimetlerini kendi elleriyle hazırladılar) başlıklı ve Eşref Edip imzalı yazıda Risale-i Nurlar hakkında halâ dâvâların devam edişi tenkid edilmekte, bu davâları C.H.P nin tahrik ettiği ve son iktidarın da muhtelif dâvâlar açtırdığı ileri sürülmekte ve hükûmetin ve meclisin bu akıma müdahale etmeyişi tenkid olunmaktadır. Bu tutumun hukuka aykırılığı ileri sürüldükten sonra, bir gizli kuvvetin dâvâları tahrik ettiği iddia edilmektedir. Bu gizli kuvvet yazara göre bir bolşevik komünisttir. Bu fikir ileri sürüldükten sonra Nurculara karşı havayı destekliyenin İnönü ve C.H.P. olduğu söylenmektedir. Yazara göre C.H.P. kendi ideolojisini bir din gibi takdim etmektedir. Bu tatbik tarzının ancak Çinde ve Rusyada olduğu söylenmek suretiyle zımnen C.H.P. nin Komünizm ideolojisini benimsediği ve telkin ettiği ileri sürülmektedir. Bundan sonra C.H.P. lilerin birbirine karşı oldu-

ğu, bunların çekiştikleri, C.H.P. nin bütün iktidarı devresinde dine karşı çıktığı, dine karşı olması sebebiyle Nurcularla mücadele ettiği, dinsiz bir devlet meydana getirmek istediği, seçimlerde dindarların C.H.P.sini yıktığı, C.H.P.nin Nurcuları idam etmek, yurt dışına sürmek, kamplara koymak gibi çareler düşündüğü ileri sürülmektedir.

Bu fikirler serdedilirken de dinî hisler ve dince mukaddes tanınan şeyler âlet olarak kullanılmaktadır. Ancak bu fikirler ileri sürülürken, muayyen bir siyasi teşekkül aleyhine hareket edilmekle beraber, yazarın kendisi, veya mensup olduğu bir siyasi parti veya siyasi teşekküle, siyasi nüfuz te'min ettiği tasavvur olunamaz. Zira, hadisede suçun tekevvün edebilmesi için, yazarın kendisi veya mensubu olduğu siyasi parti ve teşekküllere bir siyasi nüfuz temin etmesi gerekir. Mücerred C.H.P. sine karşı siyasi teşekküllere nüfuz te'min edici mahiyettedir diye yazıda suç mahiyeti görmeğe kanaatımızca imkân yoktur. Bu itibarla adı geçen yazıda suç unsurları tekevvün etmemiştir.

2 — (Sayın Senatör Ahmet Yıldıza Cevap) başlıklı yazıda yazar Eşref Edip, Ahmet Yıldızı Risale-i Nur'a hücum edenlere katılmakla suçlamakta ve Nurculuğa değil, Risale-i Nur Müellifinin yazmış olduğu kitap ve risaleleri bahis konusu ederek, Bunların adli askeri örfi dörtyüzotuzdört beraet kararı ile masumiyetlerinin sabit olduğunu, binlerce hâkimin bu yolda karar verdiğini, birçok bitaraf bilirkişilerin ve Diyanet müessesesinin de bu tarzda mütalâalar dermeyan ettiklerini, mezkûr risalelerin Kur'an-ı Kerim tefsir ve şerhinden ibaret olduğunu, okuyanları güzel ahlâka sevk ettiğini, vatandaşları İslâmi itikad ve ibadetlerin ifâsına, Sünnet-i Nebeviyeye itaate teşvik ve terğib ettiği, devletin nizam ve kanunlarını temel esaslarını ihlâl edecek mahiyette olmadığını, hiçbir menfaat ve nüfuz te'mini maksadının güdülmediğini, dinsizliğe ve Komünizme karşı Müslümanları mücadeleye davet ettiğini, hiçbir tahrik ve maddi kuvvet kullanmaksızın ruhi terbiye yo-

liyle İslâm dininin yükselmesi ve Kur'an-ı Kerimin anlaşılmasını istihdaf eden bir gaye güttüğünü, bunlar hakkında mahkemelerce verilen beraet kararlarının doğruluğunu, Yüksek Temyiz Mahkemesince de tasdik ve tasvib olunarak kaziye-i muhkeme haline gelen, mazlum, muvahhid, âbid ve zâhid bir şahıs ve eserleri hakkında hakaret-amiz cümleler yazmanın doğru olmadığını, memlekette tenkid edilecek komünizm, hıristiyanlık propagandası ve Hazret-i Aliyi ulûhiyet mertebesine yükseltmek konusundaki propagandalar dururken, kürtçülükle ve diğer isnad edilen hususlarla hiç alâkası olmadığı ileri sürülen Said Nursi ve onun eserlerine hücum etmenin yerinde olmıyacağını tenkid yollu ifade eylemektedir. Yazıda Nurculuk kelimesi geçmemektedir. Nurculuğun propagandası değil, Said Nursinin te'lifatına yapılan hücumlara karşı cevap mahiyetinde tedafüi bir durum vardır. Bu itibarla Nurculuğun propagandası keyfiyeti yoktur. Bu yazıda da herhangi bir suçun unsurlarının tekevvün ettiği kanaatına tarafımdan varılmamıştır.

3 — Prof. Dr. Arif Şamil tarafından kaleme alınan (Meğer hakikat bizim bildiğimiz gibi değilmiş...) Başlıklı yazıda ise, bilirkişi tayin edildiğinde Risale-i Nurları okumadan evvel Nurculuk hakkında sahip olduğu kanaatlerinin bu eserleri bilirkişi sıfatiyle okuduktan, tetkik ettikten sonra değiştiği, adı geçen risalelerin suç unsurlarını ihtiva etmediği kanaatına vasıl olduğu, bu konu hakkında pekçok mahkemelerin beraet kararı verdikleri, hattâ bu kararların Temyiz Mahkemesi tarafından tasdik edilerek kaziye-i muhkeme haline geldiği, aralarında Ord. Prof. Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu. Prof. Necati Lügâl. Prof. Şakir Berki, Doç. Nureddin Topçu gibi ilim adamlarının raporlarını evrak meyanında tetkik ettiği, bu zevatın raporlarında Risale-i Nurları okumanın propagandasını yapmanın suç sayılamıyacağı ve bunun tamamen bir din hürriyeti çevçevesi içerisinde mütalâa edilmesi gerektiğinin ifade edildiği, İslâmi bakımdan bu eserlerde bir mahzur olmadığının da Diyanet İşleri Riyaseti Müşavere ve İlmi Eserleri

Tetkik Kurulunun verdiği raporla ortaya çıktığı, peşin hükümlerden sakınılması gerektiği ifade edilmektedir.

Yazıda Nurculuğun propagandası değil, bilirkişi sıfatiyle yazarın yaptığı inceleme sonucunda varmış olduğu ilmi kanaat (zira yazar bir profesör, ilim adamıdır. Unvanından da bu anlaşılmaktadır.) Objektif olarak beyan ve izharı keyfiyeti mevcut bulunmaktadır.

Netice olarak: Bu yazıda da diğerleri gibi T.C.K. nun 163-cü maddesini ihlâl eder bir duruma rastlıyamamış olduğumu derin saygılarımla arz ve beyan eylerim.

12.1.1966

BİLİRKİŞİ

Prof Dr.

A. SELÇUK ÖZÇELİK

D. No: 965/303 T.

İstanbul Üçüncü Ağır Ceza, Mahkemesine

Muhterem mahkemenizce Denizli 1. Ağ. Ceza Mahkemesinin 27/9/1963 tarih ve 964/129 sayılı talimatı ile ilgili, tetkik edilmesi talep edilen kitaplar bilirkişi heyetimiz tarafından incelenmiştir.

1 — UHUVVET, RAMAZAN, İKTİSAT, ŞÜKÜR :

Adındaki eser Said Nursî tarafından yazılmış olup Ankarada 1957 de basılmıştır. Ve 72 sahifeden ibarettir. a) Beşinci sahifesinden başlayan kitap metni, bütün mü'minlerin kardeş olduğunu ifade eden Âyet-i Kerîme ile esas konusuna girmekte ve kardeşliğin, insanlığın değerini inceliyerek mevzuu diğer âyet ve hadis ve bu arada arapça olarak kardeşlik ve insanlık hakkında söylenmiş olan meşhur şairlerin şiirleriyle zenginleştirerek incelemektedir. b) Ramazan Risalesi 32. sahifeden başlamaktadır. Bu bahiste, Kur'anın kendisinde nazil olmaya başladığı Ramazan ayından bahseden bir âyet ele alınarak birinci, ikinci ve diğer nükteler diyerek orucun mahiyeti, maddî ve manevî faydaları fert ve cemiyet bakımından ele alınmıştır. c) İktisat Risalesi, «Yiyiniz, içiniz, fakat israf etmeyiniz,» meâlindeki âyet-i kerimenin izahını yapmaktadır. Çeşitli nükteler halinde bu hadislerin de yardımıyle gösterilmeye çalışılmaktadır. d) Şükür Risalesi: metot aynidir. Allahın verdiği nimetlere mukabil şükür etmenin lüzumu konu-

nun özünü teşkil etmektedir. Kitapta mer'i kanunlarımıza aykırı düşen bir unsura rastlanılmamıştır...

2 — HİZB-İ ENVAR-İL HAKAİK-IN-NURİYE:

Baştan sona kadar arap harfleriyle basılmış olan bu kitabın içinde bulunan ayrı ayrı bölümler aynı mor ipek matbaasında fakat ayrı tarihlerde (1959 61) basılmış olduğu görülmektedir. Baş taraftan 28 sahifelik kısımda Kur'an-ı Kerîmden Yâsin suresi, Rahman suresi, Mülk suresi ve Amme suresinin arapça metinleri yer almıştır. Bundan sonraki kısımda, âyetler ve esma-i hüsna-i İlâhiyeden faydalanmak suretiyle dualar ve münacâtlara rastlanmaktadır. Bundan sonraki kısımda delâil-i Nur adını taşıyan 38 sahifelik bir bölüm vardır ki Hz. Peygambere salâvat-ı şerife getirilmektedir. Hz. Peygambere karşı gösterilen hürmet ve bağlılık neticesinde onun getirdiği İlâhî nura ulaştıracağı için ona hürmet ve bağlılığı ifade eden bu salâvat-ı şerife bölümüne «Delâil-in-Nur» yani «Peygamberin nuruna götüren vasıtalar» adı verilmiştir. Tahmidiye yani Allah'a Hamd ü senâ bölümü 24 sahifeden ibarettir. Kur'andan seçilip bir araya getirilmiş olan ve Allah'a hamd mânâsını taşıyan çoğunlukla âyetlerden ibarettir. Hülâsatül Hülâsa, başlığı altında Allah'ın vahdaniyeti yani birliğini bütün varlıklar tarafından dile getirmek suretiyle terennüm eden arapça dua ve münacâtlardan ibarettir...

3 — BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR:

Nâşiri Said Özdemir olup, Said Nursî'nin eserlerinde yer alan bazı kısımların derlenmesinden ibarettir. Ankarada 1960 da basılmıştır. 174 sahifedir.

Eserde kısaca Milliyet ve ırkçılık ele alınıp bunların 19. asırdaki sınırlı ve katı anlamları üzerinde durulmaktadır. Ez-cümle Asyalılar için bu katı milliyetçilik ve ırkçılık zihniye-

tinin geçen asırda dahi pek tehlikeli olduğuna işaret edilmektedir. 20. asırda ise 19. asırdan gelen bu katı zihniyetin modası büsbütün geçmiştir. Çünkü asrımızda insanlar kan, ırk, renk gibi unsurların etrafında birleşmekten ziyade, fikrî unsurlar etrafında birlik teşkil etme seviyesine yükselmişlerdir. Ve bu yüzden millet ırk sınırı tanımayan beynelmilel ideolojiler; renk, dil farkı gözetmeden insan topluluklarını kendi mihveri etrafında toplamağa çalışmaktadırlar. Kitabın yazarı mes'eleyi bu açıdan ele alarak 20. asırda türemiş olan çeşitli beynelmilel ideolojiler karşısına Milliyetçilik, ırkçılık (Nasyonalizm) zihniyeti ile değil, determinist bazı maddî unsurların esiri olmaktan uzak, sırf insan arzu ve iradesine dayanan beynelmilel fikrî ve manevi birleştirici unsurları ihtiva eden İslâm gibi geniş, müsamahakâr bir ideoloji ile çıkmanın Asya milletleri için daha faydalı ve müsmir olduğu tezini savunmaktadır. Bu fikirler savunulurken kitaptaki satırlar arasında mevcut Devlet nizamımızı değiştirme ve İslâmî prensipler üzerine yeni bir Devlet ve içtimaî nizamını kurmak gibi yürürlükteki kanunlarımıza aykırı bir noktaya ne işaret edilmekte ne de böyle bir şeyin propagandası yapılmaktadır. Özellikle 51, 52, 55, 65, 81, 89, 127, 128, 131, 134, 135, 141, 166, ve bunlardan ayrı daha bir çok sahife ve kısımlarda milliyetcilik (Nasyonalizm) ve İslâmcılık birer ideoloji olarak objektif bir görüşle tahlil ve mukayese edilmekte ve bütün Türklerin müslüman oluşu ve müslüman olmayan Türklerin Türklüklerini dahi kaybetmiş oldukları belirtildikten sonra böyle bir esasa dayanan Türklükle müslümanların gerçekten kapsam bakımından Türkler için tek anlam teşkil ettiği neticesine varılmaktadır. Bu bakımdan Türklüğe aykırı ideolojiler karşısında daha kuvvetle durabilmek için, Türkçülük - İslâmcılık müşterek ideolojisi ile hareket edip bunlar karşısına bu tezle çıkmanın gerekliliğini belirtmektedir.

Bu müşahadeler muvacehesinde, kitapta kanunlarımızı ihlâl eden bir konuya tesadüf edilmemiştir.

4 — RİSALE-İ NUR MÜELLİFİ SAİD NUR, HAYATI, ESERLERİ, MESLEĞİ :

Adındaki kitap, Eşref Edip tarafından telif edilmiştir. İkinci baskı olarak İstanbulda 1957 senesinde tab edilmiştir. 165 11 sahifeden ibarettir. Eser. 1. Bölümde Risale-i Nur adıyle bilinen külliyatın tahlili, tanıtılması ile başlamakta II. bölümde «Risale-i Nurdan Lem'alar» başlığı altında mezkûr külliyattan seçmeler verilmektedir. IV. bölüm «Tahliller» başlığı altında verilmiştir. Bu bölümde çeşitli yazıların Risale-i Nur külliyatıyla müellifi hakkındaki beyan ve ifadeleri üzerinde durulmaktadır. V. ve VI. bölümler Said Nursinin Mahkemelerdeki müdafaalarıyle adalet huzurunda muhtelif yıllardaki beraetleri üzerinde durulmaktadır. Kitabın bir propaganda mahiyetini arzettiğini söylemek hukuken mümkün görülmemektedir. Çünkü herhangi bir ideoloji veya irfan mektebi (Fikir cereyanı) üzerinde duran bir muharrir o ideoloji ile onun kurucuları veya savunucuları hakkında tahlil ve müşahedelerde bulunurken aynı zamanda onun leyh veya aleyhinde propagandasını da bizzarure istese de, istemese de kendiliğinden yapmış olacaktır. Bu açıdan hareketle eserlerde propaganda vardır demek belki mümkündür. Ancak mezkûr kitap incelendikten sonra, kanunun suç saydığı bir propagandanın mevcut olduğunu tesbit etmek mümkün olmamıştır.

Kitabın baştarafında Risale-i Nur külliyatı bir bütün olarak ele alınıyor. Ve bunların insanlar arasında yayılması ve insanlar tarafından insiyaki bir surette benimsenmiş olması göz önünde tutularak bu Risaleler tarihteki meşhur «İhvan-ı Safa» Risaleleriyle mukayese ediliyor. Bu mukayesenin özü şudur. Risale-i Nur adını taşıyan bir külliyat vardır. Ve bu külliyatı benimsemiş topluluklar da mevcuttur. Fakat İhvan-ı Safa ve bunların Risaleleri gibi bu külliyat ve etrafındaki topluluk ne bir tarikat ne de kanunun anladığı manâda bir cemiyet mahiyeti arzeder.

5 — RİSALE-İ NURDAN ASÂ-YI MUSA MECMUASI: Müellifi Said Nursî olup 322X14 sahifeden ibarettir. Teksir suretiyle basılmış olduğu görülmektedir. Basıldığı yer belli değildir.

286 sahifelik kısım içinde çeşitli konularla ilgili ayrı ayrı bölümler içinde toplanmış mes'elelerle birlikte, araya sıkıştırılmış muhtelif kimselerin Said Nursîye yazdığı mektuplar da vardır. Bu muhtelif bölümlerde ekseriyetle baş kısma bir âyet veya bir hadîs alınarak dinî mes'eleler izaha çalışılmıştır. Bu yazılar arasında herhangi birşeyin propagandası yapılmamaktadır. Baş tarafta Yusuf (A.S.) Peygamberin Mısır azizi tarafından hapse atıldığına dair Kur'andaki âyet üzerinde durulmuş ve herhangi bir vesile ile hapishaneye düşmüş olan kimsenin orada dahi insanlığa faydalı olmasının mümkün olacağını düşünmesi üzerinde durulmuş ve hatta hapishane için «Medrese-i Yusufiye» yani Yusuf Mektebi tâbiri kullanılmak suretiyle mahpusların bu muhitlerde dahi kendilerini islâh etmeleri lâzım geldiği gösterilmiştir.

Müteakip bölümlerde de aynı tarzda âyet ve hadîslerden hareket edilmek suretiyle, ahlâk ve bilhassa ihlâs, samimiyet ve bütün bunların başında hulûs ile iman etmek mes'eleleri üzerinde mükerreren durulmaktadır. Bütün bu bahisler içinde, devletin temel nizamlarını, içtimaî ve iktisadî düzenini ilgilendiren bir noktaya temas edilmemektedir. Bu bakımlardan eserde bir suç unsuru bulunmadığı kanaatına varılmıştır. Gerçi son 14 sahifesi arap harfleriyle yazılmıştır. Fakat bütün bunlar ilhamını Kur'an ve hadîsten alan arapça bir takım dualar ve tevhidlerden ibarettir. Ve bunların arapça olmaları dolayısıyle lâtin alfabesi kanununa aykırı bir hususu görülmemiştir. 287. sahifeden 322 ye kadar olan kısım kitapta geçen zor lügatların açıklamasına tahsis edilmiştir.

6 — İKİ MEKTEB-İ MUSİBETİN ŞAHADETNAMESİ VEYA DİVAN-I HARB-İ ÖRFÎ: Müellifi Said Nursî olup Samsunda 1957 de tab edilmiştir. 47XI sahifeden ibarettir.

Eserden baştan sona incelendiğinde şu kanaata varılabilir. Evvelâ şunu belirtmek gerektir ki, kitapta serdedilen fikirler, sorulan sualler, verilen cevaplar tamamen 1909 yılındaki atmosfer içinde meydana gelmiştir. Malûmdur ki o devir müslümanlığın temsilcisi olan Osmanlı İmparatorluğunun sukut devrinin son seneleridir. Madde ve teknik alanında kendi üstünlüğüne yüzde yüz inanmış olan bir Avrupa, dünyanın büyük devletleri arasında «Hasta adam» teşhisini koyduğu Osmanlı İmparatorluğunun son nefeslerini tüketmesi için diğer benzerleri yanında ona karşı dinî ve siyasî sahada dahi herşeyi yapmak azim ve kararında bulunduğu bilinen bir gerçektir. Batılı devletlerin kendi sınırları dahilinde hiç dokunmadığı ve gerektiği zaman ondan faydalanmasını pek güzel bildiği «din müessesesini» İslâm dünyasında yalnız sarsmak değil, temelinden yıkmak amacını güdüyorlardı. Müslümanların dinlerine karşı girişilmiş bu amansız propaganda karşısında bir çok İslâm âlimleri gibi Divan-ı Harb-i Örfî müellifi de Avrupanın bu baskısına ve buradan gelen işaret ettiğimiz maksatları taşıyan gayr-i İslâmî hareket ve cereyanlara karşı sert ve asabî bir lisanla muhalefet etmek lüzumunu duymuş olsa gerektir.

Ayni müellifin tetkik konusu yazısında sarahaten bugün memleketimizde hâkim olan devletlerin iktisadî ve içtimaî namı ile içtimaî düzenine karşı koyan bir hareket ifadesi mevcut olmadığına göre 1909 yılındaki şeraitin müdafaa ve medh ü sitayişini ele alarak bu ifadeleri yaşayan nizamnamemize aykırı gibi değerlendirmenin hukukî tahlil usulüne aykırı düşeceği kanaatındayız.

Her ne kadar kitabın 1. sahifesinde, çerçeve içindeki 6 satırlık kısımda kitap münderecatının bu günkü asra dahi muvafık olduğu ileri sürülmekte ise de bu ifadelerden mevcut devlet nizamının yerine, dinî bir devlet nizamının kurulmasına telkin ve propaganda ettiği neticesini mutlaka çıkarmak zarureti yoktur. Çünkü bu kitapta ele alınan fikirlerin uygunluğu öne sürülürken devletimiz ve devlet sınırları içinde yaşıyan toplum açıkca tebarüz ettirilmemiş «Asra uygundur.»

denmek suretiyle, eserlerde bu asrın içinde hükümferma olan dinsizlik ve materyalizm cereyanları ele alınmaktadır. Devlet nizamından tamamen ayrı, fert olarak ve toplum olarak insanların ve bilhassa müslümanların imân ve dinî duyguları bakımından «Avrupa dilenciliği yapmayıp» bütün dünyanın geçirdiği ahlâkî ve ruhî buhrandan kurtulmanın çâreleri aranmakta ve bu amacın tahakkuku gayesi güdüldüğü anlaşılmaktadır.

«Yaşasın şeriat» gibi övücü ifadeleri taşıyan kısımlarda Devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurulması manâ ve maksadının mevcut olduğunu düşünmemekteyiz. Çünkü İslâm şeriatı bir bütündür. Bu günkü devlet nizamımızda tatbik edilmiyen bazı kısımları varsa da bu kısımlara resmen ve sarahaten temas etmeksizin bunun dışında da bazı mühim konuları ihtiva eden şeriatı övmenin mutlaka bu günkü devlet nizamını yermek ve yerine mutlaka küll olarak «dinî devlet» nizamını ikame etmek anlamına gelmiyeceği mütalâasındayız.

III Çorum Köyü Dosyası :

Başlığını taşıyan muhafaza içinde saklı kağıtlar.

Muhteviyatı Yeni İstiklâl Gazetesinin 56 sayısı ve Yassı Ada ile ilgili yazı ve resimleri kapsayan hayat mecmuası, ihlâs mecmuası ve bazı teksir edilmiş müdafaanameler vardır. Bunlarda kanunlarımızla ilgili bir husus yoktur. Gerçi ihlâs dergisinin 14. sayısında çoğaltılmış Risale-i Nur ile ilgili bazı yazılar varsa da, bunlar herhangi bir cereyanın övgüsü ve propagandasını yapmaktan ziyade yapılan haksız ithamlara karşı bir müdafaa mahiyeti taşımaktadır. Bu sebeple bütün bunlarda suç unsurunun bulunmadığı kanaatına varılmıştır.

Durum Yüksek mahkemenize saygı ile arzolunur. 15 Haziran 1966

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretim Üyesi
Av. Bekir Sadak

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İslâm Araş. Enst.'de
(Doç.) Dr. Salih Tuğ

Dosya No: 1963/ 263

İstanbul Beşinci Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına.

Tetkiki için görevlendirildiğimiz torba, zarf ve dosyadaki eserleri incelemiş bulunuyoruz.

A — Emanet 62 2214 numaralı zarftan çıkan eserler :

1 — U H U V V E T R İ S A L E S İ : İstanbulda basılmıştır, senesi belli olmayıp 52 sahifeden ibarettir. Birinci sahifede bütün mü'minlerin kardeş olduklarını ifade eden âyet ile başlanmaktadır. Konu: Birinci, İkinci, Üçüncü, İlh... vecihler altında genişletilerek ilgili diğer âyet ve hadislerden istifade edilerek işlenmektedir. Suç unsuruna rastlanmamıştır.

2 — Karanlık Gecelerin Nurlu Sabahı: İstanbul 1962 de basılmıştır. 93 sahife olup müellifi Sami Arslandır. Zamanın ahlâk dışı cereyanlarından müteessir olan müellif iyi bir dünya yaşayışının hasretini taşıyan heyecanlı ifadelerle ahlâk, tevbe, insanlara karşı iyi muamele gibi esasları âyet ve hadislere istinad ederek fertlere telkin etmeye çalışmaktadır. Kanunlarımıza aykırı bir tarafı görülememiştir.

3 — N U R M E Y V E L E R İ : Tab' yeri ve senesi belli değildir. 126 sahife olup Müellifi Said Nursidir. İçinde Ramazan, Uhuvvet, İktisad ve Şükür adında dört Risale vardır. Risalelerin adları konularını göstermektedir. Sahifeler arasında manâları açıklanan bazı âyet ve Hâdislere de tesadüf edilmektedir. Bir suç unsuru bulunamamıştır.

4 — T A B İ A T R İ S A L E S İ : Müellifi Said Nursidir. Basımı, yeri ve senesi gösterilmemiş olup 42 sahifeden ibarettir. Tabiat üzerinde konuşurken onun bir İlâhi yapı ol-

duğu, fakat bizzat tabiatın sani', yani yaratıcı olmayacağı konusu ele alınmıştır. Bu konu hep âyetlerden faydalanılarak neticede Allahın birliği esasına varılacak şekilde işlenmiştir. Bir suç unsuruna rastlanmamıştır.

5 — Kırmızı Karton : Bir yüzü üzerine Birinci Sorgu hâkimliğinin 61 147 karar 61 160 numaralı ve 2 2. 1961 tarihli mahkeme kararının bir suretinin tab'ından ibarettir. Diğer yüzü ise Said Nursînin kitaplarından alınmış bir kaç pasajdan ibarettir. Suç unsuru görülmemiştir.

6 — R İ S A L E - İ N U R M Ü E L L İ F İ S A - İ D N U R : Hayatı, Mesleği: İstanbul 1958 tarihlidir. Ve üçüncü baskısı olup Eşref Edip tarafından te'lif edilmiştir. 165 2 sahifeden ibarettir. Eserde Risale-i Nurların ilmî bir tahlili yapılmakta ve bunlar hakkında çeşitli yazarların beyan ve ifadeleri üzerinde durulmaktadır. Mahkemelerde yapılan müdafaalar ile birlikte adalet huzurunda çeşitli yıllara ait beraet kararları da incelenmektedir. Eserde Nurculuğun mezhep ve tarikat olmayıp ancak bir İrfan Mektebi diye adlandırılabileceği fikri müdafaa edilmektedir. Eserde ilmî tetkik usullerine bağlı kalınmıştır. Bu bakımdan kitabı bir propaganda vasıtası olarak nitelendirmek mümkün görülememiştir. Bu noktadan kanuna aykırılığı yoktur.

7 — İ Ç T İ H A D R İ S A L E S İ : Basıldığı yer ve senesi belli değildir. Müellifi Said Nursîdir. 84 sahifeden ibarettir. Risalede baş tarafta Kur'an-ı Kerimin İlâhî bir kelâm olduğu ve i'cazı ele alınmış, lâfız ve mânâ bakımından İlâhî olduğu üzerinde durulmuş ve buradan hareketle başka dillere aktarılmasının noksansız bir şekilde mümkün olmadığı ve başka harflerle yine noksansız yazılmasının mümkün olmadığı tezi savunulmuştur. Suç unsuruna rastlanmamıştır.

8 — H A K İ K A T N U R L A R I : Ankara 1958 baskılıdır. Ve müellifi Said Nursîdir. 80 sahifeden ibarettir. Çeşitli konularda sualleri ve cevapları içine alan bir kitabdır. Vahdet-i vücud, şeriat, tarikat, tasavvuf, tevhid-i zahirî ve

tevhid-i hakiki gibi mes'eleler üzerine açıklamalar vardır. Fahrettin-i Razînin Muhyiddin-i Arabîye tevcih ettiği bazı sualler de ele alınmıştır. Ekseriyetle tasavvuf, kelâm ve felsefe ile ilgili mes'elelerden bahsetmektedir. Suç unsuruna raslanamamıştır. Son iki sahifeden birinde Ankara Üniversitesi Profesörlerinin Risale-i Nur hakkındaki evvelce verilmiş suç unsurunun bulunamadığını gösteren bir bilirkişi raporu ile son sahifesinde Diyanet İşleri Başkanlığı azalarının ayni eserlerle ilgili raporları dercedilmiş bulunmaktadır.

9 — GENÇLİK REHBERİ : İstanbul 1960 da basılmış olup yazarı Said Nursîdir. 94 sahifedir Asrın buhranları içinde en şiddetlisinin imansızlık buhranı olduğunu tesbit ettikten sonra, gençlere en önce iman esasını tavsiye ve telkin etmektedir. Meselâ bir yerde (S. 60): «İnsan Nur-u iman ile âlâ-yı illiyîne çıkar, Cennete lâyık bir kıymet alır. Ve zulmet-i küfür ile esfel-i safiline düşer, Cehenneme ehil olacak bir vaziyete girer.» denmekte ve bu suretle Allaha iman konusu genişletilerek çeşitli âyetler ve misallerle izah edilmektedir. Suç unsuruna rastlanamamıştır.

B — Dosyadaki Eserler:

1 — TÜRK HÂKİMİNİN VERDİĞİ KARARLAR : Avukat Bekir Berk tarafından derlenmiştir. Ankara 1962 baskılıdır. 480 sahifeden ibarettir. Türk hâkimlerinin verdiği muhtelif kararlar ile çeşitli ehl-i vukuf raporları mütalâa eklenmeksizin aynen derc edilmiştir. Kitabın sonuna iki ayrı Nurculuk dâvâsı ile ilgili müdafâa eklenmiştir. Suç unsuru yoktur.

2 — YİRMİ ÜÇÜNCÜ SÖZ : Müellifi Bediüzzaman olup Ankara 1958 basımlıdır, 56 sahifedir. İnsan ve iman ile ilgili konuyu âyetlere istinaden işleyen küçük bir risaledir. Suç unsuru yoktur.

3 — KÜÇÜK SÖZLER : Müellifi Said Nursîdir. Basıldığı yer ve senesi belli değildir. 88 sahifeden ibarettir.

İman, ibadet, namaz ve züht ü takvaya ait nasihatlar ve açıklamalardan ibarettir. Suç unsuru yoktur.

4 — RİSALE-İ NUR SÖNMEZ: Yazarı Said Nursîdir. Basıldığı yer ve tarih belli değildir. 40 sahifedir. Kitapta cemiyetin her türlü karışık halinden kurtulunması için ön görülen esaslar şu suretle tesbit edilmiştir:

Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir. Müteakıben bazen sualli ve cevaplı olarak bunların mahiyet ve esasları izah ve şerh edilmektedir. Suç unsuruna rastlanılamamıştır.

C — Bez Torbadan Çıkan Kitaplar:

1 — BAKLA HAYATI: İki nüshadır. Yazarı Bediüzzaman Said Nursîdir. Basıldığı yer ve tarih belli değildir.70 sahifeden ibarettir. Bediüzzaman Şark vilâyetlerinden garbî Anadoluya nefyedilmesi, Risale-i Nurun zuhuru, te'lif ve neşrini izah ve İslâm imanına sarılmağa teşvik eder malûmatı muhtevidir. Kısmen biyografiktir. Suç unsuruna rastlanamamıştır.

2 — RİSALE-İ NUR SÖNMEZ: Üç nüshadır. Yukarıda Bk. B/4

3 — İHLAS RİSALESİ: Yedi nüshadır. Müellifi Bediüzzaman Said Nursidir. Basıldığı yer ve tarih belli değildir. 48 sahifeden ibarettir. Kitapta ihlâs, İslâm imanı ve ahlâkî nasihat ve yollardan bahsedilmektedir. Suç unsuru bulunamamıştır.

4 — Risale-i Nur Külliyatından HAKİKAT NURLARI: Müellifi Said Nursidir. Ankara 1958 baskılıdır. 168 sahifedir. Esas itibariyle eserde imanın kalblere yerleşmesi ve kulun Rabbi karşısında sahib olduğu durum ve Allaha yönelme ve manevî sahada insanın kemale ermesi hususu telkin, tavsiye ve izah edilmekte, İslâm imanında insanlarda gerçek şekliyle teşekkül edebilmesi için kelâm ilmine mahsus mantık ve muhakemelerden de istifade edilmekte ve Müslümanlara bir kâinat ve Allah an-

lamı verilmeye çalışılmaktadır. Suç unsuruna rastlanılamamıştır.

5 — RİSALE-İ NUR HAKKINDA VERİLEN KONFERANS: Yedi nüshadır. Altısı İstanbul 1957 tablı, biri ise Ankara 1957 basılıdır.

a) İstanbul 1957 baskılı metinler kitaplar adına bakılarak bir konferans metni gibi durmakta ise de, yapılan tetkikde bunların çeşitli kimseler tarafından kaleme alınmış hitabe, makale ve şiirlerden ibaret olduğu ve hatta bazı mahkeme kararlarını ihtiva ettiği görülmüştür. Bu arada bizzat Said Nursî imzasını taşıyan yazılara da rastlanmaktadır. (S: 132-144) yazılar çeşitli konulara temas etmekte olup, kanunlarımız muvacehesinde suç teşkil eden bir unsuru muhtevî oldukları tesbit edilememiştir.

b) Ankara 1957 basılı metin hey'et-i umumiyesi itibariyle (a) maddesindeki nesrin ayni hitabe, makale ve şiirleri ve mahkeme kararlarını ihtiva ettiği görülmekle beraber, bazı ilâve kısımlara raslanmışsa da bunlarda suç unsuru ihtiva eden bir unsura tesadüf edilememiştir.

6 — Adapazarı Nur Talebelerinin Tebrik Kartı: Altı adettir. Bir kartın üzerine Risale-i Nurdan bazı pasajlardan nakledilmiş şeklidir. Bayram tebriği maksadiyle hazırlanmış olup suç ihtiva etmemektedir.

7 — Risale-i Nur Külliyatından Hakikat Nurları: Teksir suretiyle tab edilmiştir. 120 12 rakamsız sahifeden ibarettir. C 5 de geçen ayni matbuanın esas itibariyle ayni bölümlerini ihtiva etmektedir. Yapılan tetkikte bunlarda suç unsuru görülememiştir.

8 — Hilâl Mecmuası, Nisan Mayıs 1960 sayı 14 Ankara: Tetkik edilmiş ve suç unsuruna rastlanamamıştır.

9 — Şule Mecmuası: Yıl 1, Sayı 5. İstanbul. Beş nüshadır. Suç unsurunu ihtiva eden bir yazıya tesadüf edilememiştir.

10 — Daktilo ile yazılmış muhtelif evrak ve yazılar: Kısmen mahkeme karar suretlerini ve bazı şahsî mektup suretlerini ve bu arada en çoğu sekiz sahifeden ibaret Hakikat Işıkları ve sair adlar altında basılmış Risale-i Nurdan nakiller yapan matbuaları ihtiva etmektedir. Suç unsuruna rastlanamamıştır.

11 — İslâma Giriş: Müellifi Profesör Muhammed Hamidullahdır. Kemal Kuşcu tarafından Türkçeye çevrilmiştir. İstanbul 1961 baskılı olup 198 1 ve bir haritayı muhtevîdir. Tamamen ilmî mahiyette olup İslâm kültürünü tanıtmak gayesiyle kaleme alındığı anlaşılmaktadır. Suç ihtiva etmemektedir.

12 — ŞUALAR: (İki nüshadır.) Müellifi Said Nursîdir. İstanbul 1959 tab'lıdır. 501 2 (Rakkamsız) sahifeden ibarettir Esas itibariyle eser, imanın sırları, konusu üzerinde durmakta olup bu konu yeknesak ve insicamlı bir halde bahisler birbirine bağlı olarak işlenmemiştir. Hatta yer yer "Sözler"den alınmış bazı parçalar Zeyl adı altında zikredilmiştir. Keza bazı sahifelerde mahkeme kararlarını (S. 340-370) ve "Risale" adı altında "Hasbiyye" "Meyve" başlıkları altında tevekküle ve güçlükler karşısında Allaha dayanma konuları ele alınmıştır. İçinde Said Nursîye gelen veya onun gönderdiği mektup metinlerine de tesadüf edilmektedir. (S. 326-339) Keza, arap harfleriyle yazılmış ayet ve dualar da görülmektedir. Çeşitli konulara ait bir çok ayetlerin tefsirine de yer verilmiştir. Risale adı altında toplanmış olan yazıların bir kısmı yukarıda görüldüğü gibi, müstakil kitap halinde esasen neşredilmiştir. Muhteviyat itibariyle kanunlarımızda gösterilen suç unsurlarıyla ilgili bir tarafına rastlanamamıştır.

13 — BEDİÜZZAMAN SAİD NURSİ TARİHÇE-İ HAYATI: Müellifi belli olmayıp iki nâşir tarafından Ankara 1958 de yayınlanan ve 607 1 sahifeden ibaret, içinde Said Nursînin muhtelif resimleri ve diğer bazı fotoğraflar bulunan biyografik bir kitaptır. Anlaşıldığına göre eser Said Nursînin hayat hikâyesini mufassal bir surette dile getirmekte, doğumundan başlıyarak hayat mücadelesini, çeşitli zaman ve çeşitli yerlerde

geçen safhaları hakkında malûmat vermektedir. Barla Kasabasındaki hayatını anlatan kısım bir kitap halinde ayrıca neşredilmiştir. (Bk. C 1) Eserde bizzat Said Nursinin ifadesinden, hatta diğer eserlerinden alınmış pasajlar bazan da sahifeler vardır. Bunlara dayanarak hayatının bazı tarafları gösterilmek istenmiştir. Suç unsuruna rastlanamamıştır.

14 — SÖZLER: Müellifi Bediüzzaman Said Nursi'dir Ankara 1957 tab'lı olup iki cilt bir arada neşredilmiştir. Birinci cilt 287 sahife ve ikincisi ise 398-24 sahifedir. Eser ekseriyeti itibariyle çeşitli konulara temas eden âyetlerin tefsirinden ibaret sayılabilir. İmandan başlıyarak yer yer Allahın esma-i hüsnası, Mirac, Melekler, Cinler ve âhiret gibi konular kendilerine has bir ifade, anlatış ve misallerle izah edilip açıklanmaktadır. Kitapta ele alınan ve bu diğer konular, doğrudan doğruya teknik, ilmî, bilgi verici ve öğretici olmaktan ziyade mezkûr konuların okuyucuların kalblerine nakşolunabilmesi için kendine has bir telkin metodu kullanmak suretiyle açıklanmış bulunmaktadır.

Kanunlarımız muvacehesinde suç unsuruna dahil bir noktaya tesadüf edilmemiştir.

15 — HUTBE-İ ŞAMİYE: (İstanbul 1958, üç nüsha). Zühretinnur (yer ve senesi yok) Gençlik Rehberi (Yer ve senesi yok, üç nüsha.) Yirmiüçüncü Söz (Ankara 1958,beş nüsha), Haşir Risalesi (Yer ve senesi yok, üç nüsha), Hastalar Risalesi (Yer ve senesi yok, üç nüsha), Tabiat Risalesi (Yer ve senesi yok, dört nüsha), İçtihad Risalesi (Yer ve senesi yok), Otuzüç Pencere (Ankara 1957, iki nüsha), Nur Âleminin Bir Anahtarı (yer ve senesi yok, üç nüsha) Hanımlar Rehberi (yer ve senesi yok, dört nüsha) adlarını taşıyan ve Arap harfleriyle yazılı Türkçe ve Arapça, duaları muhtevî isimsiz bir Risale; bunlar ufak çapta kitaplardır ki esas itibariyle hayatın muhtelif sıkıntı ve zorlukları karşısında bazı hall çareleri getiren ve yer yer nasihatları ihtiva eden ve bu gibi anlardan faydalı duaları ihtiva etmektedir. Gençlere, kadınlara ahlakî

dinî ve yüksek faziletlerle ilgili telkin ve öğütlerde bulunmaktadır. Kanunun suç saydığı bir unsurun bu Risale ve kitaplarda tekevvününe rastlanmamıştır.

16 - **BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR:** Müellifi belli olmayıp Ankara 1960 tarihinde basılmıştır. Eserde İslâmın gaye ve muhtevası anlatılmakta, özellikle İslâmın yer yüzünde çeşitli eğilimler arasındaki yeri, ırkçılık karşısında oluşu ve insanları tek bir ideale sürükleyip en çok tevhidçilik vasfı üzerinde durulmaktadır. Suç unsuruna raslanmamıştır.

17 — **KÜÇÜK SÖZLER:** (Yer ve sene yoktur; altı nüsha dır.) (biri arap harfleriyle) Uhuvvet Risalesi (İstanbul sene yok), Nur Meyveleri (yer ve sene yok üç nüshadır.), İki Mekteb-i Musibetin Şahadetnamesi yahut Divan-ı Harb-i Örfî (Samsun 1957) Bu yayınlar, Risaleler tarzında tab edilmişlerdir ki, kardeşlik, ahlâk ve çeşitli İslâmi mefhumların izahı ve gençlere nasihatları ihtiva etmektedir. Suç unsuruna rastlanmamıştır.

18 — Risale-i Nur Müellifi Said Nur: Müellifi Eşref Edib olup, İstanbul 1958-1377 üçüncü baskı bir yayındır. (Bk. yukarda A 6)

19 - **ASÂ-YI MUSA:** Müellifi Bediüzzaman Said Nursîdir. İstanbul 1958 tab'lıdır 214 2 sahifeden ibarettir. Baş tarafta Yusuf Peygamberin hapis ve hayatını bildiren âyetin tercümesi vardır. Sonraki bölümlerin çoğu basılmış olan ve evvelce bahsi geçen küçük Risalelerden alınmış ve genişletilmiş bahislerden ibarettir. Bunların bir kısmında Amentü ile ilgili âyetlerin açıklanması yapılmıştır Kur'anda görülen bazı tekrarlara yapılmış itirazlara cevap kabilinden yazılara da rastlanmıştır. Yer yer Allahın birliğine temas eden ve âhiret ile ilgili âyetlerin metni ile birlikte açıklamalar da verilmektedir. Suç unsuruna rastlanmamıştır.

20 — MEKTUBAT: (Ankara 1958) Lem'alar (Ankara 1957) adlarını taşıyan ve Said Nursî tarafından yazılmış kitaplar, Kur'an-ı Kerimden sıra gözetilmeksizin alınmış âyetlerin tefsirinden ibarettir. Gerçi bu klâsik mânâda bir tefsir sayılamazsa da müellif kendine has bir üslûp içinde alâka çekici misâllerle açıklamalara girişmekte ve tefsir metnini kendine has metodla çeşitli bölümlere ayırarak göstermeye çalışmaktadır. Müellifin İslâmî prensiblere dayanan bir dünya ve ahiret görüşünü açıklamıya çalıştığı müşahede edilmektedir.

Bununla birlikte devletin siyasî, iktisadî ve sosyal nizamlarına aykırı olan bu kanunlarımızın suç saydığı ifadelere eserlerde rastlanılmamıştır.

Keyfiyet saygılarımla arz olunur. 7 Ekim 1966

(Doç.) Dr. Salih Tuğ
İslâm Araştırmaları Enstitüsünde

Avukat Bekir Sadak
İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünde
Öğretim Üyesi

1698 mersule numaralı torba içindeki kitablara âit

RAPOR

Ankara 2. ci Ağır Ceza Mahkemesinin 21-1-1967 tarihinde, tetkik edilmek üzere, uhdeme tevdi ettiği 1698 mersule numaralı torba muhteviyatında bulunan eserler üç kısma ayrılarak incelendi:

A — Nurculukla alâkalı olmıyan eserler:

B — Başkaları tarafından, Nurculuk Ve Said Nursi hakkında yazılan eserler:

3 — "Tuhfetu'r-Reddiyye'ye Cevaplar" 1964 senesinde, Erzurum Polat matbaasında 30 sahifelik küçük bir kitabçık halinde, türkçe lâtin harfleriyle neşredilen bu eser, eski Şeyhül İslâmlardan Mustafa Sabri Efendinin, nurculuk aleyhindeki "Tuhfetu'r-Reddiyye alâ Mezhebi Said-i Kürdiyye" adlı risaleye bir nevi reddiyye olarak nur şakirtleri tarafından kaleme alınmıştır. Bu risalenin, nurculuk düşmanları tarafından Mustafa Sabri Efendiye izafe edildiği delilleriyle açıklanmaktadır.

4 — "RİSALE-İ NUR TALEBELERİNİN ANKARA DAVASI VE AVUKAT BEKİR BERK'İN, BİRİNCİ AĞIR CEZADA YAPTIĞI MÜDAFAA"
1958 senesinde İstanbul Çeltüt matbaasında, lâtin harfleriyle türkçe olarak basılan bu eser, 78 sahife olup, 18-6-1958 tarihinde Ankara Birinci Ağır Ceza mahkemesinde yargılanan nur talebelerinin ve vekilleri Avukat Bekir Berk'in, müdafaasını ihtiva etmektedir.

5 — «...Besmele ve elli bir sahifeden nura...» Başlığı bu-

lunmayan ve ilk sahifede bulduğumuz kelimelerle isimlendirdiğimiz bu eser, türkçe olup arap harfleriyledir. 115 sahifedir. Nur risalelerinin aleyhinde yazılmış tenkid ve itirazları ve aleyhlerindeki mahkeme kararlarını ihtiva eden bir mecmuadır.

C — Bizzat Said Nursi'nin yazdığı eserler:

6 — «ZÜLFİKAR - MU'CİZAT-I AHMEDİYYE VE KUR'ANİYYE», arap harfleriyle türkçe olan bu eser, mülhidlerin itirazına uğrayan ve fen ehli tarafından tenkide maruz kalan âyetlerin tefsiri mahiyetindedir. Daha ziyade Kur'an-ı Kerimin belâgat ve i'cazı üzerinde durulmakta ve mu'cizelerden bahsedilmektedir.

7 — «ASÂ-YI MUSA MECMUASI», türkçe olup iki ciltten ibaret olan bu eser, felsefenin kötü temayüllerine hücum etmekte, iman esaslarını takviye ahiret, mahşer, cennet, cehennem gibi hususlara taallûk eden âyetleri tefsir etmekte, ihlâs ve şükrün ehemmiyetlerini belirtmektedir.

8 — «SİKKE-İ TASDİK-İ GAYBİ», Türkçe Arap harfleriyle teksir edilmiş olan bu eser 248 sahifedir. Nur risalelerine yapılan hücumlara karşı, kendini müdafaa edişi ve kendisindeki gaybî işaretlere temas etmektedir. Nur risalelerine hizmet edenlerin kazandığı saadet ve ona karşı gelenlerin uğradığı hüsranlardan bahsedilmektedir. Yazıların ekserisi Said Nursinin olmakla beraber, bazıları da nur şakirdlerine âittir.

19 — «GENÇLİK REHBERİ», Lâtin harfleriyle türkçe yazılmış olan bu eser 79 sahifedir. İnsan oğlunun bu dünyada misafir olduğu ve bâkî bir hayata müteveccih bulunduğu, gençliğin ve güzelliğin geçici olduğu, bunları öbür alemde ebedileştirmenin bu âlemde yapacağımız iyi işlerle temin edileceği gibi hususları gençliğe öğretmek istemektedir. Onların set çekilemiyen nefsî arzularını, terbiye etmek ve onları İslâmiyetin istediği bir ahlâkla ahlâklandırmak, onları hem cemiyete hem de kendilerine faydalı birer insan haline getirmeğe çalışmaktadır.

20 — «EL-HÜCCETÜZ-ZEHRA», Türkçe Arab harfleriyle 70 sahife olarak teksir edilen bu eserin baş tarafında, Nur Talebelerinin, Ankara Temyiz Mahkemesine verdikleri bir müdafâaname mevcuddur. Sonra, okuyanlara iman ve tevhidi, aşılayan, Fatiha sûresiyle, nur âyetinin tefsirinden ibarettir. Sonunda, Risale-i Nur hakkında bir takriz, El-Hutbetüş Şamiyyenin tercemesinin mukaddimesi vardır.

21 — «YİRMİ YEDİNCİ MEKTUBUN LÂHİKASI», adlı eser, türkçe olup lâtin harfleriyle teksir edilmiş 181 sahifeden ibarettir. Bu eser, zamanın ifsadına karşı, Kur'an-ı Kerimin İ'cazının ehemmiyeti, ve Said Nursîye yazılan bazı mektubları ihtiva etmektedir.

22 — «ZÜHRETÜN-NUR», Türkçe Arab harfleriyle teksir edilmiş olan bu nüsha 182 sahifedir. Bu eser, Said Nursînin, Lem'alar adlı eserinden alınan bir kaç lem'a ile bir kaç mektubdan ibaret olup, hastalara teselli veren, onlara hamd, şükür, sabır telkin eder mahiyetteki yazılardır.

1699 mersule numaralı torba içindeki kitablara âit

RAPOR

Ankara 2. ci Ağır Ceza Mahkemesinin 21-I-1967 tarihinde, tetkik edilmek üzere, uhdeme tevdi ettiği 1699 mersule numaralı torba muhteviyatında bulunan eserler 6 kısma ayrılarak incelendi:

A — Nurculukla alâkalı olmayan eserler:.....

B — «Başkaları tarafından, Nurculuk ve Said Nursî hakkında yazılan eserler:

5 «**Diyanet İşleri Reisliği Nurculuk Hakkında ne Diyor»**, 1964 senesinde İzmir İstiklâl Matbaasında basılmıştır. Uhuvvet yayınlarının 2 ncisini teşkil etmektedir. Eser, Nur Risaleleri hakkında verilen bilirkişi raporlarından bazılarını ihtiva etmektedir.

6 — **«Bediüzzaman aleyhinde yazılan Tuhfetür-Reddiyye ve emsali hezeyanlara müdhiş bir cevap, Reddu'l-Evham»**, 56 *sahife* olan bu eser, türkçe olup arab harfleriyledir, nur şakirdleri tarafından kaleme alınmıştır. 1698 nolu torbaya ait raporun 3 no. sunda gösterilen «Tuhfetu'r Reddiyyeye Cevaplar» adlı eserin tab edilmemiş şeklidir. Fakat bu risalenin son kısmında, Said Nursînin evliyalık davasında olmadığı, Abdulhamide karşı tutumu, Kürtçülükle alâkası olmadığı, nur şakirdlerini bâtıl itikadla itham gibi hususlara cevaplar vardır.

7 — **«Haksızlığa Uğrayan Nur Kahramanlarının Hakikatli bir Elmas Kılıncı»**, adlı eser türkçe arab harfleriyle 1953 senesinde taş basması olarak, Risale-i Nur talebeleri tarafından

neşredilmiştir. 166 sahifedir. Eserde, Abdullah Yeğin, Hüsnü Bayram, Mustafa Sungur adlı şahısların, çeşitli mahkemelere tevdi etmiş oldukları müdafaanameler ve Said Nursînin bazı tavsiyelerini ihtiva etmektedir.

8 — «Afyon Mahkemesi Müdafaasının Birinci Zeyli», adlı eser, türkçe arab harfleriyle, 1368 (hicri) senesinde, taş basması olarak tab edilmiştir. Said Nursînin ve muhtelif şahısların müdafaaları, temyiz kararları, bozma kararlarını ihtiva etmektedir.

9 — «Bediüzzaman Said Nursi ve Nurculuk», Eşref Edip tarafından kaleme alınan bu eser, 1963 de İstanbulda Sebilürreşad neşriyatı arasında çıkmıştır. Lâtin harfleriyle olup, 29 sahifelik nurculuğun tenkid ve tahlilini yapan, küçük bir risaleciktir. Son tarafında, Diyanet İşleri Riyaseti Müşavere kurulunun 25-5-1958 tarihli raporu, Aydın Ağır Ceza Mahkemesinin, İstanbul Örfî İdare Komutanlığının esbab-ı mucibeli kararlarıyle, Emniyet Umum müdürlüğünün yazıları mevcuddur.

10 — «Bediüzzaman Said Nursî ve Din Düşmanları» adlı eser, Muzaffer Arslan tarafından hazırlanmış olup, 1960 senesinde Maraşta Şeref basımevinde tabedilmiştir. 76 sahifedir. Eser, amme efkârını karıştıran din düşmanlarının yazılarına cevap mahiyetindedir. Eserde Said Nursînin müdafaaları, Avukat Mihrinin müdafaası, Eşref Edibin nurculuğu tanıtan bir yazısı, Serdengeçti ve Cevat Rıfat Atilhan'ın, Said Nursî ve talebeleri hakkında tahlilî yazıları, Said Nursinin Devlet ricaline yazdığı mektublar ve muhtelif şahısların Said Nursî hakkındaki sözlerini ihtiva etmektedir.

C — Fotograflar, tebrik ve kartpostallar:.....

D — Mektublar:

12 — «Numaralanmış eski ve yeni yazı mektubları hâvi zarf», 1 den 73 e kadar numaralanmış olan bu zarfın muhteviyatındaki mektublar birer birer okunmuş, bunların ekserisi, Nur Risalelerinden alınmış parçalar, Said Nursînin, Nur Risa-

leleri hakkındaki mektubları, nur talebelerinin mektublarıdır. Bu mektublardan pek azı şahsî olup, birbirine tavsiyeler ve hususî işlerini alâkadar etmektedir. Bunlardan bir kısmını da hesap faturaları teşkil etmektedir.

E — Gazeteler ve Mecmualar:.....

14 — «Nusret Yeğinin dükkânındaki risaleler, dergiler ve mecmualara ait zarf». Bu zarf, içinde bazı mecmualarla, bazı kitapları ihtiva etmektedir. Bunlar aşağıda kaydedilecektir:

a) Mecmualar:...

b) Kitablar:

«Risale-i Nur Neşriyatı»; bazı kararları, mektubları ve Nur Risalelerinden alınan veciz sözleri ihtiva etmektedir.

«Uhuvvet Risalesi» 24 no. da zikri geçecektir.
«Küçük Sözler» 24 numaraya bakınız.

«Haşir Risalesi», İnsanın bu âlemde başı-boş bırakılmadığını öbür âlemde bir hesaba maruz kalacağını açık temsillerle izah eden bir kitabcıktır.

«Çalınmış Hududlar, Sovyet Rusyanın bozduğu muahedelerin fihristi» adlı eser Peter Sager tarafından yazılmış, M. Lütfi İkiz tarafından neşredilmiştir. Komünizm mezalimini açıklayan bir eserdir.

«Kur'an-ı Kerimden Amme Cüz'ü» başka bazı irsalat var ki, bunlarda zararlı bir husus bahis konusu değildir.

F — Bizzat Said Nursinin Yazdığı Eserler:

15 — «İhlâs Risaleleri» Torba muhteviyatından iki adet çıkan bu risalelerin her ikisi de türkçe olup arab harfleriyle teksir edilmişlerdir. Küçük ebadda olan 72 sahife, büyük ebadda olan ise 46 sahifedir. Her ikisi de 20. ve 21. ci Lem'aları ihtiva etmektedir. Kitabın esas konusunu teşkil eden bu iki lem'a, ehl-i dalâletin ittifakı, ehl-i diyanetin ise ihtilâfının sebeblerini âyet ve hadislere istinad ederek ve müşahhas misaller vererek tah-

lil eder ve bu hastalıktan kurtulmanın samimi bir ihlâsla mümkün olabileceğini beyan eder. Yalnız her iki ihlâs risalesinin sonlarına ilâve edilen ekler aynı değildirler, şöyle ki: Küçük risalenin sonunda, Hutbe-i Şâmiyyeden, bir kısım (s.55-58), Kastamonu Lahikasından 3 cü mes'ele (s.59-60), 13 cü Lem'anın 13 cü işaretinin 3 cü noktası (s.60-68), «Konuşan yalnız hakikattır» başlığı altında, zulüm içinde adaletin tecelli edeceği fikri savunulmaktadır (s.68-72) Nihayet Ali Ulvi imzasiyle «Gönüller Fâtihi Büyük Üstada» başlığı altında bir methiye mevcuddur. Büyük ebaddaki ihlâs risalesinin sonunda ise (s.45-46) iki Hadîs-i Şerif ve onun izahları vardır.

16 — «Hizbu Envar-il-Hakaik-in-Nuriyye», Arapça taşbasması olarak neşredilen bu eser 291 sahifedir. Tamamiyle, münacât, dua ve tahmidleri ihtiva etmektedir.

17 — «Risale-i Nur Külliyatından Yirmi-üçüncü Söz» türkçe arab harfleriyle taşbasması olan bu eser 55 sahifedir. Bu risale Tîn Sûresinin bir nevi tefsiri mahiyetindedir. İnsanı insan eden şeyin iman olduğu, iman sahibinin fazileti, kâfirin derekesi misallerle anlatılmaktadır, daha sonra insanın saadet ve şekavetine medar olan beş nükteden bahsedilmektedir.

18 — «RİSALE-İ NUR KÜLLİYATINDAN RAHMET VE ŞEFKAT İLÂÇLARI», adlı eser 104 sahife olup, Türkçe ve Arab harfleriyledir. Sonunda da 21 sahifelik lemeat-ı Nurdan 21 inci lem'a, yani 15 no da geçen ihlas Risalesinin bir kısmı vardır. Hastaları teselli eden ve onlara manevi bir ilâç olacak mahiyette olan âyet ve hadisleri misallerle temsili olarak izah etmekte, âdetâ onlara geçmiş olsun demekte ve hastaları manen takviye eden hususları ihtiva etmektedir.

19 — «NUR ÂLEMİNİN BİR ANAHTARI», 46 sahife olan bu eser matbu olup, latin harfleriyledir, basıldığı matbaa belli değildir. Eserde, Tahiyyatın hikmeti, bu âlemde mevcud olan herşeyin, zatı ve sıfâtiyle Allah'ın varlığını isbat ettiğini; âlemdeki nizamda, Allah'ın kudretini müşahede edemeyenlerin, o nizamı âdi sebeblere irca edişi; son kısımda da, Nur Risalelerinde şahsî bir menfaat gözetilmediği anlatılmaktadır.

20 — «İKİ MEKTEB-İ MUSİBETİN ŞEHADETNAMESİ YAHUT DİVAN-I HARB-İ ÖRFİ», Cumhuriyet devrinden evvel Ahmet Râmiz tarafından neşredilen bu eser, ikinci defa 1957 senesinde, Samsunda, Nur Matbaasında basılmış olup, 63 sahifedir. Eser, Said Nursînin o devirdeki müdafaalarını ihtiva etmektedir. Zulüm ve istibdadın karşısında olduğu ifade edilmektedir.

21 — «HASTALAR RİSALESİ», 1958 senesinde, İstanbul Sinan matbaasında basılan bu eser 62 sahife olup, hastaları manen takviye eden onları sabra ve şükre sevkeden ve onlara geçmiş olsun der mahiyette bir risaledir.

22 — «KASTAMONU LAHİKASI», 1958 senesinde Ankarada Doğuş ltd. şirketi matbaasında basılan bu eser 209 sahifedir. Said Nursînin, Nur talebelerine iman, sabır, şükr ve hamd aşılayan mektublarının bir kolleksiyonudur.

23 — «MEYVE RİSALESİ», 147 sahife olan bu eser matbu olup, basımyeri ve tarihi belli değildir. Ölümün muhakkak olduğu, insanların boş vakit geçirmeyip, nasıl hazırlanmaları lâzım geldiğini ve iyi işler yapmağa teşvik eden ve gençlere Rab'larını tanıtan yazılar serisidir.

24 — «KÜÇÜK SÖZLER», adını taşıyan bu eser «İhlâs Risaleleri», Kur'an Şakirdlerinin Hizmet Rehberi «Uhuvvet Risalesi» gibi küçük kitabcıklarla beraber cildlenmiştir. Hepsi de Said Nursîye ait olan bu eserler, ayrı ayrı tetkik edilmiştir. Şöyle ki:

a) «İHLAS RİSALELERİ» 1958 senesinde İstanbulda Sinan matbaasında basılan bu eser; 54 sahife olup, tafsilât için 15 noya bakınız.

b) «KUR'AN ŞAKİRDLERİNİN HİZMET REHBERİ» 1959 senesinde, İstanbul'da, Sinan matbaasında basılan bu eser 112 sahifedir. Risale-i Nurun yazarı Said Nursînin meslek ve meşrebini ele alan, onun hareket tarzlarının ve sözlerinin bir nevi analiz ve sentezi mahiyetindedir.

c) «KÜÇÜK SÖZLER», 1963 yılında İstanbul'da, Sıralar Matbaasında basılmış olan bu eser 88 sahifedir. Nefislerin nasihata muhtaç olduğu noktasından hareket ederek, okuyuculara

rına İman ve İslâm esaslarının ulvîliğini misallerle anlatmaya çalışır.

d) «UHUVVET RİSALESİ» 1959 senesinde İstanbul'da Sinan matbaasında basılan bu eser 48 sahife olup, mü'minleri kardeşliğe, birliğe teşvik ve tefrikadan uzak olmalarını temin eden bir risaledir.

25 — ZÜHRETÜN-NUR», 1698 nolu rapordaki 22 numaraya bakınız.

26 — «EL-HÜCCETÜZ-ZEHRA» 1959 senesinde İstanbul' da Çeltüt Matbaasında basılan ve 152 sahifeyi ihtiva eden bu eser, okuyanlara iman ve tevhid aşılamaktadır. (Bakınız keza 1698 deki 20 numaraya.)

27 — «ÂYETÜ'L-KÜBRA», 1959 senesinde İstanbul'da Sinan Matbaasında 200 sahife olarak basılan bu eser, müellifinin de dediği gibi, herkes tarafından kolayca anlaşılabilecek mahiyette değildir. Yüksek İlâhiyat bahislerini ve ayrıca ilm-i cifri alâkalandırmaktadır.

28 — «LEM'ALAR», 1957 senesinde Ankara Doğuş ltd. şirketi matbaasında basılan bu eser, Ankara gezici vâizi Özdemir tarafından neşredilmiştir. 428 sahifedir. 31 Lem'a'dan ibaret olan bu eser çeşitli âyetlerin tefsiri olup, müslümanlara İslâmî itikad ve ibadetlerini öğreten, Kur'an ve Sünnete tabi olmayı teşvik eder mahiyettedir.

29 — «HANIMLAR REHBERİ», 1958 senesinde İstanbulda Çeltüt matbaasında 63 sahife olarak tab edilen bu eser, kadınların fıtratlarında mevcud olan bazı kabiliyetleri, aile hayatındaki ve çocuk yetiştirmedeki yerini, daha geniş mânâsiyle cemiyet hayatını ıslâhdaki rolünü ele almakta ve kadınların İslâm terbiyesi dairesinde mesut bir âile hayatı geçirmeye mahsus mübarek mahlûklar olduğu fikrini ileri sürmektedir. Sonunda da, bazı kadınların Said Nursîye yazdıkları mektublar vardır.

30 — «KUR'AN-I KERİMİN HAKİKİ TERCEMESİ OLAMAZ VE BAŞKA HARFLERLE YAZILAMAZ», adlı eser, 84 sahifedir. Zamanımızda ekseriya münakaşa konusu olan Kur'ânı Kerimin tercemesi olabilir mi?, dinde reform mes'elesi,

İslâmiyet gerilik unsuru olabilir mi?, bu zamanda içtihad yapılabilir mi? Allah kelâmı ile insan kelâmı arasındaki fark. Kur'an âyetlerindeki işârî mânâlar, Kur'andaki harflerin dizilişindeki nizam, huruf-u mukattaa'lar ve Kur'an ilimlerine dâir çeşitli mes'eleler ele alınmaktadır.

NETİCE:

1698 ve 1699 mersule numaralı torbaların ihtiva ettiği eserler; birer birer okunup muhteviyatları zikredildikten sonra, T.C.K. nun 163 cü maddesindeki suç unsurlarını kapsayıp kapsamadığı hususundaki kanaatımı şöylece arzedebilirim:

1) Nurculukla alâkalı olmayan eserlerde kanunî bir mahzûr olmadığını.

2) Nurculuk ve Said Nursî hakkında yazılmış olan eserler; daha ziyade geçmişteki mahkeme müdafaaları ve nurculuğa hücum edenlere karşı verilen cevaplardan ibarettir. Bunların ise siyasî bir maksat taşımadığı, hiç bir muzır ve menfî bir fikrin telkinini ihtiva etmediğine..

3) Tebrikler kartpostallar ve mektubların; gerek teker teker, gerekse hey'eti umumiyyesinin toptan tetkikinde, bunlarda siyasî bir maksat bulunmadığına ve menfî bir eğilime rastlanmadığına..

4) Her iki torba muhteviyatından çıkan gazete ve mecmualar, basın kanunu hükümlerine göre memleketimizde neşredildiklerinden ve bu mevkutelerin memnuiyetlerine dâir elimizde resmi bir yazının da bulunmaması, üzerinde düşünülecek bir husus olmadığına..

5) Bizzat Said Nursîye âit olan eserlere gelince: Küçük olan eserlerinin hemen hemen hepsi, büyük olan eserlerinde toplanıp meydana getirilmiş olduğu..... bütün bunlar menfî bir ruhla yazılmış eserler olmayıp, Kur'an ve Hadislerden ilhâm alınarak ve madde âleminden temsiller getirilerek izahları yapıl-

maş, müslümanları gafletten, kötü itikad ve ahlâktan kurtarmağa yönelten yazıları havidirler. Bu eserlerin bünyelerinde, T.C.K. nun 163 cü maddesine göre, lâikliğe aykırı olarak, Devletin temel nizamlarını sarsacak veya siyasî menfaat veya şahsî nüfûz temin ve tesis eylemek için din veya dinî hissiyatı âlet edecek bir ifadenin bulunamadığına kanaat getirdiğimi arzederim.

2 Mart 1967

Bilirkişi

Dr. İsmail Cerrahoğlu
İlâhiyat Fakültesi Tefsir Asistanı

2. ci Sorgu Hâkimliğine

ANKARA

967/110. Tâlimat

Nazilli Sorgu Hâkimliğinin 22/12/1966 tarih ve 1966/ 108 esas no. lu yazılarıyle, haklarında ilk tahkikat yapıldığı ve hâdise sırasında maznunlardan Hüseyin Sağbaş'ın evinde yakalanıp emanete alındığı bildirilen Nurculuğa ait kitapların tetkiki ile konularının mahiyeti ve elde bulundurulması yönünden suç teşkil edip etmediğinin tesbiti için bana tevdi olunduğundan aşağıda sıra ile isimleri ve muhtevaları gösterilen kitap ve sair yazılar hakkında gerekli inceleme yapıldı. Şöyle ki:

1. — «HAKİKAT NURLARI; Müellifi Bediüzzaman Said Nursi» isimli Arap harfleriyle ve elde yazılıp teksir edildiği anlaşılan yeşil ciltli kitap.

156 sahifeden ibaret olan bu kitabın «Bismihi Sübhanehu» ibaresi ile başlayan ve selâmdan sonra «Aziz, Sıddık Kardeşlerim!» hitabiyle devam eden ilk sahifelerinde Risale-i Nurun tarikatlara nisbetle iman hakikatlarının inkişafında daha fazla hizmet gösterdiği ve bazı şakirdleri velâyet derecesine ulaştıkları halde, sair evliyalar gibi mânevi zevk ve keşfiyyatlara ve maddi kerametlere mazhar olmamalarındaki sebepler incelenmektedir. Kitabın önsözü mahiyetinde olan bu yazı, dini mahiyette görüş ve kanaatlardan ibarettir.

Bu yazıyı takib eden ve «Telvihat-ı Tis'a» başlığı altında 1 ile 29. cu sahifelerde yer alan yazıda tasavvufla ilgili meseleler ele alınmış; 30-35. inci sahifelerde «Zeyl» başlığı altın-

da Allaha vâsıl olacak en kısa ve en salim dört yoldan bahsedilmiştir. 35-37. ci sahifelerde yer alan ve «Beşinci Mektûb» başlığını taşıyan yazıda İmam-ı Rabbanî gibi bazı tasavvuf ehlinin, iman hakikatlarına ve islâm akaidine hizmet ettiklerini beyanla, 33 sözden ibaret olan Nur Risalelerinin de aynı gayeye hizmet ettiği açıklanmıştır.

«Sekizinci Mektûb» Başlıklı müteakib bahiste Allahın Rahman ve Rahîm isimlerinin hikmetini beyanla şefkat ve aşk arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. Müellifine göre şefkat, aşktan üstün ve daha şümullüdür, karşılık beklemez; aşk ise mukabele ister (S. 38-40)

«Onbeşinci Mektûb»: Hazret-i Peygamberin ashabı ile onların nazar-ı velâyet karşısındaki durumları beyan edilmiştir (S. 41-45).

«Onsekizinci Mektûb»: Bazı meşhur evliyaların keşf yolu ile müşahede ettikleri hâdiselerin şahadet âleminde aynen vuku bulmamasının sebepleriyle vahdet-i vücûd ve kâinattaki hayret verici faaliyetin hikmeti ve sırrı gibi meselelerle ilgilidir. (S. 45-56).

«Yirminci Mektubun Mukaddemesi»: Allaha İman, marifet, muhabbet ve lezzet-i ruhaniyye meselelerinden bahsedilmiştir. (S. 56-57).

«Yirmi altıncı Mektubun Dördüncü Mebhasının İkinci Mes'elesi»: Muhyiddîn-i Arabî gibi tasavvuf, Fahru Râzî gibi kelâm ehlinin Allahı bilmek hususunda takip ettikleri yol ile Risale-i Nurda takip edilen yol hakkında bazı izahatta bulunulmuş ve bu yollar arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. (S. 57-63).

«Dokuzuncu Mes'ele»: «Mühim ve mahrem bir mesele ve bir sırr-ı velâyet» başlığı altında, Kur'ân ve Sünnet yolunda olan ve ehl-i Sünnet denilen cemaatın dışında ve ona muhalif olanlar arasında velâyet ehlinin çıkıp çıkamıyacağı mes'elesiyle ilgilidir. (S. 63-66).

«Onuncu Mes'ele»: Müellifin şahsı ve ziyaretcileriyle ilgilidir. Dünya işleri için evine gelenlere kapısının kapalı olduğunu, keza Şahsını mübarek ve makam Sâhibi zannedip gelenlere de kapalı olduğunu söyliyerek, kendisini beğenmediğini, onu beğenenleri de beğenmediğini ilâve ve kendisini beğendirmeyen Allaha şükreder. Bunun dışında kendisinin sırf Kur'ânın dellâlı olduğunu beyan ederek bu maksatla gelenlere kapısının açık olduğunu söyler (S. 66-68).

«Yirmi Sekizinci Mektuptan Üçüncü Mesele Olan Üçüncü Risale»: Ziyaretine gelenlerin, bu ziyaretlerinin beyhude mi yoksa faydalı mı olduğunu beş noktada açıklar ve Nur Risalelerinin imanı takviye ettiğini ve irşad vazifesi gördüğünü beş misalle izah eder (S. 68-78)

«Yirmi yedinci Sözün Zeyli Olan Sahabeler Hakkındaki Risalenin Âhirindeki Ehemmiyetli Dört Sual»: Nur Risalelerinin, talebelerine kazandırdığı feyz ve iman ile ilgilidir. (S. 78-83).

«Yirmi birinci Lem'a»: İhlâs hakkında olup Kur'ân hizmetinde çalışanlara ihlâsla ilgili bazı tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyeler, her işi Allahın rızasını kazanmak için yapmak, birbirlerini tenkid etmemek, ihlâsa sarılmak, birbirleriyle iftihar etmektir (S. 84-99).

«Bir Kısım Kardeşlerime Hususî Bir Mektup»: Üç aylan dua ile geçirerek beş nev'i ibadet yerine geçen Risale-i Nur kitabetini terk edenler için, iki hadisin izahı yapılmıştır. (S. 100-101).

Bunu takip eden «Bismihî Subhanehû» başlığı altındaki yazıda, Risale-i Nur hakkında uzun bir mektup yazan Hasan Feyzi adlı bir kimsenin vefatı dolayisiyle, bu şahsın, Risale-i Nurun yayılmasında gösterdiği hizmet medhedilmekte ve rahmet dilenilmektedir (S. 102).

Müteakip sahifelerde Besmeleden sonra «Allahu Nûru-s semâvâtı ve'l arz âyetini alarak bu âyetin «On vecihten Risale-i

Nura işaret ettiğini» beyanla «biz dahi onu şöyle tarif ediyoruz» başlığı altında Risale-i Nura hitap eden bir mektup yer almıştır. (S. 103-124). Bu mektup, biraz önce zikri geçen Hasan Feyzi'ye aittir; ve Risale-i Nurun mübalâğa derecesine varan medhini tazammun etmektedir.

«Müellifin hazin Münacâtı» başlıklı müteakip yazıda Said Nursi ihtiyarlıkla ölümün kendisine yaklaştığını beyanla günâhlarının afv ve mağfireti için Allaha niyaz ve tazarrûda bulunur. (S. 125-129).

«İkinci Mektup», Said Nursi'nin, kendisine gelen hediyeleri kabul etmediğini ve bunun muhtelif sebeplerini izah eder (S. 129-131).

«Sikke-i Tasdik-ı Gaybî Mecmuasında neşredilen Üstadımızın ehemmiyetli bir mektubudur» başlığı altındaki yazıda; Said Nursi'nin talebelerine, Risale-i Nur muarızlariyle giriştikleri münakaşalarda hiddet ve tehevvürle ve mukabele-i bil-misil ile karşı koymamaları, yalnız kendilerini müdafaa için müsamahakârane, medar-ı itiraz noktaları izah etmeleri ve cevap vermeleri ve Risale-i Nurun değeri ve mertebesi hakkında sözleri yer alır (S. 132-135).

«Bismihi Sübhanehû» ile başlayan müteakip yazıda Said Nursi, «Neden Sünnet-i Seniyyeye muhalif olarak mücerret kaldım» diyerek evlenmemesinin sebeplerini izah eder (S. 136-139)

«Müteakip Bahis, yine Said Nursi'nin şahsiyle ilgili olup, bazı kimselerin onun iki hatalı ve kusurlu hareketini, yani evlenmemesi ve cemiyet içine çıkmaması, iki Sünneti terkedişini ele alarak tariz ve hücumlarda bulunduklarını ve böylece Risale-i Nurun intişarına mani olmak istediklerini zikreder. Halbuki bazı sebeplere istinad eden kendi kusurlariyle Risale-i Nurun hiç bir ilgisi olmadığını, Risalenin aslında Kur'ân-ı Kerime dayandığını ve onun malı olduğunu söyler (S. 140-142).

Kitabın sonuna kadar yer alan bahis ise İstanbullu bazı

hanımların Risale-i Nur hakkında ve onu okumak suretiyle dinî bilgilerinin arttığını, imanlarının kuvvetlendiğini uzun uzun medihkâr sözlerle ifade eden mektuplarıdır.

Kitap arasında bulunan kağıt parçaları üzerinde ise, bazı Kur'ân âyetleriyle bu âyetlerin bir kaç sözle tefsirleri yer almıştır. Bir kâğıtta da nazım halinde Risale-i Nuru medhe-den ve bazı tavsiyelerde bulunan üç kıta halinde bir şiir yer almıştır.

2 — Kırmızı kaplı, elle ve arap harfleriyle yazılmış defter: Dokuzuncu Sözle başlar. Bu söz, namazla ilgili olup namaz vakitlerinin beş vakte tahsisindeki hikmeti anlatır. (S. 1-12). Bunu takip eden «On Dördüncü Söz», bazı Âyetlerin tefsiri mahiyetindedir. «Hâtime» kısmında ise dünya hayatı için âhireti unutan nefse bazı temsili hikâyelerle tavsiyelerde bulunur. (S. 13-24). «On Dördüncü Sözün Zeyli», zelzele âfetinin müslümanlara bir ihtar mahiyetinde olduğu açıklanır ve bu gibi âfetler hakkında bazı görüşler ileri sürülür. (S. 24-35). «Onyedinci Söz» ise bir Kur'ân âyetinin tefsiri mahiyetindedir (S. 35-41).

3 — Kırmızı kâğıtla kaplı elle ve Arap harfleriyle yazılmış 68 sahifeden ibaret defter: Said Nursî'nin «Yirmiüçüncü Söz» adlı telifini muhtevidir. Bu sözde iki mebhası ele almış, birinci mebhası iman meselesine tahsis ederek bunu beş noktada bazı temsili hikâyelerle anlatmağa çalışmıştır. Meselâ; Dördüncü Noktada «İman İnsanı insan eder. Belki insanı sultan eder. Öyle ise insanın vazife-i asliyesi iman ve duâdır. Küfür insanı gayet âciz ve canavar hayvan eder» dedikten sonra, hayvan ile insan arasında yaratılış yönünden bir mukayese yapar ve insanın daima ve ömrünün sonuna kadar çalışmaya ve öğrenmeye muhtaç olduğunu ve öğrendikçe acz ve fakrının derecesini daha iyi anlayıp kendisini idare ve terbiye eden bir Hâkim-i Mutlak önünde ubudiyet etmesi gerektiğini belirtir. (S. 14 vd.).

Yirmiüçüncü Sözün İkinci Mebhası, insanı saadete ve

sekavete götüren yolları «beş nükte» içerisinde anlatmaya çalışır (S.24 vd.).

4 — İHLÂS RİSALELERİ:

Müellifi Said Nursî olup 1958 senesinde İstanbul-Sinan matbaasında tabedilmiştir. Müslümanlar arasındaki bazı ihtilaf ve rekabetler bahis konusu edilerek bunların sebepleri araştırılmakta ve bazı sebepler ileri sürülmektedir. Fakat Said Nursî'ye göre en mühim sebep ihlâsın zayıflığıdır. Musîbet ânında Allah'a yöneldiği zaman ihlâs ile yönelmek ve fakat muaveneti elden bırakmamak her türlü ihtilafı önliyen başlıca tedbirdir. Kitabın «Yirmibirinci Lem'a» başlığı altındaki diğer bahsi yine ihlâsla ilgili olup, Said Nursî, Kur'ân hizmetinde çalışanlara ihlâsla ilgili bazı tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyeler, her işi Allahın rızasını kazanmak için yapmak, birbirlerini tenkit etmemek, ihlâsa sarılmak, birbirleriyle iftihar etmektir.

Kitabın 46. ncı sahifesinde «Konuşan Yalnız Hakikattır» başlığı altındaki bölümde Said Nursî kendinden bahseder. 28 senedenberi, kendisinin dini siyasete âlet ettiği iddiasıyle vilâyet vilâyet, mahkeme mahkeme dolaştırıldığını, çeşitli işkencelere maruz bırakıldığını, bununla beraber, isnad edilen suç sübut bulmadığı için her mahkemeden beraet ettiğini açıkladıktan sonra şöyle der: «Yapılan ittiham ister kasıd ister vehim olsun, benim böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını kemâl-i kat'iyetle yakînen ve vicdanen biliyorum ya.. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyasıda biliyor ya...» Kendisi suçsuz olduğu halde zulme uğramasının sebebini de şu cümle ifade eder: «Benim Suçum, hizmet-i Kur'âniyemi maddi-mânevî terakkiyatıma, kemalâta âlet yapmakmış» (S 47). Bir başka yerde de uğradığı haksızlıkları, kader-i ilâhînin bir ihtarı, bir tokatı olarak tavsif eder ve şöyle der: «Kader-i ilâhî, ihtiyarım hâricinde, dini hiç bir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zâlimane eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor. Sakın diyor: İman hakikatını kendi şahsına âlet yapma. Ta ki imana

muhtaç olanlar anlasınlar ki yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasın sussun» (S. 49).

Kitabın 52 - 54 sahifelerinde Ali Ulvi imzasıyle bir şiir yer almıştır ve Said Nursi ile Nur risalelerinin medhiyesi mahiyetindedir.

5. KUR'AN ŞAKİRDLERİNİN HİZMET REHBERİ - RİSALE-İ NURUN MESLEK VE MEŞREBİ:

Müellifi Said Nursi olup 1960 senesinde İstanbul Sinan Matbaasında tabedilmiştir. Kitabın muhtevasından anlaşıldığına göre, müstakil bir kitap olarak telif edilmemiştir, fakat Said Nursinin muhtelif kitaplarından seçilen pasajlar bu kitap içerisinde bir araya getirilmiştir. Kitapta her pasajın nokta çizgilerle birbirinden ayırt edilmesi ve pasajlar arasında manâ ve ifade yönünden bir irtibatın bulunmaması, bu hususa delâlet etmektedir.

Kitaba alınan pasajlar, Said Nursinin şahsiyle ilgili olduğu kadar Risâle-i Nurun mahiyeti ve gayesiyle de ilgilidir. Genel olarak kitabın muhteviyatını, Said Nursinin şu birkaç sözü ile hülâsa etmek mümkündür: "Teveccüh-ü ammeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benimle temas edenler beni bilirler ki, şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum" (s. 53). Kitabın muhtelif pasajlarında bu manâ tekerrür etmektedir.

Risale-i Nurun mahiyet ve gayesi de kitabın muhtelif pasajlarında ifade edilmiştir. Meselâ:

"Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilemez. Çünkü ehemmiyetli bir ibadet-i tefekküriyye olduğu cihetle dünyevi maksatlar onunla kasden istenilemez; istenilse ihlâs kırılır. (s. 47).

"Risale-i Nurdaki şefkat, hakikat, hak bizi siyasetten menetmiş, işte Kur'ânın emriyle, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakiki hikmeti ve sebebi budur... Hulâsa-i kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zâbıtanın bizimle uğraşacak hiç bir işleri yoktur..." (s. 64 - 65).

Kitapta, bu manâları tazammun eden pasajlar dışında İslâmî iman ve ahlâkı tavsiye ve telkin eden sözler yer almıştır.

6 — YİRMİ DOKUZUNCU MEKTUBUN İKİNCİ KISMI RAMAZAN-I ŞERİF HAKKINDADIR:

Bu ismi taşıyan elle ve Arap harfleriyle yazılmış 24 sahifelik bir defterdir ve isminden de anlaşılacağı üzere Ramazanla ilgilidir. Ve orucun, İslâm dininin en mühim erkânından biri olduğunu beyanla, onun hikmetinden, insana kazandırdığı maddî ve manevî faziletlerden, ahlâkı güzelleştirdiğinden ve Kur'ân-ı Kerimin Ramazan ayında nüzûlü dolayısiyle bu ayın hikmet ve faziletlerinden bahseder. Oruçla ilgili bazı Kur'ân âyetleri zikreder.

7 — TUHFETU'R-REDDİYEYE CEVAPLAR:

1951 senesinde Erzurum - A. Polat Matbaasında tabedilmiştir. "Tuhfetu'r-Reddiye alâ mezheb-i Said-el-Kürdiye" adı ile neşr ve eski Şeyh-ul-İslâmlardan Mustafa Sabri Efendiye isnâd edilen Nurculuk aleyhindeki 16 sahifelik bir risaleye reddiye olarak hazırlanmıştır. Risale-i Nurun Kur'âna dayanan İslâm dini esaslarını öğretmekten başka bir gaye gütmediği beyan edilerek, adı geçen risalenin Mustafa Sabri tarafından yazılmış olamıyacağı, bunun büyük bir yalan ve iftira olduğu anlatılmak istenmiştir.

8 — İSTANBULLU HANIMLARIN RİSALE-İ NUR HAKKINDA MÜELLİFİNE GÖNDERDİKLERİ BİR MEKTUP:

1. No. da muhtevası hakkında bilgi verdiğimiz "Hakikat Nurları" adlı el yazması kitabın son sahifelerinde yer alan Hayrunnisâ, Seyyide, Emine ve Fatma isimli İstanbullu hanımların İstanbul Çeltüt Matbaasında basılmış mektuplarıdır. Ayni Broşürün son iki sahifesinde yer alan ve Medine'den yazıldığı belirtilen Ali Ulvi'ye ait bir başka mektup, bu zatın kendisine gönderilen Risale-i Nurun okunduğunu ve çok istifade ettiğini ayrıca Said Nursî'nin beraeti dolayısiyle memnuniyetini belirtir.

9 — YİRMİNCİ ASIR KUR'AN AŞIKLARINA MEKTUP:

Nerede ve ne zaman basıldığı belirtilmiyen 8 sahifeden ibaret olan broşürde kökü dışarıda olan vatan, millet aleyhindeki bazı cereyanların tahribatına mukabil, Nur talebelerinin Risale-i Nurdan aldıkları dersle, bu cereyanlara karşı durdukları ve Kur'ânı, imanı neşrettikleri belirtilmekte, Risale-i Nurun gaye ve maksadı anlatılarak, bunların "Hakikat-ı İslâmiyetin ve Hizmet-i Kur'âniyenin bu asırda bir tezahürü" oldukları söylenmektedir.

Broşürün 6 ncı sahifesinde "Birtek Gayem Vardır" başlığı altında, Said Nursinin, Komünizm ve komünistlerle mücadele ettiğini ve bu mücadele ile Allahın huzuruna gitmek istediğini belirten; bunu takip eden "Ey Âlem-i İslâm Uyan" başlıklı yazıda ise, Kur'ânı okumayı, ona sarılmayı ve onun gösterdiği ahlâk ile ahlâklanmayı tavsiye eden sözleri yer almıştır.

10 — DÜSTUR:

Daktiloda büyük harflerle üç sahife olarak ve Said Nursî imzasıyle yazılmış olan ve 11 maddeden ibaret bulunan yazı, Risale-i Nurun neşrinde Nur talebelerinin takip etmeleri ve gözönünde bulundurmaları gereken noktaları tavsiye etmektedir. Yazıda daima müsbet hareket edilmesi, münakaşa, mücadele ve zora başvurulmaması, yalnız Kur'âna dayanan İslâmî imanın tâlimi, bu vazifenin ifasında rıza-i ilâhiyi kazanmaktan başka bir gaye güdülmemesi, siyasete ve ehl-i siyasete karışılmaması ve asayişin daima muhafaza edilmesi gibi hususlar tavsiye edilen belli-başlı maddelerdir.

11 — URFA NUR TALEBELERİNİN BİR MEKTUBU:

Daktilo ile yazılıp teksir edildiği anlaşılan bu yazıda, Risale-i Nurun daimî olarak okunup yazıldığı ve yazı öğrenmek isteyenlerin gittikçe çoğaldığı belirtildikten sonra, Nur talebeleri ve kitapları aleyhinde çalışan bazı kimselerin bulunduğu, bazılarının Nurcu kisvesine bürünüp halkı dolandırdıkları, hattâ birisinin de mehdi olduğunu iddia edip nurcuların kendisine bi-

at etmeleri için manevî emir aldığını ileri sürdüğü haber verilerek bunlara karşı dikkatli davranılması gerektiği izah edilmektedir.

12 — M. Emin imzasıyla "Selâm Nesl-i Cedide" adını taşıyan manzum şiir, Said Nursî ve Risale-i Nur için medhiye mahiyetindedir.

13 — Avrupa Nur talebelerinden Vamık Azralı imzasıyle yazılmış bir mektup.

Kendisine gönderilen risaleleri aldığını ve onlardan çok istifade ettiğini bildirerek onları medheder. Bu mektubun altındaki yazı Said Nursînin riya ile ilgili dinî, ahlâkî bir mektubudur.

14 — "İslâmiyet düşmanlarının yaptıkları taarruz ve hilâf-ı hakikat menfi propagandalarına mukabil üniversite Nur talebelerinin bir açıklamasıdır! başlığını taşıyan iki sahifelik yazı, Nazilli Yüksel Matbaasında tabedilmiştir.

Allaha iman, Peygamberlere ittiba ve Kur'ân-ı Kerimle amelden dolayı hapislerin bir Medrese-i Yusufiyye; bu çeşit zulüm ve işkencelerin bir kamçı ve perçin ve daha fazla çalışmak için kader-i ilâhinin bir işareti olduğu belirtilerek Risale-i Nurun bu vatan ve millete emniyet ve asayişi temin eden ve kalplere birer yasakçı bırakan imânî bir eser olduğu söylenir. Risale-i Nur dâvalarının ekseri mahkemelerde beraetle neticelendiği ve dâvanın kazıye-i muhkeme halini aldığı belirtilerek bütün gayelerinin iman esaslarını yaymak olduğu ve düşmanların bu imanın yayılmasına engel olamayacakları izah edilir.

15 — Kurban Bayramında alınan "Allahü Ekber" tekbirinin Risale-i Nurdan iktibas edilen bir izahını muhtevi küçük bir sahifelik yazı. "Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizackârâne ittihad gittiği vakit mânevi hayat da gider" ibaresiyle neticeye bağlanmış ve bu suretle birlik ve beraberlik telkin ve tavsiye edilmiştir.

16 — "Risale-i Nur Nedir ve Bediüzzaman kimdir?" başlıklı Hilâl Mecmuasından iktibas edilip Samsun Nur Matbaasında basılmış bir sahifelik yazı.

Risale-i Nurun Kur'ân tefsirinden ibaret olduğu, Said Nursînin ve talebelerinin şeyhlikle, müridlikle, tarikatla ve siyasetle ilgileri olmadığı belirtilerek bu konuda vazedilen sualleri cevaplandırır.

17 — "Dünya hayatını severler" mealinde bir âyetin izahı mahiyetinde Said Nursînin bir mektubu.

Dünya hayatının terkedilmemesi ve bazı hallerde uhrevî işlere tercih edilmesine müsaade edilmekle beraber, bunun, uhrevî hayatı tamamiyle unutup helâke gidecek derecede olmaması gerektiği açıklanmaktadır. Bunu takip eden yine Said Nursîye ait ikinci mektupta bazı ticaret erbabının dünya işlerinin kârlı gitmesi için gelip dua talep ettikleri bildirilmekte ve bazı temsillerle uhrevî hayattaki zararlara nisbetle dünyevî zararların bir hiç mesabesinde olduğu izah edilmektedir.

Arka sahifede yer alan ayni mealde bir başka mektupta uhrevî amellerin mükâfatının âhirete müteallik olduğu belirtilmektedir.

18 — AHMET FEYZİ KUL İMZALI BİR MEKTUP:

Bu mektupta suret-i haktan görünen bazı kimselerin tesanüdü bozmağa çalıştıklarının görüldüğü ve bunlara kulak asılmaması lâzım geldiği bildirilmekte ve "Biz Allaha, Resûlüne ve Kur'âna ve onun en ulvî tefsiri olan Risale-i Nura ve onun mübelliğine bağlıyız. Mesleğimizde tarikatcılar gibi şahıs dâvası yoktur" denilmektedir.

19 — Said Nursînin, Risale-i Nur hizmetindeki meslek ve meşrebine dair 5 No. da zikrettiğimiz bazı hususları muhtevi bir mektuptur.

20 — Risale-i Nura tevcih edilen hücumların artması sebebiyle buna matbuat kanaliyle karşı koymak zamanının geldiğini ve bu suretle bilhassa Hristiyan dinini mağlûp eden ve anarşiliği yetiştiren Şimaldeki dinsizlik cereyanının (bununla komünizmi kasdettiği anlaşılmaktadır) mânevi istilâsına karşı Risale-i Nurun bir sedd-i Kur'âni vazifesi göreceği, ayrıca Âlem-i İslâmın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddet-

le ittihamlarını izale edeceği açıklanan Said Nursinin başka bir mektubudur.

21 — Mehmet Emin imzalı "Nur" adındaki manzum şiir. Bu şiirde Kur'ân hizmetinde Risale-i Nur medhedilmektedir.

22 — Pembe kâğıt üzerine elle ve Arap harfleriyle 17 sahife olarak yazılmış "İkinci Cumhuriyet Erkânı ve Âzalarına" başlıklı yazı. Yazının başında: "Müteaddit ağır ceza mahkemelerinin beraet kararı nazar-ı itibara alınmayarak dinî eserler hakkında verilen imha ve müsadere emrine itiraz ve şekvadır" ibaresiyle yazının özü belirtilmiştir. Bu öze uygun olarak hükûmetin haberi olmadan bazı mes'ûl kimselerin bazı dinî kitaplarla birlikte Risale-i Nur eserlerinin imha edilmesi hakkında bir kararı tamim ettikleri belirtilmekte ve Risale-i Nur hakkında kazıye-i muhkeme haline gelen dâvalar hakkında bilgi verilerek bazı taleplerde bulunulmuştur.

23 — "Zamanın İnsanları" adlı 12 Kıt'alık bir şiir. Yazarı belirtilmeyen bu şiirde beldeler ve şehirler dolaşan şair, gördüğü manzarayı ve insanları tasvir eder, son kıt'alarda da Risale-i Nurun, bu insanlara dini ve imanı öğrettiğini söyler.

24 — "Sözler" adlı kitaptan istinsah edilmiş Birinci Söz, besmelenin izahı ile ilgilidir; fakat istinsah yarım bırakılmıştır. Esasen bu kâğıtların Arap harfleriyle yazı yazmayı öğrenmek için müsvedde olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Buna benzer birkaç kâğıt parçası daha vardır.

25 — "Gazetelerin çıkardığı yalanlar hakkında bir tekzibi berâ-yı malûmat gönderiyoruz" ibaresiyle başlayan Bayram, Ceylân, Zübeyr ve Tahirî imzalarını taşıyan elle ve Arap harfleriyle yazılmış yazıda Nur talebeleri hakkında "Tarikat Kurmuşlar" ve Said Nursî hakkında "Bir padişah, bir şah gibi yaşamakta ve gelen yardımlarla geçinmektedir" gibi bazı gazete haberlerinin tekzibi gaye edinilmiş, Said Nursînin sözlerine istinaden Nurculuğun bir tarikat olmadığı ve Said Nursînin hiçbir hediyeyi kabul etmediği açıklanmıştır. Bunu takip eden yazılarda, bir gazetenin Nazillide Nurculardan büyük

mikyasta tevkifler yapılacağına dair Aydın Valisinin bir tekzibi yer almıştır.

26 — "Hılye-i Mubarek" başlıklı Arap harfleriyle yazılı kâğıt Hazret-i Peygamberin şemaili ile bazı duaları ihtiva etmektedir.

27 — Hüseyin Sağbaş'a ait "Nurcuyuz" adlı manzum şiir. Nurculuğun Kur'ân yolu olduğu belirtilerek Nurcu olduğunu açıklamakta ve dolayısiyle Risale-i Nuru ve Said Nursi'yi medhetmektedir.

28 — "Nur talebeleri hakkında gizli din düşmanlarının yaptıkları acaip iftiralarına ve menfi propagandalarına ehemmiyet vermeyip meslek ve meşrebimiz olan uhuvvet ve ihlâsla rıza-yı ilâhî yolundaki kudsî hizmetin ehemmiyetinden bahseden bir mektuptur" başlığı altında teksir edilen bir küçük broşürde; Risale-i Nurun gayesi, İslâmî iman yolunda yaptığı hizmetleri, Nur talebelerinin ihlâsla hiç bir karşılık ve menfaat beklemeden sırf Allah rızasını tahsil için çalıştıkları anlatılarak bir Nur talebesinin mahkeme huzurundaki müdafaanâmesini nakleder.

29 — "Birtek Gayem Vardır" başlıklı yazı:

Bu yazıda, İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerinin işitildiğini ve bu sesin Âlem-i İslâmın iman esaslarını zedelediğini, halkı ve bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağladığını belirten Said Nursî, bolşevik dediği komünistlerle şahsen mücadele ettiğini, müslümanları ve gençleri de bu mücadele için imana çağırdığını söyler. Bu ifade ile yazı, doğrudan doğruya komünizmle mücadele etmek gayesiyle kaleme alınmış olup, halkı bu kızıl tehlikeye karşı birleşmeye davet etmektedir.

Bu yazının altında yer alan ve "Ey Âlem-i İslâm Uyan" başlığını taşıyan yazı ise, tamamiyle dinî mahiyette olup Kur'ân okumayı, onu anlamayı ve onun getirdiği ahlâk ile ahlâklanmayı tavsiye etmekte ve ancak bundan sonra dünyanın efendisi olmanın mümkün olacağı, çünkü Avrupa ve Amerikadan getirilen fen ve san'atın hakikatte islâmın ve Kur'ânın malı olduğu belirtilmektedir. Genel olarak dinî mahiyetteki görüş ve

kanaatlardan ibarettir. Bu kâğıtlardan kırmızı olanın arka sahifesinde bahis konusu iki yazıda suç unsuru bulunmadığına dair bir mahkeme kararının sureti yer almıştır.

30 — Nazilli Risale-i Nur talebelerinin iman, Kur'ân hizmetinde muzafferiyet dileklerini belirten yazılariyle, Said Nursinin frenklerin taklit edilmemesi hakkında gençlere tavsiye mahiyetinde iki yazısını ihtiva eden kart.

31 — Risale-i Nur Külliyatından iktibas edilen "iman mânevî bir Cennet çekirdeğini taşıyor. Küfür, mânevî bir cehennem tohumunu saklıyor. Demek, selâmet ve emniyet yalnız İslâmiyette ve imandadır" ibarelerini muhtevi ve üzerinde ayyıldızlı ve Risale-i Nur armalı bir süngünün parçaladığı Karl Marks - Komünizm isimli kitapları gösteren resimli kartlarla "iman hem nurdur, hem kuvvettir. Evet hakikî imanı elde eden adam kâinata meydan okuyabilir. İman insanı insan eder. Belki insanı Sultan eder" ibarelerini muhtevî diğer resimli kartların imanı tavsiye ve telkin ve Komünizm tehlikesine din ve iman kuvvetiyle karşı konulabileceğini ifade etmesi yönünden Risale-i Nurun propagandasını yapmak gayesiyle basıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıdanberi numara sırasiyle zikrettiğimiz kitap, broşür veya yazıların muhtevaları göstermektedir ki, Nurculukla ilgili olarak yapılan neşriyat İslâm Dini esaslarını öğretmek, îmanın ve Kur'ânın getirdiği ahlâk sistemini telkin etmek gayesi gütmüş ve halkı daima bu esaslar üzerinde birlik ve beraberliğe davet etmiştir. Zaman zaman ve lüzum hasıl oldukça Nurculuğun bir tarikat olmadığının ve siyâsî herhangi bir gaye gütmediğinin gerek Said Nursî ve gerekse kendilerini Risale-i Nurun neşrine hasretmiş olan kimseler tarafından açıklanması kitap ve sair yazılarda bu konularda ilgili herhangi bir ifade ve beyana rastlanmaması da Risale-i Nurun İslâm Dininin neşrinden başka bir gaye gütmediği kanaatını kuvvetlendirmektedir.

NETİCE OLARAK: Said Nursi'ye ait kitap ve yazıların İslâm dini ve akaidini takviye ve telkin edici bir niteliğe sahip olduğunu, sair broşür, mektup ve yazıların, Risale-i Nuru ve müellifini *müdafaa*, medh veya propaganda yaptığını; ancak gerek Said Nursiye ve gerekse talebelerine ait yazılarda T. C. K. nun 163 üncü maddesiyle 6187 sayılı kanunda belirtilen lâikliğe aykırı olarak devletin siyâsî, iktisadî, ictimaî veya hukukî temel nizamlarını dinî esasa uydurmak, siyasî veya şahsi nüfuz veya menfaat temin etmek gayesiyle propaganda yapıldığını ortaya koyacak herhangi bir ifade, beyan veya mütalâaya rastlanmadığını, buna mukabil bazı yazılarda Nurculuğun siyâsi bir gaye gütmediğinin ve herhangi dünyevî bir *menfaat temini* düşünülmediğinin açıkça *ifade* edildiğini saygılarımla arzederim. 3 Nisan 967

Bilirkişi

(Doç.) Dr. Talât Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi
Ankara

2. SORGU HAKİMLİĞİNE

ANKARA

Ankara Cumhuriyet Savcılığının 28/3/1967 tarih ve 967/673 sayılı talepnamesiyle İstanbul'da münteşir HİLÂL Dergisinin 64, 65, 66 ve 67 nci sayılarında Bülent Tezcan (Avukat Stajyeri) imzasiyle yazılıp yayınlanan "Bir Yargıtay Kararının Tenkidi" başlıklı seri yazıda Nurculuk hakkında Yargıtay Ceza Genel Kurulunca ittihaz kılınan 20/9 1965 gün ve 324/313 sayılı kararın tetkik konusu edilerek tenkit edildiği ve bu tenkid sırasında açıkça Nurculuğun medhedilmesi suretiyle propagandasının yapıldığı bildirilmektedir.

Adı geçen dergide intişar eden bahis konusu yazının tetkiki ile suç teşkil edip etmediğinin tesbiti işi bana tevdi olduğundan yazı üzerinde gerekli inceleme yapılmıştır. Şöyleki:
Hilâl Dergisinin 64, 65, 66 ve 67 nci sayılarında Nurculukla ilgili olarak Bülent Tezcan (Avukat Stajyeri) imzası altında intişar eden seri yazılar, her ne kadar "Bir Yargıtay Kararının Tenkidi" başlığı ile takdim olunmuşsa da, yazının muhteviyatı tetkik olunduğunda onun Yargıtay kararından ziyade Çetin Özek isminde bir şahsın Milliyet Gazetesinde yayınlanmış Nurculuk hakkındaki bir seri yazısı ile bu zatın bilâhare bazı ilâveler yaparak" Türkiyede Gerici Akımlar ve Nurculuğun İçyüzü" adı ile yayınladığı kitabının tenkidinden ibaret olduğu görülmüştür. Yazının Yargıtay kararı ile ilgisi; Çetin Özek'in mezkûr gazete yazılarıyle, sonradan neşrettiği kitabın bu kararda mesned ittihaz edilmesine işaretten ibaret kalmıştır. Nitekim yazar Bülent Tezcan, yazısının başında "Biz burada Temyiz Mahkemesi Ceza Genel Kurulunun Nur talebeleri ve Risale-i Nur külliyatının aleyhinde olan kararının mesnedlerini ele ala-

cağız'" (Hilâl sayısı 61, sayfa 5) diyerek yukarıda ismi geçen Çetin Özek'in neşriyatına temas etmiş ve bu neşriyatın; kifayetsiz, hattâ kasıtlı, binnetice hakikata zıt olduğunu ve dolayısıyla bunları mesned ittihaz eden Yüksek Mahkemenin mezkûr kararının da esbab-ı mucibe noktasından zayıf olduğunu zikretmiştir. Yazının başında yarım sütun içerisinde zikri geçen Yargıtay kararına bu kadarla işaret edilmiş, başka bir yerde bir daha bu konuya temas edilmemiştir. Yazar Bülent Tezcan, Yargıtay kararına mesned teşkil eden Çetin Özek'e ait yazıları ele alacağını belirttikten sonra bu yazıların tenkid ve tahliline girişmiş; önce, Çetin Özek'in yazılarında ilmî bir yazıda olması gereken mevzu ile ilgili bir silsilenin bulunmadığına işaretle bazı örnekler vermiş. Bilâhare bu yazılarda fikri namusluluğa da riayet edilmediğini söyliyerek Çetin Özek'in Risale-i Nur Külliyatına atfettiği söz ve ibarelerin bu külliyattaki muhtevaya uymadığını yahut bir kitaba, sahifesi belirtilmeden yapılan âtıfların o kitabın hiçbir yerinde rastlanmadığını bazı misaller göstererek zikretmiştir. (64 5-6).

I

Giriş mahiyetinde olan bu takdimden sonra, "Bediüzzaman Said Nursî, Kur'ân-ı Kerimdekiler dışında birşey söylememiştir" başlığı altında, yine Çetin Özek tarafından iddia edilen fikirlerin tenkid ve tahliline başlamış, önce Risale-i Nurun bir Kur'ân tefsiri olduğuna işaretle, Çetin Özek'in "Risale-i Nur" isminin kullanılması suretiyle Kur'âna yeni bir isim verildiği veya Risale-i Nura "Tefsir" adı verilmediğine göre, bu kitabların Kur'ân tefsiri olamıyacağı yolunda ileri sürülen mütalâaların yanlış olduğunu göstermiş ve "Tefsir" hakkında umumî bir bilgi vermiştir. 64 7. Bunu takiben Çetin Özek tarafından iddia "Said Nursî milliyet ve milliyetçilik fikrine düşmandır." görüşünü ele alarak bu ifadenin yanlış olduğunu söylemiş ve bunu isbat sadedinde Said Nursî'nin milliyetçilik hakkındaki sözlerini zikretmiştir. Meselâ Çetin Özek'in "Said Nursî milliyetçilik fikrine düşmandır" iddiasına karşılık, yazar, Said Nur-

si'nin "Mektûbât" adlı kitabının 298 inci sahifesinden şu sözlerini nakletmiştir: "Müsbet milliyet, hayat-ı içtimaiyenin ihtiyac-ı dahilisinden ileri geliyor. Tesanüde sebeptir. Menfaatli bir kuvvet temin eder. Uhuvvet-i İslâmiyeyi daha ziyade teyit edecek bir vasıta olur" (Aynı sahife).

Bundan sonra ele alınan mes'eleler, Çetin Özek'in kadınların açık gezmesini ve faizi, Said Nursi'nin günah ve haram saydığı, kâinatta cereyan eden olayları dinî açıdan izah ettiği (yani bu olayları Allah'ın kudret ve meşietine bağladığı) yolundaki iddialarıdır. Yazar bu iddiaların da yanlış olduğunu söyliyerek, onun Said Nursi'ye atfettiği bu görüşlerin aslında Said Nursi'nin olmayıp bunları Kur'ân ve Hadisten aldığını izah etmiştir. (Aynı sahife).

II

Derginin 65. sayısında (sahife 6) devam eden yazının başında Hallusinasyon başlığı altında Said Nursi'ye isnad edilen bir çeşit akıl hastalıklarıyle ilgili iddiaları cevaplandırmış, 40 sene önce de böyle iddiaların ileri sürüldüğünü, ancak bu iddiaların Risale-i Nur Külliyatını inceleyip suç bulamıyan ehl-i vukuf tarafından, müellifini kurtarmak için ortaya atıldığını söyliyerek, Said Nursi'nin bu çeşit iddialara verdiği bazı cevapları nakletmiştir.

III

"Bediüzzaman Said Nursî, bu vatan evlâtlarına ve bütün ehl-i İslâma azim faydaları dokunmuş bir İslâm âlimidir" başlığı altında Çetin Özek'in Said Nursî gibi hiçbir yaratıcı iş yapmamış, bir gün dahi yaratıcı olmamış bir insan... şeklindeki sözlerine beş madde içinde cevap vermiştir (65 6-7).

IV

"Bediüzzaman Said Nursî, siyasetle iştigal etmediği gibi, siyasete tenezzül de etmemiştir" başlığı altında Çetin Özek tarafından iddia edilen Said Nursi'nin siyasete karıştığı, CHP'ye karşı DP'yi tuttuğu, hattâ övdüğü hakkındaki fikirleri ele ala-

lik yazıda 100'e yakın Futnot kullanılmış; bunun 70 kadarı ile Çetin Özek'in yazılarına sahife gösterilmek üzere atıf yapılmış, 30 kadar Futnotta bazı açıklamalarla yazının sonunda gösterilen ve kaynak olarak kullanılan Said Nursîye ait 6 kitaba tahsis edilmiştir.

Yazıların Nurculuğun propagandasını yapar nitelikte olup olmadığına gelince; kanaatımız odur ki; gerek yazılarının belirttiği ve gerekse yukarıda özet olarak verdiğimiz muhtevanın da ortaya koyduğu gibi, Çetin Özek'in nurculukla ilgili yazılarının veya bu yazılarda görülen fikirleri tenkit etmek ve hilâf-ı hakikat notları çıkarmak gayesiyle kaleme alınmıştır. Eğer nurculukla hiç ilgisi olmayan ve hatta gazete haberlerinin üzerinde bıraktığı tesir ile nurculuğu zararlı bir cereyan olarak tanımaktan başka hakkında hiçbir bilgisi bulunmıyan ve fakat tarafsız olarak hüküm vermek faziletine sahip bulunan bir ilim adamı Said Nursî hakkında yazılmış, bir kimsenin yazılarını tenkit ve tahlil etmeyi üzerine alsa idi, her şeyden önce o kimse tarafından ileri sürülen iddiaların gerçeğe uyup uymadığını araştıracak ve hükmünü bu araştırma neticesine bağlıyacaktı. Ve farzedelim ki Said Nursî hakkında yazı yazan kimse, onun siyasetle uğraştığını, gayesinin siyasî olduğunu ve dinî bir devlet kurmak peşinde koştuğunu ileri sürmüş olsun; tarafsız ilim adamı bu iddianın gerçeğe uyup uymadığını araştırmak için Said Nursînin kitaplarını karıştıracak, okuyacak, tetkik edecek talebelerine yaptığı beyanlarını gözden geçirecek ve bu iddiayı doğrulayan her hangi bir ifade, beyan mütalâa veya ima bulunup bulunmadığını tesbit edecek. Eğer bu iddiayı doğrulayan bir ifade bulamaz ve fakat aksine Said Nursînin siyasetle uğraşmadığını onunla hiç ilgisi olmadığını dini siyasete âlet etmediğini açıkca belirten sözleriyle karşılaşırsa, tarafsız ilim adamı olarak bunu açıklıyacak ve «Hayır Said Nursî siyaset konusunda şunları söylüyor» diyecektir. İlim adına hakikat olan şeyin vuzuha kavuşması ve milletin bu dürüstlük içerisinde lâyık olduğu en yüksek mertebeye yükselmesi adına bu yolun tutulması elzemdir.

Şimdi bu tarafsız ilim adamı, Said Nursî'nin siyasetle uğraşmadığını söyler ve delil olarak, «Said Nursî siyaset konusunda şunları söylemiştir.» diyerek onun sözlerini naklederse, acaba kendisine nurcu nazariyle bakılır mı? Veya Said Nursî'nin siyasetle ilgili sözlerini naklettiği için onun ve dolayısiyle nurculuğun propağandasını yapmış olur mu? Olmaz, olmaması gerekir.

Kanaatımızca, Hilâl Dergisinde intişar eden yazılarda yazar Çetin Özek'in Nurculuk hakkındaki bazı görüşlerini hatalı bulmuş, Said Nursî'nin bazı sözlerine dayanarak bunların hatalı olduğunu isbat etmeğe çalışmıştır. Belki bu yazar da kendi görüşlerinde hatalı olabilir, fakat burada mühim olan nokta, fikirlerin izharı ile gerçeğin gün ışığına çıkmasıdır. Yazıda Said Nursî'nin bazı sözlerine de yer verilmesi, karşı tarafın iddialarına daha kat'î cevap verebilmek ihtiyacına binaendir. Çok defa yazıların, cevaplarını aklî ve mantıkî istidlâllere dayanarak vermeğe çalışması da açık delilini teşkil eder.

NETİCE OLARAK : Hilâl Dergisinin 61-65-66 ve 67 nci sayılarında «Bir Yargıtay Kararının Tenkidi» başlığı altında ve Bülent Tezcan (Avukat Stajyeri) imzasiyle intişar eden yazının, Çetin Özek'e ait Nurculukla ilgili yazıların tenkidi gayesiyle kaleme alındığını, bunun haricinde nurculuğun propagandasını yapmak gayesinin görülmediğini saygılarımla arzederim. 9 NİSAN 967.

BİLİRKİŞİ

(Doç.) Dr. Talât Koçyiğit

İlâhiyat Fakültesi
Ankara

Dosya No: 967 178 Tâlimat

Birinci Sorgu Hâkimliğine

A N K A R A

Muradiye Sorgu Hâkimliğinin 1 3 967 gün ve 967 7 Esas sayılı yazılariyle lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmak suçundan maznun aslen Siirt'in Kozluk Kazası Zırnakct Köyünden olup halen Muradiye merkezinde ticaretle iştigal eden Abdülâziz Akın hakkında müsnet suçtan dolayı soruşturma yapıldığı ve hâdise sırasında maznunun dükkânında yapılan araştırma neticesinde Nurculuğa ait bazı kitap, dergi ve duvara asılı bir fotoğrafın yakalandığı bildirilerek, bunların suç teşkil edip etmiyeceği hususunda bilirkişi raporu talep olunmaktadır.

Bahis konusu vesikaların tetkiki ile, bunların suç sayılıp sayılmıyacağının tesbiti işi yüksek hâkimliğinizce bana tevdi olunduğundan, bu vesikalar üzerinde tarafımdan gerekli inceleme yapılmış ve şu kanaata varılmıştır:

1 — Bir yüzünde « B İ R T E K G A Y E M V A R D I R » Ve «Ey Âlem-i İslâm Uyan» başlıklarını taşıyan iki yazı ile, diğer yüzünde İzmir Asliye Ceza Hâkimliğinin bu iki yazı hakkında olduğu anlaşılan ve yazıların suç teşkil etmediğini tesbit eden bir kararını muhtevi kırmızı renkteki levhanın her nekadar Said Nursînin bazı sözlerini neşretmek gayesiyle hazırlandığı anlaşılmakta ise de, bu sözlerden birincisi, yani «Birtek Gayem vardır» başlığı altında yer alan ilk yazı, muhteva bakımından Said Nursi'nin T.C.K. ile de yasaklanmış olan komünizm tehlikesine karşı halkı uyarma gayesi

güttüğünü belirtmektedir. Nitekim Said Nursi «Birtek Gayem Vardır» dedikten sonra bu gayesini şu sözlerle açıklamıştır: «O da mezara yaklaştığım bu zamanda İslâm memleketi olan bu vatanda bolşevik baykuşlarının seslerini işitiyoruz. Bu ses Âlem-i İslâmın iman esaslarını zedeliyor. Halkı, bilhassa gençleri imansız yaparak kendisine bağlıyor. Ben bütün mevcudiyetimle bunlarla mücadele ederek gençleri ve Müslümanları imana dâvet ediyorum...» Yazının sonunda ise: «Bolşevik baykuşları» sözü ile komünistleri kastettiğini gösteren bu ibareler yer almıştır: «Beni (Risale-i Nurları) serbest bırakınız. Elbirliği ile komünistlikle zehirlenen gençlerin ıslâhına ve memleketin imanına, Allahın birliğine hizmet edeyim»

Bu yazının altında yer alan ve «Ey Âlem-i İslâm Uyan» başlığını taşıyan yazı ise, tamamiyle dini mahiyette olup, Kur'anı okumayı, onu anlamayı ve onun getirdiği ahlâk ile ahlâklanmayı tavsiye etmekte ve ancak bundan sonra dünyanın efendisi olmanın mümkün olacağı, çünki Avrupa ve Amerikadan getirilen fen ve san'atların hakikatte İslâmın ve Kur'anın malı olduğu belirtilmektedir. Genel olarak yazı her hangi siyasi bir gaye gütmiyen dini mahiyetteki fikir ve kanaatlardan ibarettir.

2 — Hakses mecmuası

Dinî, ahlâkî, içtimaî, edebî olarak «Türkiye Hayrat Hademeleri Yardımlaşma Dernekleri Federasyonu» tarafından ayda bir çıkarılan bu dergi, 1965 senesi Ekim ayına ait olup yazıları genel olarak, Diyanet İşleri Başkanlığına mensup müftü ve vaizlerle bazı öğretmenler tarafından kaleme alınmış dinî ve ahlâkî fikir ve kanaatları muhtevidir ve bunlarda, lâikliğe aykırı her hangi bir ifadeye rastlanmamıştır.

3 — Risale-i Nur Külliyatından «KÜÇÜK SÖZLER» adlı kitap.

Müellifi Said Nursidir. Elle ve Arap harfleriyle yazılarak teksir edildiği anlaşılan kitap, 160 sahifeden ibarettir. Kitabın te'lif gayesi, baştarafta yer alan ifadelerden anlaşıldığına,

göre bazı nasihat ve tavsiyelerde bulunmaktır. Bu tavsiyeler yine yazarının beyanına göre:

Sekiz Kur'an âyetine istinad etmektedir. Kitabın ilk sahifesindeki bu hususlar bir mukaddeme mahiyetinde açıklandıktan sonra, ikinci sahifede «Birinci Söz» başlığı altında «Besmele» âyeti ele alınmış ve bu âyetin her hayrın başı olduğu belirtilerek, onun bazı hikâye ve temsillerle şerh ve izahı yapılmış, bazı nasihat ve tavsiyeler ileri sürülmüştür.

Kitabın onbirinci sahifesinde «İkinci söz» başlığı altında iman mes'elesi ele alınmış «imanda ne kadar büyük bir saadet ve nimet ve ne kadar büyük bir lezzet ve rahat bulunduğunu anlamak istersen şu temsili hikâyeciğe bak, dinle» denilerek konu ile ilgili bir kıssa anlatılmış ve inanan insanla inanmayan insan arasında bu kıssaya müstenit bir mukayese yapılmıştır.

Kitabın 19 uncu sahifesinde ve «Üçüncü Söz» başlığı altında «İbadet» mes'elesi üzerine durulmuş, «İbadet ne büyük bir ticaret ve saadet... Fısk ve sefahet, ne büyük bir hasaret ve helâket olduğunu anlamak istersen, şu temsili hikâyeciğe bak dinle» denilerek ayni şekilde bir kıssa anlatılmış, muti ve asi arasında bir karşılaştırma yapılmıştır.

28. Sahifede «Dördüncü Söz» başlığı altında yine kıssaya müstenid «Namaz» mes'elesi ele alınmış, namazın kıymeti ve ehemmiyeti ucuz ve az bir masrafla kazanılır bir ibadet olduğu anlatılmıştır.

«Beşinci Söz» de (S. 34) Namaz kılmanın ve büyük günâh işlememenin hakiki bir vazife-i insaniye, fıtri munasip bir netice-i hilkat-ı beşeriye olduğu yine hikâyelerle izah edilmiştir.

«Altıncı Söz»de (S. 42) nefis ve malını Cenab-ı Hakk'a satmanın, O'na abd ve asker olmanın kârlı bir ticaret ve şerefli bir rütbe olduğu hikâyelerle açıklanmıştır.

«Yedinci söz»de (S.60) «Âmentü billâhi ve bi'l-yevmi'l-âhiri» gibi iki iman esasının, ruh-u beşer için saadet kapısını fetheden kıymetdar iki tılsım olduğu ve sabır ile Halikına tevekkül ve iltica ve şükürle Rezzak'ından suâl ve dua, nâfi ve

tiryâk gibi iki ilâç olduğu yine bir hikâye ile şerh ve izah edilmiştir.

«Sekizinci Söz»de (S. 77) dinin mahiyet ve kıymeti, eğer din olmazsa dünyanın bir zindan ve dinsiz insanın en bedbaht bir mahlûk olacağı «Lâilâhe illâllah» kelime-i tevhidinin âlemin tılsımını açtığı beşer ruhunu zulmetten kurtardığı temsili bir hikâye ile anlatılmıştır.

«Dokuzuncu Söz»de (S. 103) Namazın beş vakte tahsisindeki hikmeti beş nükte içerisinde izah edilmiştir.

Bunları takib eden «Yirmibirinci Söz»de (S. 137) Namazın mü'minler üzerinde yazılmış beş vakitli bir farz olduğunu beyan eden Kur'an âyetine istinaden Namazı iyi ve faydalı bulan, fakat hergün beş vakit çok olduğunu söyleyen bir kimseye cevap olarak, beş madde halinde ve ikaz mahiyetinde bazı tavsiyeler ileri sürülmüştür.

Bölümlerini yukarıda kısaca hülâsa ettiğimiz Said Nursinin Küçük Sözler adlı 160 sahifeli elyazması bir kitâbının tamamiyle dini mahiyette olduğu ve iman esaslarını kendine has üslub ve hikâyelerle tavsiye ve telkin ettiği anlaşılmaktadır.

4 — Bir gazete veya dergiden kesildiği anlaşılan ve Saîd Nursî'nin Cihan Harbinin sonlarında çekildiği resim.

Herhangi bir resmin, bir mahalde duvara asılması herşeyden önce o resmin sahibine karşı duyulan sevgi ve muhabbetin bir tezahürü kabul edilmek icab eder.

Hernekadar bu resim, uzun senelerdenberi üzerinde münakaşa edilen bir şahsa ait olsa bile, ona karşı duyulan bu çeşit sevgi ve muhabbet gerek resim ve gerekse yazı yolu ile zaman zaman izhar edilmekte ve bu hareket çok defa mahkemelerin konusunu teşkil etmektedir.

Biz burada bir şahsın hakkında izhar edilen sevgi ve muhabbetin basit bir propaganda niteliği taşıdığını kabul etsek bile, bu propagandanın suç teşkil edip etmediğini, propaganda ya mesned teşkil eden maddî vesikanın mahiyet veya muhtevasından çıkarmak zorundayız. Bu husus göz önünde bulunduru-

lursa, sahibi kim olursa olsun duvara asılmış bir mücerred resmin, propagandanın istinad ettiği diğer vesika ile birlikte, belki propagandayı teyid edici bir rol oynayabilir. Bu bakımdan biz, dâva konusu resmin bir duvara asılmasında, bizatihi suç unsuru bulunmadığı kanaatındayız.

Yukarıda muhtevaları kısaca zikrettiğimiz sair kitap ve yazıların tamamiyle dinî mahiyette oldukları, İslâm dininin ibâdet ve imanla ilgili esaslarını öğretmek, tavsiye ve telkin etmek gayesiyle yazıldıkları anlaşılmaktadır.

N E T İ C E O L A R A K : Yukarıda dört madde halinde muhtevalarını zikrettiğimiz yazılarda T.C.K.nun ilgili maddelerinde lâikliğe aykırı olarak devletin siyasi ve iktisadi veya içtimai veya hukuki temel nizamlarını dini esasa uydurmak, siyasi veya şahsi nüfuz veya menfaat temin etmek gayesi güdüldüğünü ortaya koyacak veya bu manada teşekkül etmiş bir kanaatı te'yid edecek herhangi bir ifade veya mütalâaya rastlanmadığını saygılarımla arz ederim. 24 Nisan 1967

Bilirkişi
(Doç.) Dr. Talât Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi - Ankara

— 11 —

Cumhuriyet Savcılığına

ANKARA

Erciş Cumhuriyet Savcılığının 3 5 967 gün ve Hz. 967/182 sayılı talimatında Said Nursî, Bediüzzaman ve Risale-i Nur imzaları altında bazı söz ve foto-montaj resimlerin çerçeve halinde Ali Bakbak'ın dükkânına asıldığı bildirilmekte ve bunların asılış şekli de nazarı dikkate alınarak T.C.K. nun 163 4 maddesinde yazılı, lâikliğe aykırı olarak Devletin içtimaî veya hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle propaganda yapmak suçu unsurlarından bulunup bulunmadığının ve bu suçun teşekkül ve tekerrür edip etmediğinin bilirkişi marifetiyle tesbiti talep olunmaktadır.

Yukarıda adı geçen ve yedi adet olduğu tesbit edilen çerçevelerin tetkiki ve T.C.K. nun mezkûr maddesine uygun suç unsurlarının bulunup bulunmadığının tesbiti işi bana tevdi olunduğundan, çerçevelerin ihtiva ettikleri Said Nursi'ye ait sözler üzerinde gerekli inceleme yapıldı şöyle ki:

1 No. lu çerçeve:

Çerçevenin sol tarafında, üzerinde «Kur'ân-ı Kerim» yazılı bir kitap resminin altında «mariz bir asrın, hasta bir unsurun, alil bir uzvun reçetesi: İttiba-ı Kur'ândır» ibareleriyle, bu ibarelerin arapça ve almanca tercümeleri bulunmakta; sağ tarafında ise tabiatın, aslında Allah tarafından yaratıldığı belirtilerek, onda (yani tabiatta) her hangi bir şeyi yaratma kuvvet ve kudretinin bulunamıyacağı ifade edilmektedir. Gerek sol tarafta yer alan ve Kur'ân-ı Kerimin bir reçete veya şifa olduğunu belirten ibareler ve gerekse âlemin Allah'tan

başka bir Sânî'inin veya yaratıcısının bulunmadığı görüşünü açıklıyan sözler, bazı Kur'ân âyetlerinin de delâlet ettikleri gibi, İslâm inanç ve itikadına tamamen uygundur.

2. No. lu Çerçeve:

Bu çerçeve, yeşil bir zemin üzerinde «madem iman gibi hadsiz derecede kıymetdâr bir nimet bizde vardır; ihtiyarlık ta hoştur, hastalık da hoştur, vefat da hoştur, nahoş bir şey varsa, o da, günâhtır, sefahettir, bid'attır, dalâlettir» ibarelerini muhtevîdir. Bu ibarelerde Allah'a iman medih; günâh, sefahet, bid'at ve dalâlet de zemmedilmiştir.

3 No. lu Çerçeve

Bu çerçeve, «Hilâl Takvimi» başlığı altında ay ve yıldız şeklinde yazılmış İslâmın «kelime-i tevhidi» ile «besmele»sinden ibarettir. «Besmele», simetrik olarak yıldız; «Kelime-i tevhid» yani «lâ ilâhe illâllah» ibaresi de ay şeklinde yazılmıştır.

4 No. lu Çerçeve:

Dört parçadan ibaret olan levhanın sağ tarafında yer alan ibareler, 1 nolu çerçevede bulunan ibarelerin aynıdır. Sol tarafta ise, Hazret-i Peygambere ait bir Hadîsin meali ile, Said Nursî'nin, imanda lezzet, imansızlıkta veya dalâlette elem bulunduğunu ve İslâmiyetin sulh ve sükûn istediğini belirten sözleriyle daha aşağıda, yine onun âhirete, cennet ve cehenneme inanmak gerektiğini, insanların er geç oraya gideceklerini belirten sözleri yer almıştır.

5 Nolu. Çerçeve:

Dört parçadan ibaret olan levhanın sağ üst tarafında Kur'ân-ı Kerimin bir âyeti tefsir edilerek «tıb ilminin Kur'ânda teşvik gördüğü ve çalışmak suretiyle, muvakkat da olsa ölüme bile bir çare bulunabileceği belirtilmiştir.

Sağ alt parçada, Türkiye haritası üzerinde yer alan bir kıt'alık şiirde de dinin hayattaki ehemmiyeti belirtilmiş ve milletin kalkınmasının da yine din ile mümkün olacağı ifade edilmiş-

tir. Harita üzerinde yer alan «Risale-i Nur» adlı bir kitap resmi ise, muhtemelen, bu kitabın dinin öğretilmesiyle ilgili olması dolayısıyle, bir fon olarak konulmuştur. Levhanın sol tarafında da, Risalet-i Muhammediye ve Kur'an medhedilerek bunların kaybolması halinde, beşeriyetin şuursuz ve şaşkın bir hale geleceği ifade edilmiştir. Sol kenarda, Hazret-i Peygamberin iki hadisi arapça olarak yer almıştır.

Levhanın sol alt parçasını teşkil eden yazısız resmin neye delâlet ettiğini kestirmek güçtür.

6 No. lu çerçeve:

4 parçadan ibaret olan levhanın sol tarafında Kur'ân medhedilmekte ve onun getirdiği bu bürhan ve delillere istinaden dini reddedenlere karşı girişilecek münakaşalardan güçlük çekilmiyeceği ifade edilmektedir. Sahifeleri açılmış bir Kur'ânla onun ortasından uzanan Risale-i Nur Külliyatına ait bir resim, muhtemelen bu kısımda yer alan ibarelere bir fon teşkil etmektedir.

Sağ tarafta yer alan ibareler ise, yine Kur'ân-ı Kerim ile ilgili olup, üstte "Allah her şeyi en güzel bir şekilde yarattı" mealindeki bir âyet tefsir edilmiştir. Altta ise, Kur'ân-ı Kerimin geçmiş peygamberlerin mu'cizelerinden haber vermek suretiyle fen ve tekniği teşvik ettiği belirtilmiştir. Levhanın sol alt tarafında da, bir insanın millet karşısındaki mevkii ve kıymeti ile ilgili Said Nursî'nin bir başka sözü yer almıştır.

7. No. lu çerçeve:

"Ey insan düşün" ibaresi ile başlayan sözler, muhtemel olarak, ölmeden önce ahiret için hazırlık yapmak gerektiğini hatırlatmakta ve her insanın bu yolculuğa çıkacağına işaret olunmaktadır.

Yukarıda sıra ile muhteviyatlarına işaret ettiğimiz Said Nursî'nin sözleri ile bu sözlerin medlûlüne uygun olabilecek muhtelif resimleri muhtevi çerçevelerin, İslâm dininin inanç ve itikat yönünü telkin etmek gayesi ile hazırlandıkları anlaşıl-

maktadır. Filhakika, levhalar üzerinde yer alan ibareler, ifade ettikleri manâ ve yöneltildikleri gaye itibarı ile, bu gün, cami, ve mescitlerde veya radyoların dinî sohbet proğramlarında daima işittiğimiz sözlerden farklı değildir. İbarelerin muhtelif yönlerine serpiştirilmiş resimler, ifade edilmek istenen manâya uygun bir fon teşkil etmektedir. Meselâ, 1 No. lu çerçevede tabiatın, Allahın bir san'atı, bir nakşı, bir kanunu ve nizamı olduğu ifade edilirken, bir ağaç, bir dağ resmi, veya tabiattan bir manzara, ifade edilen manânın bir fonu olmuştur. Keza, aynı çerçevenin sol tarafında, Kur'ân-ı Kerimin bir reçete veya bir şifa olduğu belirtilirken yukarıda, Kur'ân-ı Kerime delâlet etmek üzere bir kitap resmi konulmuştur. 5 No. lu çerçevede, Kur'ân-ı Kerimin, tıbbı teşvik ettiği bazı Kur'ân âyetlerine istinaden açıklanmak istenirken tıbdaki gelişmenin, muvakkat dahi olsa ölüme çare bulabileceği söylenmiş ve bu manâya uygun olarak bazı ilâç şişeleri vesairenin resmi fon olarak alınmıştır. 6 No. lu çerçevede görülen gemi, saat ve pergelle şekil çizen bir el resmi de, yine, Kur'ân-ı Kerimin fen ve san'ata verdiği ehemmiyete işaret etmek için kullanılmıştır.

Çerçeveler içerisinde yer alan muhtelif resimlere bu suretle işaret ettikten sonra, dâva yönünden mühim addedilebilecek diğer bir hususu da burada belirtmek icab etmektedir. Bu husus, bazı çerçevelerde, Risale-i Nur külliyatına ait bazı kitap resimlerinin de yer almasıdır. Ve dâva ile ilgili olarak ister istemez şu sual akla gelmektedir: Acaba bu kitap resimleriyle Nurculuğun basit bir propagandası mı yapılmaktadır? Maamafih bu sual, kanaatımızca, büyük bir müşkil teşkil etmektedir. Çünkü bu resimlerin de, yukarıda açıkladığımız diğer resimler gibi, ifade edilmek istenen manâya birer fon teşkil ettiklerine şüphe yoktur. Ve kısaca diyebiliriz ki: Tabiattan bahsederken konulan bir tabiat manzarasiyle tabiatın; tıbtan bahsederken konulan ilâç şişeleriyle veya fen ve san'attan bahsederken konulan gemi, saat, pergel tutan bir el yahut bir kamyon resmiyle, ilâç şişelerinin, geminin, saatın, pergel tutan elin veya kamyonun propagandası gaye edinilmediği gibi, ki-

tap resimleriyle de Nurculuğun propagandası gaye edinilmemiştir. Eğer burada bir propagandadan bahsetmek icap ederse, bu, çerçevelerde yer alan ibarelerin medlûlü manâlardır ve yukarıda da işaret ettiğimiz gibi bu manâ, İslâm dininin inanç ve itikadiyle ilgilidir.

NETİCE OLARAK : Yukarıda muhtevalarını açıklamağa çalıştığımız 7 adet çerçevenin İslâm dinine uygun inancı telkin etmek maksadıyla hazırlandığını, ihtiva ettikleri yazı ve resimlerin T. C. K. nun 163 üncü maddesinde belirtilen, lâikliğe aykırı olarak Devletin içtimaî, veya iktisadî veya siyasî veya hukuki temel nizamlarını, kısmen de olsa dinî inançlara uydurmak amaciyle propaganda vasıtası olarak kullanıldıklarını gösterecek herhangi bir ifade ve beyana rastlanmadığını saygılarımla arzederim. 25 Mayıs 1967.

Bilirkişi

(Doç.) Dr. Talât Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi
Ankara

967 280 Talimat

Birinci Sorgu Hakimliğine

ANKARA

Kilis Sorgu Hakimliğinin 14.4.967 gün ve 967/1 sayılı tâlimatiyle, Nurculuk propagandası yapmaktan maznun Muharrem Bayar ve arkadaşları hakkında yapılan ilk tahkikat sırasında maznunlardan Muharrem Bayar'da yakalanan Saîd Nursîye ait bazı kitap ve Risalelerin Nurculuk propagandası ile ilgili olup olmadığının bilirkişi marifetiyle tesbiti talep olunmaktadır.

Yukarıda mezkür tâlimata ekli olarak gönderilen bu kitap ve risalelerinin tetkiki ve Nurculuk propagandası ile ilgili olup olmadıklarının tesbiti işi bana tevdi olunduğundan kitap ve sair yazılar üzerinde gerekli inceleme yapıldı Şöyle ki:

1 — SİKKE-İ TASDİK-İ GAYBÎ: Müellifi Said Nursî olan ve 224 sahifeden ibaret bulunan bu kitap, 1959 senesinde Ankara-Doğuş Ltd. Şirketi Matbaasında basılmıştır. Kitabın üçüncü sahifesinde açıklandığına göre, bidayette kitap, Said Nursînin has kardeşleri arasında mahrem tutulur ve yalnız onlar tarafından okunurmuş. Fakat zâbıta tarafından sair kitap meyanında onun da ele geçirilmesi, adliyeye intikal etmesi ve bu suretle herkes tarafından görülmüş ve okunmuş olması, artık mahrem tutulmasına lüzum bırakmamış, kuvve-i mâneviyeyi de ziyadeleştirici bir vasfa sahip olması dolayısiyle neşrine karar verilmiş.

Kitabı, muhteviyatı itibariyle beş kısma ayırmak mümkündür: Birinci Kısımda Said Nursî ile onun bazı talebelerinin söz

ve mektupları (S.5-59), İkinci kısımda «Birinci Şuâ» başlığı altında «İşârât-ı Kur'âniye Risalesi» (S. 60-92), Üçüncü kısımda «Sekizinci Şuâ» başlığı altında «Üçüncü Bir Keramet-i Aleviye Risalesi» (S.93-114), Dördüncü Kısımda «Sekizinci Lem'a» başlığı altında «Keramet-i Gavsiye Risalesi» (S.115-135), Son kısımda da, Birinci Kısımda olduğu gibi, Said Nursinin ve bazı talebelerinin söz ve mektupları yer almıştır. (S. 136-224)

Birinci Kısımda: Umumiyetle Said Nursînin Isparta ve civarı kasabalarda bulunduğu sıralarda bazı yağmur yağması hâdiseleri ile, bazı kimseler tarafından görülen rüyaların Said Nursî ve Risale-i Nur ile aralarında bir ilgi kurulmuş ve bunlar gibi diğer bazı hâdiseler de zikredilerek hepsi de bir nevi keramet olarak tavsif olunmuştur. İslâm dininin kerametler hakkındaki hükmü belli olduğu cihetle, bu mes'ele bir inanç ve akide mes'elesi olarak mütalâa edilebilir. Ve filhakika kitabın onuncu sahifesinde, neşredilen bu çeşit kerametleri tetkik eden ehl-i vukufun (ki bunun Diyanet İşleri Başkanlığı olması muhtemeldir), onlara itiraz etmediği ve ancak kerametlerin neşredilmemesi lâzım geldiğini belirttiği kaydedilmiştir. Maamafih, Said Nursînin böyle kerametleri kabul etmekle beraber, bazı dinî kaynaklarda görülen ve İslâm dinini herşeye hâkim kılacak bir şahsın âhirzamanda zuhur edeceği yolundaki görüşleri içine alan bir inançla, böyle bir vazifenin kendisine isnad edilmesini reddettiği görülmektedir. (S.7-8). Ona göre yaptığı iş, sadece, Kur'ana dayanan İslâm inanç ve akaidini Risale-i Nur vasıtasiyle takviye etmektir. Bu itibarla Risale-i Nurun parlak, muvaffak bir Kur'an tefsiri olduğu görüşü, kitapta sık sık göze çarpan ifadelerden olmuştur.

Kitabın diğer kısımlarında yer alan Risaleler, yine kerametlerle ilgilidir. Ve bunlarda, Risale-i Nura bazı Kur'an âyetleriyle sair imamların sözlerinde işaretler bulunduğunu belirtmek gayesi güdülmüştür. Ancak, bu konu ile ilgili olarak kitabın müellifi şu hususu da belirtmiştir ki; bir Kur'an âye-

tinin Risale-i Nura işareti, o âyetin muhtelif konulardaki binlerce işaretinden yalnız birine tekabul edebilir. Yoksa âyetin sarih mânasının veya işarî mânasının hepsinin de Risale-i Nura delalet ettiğini iddia etmek yanlıştır. (S.57)

Genel olarak kitap, İslâm inanç ve itikadını takviye etmek gayesiyle Risale-i Nuru değerlendirmekte ve ona bu cepheden bakmaktadır. İçerisinde suç teşkil edebilecek her hangi zararlı bir fikre raslanmamıştır. Esasen kitabın ikinci sahifesinde «Tavzih» başlığı altında Diyanet İşleri Reisliği Müşavere ve Dinî eserleri İnceleme Heyetinin bu kitap hakkındaki ehl-i vukuf raporuna istinaden Afyon Ağır Ceza Mahkemesinin beraet kararı ile Temyiz Mahkemesinin bu kararı tasdikine dair bir kayıt yer almış bulunmaktadır.

2 — **KASTAMONU LÂHİKASI:** Müellifi Bediüzzaman Said Nursî olup 1958 senesinde Ankara Doğuş Ltd. Şirketi Matbaasında tab' edilmiştir. 209 sahifeden ibaret olan kitap, Said Nursînin zaman zaman talebelerine gönderdiği mektupları muhtevidir. Mektuplarda umumiyetle ihlâsdan, imandan bahsedilmekte, Risale-i Nurun Kur'anî îman ve itikadı öğrettiği ve Müslümanları çeşitli dalalet ve kötülüklerden koruduğu ve manen yükselttiği belirtilmekte, bununla beraber "Bu kitapların dünya işlerine âlet ve siper edilemiyeceği, onlarla dünyevî maksadlar ıstenemiyeceği, istendiği takdirde ihlâsın yok olacağı" zikredilerek Risale-i Nur Talebelerine çeşitli tavsiye ve nasihatlarda bulunulmaktadır.

Kitapta suç teşkil edebilecek herhangi zararlı bir fikre rastlanmamıştır.

3 — **MESNEVÎ-İ NURİYE:** Said Nursînin Arapça olarak yazdığı kitabın Abdülmecid Nursî tarafından yapılmış Türkçe tercümesidir. 1958 senesinde İstanbul Osman Yalçın Matbaasında tabedilen kitap başlıca onbir bölümden ibarettir.

B i r i n c i b ö l ü m : "Lem'alar" başlığını taşır ve İslâm dininin başta gelen tevhid akidesiyle ilgilidir. Allahın vahdaniyetine delalet eden çeşitli görüşler Ondört Lem'a içerisinde misallerle izah edilmiştir. (S. 7-15)

Kitabın **İ k i n c i K ı s m ı** : "Reşhalar" başlığını taşır ve âlemin yaratıcısı Allahu Tealayı bize tarif ve ilân eden delillerden Nübüvvet mes'elesi ile ilgilidir. Nübüvveti, yani Hazret-i Muhammedin Peygamberliğini tasdik etmek ve ona inanmak, İslâm dininin başta gelen akidelerinden biridir. Bu husus kitapda "Oniki Reşha" içerisinde açıklanmış ve nübüvvetin çeşitli delilleri zikredilmiştir. Bu bölümde yer alan arapça metin, Hazret-i Peygambere salât ve selamı ifade etmektedir. (S. 16-25)

"Lasiyyemalar" ismini alan Üçüncü bölümde: Allahın, âlemlerin yaratıcısı olarak kudret ve azameti belirtildikten sonra, onun, ahiret gününün de yegane sahibi ve hâkimi olduğu açıklanmış ve ahirete iman meselesi üzerinde durulmuştur. (S. 26-39)

Dördüncü Bölüm: "Katre" ismini taşır. Bu bölümde Allahdan başka ilâh olmadığı mes'elesi üzerinde durulmuş, Hâtime kısmında, yeis ucub, gurur gibi bazı hastalıkların kötülüğü açıklanmıştır. "Nükte" ve "Nokta,, başlıkları altında yer alan kısımlarda iman ve küfür meseleleri ve diğer bazı dinî fikir ve kanaatlar zikredilmiştir. Katrenin Zeyli bahsinde namazda kâbeye teveccüh, Hazret-i Peygamberin sünnetinin, şüphe ve evhamı nasıl yok ettiği gibi bazı dinî kanaatlar yer almıştır. (S. 40-67) "Hubab" başlığını taşıyan Beşinci Bölüm: Ve Zeyilleri "Ey Aziz bil ki" hitabiyle muhtelif konularda ve bilhassa İman ve küfür meselesi üzerinde kısa paragraflar halinde dinî fikir ve kanaatları, farsca bir münacâtı 1339 da Meclis-i Meb'usana hitaben yazılan bir hutbeyi ihtiva etmektedir. (68-95)

Altıncı Bölüm "Habbe" başlığını taşır. Nur-u Muhammedî, Kur'an, Tevekkül, Esma-i Hüsna ve diğer bir çok dinî kanaatları muhtevidir. (S. 96-122)

Müteakip Bölümler; olan «Zühre» (S. 123-149), «Zerre» (S. 150-159), "Şemme" (S. 160-194), "Şule" (S. 195-202), ve "Nokta" (S. 203-214) Risaleleri kısa paragraflar halinde muhtelif dinî meseleleri ele alarak incelemeğe çalışır.

Kitap, genel olarak dini-itikadi mahiyettedir ve suç teşkil edebilecek zararlı bir fikre rastlanmamıştır.

4 — ÂYET-ÜL KÜBRA: Said Nursiye ait olan bu isim-

deki kitap 1959 senesinde İstanbul - Sinan Matbaasında tabedilmiştir. Muhteviyatı itibariyle, muhayyel bir seyyahın kâinata yaptığı bir gezideki müşahedelerini anlatır; yağmur, rüzgâr, hava, bulut, gök gürültüsü ve buna benzer olaylara sistemli ve bir nizam dahilindeki hareketlerini gören seyyah hepsinin bir Kadir-i Mutlakın emri ve idaresi altında cereyan ettiklerini anlar, Allaha olan imanı artar, kuvvet kazanır. Sonra arz üzerindeki denizleri, nehirleri ve dağları müşahede eder; nebatat âlemine girer; hayvanat âleminin kapısını açar; hepsinin de lisan-ı hal ile "Allah'dan başka ilâh olmadığını" ifade ile zikrettiklerini görüp Seyahatına devam eden yolcu, insanlar âlemine ve gelmiş geçmiş Peygamberler arasına girer; imanı ilmelyakîn derecesinden aynelyakin derecesine yükselir. Peygamberler arasında Hazret-ı Muhammedi ziyaret eden seyyah, Onun devrinde imanın, Arapları kısa bir zaman içinde nasıl koyu cehalet halinden kuvvetli bir devlet olma vasfına yükselttiğini müşahade ve Kur'anın bu yüksek mu'cizesini bir daha tasdik eder. Bu minvâl üzere seyahatına devam eden yolcu nihayet imanın ehemmiyetini ve onun taklidden tahkika çevirip kuvvetlendirilmesi gerektiğini anlar. Yolcunun bundan sonraki işi idare ve iaşe-i Rabbaniyenin kapısını açmak olmuş ve orada tevhide delâlet eden "Dört Hakikatı" görmüştür. Bunlar "Fettahiyet, Rahmaniyet, Müdebbiriyet ve Rezzakiyet"dir.

Kitap muhtevası itibariyle Müslümanların inanç ve itikadını takviye edici bir niteliğe sahiptir. Esasen ilk sahifesinde, Denizli ve Ankara Ağır Ceza mahkemeleri tarafından kitap hakkında ittifakla beraet kararı verildiğine işaret edilmiştir.

5 — BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR: 1960 senesinde Ankara Medeniyet Matbaasında Tabedilmiş, 174 sahifeden ibaret bir kitaptır. Said Özdemir tarafından neşredilen bu kitapta Said Nursînin muhtelif kitaplarından seçilmiş muhtelif konularla ilgili bahisler yer almıştır. Kitabın neşir gayesi Önsözünde belirtildiğine göre, zaman zaman Said Nursî hakkında ileri sürülen fikir ve kanaatların gerçeğe uymadığını, yalan, iftira ve garazdan ibaret bulunduğunu bizzat Said Nursînin kitaplarında yer alan kendi sözleriyle ortaya koymaktır. Bu mak-

sadla meselâ Risale-i Nurun siyasî bir gaye güttüğü yolunda ileri sürülen iddialar, "Risale-i Nur, siyasî cereyanlardan son derece uzaktır" ve "Yeni Said ne için siyasetten bu kadar Tecennüb ediyor." Başlığı altında reddedilmiş ve gayelerinin sadece imana taalluk eden ilimlerle meşgul olup Allahın rızasını kazanmak olduğu açıklanmıştır. Keza Said Nursînin, tasavvuf, tarikat dersi değil, îman dersi verdiği ve bu suretle İslâm akaidinin takviyesine çalıştığı; Said Nursînin 31 Mart vak'asında yatıştırıcı bir rol oynadığı ve bu sebeble Divan-ı Harbde beraet kararı verildiği; Said Nursînin, hayatında hediye dahi kabul etmediği ve bunun gibi diğer bazı mes'eleler, Said Nursînin kitaplarından nakledilen pasajlarla ortaya konulmuştur.

Kitapta suç teşkil edebilecek her hangi bir fikre rastlanmamıştır.

6 — **NAMAZ TESBİHATI:** Elle ve Arapça 52 sahife olarak yazılmış olan bu kitap, Said Nursînin Sabah, Öğle, İkindi, Akşam ve Yatsı namazlarından sonraki tesbihatlarını toplamıştır. Bu bakımdan bir dua kitabıdır.

7 — **HASTALAR RİSALESİ:** Müellifi Said Nursî olup, 1958 senesinde İstanbul - Sinan Matbaasında tabedilmiştir. "Hastalara Bir merhem, Bir Teselli, mânevi Bir Reçete, Bir iyadetülmarîz ve Geçmiş olsun makamında" yazıldığı belirtilen kitabın birinci kısmı (S. 5 - 39), "Yirmibeş Devayı" İhtiva edip her Deva'da, muhtelif hastalıklardan muzdarip kimselere bazı sabır ve tavsiyelerde bulunulmuştur. Mesela: Birinci Devada "Ey biçare hasta! Merak etme, sabret!." denildikten sonra, hastalıklı geçen ömrün uzun sürdüğüne işaret edilmiş: İkinci Devada ise, hastalığın mü'min [illegible] ibadet sayıldığına dair bazı sahih Hadislerin bulunduğu söylenmiştir. Yine mesela Beşinci Devada şöyle denilmiştir: "Dikkat ettim ki, hangi hastalıklı genci gördüm, sair gençlere nisbeten âhiretini düşünmeğe başlıyor... Gençlik sarhoşluğu yok. Gaflet içindeki hayvanî hevesattan bir derece kendini kurtarıyor."

Yedinci Deva'da, her şeyin zıddiyle bilindiğine işaret edilmiş, karanlık olmazsa ışığın, soğuk olmazsa harâretin, açlık olmazsa yemeğin bilinemiyeceği ve zevkine varılamıyacağı gibi,

illet ve maraz olmazsa âfiyet ve sıhhatın zevksiz ve lezzetsiz olacağını söylemiş ve şöyle denilmiştir: "Mâdem Fâtır-ı Hakîm insana her çeşit ihsanını ihsas etmek ve her bir nevi nimetini tattırmak ve insanı daima şükre sevk etmek istediğini, şu kâinatta çeşit çeşit hadsiz enva-i nimeti tadacak, tanıyacak derecede gayet çok cihazat ile insanı techiz etmesi gösteriyor ki, elbette sıhhat ve âfiyet verdiği gibi, hastalıkları, illetleri, dertleri de verecektir. Senden soruyorum: Bu hastalık senin başında, veya elinde veya midende olmasaydı, sen başın, elin, midenin sıhhatindeki lezzeti, zevkli nimet-i İlâhiyeyi hissedip şükredermiydin?" Bu mealde hastalıklara karşı sabretmek ve Allaha şükretmek yolları gösterilmiş ve tavsiyelerde bulunulmuştur.

Kitabın İkinci Kısmında "İkinci Lem'a" başlığı altında ve "Beş Nükte" içinde yine hastalıklarla ilgili olarak Peygamber Hazret-i Eyyubun sabrına işaret edilmiş ve Müslümanlara sabır ve Allahın kaza ve kaderine rıza ile ubudiyeti elden bırakmamak gibi tavsiyelerde bulunulmuştur.

Kitap, bilhassa hastalar için dini inanç ve akidelerini takviye edici bir nitelik taşımaktadır.

8 — İHLÂS RİSALELERİ: Müellifi Said Nursî'dir. Tab' tarihi gösterilmiyen kitap, Ankara - Ayyıldız Matbaasında basılmıştır. Müslümanlar arasındaki bazı ihtilâf ve rekabetler bahis konusu edilerek bunların sebebleri araştırılmakta ve bazı sebepler ileri sürülmektedir. Fakat Said Nursî'ye göre en mühim sebeb ihlâsın zayıflığıdır. Musibet anında Allah'a yöneldiği zaman ihlas ile yönelmek ve fakat muaveneti elden bırakmamak, her türlü ihtilâfı önliyen başlıca tedbirdir. Kitabın "Yirmibirinci Lem'a" başlığı altındaki diğer bahsi yine ihlâsla ilgili olup, Said Nursî, Kur'ân hizmetinde çalışanlara ihlâsla ilgili bazı tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyeler, her işi Allah'ın rızasını kazanmak için yapmak, birbirlerini tenkit etmemek, ihlâsa sarılmak birbirleriyle iftihar etmektir.

Kitabın 37 nci sahifesinde "Konuşan Yalnız Hakikattır" başlığı altındaki bölümde Said Nursî kendinden bahseder. 28 seneden beri, kendisinin dini siyasete âlet ettiği iddiasiyle vilâ-

yet vilâyet, mahkeme mahkeme dolaştırıldığını, çeşitli işkencelere maruz bırakıldığını, bununla beraber, isnad edilen suç sübut bulunmadığı için her mahkemeden beraet ettiğini açıkladıktan sonra şöyle der: "Yapılan ittiham ister kasıt, ister vehim olsun, benim böyle bir suçla münasebet ve alâkam olmadığını kemâl-i kat'iyetle yakînen ve vicdanen biliyorum ya!.. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası da biliyor ya!.." Kendisi suçsuz olduğu halde zulme uğradığının sebebini de şöyle ifade eder: "Benim suçum, hizmet-i Kur'aniyemi maddi-mânevî terakkiyatıma, kemalâta âlet yapmakmış." (S.38). Bir başka yerde de uğradığı haksızlıkları, kader-i İlahinin bir tokadı olarak tavsif eder ve şöyle der: "Kader-i İlâhi ihtiyarım hâricinde, dini hiçbir şeye âlet etmemek için beşerin zâlimane eliyle mahz-ı adâlet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor. Sakın diyor, iman hakikatını kendi şahsına âlet yapma. Ta ki, İmana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor." (S. 39)

9 — **UHUVVET-RAMAZAN-İKTİSAD-ŞÜKÜR RİSALELERİ:** Müellifi Said Nursî olup, 1957 senesinde Ankara-Yıldız Matbaacılık ve Gazetecilik T.A. Şirketi Matbaasında tabedilmiştir. 72 sahifeden ibaret olan kitap, Dört Risaleyi ihtiva etmektedir. Birincisi "**UHUVVET RİSALESİ:**" olup, mü'minler kardeştirler ayetine istinaden, nifak ve şikakın, kin ve adavetin, tarafgirlik, inad ve hasedin İslâm dinince merdud ve mezmum olduğunu beyanla bunların açıklamasını yapar. Bazı Kur'an Âyetlerini ve Hadîsleri delil göstererek insanları birliğe ve beraberliğe davet eder.

İkincisi; "**RAMAZAN RİSALESİ**" dir. Bu Risalede orucun, İslâm dininin en mühim erkânından biri olduğunu beyanla, onun hikmetinden, insana kazandırdığı maddi ve mânevi faziletlerden, ahlâkı güzelleştirdiğinden ve Kur'an-ı Kerimin Ramazan ayında nüzülu dolayısiyle bu ayın hikmet ve faziletlerinden bahseder. Oruçla ilgili bazı Kur'an âyetleri zikreder.

Üçüncüsü, "**İKTİSAD RİSALESİ**" dir. Burada "Yeyiniz, içiniz, fakat israf etmeyiniz." mealindeki âyete istinaden iktisa-

dın ehemmiyetini, israfın ise, İslâm dinince merdut olduğunu açıklamağa çalışır.

Dördüncü Risale, "ŞÜKÜR RİSALESİ" olup, yukarıda zikredilen Risalelerde olduğu gibi, Kur'an-ı Kerimin Allaha şükretmeyi emreden âyetlerine istinaden, şükretmenin en mühim ibadetlerden biri olduğunu, şükretmemenin de Allahı tekzip ve inkâr manasına geldiğini misâl ve delilleriyle açıklamağa çalışmıştır.

10 — NUR ÂLEMİNİN BİR ANAHTARI: Müellifi Said Nursîdir. 46 sahifeden ibaret olan kitabın tab' yeri ve tarihi belirtilmemiştir. İlk bahsi hazret-i Peygamberin Mirac gecesi Allahın huzurunda söylediği "Ettahiyat Elmübarekât ettayyibat Lillahi" sözlerinin mana ve ehemmiyeti (S. 1-12), İkinci bahsi Allahu Tealaya delalet eden "Hüve" lafzının tevhid yönünden şerh ve izahı ile ilgilidir. (S. 13-19)

"Ondördüncü Sözün Zeylinden Kısacık Bir İlâve ve Ektir" başlığı altındaki bahis, tabiatta vuku bulan şeyleri bazı sebeblere bağlıyarak onların asıl yapıcısı ve yaratıcısını hesaba katmamanın cehalet ve dalâletten ileri geldiğini beyan eder. (S; 20-22)

Bunu takib eden bahiste ayni mesele ele alınmıştır. Bundan ayrı olarak, Said Nursînin tam ihlâs sahibi olarak vasfettiği Nur Talebelerinin kendilerini tebrie eden ve iman yolundaki hizmetlerinden dolayı karşılaştıkları musibetlere karşı müjdeleyen beyanı yer almıştır. (S. 23-26)

27-33. cü sahifelerde, yukarıda bahis konusu edilen "Hüve" nin bir başka izahı; 34-38. ci sahifelerde ise, "Nur Âleminin Bir Anahtarının Bir Haşiyesi" başlığı altında, havanın taşıdığı ses dalgalarını ve bu dalgaların bir alıcı cihaz (radyo) tarafından alınmasının kudret-i İlâhi yönünden bir izahını yapmağa çalışır.

Kitabın son kısmı ise, Said Nursînin kendi hayatı ile ilgilidir. Yetişme tarzını anlatarak te'lif ettiği kitapların, Kur'anın bir tefsirinden ibaret olduğunu ve sırf dine hizmet gayesi güttüğünü, bunları şahsî her hangi bir çıkara veya siyasete âlet etmediğini söyler. (S. 39-46)

11 — DİYANET İŞLERİ REİSLİĞİ NURCULUK HAKKINDA NE DİYOR?: 1964 senesinde İzmir - İstiklâl Matbaasında tabedilen 48 sahifelik kitap, muhtelif yerlerde ve senelerde tâkibata uğrayan Said Nursiye ait müellefat hakkında ehl-i vukuf olarak Diyanet İşleri Reisliğince verilen bazı rapor suretlerini cemetmek ve bu suretle önsözünde denildiğine göre "Risale-i Nurların okunmasında, neşrinde, bulundurulmasında ve satılmasında her hangi bir mahzur olmayacağı, bunların tamamen ilmî ve imanî eserlerden ma'dud bulunduğunu mübeyyin sâdır olan ehl-i vukuf raporlarının bir kısmını arzetmek" gayesini gütmektedir.

12 — BEDİÜZZAMAN SAİD NUR VE NURCULUK: Eşref Edip tarafından yazılmış, İstanbulda Sebilürreşad neşriyatı arasında 29 sahife olarak neşredilmiştir. Kitap, 1963 tarihini taşımaktadır. Kitabın ilk 21 sahifesinde yazar, Said Nursînin şahsiyeti ve Risale-i Nurun mahiyeti üzerinde durarak, onların siyasî gayelerden, tarikat, cemiyet veya herhangi bir siyasî teşekkül olmaktan uzak, sadece Kur'ana dayanan îman esaslarını Allah rızası için öğretmek gayesi güden birer te'lif olduklarını açıklamağa çalışmıştır. Bu bakımdan kitap, yazarının da belirttiği gibi bir tenkid ve tahlil gayesiyle ele alınmıştır.

Kitabın son sahifelerinde ise, bazı ağır Ceza mahkemelerinin Risale-i Nur hakkındaki beraet kararları ile eski adalet bakanlarından Prof. Abdulhak Kemal Yörük'ün B.M. Meclisi Kürsüsünden Risale-i Nurun, Said Nursînin bazı kitaplarına verilen isim olduğunu ve bu eserlerin basılması, ve okunmasının kanunen yasak edilmediğine dair yaptığı konuşmadan bazı sözler alınmıştır.

13 — Yeni Nimetül İslâm: Vezneciler Camii İmam ve Hatibi vaiz Muzaffer Ozak tarafından tanzim edilmiş, iman ve ibadetten, İslam ahlak ve faziletinden bahseden bir din kitabıdır. Son sahifesinde belirtildiğine göre bu eser tetkikat-ı müellefat komisyonunun tasdiki ve Maarif Nezaretinin 645 numaralı ruhsatnamesiyle 1317 senesinde basılmıştır.

Sair Broşür Ve Teksir Edilmiş Mektuplar:

1 — Kilis Nur Talebeleri adına bayram tebriki olarak hazırlandığı anlaşılan iki sahifelik matbu broşür, Said Nursinin Kur'an, İman ve İslâm ile ilgili bazı sözlerini muhtevidir. Çerçeve içinde yer alan yazı ise, Avrupanın sefahet cephesinin taklid edilmemesi hakkında gençlere bir tavsiye niteliğindedir. Broşürde suç teşkil edecek zararlı bir fikir yoktur.

2 — Kur'an-ı Kerimden Bir Âyetin Tefsiridir:

3 — HAKİKAT IŞIKLARI: adlı broşür. Adliye Vekili ile ve Risale-i Nurla alakadar mahkemelerin hâkimleriyle bir hasbihal, başlıklı yazıda Risale-i Nurun gayesi izah edilmektedir. Bu gaye, elli sene sonraki neslin, gerek din ve gerekse ahlak yönünden kurtarılması olarak tezahür etmektedir. Bu sebeble mahkemelerden, esasen senelerden beri resmî makamlarca tetkik olunan ve hiçbir suç unsuru ihtiva etmediği anlaşılan Risale-i Nurun serbest bırakılması taleb olunmaktadır.

Broşürde yer alan Said Nursîye ait bir mektup, İman,ihlâs ve takvayı tavsiye ve günah sayılan her türlü fiillerden sakınmayı nasihat etmektedir. Diğer bir mektub, Sivas Ceza Evinde mevkuf Nazım Ocak isminde bir zata aittir. Ve anarşist komünizm afâtının Kur'an ve hakiki iman ile parçalanacağı belirtilerek Kur'ana dayanan Risale-i Nurun bu işi gerçekleştireceği izah edilmektedir. Ayni broşürde Durak Yayla isminde bir lise talebesinin Duvar Gazetesinde neşrettiği "Okul" adlı yazı ilimdin münasebetini işlemektedir. Broşürün sonunda yer alan ve Vamık isminde bir Nur Talebesine ait bir şiir ise Said Nursî hakkında bir methiye niteliğindedir.

4 — 20 ci Asır Kur'an Aşıklarına Mektup: Nerede ve ne zaman basıldığı belirtilmiyen 8 sahifeden ibaret olan broşürde, kökü dışarıda olan vatan millet aleyhindeki bazı cereyanların tahribatına mukabil, Nur talebeleri'nin Risale-i Nur'dan aldıkları dersle, bu cereyanlara karşı durdukları ve Kur'anî imanı neşrettikleri belirtilmekte, Risale-i Nur'un gaye ve maksadı anlatılarak, bunların «hakikat-ı İslâmiyenin ve hizmet-i Kur'aniyenin bu asırda bir tezahürü» oldukları söylenmektedir.

Broşürün 6. ncı sahifesinde, «Bir tek gayem vardır» başlığı altında, Said Nursî'nin, komünizm ve komünistlerle mücadele ettiğini ve bu mücadele ile Allah'ın huzuruna gitmek istediğini belirten, bunu takip eden «Ey Âlem-i İslâm Uyan» başlıklı yazıda ise: Kur'anı okumayı, Ona sarılmayı ve onun gösterdiği ahlâk ile ahlâklanmayı tavsiye eden sözleri yer almıştır.

5 — Zübeyr isminde bir zâtın el yazısı ile Muharrem'e şahsî bir mektubu olup Risaleleri okumak suretiyle Kur'an ve İman nurları ve feyizleri içinde tatil geçirdiğini ümit ettiğini, Allah'ın ona genç yaşta Kur'an caddesinde gitmeyi nasip ve Kur'ânın pek yüksek ve pek parlak bir tefsiri olan Nur risalelerini tanımak, kıymetini idrak edip okumak ve amel etmek nimetine nail eylediğini belirtmekte, ve Risale-i Nur'u, milyonlarca kişinin İmanını kurtarmış Kur'an hakikatleri olarak açıklamaktadır.

6 — Zübeyr isminde bir zâtın, bir hanıma daktilo ile yazılmış bir mektubu olup, Risale-i Nur'un okunmasıyla ilgili bazı tavsiyeleri muhtevidir. Ayrıca onların okunmasiyle elde edilecek faydalara, mükâfatlara, mânevi kazançları sayılamıyacak derecede imanı ve din kuvvetine, mânevi ve kalbi yükselmelere işaret edilmektedir.

7 — Gençlere, Avrupa'nın sefahet cephesini taklit etmemelerini tavsiye eden Said Nursi'nin çerçeve içine alınmış sözü altında, Seyfi Şahin isimli bir lise öğrencisinin, sefahet âlemine dalmış bir durumda iken, Allah'ın emirlerini, Hz. Peygamber'in kudsî yolunu, hakkı i'lâ ve ilân dersini Risale-i Nurdan öğrenmek suretiyle sefahetten kurtulduğunu açıklayan bir yazısı yer almıştır. Arka sahifede Ali Ulvi Kurucu imzasiyle «Nurcu kardeşim » başlıklı bir şiir bulunmaktadır.

8 — Mustafa Özşahin isminde bir öğretmenin 9 madde halinde kaleme aldığı bir makalesi olup, dinin ve imanın zayıfladığı, çocukların «Tom Mix» ten başka bir dergi ve kitap okumadıkları, peri, Artist, Pazar gibi müstehcen, ahlâksız, namussuz

kadın resimlerini ve ahlâkı bozan ve yıkan şehvet makalelerinin çoğaldığı bir devirde Kur'andan aldığı îman ve ahlâkı öğreten ve komünizm mikrobu ile mücadeleyi gaye edinen Risale-i Nurun, Türk Hakimlerinin müsbet hükümleri de bulunduğu halde hâla suç teşkil ettiği ileri sürülüp takibata uğradığı meselesi üzerinde durulmaktadır.

9 — Tatil zamanlarında Risale-i Nur okuyan Mehmet Oktay adında bir üniversite talebesinin duygularını, kazandığı iman ve faziletleri belirten bir mektubudur.

10 — Said Nursinin bir mektubu olup, siyasetle iştigal etmeyişinin veya siyaset dairesine girmeyişinin sebebleri izah edilmektedir. Bu yazının sonunda yer alan ve Feyzi Nural'a ait mektuptan bir parça olduğu belirtilen diğer bir yazıda Risale-i Nur okuyanların çoğaldığı ve bu suretle Kur'an hizmetinin ilerlediği belirtilerek lâhika mektublarından taleb olunmaktadır.

11 — Said Nursinin bir mektubu olup, Risale-i Nurun, eski mübarek zatların ekseri divanlarıyla bazı ülemanın bir kısım risalelerinden daha çok okunmasının sebebleri açıklanmaktadır.

12 — Mustafa Ramazanoğlu isminde bir zatın, Risale-i Nur tedrisatının günden güne arttığını ve bu durum Müslümanları sevindirip komünist ve masonları son derece üzdüğünü, aynı zamanda bir çok siyaset hastalarının bu dersleri dinledikten sonra siyasete paydos dediklerini açıklayan bir mektubudur.

13 — Abdülkadir, Atilla, Şefik, Aydın isimli üniversite talebelerinin Risale-i Nur neşriyatının sür'atle ilerlediğini açıklayan bir mektuplarıdır. Arka sahifede M. Emin imzalı «N u r» başlıklı Kur'an ve Nur üzerine yazılmış bir şiir yer almıştır.

14 — Nazım Serverir isminde bir zatın millî ve dinî hislerle karışık olarak Nur Talebesinin ve Risale-i Nurun gayesini ve iman yönünden hizmetlerini ifade eden bir mektubudur.

15 — Şule isminde bir hanımın, «Uhuvvet» Risalesi oku-

nurken onu dinleyen bazı hanımların nasıl yüksek fazilet kazandıklarını ve kötü huylarından vaz geçtiklerini anlatan bir mektubudur. Mektubun sonunda Vamık isimli bir zatın beş kıt'alık bir şiiri yer almıştır.

16 — Doktor Mehmet Nurun, Nur Talebelerine muvaffakiyetler temenni eden, Risale-i Nurun Kur'anın nuru ve mu'cizülbeyan olması hasebiyle şehir, kasaba ve köylerde gittikçe artan kimseler tarafından okunduğunu açıklayan bir mektubudur.

17 — Amerikada ve Almanyada Risale-i Nurun tercüme edilerek okunduğunu ve bu kitapların, buralarda İslâmiyetin intişarına yardım ettiğini belirten Muhammed Abdurrahman ve Alâeddin Ceviz'in iki mektubudur.

18 — Lise Talebelerinden Fethullahın Risale-i Nuru tanımadan önce vakitlerinin top sahalarında, sinemalarda, cadde ve sokaklarda bağırış, çağırış ve aptalca oyunlarla geçtiğini, Risale-i Nuru okumağa başladıktan sonra tavır ve hareketlerinin değiştiğini, keza Nur Talebelerinin liselerde parmakla gösterildiğini, derslerini büyük hürmetle takip ettiklerini, ahlaksızlıktan sıyrılıp terbiyeli güzel ahlâklı gençler durumuna geldiklerini, velhasıl ömürlerini Allaha ibadet ve dersle geçiren birer genç olduklarını açıklayan bir mektubudur.

19 — Aşık isimli bir zatın Said Nursiye medhiye mahiyetindeki bir şiiridir. Arka sahifede ise, Münevver bir Avrupalı Nur Talebesi olarak belirtilen y'ne Aşık isimli zatın Nur Talebelerine medhiye mahiyetindeki bir yazısı yer almıştır.

20 — Mustafa Ramazanoğlunun, Büyük Millet Meclisinde bir milletvekilinin Risale-i Nur hakkında bir sual takririni verdiğini, kendisinin de bu milletvekiline malûmat vermek maksadı ile açık mektub yayınlaması üzerine savcılıkça, ifadesinin alındığını, bunu işiten bir akrabasının telaşı üzerine ona bu dünyanın âhirete tercih edilemiyeceğini söylediğini açıklayan bir mektubudur. Arka sahifede Avrupa Nur Talebelerinden Vamık Azralı'ya ait Risale-i Nurun din yolundaki hizmetlerini anlatan bir mektubu ile bir şiiri yer almıştır.

21 — Adanalı Ahmed ve Mehmet isimli iki zatın Risale-i

Nurun ahlâk, fazilet ve iman yönünden çeşitli feyizlere vesile olduğunu, içki içmeyi âdet edinmiş lise'li bir gencin, bu kitaplar sayesinde iman yolunu bulmasını misâl göstererek açıklayan bir mektubudur. Arka sahifede, lâhika mektupların Nur Talebeleri arasındaki haberleşmede oynadığı mühim rolü belirten bir başka mektup yer almıştır.

22 — Ahmed ve Mehmed adlı iki zatın, Said Nursînin ölümünden önce Risale-i Nurun iman yolunda muvaffak olacağına dair söylediği sözler hakkında mütalâalariyle bir profesörün ve bir Yüksek Temyiz Mahkemesi Hâkiminin Risale-i Nur hakkındaki görüşlerini muhtevî mektuplarıdır.

23 — M.Emin, Ahmed, Mehmed isimlerinde üç zâtın Risale-i Nurun meslek ve meşrebinin bazı dusturlarını ve Nur Talebelerinin gaye ve maksadlarının ne olduğunu, hizmet tarzının ne şekilde yapılması lâzım geldiğini belirten mektuplarıdır.

24 — Son kısımları bulunmayan ve kimin tarafından yazıldığı belli olmayan bir yazı olup, hakkında açılan tahkikat dolayısıyle Ankara Birinci Sorgu Hâkimliğine sunulmuş bir itiraznamedir.

25 — «Kalbe İhtar Edilen İçtimaî Hayatımıza ait bir Hakikat» başlığı altında Said Nursînin «otuzbeş senedenberi terk ettiğim siyasete bir iki gün baktım» diyerek dört parti hakkındaki bazı mütalaalarını ihtiva eden bir yazısıdır.

26 — Nazif Çelebi isimli yaşlı bir Nur Talebesinin önce akciğer kanserinden hastalığını, sonra da vefatını haber veren bir mektubdur. Arka sahifede Ömer Cahid isimli bir üniversite talebesinin «Nurcuma» adlı bir şiiri yer almıştır.

27 — C. Nural adlı bir zatın, Abdülkadire Risale-i Nurun mahiyeti ve hukukî cephesi hakkında yazdığı bir mektubudur.

28 — Mustafa Sungur adlı bir zâtın, Risale-i Nur hakkında ve onu aklî delillerle Kur'anî imanı ispat ve neşrettiğini açıklayan bir mektubudur.

29 — Seyfeddin Cahidoğlu isminde bir lise talebesinin «Yolumuz Kur'an yolu, rehberimiz Risale-i Nur, söz verdik Allaha dönmiyeceğiz» diyerek başladığı bir yazısıdır.

30 — Said Nursînin talebeleri hakkında bazı medihkâr

sözleri ve yer sarsıntılarının İlâhi bir ihtar ve bir ceza olarak tefsirini muhtevi bir mektubudur.

Yukarıda numara koyarak sıra ile zikrettiğimiz Said Nursiye ait kitaplarla sair broşür ve teksir edilmiş mektupların muhtevaları kısaca hülasa edilmiştir. Bu hülasalardan da anlaşıldığı gibi, Said Nursinin kitapları, İslâm dinini bilhassa iman olmak üzere ibadet ve ahlak yönünü açıklamakta ve müslümanları, dinin bu esaslarına temessüke davet etmektedir. İleri sürdüğü görüşlerinde çok defa Kur'an âyetleriyle istişhad etmesi, kitaplarının, Kur'anın bir nevi tefsiri olduğu görüşünü doğrulamaktadır.

Kitaplarda, gerek muhteva yönünden ve gerekse bu muhtevanın neşri yönünden siyasi bir gaye güdüldüğünü gösterecek en ufak bir işaret görülmemektedir. Buna mukabil, Said Nursinin Risale-i Nurun dünyevî maksadlar için âlet edilmemesi yolunda talebelerine tevcih ettiği tavsiyeleri, kendisinin hiçbir zaman siyasetle uğraşmadığını, siyasi bir gaye gütmediğini kesinlikle söylemesi, kitaplarında sık sık tekerrür eden ifadelerdendir.

Teksir edilmiş mektuplara gelince: Bunların bazılarında görülen ifadelerden anlaşıldığına göre, bu çeşit neşriyata «Lâhika» adı verilmekte ve bunlarla Risale-i Nur Talebeleri aralarında haberleşme sağlamakta, aynı zamanda dinî tedrisatta birbirlerini teşvik etmektedirler. Yazılarda bu teşvik, çok defa, İslâmî imanın neşri dolayısiyle âhirette kazanılacak olan gerçek saadetin müjdelenmesi esasına dayanmıştır.

Kur'an-ı Kerimin parlak bir tefsiri olarak kabul ettikleri Risale-i Nurun okunmasında veya onun getirdiği imanî esasların neşrinde dünyevi bir gaye güdülmemesi yolundaki Said Nursinin tavsiyelerinin, talebeleri üzerindeki te'siri, Lahika mektuplarında açıkça görülmektedir. 23 Nolu mektup, bu hususta bir misâl olarak gösterilebilir.

Mektupların okuyucu üzerinde bıraktığı umumî tesir şudur ki: Kur'anın getirdiği iman esasları üzerinde bütün müslümanlar ihlâs ile ittifak etsinler ve bu suretle fertleri yüksek ahlâk

ve fazilet sahibi müttehid bir toplum vücud bulsun. Hem dünya, hem âhiret saadetine kavuşsunlar.

Kilis Sorgu hâkimliğinin ayni tarih ve sayılı tâlimatına ekli olarak gönderilen ve Yeni İstiklâl Dergisinde neşredildiği bildirilen bir yazı suretinin, Nurculuk propagandası ile ilgili olup olmadığının tesbiti talep olunduğu cihetle, mezkûr yazı tetkik olunmuş ve onun, muhteva itibariyle 14 madde halinde Kilis Lisesindeki bir öğretmenden şikâyet gayesiyle kaleme alındığı anlaşılmıştır. Bu yazıda iddia olunduğuna göre adı zikredilmeyen öğretmen, halkın mukaddes ve makbul saydığı ve kanunlarımızın korunmasına âmir olduğu bazı şeylere küfretmekte, buna karşılık komünizmi methetmektedir.

Bununla beraber, yazının altıncı maddesinde bu öğretmenin, Nazım Hikmetin kitaplarının serbestçe satılmasını, onun fikirlerinin yasaklanmamış, Nurculuk kitaplarının serbestçe satılmamaasını da bu kitapların taşıdığı fikirlerin yasaklanmış olmasiyle izah etmesi, yazı sahibine durumu açıklamak lüzumunu hissettirmiş ve Nur Risalelerinin bir çok mahkemelerden beraet kararı aldığını söylemiştir. Keza yazının 8. ci sahifesinde, öğretmenin ayni tutumu bir Yahudi lise talebesinin Nur Risalelerinin tesiriyle müslüman olduğu vakıasını açıklamağa zorunlu kılmıştır.

NETİCE OLARAK:

Said Nursîye ait kitapların, İslâm dini esaslarını öğretmek gayesiyle kaleme alındıkları, Nur Talebesi denilen ve kendilerini bu eserlerin neşrine hasretmiş kimselerin, işi, maddî kazancı olmayan, buna mukabil mânevî kazancı pek çok olan bir meslek haline getirdiklerinin anlaşıldığı, sair broşür ve teksir edilmiş mektupların, ayni meslek erbabı arasındaki haberleşme ve işlerinde birbirlerini teşvik ve tebcil etme niteliğini taşıyan birer vasıta olduğu:

2 — Yeni İstiklâl Dergisinde yayınlanan yazının komünizm propagandası yaptığı ileri sürülen bir öğretmene karşı millî hislerle kaleme alındığı ve Nurculuktan, ancak bu öğret-

menin sataşması sebebiyle bahsedildiği ve bu suretle gerek 1.ci maddede yer alan Said Nursîye ait kitap ve mektuplarda ve gerekse 2. ci maddede bahis konusu olan yazıda T.C.K.nun 163. cü maddesinde tasrih olunan suç unsurlarını muhtevi propaganda vasfını bulunmadığı kanaatına vardığımı saygılarımla arz ederim. 2 Haziran 1967

Bilirkişi
Doçent Dr. Talât Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi

1. AĞIR CEZA MAHKEMESİNE

İSTANBUL

D.No:1967/359 Tal. **MUHALEFET ŞERHİ**

1 — Uşak Ağır ceza Mahkemesinin Uşak Adliye Emaneti 966/72 No da kayıtlı kitaplar Bilirkişi hey'etimizce tetkik edilmiştir.

Ancak aşağıda isimleri gösterilen kitaplar hakkında diğer iki bilir kişinin kanaatlerine iştirak etmediğim için işbu muhalefet şerhini yazmak zarureti hasıl olmuştur. Şöyleki:

1 — «Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnadları Hakkında İlmî Bir Tahlil» adındaki kitap Eşref Edip tarafından yazılmış, İstanbul Ülkü Matbaasında 1965 de basılmıştır. 112 sahifeden ibarettir. Son 4 sahifesinde aynı neşriyat evinin bazı kitaplarının reklâmı vardır.

Eser tetkik edilince, muhtevasının adına uygun olduğu görülür. Yazar, Risale-i Nur'un ilmî tahlilini yapıyor ve bunu yaparken çeşitli mahkeme kararları ile yetkili makamların raporlarına istinad ettiriyor. Ne bir eserin propagandası, ne de müellifin'n medhi ve propagandası bahis değildir. Bir ilmî tahlilin arkasında ille de medih ve propaganda aramak zarureti yoktur. Gerçeğe dayanmayan bu gibi ithamlar ilmî hareket ve faaliyetin hürriyetine aykırıdır.

Eserde tarafgirane yapılan tenk't ve ithamların İlmî edep ve nezaket dışında yapılan garazkârane hücumların bi'hassa ilim adamlarına yakışık olmadığına da temas edilmekte, bir mes'ele incelenirken objektiflik sınırının dışına çıkılmaması tavsiye edilmektedir.

Eser bir gerçeğin ilmî metotlara dayanarak tahlilini yapmaktan ibarettir. Bir bütün olarak mütalâa edilirken yasak olan bir şey'in propagandası diye bir mâna taşımadığından, suç unsuru yoktur.

2 — **AYETÜL KÜBRA:** Müellifi Said Nursî olan bu eser, İstanbulda Sinan Matbaasında 1959 da basılmıştır. 200 sahifeden ibarettir. Kitabın baş tarafında eserin güç anlaşılacağı, çünkü bizzat müellifin kendisi için, kendi anlayışına göre yazıldığı belirtilmektedir. Güçlüğünün sebepleri arasında Arapça bazı ibareleri muhtevî olması, hattâ bir kısmının tamamı arapca olup çıkarıldığı zikredilmektedir.

8 — 16 sahifelerinde (Cin ve insanları ancak Allahı tanımaları için yarattım) meâlindeki Âyet-i Kerimenin izahı yapılmaktadır. 17-19 sahifelerinde Kâinatın yaradılışındaki sırlar, Allahın sonsuz kuvveti, bu sonsuz kuvvete delâlet eden sonsuz deliller ve Hilkat mu'cizeleri anlatılır. Kur'anın çeşitli Âyet-i Kerimeleri ile bunların izâhı yapılır. 100-152 sahifelerinde: Allahın birliğine dair olan bürhanlardan söz edilir. (Uluhiyyet-i mutlaka), (Rubûbiyyet-i mutlaka) ve bunlara benzer Kelâm ilmini ilgilendiren konular ele alınır. Ondan sonra İnsanın en güzel şekilde yaradılışından söz eden Âyet'in açıklanması yapılır. Ve nihayet Allahın yer ve göklerin Nuru olduğunu ifade eden Âyet ile neticede mutma'in olan insanın Allaha döneceğini ifade eden Âyet'in izahı ile kitap sona erer. Kitabın muhtevası bundan ibarettir bir suç unsuruna rastlanmamıştır.

3 — **TİRYAK:** Müellifi Said Nursîdir. Doğuş Limited Şirketinde basılmıştır. 117 sahifedir. 18. ci sahifeye kadar olan kısımda Hazret-i Peygamberin risaletinden söz edilmektedir. 20-29 sahifelerinde Hazret-i Peygamberin mu'cizeleri söz konusu edilir. 26-27 sahifeler Arapcadır. Bu kısım arapca bir mecmuadan iktibâs edilmiştir. 1927 senesinde inikat eden Hukukcular kongresinde gayr-i müslim âlimlerin İslâm ve İslâm Pey-

gamberi hakkındaki senakâr beyânatı nakledilmektedir. Bunlar arasında Bernard Shaw'un da İslâm dini hakkındaki takdirkâr ifadelerine yer verilmiştir. Bu Arapca kısımda bir suç unsuru yoktur.

29-34 Sahifelerinde iki Âyetin açıklaması vardır. 35-40 sahifelerinde yarı nesir, yarı nazım halinde Allah'a yönelmek ve ahlâk'ı düzeltmek yolunda nasihatler vardır. 41-48 sahifelerinde bir insanın yapmadığı bir işle övülmesini istemesinin yersiz olduğunu ifade eden Âyet-i Kerimenin izahı yapılır. Burada (Yeni Saidin) ihtiyarlığında siyasetden ve dünyadan uzak kalmak istediği hâlde dini siyasete âlet etmesi gibi ithamlara maruz bırakıldığı ve bunun gerçeğe uymıyan bir iddia olduğu şeklinde ifadelere rastlanmaktadır. 45-46 sahifelerinde Said Nursînin gençliğinde bir çok Ülemanın suallerine doğru ve müskit cevaplar verdiği mes'elesine temas edilmektedir. Burada tevâzu ve mahviyetkârâne bir ifade kullanılarak bu doğru ve müskit cevapların Allah'ın lûtfu ve ihsanından başka birşey olmadığı belirtilmektedir. 56-73 ve 78-79 sahifelerinde gerçeğe uymayan bir takım ithamlar yüzünden müellifin mahkemelere sevk edildiği ve işkencelere maruz bırakıldığı anlatılmaktadır bu tenkitler kendisine karşı olan bir takım davranışlara müteveccihtir. Bunlarda Devletin nizâmına ve mevcut Kanunlarına karşı tevcih edilmiş bir tenkit yoktur. Eser bir bütün olarak mütalâa edildikten sonra müellifinin daima siyaset ve devlet konuları dışında Kur'anî hakikatların telkini ile meşgul olmayı hedef tuttuğu görülür. Eserde 163. Maddenin muhtevasına giren suç unsuru mevcut değildir.

4 — **HİZMET REHBERİ:** Kur'anî akidelerin bir kısmını izah eden bu kitapda Allahdan başka her şey'in yok olacağı, insanın, kudreti nisbetinde mükellef olduğu, Müslümanların kardeş oldukları ve bunlara benzer konuları ele alınmıştır. Müellif, mesleğinin (Câdde-i Kübra-yı Kur'aniyye) yani büyük

Kur'an caddesi olduğunu söylemekte ve bu zamanda Kur'an caddesinden ayrılanın dinsizlik kuvvetine bilmeyerek yardım etmek ihtimali olduğunu belirtmektedir. Bu ifade kitabın son kapak sahifesindedir. Eserde suç unsuruna rastlanmamıştır.

5 — MÜNAZARAT. Müellifi Said Nursîdir. İstanbulda 1958 de Sinan Matbaasında basılmıştır. 88 sahifedir. Suâl-cevap şeklinde çeşitli mes'eleleri ihtiva etmektedir. Bu suâl ve cevaplar önce 1329 baskı tarihli bir kitapda neşred'lmiştir. Bu cihet kitabın ikinci sahifesinde sarahaten görülür. İfade ve fikirler dev'etin dininin d'n-i İslâm olduğu devreye aittir. Cumhuriyetten önce devletin dininin, din-i İslâm olduğu mâlumdur. O devirde devletin dinin'n din-i islâm olmasını söylemek suç değildir ve devrinin Anayasasına da aykırı değildir. Eserde günümüzde devletin dininin ne olması lâzım geldiği söz konusu edilmiyor. Bu bakımdan bu ifadelerde Anayasa ve Mer'î Kanunlara karşı işlenmiş bir suç unsuru yoktur.

6 — RİSALE-İ NUR HAKKINDA ANKARA ÜNİVERSİTESİNDE VERİLEN KONFERANS: Ankarada Ayyıldız Matbaasında 1957 de basılmıştır. 80 sahifeden ibarettir. Bu konferansın, Profesörler, Mebuslar, Pakistanlı misafirler ve çeşitli Fakülte talebelerinin huzurunda Fakülte mescidinde verildiği kitabın üçüncü sahifesinde görülmektedir. Konferansda İslâmın ana mevzuları ele alınmıştır. Kitapda Said Nursînin İlmî kabiliyyet ve istidadı bakımından methedildiğine rastlanır. Kanaatimce bir şahsın hâiz olduğu ilmî veya fıtrî meziyyetleri bakımından methedilmesinde bir suç aramak yersizdir. Siyasî tarihimizde bazı devirlere ait olan zulüm veya diktatörlüklerin tenkit edilmesi de top yekûn rejim ve devlet nizamını tenkit gibi bir mâna taşımaz. Mevcut her parti, diğer partinin iktidarda bulunduğu devredeki bir çok haksızlıkları-tabii kendi zaviyesinden-tenkit eder. Bunu her hangi bir fert de yapar. Bu, rejime, mevcut Anayasa nizamına karşı bir hareket sayılmaz. Eserdeki tenkitler bu mahiyettedir. Ve suç unsuru ihtiva etmemektedir.

7 — Bir tek gayem vardır. Bir sahifeden ibaret olup beş adet bulunan bu broşürlerde İman ve Kur'ana sarılmanın lüzumundan bahsedilmektedir. Bolşevik baykuşlarının sesleri karşısında gençliğ'n ve diğer halkın aldanmaması, uyanık olması lâzım geldiği söylenilir. Nur Risa'elerinin Kur'ana dayandığı ve Kur'anın Âyetlerini duyuranların samimî olup tatbikatı ile de örnek olması gerektiği belirtiliyor. Camilerimizde yapılan vaazlarda işitilen tavsiye kabilinden olan bu yazılar suç unsuru ihtiva etmemektedir.

8 — (Nur) adlı derginin 26/Haziran/1964 Tarih ve 6 sayılı nushasındaki yazılarda Nurculuğun isnâd edildiği gibi bir cemiyet olmadığı, 330 Milyon Müslüman kalabalığının bir parçası olduğu, Said Nursînin hâl tercemesi, Nur risa'eleri nedir?, İman ve tevhide dâvet, gibi konulara temas edilmektedir. 163 ncü Maddenin muhtevasına giren suç unsuruna rastlanmamıştır.

9 — HİLAL DERGİSİ: Bu derginin Şubat 1960 Tarih ve 13 ncü sayısında (Duâ) başlığı altında Hasan Basri Çantay İmzası ile Kur'an Tefsirinden bir yazı, Oruç, Abdülkadir Geylâni, Bediüzzaman Said Nursînin gazetelere bir mektubu gibi yazılar vardır. Bu yazılarda bir suç unsuruna rastlanmamıştır.

25.12.1967

Bilirkişi
Av. Bekir Sadak
İst. Y. İslâm Enstit. Öğretim Üyesi

D. No: 967/334 Tal.

BİLİRKİŞİ RAPORU

«EL-HÜCCET-ÜZ ZEHRA» adındaki kitap, iki kısma ayrılmıştır: Bu iki kısımdan önce, baştan 24. sahifeye kadar bir kaç âyetin birleşiminden meydana gelen bir tevhid ve tesbih duasının kelime kelime açıklamasından ibarettir. Bu tevhid ve tesbih Türkçesi şudur: «Allah'dan başka İlâh yoktur. O, tektir, şeriksizdir. Bütün mülk onundur. Hamd de yalnız ona mahsustur. Yaşatır, öldürür. O, diridir; hiç ölmiyecektir. Her hayr onun elindedir. Her şeye kadirdir. Dönüş de ancak O'nadır.»

Bu 24 sahife içinde Türkçe karşılığını verdiğimiz bu tevhid ve tesbihin dil bakımından ifade ettiği mânalarla akaid ve Allah'a bağlılık bakımından tefsir ve izahı yapılmaktadır.

Kitabın 25-72 sahifeye kadar olan kısmı birinci bölümünü teşkil eder. Bu kısımda 46. sahifeye kadar Fatiha-i Şerifenin bir hülasası verilir. 47 ile 72. sahifeye kadar fatihadaki esaslara istinad ederek Allah'ın varlığı ve hilkatın sebebi söz konusu edilir.

Kitabın ikinci kısmı 73. sahifeden 142. sahifeye kadar devam eder. Bu kısımda, Allah'ın yer ve göklerin nuru olduğunu ifade eden Âyet-i Kerime ele alınır. Bununla ilgili diğer âyetlere istinad ederek daha geniş bir surette Fatiha-i Şerife içinde temas edilen esaslar hakkında bilgi verilir.

Görüldüğü gibi buraya kadar kitap, akaid ve kelâm mes'elelerini inceleyen tamamen dini bilgiler sınırı içinde bir eserdir.

Kitapta 105. sahifeden 139. sahifeye kadar bir takriz vardır. İşte eserde 163. maddeyi ihlâl eden suç unsuru bulunduğu kanaatına varan muhterem diğer iki bilirkişilerin kanaatlarına medar olan nokta bu takriz kısmında Risale-i Nur ve müellifi hakkında: «Bu eser-i âlişanda şimdiye kadar emsaline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemâl-i nâmütenahî mevcut olduğundan...» ibaresidir.

Bilindiği gibi takriz, yeni çıkan bir eseri tanıtmak için eser ile müellifine ait olan meth ü sitâyişe lâyık görülmüş hususların tespit ve arzından ibaret olup, bir başkası tarafından yazılmış yazıya denir. Bu çeşit yazılar te'lifat dünyasında öteden beri bilinen bir an'anedir. Bu methiyyeler doğrudan doğruya kitaba ve kitapta gösterdiği muvaffakiyeti bakımından müellifine aittir.

Sözü geçen methiyyeyi mutazammin ibarede «Risale-i Nur, bu eser-i âlişan» deniliyor. Kelimelerin müfred olarak kullanılmasından «Risale-i Nur, bu eser» derken doğrudan doğruya «El-Hüccet-Üz-Zehra» kitabının kastedildiği açıktır. Esasen takrizler hangi kitaba aitse ancak o kitabın başında veya bazan sonunda yazılıdır.

Yukarıda açıkladığımız gibi bu takriz dışında eserin bizzat kendisini teşkil eden kısımlarında suç unsuru yoktur. Nasılki diğer bilir kişilerin de eserin esasında suç görmedikleri anlaşılmaktadır. Onlar ancak eserin takrizinde suç unsuru bulunduğu kanaatına varmışlardır. Esas kitabı teşkil eden kısımlarda suç unsuru olmadığına göre, suç unsuru ihtivâ etmeyen ve mücerred, dinî ve itikadî bilgiler sahasında kalan bir eserin takrizinde, o eserin methiyyesini yapmak 163. maddeyi ihlâl edeceği kanaatında değilim. 163. maddede devletin temel nizamları ile dinî propaganda mes'elesini söz konusu eder. Burada ise öyle bir şey yoktur. Bu sebeble diğer kitaplarda olduğu gibi «El-Hüccet-Üz-Zehra» adlı kitapda da suç unsuru mevcut olmadığı kanaatında olduğumu saygı ile arz ederim. 25/12/1967

BİLİRKİŞİ
Av. Bekir Sadak
Y. İsl. Ens. Öğretim Üyesi

D. No: 968/ 64 Tal.

2. Ağır Ceza Mahkemesine

İSTANBUL

Çanakkale Ağır Ceza Mahkemesinin 967/214 sayı ve 5/2/968 tarihli talimatı gereğince lâikliğe aykırı harekette bulundukları iddia edilen maznunlara ait kitapların T. C. K. nun 163. maddesini ihlâl edici mahiyette olup olmadıkları bilirkişi heyetimiz tarafından tetkik edilmiştir...

1 — GENÇLİK REHBERİ :

Dosyada iki adet bulunan bu kitap Said Nursi'ye aittir. İstanbul Sinan Matbaası 1959'da basılmıştır. 223 sahifedir. 201 den 223 sahifeye kadar olan kısmı «Ankara Üniversitesinde okunan bir konferanstır» başlığını; ve sonunda da Zübeyir Gündüzalp imzasını taşıyan bir yazı vardır.

Umumiyetle kitap, gençliğe yöneltilmiş bir kitap olarak gözükmektedir İman ve ahlâk ile ilgili nasihatları muhtevidir. Devrimler ve yeni Türkiyedeki değişimlere ait bir ifade yoktur. 16. sahifedeki ifadelerden «Belirli zümrelerin dinsizlikle itham edildikleri yeni Türkiyedeki değişimler konusundaki tutumları sebebiyle bu şekilde suçlandırıldıkları» kanaatını uyandıracak bir itham dahi yoktur. 16. sahifede harfiyyen şöyle denilmektedir:

«Bir zaman Eskişehir Hapishanesinin penceresinde oturmuştum. Karşısında bulunan lise mektebinin büyük kızları onun avlusunda gülerek raks ederken, onları o dünya cennetinde cehennem hurileri hükmünde gördüm. Fakat birden elli sene sonraki vaziyetleri bana göründü. Onların gülmeleri elîm ağlamaları sûretini aldı. Ondan bu gelen hakikat inkişâf etti.

Yani, elli sene sonraki hallerini mânevî ve hayalî bir sinema ile gördüm ki: O gülen altmış kızdan ellisi; kabirde azap çekiyorlar, toprak olmuşlar. Ve on tanesi, yetmiş yaşında çirkinleşmiş, herkesin nazar-ı nefretini celbediyorlar. Ben de onlara ağladım.

Fitne-i âhir zamanın mahiyeti bana göründü ki, o fitnenin en dehşetlisi ve cazibedarı kadınların yüzsüz yüzünden çıkıyor. İhtiyarı selbedip, pervane gibi sefahet ateşine atıyor. Ve bir dakika hayat-ı dünyeviyeyi senelerle hayat-ı bâkiyeye tercih ettiriyor... Ben bir gün sokağa bakarken o fitnenin te'sirli bir nümûnesini hissettim. Gençlere çok acıdım. Dedim: «Bu biçareler kendilerini, bu mıknatıs gibi cezbedici fitnenin ateşinden kurtaramazlar.» diye düşünürken birden o fitneyi...»

16. sahife burada bitiyor. Bu satırlar içinde «Belirli zümrelerin dinsizlikle ithamı Atatürk devrimlerini yeni Türkiyedeki değişimler» diye bir şey yoktur.

Kaldı ki dünyanın her yerinde ve her zaman insanların dinlisi de, dinsizi de bulunur. Ve bir dinliye dindar demek ne kadar yerinde mantikî ve kanuna aykırı olmayan bir hareket ise; ve tersini söylemek yalan ve iftira sayılırsa; dinsize dinsiz demek de o kadar yerinde mantıkî ve kanuna aykırı olmayan bir davranıştır. Ancak böyle bir hareket hakaret anlamını taşırsa o zaman suç olur ki bu bakımdan suç olduğu hallerde 163. maddeyi ihlâl eden suçlar zümresine girmez. Çünki; bilindiği gibi 163. maddenin esas unsuru devletin hukukî, içtimaî ve siyasî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak gayesiyle fiilî bir harekette bulunmaktan ibarettir.

25. sahife ile mütaakip sahifelerde de suç unsuru yoktur. 25. sahifede aynen şöyle denilir:

«Bir gün yanıma parlak birkaç genç geldiler. Hayat ve gençlik ve hevesat cihetinden gelen tehlikelerden sakınmak için, te'sirli bir ihtar almak isteyen bu gençlere... Ben de eskiden Risale-i Nurdan medet isteyen gençlere dediğim gibi dedim ki: Sizdeki gençlik kat'iyyen gidecek, Eğer siz daire-i meşruada kalmazsanız; o gençlik zayi olup başınıza hem dün-

yada, hem kabirde, hem ahirette kendi lezzetinden çok ziyade belâlar ve elemler getirecek. Eğer terbiye-i İslâmiye ile, o gençlik nimetine karşı bir şükür olarak, iffet ve namusluluk ve taatte sarfetseniz, o gençlik manen bâki kalacak. Ve ebedî bir gençlik kazanmasına sebep olacak» (Sahife 25)

Mes'elenin tavazzuh etmesi için müteakip sahifelerden de bazı parçalar veriyorum.

«İşte hayat böyledir. Hayatın lezzetini ve zevkini isterseniz, hayatınızı imanla hayatlandırınız. Ve günâhlardan çekinmekle muhafaza ediniz. (Sahife 26)

«Elhasıl gençlik gidecek... Sefahette gitmiş ise; hem dünyada, hem ahirette binler belâ ve elemler netice verdiğini ve öyle gençler ekseriyetle su-i istimâl ile, isrâfat ile, evhâmlı hastalıkla hastahanelere ve taşkınlıklariyle hapishanelere ve manevi elemlerden gelen sıkıntılarla meyhanelere düşeceklerini anlamak isterseniz hastahanelerden ve hapishanelerden ve kabristanlardan sorunuz» (Sahife 29)

Bu naklettiğimiz birkaç satırlık pasajlar kitabın konusunu ve gayesini göstermeğe kâfidir. Devletin dinî esaslara göre yürütülmesi ile bunların bir ilgisi yoktur. Bütün hakikatların Kur'anda mevcut olduğunu söylemek umumî olarak bozulmuş olan ahlâkî düzeni kurtarmak için Kur'ana sarılmasının lüzumunu öne sürmek ile devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak arasında mantıkî bir ilgi kurmak mantıken zordur. Bir devletin temel nizamı ne olursa olsun, her toplumda ahlâk ve imân mes'eleleri ile meşgul olunduğu dünyanın her tarafında hergün rastlanan bir hâdisedir. Hukuk ve kanun; ahlâk ve imân ile ilgili bir çalışmaya kuşku ile bakmak zaruretini hiçbir zaman hissetmez. Zaten kuşkuya ve ters ihtimallere dayalı ifadelerden zoraki bir suç unsuru çıkarmak mümkün değildir.

2 — BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR :

Bu eser 174 sahifedir. Ankarada 1960 yılında basılmıştır. Ekseriyetle Nur Risalelerinden derlenmiş yazılardan ibaret-

tir. Eser Said Nursi ile Nur Risalelerine karşı matbuatta ileri sürülen iddialara cevap mahiyetindedir. Bu cihet kitabın ön sözünde belirtilir ve şöyle denilir.

«Bilerek veya bilmeyerek uydurma fikir ve isnadlarda bulunan bazı gazeteler dünyayı velveleye verici feryatlar ve yanlış haberler ile efkâr-ı umumiyeyi bulandırmağa çalıştılar. Hakikatı, evham ve garaz bulutları ile örtmek istediler. Siyaset, tarikat ve cemiyet gibi hususlarda ithama yeltendiler. Bunlara karşı Üstad Hazretlerinin Risale ve mektublarında yazdıkları bazı mes'eleleri ibraz ederek onun lekeden arî ve şüpheden uzak evham ve hayalâttan müberra manevî çehresinin bir küçük aynasını göstermek lüzumu hasıl oldu.» (Önsöz Sah.3)

Eserin esas itibariyle üç tenkide ve isnada cevap mahiyeti taşıdığı görülmektedir:

1 — Siyaset
2 — Tarikat
3 — Cemiyet

Bu cihet 8. sahifede şöyle ifade edilir.

«Ben ihtiyar oluyorum. Bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. İşte böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir hizmeti bırakarak ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günâhlarına kefaret aramağa mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı hikmettir ve ne derece bir divaneliktir. Divaneler de bilir.»

Bu satırlarda Nurculuğun siyaset ile ilgisi olmadığı savunulmaktadır.

Yine siyaset isnadının reddi zımnında (S. 24) şöyle deniliyor:

«Elhamdülillâh siyasetten tecerrüd ile Kur'anın elmas gibi hakikatlarını propaganda-i siyaset ithamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim... Halbuki Risale-i Nur,

hayat-ı içtimaiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dâiresinden bahsetmez, belki asıl mevzuu ve hedefi dinin en has, en yüksek kısmı olan imânın erkân-ı azimesinden bahseder» (S. 34)

Tarikat iddiası çeşitli ifadelerle reddedilmektedir. «Zaman tarikat zamanı değil, belki imânı kurtarmak zamanıdır.» (S. 39) «Elinizdeki bütün kitaplarım şahittirler ki; ben, hakaik-i imaniye ile meşgulüm. Hem müteaddit risalelerde yazmışım ki: Tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır; tarikatsız cennete giden pekçok, fakat imansız cennete girecek yok... On senedir İsparta vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın bana tarikat dersi vermiş desin.» (S. 41) Cemiyet iddiası hakkında da şöyle denilmektedir.

«Saniyen; Mes'elemiz İmandır, iman uhuvveti ile bu memlekette ve İspartanın yüzde doksandokuz adamları ile uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı doksandokuz adam cemiyet olmaz. (S. 124) Eserde bu üç esaslı nokta cevaplandırılırken nakledilen parçalardan zaman zaman başka mes'elelere de temas edilmektedir. Meselâ: Altıncı mes'ele başlığı altında ırkçılığın zararlı olduğunu, cemiyetin böyle ideoloji üzerine kurulmasının tehlikeli olduğuna işaret edilmektedir. Bu görüş aşağıdaki satırlarda şöyle ifade edilir:

«Menfi milliyette ve unsuriyet fikrinde ifrat edenlere deriz ki: Evvelâ şu dünya yüzü, hususan şu memleketimiz eski zamandan beri çok muhaceretlere ve tebeddülâta maruz olmakla beraber, merkez-i Hükümet-i İslâmiye bu vatanda teşkil olunduktan sonra akvam-ı saireden pervane gibi çokları içine atılıp tavattun etmişler... Öyle ise hakikî unsuriyet fikrine hareketi ve cemiyeti bina etmek, mânâsız ve hem pek zararlıdır.» (S. 54) Bundan sonra (Dil, din bir ise millet birdir) esası ele alınmakta ve «mademki öyledir hakikî unsuriyete (safkanlık, arı ırkçılık demek isteniyor) değil belki dil, din, vatan münasebâtına bakılacak; eğer üçü bir ise zaten kuvvetli bir millet, eğer biri noksan olursa tekrar milliyet dairesine dahildir;» denilmektedir. (S. 55)

Aynı sahifede 20-30 milyonluk Osmanlı Devletinin büyük Avrupa devletlerine karşı korunabilmesini sağlıyan fıkrin «Kur'andan gelen ölürsem şehid, öldürsem gazi» fikrinin esas rolü oynadığı ifade edilmektedir.

76-77 ve ondan sonraki birkaç sahifede Said Nursînin 31 Mart vak'ası ve Divan-ı Harb-i Örfide verdiği ifade ile verilen beraet kararı yer almaktadır. Bu yazıda kendisinin 31 Mart vak'asının müşevviki değil bastırıcısı olduğu ve buna binaen serbest bırakıldığı görülmektedir.

Eserin 100. sahifesinde «Dinde reformculara Bediüzzamanın Cevabı» başlıklı bir yazısı vardır. Bir kaç sahifeyi daha kapsayan bu bölümde ahkâmda içtihad yapmak bakımından Müslümanlıkla Hıristiyanlığın bir mukayesesi yapılmaktadır. Bu Müslümanlıkta ahkâmın Kur'an-ı Kerim ile Hazret-i Peygamber (A.S.M.) tarafından tesbit edildiği Hıristiyanlıkta ise mes'elenin tamamen aksi olup, ahkâmın Hazret-i İsadan sonra havariyyun ve sair ruhanî reisler tarafından tesbit edildiği belirtilmekte ve bunun için Müslümanlıkta esas prensiplere aykırı bir içtihadda bulunmak imkânı olmadığı bildirilmektedir.

İslâmî mezheplerdeki ihtilâfın esas prensiplerinin ışığı altında olup onların tefsirindeki görüş ayrılığından ileri geldiği savunulmaktadır. Bunlar dinî ve ilmî mes'elelerdir biz bu mes'eleleri inceleyen bu sahifelerde bir suç unsuruna rastlamadık.

Bu bünyesi ile eser bir cereyanın propagandasını değil, yapılan tenkid ve itirazlara karşı müdafaasını ve neticede kanunî bir suç olacağı düşünülen isnadların mevcud olmadığını isbat etmeği istihdaf etmektedir. Bu itibarla eserde münferid olarak bir suç unsuruna rastlanmadığı gibi, bir bütün olarak da ele alındığı zaman T.C.K. nun 163. maddesine aykırı olmadığı görülmektedir.

3 — MEKTÛBAT :

Said Nursî tarafından yazılmıştır. 582 sahifedir. İstanbul 1958'de basılmıştır. Eserde baştan aşağı sıra göstermeden

Kur'an-ı Kerîmden alınmış olan âyetlerin tefsiri yapılmaktadır. Bu, mütedavil ve malûm tefsirler gibi, sırasına göre âyetlerin açıklamasını yapan klâsik anlamında bir tefsir değildir. Kur'ânda çeşitli konulara temas eden muhtelif âyetler seçilerek bir araya getirilmiş, kendisine has üslûb ve anlayışı ile açıklamaları yapılmıştır. Müellifin ele aldığı mes'elelerle ilgili görüşü daima İslâm prensiplerinin çerçevesi dahilinde kalır. Müslümanlıktan başka bir tarikat ve mezhep eğilimi yoktur. Kitabın birkaç yerlerinde siyasî ihtiras ve akımlardan uzak kalmanın gerekli olduğu tavsiye edilmektedir. Toplumsal görüşten ziyade ferdin kendinin islâh edilmesi olgunlaştırılması iyiliğe ve doğruya yöneltilmesi amaç olarak göz önünde bulundurulur. Eserde bütün olarak konunun sıklet merkezini teşkil eden nokta budur.

Eser baştan sonuna kadar tetkik edildikten sonra devletin siyasî,iktisadî ve sosyal nizamlarını söz konusu eden bir ifadenin me'cur olmadığı görülür. Öyle anlaşılıyor ki eserin sahibi devlet ve kanunun her zaman kontrol altında bulunduramadığı gönül ve kalb sahasında ıslahat yapmak ve iyiliğe yöneltmek suretiyle insanlığa faydalı olmanın gerekli olduğu görüşünü savunmaktadır. İslâm ahlâkçıları arasında da hareket noktasının ferd olduğu görüşünü savunanlar vardır. Eserin baş tarafında Hızır (A.S.)ın hayatı ile ilgili soru cevaplandırılır. Ölüm ile hayat hakkında kısaca malûmat vardır. Sonra cehennem ile ilgili sorunun cevabına geçilir; bu cevaplarda serdedilen fikirler daima bir âyet veya hadîse istinad ettirilir. Yani mes'elelerin izahı, Kur'anın ışığı altında yapılır. Bu itibarla eser tamamen dinî bir mahiyet taşır.

İşârât-ı Seb'a başlığını taşıyan 477-487 sahifelerinin muhtevası üzerinde bilhassa durmak gerekiyor.

477. sahife «şu halde Allahü ve ümmî Peygamberine iman edin...» mealindeki âyet ile başlar. Âyetin metni sahifenin başında yer alır. Sonra izahına geçilir. Bu bölüme İşârât-ı Seb'a -yedi işaret- adı verilmiştir.

Aşağıda bu sahifelerden pasajlar veriyorum:

Birinci İşaret: Şeair-i İslâmiyeyi tağyire teşebbüs eden-

lerin senedleri ve hüccetleri yine her fena şeyde olduğu gibi ecnebileri körükörüne taklidçilik yüzünden geliyor. Diyorlar ki: «Londrada ihtida edenler ve ecnebilerden imana gelenler memleketlerinde ezan ve kamet gibi çok şeyleri kendi lisanlarına tercüme ediyorlar; yapıyorlar. Âlem-i İslâm onlara karşı sükût ediyor, itiraz etmiyor. Demek bir cevaz-ı şer'î var ki sükût ediliyor?..»

Elcevap: Bu kıyasın o kadar zahir bir farkı var ki; hiçbir cihette onlara kıyas etmek ve onları taklid etmek zîşuurun kârı değildir. Çünki: Ecnebî diyarına, lisan-ı şeriatta «Dâr-ı Harb» denilir. Dâr-ı Harbde çok şeylere cevaz olabilir ki «Diyar-ı İslâm»da mesağ olamaz.

Hem Frengistan diyarı, Hıristiyan şevketi dairesidir. (S. 477)

Sahife böylece devam ediyor. Temas ettiği konu tamamen dine ait bir konudur. Yani dinin çerçevesi içinde bazı mes'elelerin dinî zaviyeden nasıl olup olmıyacağı anlatılmaktadır. Din imamlarından rivâyet edilmiş olan görüşler inceleniyor. Bunun devletin temel nizâmlarına taâlluk eden bir tarafı yoktur. Mevzuatımızda dinî mes'elelerin münakaşasını yasaklıyan bir madde mevcut değildir.

Bir pasaj daha:

Mezahibin ihtilâfı ise: Sahib-i Şeriâtın gösterdiği nazarî düsturların tarz-ı tefehhümünden ileri gelmiştir. «Zaruriyat-ı Diniye» denilen ve kabil-i te'vil olmıyan ve «Muhkemat» denilen düsturları ise, hiçbir cihette kabil-i tebdil değildir ve medar-ı içtihad olamaz. Onları tebdil eden başını dinden çıkarıyor...

Burada Müslümanlıktaki çeşitli mezheblerin görüş ayrılıkları ele alınıyor. Bu görüş ayrılıklarının dinin nazarî ve içtihadî esaslarını anlayış tarzından ileri geldiği ve muhkemat yani, ifadesi açık muhtevası kesin ve belirli aynı zamanda fikir yürütülüp değiştirilmesi mümkün olmayan prensiplerde kimsenin içtihada hakkı olmadığı görüşü savunuluyor ki,

bunlar birer usûl-i fıkıh mes'elesidir. Usûl-i fıkhın bu ana mes'eleleri her usûl-i fıkıh kitabında bahis konusu edildiği gibi aynen burada arzedilmiştir. Esasen eski ve yeni bütün İslâm bilginlerinin görüşü bu hususta böyledir.

İslâmı mezhebleri arasında Ehl-i Sünnet adını taşıyan mezhebin karşısında ehl-i bid-a vardır. Öteki sahifelerde bu ehl-i bid'aya da temas edilmiştir. Bunlara aynı zamanda ehl-i dalâlet de denir. Bunlardan başka görünürde Müslüman oldukları halde dinsizlikle itham edilmiş zümreler de vardır. İslâm mezhebleri tarihinde bu zümrelerin hepsi yer yer ve zaman zaman yaşamıştır. Bu gün de aynen veya değişik şekilde kalıntıları vardır.

Yani eserde temas edilen mes'eleler zaman ve mekân sınırı dahilinde mütalâa edilmiyor, zaten edilecek mahiyette de değildir. Bunlar her zaman ve her yer için geçerli olan gerçeklerdir. Umumî fikirler, ilmî mütalâalar ve hükümlerdir. Bu bakımdan eserde suç unsuru yoktur. 163. maddeyi ihlâl eden bir ifadenin mevcut bulunmadığı kanaatına varılmıştır.

Saygıyla arzedilir.

Av. Bekir Sadak
Y. İsl. Enst. Öğretim Üyesi

1967/706

İSTANBUL 5 İNCİ SULH CEZA HAKİMLİĞİNE

Of Sulh Ceza Mahkemesi tarafından muhakeme edilen sanıklardan Şevket oğlu, Hayati Saral, Celâl oğlu, Mehmet Kalemci ile Abbas oğlu, İsmail Şengülden elde edilmiş 20 adet eserde T. C. K. nun 163 maddesindeki suçun unsurlarının mevcut olup olmadığının tesbiti konusunda bilirkişi tayin edilmekle bu eserleri inceledim. Raporumu takdim eyliyorum.

1 — BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR:

174 sayfadan ibarettir. Ankara'da 1960'da basılmıştır. Naşirin de belirttiği gibi, Nur Risalelerinden derlenmiş yazılardan ibarettir. Kitap tetkik edilince Said Nursî ile Nurculuğa karşı matbuatta ileri sürülen iddialara cevap mahiyetinde olduğu görülür. Nitekim bu cihet kitabın önsözünde belirtilmektedir.

Kitabın esas itibariyle, müellifin, yani Said Nursî'nin siyasetle uğraştığı, tarikat yaydığı, cemiyet tesis ettiği iddialarını çürütücü mahiyette yazılarla dolu olduğuna, bu iddialara cevap mahiyetinde bulunduğuna işaret etmek lâzımdır.

Kitapta bu üç esaslı nokta cevaplandırılırken nakledilen parçalarda zaman zaman başka mes'elelere de temas edilmektedir. Meselâ 45. sayfada ırkçılığın zararlı olduğuna, kürtçülük, türkçülük vesaire gibi menfî milliyet fikrinin hâriçten içimize sokulmuş, öldürücü bir zehir olduğuna ve cemiyetin böyle ideoloji farkları üzerine kurulmasının tehlikesine işaret edilmektedir.

76 - 77 ve ondan sonraki sayfalarda, Said Nursi'nin 31 Mart Vak'ası ile Divan-ı Harb-ı Örfi'de verdiği ifade ve hakkındaki beraet kararı yer almaktadır. Bu yazıda kendisinin 31 Mart vak'asının müşevviki değil, bastırıcısı olduğu ve buna binaen serbest bırakıldığı görülmektedir.

Kitabın 100. sayfasında (Dinde Reformculara Bediüzzamanın Cevabı) başlıklı bir yazı vardır. Birkaç sayfayı kaplayan bu bölümde ahkâmda içtihad yapmak bakımından Müslümanlıkla Hıristiyanlığın bir mukayesesi yapılmaktadır. Müslümanlıkta ahkâmın Kur'ân-ı Kerim ile Hazret-i Peygamber tarafından tesbit edildiği, Hıristiyanlıkta ise mes'elenin tamamen aksine olup ahkâmın Hazret-i İsa'dan sonra Havariyyun ve sair ruhanî reisler tarafından tesbit edildiği belirtilmekte ve bunun için Müslümanlıkta esas prensiplere aykırı bir içtihatda bulunmak imkânı olmadığı bildirilmektedir.

İslâmi mezheplerdeki ihtilâfın esas prensiplerin ışığı altında olup onların tefsirindeki görüş ayrılığından ileri geldiği savunulmaktadır. Kitapta T. C. K. ndaki 163. maddede gösterilen suçun unsurlarının tekevvününe rastlanamamıştır.

Kitap bir cereyanın propagandası mahiyetinde olmayıp, bunda yapılan tenkit ve itirazlara karşı müdafaa; ve neticede kanunî bir suç olacağı düşünülen isnadların mevcut olmadığını isbat etme gayesi güdülmüştür.

2 — TABİAT RİSALESİ:

42 sayfadan ibarettir. Bu Risalede tabiatın bir hâlik, bir sani', bir nakkaş ve bir nâzım olmayıp, ilâhi bir san'at, bir nakış ve bir nizam olduğu isbat edilmeğe çalışılmaktadır. Münderecatında suç unsuruna rastlanamamıştır.

3 — HAKİKAT NURLARI:

1958 yılında Ankara'da bastırılmıştır. 160 sayfadır. Velâyet, tasavvuf, vahdet-i vücut, şeriat, tarikat, gibi mes'eleler

üzerinde açıklamalarından, Muhiddin-i Arabî'nin Fahreddin-i Razî'ye tevcih ettiği suallerin cevaplarından ibaret münderecatı vardır. Kitapta çoğunlukla tasavvuf ve kelâm felsefesiyle ilgili mes'eleler yer almıştır. Herhangi bir suç unsuruna tesadüf olunamamıştır.

4 — NUR ÂLEMİNİN BİR ANAHTARI:

Müellifi, - bundan evvel zikredilen kitapların olduğu gibi - Bediüzzaman Said Nursî'dir. Risale-i Nur külliyatındandır, 46 sayfadan ibarettir. Bu küçük risalede Said Nursî'nin müslüman kardeşlerine çeşitli dinî ve mânevî konularda, onların îmanlarını kuvvetlendirmek gayesiyle kaleme aldığı anlaşılan müteaddid kısa mektupları vardır. Bu mektuplar neşredilmiştir. Suç yoktur.

5 — İMAN HAKİKATLARI:

Said Nursî tarafından kaleme alınmış 170 sayfadan ibaret. Bu kitap, 1958 yılında Ankara'da bastırılmıştır. Kitapta namaz hakkındaki âyetler tefsir edilmeğe çalışılmakta; beş muhtelif vakitlere tahsis edilmesinin hikmeti, namazın faydaları ve faziletleri, Ramazanın çeşitli hikmet ve faziletleri, müellifin sair tasavvufî düşünceleri anlatılmaktadır.

Kitabın sonunda ayrıca, 162. sayfadan itibaren 170. sayfaya kadar, Hasan Feyzi isminde bir zâtın Risale-i Nur hakkında, onu metheder mahiyette bir manzumesi vardır.

Bu kitapta da suçun mevcudiyetine rastlanamamıştır.

6 — RİSALE-İ NUR SÖNMEZ:

Müellifi Said Nursî'dir. Basıldığı yer ve yıl belli değildir. 40 sayfadan ibarettir. Bu kitapta Bediüzzaman Said Nursî'nin müteaddid mahkemelerde yaptığı müdafaalardan bazı parçalar derlenmek suretiyle, onun bazı siyasî fikirleri ortaya konmak istenmiştir.

Adı geçen risalede herhangi bir suçun unsurlarına rastlanamamıştır.

7 — HASTALAR RİSALESİ:

Said Nursî'nindir. Basıldığı yer ve yıl belli değildir. 38 sayfadan ibarettir. Bu risalede hastalara bazı mânevi, ahlâkî, dinî sabır ve şükür telkinlerinde bulunulmaktadır. Suç yoktur.

8 — OTUZÜÇ PENCERE:

Bediüzzaman Said Nursî tarafından yazılan bu risale Ankara'da 1957 yılında basılmıştır. Seksen sayfadan ibarettir. Bu kitapta muhtelif bakımlardan (Pencerelerden) Kur'ândaki bazı âyetler şerh ve tefsir edilmektedir. Vahdaniyet ve Allah'a îman, çeşitli bakımlardan telkin edilmek ve kuvvetlendirmek istenmektedir. Suç unsuruna rastlanamamıştır.

9 — NURUN İLK KAPISI:

1959 yılında basılmıştır. 215 sayfadır. Kitapta dinî, ahlâki telkin mahiyetindeki çeşitli dersler, vesvese hastalığına müptelâ olanlara çeşitli dersler, bir Nur talebesinin Said Nursî'nin vefatından evvel kendisi ve eseri Risale-i Nur hakkında yazdığı takrizi, Ankara Üniversitesinde okunduğu beyan edilen bir konferans, Said Nursî'nin hasta iken yazdığı beyan olunan kadir gecesi ve bayram tebriki mektubu, ecnebi feylesofların Kur'ân hakkındaki düşünce ve sözleri yer almıştır. Bu kitapta suç varlığına rastlanamamıştır.

10 — GENÇLİK REHBERİ:

Aynı müellif tarafından yazılmıştır. Bu Risale İstanbul'da 1959 yılında basılmıştır. 223. Sahifedir.

Bu kitapta asrın buhranları içinde en şiddetlisinin iman-

sızlık buhranı olduğu ifade edildikten sonra, gençlere iman ve ahlâk telkin edilmek istenmektedir. Allaha iman konusu genişletilerek çeşitli âyetler ve misallerle izah edilmeğe çalışılmaktadır. Suç yoktur.

11 — İHLÂS RİSALELERİ:

Aynı müellif tarafından yazılmıştır. Basıldığı yer ve tarih belli değildir. 48 sayfadır.

Bu kitapta Müslümanlar arasında ihtilâf ve tefrikanın yersizliği ve mevcudiyetinin sebepleri izah edilmek istenmektedir. Ayrıca ihlâsı kazanmanın lüzumu, zarureti ve yolları ifade edilmektedir. Bu bakımdan bazı dinî ve ahlâkî telkin ve tavsiyelerde bulunulmaktadır.

Ayrıca kitabın sonunda Ali Ulvi imzalı, Said Nursî'ye hitap eden bir manzume eklenmiştir. Bu kitapta da suç yoktur.

12 — İKİ MEKTEB-İ MUSİBETİN ŞAHADETNAMESİ VEYA DİVAN-I HARB-İ ÖRFİ:

Risale-i Nur Külliyatındandır. Said Nursî'nindir. Samsunda 1957 yılında basılmıştır.

Said Nursi'nin yarım asır evvel mahkeme huzurundaki müdafaası ile, yine o sıralarda çeşitli dergi ve gazetelerde çıkan makalelerini ihtiva etmektedir. Suç görülmemiştir. Risale 63 sayfadır.

13 — HUTUVAT-I SİTTE VE TULUAT:

Daktilo yazısı ile teksir edilmiştir. Küçük boy kitap şeklindedir. 60 sayfadan ibarettir. Aynı zata aittir. Altı şeytanın insanı ne şekilde aldatabileceği ve bunlara kapılmamanın yolları kitapta belirtilmek istenmektedir. Ahlâkî ve dinî telkin ve tavsiyelerde bulunmak gayesini güden bu kitapta da suç yoktur.

14 — BARLA HAYATI:

Aynı yazarındır. Kitabın basıldığı yer ve tarih belli değildir. 70 sayfadan ibarettir. Kitabın ilk 33 sayfasında Said Nursî'nin talebeleri tarafından onun hayatı ve dinî faaliyetleri hakkında biyografik malûmata rastlanmaktadır. Burada Said Nursi'nin şark vilâyetlerinden garbî Anadoluya nefyedilmesi, Risale-i Nur'un yazılması telif ve neşri, izah edilmekte, onun yazılarından bazıları iktibasen bu kitaba konmuş bulunmakta, İslâm imanına sarılmayı teşvik eden malûmata ve yazılara rastlanmaktadır. Suç yoktur.

15 — HUTBE-İ ŞAMİYE:

Yine aynı müellife aittir. Basıldığı yer ve tarih belli değildir. 137 sayfadan ibarettir. Kitabın başındaki izahtan anlaşıldığına göre adı geçen kitapta yer alan yazılar, Said Nursî'nin otuzbeş yaşında iken Şamda Cami-i Emevi'de irad ettiği hutbe muhteviyatından ibarettir. Kitapta Avrupalıların maddî ve teknik bakımdan ileride olmakla beraber Müslümanların geride ve orta çağ seviyesinde kalmalarının sebepleri araştırılmak ve tahlil edilmek istenmekte, bunların da, ye'sin, ümitsizliğin Müslümanların kalbinde hayat bulup dirilmesi, doğruluğun içtimaî ve siyasî hayatta ölmesi, düşmanlığa muhabbet, İman ehlini birbirine bağlayan nurani bağlardan haberdar olmaması, çeşit çeşit bulaşıcı hastalıklar gibi yayılan istibdad, şahsi menfaatın ön plânda tutulması olduğu uzun uzun izah edilmektedir. Kur'âna sarılmanın fazileti, imanın lüzum ve zarureti ile Müslümanların durumlarının düzeltilmesi üzerine yazılmış olan bu hutbeye iki zeyil de ilâve edilerek bu kitapta yayınlanmıştır. Kitapta İslâm şeriatının adaleti ve insanların mutluluğunu getireceği beyan olunmakla beraber, İslâm şeriatının devlet idaresine ait kısmının kastedildiğine dair herhangi bir işâret ve emareye rastlanamadığı için 163. maddedeki suçun unsurları tekevvün etmemiştir. Daha sonra kitapta müel-

lifin çeşitli dinî konulara dair suç teşkil etmeyen kısa yazılarının suretlerine rastlanmaktadır.

16 — ELHÜCCET-ÜZ-ZEHRA:

Aynı yazarın telifatındandır. İstanbul'da 1959 yılında basılmıştır. 152 sayfadır. Sadece dinî bakımdan Fatiha'nın ve Ettehhiyatünün tefsirinden ibarettir. Suç yoktur.

17 — HAŞİR RİSALESİ:

Bediüzzaman Said Nursî tarafından kaleme alınan ve Mustafa Kırıkçı tarafından derlenen bu Risale 120 sayfalıktır. Basıldığı yer ve tarih belli değildir. Bu Risalede kıyamet gününün hak olduğu çeşitli deliller gösterilmek suretiyle isbat edilmeğe çalışmaktadır. Suç unsuruna tesadüf edilememiştir.

18 — ZÜHRETÜNNUR:

Risale-i Nur külliyatındandır. Basıldığı yer ve yıl belli değildir. 179 sayfadan ibarettir. Kitabın içinde muhtelif risale ve lem'alar başlığı altında çeşitli konulara yer verilmiştir. Ezcümle; Hastalar Risalesi, Münacât (Sekizinci Hüccet-i İmaniye), İhtiyarlar Risalesi, evdeki ihtiyarlara hürmet ve kıymetlerini bilmek hakkında mektup, Onyedinci Lem'anın Onikinci Notası diye bir diğer dinî yazı olmak üzere çeşitli mevzular bir arada toplanmıştır.

Bu risalede de Kur'andan alınmış çeşitli âyetler üzerinde durulmakta, ve bunların bazı hastalıklara şifa olacağı, beyan edilmektedir. Çeşitli felâketler ânında kuvvetli bir imana dayanarak kitapta zikredilen duaların psikolojik tesiri neticesinde ruhi bir ferahlık meydana getireceği ileri sürülmektedir.

Suç yoktur.

19 — KÜÇÜK SÖZLER:

Risale-i Nur külliyatından Said Nursi'nin yazılarını muhtevi bir kitaptır. İstanbul'da 1963 yılında basılmıştır. 88 sayfadır. 21 söz ile bir hâtimeden ibarettir. İman ve ibadete müteallik sözler ve mütalâalar kitapta yer almıştır. Ezcümle, Besmelenin fazileti,İmanı takviye edici hikâyeler, ibadetin faydası, fısk ve sefahetin felâket sebebi olduğu hakkında hikâye, namazın faydaları ve fazileti, nefsini ve malını Cenab-ı Hakka adamanın fazileti ve faydaları, ahiret gününe İmanın saadet kapısını açan kıymetli bir tılsım olduğu, dinsizliğin bedbahtlık demek olduğu, namazın beş vakte tahsisinin hikmetleri, ahireti unutup yalnız dünyaya kıymet verilmemesi gerektiği konuları anlatılmaktadır. Suç yoktur.

20 — HAKİKAT IŞIKLARI:

Sekiz sayfadan ibaret olan bu küçük risalede Said Nursi'nin adliye vekiliyle ve Risale-i Nurla alâkalı mahkemelerin hâkimleriyle bir hasb-i hâl isimli kısa yazısı ile yine ayni zatın "Aziz ve Sıddık Kardeşlerim" adlı mektubu, Nâzım Ocak isimli birinin "Aziz, Sıddık, Sarsılmaz ve Kahraman Kardeşlerim" başlıklı yazısı, Durak Yayla adındaki bir Lise talebesinin "Okul" adlı fıkrası, Avrupalı bir Nur talebesinin Said Nursi'ye hitaben yazdığı manzume ile Âdem Şimşek tarafından yazılan "Bir Hakikat Biliyorum" adlı manzume yer almıştır. Ayrıca turuncu bir karton kâğıttaki Risale-i Nur Külliyatından iktibas edildiği ifade edilen sözler de incelenmiş ve Hakikat Işıkları adlı kitap ile bunlarda da suç unsuruna tesadüf edilememiştir.

İşbu raporumu saygılarımla arzeylerim. 9/1/1968

Bilirkişi
Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik

BİLİRKİŞİ RAPORU

Raporda esas itibariyle diğer bilirkişi arkadaşlarımla hem fikirim ve raporun 4. sayfasına kadar olan kısımlarında bilirkişi hey'etimizin diğer iki sayın üyesi ile herhangi bir ihtilâfım olmamıştır. Ancak kendilerinden ayrıldığım hususlar 4. sayfanın 5 numarasında yazılı olan Nurculuk ve Said Nursî ile ilgili olan eserlerde yazılı hususlara müteallik mütalâaların bazıları hakkındadır. İhtilâfa konu teşkil eden kitapların isimleri şunlardır:

1 — Risale-i Nur külliyatından ihlâs risaleleri.
2 — Risale-i Nur müellifi Said Nur.
3 — Bref biography of badee-u-zaman Said Noorsi of Turkey.
4 — Nur dergisinin birinci sayısı.

Şimdi bu kitap ve mecmualar hakkında ayrı ayrı durarak tahlillerimizi yapalım.

1 — Risale-i Nur külliyatından İhlâs Risaleleri:

Said Nursî tarafından yazılan ve İstanbul'da 1958 yılında bastırılan bu kitap 54 sayfadır.

Kitapta müslümanlar arasındaki ihtilâf ve tefrikanın yersizliği, bunların mevcudiyetinin sebepleri izah edilmek istenmektedir. Ayrıca ihlâsı kazanmanın lüzumu, zarureti ve yolları açıklanmaktadır. Bu bakımdan bazı dini ve ahlâki telkin ve tavsiyelerde bulunulmaktadır. Ayrıca kitabın sonunda Ali Ulvi imzalı, Said Nursiye hitap eden «Gönüller Fâtihi Büyük Üstada» başlığını taşıyan bir manzume eklidir. Gerek kitabın

metninde ve gerek Said Nursi'ye hitaben Ali Ulvi tarafından yazılmış şiirde T. C. K. nun 163. maddesini ihlâl edici herhangi bir niteliğe rastlanılmamıştır. Çünkü her iki kısımda da devletin siyasi veya hukuki veya içtimai veya iktisadi temel nizamlarını lâikliğe aykırı olarak dini esas ve inanışlara uydurmak maksadını güden herhangi bir cümleye tesadüf edilmemiştir. Ayrıca hey'et-i umumiyesi itibariyle böyle bir maksadın mevcudiyetine rastlanmamıştır. Bu itibarla adı geçen kitapta 163. maddeyi ihlâl edici herhangi bir mahiyet yoktur.

2 — RİSALE-İ NUR MÜELLİFİ SAİD NUR:

Eşref Edip tarafından yazılan ve 1958 yılında üçüncü tab'ı yapılan kitap 165 sayfadır. Said Nursi'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgi veren ve fikirlerinin tahlilini yapan bu kitapta ayrıca Said Nursi hakkında çeşitli dergilerde yayınlanan çeşitli muharrirlerin yazılarına yer verilmiş ve Said Nursi'nin ağır cezada yapılan muhakemesinin safahatı anlatılmıştır.

Diğer bilirkişi arkadaşlarım bu kitaptaki suç unsuruna taallûk eden iki noktayı belirtmektedirler. Bunlardan biri devrimci davranışların dinsizlik olarak vasıflandırılması, diğeri de kitabın mahiyeti itibariyle Nurculuk ve Risale-i Nur'un propagandasını yapması keyfiyetidir. Şimdi bu iki nokta üzerinde ayrı ayrı duralım.

Bir defa devrimci davranışların dinsizlik olarak vasıflandırıldığı hakkında kitapta sarih ibarelere tesadüf edilmediği gibi, bilirkişi hey'etimizin diğer iki sayın üyesi bu konuda sayfa ve satır zikretmek suretiyle böyle bir fikir ve ibarenin yerini veya yerlerini göstermemiştir. Sadece mücerret olarak raporda devrimci davranışlar dinsizlik olarak vasıflandırılmaktadır demişlerdir. Böyle bir cümle ve fikrin olduğunu söylemek için sayfa ve satır zikredilerek gösterilmesi gerekir idi. Bu yapılmadığından arkadaşlarımın fikirlerine iştirak edememekteyim. Kaldı ki devrimler dinsizlik olarak vasıflandırılsa Lile böyle bir yazının 163 üncü maddeyi ihlâl eder herhangi bir

tarafı yoktur. Çünki 163 üncü maddenin muhtevâsı işbu muhalefet raporunun başında açıklanmıştır. Devrimci davranışları yermede ise bu maddenin unsurları mevcut değildir.

İkinci olarak (mücerret Said Nursi'nin veya Risale-i Nurların propagandasını yapmak ile 163 üncü maddede suç işlenmiş olmaz. Zira mezkûr maddede böyle bir fiil müstakil bir suç olarak gösterilmemiştir. Ceza kanunumuzun birinci maddesine göre kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile kimse cezalandırılamaz. Kanunda yazılı olmayan bir fiil, yani hâdisemizde bir şahıs veya onun propagandasını yapmak kanunen suç olmadığı halde bu fiili suç gibi göstermek suçların kanuniliği prensibine aykırıdır) bu itibarla adı geçen kitapta da suç mevcut olmadığı kanaatındayım.

3 — BREF BIOGRAPHY OF BADEE-U-ZAMAN SAID NOORSI:

Adlı Risaleye gelince: Bu Risalede Bediüzzaman Said Nursi'nin kısa hal tercümesi hikâye edilmektedir. Kitap 27 küçük sayfadan ibarettir. 15. ve 16. sayfalarında Said Nursi'nin meclis üyelerine gönderdiği Kâzım Karabekir Paşa tarafından okunan mektubunda Allahın huzurunda olacakları günü düşünmelerini söylediği hikâye edilmektedir. Fakat kitaptan anlaşıldığına göre bu mektubun gönderilmesi tarihi Cumhuriyetin ilânından evvel ve zaferin kazanılmasından sonradır. O zaman henüz şimdi bu olaya tatbiki bahis konusu olan T. C. K. nun ve bu kanunun 163 üncü maddesi yoktu. Şu hale göre söylendiği zaman suç olmayan sözlerin şimdi hikâyesi onun suç olmasını gerektirmez. Kitabın incelenmesi sonucunda 163. maddeye aykırı bir niteliğe tesadüf edilememiştir.

4 — NUR DERGİSİNİN BİRİNCİ SAYISI:

9. Nisan. 1965 tarihli olan bu dergide birçok dinî yazılar yer almıştır. Derginin bu sayısında diğer sayın bilirkişi arka-

daşlarım 18. ve 19. sayfalarda yer alan Nurculuğun ne olduğu hakkındaki Cumhuriyet gazetesinden ve savcının mütalâasından aktarılan yazılarla 33. sayfadaki Risale-i Nur neşriyatının reklâmında suç bulmaktadırlar. Şimdi bunları tahlil edelim:

Evvelâ Cumhuriyet Gazetesinde neşredilmiş ve İsmet Giritli tarafından yazılmış Nurculuğun mahiyeti hakkındaki yazı ile savcının mütalâasında Nurculuk, devletin anayasasını Kur'an olarak tanıyan ve meclisin şeriat üzere çalışmasını isteyen bir cereyan olarak vasıflandırmakta ve dergide bunların hiçbir itiraz dermeyan edilmeksizin aynen derç olunması; diğer sayın bilirkişi üyelerinin fikrine göre, yazıların muhteviyatının zımnen kabul olunduğu anlamına gelmekte ve bu itibarla T. C. K. nun 163 üncü maddesine giren suç teşkil eylemektedir. Halbuki durum böyle değildir. Zira İsmet Giritli'nin ve savcının Nurculuğu itham eder mahiyetteki yazıları derginin bu sahifesine hiçbir itiraz yapılmaksızın konmamıştır. Aksine bu iki yazının ortasında ayni sahifede mecmua tarafından serdedilen bir takdim yazısında diğer arkadaşlarımın her nasılsa gözlerinden kaçmış şu satırlara rastlanmaktadır.

Bediüzzaman, Bediül beyan ve bundan 10 sayı önce neşredilen Nur Mecmualarının hemen her sayısına savcılık tarafından birer dâva açılmış ve on tane dâvanın hepsi Konya İkinci Ağır Ceza Mahkemesinde tevhit edilerek tek dâva halinde rü'yet edilmektedir.

Savcının esas hakkındaki mütalâasından sonra Nur'un kıymetli avukatı Bekir Berk yaptığı müdafaa sırasında çok ehemmiyetli bir noktayı açıklayarak savcının hakikaten bütün mecmualarda bir suç unsuru bulamadığı için solculuğu ve bilhassa İslâm düşmanlığı ile maruf ve meşhur Cumhuriyet isimli gazetedeki yine İslâmiyet düşmanlığı ile meşhur bir adamın yazısını (İsmet Giritli olacak) aynen kopye ederek suç delili diye gösterdiğini isbat ile delillerini de mahkemeye ibraz etmiştir.

İşte o garazkâr gazete yazarının acip iftiraları ile savcının mütalâasını aynen karşılaştırarak buraya derç ediyor ve henüz tarafımızdan son müdafaası serdedilmeyen mahkememizin ilk tahkikat sırasında savcının bir iddianamesine karşı verdiğimiz cevabı diğer, sahifelerimizde neşrediyoruz. Bu satırlardan anlaşılmaktadır ki gerek İsmet Giritli'nin, gerek savcının yazı ve mütalâası mecmua, tarafından aynen kabul edilmemekte, aksine Cumhuriyet gazetesinde münteşir İsmet Giritlinin Nurculuk hakkındaki yazısı garazkârlık ve iftira olarak vasıflandırılmakta, yine ayni derginin 22 ve 23 ncü sahifelerinde Mustafa Kırıkçı imzası ile savcının fikirlerine ve iddianamesine cevap verilmekte ve bu cevapta, iddianamede reddedilen isnad ve ithamların serapa, baştan sona kadar asılsız uydurma. ifadelerden ibaret olduğu cümleler içinde geçen kelimelerden bir tanesinin dahi olsa hakikata uymadığı, doğru olmadığı beyan edilmekte ve bunun izahı yapılmaktadır. Bu da gösteriyorki: Mecmuanın 18 ve 19. sahifelerinde derç edilen İsmet Giritlinin yazısı ve C. savcısının mütalâasında Nurculuk hakkındaki fikirler ve kanaatlar aynen aktarılmış, fakat bu yazılar hiçbir itiraz serdedilmeksizin, değil, aksine bunların iftira, asılsız ve hakikate aykırı isnad mahiyetinde oldukları açık ve seçik şekilde belirtilerek iktibas edilmiştir. Bu bakımdan zikri geçen iktibaslarda 163. maddenin medlülüne giren bir suçun mevcut bulunmadığı kanaatında olduğumu ve diğer iki bilirkişi üyesi sayın arkadaşlarımın fikir ve mütalâalarından ayrıldığımı beyan etmek zarureti ile karşı karşıya bulunmaktayım. Diğer arkadaşlarımın belirttiği gibi, suç olduğu ileri sürülen yazılar nakil perdesi altında aktarılmış değil, bunların asılsız ve iftiradan ibaret oldukları beyan edilerek zikri geçen iktibas yapılmış ve fakat muhteviyatı kabul edilmemiştir. Bu itiraz ve itirazî mahiyetteki yazı her halde sayın bilirkişi arkadaşlarımın nazar-ı tetkiklerinden kaçmış olsa gerektir.

Derginin 33ncü sahifesinde mevcut olan Risale-i Nur neşriyatının reklâmının ise kazanç vasıtası ile yapıldığı ka-

naatını doğrulayacak bir sarahat yoktur. Yani bu reklâm kazanç elde etmek için değil daha ziyade Kur'andaki hakikatları belirttiği için okunması gerektiği yönünden yapılmış olarak görülmektedir. Daha açıkçası mezkûr reklâmın kitabı yayınlayanlar tarafından kazanç temin etmek maksadiyle yapıldığı kesin olarak anlaşılamamıştır. Bu itibarla reklâmda da suç yoktur.

İşbu kanaatlerimi belirtir raporumu saygılarımla takdim eylerim.

23/11/1968

Bilirkişi
Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik

Dosya No: 969 655

BİLİRKİŞİ RAPORU

Kızıltepe C. Savcılığının 19.2.1969 tarih, 969/90 sayısı ile gönderilen Ahmet Bulut adlı şahsın üzerinde yakalanan eski türkçe yazılmış 3 kitap ile Mülâkat, Münazarat., Küçük Sözler ve Hanımlar Rehberi ile Nurculuk adlı kitapların T.C.K.nun 163.cü maddesi ile 6187 sayılı kanuna muhalif olup olmadığının tetkiki zımnında makamınızca re'sen bilirkişi seçilmiş bulunmaktayız.

Heyetimiz kitapların herbirini ayrı ayrı incelemiş olup vâsıl olduğumuz kanaatı aşağıda arzediyoruz.

HİZBUL HAKAİK-UN-NURİYE: adlı kitap

Kitap 7 bölümden ibarettir. Hizb-ül Envaril Hakaik-ün-Nuriye adını taşıyan Birinci bölümde (S.1.-37) Kur'andan sureler bulunmaktadır. Cevşen-ül-Kebir adını taşıyan ikinci bölümde (S. 3788) keza dualar mevcuttur. Söz konusu dualar Arapçadır. Evrad-ı kudsiye adını taşıyan üçüncü bölümde (89-115) Peygamberin Şah-ı Nakşibend'e öğrettiği dua bulunmaktadır. Delâil-in Nur adlı dördüncü bölümde dualar ve salâvatlar yer almaktadır. (S.117-148) Münacât -ül-Kur'an adlı beşinci bölümde (S.149-190) Kur'andan seçilmiş âyetler bulunmaktadır. Kısmın sonunda S.A. Baş harfleri bulunmaktadır. Tahmidiye adlı Altıncı bölümde keza dualar yer almaktadır. (S.191-210) Hülâsat-ül Hülasa adlı son bölümde de (S.211-247) Dualar yer almaktadır.

Basım yeri ve yazar adı bulunmıyan kitap, özetinden de

açıkça anlaşılacağı veçhile tamamen dinî nitelikte olup çeşitli dualar, ve Kur'andan âyetleri kapsamaktadır. Bu bakımdan 163/4. maddeyi ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder bir nitelik taşımamaktadır.

HÜCUMAT-I SİTTE

Risale-i Nur Külliyatından olup, Bediüzzaman Said Nursî tarafından yazılmıştır. Baskı yeri ve tarihi mevcut değildir. Kitabın tamamı 124 sayfadır. Bir takım âyetlerin tefsirini kapsamaktadır. Bu bakımdan kapsamı itibariyle 163 4 maddeyi ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder bir nitelik de arzetmemektedir.

İHLÂS RİSALELERİ

Risale-i Nur Külliyatından olup Cem'an 134 sayfadır. Baskı yeri ve zamanı mevcut değildir. Kitapta Kur'andaki âyetler yorumlanmakta Ali Ulvi imzalı son bölümde (Gönülleri feth eden büyük üstada) başlıklı bir şiir bulunmaktadır. Söz konusu şiirde Said Nursi övülmektedir. Onun nurcuların rehberi olduğu, imanlı nesillerin onu takip edeceği, milyonlarca insanın imanını kurtardığı, yaptığı hareketlerin Kur'ana uyduğu, her cümlesinin hikmet dolu olduğu belirtilmektedir. Mücerred Risale-i Nurları ve onun müellifini methetmek lâikliğe aykırı propaganda niteliğini arzetmez. Bir müellifi ve onun eserlerini takdir bakımından söylenecek sözler suç olamıyacağına göre 163 4. maddeyi ve 6187 Sayılı kanunu ihlâl eder bir husus da mevcut değildir.

KÜÇÜK SÖZLER

Risale-i Nur Külliyatından olup İstanbul'da Sinan Matbaasında 1958 yılında basılmıştır. Muhtelif yazılardan müteşekkildir. Birinci yazıda her işe besmele ile başlamanın lüzumu belirtilmektedir. İkinci Söz'de, imanın insana huzur verdiği saadetlerden bahsedilmektedir. Dördüncü Söz'de namazın yararları anlatılmaktadır. Beşinci Söz'de dinî vecibelerin ifasından bahsedilmektedir. Altıncı Söz'de nefsini ve malını Cenab- Hak-

ka satmak ve ona kul olmak tavsiye edilmektedir. Yedinci Söz'de Cenab-ı Hakka ve âhirete iman lüzumu anlatılmaktadır. Sekizinci Söz'de dinsizliğin bedbahtlık getirdiği, dindar insanların huzur içinde olduğu ifade edilmektedir. Dokuzuncu Söz'de, namazın beş vakte taksiminin hikmeti izah edilmektedir. Eserin son yazısı Hâtime başlıklıdır. Ahireti unutmamak, dünyaya tâlip olmamak konusundadır.

Muhtevasını kısaca özetlediğimiz yazıda, tamamen dinî nitelikte yazılar yer almaktadır. Bu bakımdan 163 4. maddedeki ve 6187 sayılı kanundaki suç unsurları mevcut değildir...

MÜLÂKAT, NURCULUK HAKKINDA:

Erzurum'da Hüz Söz basım yayınevinde 1964 yılında basılmış olup Cem'an 191 sayfadır. Kitapta bir önsöz ve muhtelif kısımlar mevcuttur. Birinci kısımda Avukat Bekir Berk'e sorulan çeşitli suallerin cevabı yer almaktadır. (S.7-129 Arası) Bu arada Risale-i Nur'un çeşitli memleketlerde de neşredildiği (S.7), Risale-i Nur Külliyatının mahkeme kararı olmadan toplatılamıyacağı (S.9,10) Kur'anda Nur'dan bahsedildiği (S.21) Bediüzzamanın aslında 31 Mart'ta yatıştırıcı bir rol oynadığı (S.30) Said Nursînin Peygamberin yolunda yürüdüğü (S.46) Risale-i Nur'un Anadoludan doğduğu (S.56) Nurculuğun bir cemiyet olmadığı (S. 90), Nurculuğun komünizmle mücadele ettiği (S. 103 ve Son) Risale-i Nur'un sönmez ve söndürülmez olduğu ifade edilmektedir.

İkinci kısımda Ali Rıza Sağman'ın Bediüzzaman'ı metheden bir yazısı yer almaktadır. Daha sonra (S. 134-137) Halide Nusret'in "Nur ve Nurculuk hakkında" başlıklı yazısı gelmektedir. Bunda da Nurculuğun bir tarikat ve cemiyet olmadığı Nurcuların iyi insanlar olduğu ifade edilmektedir. (S.138-159) arasında Münir Süleyman Çapanoğlu ve Eşref Edip'in Said Nursîye ilişkin anıları yer almaktadır. Son olarak (S.161-191) arası Üniversite Nur talebelerinin bir açıklaması yer almaktadır. Burada kendi karşıtlarının târizlerine cevap verilmektedir.

Muhtevasını kısaca özetlediğimiz yazıda görüldüğü gibi lâikliğe aykırı bir husus mevcut değildir. Bu bakımdan Ceza kanununun 163/4. Maddesini ve 6187 Sayılı kanunu ihlâl eder bir husus mevcut değildir.

MÜNAZARAT

Risale-i Nur külliyatından olup İstanbul'da 1958 de Sinan Matbaasında basılmıştır. Cem'an 88 sayfadır. Saidin Aşairin suallerine verdiği cevapların bir kısmı olduğu belirtilmektedir. Kitapta çeşitli sualler yer almakta. Kitap 1329 (1911) Yılında ilk olarak kaleme alınmasına rağmen, mevcut bazı haşiyeler, aynı hususun bugün dahi düşünülebileceğini açıklamaktadır. Kitapta hükümetin bundan sonra din için hizmet edeceği (S. 11), hükümetin vazifesinin İslâmiyet silsilesini takviye ve muhafaza etmek olduğu (S. 11)

Hürriyetin ne nefsine ne de başkasına zarar vermiyen bir müessese olduğu ve Jöntürklerden Ramazan yiyen ve içki içenlerin olabileceği fakat çoğunluğun böyle olmadığı (S.14) Velâyetin, Şeyhliğin, büyüklüğün vasfının tevazu olduğu (S.17) gayr-i Müslimlerin hürriyetinin bizim umum milletimizin hürriyetinin bir rüşveti olduğu (S. 18). İslâm Âlemindeki galeyan eden hürriyet fikrinin İslâm Âlemi üzerine çökmüş olan mânevî istibdatın perdesini parçalıyacağı ve aynı yerdeki haşiyeden anlaşıldığı üzere bunun 45 sene sonra başladığı (S. 21.), Ecnebilerin bizi parça parça etseler dahi yirmi olarak ölsek bile üçyüz olarak dirileceğimizi (S.22), Yahudi ve Nasarâ ile muhabbetten Kur'anda nehiy olduğu (S.24), Kâfirlere kâfir denmemesi gerektiği (S.26),Gayrimüslimin askerliğinin caiz olduğu (S.28), Jöntürklerin ancak yüzde onunun mason olduğu, (S. 32) Ermeni Milletinin kendilerinden asla daha cesur olamayacağı (S. 48), Dünyada en sevdiği şeyin muhabbet en darıldığı şeyin de husumet olduğu (S. 65), İttihad ve Terakkinin kıymetini takdir etmekle beraber siyasetlerindeki şiddete muarız olduğu (S.80) belirtilmektedir.

Muhtevasını kısaca özetlediğimiz yazıda, görüldüğü gibi, çeşitli konularda Said Nursi'nin görüşleri açıklanmaktadır. Ancak bu sözlerin söyleniş tarihleri de göz önünde tutulmak gerekir. Bu sözler 1911 yılında söylenmiş olup, o zamanki devlet idaresi bakımından varittir. Hükümetin vazifesinin din'e hizmet olduğu söylendiği zaman, kasdedilen hükümet o zamanki hükümettir. Ayrıca kitaptaki fikirlerin bugün için de geçerli olduğu hallerde haşiye halinde belirtilmiştir. Bunlarda da 163 4 maddeyi ihlâl eder bir nitelik yoktur.

Netice olarak tetkik konusu kitabda, lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamını dinî esas ve inançlara uydurmak maksadiyle propağanda yapmak fiilini tecrim eden TCK. nun 163 4. maddesini ihlâl eder bir husus olmadığı gibi 6187 sayılı kanunu ihlâl eder bir hususa rastlanmamıştır.

NURCULUK

Ankarada, İş Matbaacılık ve Ticaret Matbaasında 1968 yılında basılmış olup, Cem'an 400 Sayfadır. Tetkik konusu yazılar başlangıçta da belirtildiği gibi çeşitli gazete ve dergilerde neşredilen çeşitli yazarlara aittir. Bu arada bazı bilirkişi raporlarından pasajlar ve bazı mahkeme kararları da belirtilmektedir. Kitapta genel olarak Nurculuk ve Said Nursî övülmekte ve Nurculuğun zararlı olmadığı beyan edilmektedir. Bu arada Yargıtay Ceza Genel Kurulunun bir kararı incelenmekte ve eleştirilmektedir. Söz konusu kararda Nurculuk propagandası yapmak suç addedilmiş, keza Nur Risalelerinde suç unsuru bulunmuştu (S.6-23). Bu arada, Nurculuğun ana gayesi (S.29-32), Nurculuğun suç olmadığı, (S.63-64) Temyiz Mahkemesinin Nurcular için verdiği kararın insanın tüylerini diken diken ettiği (S.92), Risale-i Nur hakkında yasak kararı çıkarmanın Anayasa ve kanunlara aykırı olduğu (S.151) ifade edilmektedir. Diğer yazılarda da aynı şekilde Nurculuğun suç olarak nitelendirilemiyeceği ve Said Nursînin övgüleri yer almaktadır.

Muhtevasını kısaca özetlediğimiz yazıda Risale-i Nurlar methedilir. Ancak mücerred Risale-i Nur'u meth etmek lâikliğe aykırı propağanda niteliğini taşımaz. Keza bu eserlerin müellifi olan Said Nursinin şahsiyetinin övülmesi de suç teşkil etmez. Bu bakımdan kitapta T.C.K. nun 163/4. maddesini ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder bir hususa raslanmamıştır.

Keyfiyet saygı ve ittifakla arzolunur.

Bilirkişi

Ord. Prof.
Dr. Sulhi Dönmezer

Bilirkişi

Prof. Dr. İlhan Akın

Bilirkişi

Asis. Süheyl Donay

Mardin C. Savcılığına

Tetkiki istenilen «YİRMİÜÇÜNCÜ SÖZ» adlı Risale incelenmiştir.

Bediüzzaman Said Nursîye ait olan Risale, altmış sayfadan ibarettir. Karadeniz Matbaası tarafından 1964 yılında Ankarada basıldığı görülmüştür. Kırkbeş sayfadan ibaret olan kısmı «İki Mebhas» adı altında beşer nükte veya noktaya ayrılmak suretiyle Kur'an-ı Kerim'den seçilmiş bazı âyetlerin açıklamasını ihtiva etmektedir. Âyetler ve 43-45 sahifelerdeki duâ Arab dili ve Kur'ân harfleriyle yazılmıştır.

46-60 sahifelerinde «Yirminci Mektup» başlığı altında Allah'ın varlığına, birliğine ve bazı zâtî sıfatlarına işaret eden bir âyetin 12 kelimesi hakkında açıklama yapılmıştır.

Seçilmiş olan âyetler ekseriyetle Allah'a îmân, insanın Allah'a bağlılığı, bütün tedbirlere tevessül ettikten sonra neticede Allah'a tevekkül, duâ ve Allah'a karşı ibadet konularını izah etmektedir. Risale sahibi bu konuları kendi ifade ve üslûbuyla yer yer mahsusatdan örnekler vermek suretiyle okuyucuya sunmağa çalışmaktadır.

Risalede münferid olarak mer'iyetde bulunan kanunlarımıza aykırı bir suç unsuru bulunmadığı gibi, bir bütün olarak da suç unsuru arzeder bir mahiyet taşımamaktadır. Hürmetle arzolunur. 6/5/1967

Yüksek İslâm Enstitüsü Öğretmeni

Avukat

Bekir Sadak

3. Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığına

ANKARA

İnebolu Ağır Ceza Mahkemesi Başkanlığının 26/2 1970 gün ve 969/65 sayılı talimatlarıyla, lâikliğe muhalif hareketten maznunlar Salâhaddin Çelebi, Harun Durmuş, Recep Uysal ve Sâlih Emik'e ait suç mevzuu kitaplar üzerinde bilirkişi tetkikatı yaptırılarak, bu kitaplarda T.C.K. nun 163 üncü maddesine aykırı mahiyet ve fikirler bulunup bulunmadığının tesbiti istendiği ve bu tetkikatın yüksek mahkemenizce bize havale edilmiş bulunduğu cihetle, suç mevzuu kitaplar üzerinde gerekli inceleme yapılmış ve aşağıdaki hususlar tesbit edilmiştir.

1. Dosya içerisinde mevcut kitaplardan «MEYVE RİSALESİ» adlı kitap, Risale-i Nur Külliyatından olup müellifi Bediüzzaman Said Nursi'dir. 1958 senesinde Ankara-Doğuş Limited Şirketi Matbaasında basılıp neşredilmiştir. 160 sahifeden ibarettir.

Kitabın konusu, ilk sahifesinde belirtildiğine göre, Kur'ân-ı Kerîm'de Yûsuf Peygamberle ilgili olarak «Hapishanede birkaç sene kaldı» meâlindeki bir âyete istinad eder. Hapishaneye, bu Peygamberin ismine izafeten «Medrese-i Yûsufiyye» dendiğine işâretle, Risale-i Nur talebelerinin de hapse girdiklerini gözönünde bulundurarak, Risalelerin hapishane ile ilgili bazı mes'eleler hakkındaki görüşlerinin bir özetini vermek ve terbiye maksadıyla açılan bu hapishanelerde, bu özetleri okuyup tam bir terbiye almak lâzım geldiğini ifade eder.

Önsöz mahiyetindeki bu ifadelerden sonra, hapishane hayatının değerlendirilmesiyle ilgili görüşlerini onbir mes'ele içinde hülâsa eder.

Birinci mes'ele, namazla ilgilidir. İnsan 24 saat devam eden günlük hayatının yalnız bir saatını beş vakit namaza ayırmakla âhiret hayatını kurtarır. Halbuki hapishaneye düşen bir kimse, bir saatını beş vakit namaza tahsis etse, bütün gününü ibadetle geçirmiş olur. Bu suretle elde edeceği kazanç hesapsızdır. Risale-i Nurun verdiği bu dersler, asayiş yönünden hapishane yetkililerini de memnun bırakır. Çünkü bu derslerle terbiye görmüş bin talebe, serseri hayatına alışmış namazsız on hapisden daha kolay idare edilir.

İkinci Mes'ele, Risale-i Nur Külliyatından «GENÇLİK REHBERİ»nde bahis konusu edilmiş bir bahsin özetidir. Âhiretteki saadet hayatıyla Cehennem hayatını müjdeleyen iki hey'etten hangisinin tavsiyelerine tabi olmak gerektiğini temsili hikâye ile anlatmağa çalışır. Mes'ele'nin sonunda yer alan ifadeleri şöyledir: «Hapishaneyi terbiyehane gösterip vatanımıza ve milletimize birer terbiyeli, emniyetli, menfaatlı adam olmağa çalışmalıyız. Ve hapishane memurları ve müdürleri ve müdebbirleri dahi cani ve eşkiya ve serseri ve kaatil ve sefahetçi ve vatana muzır zannettikleri adamları, bir mübarek dershanede çalışan talebeler görsünler ve müftehirane Allah'a şükretsinler» (S. 11).

Üçüncü Mes'ele, yine «GENÇLİK REHBERİNDE» bahis konusu edilmiş bir hadiseyi nakleder. Bu hadise, Said Nursî'nin Eskişehir hapishanesinde iken «Biz hayatın her bir çeşit lezzetini ve keyflerini tatmak ve tattırmak istiyoruz. Bize karışma» diyen hayalî bir şahısla yaptığı bir münakaşayı ve ölümün ergeç her insanın kapısını çalacağına göre, geleceği düşünmek ve iman etmek gerektiğine dair tavsiyelerini anlatır. Biz dahi; hem dünyamıza, hem istikbalimize, hem âhiretimize, hem vatanımıza, hem milletimize tam menfaatli ve kolay ve selâmetli olan iman ve istikamet yolunu takip edip boş vaktimizi sıkıntılı hülyâlar yerine Kur'ândan bildiğimiz sureleri okumak ve manâlarını bildiren arkadaşlardan öğren-

mek ve kazaya kalmış farz namazlarımızı kaza etmek ve biribirinin güzel huylarından istifade edip bu hapishaneyi güzel seciyeli fidanlar yetiştiren bir mübarek bahçeye çevirmek...» (S. 18) gibi tavsiyelerde bulunuyor.

Üç mes'elesini özet olarak zikrettiğimiz kitap, bu minval üzere imâna taallûk eden mes'eleleri temsilî hikâyelerle tavsiye etmeğe ve Risale-i Nurların hapishanelere düşmüş her çeşit insana yüksek îman, ahlâk ve seciye kazandırdığını vatana ve millete faydalı insanlar olmak üzere terbiye ettiğini belirtmeğe çalışır.

Onuncu mes'elede, Kur'ân-ı Kerimdeki bazı âyetlerin tekerrür etmesindeki hikmet üzerinde durulur. Said Nursî'nin bu mes'ele ile ilgili iki haşiyesi ve yine bu mes'ele hakkında Husrev isimli bir talebenin Said Nursî'ye yazdığı bir mektup yer alır. Kitabın «Hâtime» kısmında Kur'ân-ı Kerimin bir suresinde yer alan ibarelerin ebced hesabıyla tevafuk ettiği manâlara işâret eder.

Keza Husrev isimli talebenin Onbirinci Mesele ile ve ismi zikredilmeyen bazı talebelerin Risale-i Nurların İslâmî iman yönünden yaptıkları hizmetle ilgili sitayişkâr sözlerini muhtevî mektuplar kitabın son sahifesinde yer almış.

2. Dosya içinde bulunan diğer bir kitap yine Said Nursî'nin 1959 senesinde İstanbul-Çeltüt Matbaasında basılmış «EL-HÜCCETÜ'Z-ZEHRA» adlı kitaptır.

Kitabın konusu, baştarafında da belirtildiği gibi, Said Nursî'nin hapishanede iken koğuş arkadaşlarına Allah'a iman ve O'nun vahdaniyetiyle ilgili olarak verdiği derslerin bir hülâsasından ibarettir.

Kitabın baş taraflarında önce; "Allah'tan başka İlâh yoktur, birdir, şeriki bulunmaz, mülk sahibi odur, hamd O'na mahsusdur... ilh" meâlindeki tevhidle ilgili ibarelerin izahını yapmış

(S. 5-24), bunu takiben her namazda okunan Fatiha süresini tefsir etmiştir. (S. 25-46).

Yine tevhid kelimesi olan "Allah'dan başka ilâh olmadığı ve Muhammed'in O'nun elçisi bulunduğuna şehadet ederim.» Meâlindeki ibare ile bazı Kur'an âyetlerinin Hazret-i Peygamberle ilgili işâretlerini izaha (s. 47-72), dünyaya gelmiş hayali bir seyyahın Hâlik'ını ve Rabbını bulmak tanımak ve bilmek için giriştiği faaliyetleri örnek alarak Allah'ın bazı sıfatlarıyla ve Kur'an-ı Kerimden aldığı bazı âyetlere istinaden kâinatın yaratıcısını tanımaya ve tanıtmaya çalışmıştır (s. 73-134)

Kitabın sonunda bazı talebelerin Risale-i Nurları tanıtan yazıları yer almıştır.

3. Dosya içinde yer alan bir kitap yine Said Nursî'nin 1960 senesinde Ankara Doğuş Matbaasında tabedilmiş "İMAN HAKİKATLERİ" adlı kitabıdır.

Konusu baş taraflarda namazla ilgilidir ve namazın ehemmiyetini, beş vakte tahsisindeki hikmeti, bazı Kur'ân âyetlerine istinaden açıklamağa çalışır. (S. 3-34). Müteakip bahisler, istiaza dediğimiz "Şeytanın şerrinden Allah'a sığınma" ile ilgili maruf ibarenin şerh ve izahıdır. (S. 35-83)

Bunu tevhidle ilgili olarak daha önce arapça yazılmış bazı risalelerin türkçe hülâsası takip eder.

4. Diğer bir kitap "HAKİKAT NURLARI" yine Said Nursî'nindir ve İstanbul-Sinan Matbaasında 1960 senesinde tab'edilmiştir.

Kitap: Mektup, Lem'a ve Nükte adı verilen bölümlerden ibarettir ve ayrı ayrı mes'eleleri muhtevîdir.

Kitap, Sekizinci Mektupla başlar. Allah'ın Rahman ve Rahîm isimlerinin hikmetini beyanla, şefkat ve aşk arasında bir karşılaştırma yapar. Ona göre şefkat, aşktan üstün ve daha şümullüdür, karşılık beklemez; aşk ise mukabele ister.

Bu bahsi takip eden Üçüncü Lem'a, "Allah'tan başka her şey helâk olucudur." meâlindeki âyetin tefsiridir. Dördüncü Lem'anın Birinci Nüktesi Hazret-i Peygamber'in ümmetine, ikinci Nüktesi Hasan ve Hüseyin'e karşı olan şefkatinden; Üçüncü Nüktesi ise â'l-i beytine karşı gösterilmesi gereken sevgi ve bağlılıktan bahseder (s. 3-25).

Yirminci Mektup "Allah'tan başka ilâh yoktur, birdir, şeriki yoktur mülk, o'nundur, Hamd O'na mahsusdur." meâlindeki tevhid kelimelerinin şerh ve izahından ibarettir (s. 26-40).

"TASDİK-İ GAYBİ MECMUASINDAN BİR MEKTUP" başlığı altındaki müteakip bahis Nur Risaleleriyle ilgili olup onların manevi zevk ve keşfiyata, maddi keramâta ihtiyaç bırakmadığını açıklar (S. 41-44).

Müteakip Beşinci Mektup İmam-ı Rabbanî ve Abdülkâdir Geylânî gibi bazı tasavvuf ehlinin iman hakikatlarına ve İslâm akaidine hizmet ettiklerini beyanla 33 sözden ibaret olan Nur Risalelerininde ayni gayeye hizmet ettiklerini açıklar (S. 45-48).

TELVİHAT-I TİS'A: Tasavvufla ilgili mes'eleleri ihtiva eder (s. 49-82).

ZEYL: Allah'a vâsıl olacak en kısa ve en selim dört yoldan bahseder (S. 83-90).

ONBEŞİNCİ MEKTUB: Hazret-i Peygamberin ashabı i'e onların nazar-ı velâyet karşısındaki durumlarını beyan eder (s. 91-96).

ONSEKİZİNCİ MEKTUB: Bazı meşhur evliyanın keşif yolu ile müşahede ettikleri hâdiselerin şehadet âleminde aynen vuku bulmamasının sebebleriyle, vahdet-i vücûd ve kâinattaki hayret verici faaliyetin hikmeti ve sırrı gibi mes'elelerle ilgilidir (S. 97-111).

YİRMİALTINCI MEKTUBUN DÖRDÜNCÜ MEBHASI: Muhyiddîn-i Arabî gibi tasavvuf, Fahru Razî gibi kelâm eh-

linin Allah'ı bilmek hususunda takip ettikleri yol ile Nur Risalelerinde takip edilen yol hakkında bazı izahatta bulunur ve bu yollar arasında bir karşılaştırma yapar (S.112-120).

DOKUZUNCU MESELE: Kur'an ve Sünnet yolunda olan ve Ehl-i Sünnet denilen cemaatın dışında ve ona muhalif olanlar arasından velâyet ehlinin çıkıp çıkmayacağı mes'elesiyle ilgilidir. (s. 120-124).

ONUNCU MES'ELE: Müellifin şahsı ve ziyaretçileriyle ilgilidir. Dünya işleri için evine gelenlere kapısının kapalı olduğunu, keza şahsını mübarek ve makam sahibi zannedip gelenlere de kapalı olduğunu söyliyerek kendisini beğenmediğini, onu beğenenleri de beğenmediğini ilâve ve kendisini kendisine beğendirmeyen Allah'a şükreder. Bunun dışında kendisinin sırf Kur'an'ın dellâlı olduğunu beyan ederek bu maksadla gelenlere kapısının açık olduğunu söyler (s. 124 - 127).

YİRMİSEKİZİNCİ MEKTUBTAN ÜÇÜNCÜ MES'ELE OLAN ÜÇÜNCÜ RİSALE: Ziyaretine gelenlerin bu ziyaretlerinin beyhude mi yoksa faydalı mı olduğunu beş noktada açıklar ve Nur Risalelerinin imanı takviye ettiğini ve irşad vazifesini gördüğünü beş misalle izah eder (s. 128-140).

SAHABELER RİSALESİNİN AHİRİNDEKİ EHEMMİYETLİ DÖRT SUAL-CEVAP: (S. 141-146) ve bir düstur (S. 147-149), Nur Risalelerinin talebelerine kazandırdığı feyz ve iman ile ilgilidir.

Nihayet bunu takip eden aşağı-yukarı aynı konulardaki bazı sual-cevaplar ve bu arada müellifin ne ile geçindiğini soranlara yaptığı açıklamalar kitabın son kısımlarında yer almıştır.

5. Dosyada yer alan ve Said Nursî'ye ait olan diğer kitap "UHUVVET RİSALESİ" olup 1960 senesinde İstanbul-Sinan Matbaasında basılmıştır.

İki mebhas bir hâtime ve birkaç mektuptan ibaret olan ki-

tap "Mü'minler kardeştirler" âyetine istinaden müslümanlar arasında nifak ve şikak'a, kin ve adavete sebebiyet veren tarafgirlik ile inat ve hasedin; hakikat, hikmet, tam bir insaniyetten ibaret olan İslâmiyet, hayat-ı şahsiye, hayat-ı içtimaiye ve hayat-ı mâneviye yönünden çirkin ve merdud olduğunu beyanla, bunların izahını yapar. Bazı Kur'an âyetlerini ve hadisleri delil göstererek, insanları birliğe ve beraberliğe dâvet eder (s. 3-21).

Risalenin ikinci mebhası: Hırsa ve hırsın kötülüklerine tahsis edilmiş (S. 22-30) hâtime kısmında ise (S. 31-35), Kur'-an-ı Kerim'in gıybetle ilgili "Ölü kardeşinizin etini yemekten hoşlanır mısınız?" meâlindeki âyeti şerh ve izah eder. Keza müteakip sahifelerde, yine iyi ve güzel olan bazı ahlâkî mes'eleleri ele alır, talebelerinin tefrikaya düşmemeleri tavsiyesinde bulunur

Yukarıda konularını hülâsa etmeğe çalıştığımız Said Nursî'ye ait kitabların İslam Dini'nin iman, ibadet ve ahlâk yönlerine taallûk eden birtakım mes'eleleri açıklamağa ve Kur'an-ı Kerim'den naklettiği bazı âyetleri, ileri sürülen görüşlerin delilleri olarak değerlendirmeğe çalıştığı anlaşılmaktadır.

Muhteva itibariyle, okuyucuları Allah'a inanmağa ve ibadetleri kusursuz olarak ifa etmeğe davet edişi, kendine has bir üslupla dahi olsa, bugün, cami ve mescidlerimizde vâiz ve hatiblerin gördükleri vazifelerden farksız olarak tezahür etmektedir.

Zaman zaman Risale-i Nurlardan sitayişkâr bir dille bahsedişinin bu kitabların İslâm'a davet konusundaki hizmetleri dolayısıyle olduğu anlaşılmaktadır. Bu risalelere verilen değerden müellifinin her hangi bir hisse çıkarmaya kalkışmaması,yine bahis konusu kitaplarda yer alan bazı ibarelerde görülmektedir. Meselâ "HAKİKAT NURLARI" adlı kitabın 128 inci sahifesinde "Benim şahsımdan bir himmet beklemeyiniz; ve şahsımı mübarek tanımayınız. Ben makam sahibi değilim; âdi bir neferin, müşir makamının evamirini tebliği gibi, ben de mane-

vî bir müşiriyet makamının evamirini tebliğ ediyorum" denilmektedir.

Keza kitaplarda siyasete dokunan veya siyasî denebilecek olan her hangi bir ibareye rastlanmamıştır.

Bu bakımdan: Selâhaddin Çelebi, Harun Durmuş, Receb Uysal ve Salih Emik'e ait suç mevzuu beş kitabın, İslâm Dininin İman, ibadet ve ahlâkına müteallik konularda te'lif edilmiş olduğu ve kitaplarda T.C.K. nun 163. üncü maddesinde belirtilen suç unsurlarını muhtevî fikirlere yer verilmediği kanaatı hasıl olmuştur.

Keyfiyeti Saygılarımızla arzederiz. 30 Mart 1970

Doç. Dr. Talât Koçyiğit — Doç. Dr. İsmail Cerrahoğlu

Doç. Dr. Mehmet Hatiboğlu

Esas No: 969/94

ALTINDAĞ AĞIRCEZA MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

Nurculuk propagandası yapmaktan sanık Osman Pataros ve Mevlût Demiralp hakkında yapılan 10. 7. 1969 tarihli duruşma sırasında sanıklardan elde edilen Said Nursiye ait bazı kitapların bilirkişi marifetiyle tetkikine ve bu kitapların muhtevalarının, savunmuş oldukları fikirlerinin devletin temel nizamlarını değiştirmeyi ve teokratik bir idarenin kurulmasını arzu ve telkin eden bir sarahat veya delâleti ihtiva edip etmediklerinin tesbitine karar verilmiş olduğu ve bu tetkik ve tesbit işinin yüksek mahkemenizce bize havale edilmiş bulunduğu cihetle;

Sanıklarda yakalanan kitaplar üzerinde gerekli inceleme yapılmış ve savundukları fikirlerinin tesbitinde faydalı olacağı kanaatiyle kitapların muhtevaları özet olarak aşağıda zikredilmiştir:

1 — TABİAT RİSALESİ:

Müellifi Said Nursi olup 1959 senesinde Ankara-Nur Matbaasında tabedilmiştir. 44 sahifeden ibarettir.

Kitap, âlemin ve âlemde bulunan eşyanın vücudunu tabiata isnad ederek gerçekte onları halk ve icad eden bir Hâlik ve Mucid bulunduğunu red ve inkâr eden kimselere karşı yazılmış, bir reddiyedir. Müellifin "Tabiiyyun" dediği akıl yönden şöhrete ulaşmış feylesoflar, hakikatta mesleklerinin içyüzünü görmemişler ve iddiaları ile asıl Hâlıkı inkâr etmişlerdir. Bugün dahi ehl-i iman arasında böyle kimseler vardır. Hattâ bunlardan bazıları bilerek veya bilmiyerek bir takım kelimeler kullanırlar ki, bu kelimelerle Tabiiyyunun yoluna girmiş olurlar. Meselâ:

1 — "Bunu sebebler böyle yaptı, yarattı".. Yahut:

2 — "Bu kendi kendine teşekkül etti." Yahutta:

3 — "Tabiat iktizasınca böyle oldu, yani tabiat böyle yarattı derler." Eğer bu üç ifade şekline bir de bunu Allah böyle irade etti ve böyle yaptı beyanı ilâve edilirse, bir şeyin vücudu için bu dört yolun dışında başka bir yol yoktur. Bu yolların ilk üçü muhaldir, bâtıldır. Bunlar bâtıl olunca; dördüncü yol, yani eşyanın vücudunu bir ve Kadir-i Mutlak olan Allah Tealâya isnad etme yolu sübut bulur.

Kitabın müellifi, müdafaa ettiği konuyu bu esas üzerine va'z ettikten sonra ilk üç yolun iptaline, dördüncü yolun da isbatına girişir. Bu maksadla günlük hayattan misaller alır. Nihayet ileri sürdüğü delillerle muhayyel bir münkir ve tabiatperestin kalbine ârız olan şüpheleri izale ederek, onu arz ve semavattaki şeylerin tek bir yaratıcısı olan Allaha mü'min kılar.

Kitap, ana fikrini açıkladığımız konusu ile akaide taallûk eder. İddianın isbatında ileri sürdüğü misaller ve getirdiği deliller aklîdir. İfade veya üslûb ağır ve anlaşılması güç olmakla beraber, metod, Kelâm ilminin, akaidin isbatında takip ettiği metoddur.

2 — İHLÂS RİSALELERİ:

Said Nursî tarafından te'lif edilmiş olan kitap, 1958 senesinde İstanbul-Sinan Matbaasında 54 sahife olarak tabedilmiştir. Müellif, kitabın konusunu, vazettiği şu sual üzerine tesbit etmiştir.

Bugün gaflet, dalâlet ve nifak ehli olarak bilinen kimseler kendi aralarında ittifak ettikleri ve hiçbir ihtilâfa düşmedikleri halde; din, ilim ve tarikat ehli arasında bir ihtilâf ve rekabet vardır. Bunun sebebi nedir? Müellife göre bunun pek çok sebebleri vardır. Fakat o, bu sebebler arasından yalnız yedi tanesini zikreder. Meselâ, bunlardan birincisi, müellife göre: Kendilerini dünyaya vermiş, dinle ilgisi olmayan kimselerin belirli vazifeleri olduğu, herbirinin kendi vazifelerine göre maddi kazançları, ücretleri bulunduğu görülür. Bu konuda aralarında ihtilâf ve rekabet için hiçbir sebeb yoktur. Halbuki din, ilim ve tarikat eh-

linin geçimlerini temin edecek maddî bir gelirleri olmadığı için bu durum, aralarında ihtilâf ve rekabete yol açar. İhtilâfların bir başka sebebi, bunların zaaf anında birbirlerine yardım etmemeleri ve sadece Allaha yönelmekle iktifa etmeleridir. Halbuki diğerlerinin zillet ve zaafı yardımlaşmağa ve dolayısıyle ittifaka sebeb olmaktadır. Keza sevab kazanmak için içlerinde besledikleri hırs, uhrevî vazifelerdeki kanaatsızlıkları da din ve ilim ehli arasında ihtilâf ve rekabete yol açmaktadır. Fakat hepsinden ziyade asıl sebeb: Bunlarda ihlâsın zayıflığıdır. Musibet anında Allaha yöneldiği zaman ihlâs ile yönelmek ve fakat muaveneti de elden bırakmamak her türlü ihtilâfı önleyici başlıca tedbirdir. Kitabın 29. cu sahifesinde Yirmibirinci Lem'a başlığı altında yer alan bahisler, yine ihlâs hakkındadır. Ve müellif bu dünyada, hususan uhrevî hizmetlerde en mühim esasın, en büyük kuvvetin, en makbul şefaatçinin, en metin istinad noktasının, en kısa hakikat yolunun... «İ h l a s » (yani samimiyet) olduğunu söyliyerek bu konuda bazı tavsiyelerde bulunur. Bu tavsiyeler; her işi Allahın rızasını kazanmak için yapmak, birbirlerini tenkid etmemek, ihlâsa sarılmak, birbirleriyle iftihar etmektir. Müellif bu tavsiyelerden sonra, ihlâsı kıran ve insanı riyaya sevk eden bazı amilleri zikreder. Bu amillerden birisi, meselâ: Maddi menfaat cihetinden gelen rekabettir. Bir diğeri, halkın teveccühünü kazanmak için şan ve şerefe düşkün olmak.. diğer bir amil de korku ve tama'dır.

Kitabın 46. cı sahifesinde «Konuşan Yalnız Hakikattır.» Başlığı altındaki bölümde müellif kendinden bahseder. Yirmisekiz seneden beri, kendisinin dini siyasete âlet ettiği iddias'yle vilâyet vilâyet dolaştırdıklarını, çeşitli işkencelere maruz bırakıldığını, bununla beraber isnad edilen suç sübut bulmadığı için her mahkemeden beraet ettiğini açıkladıktan sonra şöyle der: «Yapılan ittiham ister kasıt, ister vehim olsun, benim böyle bir suç'a münasebet ve alâkam olmadığını kemal-i kat'iyetle yakînen ve vicdanen biliyorum ya; dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası biliyor ya!..» Kendisi suçsuz olduğu halde, zulme uğramasının sebebini de şöyle ifade

eder: «Benim suçum, hizmet-i Kur'aniyemi, maddî-manevî terakkiyatıma, kemalâta âlet yapmakmış.» Bir başka yerde de uğradığı haksızlıkları kader-i İlahinin bir ihtarı, bir tokatı olarak tavsif eder ve şöyle der: «Kader-i İlahî ihtiyarım haricinde, dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zâlimane eliyle mahz-ı adâlet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor: Sakın diyor, iman hakikatını kendi şahsına âlet yapma, ta ki imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor.»

Kitabın 52-54. cü sahifelerinde Ali Ulvi imzasiyle bir şiir yer almıştır ve Said Nursî ile Nur Risalelerinin medhiyesi mahiyetindedir.

3 — NUR ÂLEMİNİN BİR ANAHTARI:

Müellifi Said Nursîdir. 1959 senesinde Ankara-Nur Matbaasında 50 sahife olarak tabedilmiştir. İlk bahsi Hazret-i Peygamberin Mirac gecesi Allahın huzurunda söylediği, «Ettehiyyatü Elmübarekâtü Essalâvatü Ettayyibatü Lillâhi» sözlerinin manâ ve ehemmiyeti (S.1-13) İkinci bahsi, Allah Teâ'âya delâlet eden «H ü v e» lâfzının Tevhid yönünden şerh ve izahı ile ilgilidir. (S.14-20)

«Ondördüncü Sözün Zeylinden kısacık bir ilâve ve ektir.» Başlığı altındaki bahis, tabiatta vuku bu'an şeyleri bazı sebeblerle bağlıyarak onların asıl yapıcısını ve yaratıcısını hesaba katmamanın cehalet ve dalâletten ileri geldiğini beyan eder (S. 21-23) Bunu takib eden bahiste aynı mes'ele ele alınmıştır. Bundan ayrı olarak Said Nursîn'n tam ihlâs sahibi olarak vasfettiği Nur Talebelerinin kendilerini tebrik eden ve iman yolundaki hizmetlerinden dolayı karşılaştıkları musibetlere karşı müjdeleyen beyanı yer almıştır. (S.24-28)

29-36. cı sahifelerde yukarda bahis konusu edilen «H ü v e» nin bir başka izahı, 37-41. ci sahifelerde ise «Nur Âleminin Bir Anahtarının Bir Haşiyesi» başlığı altındaki havanın taşıdığı ses dalgalarının ve bu dalgaların bir alıcı cihaz (Radyo) tarafından alınmasını Kudret-i İlâhî yönünden bir izahını yapmağa çalışır.

Kitabın son kısmı ise, Nursî'nin kendi hayatı ile ilgilidir. Yetişme tarzını anlatarak, te'lif ettiği kitapların Kur'anın bir tefsirinden ibaret olduğunu ve sırf dinî hizmet gayesi güttüğünü, bun'arı şahsî herhangi bir çıkara veya siyasete âlet etmediğini söyler. (S.42-50)

4 — YİRMİÜÇÜNCÜ SÖZ:

Müellifi Said Nursîdir, 1958 senesinde Ankara-Doğuş Limited Şirketi Matbaasında 53 sahife olarak tabedilmiştir. Kitapta Yirmiüçüncü Söz, iki Mebhas halinde ele alınmıştır. Birinci mebhas iman mes'elesine tahsis edilerek beş noktada bazı temsilî hikâyelerle imanın ehemmiyeti anlatılmıştır. Meselâ: Dördüncü Noktada (S.11) «İman insanı insan eder. belki insanı sultan eder. Öyle ise insanın vazife-i asliyesi iman ve duadır. Küfür insanı gayet âciz ve canavar hayvan eder.» Dedikten sonra hayvan ile insan arasında yaratılış yönünden bir mukayese yapar ve insanın daima ve ömrünün sonuna kadar çalışmaya ve öğrenmeye muhtaç olduğunu ve öğrendikçe acz ve fakrin derecesini daha iyi anlayıp kendisini idare ve terbiye eden bir hâkim-i mutlak önünde ubudiyet etmesi gerektiğini belirtir.

Yirmiüçüncü Sözün İkinci Mebhası: İnsanı saadete ve şekavete götüren yolları «Beş Nükte» içerisinde anlatmaya çalışır. Kitabın «Yirminci Mektub» başlığı altındaki İkinci kısım (S.42-55), sabah ve akşam namazlarından sonra çok tekrar edilen bir tevhid cümlesinin şerh ve izahından ibarettir.

5 — NUR MEYVELERİ:

Müellifi Said Nursîdir. 126 sahifeden ibaret olan kitabın tab' tarihi ve yeri belirtilmemiştir. «Ramazan» (S.1-13), «Uhuvvet» (S 14-42), «İktisad» (S.43-62), «Şükür» (63-70) Risaleleriyle Otuzikinci Sözden İkinci Noktanın İkinci Mebhası (S. 71-109), «Yirmidördüncü Sözün Beşinci Dalı» (S.110-124) Ve Bir Münacât (S.125-126) gibi bahisleri ihtiva etmektedir.

Birinci Risale, yani Ramazan Risalesi; Orucun İs'âm Dininin en mühim erkânından biri olduğunu beyanla, onun hikmetin-

den insana kazandırdığı maddî ve manevî faziletlerden, ahlâkı güzelleştirildiğinden ve Kur'an-ı Kerimin Ramazan ayında nüzulü dolayısiyle bu ayın hikmet ve faziletlerinden bahseder. Oruçla ilgili bazı Kur'an âyetlerini zikreder.

İkinci: «UHUVVET RİSALESİ: «Mü'minler kardeştirler.» âyetine istinaden nifak ve şikakın, kin ve adavetin, tarafgirlik, inad ve hasedin İslâm Dinince merdud ve mezmum olduğunu beyan'a, bunların açıklamasını yapar. Bazı Kur'an âyetlerini ve hadisleri delil göstererek insanları birliğe ve beraberliğe dâvet eder.

«İKTİSAT RİSALESİ:» «Yeyiniz, içiniz fakat israf etmeyiniz» meâlindeki âyete istinaden iktisadın ehemmiyetini, israfın ise İslâm Dinince merdud olduğunu açıklamağa çalışır.

«ŞÜKÜR RİSALESİ:» de yukardaki Risalelerde olduğu gibi, Kur'an-ı Kerimin Allaha şükretmeyi emreden âyetlerine istinaden şükretmenin en mühim ibadetlerden biri olduğunu, şükretmemenin de Allahı tekzib ve inkâr manâsına geldiğini misal ve delilleriyle açıklamağa çalışır.

Risaleleri takib eden sözlerin birincisinde: dünya saadetini, âhireti düşünmemekte ve Allahı tanımamakta bulan yol ile, Kur'ânın gösterdiği yol bahis konusu edilerek insanın önünde yalnız bu iki yolun bulunduğu cihetle onun takip ettiği yola göre bir akibete veya bir neticeye ulaşacağı belirtilmektedir. Sözlerin ikincisi ise, muhabbet (sevgi) ve havf (korku) üzerinedir. Müellife göre sevgi ve korku halka ve Hâlika karşıdır. İnsan bir kimseden korkar, fakat o kimse yine de merhametsizdir. Yahut birisini sever fakat sevdiği kimse ona yüz vermez. Hatta tahkir eder. Eğer sevilen şey gençlik ve mal gibi şeylerse, insan bunları çabuk kaybeder. Halbuki Hâlika, yani Allaha karşı duyulan sevgi insanı saadete, korku ise lezzetli bir ubudiyete sevk eder. Müellif bu konu üzerine görüşlerini açıklamağa çalışır.

6 — UHUVVET RİSALESİ:

Müellifi Said Nursî olup 1962 senesinde İstanbul-Sinan Matbaasında 48 sahife olarak tab edilmiştir. Bu Risale 5 numarada zikrettiğimiz «Nur Meyveleri» adlı kitabın ikinci kısmında derc

edilen ayni Uhuvvet Risalesidir. Ancak Risalenin son kısımlarında «Bu Parça çok Kıymetlidir» ve «Aziz Sıddık Kardeşlerim» başlığı altında bazı ilâveler yer almıştır. Bu ilâvelerde her türlü iyiliğin Allah tarafından mükâfatlandırılacağı, her türlü fenalığın da yine karşılıksız bırakılmıyacağı bahis konusu edilerek hırs ve israf, su-i te'vil gibi bazı fenalıklarla; tevazu ve enaniyetin terki, sevgi ve muhabbet gibi iyi, güzel olan duygu ve davranışlar ele alınır. İyi ve güzel olanlar tavsiye edilerek Nur Risaleleri güzel ahlâkı öğretmek bakımından faydalı olduğu belirtilir.

7 — OTUZÜÇ PENCERE:

Müellifi Said Nursîdir. 1957 senesinde Ankara Doğuş Limited Ort. Matbaasında 80 sahife olarak tabedilmiştir. Otuzüçüncü Söz başlığı altında ve Otuzüç Pencere içinde kâinat'ın Allah tarafından yaratılışı, tabakalara ayrılışı, kaza ve kader mes'elesi, yarattığı şeyleri sun'u ve inayet düsturu ile tanzim edişi, âlemleri kendilerine has özelliklerle süsleyip tezyin edişi, umumî kanunlar içinde mahlûkatına hususi ihsan ve yardımları, her mahlûkun bütün ihtiyaçları için müracaat edebileceği yegâne Kadir-i Mutlakın kendisi olduğunu bildirmesi,... gibi mes'eleler ele alınır. Kur'an âyetlerinden verilen naklî deliller yanında temsilî hikâyelerle de bu mes'eleler izah edilmeye çalışılır.

Müellif bu kitabiyle insan oğlunun aklına ve hissine hitap ederek imanı olmayanı imana getirmeye, imanı zayıf olanın imanını kuvvetlendirmeye, imanı kuvvetli ve fakat taklidî olanın imanını tahkikiye çıkarmağa, iman-ı tahkikiye sahip olan kimsenin imanını genişletmeye ve daha ileri giderek Marifetullaha kadar varan bir seviyeye ulaştırmağa matuf yolları göstermeğe çalışır.

8 — RİSALE-İ NUR SÖNMEZ:

Müellifi Said Nursîdir. 40 sahifeden ibaret olup nerede ve ne zaman basıldığı belirtilmemiştir. Kitap umumiyetle Said Nursînin çeşitli mahkemelerde yaptığı müdafaalardan alınmış bazı parçaları ihtiva eder. Muhtevadan anlaşıldığına göre, Nurcula-

rın gayesinin, Allah rızasını kazanmaktan ibaret olduğu, Nur Risalelerinin dünyadaki cereyanlara âlet edilemiyeceği, Nurcuların siyasi cemiyetlerle alâkaları bulunmadığı, bütün faaliyetlerinin ebedi hayatı mahveden ve dünya hayatını da zehirleyen mutlak küfre karşı imani hakikatlar ve bürhanlarla fikri mücadeleden ibaret olduğu, şefkat, hak ve hakikat aşkının kendilerini siyasete ve idareye karışmaktan şiddetle men ettiği, bugünkü cemiyet hayatında görülen bozukluk ve anarşinin ancak hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet ve serseriliği bırakıp itaat etmek gibi esaslarla tedavi edilebileceği anlatılmak istenir.

9 — MİFTAH-ÜL İMAN:

Said Nursiye ait olup, 1959 senesinde Ankara-Nur Matbaasında basılmıştır. Kitap, yaratılışın gayesinin Allaha iman etmek, bu iman içerisinde Allahı bilmek ve bu bilgi (Marifetullah) ye istinaden Allahı sevmek (Muhabbetullah) olduğunu belirten bir mukaddime ile başlar. Bunu Afyon Hapishanesinde iken yazılan «Elhüccetüzzehra» dan hülâseten alınan Allahdan başka ilâh yoktur meâlindeki tevhid kelimesinin şerh ve izahı takip eder .(S. 5-22)

İkinci kısım: (S.23-57) Yine tevhid kelimesinin bir başka yönden şerh ve izahından ibarettir.

Üçüncü Kısım ise: (S.58-84) «Allahdan başka ilâh olmadığına, Muhammed'in Onun elçisi olduğuna şehadet ederim.» meâlindeki şehadet kelimesinin şerh ve izahını ihtiva eder, ve Hazret-i Muhammed'in Peygamberliği ile ilgili onbeş delil zikreder. Kitabın son kısımlarında Kur'an-ı Kerimle ve imanla ilgili bazı mektuplar ve Risale-i Nurların bu konularda yaptığı hizmetlere müteallik bazı sözler yer alır.

10 — İMAN VE KÜFÜR MUVAZENELERİ:

Said Nursiye ait olup Ankara-Nur Matbaasında 108 sahife olarak tab edilmiştir. Kitap, Risale-i Nurların küfür ve dalâletin dünyadaki elim ve ürkütücü neticelerini göstermek, en inatçı nefislere tabi olan insanları da dünyanın kısa lezzet ve sefa-

hetlerinden nefret ettirip akıl sahiplerini int'baha dâvet etmek, onlara îman ve İslâmı aşılamak, îmanda mânevî bir cennet, dalâlette de manevî bir cehennemin var olduğunu akla ve nakle dayanan delillerle ispat etmek yönlerinden büyük hizmetler gördüğünü açıklayan bir mukaddime ile başlar. Sözler başlığı altında besmelenin her hayrın başı olduğunu, imanın saadet ve nimetin kaynağı olduğunu, ibadette büyük bir ticaret ve sefahette helâk ve hüsran bulunduğunu.. namazın ucuz ve masrafsız bir kazanç olduğunu, namaz kılmanın yaratılışın icaplarından olduğunu, Allaha kul olmada büyük bir ticaret bulunduğunu.. Allaha ve âhirete imanın saadet kapılarını açan bir tılsım olduğunu.. Hak Dinin lüzumu olmaması halinde dünyanın zindandan farksız olacağını, Kur'an-ı Kerimin insan hayatına verdiği ahlâki terbiyeyi ve felsefî hikmetleri, gençlerin «Âhiret'imizi nasıl kurtaracağız?» mahiyetindeki suallerini insanı dalâletten kurtaracak yolları, insanın yaradılışındaki gayeyi, kâinatın sebeb-i vücudunda rol oynayan muhabbeti ve insanın değerini... Kur'an-ı Kerimden aldığı âyetlere ve zikrettiği temsilî hikâyelere istinaden açıklamağa çalışır. (S.6-129)

«LEM'ALAR» başlığı altında Hazret-i Yunus Peygamberin Allaha münacâtları ve hikmetleri, İsa dinine bağlı olan ilme ve medeniyete gerçekten hizmet eden Avrupa ile tabiat felsefecilerinin kötü medeniyeti güzellik zannedip insanlığı sefahet ve dalâlete sevk eden Avrupayı; tesettürü, hikmet ve sebeblerini ele alır ve bunların izahını yapmağa çalışır. (S.130-145)

Kitabın son kısımlarında ise aşk-ı mecazînin aşk-ı hakikiye inkılâb edip etmemesi, dünyanın bir misafirhane oluşu ve ona fazla muhabbet edilmemesi «Allah arz ve semavâtın nurudur.» Meâlindeki âyetin şerh ve izahı, ölümün mutlak olduğu, ondan kurtuluşun mümkün olmadığı, zamanı değerlendirmenin lüzumu, Allaha hamdetmenin ehemmiyeti gibi mes'eleler ele alınmıştır.

11 — HAŞİR RİSALESİ:

Müellifi Said Nursidir. Samsun-Anadolu Matbaasında, 128 sahife olarak tabedilmiştir.

Kitap, dünyayı sahipsiz zanneden ve önüne gelen mal, mülk ve eşya cinsinden ne varsa çalan, yahut gasbeden, zulüm ve sefahet irtikâb eden bu davranışların cezasız kalacağına inanan bir insanın halini temsilî bir hikâye ile ele alarak bu insana karşı bir âhiret hayatı bulunduğu ve bu hayata bir büyük mahkeme ile başlanacağını, bu mahkemede her insanın muhakeme edilerek iyi ve kötü amellerine göre cezalandırılacağını 12 madde içerisinde isbat etmeğe çalışır. (S.3-21)

Bunu takib eden ve «Mukaddeme» başlığı altında dört işâret ve On'ki Hakikat bölümleri içinde daha önce de zikredilen temsilî hikâyeye istinaden kâinatın yaratıcısı ve sahibi olan Allahı çeşitli sıfatlariyle tanıtmaya ve bu sıfatlara muvafık fiilleriyle yeryüzündeki bütün mevcudatın bu fiillerle olan ilgisini belirtmeye ve dolayısiyle Allahın varlığın'n, Âhiret gününün, haşrin (yani öldükten sonra dirilmenin) ve bütün bunların tabiî bir neticesi olarak hesap gününün olduğunu açık'amağa çalışır. (S.21-80) Bu bahse eklediği Hatime kısmında haşirle ilgili bütün beyanların Kur'an-ı Kerimin feyz'nden geldiğ'ni ve bu husustaki gayretlerinin nefsi teslime, kalbi kabule hazırlamaktan ibaret olduğunu, fakat asıl sözün Kur'ana ait bulunduğunu ifade ile bazı âyetleri zikreder. Bu arada İbn-i S'nadan ve diğer İslâm ulemasından haşrin aklî kıyas'ara girmediğini, ancak naklî delillere istinad eden bir mes'ele olduğunu ve bu itibarla haşre, yan' öldükten sonra dirilmeye ve hesaba inanmak, iman etmek gerektiğini belirtir. (S.81-88)

Kitabın yine Mukaddime başlığı altında yer alan son sahifelerinde ise, Haşir inancının ferd ve toplum hayatı üzerindeki faydalı tesirleri ele alınır (S. 88-128)

Netice itibariyle Haşir Risalesi, ism'nden de anlaşılacağı üzere İslâmın Âhiret hayatı ile ilgili inanç ve itikadına müteallik meselelerini ele alan bir kitaptır.

12 — NURCULUK HAKKINDA BİR MÜLAKAT:

Erzurum Hürsöz Basım-Yayınevi tarafından 1964 senesinde neşredilmiş olan bu kitap önsözünden anlaşıldığına göre, A-

vukat Bekir Berk ile yapılan ve daha önce bir kısmı Hürsöz Gazetesinde yayınlanan bir röportajın tamamını ihtiva etmektedir. Gerek Said Nursî hakkında ve gerekse kitaplarıyle bunlara müteallik akla gelebilen çeşitli mes'eleler hakkında sorulan suallere Bekir Berk tarafından verilen cevaplar, umumiyetle bunların İslâmı öğrenmek ve öğretmek maksadıyla birleşmiş oldukları kanaatını hâsıl etmektedir.

13 — İMAN HAKİKATLERİ:

Said Nursîye ait olan kitap 1958 senesinde Ankara-Doğuş Limited Ortaklık Matbaasında 172 sahife olarak tabedilmiştir. Kitabın ilk 32 sahifesi Dördüncü, Dokuzuncu ve Yirmibirinci Söz başlıkları altında namazdan bahseder. Dördüncü Sözde (S. 1-4) «namaz ne kadar kıymettar mühim, hemne kadar ucuz ve az bir masraf ile kazanılır. Hem namazsız adam ne kadar divane, zararlı olduğunu iki kerre iki dört eder derecesinde kat'i anlamak istersen, şu temsili hikâyeciğe bak gör» denilerek namazın kıymet ve ehemmiyeti anlatılır. Dokuzuncu Sözde namazın beş vakte tahsisteki hikmet ele alınır. Ve Beş Nükte içerisinde izah edilir. (S. 5-21)

Yirmibirinci Söz: Namaza karşı tenbellik eden bir insana karşı namazın fayda ve ehemmiyetlerini anlatmağa çalışır. (S.22-32) Meselâ, bu bahsin baş tarafında şöyle denilmektedir: «Bir zaman sinnen, cismen, rütbeten büyük bir adam bana dedi: Namaz iyidir, fakat hergün hergün beşer defa kılmak çoktur, bitmediğinden usanç veriyor O zatın o sözünden hayli zaman geçtikten sonra nefsimi din'edim. İşittim ki, ayni şey'eri söylüyor. Ve ona baktım gördüm ki, tenbellik kulağı ile şeytandan ayni dersi alıyor. O vakit anladım, o zat o sözü bütün nüfus-u emmarenin namına söylemiş gibidir veya söylettirilmiştir. O zaman ben dahi dedim: Madem nefsim emmaredir, nefsini ıslah etmeyen başkasını ıslâh edemez. Öyle ise nefsimden başlarım. Dedim: Ey nefis!.. cehl-i mürekkeb iç'nde, tenbellik döşeğinde, gaflet uykusunda söylediğin şu söze mukabil beş ikazı benden işit.»

Kitabın ik'nci kısmında Ramazan Risalesi yer almıştır. (S. 33-47) Risa'ede Allahına, nimetlerine karşı şükür, toplum içindeki fakirlere karşı bir yardım, kendis'ni her kayıttan azade hissden nefse karşı bir mürebbi yine nefsi en güzel ahlâkla ahlâklandırıcı.. dünyaya ahiret iç'n sevab t'careti yapmağa gelen bir insan için en mühim bir sermaye, insan hayatı için en mühim ilâç c'nsinden perhiz olması yönünden Ramazan orucunun çeşitli hikmet'eri ele alınır.

Kitabın üçüncü kısmı «Onüçüncü Lem'a» olup istiazenin, yani şeytanın şerrinden Allaha sığınmanın hikmeti hakk:ndadır. (S.48-96)

Kitabın mütcakib kısmı ise; «Onyedinci Lem'a» başlığı a'-tında müellifin kendi nefsine hitap ederek Allahı bilmesi, Ona ku'luk etmesi, âhiret hayatı için faydası olmayan dünya ma'ından uzak durması gibi çeşitli tavsiye ve telkinleriyle tevhide müteallik sözleri ihtiva eder. (S.97-161)

Kitap Hasan Feyzi isminde bir zatın Risale-i Nurları methe-den bir şiiriyle son bulur.

14 — BEDİU'ZZAMAN SAİD NURSİ (Haya'ı-M'sa'e'si-Tercüme-i Hali):

1960 senesinde İstanbul Sinan Matbaasında 722 sah'fe olarak basılmıştır. Ali Ulvi Kurucu imzasını taşıyan bir Önsöz i'e, hazırlayanlar tarafından yazı'an bir girişi ihtiva eden k'tab, sekiz Kısımdan ibaret olup Said Nursinin tercemc-i haline tahsis edilmiştir.

Birinci Kısım: (S.31-142) Said Nursinin çocukluk ve gençlik devreleriyle ilgili (İlk Hayatı) dır. İstanbula gelişi, oradaki faaliyetleri, 31 Mart hadisesi ve bu hadisede Said Nursin'n şeriat isteyenlere, şeriatı kötü maksadlarına â'et etmek gayesi güt-me'eri dolayısiyle muhalefet etmesi.. daha vazife görmesi.. Ruslara esir düşmesi.. Esaretten dönüşü.. İstanbulda iken Anado'u-da gelişen Milli Mücadele Hareket'ni yazılariy'e deste'dlemesi.. Ankaraya davet edilmesi.. gibi bahisler bu kısım içinde yer almıştır.

İkinci ve Müteakip kısımlar Said Nursînin hayatının ikinci devresini teşkil eder. Bu devre şarkta zuhur eden isyan hareketleri üzerine Said Nursînin Batı Anadoluya sürgün edilmesiyle başlar ki, onun sürgün bulunduğu Eskişehir, Kastamonu, Denizli Emirdağ, Afyon ve Isparta'daki hayatını anlatır. Hapis, mahkeme, beraet ve yine sürgünlerle geçen bu devre umumiyetle Risale-i Nurların te'lif edildiği devir olarak görülür. Ayni zamanda bu devir, Nursinin hayatını İslâmı öğrenmeye ve öğretmeye hasrettiği ve bu itibarla siyaseti tamamiyle terk ettiği bir devir olarak tavsif edilir. Nitekim sürgün hayatının başladığı devreye kadar, bilhassa İstanbulda bulunduğu sıralarda az çok siyasetle uğraşması dolayısiyle kendisini Eski Said olarak isimlendiren Said Nursî sürgün hayatında siyaseti terk ederek hayatını İslâm Dininin öğretilmesine hasrettiği İkinci Devresinde Yeni Said olarak tezahür eder. Bu husus bilhassa kitabın 670-672 sahifelerinde açıkça belirtilmiştir.

15 — DİYANET İŞLERİ REİSLİĞİ NURCULUK HAKKINDA NE DİYOR?

1964 senesinde İzmir İstiklâl Matbaasında tabedilen 48 sahifelik kitap; muhtelif yerlerde ve senelerde takibata uğrayan Said Nursîye ait müellefat hakkında ehl-i vukuf olarak Diyanet İşleri Reisliğince verilen bazı rapor suretlerini cem etmek ve bu suretle «Önsözünde» denildiğine göre Risale-i Nurların okunmasında, neşrinde, bulundurulmasında ve satılmasında her hangi bir mahzur olmayacağı, bunların tamamen ilmî ve imanî eserlerden madud bulunduğunu mübeyyin, sadır olan ehl-i vukuf raporlarının bir kısmını arzetmek gayesini gütmektedir.

16 — BEDİÜZZAMAN SAİD NUR VE NURCULUK:

Eşref Edib tarafından yazılmış. İstanbulda Sebilürreşad neşriyatı arasında 29 sahife olarak neşredilmiştir. Kitap 1963 tarihini taşımaktadır. Kitabın ilk 21 sahifesinde yazar Said Nursînin şahsiyeti ve Risale-i Nurun mahiyeti üzerinde durarak onların siyasî gayelerden, tarikat, cemiyet ve her hangi bir siyasî

teşekkül olmaktan uzak, sadece Kur'ana dayanan iman esaslarını Allah Rızası için öğretmek gayesi güden birer te'lif olduklarını açıklamağa çalışmıştır. Bu bakımdan kitap yazarının da belirttiği gibi tenkid ve tahlil gayesiyle ele alınmıştır.

Kitabın son sahifelerinde ise, bazı Ağır Ceza mahkemelerinin Risale-i Nur hakkındaki beraet kararlariyle eski Adalet Bakanlardan Prof. Abdulhak Kemal Yörükün Büyük Millet Meclisi Kürsüsünden Risale-i Nurun, Said Nursînin bazı kitaplarına verilen isim olduğunu ve bu eserlerin basılması ve okunmasının yasak edilmediğine dair yaptığı konuşmadan sözler alınmıştır.

Yukardan beri muhtevalarını özet olarak zikretmeğe çalıştığımız Said Nursîye ait 16 adet kitabın umumiyetle İslâm Dininin esaslarına taallûk eden mes'eleleri ele aldığı; bunlardan bilhassa iman mes'elesi üzerinde titizlikle durduğu ve imanın ferd ve toplum hayatı üzerindeki mühim fonksiyonunu belirtmeğe çalıştığı anlaşılmaktadır.

İslâmın, yahut onun aslını telkin eden Kur'an-ı Kerimin insanlara talim ve telkin ettiği ahlâk, çeşitli prensibleriyle Said Nursînin üzerinde durduğu ve okuyucularına tavsiye ettiği başlıca mes'elelerdendir. Bu bakımdan cemiyetin kurtuluşu ancak İslâmî iman ve islâmî ahlâk ile mümkün olabileceği görüşü Said Nursînin mezkûr kitaplarında hakim olan fikir olarak tezahür etmektedir.

Siyaset, Said Nursînin nefret ettiği ve Talebelerine de uzak durmaları tavsiyesinde bulunduğu bir vak'a olarak görülür. Gerçi 14 sıra No. da özetini verdiğimiz Terceme-i Hali ile ilgili kitaptan anlaşıldığına göre Cumhuriyet devrinden önceki hayatında siyasetle bir müddet meşgul olmuştur. Fakat Cumhuriyet devrinde bunu tamamiyle terk etmiş ve kendisini İslâmı ta'lime vermiştir.

2. Sıra No. da zikrettiğimiz «İhlâs Risaleleri» adlı kitapla terceme-i halini veren kitapta (S.670) Said Nursî «Kader-i İlâ-

hi ihtiyarım hâricinde dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için, beşerin zalimane eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor; «Sakın» diyor «iman hakikatlerini kendi şahsına âlet yapma» diyerek dinin siyasete veya şahsî çıkarlara âlet edilmemesi gerektiğini ortaya koymuştur.

Netice itibariyle: Nurculuk propagandası yapmaktan sanık Osman Pataroz ve Mevlûd Demiralpda yakalanan yukarıda muhtevaları mezkûr kitapların İslâm dininin iman ve ibadetine müteallik esasları öğretici ve Kur'an-ı Kerimin va'z ettiği ahlâk prensiplerini tavsiye ve telkin edici bir mahiyete sahip oldukları ve devletin temel nizamlarını değiştirmeğe, teokratik bir idarenin kurulmasını arzu ve telkin eden bir sarahat ve delâleti ihtiva etmedikleri kanaatı hâsıl olmuştur.

Saygılarımızla arzederiz.

13 Haziran 1970

Doç. Dr. Talât Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi Öğr. Üyesi

Doç. Dr. İsmail Cerrahoğlu
İlâhiyat Fakültesi Öğr. Üyesi

Dosya No: 1969/149

BİRİNCİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ REİSLİĞİNE

İSTANBUL

Erciş Ağır Ceza Mahkemesinin 1967/27 sayılı ve 24.4. 1969 tarihli talimatına atfen Said Nursî tarafından kaleme alınan biri Türkçe harflerle basılmış, değeri eski harflerle yazılmış iki adet Küçük Sözler adlı kitap gönderilerek, bunların incelenmesi ve bunların evvelce verilmiş olan bilirkişi raporları ile birlikte mütalâa olunarak T. C. K. nun 163. maddeyi ihlâl eder nitelik gösterip göstermedikleri hususunda mütalâamızın tesbiti istenildiğinden gerekli incelemeler yapıldı.

İlâhiyat Fakültesi mensuplarından Dr. Talât Koçyiğit tarafından kaleme alınan raporda Küçük Sözler adlı kitabın 8 Kur'ân âyetine istinat suretiyle belirli âyetlerin izahını yaptığı ve bu kitabın tamamiyle dinî mahiyette olduğu din ve iman esaslarını kendine has üslûb ve hikâyelerle tavsiye ve telkin etmeğe çalıştığı belirtilmiştir. Böylece sözü geçen kitapta 163. maddeyi ihlâl eden bir cihetin bulunmadığı ifade edilmiş olmaktadır.

Uğur Alacakaptan, Gündüz Akıncı ve N. Çağatay imzalı raporda ise aynı kitabın.... Devletin iktisadî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurma gayesi güdüldüğü açıklanmaktadır.

«İnceleme konusu kitap tarafımızdan okunmuş ve 94 say-

fadan ibaret bulunan bu kitapta münhasıran belirli bir dini inancın telkin edilmesine gayret olunduğu kanaatı hâsıl olmuştur. Bu eserde "Bismillâh" ın her hayrın başı olduğu, her şeyin mânen "Bismillâh" dediği, imanın en büyük saadeti teşkil eylediği, mü'minin nazarında en tatlı hakikatların imandan tecelli eylediği, ibadetin en büyük ticaret olduğu, ibadet ve takvanın esas hayat yolunu teşkil ettiği, cesaretin menbaının da iman olduğu, dünya saadeti dahi ibadete ve Allaha asker olmaya bağlı bulunduğu, namazın en değerli şey olduğu, namazdan hoşlanmamanın en büyük zarar teşkil eylediği, onun vasıtasiyle ömrün sermayesinin âhirete devrolunduğu, nefis ve malını Cenab-ı Hakka satıp onun askeri olmak gerektiği, bunun temin eylediği kârların büyük olacağı izah olunduktan sonra niçin beş vakit namazın farz olduğu izah edilmekte; ömrün ebedi olmadığı, insanın üç sabır ile mükellef bulunduğu, gaflete düşmemek gerektiği, ibadetin faziletlerinin nelerden ibaret olduğu izah edilmektedir. İnsanın asıl vazifesinin hayvan gibi çabalamak değil, hakiki bir hayat-ı daimi için sa'y etmekten ibaret bulunduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki özetinden anlaşılacağı üzere bu kitapta münhasıran dini ve ahlâki birtakım telkinlerde bulunulmakta, bilvechile siyasete temas olunmamaktadır.» Üç kişiden mürettep olan bilirkişi hey'eti esas itibariyle kitabın dini niteliğini kabul etmiş, fakat esas amacın Nurculuk ve şeriatçılığa sevk etmekten ibaret bulunduğu beyan edilmiştir.

Kitabın muharririnin saikinin böyle olması muhtemeldir, ancak «bilirkişi okuduğu eser hakkında objektif niteliği itibariyle hüküm vermek vaziyetindedir. Objektif niteliği itibariyle işbu kitap incelendiğinde birtakım İslâmi düşüncelerin telkini mahiyetini göstermektedir. Kanunlarımız İslâmi düşünceleri izah ve telkin etmeği cezalandırmamaktadır. Belirli bir tipte olan İslâmi eğilime dayanan düşüncelerin telkininin suç olması için, 163. maddenin gösterdiği unsurların ihlâl edilmesi gerekir. Bu kitapta ise sözü geçen unsurları ihlâl eden nitelik gö-

rülmemektedir.» Esasen üç kişiden ibaret bilirkişi hey'eti de sözü geçen unsurları müşahade etmekte ve fakat muharrirdeki maksadın Nurculuğu ve şeriatçılığı hazırlamak olduğu nokta-i nazarından hareket etmektedir. Bu ise kanaatimizce hukuki esaslara uygun bir değerlendiriliş teşkil etmez.....

«Bir fiil ve hareketin suç teşkil edebilmesi için, kanunun gösterdiği unsurları teker teker ihlâl eder nitelikte bulunması gerekir. Bu kitapta ise, bir kişi kendi inancına göre dini telkin yapmakta bulunduğundan sözü geçen unsurlar ihlâl edilmekte değildir.»

Keyfiyet saygıyle arzolunur. 20.6.1969

Bilirkişi

Ord. Prof. Recai G. Okandan

Bilirkişi

Ord. Prof. Sulhi Dönmezer

BİLİRKİŞİ RAPORU

Sayın Mahkemenizce bilirkişiliğimize tevdi buyurulan, Bediüzzaman Said Nursî'nin kaleme aldığı ve 1958'de İstanbul'da Sinan Matbaasında basılmış "Küçük Sözler" adlı 94 sayfadan ibaret kitabı, Türk Ceza K. nun 163. maddesindeki suç unsurları bakımından inceledik. Kanaatimizi arzederiz:

Başında "Risale-i Nur Külliyatı" ndan olduğu kaydedilen "Küçük Sözler", "Söz" başlığı ile ifade edilen 21 küçük bölüme ayrılmış, kitabın sonuna bir "Hatime" ve bir "Mukaddime" konulmuştur.

Kitabın hiçbir yerinde, T. C. K. nun 163. maddesinde geçen "Lâikliğe aykırı olarak, devletin iktisadî ve içtimaî veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya sevk ve idare" ve ayni maddenin 4. fıkrasında yazılı ve yine bu yoldan "siyasi menfaat veya şahsi nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı ile dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yapma veya telkinde bulunma" yoktur.

"Küçük Sözler" din açısından "Bismillâh" demenin faydalarını, namazın ve diğer ibadetlerin lüzumunu, iyi ahlâklı olmanın gereğini, hayatın yalnız bu dünya hayatından ibaret olmadığını, ebedî olan öbür dünya için de hazırlanmak zorunluluğunu Kur'ân âyetleri ile ispat etmeye çalışan, halkın anlıyacağı bir üslûp ve birçok misâl ve hikâyeciklerle açıklayan bir kitaptır. Her medenî memlekette olduğu gibi Türk hukuk düzeninde de "vicdan ve din hürriyeti" bir temel haktır (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası M. 19). İnanan kimsenin, inancını, kanunları bozmayacak şekilde söylemek, yazmak, öğretmek, yaymak hakkı vardır.

Dâva konusu kitapta devletin ve cemiyetin temel nizamlarını değiştirmeye yönelmiş hiç bir beyan yoktur. Dinin siyasî menfaat ve şahsî nüfuz sağlama yolunda âlet edildiği de ileri sürülemez. Burada dini inancın, dinin gereklerinin, dinî ahlâkın yayılması ve öğretilmesi bahis konusudur; amaç, apaçık budur. Bu kitabın amacını başka türlü anlamak, yâni devletin temel nizamlarını bozmaya ve değiştirmeye, ya da şahsî nüfuz ve siyasî menfaat sağlamaya yönelmiş saymak, bizâtihi dinin yasak olmadığı bir hukuk düzeninde bizce imkânsızdır. Türk hukuk düzeninde din yasağı yoktur, tersine din hürriyeti bir temel haktır. Dini öğretme, yayma da bu hürriyetin içindedir.

Buna göre kitapta hiçbir suç unsuru yoktur. Kitabın okunması, ya da başkalarına okutturulması, verilmesi gibi faaliyetler de suç değildir.

Kanaatimizi saygı ile arzederiz. 14/5/1970

Prof. Dr. Turhan T. YÜCE

Ceza ve Ceza Usul Hukuku Profesörü
Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi Hukuk Bölümü Başkanı

Dr. Orhan ORAY

Yeni Türk Edebiyatı Öğretim Görevlisi
Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi

Dr. Celâl CİHANGİROĞLU

Atatürk Üniversitesi İşletme Fakültesi
Ticaret ve İş Hukuku Asistanı

Dosya No.: 968 227 Hz.

İstanbul C. Savcılığı Basın Bürosuna

İstanbul'da münteşir haftalık İttihat gazetesinin 25 Nisan 1968 tarihli nüshasında 2. sahifesinde Ölçü sütûnunda başlayan 30 Nisan 1968 tarihli ve 7 Mayıs 1968 tarihli nüshalarda aynı başlıkla devam eden seri yazı ile aynı yazının devamı mahiyetin de olan 7 Mayıs 1968 tarihli nüshada 4 ve 5. sahifelerde (Tarihçi Cemal Kutay hakikatleri dile getiriyor. Said Nursî hiç taviz vermedi) başlıklı, (Bediüzzamanın Hüseyin Cahit'e cevabı), (Bediüzzaman Abdülhamit'e hitab ediyor), (Said Nursî'nin Prens Sabahattin'e tavsiyesi) (Cihad fetvası ve Bediüzzaman), (Said Nur'un Şakir Paşaya cevabı), (31 Mart hâdisesi ve Said Nur), (Merhum Ali Rıza Sağman'ın kaleminden Bediüzzaman), (Bediüzzaman'ı nasıl tanıdım), (Bediüzzaman ve ordu), (Bediüzzaman en yüksek ilim müessesesinin azası idi) başlıklı yazılarda, T.C.K. nun 163 4. maddesine aykırılık bulunup bulunmadığının tetkiki ve tesbiti için İstanbul C. Savcılığı Basın Bürosunca Bilirkişi olarak tayin edilen heyetimiz sözü geçen yazıları incelemiş bulunmaktadır.

1) Ölçü sütununda «Güventürk denen mahlûk» başlığı altında yayınlanan yazı: Bu yazı serisinde, Nurculuk konusunda yayınlamış olduğu kitâplarından dolayı Faruk Güventürk'e çatılmaktadır. Yazıya göre, Güventürk, Risale-i Nur müellifini bölücülük, parçalayıcılık, şu veya bu ceryanlara âlet olmakla itham etmektedir; bu ithamların hepsi sözkonusu yazıya göre birer iftiradan ibarettir. Güventürk'e yapılan hücûmlar sırasında bu şahsa tahkiri tazammun eden ağır itham-

larda bulunulmaktadır. Bu arada, Said Nursi övülmekte ve bu kimsenin 80 yıllık mücadele hayatı müddetince Kur'ân dâvasındaki sadakatinin Âlem-i İslâm mâbeyninde büyük bir takdir ve hayranlıkla takib edildiği, hiç bir ceryan tarafından mağlûb edilemediği, komünizm ceryanına en ağır darbeyi vurduğu ileri sürülmektedir.

İnceleme konusu bu yazı serisinde, Faruk Güventürk'e karşı hakaret ve sövme niteliğinde beyanlarda bulunulmakla beraber, T.C.K. nun 163 4. maddesini ihlâl eden bir cihet mevcut değildir. Gerçekten, yazıdaki beyanlarda devletin içtimaî veya iktisadi veya siyasî veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile propaganda yapılmadığı gibi, siyasî menfaat veya şahsî nüfûz temin etmek maksadı ile propaganda da icra edilmemektedir. Hernekadar yazıda Said Nursi'yi öven ifadeler varsa da, bu husus dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek siyasî veya şahsî nüfûz temini amacını ortaya koyabilecek nitelikte değildir. Bir kimsenin şahsının ve eylemlerinin övülmesi halinde T.C.K. nun 163 4. maddesinin ihlâl edildiği söylenemez.

2) Tarihçi Cemâl Kutay hakikatleri dile getiriyor... Said Nursi hiç tâviz vermedi: Bu yazı, Cemâl Kutay'ın Tarih Sohbetleri isimli kitâbından alınmıştır. Yazıda, Said Nursî'nin İstanbul'dan önce Selâniğe geldiği ve Jön - Türk hareketiyle ilgilendiği, İttihad ve Terakki erkânı ile tanıştığı, garip bir kıyafete sahip olduğu, o tarihte Türkçeyi kendisine hâs bir şive ile konuştuğu, hürriyete karşı samimi bir yakınlık duyduğu, Jön-Türk'lerin çıkarttıkları gazetelerde Said Nursî'yi övdükleri belirtilmekte ve Said Nursî hakkında bir kanaate varabilmek için onun mazisine dönülmesi, onların bu düşüncelerine vücut vermiş hadiselere eğilmek gerektiği, önyargılardan kaçınmak lüzûmunun bulunduğu ifade edilmektedir. Bu arada, yazar bir Hukuk profesörü ile yaptığı konuşmalardan sözetmekte ve bu profesöre Said Nursî'nin fikir politikasından, beş ana gayesinden bahsettiğini ileri sürmek-

tedir. Bütün bu beyanlardan sonra yazar, Said Nursi'nin yaratılışındaki üstün kuvveti, memleketi yakından tanıma realizmi ile geliştirerek, Türkiye'de, büyük hedefler için kitlenin mâneviyatının temel mesnet olacağını idrâk şuuru için de bulunduğunu iddia etmektedir.

İnceleme konusu bu yazıdaki beyanlarda T.C.K. 163/4. maddesine aykırı bir durum müşahade edilmemiştir. Yazıda, devletin temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak amacı bulunmadığı gibi dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes sayılan şeyleri alet etmek suretiyle siyasî veya şahsî nüfûz veya menfaat temin için propaganda da yapılmamaktadır. Said Nursi hakkında ileri sürülen övücü beyanlar 163. maddeye aykırı bir nitelik arzetmemektedirler. Gerçekten, sözü geçen övücü ifadelerde din veya dince mukaddes sayılan şeyler veya dinî hissiyat âlet olarak kullanılmamıştır.

3) Bediüzzaman'ın Hüseyin Cahid'e cevabı: Bu yazıda, Nursî'nin Selânikteki Hürriyet meydanında bir Din adamı olarak yaptığı konuşmaya değinilmekte ve Said Nursî'nin bu konuşmasında dinliyenlere, hürriyeti kötüye kullanmamaları gerektiği hususunda nasihatta bulunduğu ileri sürülmektedir. Said Nursî'ye göre, hürriyet, saygı ve idrâk hükümleri, şeriat terbiyesi ve iyi ahlâk ile gerçekleşir ve gelişir.

Muhtevasının özetini verdiğimiz bu yazıda 163. maddeye aykırı olan bir durum yoktur...

5) Said Nursi'nin Prens Sabahattin'e tavsiyesi: Bu yazıda, Cemâl Kutay'ın (Tarih Sohbetleri) isimli kitâbından alınmıştır. Bu yazıda, Nursî'nin yalnız bir din adamı olmadığı aynı zamanda vatanın meseleleri üzerinde duran bir fikir adamı olduğu, ilimci ve medeniyetçi bir hüviyete sahip bulunduğu belirtilmekte, bu şahsın batının feyizlerini, ilmini yurda sokmak amacını güttüğü, ancak bu hususta taklitçilikten kaçındığı ifade edilmektedir.

Said Nursi'nin methiyyesinin yapıldığı bu yazıda bu methiye yapılırken siyasi menfaat veya şahsi nüfûz temini amacı güdülmediği gibi, bu konuda din, dini hissiyat veya dince

kutsal sayılan şeyler de vasıta olarak kullanılmamıştır. İşbu sebeple, inceleme konusu bu yazıda 163. maddeye aykırılık teşkil eden bir cihet mevcut bulunmamaktadır.

5) Cihad Fetvası ve Bediüzzaman: Cemâl Kutay'ın sözü geçen kitabından alındığı belirtilen bu yazıda, Nursî'nin diğer Müslüman ülkelere cihad ilân edilemiyeceği, İslâmın kılıncının İslâma çekilemiyeceği hususunda ileri sürdüğü fikirleri mevcuttur.

Yazının T.C.K. nun 163.cü maddesine aykırı bir yönü yoktur.

6) Said Nur'un Şakir Paşaya cevabı: Cemâl Kutay'ın kitibından alınan bu yazılarda ise, Nursî'nin Kürt tabirini Osmanlı camiasındaki bir dal olarak kullanmış olduğu, askerî mahkemeye verildiği zaman Hademe Feriki Şakir Paşanın «Hangi Kürd aşiretindensin?» sorusuna «Sen hangi Tatar aşiretine mensupsun? Ben Osmanlıyım.» şeklinde cevap verdiği, yaptığı bir hitabede hürriyetin kötü tefsir edilmemesi hususunda beyanlarda bulunduğu, aynı hitabesinde garbın fen ve sanayiinin alınması gerektiğini savunduğu, buna karşılık garbın fenalıklarının alınmaması hususunu ileri sürdüğü 'belirtilmektedir.

Arz edilen muhtevası ile, incelenen yazıda 163. cü maddeye aykırı bir cihet müşahede edilmemiştir.

7) 31 Mart hâdisesi ve Said Nur: Bu yazıda, Said Nursî'nin Hurşit Paşa Divan-ı Harbinde mahkûm edildiğine dair hiçbir kayda rastlanmadığı ve Yargıtay Başkanının nutkunda sözünü ettiği mahkûmiyet ilâmının kaynağını açıklaması gerektiği ileri sürülmektedir.

Bu yazının 163. cü maddeyi ilgilendiren bir yönü yoktur.

8) Merhum Ali Rıza Sağmanın kaleminden Bediüzzaman: Ali Rıza Sağmanın «Mevlid nasıl okunur ve mevlidhanlar» isimli kitabının birinci önsözünden aynen alındığı belirtilen bu yazıda Said Nursi övülmektedir. Ancak bu övgü yapılırken, din veya dini hissiyat veya dince mukaddes sayılan şeyler

alet edilerek şahsi nüfuz veya menfaat te'min etme amacı güdülmemiştir. Sadece bu şahsın, şahsiyetinin övülmesi ile yetinilmiştir. İş bu sebeple yazıda 163. cü maddeye aykırılık yoktur.

9) Bediüzzaman'ı Nasıl Tanıdım: Bu yazı parçası Münir Süleyman Çapanoğlunun bir kitabından alınmıştır. Yazar, Said Nursîyi ilk defa bir tiyatroda birbirine giren iki parti mensuplarını yola getirip dağılmalarını sağladığı zaman tanıdığını belirtmekte ve Nursi'nin üstün kişiliğe sahip bir kimse olduğunu ileri sürmektedir. Yazara göre, Said Nursî, Meşrutiyet devrinde isyancıları bastıran, kavgacıları barıştıran, söz ve fikir hürriyetini te'mine gayret eden bir zat'dır.

Said Nursi'yi öven bu yazıda da din veya dini hissiyatı veya dince mukaddes sayılan şeyleri âlet etmek suretiyle şahsi nüfuz veya menfaat te'mini amacı güdülmemektedir. Bu sebepten de, yazıda 163. cü maddeye aykırılık yoktur.

10) Bediüzzaman ve Ordu: Yazıda, Nursi'nin 31 Mart vak'asında yatıştırıcı bir rol oynadığı ve (Serbesti) gazetesinde bir beyanname neşrederek, ordunun ruhu ve mefkûresi mektebli zabitlere ilişmenin hayat-ı millete cinayet etmektir... dediği ifade edilmektedir.

Yazıda 163. cü madde ile ilişkisi olan bir cihet yoktur.

11) Bediüzzaman en yüksek ilim müessesesinin azası idi: Bu yazıda Türkiye maarif tarihi isimli eserin 239. cü sahifesinde Dâr-ül-Hikmet-il-İslâmiye gibi yüksek bir dinî müessesenin azalarından biri olarak Said Nursi'nin de gösterildiği, bu müessesenin azası olabilmek için yüksek bir ilmî ehliyete sahip olmak gerektiği belirtilmekte ve böylece Nursi'nin bu ehliyete sahip olduğu isbatlanmak istenmektedir.

Tarafımızdan incelenen bu yazıda 163. cü maddeyi ilgilendiren bir durum mevcut değildir.

Keyfiyet saygı ve oybirliği ile arzedilir. 20/5/1968

Bilirkişi	Bilirkişi
Ord. Prof. Dr. Kemal G. Okandan	Ord. Prof.Dr. Sulhi Dönmezer

Bilirkişi

Asis. Dr. Kayıhan İçel

BİLİRKİŞİ RAPORU

Tâlimat: 1967 176

Kastamonu Ağır Ceza Mahkemesinin 1966/105 sayılı dosyası ile ilgili, bilirkişi hey'etimizce tetkik edilip muhteviyatının neden ibaret olduğu ve T.C.K. nun 163. maddesine aykırı bir unsurun bulunup bulunmadığı tespiti istenilen kitap, mecmua ve yazılar tek-tek incelenmiş ve mütalâamız aşağıda beyan edilmiştir.

1 — BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR

Said Özdemir tarafından neşredilmiş olan bu eser 174 sahifeden ibarettir. Ankarada 1960 da basılmıştır. Nâşirin de belirttiği, Nur Risalelerinden derlenmiş yazılardan ibarettir. Eser tetkik edilince Said Nursî ile Nurculuğa karşı matbuatta ileri sürülen iddialara cevap mahiyyetinde olduğu görülür. Bu cihet kitabın önsözünde belirtilmekte ve şöyle denilmektedir.. «Bilerek veya bilmeyerek uydurma fikir ve isnadlarda bulunan bazı gazeteler, dünyayı velveleye verici feryadlar ve yanlış haberler ile efkâr-ı umumiyeyi bulandırmağa çalıştılar. Hakikatı, evham ve garaz bulutları ile örtmek istediler. Siyaset, tarikat ve cemiyet gibi hususlarda ithama yeltendiler. Bunlara karşı Üstad Hazretlerinin Risale ve mektuplarında yazdığı bazı mes'eleleri ibraz ederek Onun lekeden âri ve şüpheden uzak, evham ve hayalâttan müberra mânevî çehresinin bir küçük aynasını göstermek lüzumu hâsıl oldu.» (Önsöz S. III)

Eserin esas itibariyle üç tenkide ve isnada cevap mahiyeti taşıdığı görülmektedir.

1 — Siyaset
2 — Tarikat
3 — Cemiyet...

a) Ezcümle 8,9. ncu sahifelerde şöyle deniliyor: «Ben ihtiyar oluyorum. Bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise, bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor... İşte böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikeli siyaset oyuncaklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günâhlarına kefaret aramağa mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı akıldır, ne kadar hilâf-ı hikmettir, ne derece bir divaneliktir, divaneler de anlayabilirler.» Bu satırlarda Nurculuğun siyaset dışı olduğu savunulmaktadır.

Yine siyaset isnadının reddi zımnında (S. 24) şöyle denilmektedir: «Elhamdülillah siyasetten tecerrüd sebebiyle, Kur'anın elmas gibi hakikatlarını propaganda-i siyaset ittihamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim... Halbuki Risale-i Nur, hayat-ı içtimaîyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzu ve hedefi; dinin en has ve en yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azîmesinden bahseder.» (S. 34)

b) Tarikat iddiası çeşitli ifadelerle reddedilmektedir: «Zaman tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır» (S. 39) «Elinizdeki bütün kitaplarım şahittirler ki, ben hakaik-ı imaniye ile meşgulüm. Hem müteaddit risalelerde yazmışım ki: Tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız cennete giden pekçok, fakat imansız cennete girecek yok... On senedir Isparta Vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın bana: «Tarikat dersi vermiş desin» (S. 41)

Bir-iki misal vermekle iktifa ettiğimiz bu ve benzeri ifadelere eserin birçok yerlerinde rastlanmaktadır.

c) Cemiyet iddiası hakkında şöyle denilmektedir. «Saniyen: Mes'elemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve İspartanın yüzde doksandokuz adamlariyle uhuvvetimiz var. Halbuki cemiyet ise; ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı doksandokuz adam cemiyet olmaz.» (S. 124).

Eserde bu üç esaslı nokta cevaplandırılırken nakledilen parçalarda zaman zaman başka mes'elelere de temas edilmektedir. Meselâ, Altıncı Mes'ele başlığı altında ırkçılığın zararlı olduğunu, cemiyetin böyle ideoloji üzerine kurulmasının tehlikeli olduğuna işâret edilmektedir. Bu görüş aşağıdaki satırlarda ifadesini bulmaktadır: «Menfi milliyette ve unsuriyet fikrinde ifrat edenlere deriz ki: Evvelâ; şu dünya yüzü, hususan şu memleketimiz eski zamandan beri çok muhaceretlere ve tebeddülâta maruz olmakla beraber Merkez-i Hükümet-i İslâmiye bu vatanda teşkil olduktan sonra, akvam-ı saireden pervane gibi çokları içine atılıp tavattun etmişler... Öyle ise hakiki unsuriyet fikrine, hareketi ve cemiyeti bina etmek, mânasız ve hem pek zararlıdır.» (S. 54) Bundan sonra (dil, din bir ise millet birdir) esası ele alınmakta ve «Madem öyledir, hakikî unsuriyete (saf kanlık, arı ırkçılık demek isteniyor) değil; belki dil, din, vatan münasebatına bakılacak. Eğer üçü bir ise zaten kuvvetli bir millet; eğer biri noksan olursa tekrar milliyet dairesine dahildir.» denilmektedir. (S. 55)

Aynı sahifede yirmi-otuz milyonluk Osmanlı Devletinin büyük Avrupa devletlerine karşı durabilmesini sağlayan fikrin Kur'andan gelen «Ölürsem şehid, öldürürsem gazi» fikrinin esas rolü oynadığı ifade edilmektedir.

76-77 ve ondan sonraki birkaç sahifede Said Nursi'nin 31 Mart vak'ası ve Divan-ı Harb-i Örfide verdiği ifade ile verilen beraet kararı yer almaktadır. Bu yazıdan kendisinin 31 Mart vak'asının müşevviki değil, bastırıcısı olduğu ve buna binaen serbest bırakıldığı görülmektedir.

Eserin 100. sahifesinde (Dinde reformculara Bediüzzamanın Cevabı) başlıklı bir yazı vardır. Birkaç sahifeyi daha kapsıyan bu bölümde ahkâmda içtihad yapmak bakımından Müslümanlıkla Hıristiyanlığın bir mukayesesi yapılmaktadır. Müslümanlıkta ahkâmın Kur'an-ı Kerim ile Hazret-i Peygamber Aleyhisselâm tarafından tesbit edildiği, Hıristiyanlıkta ise mes'elenin tamamen aksine olup Hazret-i İsa'dan (A. S.) sonra havariyyun vesair ruhani reisler tarafından tesbit edil-

diği belirtilmekte ve bunun için Müslümanlıkta esas prensiplere aykırı bir içtihadda bulunmak imkânı olmadığı bildirilmektedir.

İslâmi mezheplerdeki ihtilâfın esas prensiplerin ışığı altında olup onların tefsirindeki görüş ayrılığından ileri geldiği savunulmaktadır. BUNLAR DİNİ VE İLMİ MES'ELELERDİR. BİZ BU MES'ELELERİ İNCELEYEN BU SAHİFELERDE BİR SUÇ UNSURUNA RASTLAMADIK.

BU BÜNYESİ İLE ESER BİR CEREYANIN PROPAGANDASINI DEĞİL, YAPILAN TENKİD VE İTİRAZLARA KARŞI MÜDAFAASINI VE NETİCEDE KANUNİ BİR SUÇ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN İSNADLARIN MEVCUT OLMADIĞINI İSBAT ETMEĞİ İSTİHDAF ETMEKTEDİR. BU İTİBARLA ESERDE MÜNFERİD OLARAK BİR SUÇ UNSURUNA RASTLANMADIĞI GİBİ, BİR BÜTÜN OLARAK DA ELE ALINDIĞI ZAMAN T.C.K. NUN 163. MADDESİNE AYKIRI OLMADIĞI GÖRÜLMEKTEDİR.

2 — ADALET MÜLKÜN TEMELİDİR

Bu kitap bir mahkeme kararıdır. Hâkim Abdülmecid Belli tarafından verilmiştir. Sonradan 1964'de İstanbulda kitap halinde basılmış 212 sahifeden ibarettir. Oldukça uzun bir gerekçesi vardır, kaynaklar gösterilerek ilmi mukayeselere yer verilmiştir. Bununla beraber bir hâkimin vazifesi başında vermiş olduğu bir kararı verirken, içtihad hürriyeti esasına dayanarak verdiği bellidir. Bu bakımdan esbab-ı mücibesinin uzunluğu veya kısalığı hakkında birşey söylenemez kanaatindeyiz. MUHTEVİYATI İTİBARİYLE BU ESERDE T.C.K. NUN 163. MADDESİNİ İHLÂL EDEN BİR UNSURA DA RASTLANMAMIŞTIR.

3 — KÜÇÜK SÖZLER

Risale-i Nur Külliyatından olup 88 sahifelik bir kitaptır. 1963 tarihinde İstanbulda basılmıştır. 21 söz ve bir hâtimeden ibarettir. Her söz bir âyet ile başlamaktadır. Âyetler Kur'an harfleri ile yazılıdır. İman, ibadet ve ahlâk ile ilgili

Âyet-i Kerimeler seçilmiş ve bunların açıklamaları yapılmıştır. BU ESERDE T.C.K. NUN 163. MADDESİNE AYKIRI BİR HUSUS YOKTUR.

4 — HİLÂL MECMUASI

Aylık bir mecmuadır. 24 sahifeden ibarettir. Ankarada Şark Matbaasında basılmıştır. Bu 46 nolu sayısında çeşitli konular yer almaktadır. Baş tarafında ölümünün 900. yıldönümü münasebetiyle büyük Türk Hukukçusu Şems-ül Eimme Serahsi'ye dair bir makale vardır. Diğer makalelerde de daha fazla dinî ve ahlâkî konular işlenmektedir. MUHTEVİYATINDA SUÇ UNSURUNA RASTLANMAMIŞTIR.

5 — İSMAİLİN KURTULUŞU

Seyyid Kutup ile Abdülhamid Cûde Es'sehar tarafından yazılmış ve Mustafa Runyun tarafından Türkçeye tercüme edilmiştir. Büyük Kervan Matbaasında 1964 senesinde basılmıştır 16 sahifelik İbrahim, İshak değil de, Hazret-i İsmailin pek meşhur olan hikâyesini anlatmaktadır. MUHTEVİYATINDA SUÇ UNSURU YOKTUR.

6 — LEM'ALAR

Said Nursî'nin eseridir. 1959'da Ankarada basılmıştır. 428 sahifeden ibarettir. 271-285 sahifeleri Arap harfleri ile ve Arap dili ile yazılmıştır. Bu bakımdan suç teşkil etmemektedir. Kitap bir takım lem'alara ayrılmıştır. Her bölümün başında bir Âyet-i Kerime vardır. Bu âyetlerin izahı yapılırken çeşitli bazı konulara da temas edilmektedir.

1 nci Lem'ada Yunus Peygamberin duasından ibaret olan âyet üzerinde durulmaktadır. Bu Âyet-i Celilede insanın her türlü ümitsizliğe maruz kaldığı zamanda yegâne müracaat edilecek zatın Allah olduğu ve insanın son tesellisini ancak Allah'da bulacağı üzerinde duruluyor. Allaha dayandıktan sonra insanın yaptığı günâhlar üzerinde durması ve fiil ve hareketlerinin bir muhasebesini yapması gerektiği bildiriliyor.

2 nci Lem'ada Eyüb Peygamberin sabrı ile ilgili mes'ele ele alınmıştır. Yine bahis Eyüb Peygamberin dilinden yapılmış olan münacâtı ifade eden Âyet-i Celileyi söz konusu ediyor. Böylece eser Lem'alara, nüktelere ve noktalara ayrılmış olduğu halde esas itibariyle iman ve ahlâkı ilgilendiren mes'eleleri işlemektedir. Bu arada muarızlarının tenkidlerini bazı sual ve bunlara verilen cevaplara da yer verilmiştir. Bu sual ve cevap kısımlarından aşağıda bir-iki misal vermek icap ediyor. «Şahsıma ve Risale-i Nura aid mühim bir sual: Çoklar tarafından deniliyor ki: Sen ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın halde nedendir ki her fırsatta onlar senin âhiretine karışıyorlar. Halbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târik-id dünya ve münzevilere karışmıyor? Elcevap: Yeni Said'in bu suale karşı cevabı sükûttur. Yeni Said, benim cevabımı Kader-i İlâhî versin der. Bununla beraber mecburiyetle, emaneten istiare ettiği Eski Said'in kafası diyor ki: Bu suale cevap verecek İsparta Vilâyetinin hükûmetidir ve şu vilâyetin milletidir... Amma, şu vilâyetin milleti, umumiyetle benden ziyade beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki: Bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i imaniyyesine ve saadet-i hayatiyesine bilfiil ve maddeten te'sirini gösteren yüzer risalelerle çalıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârane tereşşuhat-ı siyasiye ve dünyeviye görülmediği...» (S. 158-159)

Bundan sonraki (S. 106) da ikinci bir sualin cevabına temas edilmektedir. Sualin hülâsası şudur: «Sen niye dünya ehline küsüyorsun. Bizim kanuni mevzuatımız vardır. Hürriyet asrında eşitlik esası üzerine tahakkümü kaldırmak gibi kanun-u esasimiz hükmüne geçmiştir. Geniş halk kitlelerinin zaferi ile terekküp eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları bizim daha ziyade işimize yaradığı için o sosyalizm düsturlarını kabul ettiğimiz halde senin vaziyetin bize ağır geliyor.» Cevap: «Yeni bir çığır kâinattaki fıtrî kanuna aykırı olursa

hayra muvaffak olamaz, şer ve tahrip yoluna sapar, mutl[ak] eşitlik ancak beşeriyetin yaradılışındaki esas hikmeti ort[a]dan kaldırmakla tatbik edilebilir. Evet ben neseben ve h[a]yatça avam tabakasındanım. Ve meşreben ve fikren müsav[at]ı hukuk mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkaten ve İsl[â]miyetten gelen sırr-ı adalet ile burjuva denilen tabaka-i h[a]vasın istibdat ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhal[e]fetle çalışanlardanım.»

Kısmen sadeleştirilerek naklettiğimiz bu satırlarda aç[ık]tır ki müellif, «bolşevik» tabir ettiği komünistler tarafınd[an] serdedilmiş olan itiraza cevap vermektedir. Bu SAHİFELE[R]DE DEVLETİN TEMEL NİZAMLARINA AYKIRI BİR HU[S]SUS MEVCUT DEĞİLDİR. SÖYLEMEĞE LÜZUM YO[K]TUR Kİ, DEVLETİN TEMEL NİZAMI «BOLŞEVİKLİK» DE[Ğ]GİLDİR.

164. sahifede İngiliz yüksek ilim meclisinin Meşihat-ı İs[lâ]lâmiyeden sorduğu altı sual mes'elesine temas edilmekte [ve] müellifin kendisinde enaniyetin mevcut olup olmadığının bi[r] muhasebesini yaptığı görülmektedir.

184-192. sahifelerinde kadınların açık saçıklığı mes'ele[si] ele alınmıştır. Sıcak memleketlerle soğuk memleketlerdeki i[n]sanların, şehirlilerle köylülerin bir mukayesesi yapılmış [ve] bütün bu hususlar nazar-ı itibara alınarak açık saçıklığın ce[m]miyet bünyesinde açtığı ve açması muhtemel olan ahlâki ra[h]nelere işaret edilmiştir. Açık saçıklığın (Mini etek) modas[ı]na kadar aşırı bir hâl aldığı günümüzde ahlâki ve içtimai za[]rarlarını düşünmeyen bir düşünür düşünmek mümkün değil[]dir. Devletin kanunlarında açık saçıklığı derpiş ve terviç ede[n] bir madde bulunmadığından BU SAHİFELERDE SUÇ UN[]SURU MEVCUT OLDUĞUNU DÜŞÜNMEK PEK TABİİ Kİ YERSİZDİR. ESERDE, SİYASETTEN UZAK KALMAK, Dİ[]NİN ANCAK İMAN, AHLAK VE SAADET-İ EBEDİYE E[]SASLARI ÜZERİNDE DURMAK GİBİ ESAS GAYENİN SIRASI GELDİKÇE SARİH OLARAK BELİRTİLMİŞ OLMA[]SI, DEVLETİN TEMEL NİZAMLARINA KARŞI KOYMAK GİBİ BİR HAREKET VE NİYETİN MEVCUT OLMADIĞINI GÖSTERMEKTEDİR. BU UNSURLARIN IŞIĞI ALTINDA ESERDE SUÇ UNSURU BULUNMADIĞI KANAATINA VARILMIŞTIR.

7 — HİZMET REHBERİ

Müellifi Said Nursi'dir. İstanbulda 1960 da basılmıştır. 112 sahifeden ibarettir. Müellifin, Kur'an Şakirdleri diye isimlendirdiği talebelerine ahlâki nasihatlar ihtiva etmektedir.

«Ey kardeşlerim, sizler biliyorsunuz ki; bizim mesleğimizde, benlik, enaniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz... Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz diye size darılıyorum...» (S. 7)

Bu satırlarla başlıyan eserin sahifeleri çeşitli ahlâki nasihat ve tavsiyelerle doludur.

«Ey nefis, eğer takva ve amel-i salih ile Hâlikını razı etti isen, halkın rızasını tahsile lüzum yoktur.» (S. 20)

Büyüklüğün şanı: Tevazu ve mahviyettir, tekebbür ve tahakküm değildir... Evvelâ hem o zat, hem sizler biliniz ki: Ben Risale-i Nur'un hizmetkârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. Risale-i Nur ise, Arş-ı Âzama bağlı olan Kur'an-ı Azimüşşan ile bağlanmış bir hakiki tefsirdir. Benim şahsımdaki kusurat ona sirayet etmez.» (S. 21)

«Yol ikidir. Ya sükût etmektir Çünki söylenilen her sözün doğru olması lâzımdır. Veya sıdktır. Çünkü İslâmiyetin esası sıdktır.» (S. 30)

«Hem Kur'an bizi siyasetten şiddetle men etmiş. Evet Risale-i Nur'un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatları gayet kat'i ve en mütemerrid zındık feylesofları dahi imana getiren kuvvetli bürhanlarla Kur'ana hizmet etmektir. Onun için, Risale-i Nuru hiçbir şeye âlet edemeyiz.» (S. 68)

Yukarıda verdiğimiz misaller kitabın muhtevası, mevzu ve gayesini göstermek bakımından kâfidir.

Sahife 72 de bir «Şeriat-i Garra-i Ahmediye» tabiri geçmektedir. Şeriat kelimesinin herhangi bir suretle zikredilmesi ille de devlet nizamını Şeriat esasları üzerine kurmak gibi bir mânâ ifade etmez. Yahut (So...) yu görüpte arkasından (....sis) kısmına bakmadan «sosyalizm»i anlar gibi her şeriat kelimesinde böyle bir mânâ çıkarmak zaruret-i akliyye ve mantıkıyesi yoktur. Bu kelimenin kullanıldığı satırlar aynen şöyledir: «Şeriat-ı Garra-yı Ahmediye Aleyhissalâtü Vesselâmın hakaikına, ruhuna nüfuz etmenin en kısa, en hatarsız en zevkli tariki Risale-i Nura intisapladır.» Açıktır ki bu ifadede devlet temel nizamları mes'elesinin gölgesi bile mevcut değildir. Ancak Nur Risalelerinin methedildiği bir gerçektir. Fakat bizce bir müellifin risalelerini methetmesi şahsına ait bir mes'eledir. Bunun herhangi bir kanunu ilgilendiren bir tarafı yoktur. BU SURETLE ESERDE SUÇ UNSURUNA RASTLANAMAMIŞTIR.

8 — ESKİ SAİD'İN 45 SENE EVVEL AŞAİRİN SUALLERİNE VERDİĞİ CEVAPLAR. (el yazması)

Bu başlığı taşıyan mevzular 96 sahifeden ibarettir. Doğrudan doğruya el ile yazılmış olup teksir mahsulü olmadığı tesbit edilmiştir. Başlığında ifade edildiğinden başka müellifin mahkemelerdeki müdafaalarından kısaca bazı parçalar ve diğer risalelerden iktibas edilmiş kısımları muhtevidir. KANUNEN YASAK OLAN BİR ŞEYİN PROPAGANDASI MAHİYETİNİ TAŞIMAMAKTADIR. Bir kısım yazıları Cumhuriyetten evvelki devre ait olduğu görülmüştür. Bir sahifesinde şöyle deniliyor:

«Eserlerimde daima dediğim budur: Hiçbir siyasetle alâkamız yoktur. Biz imanımızı kurtarmağa çalışıyoruz. Umum ehl-i iman dahil oldukları üçyüz milyondan ziyade efradı bulunan mukaddes cemaat-ı İslâmiyeden başka mabeynimizde birşey yoktur.» (S. 93)

Diğer bir yerinde: «Hedefimiz evvelâ kendimizi sonra

su-i te'sir yapmamak şartiyle milletimizi idam-ı ebediden ve haps-i münferidden ve komünizm ve anarşillikten ve serserilikten muhafaza ile vatan ve millete hayırlı ve nafi' halim ve selim, doğru ve dürüst ve çalışkan insanlar haline getirmektir.» (S. 95)

Eserin bir tek kişi tarafından elle birtek nüsha olarak yazılmış olup, teksir mahiyetinde olmadığı göz önünde bulundurularak propaganda unsurlarının mevcut olmadığı ve ZATEN YUKARIDAKİ VERDİĞİMİZ ÖRNEKLERDEN DE GÖRÜLDÜĞÜ GİBİ 163. MADDEYE AYKIRI BİR SUÇ UNSURUNU DA İHTİVA ETMEMEKTEDİR.

9 — HAREKET DERGİLERİ

Bu derginin 8-9-13-14. sayıları mevcuttur. Dergi Erzurumda Mustafa Polat tarafından çıkarılmıştır. Çeşitli konulara ait yazılar vardır. Dini konularda yazılar ve manzumelere de yer verilmiştir Nurcularla ilgili beraet kararları ve bazı bilirkişi raporları hakkında mukayeseli malûmat verilmektedir. Muhteviyat itibariyle Nurculuğun propagandasından ziyade gerçek mahiyetini ve hasımları tarafından yapılan tenkid ve itirazların varid olmadığını göstermeğe çalışan yazılara da rastlanmıştır. BU GİBİ YAZILARIN TETKİKİ NETİCESİNDE BİR SUÇ UNSURU MEVCUT OLMADIĞI KANAATINA VARILMIŞTIR.

10 — ZÜLFİKAR DERGİSİ

Haftalık dinî, ahlâkî ve içtimaî bir gazetedir. İzmirde neşredilmiştir. 1-4-7 ve 8 sayılı nüshaları mevcuttur. Nurculukla ilgili haber ve yazılar varsa da BUNLARIN İÇİNDE SUÇ UNSURU TEŞKİL EDECEK MAHİYETTE BİR ŞEY BULUNMADIĞI KANAATINA VARILMIŞTIR.

11 — NUR DERGİSİ

Konya'da Mustafa Kırıkçı tarafından çıkarılan bir mecmuadır. Nur risalelerinden iktibas edilmiş PARÇALARDA SUÇ UNSURUNA RASTLANAMAMIŞTIR.

12 — DOSYA ARASINDA BİR TEBRİK KARTINA RASTLANMIŞTIR. BUNDA DA BİR SUÇ UNSURU GÖRÜLMEMİŞTİR.

Her madde altında teker teker belirtilmiş olan kanaatimiz hürmetle ve OY BİRLİĞİ İLE takdim olunur. 25 Temmuz 1967

BİLİRKİŞİ HEY'ETİ

Prof. A. Selçuk Özçelik
Anayasa Hukuku Profesörü
ve İst. Y. İsl. Enst. Öğretmeni

Ali Özek
İst. Y. İs. Enst. Öğretmeni

Av. Bekir Sadak
İst. Y. İsl. Enst. Öğretmeni

Özü : Bilirkişi Raporu

Dosya No: 1966 399 Tâlimat

Mersin Ağır Ceza Mahkemesine Gönderilmek Üzere İkinci Ağır Ceza Mahkemesine

A N K A R A

1 — Bilirkişiye verilen görev :

Mersin Ağır Ceza Mahkemesinin 17/11/966 tarih ve 1966/293 sayılı talimat yazısı gereğince, mevkuf maznun Nazım Macit'in söylediği iddia olunan sözlerde suç teşkil edecek propaganda halinin bulunup bulunmadığının incelenerek neticenin bir rapor halinde bildirilmesidir.

2 — İddianamede maznuna isnad edilen suç :

Bir Nurculuk tahkikatı dolayısiyle ve merak sâikiyle bulunduğu adliye koridorunda herkesin huzurunda Nurculuk propagandası yapmak.

3 — Savcılıkca maznun için taleb edilen ceza:

Şehadet ve evrak münderecatına göre hareketine uyan T.C.K. 163/4 maddesine göre tecziyesi.

Dosya üzerinde ve bu konuda yaptığımız incelemeyi ve ulaştığımız neticeyi sunuyoruz.

4 — Dinî ve ilmî yönden nurculuk:

«Nurculuk» adı verilen cereyanın kurucusu olarak Said Kürdi Bitlis'in Nurs köyünde doğması sebebiyle, soyadı kanunundan sonra «Nursi» soyadını benimsemiş ve Said Nursi adını almıştır. Bu şahıs tarafından yazıldığı veya yazdırdığı söylenen kitaplara, «Nur Risaleleri» adı, bu Kitapları okuyan ve bunların bir nevi Kur'an tefsiri olduğuna inanan Said Nursiyi beğenerek takdir eden, onu dini ilimlerde büyük

bir üstad ve mürşit kabul eden ve Hak yolunda yürüdüğüne inanan kimselere de, «Nurcu» adı verilmektedir.

Bu kitaplar genel olarak, İman, islâm ve ahlâkla ilgili konularda çok defa Kur'an âyetlerinden ve bazan hadislerden faydalanarak kaleme alınan eserlerdir. Bu kanaat: maznunun müdafaasına ilişik olarak sunulduğu Nurculukla ilgili mahkeme kararlarını ihtiva eden 480 sayfalık kitabdaki birçok bilirkişi raporlarında ve Diyanet İşleri Başkanlığı müşavere ve Dini Eserleri inceleme kurulunca yakın yıllara kadar verilen müteaddit kararlarda belirtilmiştir. Fakat, «Nurculuğun, lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak amacını güden, siyasî yönlü dinî bir cereyan olduğu» kanaatına varılan bilirkişi raporları ve bu kanaatı isbat için kaleme alınan eser ve broşürler de vardır. Kanaatımıza göre; «Nur Risaleleri» adı altında zikredilen eserler arasında, Said Nursî tarafından cumhuriyetten önce yazılan bazı kitablar ile cumhuriyetin ilk yıllarında neşrettiği iddia edilen bu makalelerde bu günkü kanunlarımız muvacehesinde suç teşkil edecek ifade ve fikirler vardır. Bu gibi, çok eski senelerde yazılan eserlerle iman, ahlâk ve islâmi konularda dinî hizmet gayesiyle daha sonraları yazılan eserleri karıştırmamak doğru olur. Nurculuk ve Nur Risaleleri hakkında lehte ve aleyhte çok şeyler yazılmıştır. Bu kitabları ve yazılan yazıları değerlendirmekte ölçülü olmak yerinde olur. Bu münasebetle belirtelim ki, Nurculuk ve Nur risaleleri hakkında verilen bazı mahkeme kararlarında hattâ yargıtay ceza genel kurulunca oy çokluğu ile alınan 20 9 965 E.234 D-I K. 313 de, kaynak olarak kabul edilip hükümler çıkarılan ve Diyanet İşleri Başkanlığı 1964 yayınları arasında yer alan «Nurculuk hakkında» adlı küçük risale, bu konuda Diyanet İşleri Başkanlığı görüşünü temsilde yetkili tek ilmi merci olan Müşavere Kurulunun tedkik ve tasdikinden geçmemiştir. Hatta bu risalenin kimin tarafından kaleme alındığı da belirtilmemiştir. Yine kaynak olarak gösterilen ve eski Şeyhül-İslâmlardan Mustafa Sabri efendiye isnad edilen «Tuhfetür reddiye ala mez-

hebi Said-ül Kürdiye» adlı risalenin, adı geçene aid olmadığı ve yazarının meçhul olduğu, sorulan bir sual üzerine Din işleri yüksek kuruluna tesbit edilmiştir. «24/10/1966 K: 271 1/3/967 tarihli Yeni İstiklâl gazetesi» Bu sebeble Nur Risaleleri adı altında neşredilen kitab ve risalelerin hepsi hakkında ayni hükmü vermek dini ve ilmi gerçeklere uymaz. Dolayısiyle, gayenin lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak ve tamamen şeriât esaslarına dayanan bir devlet tesis eylemek olduğu iddiası kesin delillerle sabit değildir.

5 — Kanun ölçülerinin olaya uygulanması:

Maznunun hakkındaki kamu dâvası adliye koridorunda "Nurculuk propagandası yaptığı" ve sarfettiği sözlerin T. C. K. nun 163/4 de uygun olduğu iddiasiyle açılmıştır. Bu sebeple, maznunun sarfettiği sözlerin şehadet ve müdafaaya dayanarak tahlili ve bu fiilin T. C.K. nun 163/4 de girip girmediğinin tesbiti gerekmektedir.

Maznunun ifade ve müdafaasına göre:

Gördüğü bir kalabalık üzerine merak ederek, mahkeme koridoruna geldiği, Nurculuk aleyhine konuşan birisine Nurculuğun ne olduğunu sorduğu, ayni sual kendisine sorulunca suale cevap şeklinde konuştuğu, ve konuşması esnasında "Nurculuk hakkında gazetelerde çıkan makaleleri okudum. Ben İstanbul'da çıkan Yeni İstiklâl gazetesine aboneyim. Oradaki Bekir Berk adındaki avukatın makalelerini okumuştum. Bu makalelerde Nurculuğun kanuna aykırı olmadığı ve birçok mahkemelerin bu hususta karar vermiş olduğu söyleniyordu. Ben de bunlardan bahsederek, ben de Nurculuğun kanuna aykırı olmadığı kanaatındayım dedim. Eğer böyle olsa idi birçok mahkemeler bu hususta suçlu gösterilen şahıslar hakkında beraet kararları vermezlerdi" dediği; konuştuğu şahsın "İbadetin camide olması lâzım" demesi üzerine "İslâmiyette ibadet yalnız camide olmaz, her yerde olur" diye cevap verdiği "24/8/966 tarihli mahkeme zaptı", polis ve

savcı tarafından alınan ifadelerinde de ayni mânada sözler sarfettiği ve "...Nurculuk suç ise, Türk adliyeleri bu güne kadar 300'e yakın beraet kararları almazdı. Nurculuğun Kur'ana ve hadîs-i şeriflere müstenid olduğuna dair Diyanet İşleri Müşavere hey'etinin raporları var" diyerek kendini müdafaa ettiği anlaşılmıştır.

Şehadetlere göre ise maznun Nazım Macit'in:

"Nurculuğun suç olmadığını, Risale-i Nur okumasında mahzur olmadığını, bu hususta birçok mahkeme kararları bulunduğunu, Diyanet İşleri Müşavere Hey'etinin de kararı bulunduğunu..." Şahitlerden Kadir Altın'ın sorusuna cevap olarak söylediği anlaşılmıştır. Şahitlerden yalnız Remzi Güvenoğlu, maznunun Said Nursî'nin iyi adam olduğunu ve Nurculuğun Hak yolu olduğunu, doğru yola götürdüğünü ve Said Nursîyi tanımayan dinsiz olur dediğini iddia etmiştir. Diğer şahitler maznunun bu sözleri söylediğini iddia etmemişlerdir. Şahitlerden Cenap Mutluay maznunun "... Said Nursî'nin iyi bir adam olduğunu" söylediğini belirtmiştir.

Şahitlerin münferit olan şehadetleri dışındaki müşterek ifadelere ve maznunun ifadesine göre; Maznun Nurcu olduğunu iddia ve ilân etmemiştir. "Said Nursî'yi tanımayan dinsiz olur" iddiasında bulunmamıştır. Fakat Nurculuğa karşı sempatisi olduğu anlaşılmaktadır.

Yukarıda tesbit edilen maznunun sözlerinde T. C.K. nun 163/4'de kastedilen ve suç teşkil eden propagandanın bulunabilmesi ve mezkûr maddenin tatbik edilebilmesi için: Temyiz mahkemesince de belirtildiği üzere:

a — Sanığın läikliğe aykırı olarak devletin içtimaî veya siyasi veya iktisadi veya hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak maksadiyle dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek,

b — Veyahut läikliğe aykırı olarak siyasi menfaat veya şahsi nüfuz te'min veya te'sis etmek maksadiyle dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes şeyleri âlet ederek propaganda

ve telkinde bulunduğunun sübutu lâzım gelmesine göre, bu unsurlardan herbirinin ayrı ayrı ve ne mahiyetteki delillerle tahakkuk ettiğine, ve sorulan bir husus hakkında verilen cevabın propaganda veya telkin maksadına matuf olduğu ve ne suretle anlaşıldığının,, ayrı ayrı müstenidatı ile tahlil ve izahı lâzımgeldiği... "Y. 1. Ceza D. 5 3 1952 tarih ve E. 552 - 489" hususunun tesbiti gerekir.

Bir suçun tekevvünü için kasıt esas olduğuna göre, merak sâikasiyle adliyeye gelen bir inşaat malzemesi imalâtcısının, sorulan bir suale cevap olarak söylediği anlaşılan yukarıdaki sözleri, 163/4'de belirtilen şahsî nüfuz te'mini maksadı ile yapılan bir propaganda mahiyetinde görülmemiştir. Maznunun kültürel durumuna, konuştuğu yere ve konuşma sebebine bakılınca, kanunda belirtilen maksatlardan biri ile hareket ederek adliyeye geldiği ve yukarıda "a ve b" bentlerinde kaydedilen gaye ve maksadı te'min zımnında lâikliğe aykırı mahiyette propaganda yaptığı, dolayısiyle 163/4'de kastedilen suçu işlediği kanaatına varılabilecek şekilde kesin ve açık deliller görülememiştir.

Yukarıdaki ilmî ve kanunî dayanaklar muvacehesinde maznun Nazım Macit'in kanunda tasrih edilen söz konusu suçu işlememiş olduğu kanaatına varılmıştır. 13/3 1967

Bilirkişi

Dr. Mehmed Hatipoğlu
İlâhiyat Fakültesi Hadis
Kürsüsü Asistanı

Bilirkişi

Dr. Ali Arslan Aydın
Diyanet İşleri Başkanlığı din
İşleri Yüksek Kurulu Üyesi,
Konya Yüksek İslâm Enstitüsü
İlm-i Kelâm Hocası

Dosya No: 1967/61 Tal.

İSTANBUL 2. Cİ SORGU HAKİMLİĞİNE

Diyarbakır Sorgu Hâkimliğinin 1966 130 sayı ve 2. 3/1967 tarihli tâlimatına atfen sanık Astsubay Başçavuş İlhân Yüce'-nin elinde ve evinde tutulan kitap ve eserlerin Nurculukla ilgili eserler olup olmadığı ve bu eserlerin elinde ve evinde bulundurulan kimselerin Nurculukla iştigal eden kimselerden olup, olmadığı ve bu gibi eserlerle meşgul olanların lâikliğe aykırı harekette bulunup bulunmadıkları hususunda bilirkişi sıfatiyle mütalâamızın tesbiti istendiğinden gerekli incelemeler yapıldı.

Said Nursînin eserleri ile ilgili olan kitaplara ait liste ise aşağıda gösterilmiştir:

1 — «Türk Hâkiminin Risale-i Nur Ve Bediüzzaman Hakkında Verdiği Kararlar ve Ehl-i Vukuf Raporları» adını taşıyan Avukat Bekir Berk tarafından yapılmış derleme. Bu derlemede, çeşitli mahkeme kararları yer almıştır. Bu kararlar Said Nursî tarafından yazılan eserlerin suç teşkil etmediğini belirten kararlardandır.

2 — Said Nursî tarafından kaleme alınmış bulunan «HANIMLAR REHBERİ» başlıklı kitap. Bu kitap 1959 senesinde İstanbul'da bastırılmıştır. Ve kadınlara ait dinî telkinleri ihtiva etmektedir.

3 — Yirmi yapraktan ibaret ve Said Nursî tarafından yazılmış «Yirmi İkinci Sözün İkinci Makamı» başlığını taşıyan yazılar.

4 — «Adalet Mülkün Temelidir» başlığını taşıyan 1964 yılında Bedir Yayınevi tarafından yayınlanmış kitap. Bu kitapta Maraş Birinci Sulh Ceza Mahkemesi Hâkimi Abdülmecid Belli tarafından verilmiş bir karar. Bu kararda Nurculuğun suç teşkil etmediği sayfalarla izah edilmektedir.

5 — Üzerinde Allah, Muhammed ve diğer Hulefa-yı Raşi-

dînin isimleri yer almış ve Türkçe yazılar Eski harflerle bas-
tırılmış bulunması dolayısiyle 322 sayılı kanuna muhalif olan
bu muhtevanın da Said Nursînin sözlerini ihtiva eden tebrik
niteliğindeki kart-postal.

6 — Dinî mahiyette ve ayni zamanda Risale-i Nur okuyup,
hizmet edip neşretmek lâzım geldiğini ifade eden bir yazıyı muh-
tevi, üzerinde Devlet Demiryolları yazılı cep defteri. Bu defte-
rin münacât yazılı başlık yazısında Risale-i Nurları yazma-
nın, onunla meşgul olmanın faziletlerini izah etmektedir.

7 — Yine ikinci bir defterde eski harflerle Said Nursînin
bir eseri istinsah edilmiştir.

8 — «Hilâl ve İrşad, Hareket, Uhuvvet, Zülfikar» başlıklı
muhtelif gazete ve nüshaları. Bu gazete nüshalarında Nurcu-
lukla ilgili yazılar vardır.

Yukarıda 6. No da gösterdiğimiz defterde yazılı ibareler
müstesna.. sanığın; sırf bu eserlerin ve gazetelerin evlerinde
bulunması, dolayısiyle, Nurculukla iştigal eden bir kimse olduğu
hakkında hüküm verilmesi mümkün olamaz. Hele bu gibi eser-
leri evinde bulunduran kimsenin sırf bu sebeble lâikliğe aykırı
harekette bulundukları da beyan edilemez. Said Nursînin kitap-
ları arasında bir doktrin niteliği dışında mahiyet gösteren ve
sırf dini, ahlakî telkinleri ihtiva edenleri vardır. Bunları her
Müslüman müdakkik kişi okuyabilir. Bunları sırf okuyabilme-
si ve elde bulundurulması dolayısiyle bir kişinin Nurculuk faa-
liyetinde bulunduğu söylenemez...

Sanığın ayrıca Nurculukla hiçbir ilgisi olmayan dinî eserleri
de nezdinde bulundurduğu görülmektedir. Bu itibarla netice
olarak bahis konusu eserlerin mevcudiyeti dolayısiyle sanığın
Nurculukla meşgul olan ve bu sebeble lâikliğe aykırı hareket e-
den bir kişi olduğunu söylemeğe imkân yoktur.

Yukarıda belirttiğimiz gibi 6 No. lu işâret ettiğimiz el yazı
defterinin münacât başlıklı kısmında «Bu hayrın hazinesi olan
bu zamanda Risale-i Nur; bana bol bol okumalar, neşr etmeler,
hizmet etmekler rahmetini ver» denildiği gibi; Said Nursî'den
«Üstadımız» diye bahsedilmiştir.

Keza Kâinatın anahtarı olan Risale-i Nurların Kur'anın anahtarı olduğu, ona hizmet edip, okutup onunla meşgul olmak gerektiği açıklanmış ve «Yârabbi!.. bizi Risale-i Nurdan ayırma» denildiği gibi «Risale-i Nura kavuştur, bahar geliyor, bayram yaklaştı.» gibi ibareler de bu yazıda yer almıştır.

Bu yazının el yazısı olup olmadığı tarafımızdan bilinmemektedir. Ayrıca evvelce yazılmış bir yazının istinsahı niteliğinde bulunup bulunmadığı da anlaşılamamaktadır.

Bütün bu meçhuller müvacehesinde tam bir fikir beyanına imkân yok ise de, sırf bu yazının, sanığın Nurculuğa bağlı, ona hizmet etmeğe âmade bir kişi olduğunu gösterdiğini belirtmek isteriz.

Ancak dikkat edilmelidir ki: sanık Risale-i Nurlardan bahsetmektedir. Risale-i Nurlar içinde ise, tamamiyle dini ve ahlaki kısımlar büyük ekseriyettedir.

İmdi tesbiti icab eden şu olur: Sanık Risale-i Nurların dinî ve ahlakî kısımlarına mı bağlıdır, yoksa bir ideoloji olarak Nurculuğa mı bağlıdır. Tetkik olunan kitap ve evraka nazaran bu hususta kesin bir kanaat izharına imkân yoktur.

Keyfiyet saygı ile arz olunur. 13 3 1967

Bilirkişi
Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmezer

Dosya No: 1968/252 Tal.

İSTANBUL 4 ÜNCÜ SORGU HÂKİMLİĞİNE

Diyarbakır Sorgu Yargıçlığının 1967/130 sayılı ve 8.5.1968 tarihli tâlimatına atfen, sanık Seyit Burak'a ait dosyada mevcut bu mektupların, T.C.K. nun 163 ncü maddesini ihlâl eden nitelikte bulunup bulunmadığı hususunda bilirkişi sıfatiyle mütaleamızın tesbiti istenildiğinden gerekli incelemeler yapıldı.

Dosya içinde mevcut, 28.6.1967 tarihli talepnamede mezkûr mektupların Viranşehir'de oturan ve terzilik yapan Mehmet Şerifle yaptığı muhaberede Nurculuk propagandası yapıldığı beyan edilmişti. Dosya muhtevasına nazaran sanık bazı mektuplarla bir ilgisi bulunmadığı ifade edilmektedir. Bununla beraber dosyada mevcut mektupların hepsi okunarak mütaleamız aşağıda kayıt edilmiştir.

1 - 15.2.1967 tarihli mektup: Bu mektupta; ömür sermayesinin pek az olduğu, Risale-i Nuru okudukları, görüşlerini Risale-i Nur'un tamamiyle aydınlattığını söylemektedir. Ayrıca mektubun altına Said Nursiden bir cümle dahi kayıt edilmektedir. İşbu mektup T.C.K. nun 163ncü maddeyi ihlâl eder nitelikte görülmemiştir. Bir kimsenin Risale-i Nuru okuduğunu ve görüşlerinin ona mutabık olduğunu beyan etmesi 163.ncü maddeyi ihlâl etmez. Risale-i Nurların pekçoğu sadece dini ve ahlâki telkinleri ihtiva eder. Bir kimsenin bunları okuduğunu beyan etmesi lâikli kesasslarına aykırı olarak devletin temel nizamlarını dine uydurmak için propaganda anlamında kabul olunamaz.

2 - 16.2.1967 tarihli mektup: Bu mektupta Davut, bir kızla olan münasebetinden bahs etmekte.. Kızın kendisine oruç tutmasını, namaz kılmasını bahs etmekte, Mehmet Eminin Nurculuk namına bir şeyi olmadığını bildirmekte Viranşehirde başka

Nurcu tanımadığını ilâve etmektedir böylece özetlenen mektupta dahi Nurculuk propagandasını ihtiva eden bir şey görülmemiştir,

3 - 1 Şubat 1967 tarihli mektup: Bu mektupta Muhammed Şerif Dursun'a hitab edilmekte, bazı vak'alar anlatılmakta, Said Nursiden "Üstadımız" tarzında bahsedilmektedir. Ayrıca mektubun sonuna bir manzume konulmuştur. İşbu mektupta dahi 163 maddeyi ihlâl eder nitelik görülmemiştir.

4 - 4.7.967 tarihli mektup: Bu mektupta Melihanın Said Nursiye ait olan kitapları okuduğu açıklanmaktadır. Böylece ifade olunan yazıda 163 ncü maddeyi ihlâl eden bir cihet yoktur.

5 - 20. 11. 1966 tarihli mektup: Bu mektupta Mehmet Şerife hitap edilmekte.. "Nur'dan faydalanarak Allahın inayeti ile o nurları etrafa yayacağız. Didik-didik doğransak, her zerremiz nur nur çağıracak." denilmektedir. İşbu mektupta dahi 163 ncü maddeyi ihlâl eden bir cihet görülmemiştir,...

Risale-i Nurlarla Nurculuğu biri birinden ayırmak gerekir. Risale-i Nurlar, pek mühim kısmı itibariyle dini ve ahlaki yazıları ihtiva eden vesikalardır. Bir kimsenin bunları okuması ve bunları başkasına okutması; o Risale-i Nurlar içinde 163 ncü maddeyi ihlâl eden kısımlar bulunmamak kaydiyle, suç teşkil etmez. Nitekim halen Risale-i Nurlardan büyük bir kısmı bastırılmış ve satılmaktadır. Bu sebeble olayda olduğu gibi,bir kimseye Risale-i Nurları okuduğundan bahsetmesi ve bunları, müellifini ta'zim ile anması elbetteki 163 ncü maddeyi ihlâl etmez. Maruz sebeb dolayisiyledirki, inceleme konusu mektuplarda 163 ncü maddeyi ihlâl eden bir cihet görülmemiştir.

Keyfiyet saygıyle arz olunur. 22. 7. 1968

Ord. Prof. S. Dönmezer — Ord. Prof. R. G. Okandan

Prof. Dr. S. Erman

Dosya No. 967/41

İstanbul 4. cü Ağır Ceza Mahkemesine

N. Mustafa Polat adındaki fıkra yazarının «Bir Temelli Belâ» başlığı altında Sabah Gazetesinde neşredilen yazısında görülen asıl maksat ve gaye, «Nurculuğun İslâmiyete aykırı» olduğundan bahseden bir siyaset adamına cevap vermek ve onun bu sözünün gerçeklere uygun olup olmadığını eleştirmekten ibarettir.

Asıl rapor metninin 1 ilâ 2. sahifelerinde beyan edilen: «Nurculuk, Devlet işlerinin din esaslarına göre düzenlenmesi fikridir.» şeklinde umumi, mücerret ve mesnetleri açıkca ve bir bir dermeyan edilmemiş bir kanaati paylaşamamaktayım. Gerçekte «Nurculuğun» kat'i, açık ve seçik, ilmî bir târifini de verememekteyiz. Bundan ayrı, «Nurculuk» şeklinde... hususî bir programa sahip bir teşkilât da bugüne kadar tesbit edilememiştir. Yine bu yolda, ne bir tarîkat ve bir cemiyet ve ne de bir siyasî teşekkül mevcut bulunmaktadır.

Bu fiili durum nazar-ı itibara alındığında: «Nurculuk ne demektir, hangi kriterlerin tatbikiyle bir hareket «Nurculuk» sayılır, diğer bazı hareket ve akımlardan nasıl tefrik edilir ve «Nurculuk propagandası» ne demektir, bütün bunlar halen meçhûlümüz olarak kalmaktadır. Hakikat-i hal bu merkezde bulunmasına rağmen, «Nur talebeleri, şâkirtleri» şeklinde, halen vefat etmiş bulunan Said Nursi adındaki bir zattan bizzat dini bilgiler almış olan veya onun neşredip bıraktığı eserleri «okuyan» bazı kimselerden bahsedebiliriz.

Şurası bilinen bir hakikattır ki din propagandasının suç teşkil edilebilmesi için failinin kanunlarımızın suç saydığı belirli bir gayeye erişmek maksadıyla hareket etmesi icab etmektedir. Yani belirli bir maksat ve gayeyle hareket edilecek ve muayyen bir neticenin doğumu da behemehal açık ve seçik bir surette istenecektir. Bu konuda hususi kasd asıldır.

Kaldı ki diğer yandan bir yazının aynı zamanda bir pro
paganda unsurunu ihtiva ettiğini söylemek için de kolay de
ğildir. Çünkü herhangi bir ideoloji veya fikir veya iman cere
yanı üzerinde duran ve bunu anlatıp izah eden bir muharrir
o ideoloji ile bunun kurucuları, temayülleri, ne oldukları ve
ya ne olmadıkları hususunda müşahedelerini sıralarken aynı
zamanda bu fikir cereyanının leh veya aleyhinde propagan
dasını da, bunu istese de istemese de, kendiliğinden yapmış
olacaktır, bundan kaçınmasına fiilen imkân yoktur. Bu bedi
hi durumdan hareketle, bir eserde propaganda vardır demek
belki mümkündür, ancak bunun tetkik altına alınmış olan ya
da kanunlarımızın suç saydığı bir şekilde mevcudiyetini tesbit
etmek ve söylemek ayrı bir tetkik konusu teşkil edecektir. İş
bu hususta da nazar-ı itibara alınması gereken en mühim
nokta, propagandayı yaptığı söylenen şahsın belirli bir mak
sat ve gaye taşıması ve bu maksat ve gayesinin yani netice
nin doğumu ve istihsalini de muhakkak açık ve seçik bir su
rette istemiş olmasıdır. İşte bu kasd ve doğumu istenen neti
ce, kanunun suç saydığı bir husus ise o propagandanın suç
olduğunu söylemek mümkün olabilecektir.

Bütün bu mülâhazalar muvacehesinde, T.C.K. 163 veya
mevzuatımızın diğer maddelerinde tadâd edilen suç unsurları
nın tetkik altındaki yazıda ne surette tekevvün ettiği göste
rilmeksizin ve hangi cümle ve ibarelerle Devletin temel, hu
kuki, içtimaî, siyasî, iktisadî nizamının devrilmek veya dini esas
lara uydurulmak istendiği belirtilmeksizin, Said Nursinin neş
rettiği risâlelerin methedilmesini ve «Nurculuk» konusunu ele
alıp onun ne olduğunun veya ne olmadığının gösterilmek is
temesini, «Nurculuk propagandası» olarak tavsif ve mücer
ret bunu yapmanın ise T.C.K. 163. maddesini ihlâl ettiğini
söylemek mümkün değildir kanaatindeyim. Keyfiyet saygı
la arzolunur. 7 1 1969.

Doç. Dr. Salih Tuğ
(Avukat)
İslâm Araştırmaları Enstitüsü
Edebiyat Fakültesi
İstanbul Üniversitesi

Dosya No: 1968 349 Tal.

İSTANBUL ÜÇÜNCÜ AĞIRCEZA MAHKEMESİ REİSLİĞİNE

İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 1968 330 sayılı ve 28.10.1968 tarihli talimatına atfen dosya ve eserler üzerinde tetkikat yapılarak sanıkların fiillerinde suç unsurları mevcut olup olmadığı hakkında gerekçeli rapor tanzimi istenmiş bulunduğundan ve diğer bilirkişi Prof. Zeki Velidi Togan ayrıca raporunu vermiş olduğundan, bu kerre iki kişiden mürekkep olan hey'etimiz gerekli tetkikatı icra ile ayrıca raporunu sunmuştur.

Dosya tetkik olunduğunda: Sanıklara isnad edilen suç 9.11.967 günü saat 11.30 sıralarında Torbalı Kazasının Ayrancılar Köyü İlkokulu bahçesinde Atatürkün büstüne insan pisliği sürülmesi üzerine mahalline giden jandarma bölük komutanı vekilinin temin ettiği Said Nursîye ait Küçük Sözler kitabının C. Savcılığına tevdii üzerine el konularak ve yapılan arama sonucu sanıkların evlerinde Said Nursîye ait Risale ve kitapların bulunduğu ve sanıkların Said Nursîye ait eserleri bulundurup bunları okudukları, okumaları için arkadaşlarına verdikleri, okudukları eserden anlayabildikleri kadarını eş ve dostlarına da anlattıkları vakıasından ibarettir.

İddianamede bu eserlerin evlerde bulundurulması, bu eserlerin okunması, eserlerin okunmasını temin için bunları eşe-dosta dağıtmak ve anlatmak fiillerinin devletin içtimaî, siyasî, iktisadî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uy-durmak amaciyle dinî hissiyatı âlet ederek propaganda ve telkinde bulunmak suçunu teşkil etmediği iddia edilmiştir.

Sanıklar muhtelif tahkikat safhalarında ve mahkeme huzurunda verdikleri ifadelerde Said Nursîye ait kitapları okudukla-

rını ve bunlardan anlayabildiklerini arkadaş ve dostlarına anlattıklarını beyan eylemişlerdir.

Said Nursi 130 u aşan kitap ve gene bir o kadar Risale ve muhtelif mektuplar kaleme almıştır. Bunların içinde 163. cü maddeyi ihlâl edebilecek nitelikte olanları vardır. Buna karşılık bu kitap ve Risalelerin mühim bir kısmı 163. maddedeki suçla hiçbir alâkası bulunmayan ve münhasıran dini ve ahlâki telkinler niteliğini gösteren sözlerdir. Bu nitelikte söz ve beyanları ihtiva eden kitapların münhasıran Said Nursi tarafından yazılmış bulunmaları sebebiyle 163. cü maddeyi ihlâl edeceklerini kabul etmek elbetteki mümkün olmaz. Aksi takdirde bu söz ve beyanlar Said Nursi tarafından söylendiğinde suç teşkil edecek, başka bir şahıs tarafından söylendiğinde veya nakl olunduğunda suç teşkil etmiyecektir ki, böyle bir hal sureti hukuk esaslariyle kabil-i te'lif olmaz. Bu itibarla olayda sanıkların üstlerinde veya evlerinde bulunan kitaplar, muhtevası itibariyle neden ibaret bulunurlarsa bulunsunlar, bunların bir kimsenin evinde bulundurulması sebebiyle 163. cü maddeyi ihlâl eylemiş telâkki edilmelerinin kabulü, hukuki esaslarla kabil-i te'lif olmaz. Suç teşkil eden kitapları bir kimsenin nezdinde bulundurması, onların muhtevası çerçevesinde propaganda yapmakta olduklarının kabulü için kâfi değildir. Bu sebeple olayda sözü geçen kitapların nezdlerinde bulunmuş olması sebebiyle sanıkların 163. cü maddeyi ihlâl eylemiş bulunduklarının kabulü ceza hukuku prensip ve esaslarına aykırı olur.

Sanıkların sözü geçen kitapları okudukları ve bunların muhtevalarını başkalarına anlattıkları hususundaki beyanları da kendilerinin 163. cü maddeyi ihlâl eylemiş bulunduklarını kabul için kâfi bir delil telâkki olunamaz. Sanıkların okudukları kitaplara müstenıden başkalarına ne söylediklerini tahkik etmek lâzım gelir. Yukarda da belirtildiği gibi, Said Nursinin kitaplarında pek büyük kısmı itibariyle dini ve ahlaki telkinler yazılmakta bulunduğundan, sanıklar eğer sadece bu dini ve ahlaki fikirleri naklediyorlarsa, bunları Said Nursiye atfen anlatmış

bulunmaları sebebiyle elbetteki 163. cü maddeyi ihlâl etmiş olmazlar.

NETİCE OLARAK: Dosyanın bugünkü halinde sanıklara müsned devletin siyasî, iktisadî, hukukî ve içtimaî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak amacı ve propaganda yapmak suçunun teşekkül etmiş sayılmasına hukuken imkân bulunmadığı hakkında mütalaayı ihtiva eden işbu rapor derin saygı ile sunulur. 22.7.1969

Bilirkişi	Bilirkişi
Ord. Prof. Recai G. Okandan	Ord. Prof. Sulhi Dönmezer

BİLİRKİŞİLERE VERİLEN GÖREV:

Ağrı Ağır Ceza Mahkemesinin 15/3/968 gün ve 166 sayılı talimat yazısı uyarınca ekte sureti gönderilmiş bulunan ve Adliyenin mânevî şahsiyetini tahkir ve Nurculuk propagandası suçlarından sanık olduğu anlaşılan Seyfettin Çetinalp tarafından çekilen telgrafta Nurculuk propagandası unsurlarının mevcut olup olmadığını araştırarak gerekçeli kanaatımı ihtiva eden bir rapor sunmakla görevlendirilmiştim. Konu üzerinde yapmış olduğum inceleme ve ulaştığım sonuç aşağıdadır.

II — İnceleme:

Telgraf, lâikliğe karşı bir suçtan tutuklanmış bir kimseye çekilmiştir. Telgrafta «İslâmiyetten bîhaber gafillerin Nuranî kafile mensuplarının karşısına çıkıp küfür ve imanın mücadelesinin bir örneğini daha verdikleri» ve ilgililerin, esas vazifeleri olan komünizm ve anarşizme götürecek akımlarla uğraşmak olduğu halde, kanunsuzluk yaparak, Allahın Âdil ismiyle âdaletsizlik yaparak, kendilerine her alanda yardımcı olan Kur'anın tefsiri niteliğindeki Risale-i Nurla uğraşmasının tek kelime ile vatana ihanet olduğu ileri sürülmekte, tutuklu bulunan sanık ve onun gibi davrananların hareketlerini tasvip ve takviye edici bazı beyanlarla birlikte, bunların ehl-i dalâlet ve şeytanların şerrinden korunması temennisine yer verilmektedir.

Nurcular ve Risale-i Nur Külliyatı hakkında koğuşturma yapan kuruluşun TC. Adlî teşkilâtı olduğu bilindiğine göre.... bu hakaret-âmiz ve küçültücü, kötüleyici isnatların, dolayısiyle TC. Adliyesinin mânevî kişiliğine müteveccih olduğunda şüphe yoktur. Sanık hiçbir tefrik yapmaksızın Risale-i Nur ve Nurcularla uğraşan, onları takip eden bütün ilgilileri tahkir ve tezyif edici beyanlarına hedef ittihaz eylemiştir.

Ancak fiil, bir kimseye çekilen telgrafla işlenmiş olduğun-

dan, «aleniyet» unsuru gerçekleşmemiştir. Bu bakımdan 159 ncu maddenin uygulanması mümkün değildir.

Fiilin, Nurculuk propagandası teşkil edip etmediği mes'elesine gelince; TCK. nun 163 ncü maddesi belli amaçlarla propaganda yapılmasını, ya da telkinde bulunmasını cezalandırmaktadır.

..... Kanunda belirtilen amaçlara yönelmiş fiilin suç sayılabilmesi için propaganda yapılması veya telkinde bulunulması lâzımdır. Telgrafın ihtiva ettiği elfazı, gerek doktrinin gerek Temyiz Mahkemesinin propaganda için kabul ettiği tanımlama içinde sokamayız. Esasen telgraf; propaganda için değil, belli bir hareketi tasvip amaciyle gönderilmiştir. Telgrafın hitap ettiği kimse zaten Nurcu olduğu iddia ve kabul edilen bir kimsedir. Bu bakımdan, telgrafta, 163 ncü maddede değinilen telkin unsuru da yer almamaktadır.

Yukarıda Propaganda için Temyiz Mahkememiz tarafından benimsenen tanımın unsurlarının, sanığa müsnet fiilde bulunmadığını söylemiştik. Gerçekten Propagandanın ilk şartı; fiilin, birçok kimselere yönelmiş olmasıdır. Olayda muhatap bir kişiden ibarettir. Öteyandan, Temyiz Mahkemesine göre, bir fiilin Propaganda sayılabilmesi; belli bir fikir veya sistemin bir ülkede benimsenmesi, yerleşmesi için yoğun bir faaliyet şeklinde ortaya çıkmasına bağlıdır. Olayımızda sanık, bu yollara başvurmaksızın öğücü ve tasvip edici beyanlarda bulunmakla yetinmiştir.

163. cü maddede T.C.K. nun. 142. ci maddesinin 4. cü bendindeki hükme benzeyen bir hüküm mevcut bulunmadığından, bu fiili itham maddelerine göre cezalandırmanın mümkün olamayacağı kanısındayım.

Keyfiyeti bilgilerine en derin saygılarımla sunarım.

11.6.1968

Bilirkişi

Dr. Uğur Alacakaptan
Ankara Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Profesörü

Dosya no: Talimat 968 76

2. AĞIR CEZA MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞINA

ANKARA

1 — BİLİRKİŞİLERE VERİLEN GÖREV

Artvin ağır ceza mahkemesinin 8.2.1968 gün ve 1967 59 sayılı talimat yazısı uyarınca, ekte gönderilen dosyayı inceleyerek sanık Murat Hut'a isnad edilen fiilin suç niteliğini taşıyıp taşımadığını ve nurculuk propagandası sayılıp sayılamayacağını mübeyyin, gerekçeli bir rapor hazırlamakla görevlendirilmiştik. Konu üzerinde yapmış olduğumuz inceleme ve sonuç aşağıdadır.

II — İnceleme:

Dosya incelendiğinde, sanığın, dosyaya melfufen gönderilmiş bulunan Hasana mektuplar, Hakikat Nurları, Tabiat Risalesi, Hastalar Risalesi» isimli lâtin harflerle basılmış kitapları arap harfleri ile basılmış Namaz Tesbihatı isimli kitabı, «Dönmiyeceğiz» başlıklı olup Seyfeddin Cahidoğlu tarafından kaleme alınarak çoğaltılmış bir sahifeden ibaret matbuayı, Said Nursînin sözlerini ihtiva eden bir fotoğrafı ve Kur'an-ı Kerim ile Nursiden pasajlar ihtiva eden bir bayram tebrikini, müşterilerine propaganda teşkil edecek şekilde müşterilerine veya dükkânının vitrininde herkesin görebileceği şekilde bulundurduğu iddiası ile mahkemeye sevk edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Dosyada 11/7/1966 tarihini taşıyan ve Ord. Prof. Dönmezer, Doç. Önder ve Doç. Özek tarafından hazırlanmış bilirkişi raporunun da mevcût olduğu görülmüştür.

Kurulumuz dâvâya konu teşkil eden kitaplar v.s. hakkında bu bilirkişi raporunda verilen izahlara tamamen katılmak-

tadır. Bu bakımdan, aynı şeyleri tekrarlamamak için kitaplara ilişkin bir izah ta raporumuzda tevessül olunmamıştır. Kurulumuz, söz konusu raporda, Nurculuk cereyanı hakkında verilen hukuki izahları da tamamen isabetli bulmuştur.

Buna karşılık, bu gibi matbuayı dükkânda bulundurmak ya da vitrinde teşhir etmek gibi fiillerin, T.C.K. nun 163. maddesinin cezalandırdığı (propağanda) veya (telkin) niteliğinde olmadığı kanaatındayız. Kanun metninde Propagandanın tanımı verilmiştir. Bu propağandayı suç sayan başka maddeler bakımından da böyledir. Ancak, temyiz mahkemesi, T.C.K. nun 142 maddesinin gerekçesinde yer alan propağanda tanımını zamanla geliştirmiş ve nihayet 4.C.D. bir komünizm propagandası dâvâsı vesilesi ile verdiği bir kararında bu konuya daha açık bir muhteva kazandırmıştır. Buna göre, propağanda, bir fikri veya sistemi, memleket içinde yaymak, yerleştirmek için girişilen yoğun ve adeta bir hamle şeklinde beliren faaliyyettir. Muhtevası suç teşkil eden bazı eserleri dükkânda bulundurmak veya vitrinde teşhir etmek, bu progaganda kalıbına uymamaktadır. Aşikâr nedenlerle bu hareketler «telkin» de sayılmazlar. Ancak, sayın mahkemenin yapacağı ve bugüne kadar yapılmış olan soruşturmalar sonunda sanığın muhtevası, kanuna aykırı olan kitap v.s. yi bu muhtevayı bilerek ve onu yaymak ve telkin etmek amacı ile başkalarına okuduğu veya bilfiil verdiğini tesbit edecek olursa, bu takdirde 163. maddenin uygulanmasını gerekli kılacak bir fiille karşı karşıya kalınacaktır.

Keyfiyet bilgilerine en derin saygı ile sunulur. 7/3/1968

Bilirkişi — Prof. Dr. Neş'et Çağatay

Bilirkişi — Prof. Dr. Uğur Alacakaptan

Bilirkişi — Doç. Dr. Yaşar Kutluay

Dosya No: 968/440 Tâlimat

1 Sorgu Hâkimliği Sayın Makamına

ANKARA

1 — Bilirkişiye verilen görev :

Kemâh Sorgu Hâkimliğinin 12/6/968 gün ve 11 sayılı talimat yazısı uyarınca tâlimata ilişik olarak gönderilen beş adet kitabı inceliyerek bunların okunması bulundurulması, satılması, taşınması yasak edilmiş yayımlardan olup olmadığını tesbit etmekle görevlendirilmiştim.

Konu üzerinde yapmış olduğum inceleme ve vardığım sonuç aşağıdadır.

2 — İnceleme :

Sayın Sorgu Hâkimliğince, incelenmesi emrolunan kitaplar şunlardır:

1. Gerçek Bediüzzaman Said Nursî ve doktrinleri.
Yazan: Seyfi Güzeldere İstanbul 1966.256 sahife

2. Lâhika mektupları. Barla lâhikası. Yazan: Said Nursî 174 sahife,

3. Risale-i Nur Müellifi Said Nursi.. hayatı, eserleri, mesleği: Yazan: Eşref Edip. 3. baskı. İstanbul. 1958. 165 sahife.

4. Kur'an-ı Kerimin hakiki tercümesi olamaz ve başka harfle yazılamaz. İçtihad Risalesi. Risale-i Nur Külliyatından.
Yazan: Said Nursî. 84 sahife.

5. Risale-i Nur Külliyatından İşârât-ül-İ'caz, Türkçe tercemesi, 1959. 200 sahife...
Yazan: Said Nursî. Mütercimi: Abdülmecit Nursî. Ankara

....

Sanıkların fiili, bu kitapları bulundurmak, taşımak, okumaktan ibaret kalmışsa cezalandırılmamaları gerekir. Çünkü mevzuatımızda; zararlı olduğu bakanlar kurulu tarafından tesbit edilen eserler hariç.. bir kitabın muhtevası ne olursa olsun taşınması, bulundurulması ve okunmasını yasak eden bir hüküm mevcut değildir.

Suç unsuru taşısa bile; bir kitabı okumak, taşımak ya da bulundurmak kişinin anayasa ile teminat altına alınmış ihlâl edilemez haklarındandır.

Keyfiyeti bilgi ve taktirlerine en derin saygı ile sunarım.
14/10/1968

Bilirkişi

Ankara Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Profesörü
Dr. Uğur Alacakaptan

Dosya No. 967/378 Tâlimat

Üçüncü Ağır Ceza Mahkemesi Sayın Başkanlığına

A N K A R A

I — BİLİRKİŞİLERE VERİLEN GÖREV

Nazilli Ağır Ceza Mahkemesinin 16/11/967 tarih ve 967/70 sayılı tâlimat yazısı uyarınca, sanıklardan zapdedilerek tâlimata ekli olarak gönderilmiş bulunan kitap, broşür vesair matbuanın bulundurulması suç teşkil eden ve müsaderesi gereken eserlerden olup olmadığı hususları üzerinde inceleme yaparak, gerekçeli kanaatımızı ihtiva eden bir rapor hazırlamakla görevlendirilmiştik. Konu üzerinde yapmış olduğumuz inceleme ve vasıl olduğumuz sonuç aşağıdadır.

II. İ N C E L E M E

Emanetin 966/234 sırasında kayıtlı olduğu, tâlimat evrakından anlaşılan torba açıldığında, bunun içinden iki ayrı naylon torbaya konulmuş çeşitli matbualar çıkmıştır. Bunlardan birinci torbada yer alan matbualar siyah zemin üzerine beyaz yazılarla yazılmış 128+83=211 adet dört köşe karton parçalarıdır. bunlara «İmân mânevî bir cennet çekirdeğini taşıyor; küfür manevî bir cehennem tohumunu saklıyor.. demek: Selâmet ve emniyet, yalnız İslâmiyette ve imândadır. RİSALE-İ NUR KÜLLİYATINDAN» yazısı basılmıştır.

İkinci Naylon torbadan ise talimat evrakına ekli olarak gönderilen ve Dr. Talât Koçyiğit tarafından hazırlanmış bulunan Bilirkişi raporunda zikri geçen kitap, broşür vesair matbualar çıkmıştır.

Bu eserlerin muhtevalarının kanunlarımıza aykırı olma-

sı; onları bulundurmanın, okumanın suç sayılması anlamına gelmez. T.C. Kanununun 163 4. maddesi, belli amaçlarla propaganda yapılmasını ya da telkinde bulunulmasını yasaklamıştır. Muhtevaları ne derece tehlikeli olursa olsun, kanunlara ne kadar aykırı bulunursa bulunsun bir kitabın yahut birçok kitaplar bir kimsenin evinde ya da üzerinde bulunması, onu suçlu mevkiine sokmaz. Eğer bu kitaplar propağanda ya da telkin aracı olarak kullanılır ve bu propaganda yada telkin 163. maddenin yasakladığı amaçlara, yönelmiş bulunursa, şahıs o zaman suç sayılan alana girmiş bulunur.

Sayın Nazilli Ağır Ceza Mahkemesi, tâlimat yazısında kitapların bulundurulmasının suç teşkil edip etmediğini ve müsaderelerinin gerekip gerekmediğini sormaktadır. Sanık münhasıran bu eserleri bulundurma fiili ile itham ediliyorsa, hareketi suç değildir ve bu nedenle de üzerinde ya da evinde bulunan kitap vesairenin müsaderesi kanunen caiz görülemez. Buna karşılık sözü geçen matbua, sanık tarafından yukarıda belirtildiği şekilde propaganda ya da telkin aracı olarak kullanılmışsa bu fiil T.C.K. nun 163/4. maddesine aykırı düşer, kitapların da müsaderesi gerekir.

Keyfiyeti bilgilerine en derin saygılarımızla sunarız.
3/7/968.

Bilirkişi
Prof. Dr. Neşet Çağatay

Bilirkişi
Prof. Dr. Uğur Alacakaptan

Bilirkişi
Doç. Dr. Yaşar Kutluay

Özü : Bilirkişi raporudur.
Dosya No. 967/377 - Tâlimat

ÜÇÜNCÜ AĞIR CEZA MAHKEMESİ SAYIN BAŞKANLIĞINA

ANKARA

I — BİLİRKİŞİLERE VERİLEN GÖREV

Nâzilli Ağır Ceza Mahkemesinin 16/11/967 gün ve 967/46 sayılı tâlimat yazısı uyarınca, sanık Mehmet Sait Büker'in evinde bulunup zaptedilerek tâlimata ekli olarak gönderilmiş olan kitap ve broşürleri inceleyerek, bunların bulundurulmalarının suç teşkil edip etmediği ve dolayısiyle müsaderelerinin gerekip gerekmediği konularında gerekçeli kanaatımızı muhtevî bir rapor hazırlamakla görevlendirilmiştik. Konu üzerinde yapmış olduğumuz inceleme ve vardığımız sonuç aşağıdadır:

II. İ N C E L E M E :

İncelenmek üzere gönderilen evrakın, birkaç küçük boy kitap, risale, defter, eski ve yeni yazı ile yazılmış mektup ve bröşürlerle sair matbuadan ibaret olduğu görülmüşdür..

Sayın Nazilli Ağır Ceza Mahkemesi mezkûr tâlimat yazısında, sanığın evinde bulunarak zabtedilen bu kitap, risale v.s. nin bulundurulmasının suç olup olmadığı ve müsaderelerinin gerekip gerekmeyeceği sorulmaktadır.

T.C. Kanununun 163. maddesindeki suçun tekevvün edebilmesi için; failin, o maddede yasaklanmış bulunan amaçları

gerçekleştirmek kasdiyle propaganda ya da telkinde bulunması lâzımdır. Muhtevaları itibariyle kanuna aykırı nitelikte olan neşriyatın bir kimsenin üzerinde veya evinde yada ona ait başka bir yerde ele geçirilmesi onu suçlu sayabilmemiz için yeterli değildir. Kanunlarımız bu gibi fiilleri yasaklamamıştır. Fail, propağanda yada telkin sayılabilecek herhangi bir faaliyete girişmedikçe, bizatihi kitap v.s. bulundurmaktan ötürü cezalandırılması düşünülemez.

Bu nedenle; mevzuubahis kitap, risale v.s. nin bulundurulması suç teşkil etmeyeceği gibi.. bunların müsaderesi de caiz değildir.

Keyfiyet, bilgilerine en derin saygı ile sunulur. 3/7/968

Bilirkişi
Prof. Dr. Neşet Çağatay

Bilirkişi
Prof. Dr. Uğur Alacakaptan

Bilirkişi
Doç. Dr. Yaşar Kutluay

Dosya No: 1970/99

İSTANBUL BİRİNCİ ASLİYE CEZA MAHKEMESİNE :

Van Asliye Ceza Mahkemesinin 1968/48 sayılı ve 28.10.1970 tarihli talimatına ve aynı tarihli ara kararına atfen dosyanın tetkik edilerek sanıkların eylemlerinde T.C.K.nun tesbit ettiği mahiyette sanıkların girdiği iddia edilen bir cemiyetin mevzubahis olup olmayacağı hususunda bilirkişi sıfatiyle mütalaamızın tesbiti istenildiğinden gerekli incelemeler yapıldı.

Dosya muhtevasına ve dosya içinde mevcut hazırlık evrakına nazaran 81 kişi hakkında dava açıldığı ve adı geçen kişilere müsnet suçun 16.2.1968 tarihli iddianameye nazaran T.C.K. 163. maddeyi ihlâl eder tarzda Gültekin Sarıgül, Selâhaddin Akyıl, Müştak Zernekli, Mehmet Rahmi Erdem, Mustafa Ateşmen, Bahaddin Gürsoy, Erol Kurtkan ve Fethi Yücedağın tesis ettikleri cemiyete girmek ve girmek maksadiyle Türkiyenin muhtelif yerlerinden gelerek Van Bostancı (Çorvanis) köyündeki camide tertip edilen toplantıya katılmak ve asıl amaçlarının mevlud değil, toplantıda okunan Said Nursi tarafından yazılmış Nurculuğa ait Risaleleri dinlemek olduğu... Bu suretle üzerlerine atılmış suçları işlediklerinin sabit bulunduğu, kanunu ihlâl eylemekten ibaret olduğu iddia edilmiştir. İddianamede bu kanıya ulaşılırken sanıkların ikrarlarının, tanık beyanlarının, Nur Risalelerinin ve başkaların gözönünde tutulduğu, sanıklardan Dilâver Küçük Yıldız üzerinde bulunan Said Nursiye ve Nurculuğu öven şiirler yazılı bir cep defterinin Mustafa Oltaya ait arapça elyazılı defterin; Hüseyin Türk sanıkına ait bir adet «Hizmet Rehberi», bir adet «Haşir Risalesi» ve bir adet Miftahül İman» adlı kitabın Mehmed Ali Savaşa ait bir adet Tabiat Risalesi, bir adet arapça «tesbih duaları» adlı kitabın; sanık Abdullah Buluta ait bir adet «Haşir Risalesi» bir adet «İhlâs Risaleleri, bir adet «Hizmet Rehberi», bir adet «Küçük Sözler», bir adet «İhlâs Risalesi» adlı kitaplarla otobüs içinde ele geçirilip de sahibi tesbit edilmeyen cümle suçla ilgili kitapların nazara alındığı ifade edilmiştir.

Hazırlık evrakı arasında mevcut ve 5.8.1967 tarihini taşıyan ve polis memurlarının imzasını ihtiva eden yazıda 5.8.1967 günü Van şehiriçi ve Kalesine Nurcuların geldiğini, bu kimselerin Trabzon, Erzurum, Diyarbakır, Mardin, Samsun, Ağrı, Bitlis, Siirt ve Van halkından oldukları 150-200 kişi civarında bulundukları, maksadlarının evvelce Said Nursinin Van Kalesinde yerleştiği mağarayı ziyaret ve Horhor suyu yanında talebe yetiştirdiği yerleri keza ziyarete matuf bulunduğu, bu kişilerin ezan okuyup ikindi ve akşam namazlarını kıl-

dıktan sonra dağıldıklarını.. sonra adı geçenlerin ertesi günü Kavuncu -Çoravanis- köyüne giderek evvelce Said Nursinin kaldığı yerleri ve burada bulunan camii ziyaret edecekleri ve yemek yiyip mevlid okutturacakları beyan edilmiştir.

Dosya muhtevasına çeşitli tanık beyanlarına ve sanıkların ifadelerine nazaran olayın böylece cereyan eylediği ve 6.5.1967 günü sanıkların Çoravanis Köyüne giderek orada namaz kılıp mevlid okuttukları bazı bantlardan Said Nursi tarafından yazılmış bazı eserlerin kısımlarını okutarak dinledikleri, mevlidi Said Nursinin ruhuna ithaf eyledikleri, mevlidden sonra bazı kişilerin topluma hitaben bazı sözler söyledikleri anlaşılmakta ise de bu sözlerin nelerden ibaret bulunduğu hususlarında kanaat verici hiçbir delilin ve şahadetin bulunmadığı anlaşılmıştır.

Özetlemek gerekirse, bu dâvada 81 kişiye isnad edilen suç, muhtelif yerlerden gelerek Van Kalesinin Said Nursî tarafından oturulmuş olan bir mağarasını ziyaret etmek ve sonra ertesi günü Çoravanis Köyüne giderek orada bir kısmının mevlid okutması ve [illegible] bir kısmının ise bu mevlidi dinlemeleri ve mevlidden sonra da Said Nursiye ait bazı kitaplardaki bahisleri ihtiva eden bantları dinlemek, gene bunlardan bir kısmının üzerlerinde Said Nursiye ait bazı kitapları bulundurmaları ve gene teeyyüd etmeyen bir iddiaya göre de mevlidin sonunda okunan mevlidi Said Nursinin ruhuna ithaf ve gene mahiyeti tesbit edilmeyen konuşmaları bir kişinin yapmasından ibaret bulunduğu anlaşılmaktadır.

İddiaya nazaran Türkiyenin muhtelif yerlerinde bulunan kişilerin böylece Said Nursiyi anmak üzere belirli bir yerde buluşmaları ve mevlid okuttuktan sonra gene Said Nursinin eserlerinden kısımları okumaları ve biri bir konuşma yapması, bunlar arasında 163. maddeyi ihlâl eder nitelikte ve bu madde anlamında bir cemiyetin kurulmuş bulunduğuna delil telâkki olunmaktadır.

T.C.K. nun 163. *maddesinin 1 - 2* ve 3 fıkralarında mevzuubahis edilmiş olan ve kurulması iki yıldan yedi yıla kadar ağır hapis cezasiyle karşılanmış bulunan dinî cemiyetler gerek maksad ve gaye, gerek vücuda getirilen teşkilât itibariyle Cemiyetler Kanununun istihdaf eylediği teşekküllerden farklıdır. (Bu konuda bakınız: Sulhi Dönmezer, dinî cemiyet teşkili ve dinî propagandası Ceza Kanunun 163. maddesinin analizi, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 17, Sayı 1 - 2, yıl 1951).

Bu maddenin istihdaf eylediği cemiyet maddenin meclisteki müzakerelerinden, müzakereler *arasında Adalet Bakanı* tarafından verilen izahattan; Adalet Komisyonu müzakerelerinden ve şahsî düşüncelerimizden beliren sonuca göre bu maddede söz konusu olan cemiyet sadece basit bir birleşme halini ifade eylemez. Yani suçun cemiyet kurma unsurunun teşekkülü için basit bir birleşme hali kâfi gelmeyip, Cemiyetler Kanununun ruhu içinde bir teşkilâtlanmanın da varlığının aranması gerekir. Yani cemiyet, elbette ki, Cemiyetler Kanununun aradığı şartlar içinde teşekkül

eylemiş olmayacaktır. Fakat maddi bakımdan cemiyeti kuranlar arasında bir teşkilâtlanma, organizasyon bulunmak gerekecektir. Bu sebeb dolayısiyledir ki, Ord. Prof. Sulhi Dönmezer, yukarıda sözü edilen makalesinde, meclis müzakerelerinde 163. maddede tahakkuk ettirilen değişikliğin bu maddenin tatbikî kabiliyetini bir hiç mesabesine indirdiğini açıklamıştır.

Gerçekten 163. maddede 141. ve 142. maddelere mütenazır olarak kaleme alınmıştır. 141 - 142. maddeler kaleme alınırken ise 1930 İtalyan Ceza Kanunu esas tutulmuştur. İtalyan metninde kullanılan cemiyet tabiri ile organize bir cemiyet değil, fakat bir nevi birleşme, fıkrada beyan olunan maksadlarla iki kişinin sadece bir araya gelmeleri kastolunmuştur. 163. cü maddenin hükûmet projesindeki ilk şeklinin son fıkrasında "bu maddede yazılı olan cemiyetler hakkında 141. maddenin son fıkrası yürür" denilmekte idi. Son fıkrada da "Bu maddede yazılı olan cemiyet, iki veya daha çok kimselerin sadece aynı amaç etrafında birleşmeleri ile vücud bulur" denilmiş iken ancak 141. maddenin Büyük Millet Meclisindeki müzakeresi sırasında Son fıkraya itiraz edilmiş, ve Adalet Komisyonu sözcüsü fıkranın metninden çıkarılmasını kabul etmiş ve "Bununla şunu arzetmek isterim ki; bundan sonra cereyan edecek olan tatbikatta şu mânâyı alacaktır: Cemiyetler Kanununun 1. ci maddesine göre teşekkül etmiş, ikiden ziyade kimsenin aynı maksadla, aynı gayeye varmak için anlaşmış olması cemiyetin kurulması için kâfidir." demiştir. Ve müzakereler sırasında 163. cü maddenin 141. ci maddenin son fıkrasına bağlı olan son fıkrası da teklif üzerine kaldırılmıştır. Adalet Komisyonu sözcüsü 163. cü madde dolayısiyle izahat verirken "Şunu arzetmek isterim ki, bunu kaldırırken komisyonumuz dün de arz ettiğimiz gibi, doğrudan doğruya Cemiyetler Kanununun 1. ci maddesindeki yazılı olan cemiyeti anlamaktadır." demiştir. Yani netice şudur ki, burada söz konusu olan cemiyet cemiyetler kanunu'nun ön gördüğü cemiyetlere benzer organize teşkilâtlı teşekküllerdir. Meselâ üç kişinin basitçe birleşmesi herhangi bir organizasyon yoksa bu maddede söz konusu olan cemiyeti vücuda getirmez.

Ayrıca bunun dışında cemiyetin, devletin içtimaî, iktisadî, siyasî, hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile kurulmuş olması da lâzımdır.

Hukukî durum bu olduğuna göre, hâdisede sanıklara isnad edilen fiillerin sözü geçen suçu teşkil edip etmiyecek nitelikte bulunup bulunmadığına gelince:

Dosya muhtevasına göre, sanıklar Türkiyenin bir kısım bölgelerinden otobüsle gelerek Van'da bir mağarayı ziyaret etmişler ve ertesi günü bir köyde mevlid okumuşlar ve Said Nursînin eserlerinden pasajlar ihtiva eden bantları dinlemişlerdir.

İddia makamı, bunların böylece birlikte olarak Van'a gelmelerini ve

mevlid okutmalarını aralarında 163. cü maddeyi ihlâl edecek bir cemiyetin kurulmuş olduğuna delil saymaktadır.

Kanaatımızca: Başka hiçbir delil olmadığı taktirde, bir gurup insanın gelerek Said Nursi'nin oturduğu bir mağarayı ziyaret etmeleri ve sonra bir camide mevlid okutturmaları, aralarında 163. cü maddenin anlamında yukarıda tarif edilen şekilde bir cemiyetin varlığına delil olarak telâkki edilemez. Türkiyede insanlar dini maksadla birlikte seyahat edebilmektedirler. Meselâ binlerce insan müştereken hacca gitmektedir. Bunların arasında Said Nursi'yi seven ve kitablarını okuyan kimseler birleşerek hacca gitseler, aralarında 163. cü maddeyi ihlâl eden bir cemiyetin varlığı mı kabul edilecektir? Mevlid okutulmasına gelince: Türkiye'de kimin için olursa olsun mevlid okutmak ve okunacak mevlidi ilân etmek, o mevlide vatandaşların gelmesi için dâvette bulunmak suç değildir ve olamaz.

Mevlidden sonra Said Nursiye ait olan bantların okutulmuş olması 163/4 cü ihlâl edebilir. Ve bu maddenin yasakladığı bir propaganda teşkil edebilir. Fakat bunun için neyin okutulmuş bulunduğunu tesbit etmek gerekir. Said Nursinin kitapları içinde İslâm dininin büyüklüğünü, dine bağlı kalmayı ve ahlâki ve dini telkinleri ihtiva eden kısımlar okutulmuş, Devletin dine uydurulması yönünden bu bantlarda her hangi bir cümle ve söz geçmemiş, mücerred nurculuğu öven sözler dahi sarfedilmemiş ise bu çeşit faaliyet kanunun yasakladığı propagandayı da teşkil etmez. Bugün Türkiyede komünizm propagandası yapmak suçtur. Fakat Marksın veya Leninin komünizm propagandasına ilişkin olmayan söz ve beyanlarının nakledilmesi, sırf adı geçenler komünist ideolojinin ve komünist devlet kurucularının başındadır, diye elbetteki suç teşkil etmez. Ve tatbikat böyledir. Aynı esasların başka alanlarda da uygulanmamasını gerektiren kanun hükümleri yoktur.

Olayda Van'a gelen ve mevlid okutan kimseler arasında 163.cü maddenin yasakladığı bir cemiyet olabilir, ancak dosya içindeki deliller, sırf hukuk düzeni içinde kalmak şartiyle, sanıklar arasında böyle bir cemiyetin mevcut bulunduğunu gösterecek nitelik taşımamaktadır. Şahitlerden hiçbirisi Van'a gelenler ve mevlid okutanların devlet düzenini dini esaslara uydurmak yönünden faaliyette bulunduklarını söylememiştir. Bu konuda başka bir delil de mevcut gözükmemektedir. Bununla beraber, elbetteki bu cihetin takdiri yüksek mahkemeye aittir. Bilirkişi bu raporunda hukukî esasları belirtmiş ve sırf mahkeme tarafından emrolunduğu için dosya muhtevasına nazaran kanaatını dahi ifade eylemiştir. Keyfiyet saygı ile arzolunur. 21.12.1970

Bilirkişi	Bilirkişi	Bilirkişi
Ord.Prof.	Ord.Prof.	Prof.
Sulhi Dönmezer	Recai Galip Okandan	Orhan Aldıkaçtı

2. SORGU HÂKİMLİĞİNE

ANKARA

Erzurum Sorgu Hâkimliğinin 5/8/970 Gün ve 970/50 sayılı talimatlariyle, laikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmaktan sanık Hızır Aktürk hakkında yapılan ilk tahkikatta, sanıkta yakalanan iki kitabın laikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası mahiyetini taşıyıp taşımadığının bilirkişi marifetiyle tesbiti istendiğinden mezkûr kitaplar üzerinde gerekli inceleme yapılmıştır.

1. HASTALAR RİSALESİ :

Müellifi Said Nursî olup 1960 senesinde İstanbul-Sinan Matbaasında tabedilmiştir. «Hastalara bir merhem, bir teselli, mânevî bir reçete, bir iyadet-ül mariz ve geçmiş olsun makamında» yazıldığı belirtilen kitabın birinci kısmı (S 4-40) «Yirmibeş Devayı» ihtiva edip her Devada muhtelif hastalıklardan muztarip kimselere bazı sabır ve tavsiyelerde bulunulmuştur. Meselâ Birinci Devada: «Ey biçare hasta, merak etme sabret» denildikten sonra hastalıklı geçen ömrün uzun sürdüğüne işaret edilmiş; İkinci Devada ise, hastalığın mü'min için ibadet sayıldığına dair bazı sahih hadislerin bulunduğu söylenmiştir. Yine meselâ, Beşinci Devada şöyle denilmiştir: «Dikkat ettim ki, hangi hastalıklı genci gördüm. Sair gençlere nisbeten âhiretini düşünmeğe başlıyor... Gençlik Sarhoşluğu yok, gaflet içindeki hayvanî hevesattan bir derece kendini kurtarıyor»

Yedinci Devada, her şeyin zıddıyle bilindiğine işaret edilmiş, karanlık olmazsa ışığın, soğuk olmazsa hararetin, aç-

lık olmazsa yemeğin kıymeti bilinemiyeceği ve zevkine varılamıyacağı gibi, illet ve maraz olmazsa âfiyet ve sıhhatın zevksiz ve lezzetsiz olacağı söylenmiş ve şöyle denilmiştir: «Madem Fâtır'ı Hakim insana her çeşit ihsanını ihsas etmek ve herbir nevi nimetini tattırmak ve insanı daima şükre sevketmek istediğini, şu kâinatta çeşit çeşit hadsiz enva'ı nimeti tadacak, tanıyacak derecede gayet çok cihazat ile insanı techiz etmesi gösteriyor ki, elbette sıhhat ve afiyeti verdiği gibi, hastalıkları illetleri, dertleri de verecektir. Senden soruyorum: Bu hastalık senin başında veya elinde, midende olmasaydı sen, başın, elin, midenin sıhhatindeki lezzetli, zevkli nimet-i İlâhîyi hissedip şükreder miydin?» Bu mealde hastalıklara karşı sabretmek ve Allaha şükretmek yolları gösterilmiş ve tavsiyelerde bulunulmuş.

Kitabın İkinci kısmında «İkinci lem'a» Başlığı altında ve Beş Nükte içinde yine hastalıklarla ilgili olarak Peygamber Hazret-i Eyyubun sabrına işaret edilmiş ve Müslümanlara sabır ve Allah'ın kaza ve kaderine rıza ile ubudiyeti elden bırakmamak gibi tavsiyelerde bulunulmuştur.

64 Sahifeden ibaret olan kitap muhteva itibariyle hastaların dinî inanç ve itikatlarını takviye edecek bir nitelik taşımaktadır.

2. BEDİÜZZAMAN CEVAP VERİYOR :

İkinci kitap bu isim altında 1960 senesinde İstanbul-Sinan Matbaasında tabedilmiş olup 256 sahifeden ibarettir. Kitabın muhtevası, Said Nursînin muhtelif kitaplarından seçilmiş konularla ilgili bahislerden müteşekkildir. Kitabın neşri gayesi önsözünde belirtildiğine göre; zaman zaman Said Nursî hakkında ileri sürülen fikir ve kanaatların gerçeğe uymadığını, yalan iftira ve garazdan ibaret bulunduğunu, bizzat Said Nursînin kitaplarında yer alan kendi sözleriyle ortaya koymaktadır. Bu maksatla meselâ Risale-i Nurun siyasî bir gaye güttüğü yolunda ileri sürülen iddialar «Risale-i Nur

siyasî cereyanlardan son derece uzaktır. Yeni Said ne iç bu kadar siyasetten tecennüp ediyor» başlığı altında (S. 1? reddedilmiş ve gayelerinin sadece imana taalluk eden ili lerle meşgul olup, Allah'ın rızasını kazanmak olduğu açık lanmıştır. Keza kitabın 220 ve 221. inci sahifelerinde yi siyasete temas edilerek Said Nursînin senelerce mahkeme dildiği ve dini siyasete âlet yapmak suçundan çeşitli eziyet re maruz bırakıldığı belirtilmiş ve bu suçla ilgili olarak şöy denilmiştir: «İster kasıt, ister vehim olsun; benim böyle bi suçla münasebet ve alakam olmadığını kemal-i kat'iyetle ya nen ve vicdanen biliyorum... Dini siyasete âlet edec bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası da biliyor ya...»

Kitapta Said Nursînin bazı mahkemelerde heyet-i Ha meye sunduğu müdafanamelerinden de bazı kısımlar neşred miştir. Meselâ 31. nci sahifede dini âlet etme iddiasına kar şı imana taalluk eden ilimlerin Allah'ın rızasını kazanmakt başka bir şeye âlet edilmiyeceği görüşü Eskişehir Mahke mesindeki müdafaası içinde yer almış; 27. nci sahifesinde is Risale-i Nur talebelerinin de yegâne gayelerinin Allah'ın rı zasını kazanmak ve düsturlarının ihlas ve samimiyet olduğ görüşü müdafa edilmiştir.

Kitab'ın 60 ıncı ve müteakip sahifelerinde Said Nursî'nin tarikatçılık yaptığı iddialarına karşı, onun tasavvuf dersi, ya hut tarikat dersi değil; îmanın hakikatlarını anlatmağa ve İs lâm akaidini kuvvetlendirmeğe, bunlarla ilgili dersler verme ğe çalıştığı ileri sürülmektedir.

Kitapta Said Nursînin kürtçülük ve milliyetçilikle ilgi li görüşlerine de yer verilerek bu konuda ileri sürülen iddia lar cevaplandırılmaktadır.

Keza 31 Mart Vak'asında Said Nursînin yatıştırıcı bir rol oynadığı ve bu sebepten Divan-ı Harpten beraet kararı aldı ğı açıklanmakta, daha sonra onun günlük yaşayışına ve şah siyetine ait bazı bilgiler verilmektedir.

Kitap gerek önsözünde belirtilen neşri gayesinden ve gerekse bazılarını zikrettiğimizi ve zikrine lüzum görmediğimiz diğer bazı muhtevadan anlaşıldığına göre, Said Nursî, kitapları ve talebeleri hakkında ileri sürülen bazı itham ve isnadların yanlış olduğunu ortaya koymak maksadıyla hazırlanmıştır. Bu bakımdan bir müdafaaname hüviyeti taşımaktadır. Zaman zaman Risale-i Nurlara temas edilerek, bunların İslâm inanç ve itikadını takviye etmek maksadı ile te'lif edildikleri ve bu bakımdan Allah'ın bir lütfü olduğu da belirtilen kitapta; İslâmi itikadın medhi, konuların başlıca ağırlık merkezini teşkil etmektedir.

Netice itibariyle: Hızır Aktürk'te yakalandığı belirtilen kitaplarda laikliğe aykırı bir propaganda mahiyetini teşkil edecek her hangi bir husus bulunmadığı kanaatında olduğumu saygılarımla arzederim. 15/1/971

Doç. Dr. Talat Koçyiğit
İlâhiyat Fakültesi Öğretim Üyesi

RAPORLARDAN ÇIKAN NETİCE

Naklettiğimiz raporların tetkikinden çıkan neticeyi hülâsa edersek, Risale-i Nur Külliyatı: İslâmın îmanî esaslarını açıklamakta, tahkîki bir surette isbat ve müdafaa etmekte, siyasî bir maksadla hareket edilmemektedir.

Risale-i Nuru bulundurmak, okumak, Bediüzzamanı ve Risale-i Nuru medh ü sena etmek suç değildir. 163. cü maddeye aykırı bir beyanda bulunmamak şartiyle Risale-i Nurdan nakilde bulunmak veya Risale-i Nura istinaden dinî izahlar yapmak suç değildir. Bazı hukukçuların beyan ettiği üzere «141. ci maddede olduğu gibi 163. cü maddede övme, suç olmadığından ve kanunsuz suç olmaması ve cezada kıyasa yer bulunmaması esasına binaen Nurculuk adlı dinî ekolün övülmesi de suç addedilemez. Bir kimsenin üzerinde veya kütüphanesinde bulunan eserin mahiyet ve muhtevasının suç olduğu kabul edilse bile, Anayasa ve Ceza Hukuku esasları muvacehesinde müsaderesi asla câiz değildir. Yargıtay kararında Risale-i Nur ve Nurculuk hakkında ileri sürülen iddiaların varid olmadığı görülmekte ve Yargıtay kararına vaki itiraz ve müdafaanın teyid edildiği anlaşılmaktadır.

YARGITAY KARARININ BASINDAKİ AKİSLERİ

YARGITAY KARARINA KARŞI BASINDA GENİŞ ÖLÇÜDE YAYIN YAPILMIŞ BULUNMAKTADIR

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Risale-i Nur, ve Nurculuk denilen dinî ekol ve hareket hakkındaki kararının yayınlanmasını müteakip bu kararın hatâları tarafımızdan ilk defa Sabah ve Yeni İstiklâl Gazetelerinde ana hatlarıyla açıklanmış; buna karşı Başbakan Demirel'in 4 Ocak 1966 tarihinde düzenlediği basın toplantısında Dünya Gazetesi tarafından Nurculuk hakkında görüşlerini açıklaması istenmiş ve Başbakan Demirel de gereken cevabı vermiştir. Bu mevzudaki sual ve cevabı aşağıya aynen naklederek ve Başvekile Nurculukla ilgili suali soran Dünya Gazetesinin Başvekilin cevabını yayınlamadığına işaretle iktifa ediyoruz.

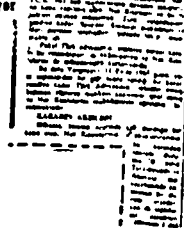
PROF. BAŞGİL NE DİYOR:

6 Aralık 1965 ... Babıâli Sabah

Din hürriyeti tahdit mi ediliyor?

Nur risaleleri hakkında verilmiş olan son yargıtay kararının tepkileri devam ediyor

Başgil «Nur Risaleleri Kur'an tefsiridir» dedi

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculuk hakkında verdiği menfî karar hakkında mütalâası sorulan İstanbul Hukuk Fakültesi Anayasa Kürsüsü öğretim üyelerinden Ord. Prof. Ali Fuat Başgil «Bab-ı Alide Sabah» Gazetesinde şu beyanatı vermiştir:

«— Nur Risalelerini Cenevrede tetkik ettim Bu kitaplar İslâm ahlak ve prensiplerini telkin eden, Kur'an-ı Kerimin tefsirinden başka birşey değildir.»

6 Aralık 1965
Babıâlide Sabah

BEKİR BERK'İN AÇIKLAMASI

B. Berk'in açıklaması

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Kararının çıktığını 11 Ekim 1965 tarihli Ulus Gazetesinden öğrenmiştim. Hemen bir süretinin de bana gönderilmesini Yargıtay Başkanlığından istediğim bu kararı tahminen birbuçuk ay sonra 1 Aralık 1965 tarihli Ulus'ta yayınlanınca müracaat ettiğim Yargıtaydan tebelluğ edebildim. Aynı zamanda 11 Ekim 1965 günlü Ulus Gazetesinden Ceza Genel Kurul Kararının çıktığını öğrenen arkadaşım Avukat Gültekin Sarıgül kararın bir suretinin de kendisine verilmesini isteyince Genel Kurul kaleminden kendisine kararın o zaman henüz müsvedde halinde olduğu, daktilo edilmemiş ve imzalanmamış bulunduğu ve kararın çıktığını öğrenmesine de imkân olmadığının söylenmesi üzerine Yüksek Hakimler Kuruluna şikâyette bulunarak, henüz müsvedde halinde olduğu bildirilen kararın kimler tarafından Ulus Gazetesine nasıl intikal ettirildiğinin tesbiti ve mes'ulleri hakkında takibata girilmesini istemiş olduğunu öğrenmiş bulunuyorum.

Yargıtay Ceza Genel Kurul kararında yüzlerce mahkemenin Risale-i Nur Külliyatı ve Nurculuk ve Nur Talebeleri hakkında vermiş olduğu beraat ve iade kararlarından haberleri yokmuş

(Devamı Sa. 5, Sü. 1 de)

AVUKAT BEKİR BERK

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun kararının çıktığını 11 Ekim 1965 tarihli Ulus Gazetesinden öğrenmiştim. Hemen

bir suretinin de bana gönderilmesini Yargıtay Başkanlığından istedim bu kararı tahminen bir buçuk ay sonra 1 Aralık 1965 tarihli Ulusta yayınlanınca müracaat ettiğim yargıtaydan tebellüğ edebildim. Aynı zamanda 11Ekim 1965 günlü Ulus gazetesinden Ceza Genel Kurul kararının çıktığını öğrenen arkadaşım Avukat Gültekin Sarıgül, kararın bir suretinin de kendisine verilmesini isteyince Genel Kurul kaleminden kendisine kararın o zaman henüz müsvedde halinde olduğu, daktilo edilmemiş ve imzalanmamış bulunduğu ve kararın çıktığını öğrenmesine de imkân olmadığının söylenmesi üzerine Yüksek Hâkimler Kuruluna şikâyette bulunarak henüz müsvedde halinde olduğu bildirilen kararın kimler tarafından Ulus Gazetesine nasıl intikal ettirildiğinin tesbiti ve mes'ulleri hakkında takibata girilmesini istemiş olduğunu öğrenmiş bulunuyorum.

Yargıtay Ceza Genel Kurul kararında yüzlerce mahkemenin Risale-i Nur Külliyatı ve Nurculuk ve Nur Talebeleri hakkında vermiş olduğu beraet ve iade kararlarından haberleri yokmuş gibi bir kelime ile dahi bahsedilmemiş olması calib-i dikkattir.

Ayrıca Risale-i Nur Külliyatı hakkında kesinleşen ve muhkem kaziye teşkil eden iade kararlarına Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 132. maddesi gereğince herkes ve her organ ittibaa mecburdur. Gerçekten bu madde gereğince yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez. Ve yasama, yürütme organları ve idare gibi mahkemeler de kesinleşen kararlara riâyetle mükellef olduğundan ve muhkem kaziye teşkil eden bir mevzuda dâva açılmasına da imkân olmaması ve bir dâvanın görülebilmesinin ilk şartının muhkem kaziye teşkil eden kararların Yargıtay Ceza Genel Kurul tarafından da bertaraf edilmesine imkân-ı hukukî yoktur. Ve muhkem kaziye teşkil eden kararları hiçe saymağa kalkmak anayasanın temellerini dinamitlemek manasını taşır. «El adlü esasül mülk.»

Kararda dosya içindeki müsbet bilirkişi raporlarından bihaber görünüldüğü halde lâik bir devlette dine müsamahanın câiz olmadığını, lâikliğin en mükemmel şekilde gerçekleştiren sistemin halk cumhuriyetleri olduğunu söyleyen; dine Marksistler gibi zincir, afyon ve mani-i terakki diyebilen; Kur'ana çöl kanunu diye saldıran ve dinsizliğin kanun himayesine alınmasını isteyen; tetkik ettiği eserlerde gösterdiği sayfalarda bulunduğunu iddia ettiği cümleler olmayan ve hakikata aykırı beyanlarda bulunan bir bilirkişinin raporunu niçin esas aldıklarını açıklamamışlardır.

Yine mahkemeler, dosya içinde bulunan vesikalara istinaden karar vermek mecburiyetinde iken ve Burdur Ağır Ceza Mahkemesi öyle hareket etmişken, dosya içine konmamış ve müdafaanın hakkında ne diyecekleri sorulup tesbit edilmemiş ve hukukî delil mahiyetinden mahrum olan ve baştan aşağı düzme ve sahte iddialarla doldurulmuş olan kitaplara ve Cumhuriyet Halk Partisinin Diyanet İşlerine bakan Devlet Vekilinin tertipleriyle hazırlanan ve islâmiyete aykırı fetvalariyle meşhur bir eski askerin ve neidüğü belirsiz daha başka şahısların broşürlerine istinad edilmiş olması da Yargıtay Ceza Genel Kurul kararının zaaflarından birini teşkil etmektedir.

Kavmiyetçilikle şeriatçilik, birbiriyle bağdaşmasına imkân olmayan ve birbirini nefyeden görüşlerdir. Böyle olduğu halde bütün hayatı islâmın tealisi ve Fahr-i Âlem Peygamber-i zişan Aleyhissalâtü vesselam Efendimizin dâvasının ilânı ve sünnet-i seniyesinin ihyâsı ve vatan ve millet bütünlüğünün bekası uğrunda mücadele ile geçen Bediüzzamanı, bütün hayatı ve efkârı ile reddettiği kavmiyetçilikle itham etmek ve sonra da onun nefyeden Kur'an-ı Kerim düsturlarının tahakkuku içinde mücadele ettiğini ileri sürmek birbirini nakzeden iki zıt görüştür. Böyle bir iddiayı ihtiva eden kararın ne derece mantıkî olduğunun takdirini efkâr-ı umumiyeye havale ediyorum.

7 Aralık 1965, Babıâlide Sabah

«YARGITAYIN NURCULUK ALEYHİNDEKİ KARARI HAKKINDA İLMİ TAHLİLLER YAPILABİLİR

Başbakan Demirel 4 Ocak 1966 da düzenlediği basın toplantısında Nurculuk... hakkındaki görüşlerini bir soru üzerine açıklamıştır.

Soru ve Demirelin cevabı şöyledir :

S o r u : Son zamanlarda bazı çevrelerin... Nurculuk konusunda laik anlayışı zedeleyici bir kampanyaya girişildiği görülmektedir... Yargıtayca Nurculuğun kanuna aykırı olduğu yolunda varılan bir hükme karşı kampanya açılmıştır. Bu kampanya sırasında Nurculuğun savunulduğu ve yargı organının kararı hakkında, karşı görüşler ileri sürüldüğü görülmüştür. Bu tutumu lâik Türk Anayasası ile bağdaştırmak mümkün müdür? Hükûmet olarak bu konuda ne düşünülmektedir?

C e v a p : ...Anayasamızın 20. ci maddesi düşünce hürriyetini tereddüdlere yer vermiyecek surette kabul ve tarif etmiştir. Bu madde «Herkes düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim ile veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklayabilir ve yayabilir.» şeklindedir. Gene Anayasamızın 19. cu maddesi düşünce ve inanç hak ve hürriyetleri ile vicdan ve din hürriyetini nizamlamış bulunmaktadır. Anayasamızın bu maddelerine aykırı fiil ve hareketleri takip için yine Anayasamıza göre bağımsız yargı organları ve cumhuriyet savcıları mevcuttur. Bu görev icabatın icrası tabii ve kendilerine mevdu vazife cümlesindendir...

Yargıtayca Nurculuğun kanuna aykırı olduğu yolunda varılan bir hükme karşı ilmi tahliller yapılabilir. Ancak Ana-

yasamızın 132. ci maddesi hükmüne göre görülmekte olan bir dâvâ hakkında yasama meclislerinde soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya her hangi bir beyanda bulunulamaz. Bundan açıkça anlaşılmaktadır ki, mahkeme hükümleri münakaşa konusu yapılması doğru değildir. Soruda bahsi geçen yargıtay kararı halen görülmekte bulunan bir dâvâya müteallik bulunmaktadır. Bu itibarla konu hakkında beyanda bulunmamız mümkün değildir. Bu suale ilişkin diğer hususlar tamamen cumhuriyet savcılarını ve yargı organlarını ilgilendirir...»

(19 Ocak 1966 - Sayı 232 - Yeni İstiklâl)

AV. BEKİR BERK'İN GAZETEMİZE BEYANATI:

NURCULUK HAKKINDAKİ YARGITAY KARARI HATALI VE HUKUKÎ DEĞERDEN MAHRUMDUR

Sayı: 231 | 12 Ocak 1966 | YENİ İSTİKLÂL | 12 Sayfa 50 Kuruş

Av. Bekir Berk'in gazetemize beyanatı

Nurculuk hakkındaki yargıtay kararı hatalı ve hukukî değerden mahrumdur!

ADLİ MERCİLERE TESİR VE BASKI YAPAN BAZI BAKANLARIN YÜCE DİVANA SEVKİ TALEBİ

İstanbul bağımsız milletvekillerinden Avukat Ab durrahman Şeref Lâç Nurculukla alâkalı dâvalarla ilgili olarak bazı bakanların adlî mercilere baskı yaptığı hususunda Millet Meclisi Başkanlığına müracaatla Yüce Divana sevklerini istemiş bulunuyordu. bu talebe mesned teşkil eden yazı ve haber mevzuu ile ilgili olarak 18 Haziran 1968 tarihli Babıâlide Sabah Gazetesinde yayınlanan bir haberi aynen veriyoruz.

A. Ş. LAÇ ESKİ CHP'Lİ BAKANLARIN YÜCE DİVANA SEVKİNİ İSTEDİ

SEDAT ÇUMRALI ve SAFFET OMAY NURCULUKLA İLGİLİ DÂVALARDA ADLİ MERCİLERE BASKI YAPMIŞ

İstanbul Bağımsız Milletvekili Abdurrahman Şeref Lâç Nurculukla ilgili dâva sırasında adlî mercilere baskı yaptıkları iddia olunan eski CHP'li bakanlardan Sedat Çumralı ve İbrahim Saffet Omay'ın Yüce Divana sevkini taleb etmiştir. A. Şeref Lâç'ın Millet Meclisi Başkanlığına verdiği önerge şöyledir:

Anayasa'nın 132 inci maddesinin 2 inci bendindeki: «Hiç bir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz» emredici katî hükmüne rağmen:

Nurculuk hakkında Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde rüyet edilen ve beraetle neticelenen, sonra da Yargıtay Ceza Genel Kuruluna intikâl edip bu kurulun beraet kararını kaldırarak aksine ittihaz ettiği 20/9/965 tarihli Esas: 234/D-1 karar 213 sayılı hüküm sadır olmadan, eski bakanlardan Devlet Bakanı İbrahim Saffet Omay ile Adâlet Bakanı Sedat Çumralı'nın Anayasanın bu hükmüne muhalif hareket ettikleri yolunda

iddia ve neşriyat yapıldığı ve şimdiye kadar aksine bir beyanda bulunulmadığı ve bu suretle amme vicdanında şüphe, tereddüt ve üzüntüler husule geldiği müşahede edilmiştir. Şöyle ki: Sözü geçen dâvanın rü'yeti sırasında:

1 — Diyanet İşlerine bakan Devlet Bakanı İbrahim Saffet Omay, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun mezkûr kararında delil olarak zikredilmiş bulunan, Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarından olup Resimli Posta matbaasında 1964 tarihinde Ankarada bastırılan (Nurculuk Hakkında) isimli broşürü eski Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Sadettin Evrin'in hazırladığı sonra Diyanet İşleri Başkanı Hasan Hüsnü Erdemi tazyik ederek onun imzasiyle neşrini istediği, fakat başkanın mezkûr risalenin hakikatlara mutabık olmadığını beyan ederek imzalamadığı bu sebeple de emekliye sevkedildiği, daha sonra sözü geçen broşürün İbrahim Saffet Omay'ın arzusuna göre ve tazyik neticesi Diyanet İşleri neşriyatı olarak ortaya çıktığı ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun mahkûmiyet kararının delilleri arasına girdiği;

2 — Yine o zaman Adâlet Bakanı bulunan Sedat Çumralının Nurculuk aleyhine bir kanun çıkarılacağı bahanesiyle Adâlet Bakanlığında tertip ettiği bir toplantıya bazı Yargıtay üyelerini de davet ederek Nurculukla ilgili dâva dosyalarını tetkik edecek olan Yargıtay âzalarına hâkimler ve dâvalar üzerinde tesir icra edecek beyanlarda bulunduğu, dâvanın müdafi avukatı Bekir Berk'in mahkemeye karşı vaki beyanlariyle ve bu hususta yayılan mecmua ve broşürlerle aleni neşriyatla iddia edilmiştir. Binaenaleyh Anayasayı ihlâl eder mahiyette olan bu hareketlerin tahakkuku halinde her iki bakanın da Yüce Divana sevki icap eder.

İddialar ve neşriyat muvacehesinde Meclis, tahkikatı açılması talebiyle takdim eylediğim işbu gensorunun Anayasanın 89 ve İç Tüzüğün 169. uncu maddelerine göre Millet Meclisine arzım rica ederim.

«Abdurrahman Şeref LÂÇ İstanbul Millet Vekili»

(16 Haziran 1966 - Babıâlide Sabah)

Nurculuk hakkındaki neşriyat sırasında bu mevzuda o âna kadar açılan dâvalarla ilgili olarak "772 Hâkimin Kararı" başlığı altında Adalet Gazetesinde Tekin Erer'in neşriyatta bulunduğunu görmekteyiz.

772 HAKİMİN KARARI

Said Nursî'nin Kur'an-ı Kerîmin tefsirini yapan kitapları kadar Türk adliyesine intikal etmiş başka bir eser, yahut eserler manzumesi göstermek mümkün değildir. Hattâ bırakalım Türkiyeyi, Dünya yüzünde herhangi bir eser hakkında, bir eser sahibi hakkında, bu kadar çok, bu kadar şumüllü dâvaların açıldığını göstermeğe imkân yoktur. Nur Risale ve kitapları adliyeye intikâl etmek bakımından dünya rekoru kırmışlardır. Bu rekorun asırlarca sonra dahi kırılacağını tahmin etmiyoruz.

Türkiyenin 106 il ve ilçesinde Risale-i Nur Külliyatı için 412 dâva açılmıştır. Bu 412 dâva da beraetle neticelenmiştir. 412 dâvada beraet kararı veren hâkimlerin sayısı 772'dir.

Kararları veren mahkemeleri bir tasnife tutmak icap ederse, beraet kararı veren mahkemeler şöyledir:

27 Askerî mahkeme, 165 ağır ceza mahkemesi, 28 asliye ceza mahkemesi, 45 sulh ceza mahkemesi, 68 sorgu hâkimliği men'i muhakeme ve 79 savcılık tâkipsizlik kararı. Bunun dışında bir vali'nin kurduğu 6 kişilik inzibat komisyonu da takipsizlik kararı vermiştir. Ağır ceza mahkemelerinde ve diğer mahkemelerdeki beraet kararlarını Yargıtay da tasdik etmiştir.

Bu dâvalar tarihlerine göre tasnif edilirse şu neticeler çıkar:

1943 ten 14 Mayıs 1950 ye kadar 7 yıllık C.H.P. devrinde Nur kitapları hakkında sadece iki dâva açılmıştır.

14 Mayıs 1950 den 27 Mayıs 1960'a kadar açılan dâva sayısı 46'dır.

Millî Birlik İdâresine tesadüf eden 27 Mayıs 1960 tan 20 Kasım 1961'e kadar açılan dâvalar 63'ü bulmuştur. İnönü'nün üç buçuk yıllık iktidarında açılan dâvaların yekûnu ise 301'dir. Böylece 4 devrede açılan 412 dâva'nın tamamı da beraet, yahut tâkipsizlikle son bulmuştur.

Bu 412 beraet ve tâkipsizlik kararları için, 772 hâkimin verdikleri yalnız karar hükümleri 5000 daktilo sayfasından fazla tutmaktadır. Mahkeme safahatı, şahit ifadeleri, bilirkişi raporları ve avukat müdafaaları bir araya getirilecek olursa, bunların 200.000 daktilo sayfasını bulduğu tahmin edilmektedir. Bunlar çok defa üç nüsha yazıldığına göre, bir misli fazlasiyle 400.000 sayfa olarak hesaplanırsa en az iki ton kâğıda tekâbül ettiği anlaşılmaktadır.

Bütün bunlar binlerce mes'elesi olan Türkiyede ne boş şeylerle uğraşıldığını, hâkimlerin nasıl beyhude işgal edildiğini nasıl zaman ve para israfı yapıldığını göstermektedir. Sonrada 772 hâkimin verdiği 412 beraet kararının bazan hiçbir mâna taşımadığını da ifade etmektedir.

(Adalet Gazetesi - 27 Haziran 1966)

AF KANUNU ve NURCULUK

780 sayılı Af kanununun kabulünden önce basında, parti gruplarında ve Mecliste ve Senatoda yapılan konuşmalar esnasında da Nurculuk mevzuunda en enteresan konuşmayı Anayasa mütehassısı büyük hukukçu Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil yapmış bulunmaktadır. Yeni İstanbul Gazetesinin başlığını ve beyanatı aynen naklediyoruz.

Yeni İstanbul

"FAZİLET HAKİKATİN YANINDA OLMAKTIR"

AP meclis grubunda konuşan Ord. Prof Ali Fuat Başgil Nurculuk ile ilgili takibatın durdurulması gerektiğini bildirdi

Başgil: Nurculuk suç değil

AP Millet Meclisi Gurubunda dün gündem dışı bir konuşma yapan İstanbul Milletvekili Ord. Prof. Ali Fuat Başgil, 163 1'in af kapsamı içine alınmasını istemiş ve özetle şunları söylemiştir:

"İthamlardan kurtulmak için 163 1'i affetmiyelim demek çok yanlıştır. Hakikat hakikattir. Şartlar ne olursa olsun, bu değişmez. Fazilet hakikatin yanında olmaktır. Nazarımda Nurculuğu itham etmek, İslâmiyeti itham etmektir.

Tetkikime göre, Nurculuk bir Mezhep, bir tarikat değildir. Esrarlı bir şey değildir. Kur'an-ı Kerim'in ve Hadîslerin tefsiri

mahiyetindedir. Dili biraz eski olmakla beraber kuvvetli bir imân ve ahlâk telkin etmektedir.

Benim kütüphanemde Nurculuğa ait kitap bulmuşlardı. Balmumcu'da bana bunu sordular. Cevaben dedim ki, kütüphanemde komünizme ait kitaplar daha çok, lütfen onları getirin, onları sorun dedimse de ısrarla Nurculuğun üzerinde duruyorlardı. Bugün de durum değişmiş değil. Boyuna Nurcular üzerinde duruluyor. Memleketi komünizm sarıyor onun üzerinde duran ve sual soran yok.."

YARGITAY BAŞKANININ KONUŞMASININ AKİSLERİ

Nurculuk mevzuunda bütün Türkiyeyi - tabir caizse - ayağa kaldıran hâdise Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem'in 1966 adalet yılının açılış merasiminde Nurculukla ilgili yüzlerce dâvanın görülmekte olduğu bir sırada ve anayasanın 132 nci maddesi cereyan eden dâvalar hakkında her türlü konuşmayı yasaklamış ve mahkemelere, hâkimlere emir ve talimat vermeyi, telkinde bulunmayı yasak etmiş olmasına rağmen Nurculuk hakkında konuşması ve gençliği adliye ve zabıtayı dinlememeğe davet etmesi olmuştur. Bu mevzuda verilen beyanat sözlü soru, yazılan makale, fıkra arasından mevzuumuzla alâkalı olan birkaçını nakletmeyi lüzumlu gördük.

BİR YARGITAY BAŞKANI BU ŞEKİLDE KONUŞAMAZ!

Yeni adlî yılın açılması dolayısiyle bir konuşma yapan Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem, Türk Milletinin bir kısmına hakaret etmekle, Türk Milletinin bir kısmına sövmekle, makamıyle kabili te'lif olmayan başından büyük hata işlemiştir. Yargıtay Başkanlığına yükselmiş bir hâkimin konuşurken çok dikkatli ve ölçülü olarak sözlerini tartması gerekirken, bu İmran Öktem denen zat, kendisini o derece partizanlığa kaptırmıştır ki. C.H.P. li veya T.İ.P. li bir ocak başkanı gibi ve sanki seçim arefesinde mahalle kahvesinde propaganda nutku atan hırslı ve kindar bir muhalif edasiyle milletin bir kısmına olan bütün nefret ve husumetini dile getirmiştir.

Elbette bir yargıtay başkanı böyle konuşamaz!. Yargıtay başkanlarına böyle konuşmak hakkı verilmemiştir. Bu devletin gerek sağ, gerek sol tehlikelere karşı koyacak hem kanunları vardır, hem de bu kanunları yürütecek organları mevcuttur. Bu

memlekette kanun devleti hâkimdir. Kanunsuz hiçbirşey yapılamaz! Bunu da en iyi bilmesi gereken kimse yargıtay başkanıdır! Halbuki bu zat konuşmasında, milletin bir kısmına karşı milletin diğer bir kısmını kıyama teşvik ediyor. Gençlere: «Adliyeyi bile dinlemeyiniz, bildiğinizi yapınız» diyor. Bu nasıl yargıtay başkanıdır ki, millete ve gençlere kanun dışı hareket etmek tavsiyelerinde bulunur. Ve böyle bir başkanın bulunduğu Yargıtay'ın bundan sonra vereceği kararlara kim inanır, kim itimad eder? Sen Yargıtay Başkanı mısın, yoksa isyan teşvikçisi mi?

Memlekette yüzbinlerce Nurcu olduğu iddia ediliyor. Bunları Nurcu'luktan nasıl ayıracağız? Biz, tahsil, terbiye, ikna metodu ile, neşriyatla, konferansla, tatlı telkinlerle vatandaşların doğru yolu bulacaklarından eminiz. Memleketseverler, vatanseverler ancak böyle hareket ederler. Yargıtay Başkanı ise imha metodunu gösteriyor. Bizim Varto'da deprem dolayısiyle 3500 evlâdımızın ölmelerine içimiz yanarken, Yargıtay Başkanı Nur kitaplarını okuyan yüzbinlerce vatandaşımızın âdeta katliâmdan geçirilmesini tavsiye ediyor. Bu nasıl hukukçuluktur ve nasıl hukuk anlayışıdır, anlamamıza imkân yoktur! İsmet Paşa dahi seçim propagandalarında Nurcular aleyhinde böyle konuşmamıştır. Yargıtay Başkanı Nurcular aleyhine karar veren 8-10 hâkimi överken, bunlar için beraet kararı veren 770 hâkimi suçlandırıyor.

Yargıtay Başkanı Nurcu'lara bu kadar hücum ederken daha dün Eskişehir'de Orak-Çekiç levhaları asan, Türk Milletini «Orak'la keseceğiz, çekiç'le kafalarını kıracağız» diyen azılı komünistler hakkında tek kelime söylememiştir. Esasen Eskişehir'de yakalanan TİP'çilerle Yargıtay Başkanı'nın konuşması arasında büyük fark yoktur. Her ikisi de vatandaşlarımızın bir kısmının imha edilmesi fikrinde müşterek bulunuyorlar....

Atatürk devrimlerini bahane ederek, Türk Milletinin bir kısmına kim tasallut etmek cesaretini gösterirse başlarının parça parça olacağından kimse şüphe etmesin!...

(Son Havadis - 8 Eylül 1966)

BAŞGİL: BU KONUŞMA ANAYASAYI İHLALDİR. HAKİMLER BASKI ALTINA ALINMAK İSTENİYOR BÜYÜK GAF YAPILMIŞTIR

Yeni İstanbul

Başgil: *"Temyiz Reisi o makamın ehli olmadığını açıkça ortaya koymuştur. İstifa etmelidir"*

«Politika yılanı Adliyeye girdi»

İstanbul Milletvekili Anayasa Ord. Prof. Ali Fuad Başgil, dün, Temyiz 1. Reisi İmran Öktemin sözlerinin Anayasa'yı ihlâl mahiyetinde olduğunu söylemiş. Öktem'in hâkimleri baskı altına almak istediğini, vatandaşları kanunlara ve adalete karşı gelmeye teşvik ettiğini belirterek "Bu durumda İmran Öktem, işgal ettiği yüksek makamın ehli bir adam olmadığını açıkça ortaya koymuştur. İstifa etmelidir" demiştir.

Başgil, Temyiz 1. Reisinin Nurculuğu suç olarak göstermek suretiyle İslâmiyete dil uzattığını ve bu tutumu ile şimdi de siyaseti mahkemelere sokmaya çalıştığını belirterek demiştir ki:

— Nurculuk politik bir hareket değildir. Kuvvetli bir İslâmî iman ve ahlâk telkininden ibarettir.

Ord. Prof. Başgil daha sonra şunları söylemiştir:

— Bu konuşma başta Devlet Reisimiz olmak üzere hükümet erkânı ve seçkin bir dinleyici önünde pervasızca işlenmiş büyük bir gaftır, gaflet eseridir. Bence, politika yılanının girmemesi lâzım gelen üç mukaddes yuva vardır. Bunlar mektep, kışla ve mahkemelerdir. Bizde mektep ve kışlaya yılan çoktan girmiştir. Bir mahkeme kalmıştı. Ona da geçen konuşma ile temyiz Birinci Reisi bu yılanı sokmuş bulunmaktadır.

NURCULUK SUÇ OLAMAZ

İstanbul milletvekili Ord. Prof. Ali Fuat Başgil Öktem'in iddia ettiği gibi Nurculuğun suç olamayacağını, esasen böyle hayali suç ile adalete sevkedilen Nurcuların, kanunların tatbiki ile haklarında takipsizlik ve beraet kararları verildiğine işaret etmiş. Nurculuğu şöyle anlatmıştır.

— Nurculuk politik bir hareket değildir. Nurculuk sırf kuvvetli bir İslâmî İman ve ahlâk telkininden ibarettir. Buna rağmen son günlerde bu İman ve ahlâk hareketi politik bir cereyan olarak gösterilmek istenmekte, politikacıların istismarına uğramaktadır. Said Nursî'yi tanımadım. Bunun ehemmiyeti yoktur. Çünki şahsa değil eserine; diyene değil dediğine bakmak lâzımdır. Şurası muhakkak ki ülkesinde tanınmış en büyük İslâm âlimi ve mürşididir. Nurculuk zamanımızın levsiyat deryası içinde bunalan insanlara can kurtaran simidi hizmetini görmüştür. Said Nursî'de de Risale-i Nur külliyatında da politik mahiyette hiçbir işarete rastlamadım. Bilâkis daha evvel de söylediğim gibi kuvvetli bir imân ve ahlâk telkini gördüm.

Çok sayıda Nurcu ile tanıştım ve görüştüm. Hepsini namuslu ve faziletli insanlar buldum. Nurculara karşı bu düşmanlık nedir? Ve nereden gelmektedir? Bir türlü anlayamadım. Nurculuk ne bir tarikattir, ne bir mezheptir ve ne de politik bir cereyan. Fakat saf Müslümanlığın tâ kendisidir.

KOMÜNİZME KARŞI TEK SİLAH: İSLAMİYET

Başgil daha sonra komünizm hareketleri ile Nurculuğu mukayese etmiş Nurculuğa düşman olmak için Türkiye'nin coğrafî ve siyasî durumunu göz önüne almak lâzım geldiğine işaret ederek demiştir ki:

— Komünizme karşı tek silâh İslâmiyet ve Nurculuktur. Komünist kıskacı arasındaki bir avuç Anadolu Türkünü bu felâketten kurtarmak için İslâmî bir İman ve ahlâkın lüzumuna Said Nursî merhum kadar ben de kaniyim. Komünizm Türkiye'ye İmran Öktem'in iddiasına göre cübbe ve sarıkla girermiş. Senelerden beri yüzlerce komünistlik suçundan insanlar tevkif ve hapsedildi. Bunların arasında kaç cübbeli ve sarıklı çıktığı gösterilebilir?

MAKAMININ ŞEREFİNİ İHLAL ETMİŞTİR

Kanaatimce, Temyiz 1. reisi ihraz ettiği yüksek makamın şerefini bu sözleri ile ihlâl etmiş ve büyük bir gaf yapmıştır. Hem alt mahkeme hakimlerine 163. maddenin amansızca tatbiki hakkında direktif vermiş, hem de memleket gençlerini ve vatandaşları kanunsuz hareketlere ve suç işlemeye teşvik etmiştir. Bu itibarla Sayın İmran Öktem işgal ettiği yüksek makamın ehli bir adam olmadığını açıkça ortaya koymuştur. İstifa etmelidir.

(Yeni İstanbul - 9 Eylül 1966)

PROF. M. REŞİT BELGESAY DA "BU KONUŞMA ADALET MERCİİNE GÖLGE DÜŞÜRMÜŞTÜR" DEDİ.

BELGESAY NE DİYOR?

Temyiz Mahkemesi Reisi İmran Öktem'in, adli yılın açılışı münasebetiyle yaptığı konuşma ile ilgili olarak İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ord. Prof. Dr. Mustafa Reşit Belgesay şunları söylemiştir:

— "Yargıtay Başkanının sözleri hiç bir türlü tasvip edilemez. Zira bu sözlerle adliyenin istiklâli zedelenmiş ve üzerine gölge düşürülmüştür. Hâkim, hâdis olmuş bir olayda tarafları dinledikten ve delilleri inceledikten sonra şahsî kanaatıyla hüküm verir. Evvelce verilmiş olan kararlar onu bağlamaz. Hakimlerin istiklâli, devlet yüksek makamlarının kendilerine direktif vermelerine manidir. Temyiz Mahkemesi Başkanının bir toplantıda adliye mensuplarına hitap ederek bir davanın leh ve aleyhinde şahsî fikirlerini öne sürerek hâkimlere ve hükümlere tesir yapmağa kalkışması kabul edilemez.

PROTESTO TELGRAFLARI

Temyiz Reisinin konuşmasının akisleri devam etmektedir. Yurdun her köşesinden yüzlerce protesto telgrafı gönderilmiştir.

(Yeni İstanbul - 9 Eylül 1966)

AYAKLAR ALTINA ALINAN HUKUK

Daha dün Eskişehir'de, beyannameleri, orak-çekiçli tehditleri ile tam bir komünist teşkilâtı meydana çıkarılmıştı. Yurdun pek çok köşesinde benzerleri olduğundan şüphe edilmeyen bu kızıl ihanet ocakları umumi efkârın da milli hiddeti ile tam söndürülecekti ki siz konuştunuz. Bir kasaba mübaşirinin bile meslekî titizliğini saygı değer hale getiren sözlerinizle dindarları, sağcı kitleyi anarşist bir gazete fıkracısı ağzıyla suçladınız. Eskişehir olayını unuttuk. Komünistler ömrünüze dualar ediyorlar.

Nasıl oldu da, değil Temyiz Reisi sıfatıyla, en yüksek kürsüde, hatta bir köy kahvesinde bile yapılamıyacak bu konuşmanın, milyonlarca Türkü, kendi Adliyesinden ve bundan böyle Türk hâkiminin kararlarından şüpheye düşüreceğini düşünmediniz? "Dindar görünmenin komünizmi önliyeceği iddiası da boştur" diyorsunuz. Ne demek dindar görünmek? "Milyonlarca koyu müslüman topluluğunun Demir Perde gerisinde yaşadığı bir hakikattir" derken, bunların Rus ve K. Çin emperyalizminin işkencesi altında tutulan esir Türkler olduğu hakikatini niye unutuyorsunuz? "Gerici" diye olmadık hakaretler yağdırdığınız kimseler arasından bu güne kadar tek bir komünist çıkmamıştır. Ama bugün size alkış tutan o "İlerici" dediklerinizin içinde vatan ihanetinin en alçakçasını yapan bir alay müseccel komünist uşağı var.

Herkesten fazla saygı göstermeğe mecbur olduğunuz hukukun temel prensiblerini ayaklar altına alarak adliyenin istiklâlini zedelediniz. Halen görülmekte olan pek çok dâvada Türk hâkimlerinin istiklâlini kendi peşin hükümleriniz uğruna çiğniyerek onlara kanunun müsadesizliğine rağmen Nurcu diye isimlendirilen vatandaşları mahkûm etme emrini vermeğe kalktınız.

Bu mevzuda ihsas-ı rey'de bulunarak o vatandaşlara, dâvaları temyize gittiği takdirde sizi reddetme hakkını vermiş oldunuz.

Atatürk'ün... bazılarına göre asla söylemediği bir takım sözlerini tekrar ederek. Türk gençliğini hükûmet kuvvetlerine, devlete ve bilhassa mensubu bulunduğunuz Türk adliyesine karşı isyana teşvik etmek gibi dünya hukuk tarihine geçecek bir meslekî skandala sebep oldunuz ve derhal tecziyesi icabeden bir suç işlediniz.

Sayın İmran Öktem! bir memleket hiçbir zaman dindarların fikir ve ibadet hürriyetinden dolayı batmamıştır. Ama böyle hâkimleri olduğu için batan ve esarete düşen pek çok ülke vardır.

"Nursuzlar"ı sevindirdiğiniz yeter. Asla ehli olmadığınız anlaşılan bu yüksek makamdan istifa ediniz de artık mânen koptuğunuz Türk Adliyesini de yüklediğiniz şaibeden kurtarınız.

(Yeni İstanbul - 9 Eylül 1966)

"ADLİYE TARİHİNDE BİR LEKE"

GENÇLİK DERNEKLERİ TEMYİZ REİSİNİN KONUŞMASINI TENKİD ETTİ

Yeni Adlî yılın başlaması münasebetiyle önceki gün yapılan törende konuşan Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem'in, Nurculuktan bahsederek Müslüman Türk Milletini töhmet altında bırakması ve bu arada memleketimiz için en büyük tehlike olan komünizme hiç temas etmemesinin uyandırdığı tepki devam etmektedir.

Yurdun her tarafından gönderilen protesto telgraflarının yanı sıra, kamu oyunda meydana gelen yankıya paralel olarak gençlik kuruluşları da İmran Öktem'e çatmışlardır.

Yeni İstanbul - 9 Eylül 1966

Ord. Prof. Dr. Ali Fuad Başgil Gazetemize Beyanat Verdi:

«Konuşma Türk Adliyesi için skandaldır»

"Öktem Anayasayı ihlâl etmiştir...."

Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem'in adlî yılı açış münasebetiyle yaptığı konuşma hakkında dün kendisiyle görüştüğümüz Anayasa Ordinaryüs Prof. Ali Fuat Başgil, «Öktem, Türk Anayasasını ihlâl etmiştir. Bu konuşma Türk Adliyesinin büyük bir skandalıdır. Nurculuk aleyhinde yapılan bu konuşma, memleket gençliğini âlenen suç işlemeğe teşvik etmiştir» demiştir.

Feneryolundaki evinde istirahat etmekte olan Ali Fuat Başgil, Yargıtay Birinci Başkanının Nurculuk ve Nurcular aleyhinde yapmış olduğu konuşma hakkında kendisiyle görüşen arkadaşımıza şunları söylemiştir:

«— Bu konuşmanın tamamını henüz görmedim. Fakat, gazetelerden görüp okuyabildiğim kadarını, Türk Adliyesinin bir skandalı olarak vasıflandırıyorum. Temyiz Birinci Re'isi tarafçı ve kinci bir ruh haleti içindeki bu konuşmasıyla, hem alt mahkeme hâkimleri üzerinde baskı yapmak istemiş ve hem de memleket gençliği âlenen suç işlemeğe teşvik edilmiştir. Ayrıca, Nurcu vatandaşlara da büyük hakaretler savurmuştur. Konuşması, Anayasayı ihlâl mahiyetindedir. Ben senelerden beri bir çok «Nurcu» denilen kimselerle temas ettim. Bunların hepsini iş ve güçlerinde çalışan temiz, namuslu ve faziletli insanlar olarak gördüm. Bence Nurculuk suç değildir. Saf müslümanlığa inanış ve dönüştür. Said Nursi kim olursa olsun. Ben şahs'a değil, şahsın eserine; diyene değil, dediğine bakarım. Risale-i Nur Külli-

yatı, bu günkü levsiyat çamuruna saplanmış insanları kurtarmak için uzatılmış bir tahta köprüdür. Ve temizlik, fazilet kaynağıdır. Türkiyemizin coğrafî ve siyasî vaziyeti göz önünde tutulunca, görülür ki, memleketimiz İslâv Komünizmi ile çevrilidir. Memleketi komünizm felâketinden korumak için, merhum Said Nursî gibi, ben de, kuvvetli bir İslâmî iman ve ahlâkın mu'cizeler meydana getireceğine inanırım.»

Daha sonra İmran Öktem'in konuşmasının hâkim tarafsızlığı sınırlarından çıktığını söyliyen Ali Fuat Başgil, sözlerini şöyle tamamlamıştır.

«Mevzuu hülâsa etmek lâzım gelirse, Temyiz Birinci Reisi Nurcular aleyhindeki konuşmasıyla, hâkim tarafsızlığı sınırından çıkmış, garez ve nefsaniyete kapılmıştır. Bu suretle işgal ettiği yüce makamın ehli olmadığını isbat etmiştir.»

(Sabah - 9 Eylül 1966)

ADALET YILI

Bu sene Sayın Yargıtay Başkanının Adalet Yılını açış nutku diğerlerine hiç benzemiyor. Sayın Başkan, Türk Adaletine güvenimizi arttırarak insanlarımızda derin bir huzur doğuracak yerde, bizi birbirimize daha çok katacak siyasî bir konu seçmiştir. Partilerarası günlük çekişmelerde kullanılan bir konu!...

En tarafsız olması gereken en yüksek Türk hâkiminin bu Adalet Yılını açış nutkundaki sözlerini dinlerken kendinizi bir seçim meydanı propagandası karşısında sanırsınız.

Onun için Ulus Gazetesi ilk sahifesine manşet yapmak için bu nutuktan kendi partisi için çok faydalı cümleler seçmiş, bunların kenarına da, Başkanın Romalı Kumandanları andıran sert çizgili bir fotoğrafını koymuştur. Gazetede çıkan bu resimde, nutkun dinleyiciler tarafından nasıl şaşırtıcı bir tepkiyle karşılandığı görülüyor.

Sayın Cumhurbaşkanımız parmağını şakağına koymuş, düşünmekte, Anayasa Mahkemesi Başkanı avuçlarını birbirine kilitlemiş, hayret içinde... Başbakan Demirel, sitemli sitemli bakmada... Adalet Bakanı kaşları çatık, suratı asık duruyor.

Yargıtay Başkanı, hemen hemen başından sonuna kadar nutkunda Said Nursî'den bahsediyor. Yalnız bir farkla. Said Nursî'yi ters çevirip Nursî Said yaparak!

Bu nutku okuyanlar, Halk Partisinin A.P.'ye hücumlarında öteden beri söylediklerinden başka, hiç yeni bir şey öğrenmeseler de bunu öğreneceklerdir.

«Ölüleri hayırla yad ediniz!» buyurulmuştur ama, Başkan bir siyasî tarihçi gibi, Said Nursî'nin portresini çiziyor:

«31 Mart tertipçisi... Batılılaşmaya muhalif, Reformların düşmanı. Anayasaya karşı, Atatürk'e hasım ümmetçi...»

Bu kadar suçuna rağmen, siyasî, muzır şahısların hemen ipe çekildikleri o şiddet İhtilâl, İnkılâp, Örfî İdare, İstiklâl Mahkemeleri, Yüksek Adalet Divanı devrinde nasıl paçasını kurtardığına şaşacaksınız. Belki de o sırada, Sayın Yargıtay Başkanımız gibi, hâkimlerimizin bulunmaması yüzündendir.

Sayın Başkan, 1960 devriminin getirdiği 1961 Anayasasının ihlâline hiç bir Türk gencinin müsaade etmiyeceğini belirtmektedir. Mahkemelerin müsaade etmiyeceğini anlıyoruz ama, gençlerinki, nasıl olacak, anlıyamadım!...

Haddim olmadan, çok özür dileyerek söylemek isterim ki Adalet şahıs konularında gayr-i hassastır. Karşısına gelen şahısları birbirinden ayırmaz; herhangi bir Said'le bir Nursî Said arasında fark gözetmez. Suçlarına göre hüküm verir. Bu sayede bütün Said'ler karşısına aynı güvenlikle çıkarlar. Hele hâkimler, ceza dâvalarında ölüler üzerinde ceza kararları vermezler. Ceza şahsîdir, varislere intikal etmez. Hukuk dâvalarında ise onları, temsil eden vârislerin bulunması gerektiğini sanıyorduk.

Bizce Nurculuğun kanunlarımızla yasak edilen taraflarına ait dâvaları mahkemelerde görülür. Siyasî tarafları mahkemenin dışındadır. Nurculuk nedir? Siyasî Nurcular var mıdır?- Din istismarcılığını hangi parti yapıyor? Seçimlerde alınan oylarda, Nurculuk tesir ediyor mu? Adalet Partisi mi, yoksa Sosyalistler mi Nurculuğu kullanıyorlar?...

Nurculuğun tasarladığı Hükûmet şekli nasıldır? Bu şekil Halifelik midir, Padişahlık mı? Şeyhlik mi, Emirlik mi? Bunun propagandacıları kimlerdir?

Bunları gizli emniyet teşkilâtı bilir sanıyorduk. Sayın Yargıtay Başkanından öğrenmeyi düşünmemiştik. Biz ancak birçok mahkemelerde Nurculuk aleyhine açılan dâvalar beraetle sonuçlandıktan sonra, Ceza Genel Kurulunca verilen karardan haberdardık.

Bu kararı Adalet Partisine karşı hiç sebepsiz siyasî bir silâh olarak Halk Partisi ile sosyalistlerin kullanmasına üzülmekteydik. Şimdi derin bir teessürle söylemeliyiz ki, karşımıza bir de Sayın Yargıtay Başkanımız çıktı!...

Nurculuğun dinî mahiyetteki mânası, Sayın Başkanın anladığı gibi değildir. Bütün hâkimlerimizin dirayet ve ehliyetine şüphemiz yoktur. Nurculuk üzerinde dinî mes'eleleri hepsinin aynı tarzda düşünmediği Ceza Genel Kurulundan önce, bütün mahkemelerin verdiği beraet kararı ile sabittir.

Son defa Adalet Partisi Grup toplantısında dinî konularda hepimizden yetkili olan, Üniversitemizin çok muhterem eski Anayasa Hukuku Ordinaryüs Profesörü bu risalelerde bir suç unsuru göremediğini söylemiştir.

Sayın Yargıtay Başkanımız bu nutkuyla, bütün cübbesi boyunca politikanın içine girmiştir. Onun içindir ki, gazeteler nutku Sayın Başbakan Demirel'le Adalet Partili hukukçuların alkışlamadığını söylüyor. Buna karşılık T.İ.P.'çilerle diğer muhalifleri bu seferki, Adalet Yılının açış nutkunu büyük sevinçlerle bol bol alkışlamış olacaklardır.

(Son Havadis - 9 Eylül 1966)

ADALETE TECAVÜZ...

İmran Öktem, bir Yargıtay Başkanı değil de, koyu solcu veya ortanın solcusu partilerin aday adayları ağzı ile konuşmuştur. Eğer çekilmek niyeti varsa boşaltacağı yüksek makama politikacı ve tarafçı olmayan gerçek bir hukukçunun seçilmesi icap eder.

Kuvvetler ayrılığı sistemine inanılan hür Batı ülkelerinde özellikle adaletin bağımsızlığı üstüne titremek ve «Hukuk»'a öncülük tanımak vazgeçilmez medenî bir gelenektir. Bunun için «Adlî yıl» a girerken Yüksek Mahkeme Başkanının konuşması Parlâmento açılışında Cumhurbaşkanının konuşması kadar önemli sayılır.

Bu gelenek ve önemin iki sebebi vardır: Hükûmete güvenmek, yargı organlarına güvenmek. Yani politikanın, «Devrimcilik» gibi belirsiz lâfların veya başka ideolojilerin adalete baskı yapabileceğine inanılamaz. Buna karşılık yargı organlarının (Bilhassa yüksek mahkemelerin) adalet dışına çıkarak, ideoloji veya politika basitlikleriyle taraf tutucu kararlar verebilmesi ihtimali de akla gelmez.

Demek «Adlî istiklâl» denen şey, yürütme organlarının hukuka uyması ile mahkemelerin, bağımsızlığa lâyık olmaları dengesine dayanmaktadır. Bu denge, herhangi bir taraftan bozulursa, ülkede adalet yok demektir. Mahkemeler, büyük işkencelerdir. Hz. Peygamberin «Adalet mülkün temelidir» hikmeti ve insanlığın hukuk devleti uğruna döktüğü kanlar boşa gitmiştir.

İşbu gerçeği bilenler, 6 Eylûl günü, Türkiye Adalet yılının açılması dolayısiyle Sayın Yargıtay Başkanının konuşmasını dinleyince (veya gazetelerden okuyunca), bizim gibi dehşete düşmüş olacaklardır. Çünkü, Yüksek Mahkememizin Başkanı

Sayın Öktem, aralarında Cumhurbaşkanının da bulunduğu seçkin dâvetliler ve bütün memleket halkı huzurunda, adaleti politikaya ve ideolojiye âlet etmek gibi sakim bir yol tutturmuştur. Adlî bağımsızlığı, en büyük hâkim sıfatiyle ihlâl etmiş, adalete inanan ve huzur içinde yaşamak için mutlaka inanması gereken milyonlarca vatandaşı incitmiştir.

Yurdumuzda adlî bağımsızlığın, icra organları tarafından suikasta uğratıldığı bugüne kadar çok duyulmuş ve halk efkârını üzmüştü. Şimdi ise onu yaralama teşebbüsünün bizzat en yüksek yargı makamından gelmiş olması, korkunç ümitsizlik meydana getirmiştir. Çünkü Yargıtay Başkanı bütün mahkemelerimizi, «Nurcu, gerici, sağcı, ırkçı» diyerek malâyani ve belirsiz sıfatlarla suçladığı bir takım vatandaşlarımıza karşı tahrik etmiş, Hattâ bütün görevi, ülkemizde barış, sükûn nizam sağlamak olan adalet organlarının gerici (!) akımlara (!) SAVAŞ açması gereğini buyurmuştur. Sayın Öktem'in bazı gazetelere manşet olan:

«Gerici ve sağcı akımlar çok tehlikeli bir hâl aldı» gibi adalet, ilim ve gerçek dışı buyrukları karşısında «Gericilik ve sağcılık» denen suçların, hangi kanunun hangi maddesinde bulunduğu sorulmaz mı? Ayrıca «Nurculuk» tan sanık vatandaşlar, Yargıtay Başkanının bu peşin yargıları karşısında hangi adalete, hangi mahkemeye sığınacak ve güvenebileceklerdir?

Asıl fenası tarafsızlığı şart olan bir Yargıtay Başkanı, büyük vatandaş kitlelerini «Nurculuk, ümmetçilik, sağcılık, gericilik, ırkçılık» gibi bir takım kanun dışı, belirsiz lâflarla suçlar dı, Türkiye için en büyük düşman, en korkunç sömürme tehdidi olan Komünizmi neden suçlamaz? Daha dün «Boynunuzu orakla keseceğiz kafanızı çekiçle ezeceğiz» diye bildiriler dağıtan suçlu şebekeleri üzerine niçin kanat gerer!

Dahası var, birazcık adalet duygusu, cümle kurma zevki çirkin kelimeyi güzelden ayırma zarafeti olan kimse, bir adalet yılının vakarlı açılış gününde şu biçim lâfları harcayabilir mi?

«Din bezirgânlarının ağları-yollarını sapıtmışlar - din şarığı altında zehirlerini sıkanlar - Nurculuğun çığırtkanı - seviyesiz ve anarşist kimseler - din ve şeriat oyunları..»

Şunu hemen belirtelim ki, Yargıtay Başkanının adalet yılı açışında Nurculara da, Komünistlere de hakaret etmesi gerekmez ve yakışık almaz. Adalete tecavüz ve hâkimlere baskı niyeti taşımayan bir başkan eğer kültürü yetiyorsa, adaletin kutsal gücü üzerine birkaç değerli cümle söyler. Mahkemelerin çalışmalarında görülen eksikler de, bu konudaki ihtiyaçlar üstünde durur, politikaya girmekten ve devrim istismarcılığı etmekten dikkatle kaçınır. Vatandaşlar arasına sokulacak kin ve husumetin, milletin başına ne belâlar açabileceğini önceden hesaplar.

Oysa Sayın İmran Öktem, bir Yargıtay Başkanı değil de koyu solcu veya ortanın solcusu partilerin «Aday adayları» ağzıyle konuşmuştur. Eğer çekilmek niyeti varsa, boşaltacağı yüksek makama, politikacı, peşin fikirli ve tarafçı olmayan gerçek bir hukukçunun seçilmesi icabeder.

TERCÜMAN

YARGITAY!

Tarafsız okuyucularımızın arasında Yargıtay Başkanının bu seferki Adalet yılı açış nutkunun Adalet Partisi aleyhinde Partizanca tertip edilmiş olduğuna şüphe edenler varsa, lütfen gazeteleri açsınlar.

Halk Partili gazetelerle Sosyalist maskesi altında saklanan solcuları gözden geçirsinler. Bu nutkun nasıl karşılandığını göreceklerdir. Onlara bakıp da, Yargıtay Başkanının kimlere hitap ettiğini anlamamalarına imkân yoktur.

Adalet Partisi iktidarını meşru seçimlerin dışında devirmeğe çalışan Halk Partisi muhalifleri ile TİP'çilerin keyiflerinden mest oldukları gözlerine çarpacaktır.

Bu arada iktidarı tutan gazetelerle yazarların ciddî bir endişe duydukları da saklanamaz bir gerçektir.

Halk Partisi muhalifleri ile Sosyalistleri bir arada zikredişimi onlara karşı taşıdığım aleyhtarlığa vermemenizi çok rica ederim.

Elbette, Halk Partisi ile Sosyalist maskesi altında kendilerini saklamağa çabalayan aşırı solcular arasında büyük bir fark vardır.

Ama bir noktada birleştiklerine dikkatinizi çekerim: Halk Partililer de, aşırı solcular da iktidarı ele geçirmeğe uğraşmaktadırlar. Fakat bunun için ne dört sene beklemeye tahammülleri vardır, ne de seçimlerle buna ulaşmaya ümitleri...

Her iki taraf, iktidarın fasılasız hücumlarla muvazenesini kaybederek bir darbe ile yuvarlanmasını beklemektedirler.

Bu darbe çeşitli olabilir. Çeşitli yönlerden gelebilir. Fakat en kolayı, en rahatı dini siyasete âlet etme suçudur. Daha önce bu silâh kanunlara dikkatle yerleştirilmiştir. Meselâ, şu partiler kanunu ile bu iş öyle kolaylıkla halledilebilir ki... Sadece ortam buna uygun olsun, yetişir!

Daha önceden bunun plânı hazırlanmıştır. Hücum noktası Nurculuktur. Said Nursi, birleşik atış hedefi! Yürüyüş Said Nursi'ye diye başlayacak, iktidar böylece al aşağı edilecektir.

Hazırlığın mükemmelliğinin derecesine bakınız ki, uzun zamandan beri yapılan hücumlarla Yargıtay üzerine tesir edilerek, mahkemelerin Nurculuk aleyhindeki bütün dâvalara verdikleri beraet kararlarından sonra yargıtay ceza kurulunca aleyhte bir karar alınmıştır.

Bir taraftan solcular, A.P. iktidarını devirmeğe çalışırken, bir taraftan Sayın İnönü bu noktaya ateş açmış, Başbakan Demirel'in Nurcuların halifesi olduğunu söylemiştir.

Onun için Halkçılarla solcular aynı maksatla aynı yolda çalışmaktadırlar.

Yargıtay Başkanının açış nutkunun ehemmiyetini şimdi daha iyi anlayabilirsiniz.

Adalet Partisine karşı gazeteleri açın: Başkanın nutku ilk sayfaları donatmaktadır. Aşırı solcu gazeteleri açın, onlar da öyle!

Sosyalist Akşam gazetesi birinci günü nutku alkışladıktan sonra ikinci günü iç sayfadaki makalesini buna ayırmıştır. Orada «Adlî yıl başlarken» başlığı altında «Yargıtay Başkanı» imzası ile bu nutuk yayınlanıyor. Fıkra yazarı Yargıtay Başkanının bu nutkunu alkışlamaktadır.

Cumhuriyetin sosyalist fıkra yazarını alın: O da öyle! Bu nutkun methü senasını yapmaktadır.

Bu gazeteler, bu yazarlar budala değildir. Son derece iş-

lerine yaramayan bir adlî hitabeyi bu şekilde reklâm etmezler. Nutku söyleyen zat da ne söylediğini bilmeyen bir hatip sayılamaz!

Yargıtay Başkanı, tarafsız Türk hâkimlerinin Nurculuk lehindeki kararlarını bir kenara iterken ceza genel kurulunca verilen hükmü bir daha okuyarak bir terör uyandırmaya çalışıyor. Oysa bu hüküm yalnız o dâvaya mahsustur. Bütün mahkemeler «Tevhid-i içtihat» kararı gibi ona uymaya mecbur değildir. Bunu söylemiyor!

Derin bir esefle hatırlıyoruz ki ihtilâlde *tarafsız mahkemelerimizin* gösterdiği adalet ve cesareti, Yargıtay gösterememiştir. Üyeleri arasında gayr-i mesul durumda bir siyasi sanığı idam edebilmek için kanunların makabline teşmilini isteyenler bile olmuştur.

Türk adaletinin dayanağı saydığımız Yargıtay siyasi tesirlere uymuştur. Başkanlarından birini bir ihtilâl mahkemesine vererek, siyasi sanıklara:

— Sizi buraya tıkan kuvvet böyle istiyor!

Dedirtmiştir.

Biz bu çok yüksek, çok muhterem hey'etten ihtilâl mahkemelerine başkan yetiştirsin; kanunların makabline şumulünü müdafaa eden hâkimler çıkarsın, adalet yılı açış töreninde Genel Başkanlarına partizanca nutuklar çektirsin istemiyoruz. Biz Yargıtayı günlük politikanın çok üstünde, hiç bir kuvvete boyun eğmeyen, Türk adaletinin temeli, çok yüksek, çok şerefli bir müessese sayıyoruz!

(Son Havadis . 10 Eylül 1966)

SANIK! AYAĞA KALK!..

Kadircan KAFLI

«Nur Risâleleri» denilen dinî kitaplar var. Senelerdenberi şurada burada okunur. Okuyanları polis yakalar, Savcı mahkemeye verir, hâkimler beraet ettirirler. Şimdiye kadar her derecede en az beşyüz mahkeme, binden fazla hâkim bu beraet kararlarına «millet adına» imza koymuşlardır. Yargıtay dediğimiz Temyiz Mahkemesi de bunları tasdik etmiştir.

Geçen sene İslâm dinine hakaretler yağdıran Çetin Özek isimli meşhur bir solcu doçentin raporuna dayanarak Yargıtay bu risâleleri okumanın suç olduğu kararını vermiştir! Böylece kendisinin daha önce tasdik ettiği kararlara aykırı davranmış, yani kendi kendini inkâr etmiştir.

Yargıtay Birinci Başkanı İmran Öktem geçen gün yanlış kararı savunmak zorunda kaldı; Türk demokrasisini kökünden yıkmak, sosyal nizamı yoketmek, komünist memleketlerdeki vahşî kölelik rejimini getirmek isteyen hâinlerin ekmeklerine yağ sürdü.

Adam o kadar sapıttı ki bir takım sapık gençleri de hukuk nizamına, hak ve hürriyetlere, devlete karşı tahrik etti: «Gençler bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu, bu memleketin polisi vardır, jandarması vardır, adliyesi vardır demeyecektir, hemen müdahale edecektir» dedi.

Bu tavsiyenin örneğini son günlerde Komünist Çin'de görüyoruz. Komünist Partinin tahrik ettiği 18 - 20 yaşında akılsız ve vahşi gençler ortalığı kırıp geçiriyorlar. Türkiye'de de bunun yapılmasını istemek, tahrik etmek düpedüz suçtur, ihtilâli körüklemektir. Bunu hukuk nizamının en yüksek koruyucusu olması gereken Yargıtay Birinci Başkanı, en yüksek devlet sorumlularının huzurunda yapıyor.

Bu ne haldir? Bu ne şaşkınlıktır? Bu ne gaflettir?

Hem adalet mülkün temelidir diyoruz, hem de mülkün temelini kundaklamak için henüz akılları başlarına yerleşmemiş gençleri teşvik ediyoruz... Hem komünizme cesaret veriyoruz.

En az bin Türk hâkimi yanılmış da bu ne dediğini bilmeyen Yargıtay Birinci Başkanı mı doğru yoldadır? Türkiye ne gençlerin ne de ihtiyarlarındır, bütün Türk milletinindir. Gençleri orta yaşlılar veya yaşlılar aleyhine tahrik etmek, devleti şu veya bu zümreye maletmek de suçtur. Bu türlü suçları işleyenler, kim olursa olsun, millet huzurunda ve tarih önünde mahkûm olurlar.

Yargıtay Birinci Başkanı hem yetkisini kötüye kullanmış hem de hukuk nizamını çiğnemek için bir kısım gençlik zümresini teşvik ve tahrik etmiştir.

Yargıtay Birinci Başkanı ağır suç işlemiştir. Ona haddini bildirecek kuvvet yok mudur? Şimdiden millet vicdanında muhakemesi başlamıştır:

— Sanık, ayağa kalk!...

(Tercüman - 10 Eylül 1968)

BİR NUTUK DİNLEDİK

EN KÜÇÜK DAVALARI GÖRMEKLE MÜKELLEF OLAN BİR SULH HÂKİMİNİN BİLE RİAYETLE MÜKELLEF BULUNDUĞU HUKUKUN DEĞİŞMEZ PRENSİBİNİ BİR YARGITAY BAŞKANI NASIL DİNLEMEZ VE ÇİĞNER DE GEÇER?..

Bir nutuk dinledik. Hazin bir nutuk idi bu. Dinlemez olaydık. Daha doğrusu söylenmez olaydı. Çünkü bunu söyleyen bir Yargıtay Başkanıdır. Tarafsız bir başkan. Cumhurbaşkanından da, Anayasa Mahkemesi Başkanından da daha çok tarafsız kalması hukuken, kanunen şart olan bir Başkandır bu!

Bu bir hâkimdir. En üst kademeye gelmiş bir hâkim... Halbuki tarafsız kalma, reyini belli etmeme, içtihadını sadece hükmünde açıklama mecburiyeti tâ Sulh Hâkimliğinden başlar. Bunu yapmıyan hâkimi reddederler. Elzemdir bu kaide. Böyle olmazsa vatandaşın müdafaa hakkı, akide ve inancı, hareket ve düşünce serbestîsi hâkimin peşin hükümleri karşısında paniğe uğrar ve adalet hakkındaki güven yıkılır.

Bir Yargıtay Başkanı bu tarihî ve ezelî kaideden ve mecburiyetten nasıl sıyrılır; hangi hak ve salâhiyetle veyahut hangi kuvvete dayanarak sıyrılır da bir memleketin adalet yılının açılışı gününde muayyen bir inanca sahip zümreleri peşin hükümleri ile tehdit eder.

Dinden bahseder bu Başkan. Dinle siyaset arasında münasebet kurar. Bunların suçluluk unsurlarını ilân eder bu Başkan. Nurculuğu ele alır. Bunun mensuplarını cezalandıracağını anlatır bu Başkan. Gerici ve sağ cereyanların yurt içinde tehlikeli bir hal aldığına işaret eder bu Başkan. Ve nihayet dindar görünmenin komünistliği önliyeceği iddiasının boş olduğunu söyler bu Başkan...

Asıl kendi iddialarının ne derece isabetsiz vahimelerden ibaret olduğunu bir yana bırakalım da bu Başkanın böyle konuşamıyacağına işaret edelim.

Evet. Bir Yargıtay Başkanı böyle konuşamaz. Onun ve onun başında bulunduğu büyük müessesenin karşısına hangi sebep ve suretle, hangi suç, hangi suçlular kafilesi çıkarsa, hangi fikir ve prensip mes'elesi intikal ederse etsin onlar yalnız kanunlarla, ictihadlarla ve kanaatleriyle kayıtlı kalarak bu dâvalar hakkındaki son sözlerini imzalarını attıkları hükümleri ile kanunî celselerde açıklar ve ondan sonra da susarlar.

Ne bu hükümlerden evvel ve ne de sonra hiçbir yerde kanaatlerini açıklamaya mezun değillerdir.

En küçük dâvaları görmekle mükellef olan bir sulh hâkiminin bile riayetle mükellef bulunduğu hukukun bu değişmez prensibini bir Yargıtay Başkanı nasıl dinlemez ve çiğner de geçer; anlaşılır mülâhaza değildir bu!

Mühim bir noktayı da sayın Başkana sormak lâzımdır:

Suç teşkil ettiği iddiasiyle Yargıtaya gelen hâdiseler sadece Nurculuk, Dincilik ve Gericilikle mi alâkalıdır?

Kol gezen, memleketi anarşiye ve felâkete sürüklemek için binbir hile ve desîse ile çalışan, yer altı ve yer üstü vasıta ve adamlariyle ağ kuran komünizm faaliyetinden ne haber? Bu iddia ile Yargıtaya gelmiş - geçmiş ve hükümlere bağlanmış binlerce dosyadan ne haber?

Köşe başlarını kapan, gazeteleri ile ve türlü yayın organlariyle, hattâ Devlet Radyosuna nüfuz etmiş elemanları ile memleketin müessese nizamını, müşterek miras ve medeniyetini, mülkiyet ve hayat geleneğini altüst etmeğe, hem de kanun dışı yollarla altüst etmeğe kararlı yığın yığın kızıl haşereden ne haber?

Ama onlara hiç temas buyurmadı bu sayın Başkan.

Bir Yargıtay Başkanı hedefi böylesine tek taraflı seçerse kış soğuğunda deliklerinde kıvrılmış kalan daha nice yılanlar

gün ve güneş yüzü görür, ortalığa saldırır, kafilelerine katılırlar.

İşte misali :

Yargıtay Başkanının bu nutku solcuların bir zaferi olarak ilân edilmektedir. Kızıl komünistlerin en muteber ceridelerinin en mutena yerlerinde yayınlanmaktadır. Ve avuçları patlayıncaya kadar alkışlanmaktadırlar bu nutku.

Bu nutuk vesile edilerek devletten alınız cemiyete, cemiyetten alınız aileye, ondan da en küçük fertlere kadar ininiz. Milyonlarca namuslu, vatanperver insana, iman ve akide ehline, köklü müesseselere, geleneklere, mukaddesata «Türkiyeyi peşkeş çeken namussuzlar sürüsü», «Rezil din bezirgânları», «İhanetler ve kepazelikler ülkesi oyuncuları», «Gâvur Kompradorları» diye küfür ve hakaret yağdırılmaktadır.

Bu nutuk vesilesiyle aynı adamlar tarafından Başkana medhiyeler yazılmakta ve onun bu nutkuna Atatürk'ün Bursa nutku pâyesi verilmektedir.

Ve yine Kızıllar... Yargıtay Başkanının işaretinden kuvvet bularak ortalığı ve mâsum kitleleri Devlet nizamı aleyhine tahrik ederek fesat uyandırmaktan geri durmuyorlar.

«Haydi yoldaşlar, Bildiğinizi yapınız, inandığınızı yerine getiriniz. Bunu yaparken polis mi var dinlemiyeceksiniz. Jandarma mı geliyor aldırmıyacaksınız. Devlet kuvvetleri mi karşınıza çıkıyor, yıkıp geçeceksiniz. Adliye mi var, hadi efendim deyip onun da icabına bakacaksınız. Çünkü her şeyi düzeltmek sizin vazifenizdir. Bunun mukaddes bir vazife olduğunu unutmayınız» diyorlar hempalarına.

Bu kızıl sloganın günlerden beri nasıl sürüp gittiğini Sayın Yargıtay Başkanının görmemesine imkân yoktur.

Sürüp gidecek ya!...

Bir Başkan bir taraftan adalet ve hukuk prensiplerinin yüzde yüz dışına çıkar, bir Başkan memleketi derinden derine

alâkadar eden bir politikanın içine adalet kisvesini giymiş olarak yüzde yüz girerse âkıbet bu olur elbet.

Bu Sayın Başkan; kızılların meşhur siması, o eğilimdeki siyasî bir gücün temsilcisi ve kendisini Lenin'e müsavî, Stalinden üstün, Karl Marx'dan dik alâ farzeden büyük yazarın (!) anlattığı ve göklere çıkardığı çapta bir kudret ise yazık oldu Başkana, yazık oldu adalete.

Bu «Yazık oldu» fikrinin toplumumuzun en gerçek ve en kahir fikri olduğu inancındayız. Allah beterinden korusun

(TERCÜMAN - BAŞYAZI)
10 Eylül 1966

SAVCILARA TAMİM GÖNDERİLDİ

GAZETEMİZİN YAYINI VE A. ŞEREF LAÇ'IN BASIN TOPLANTISI İHBAR TELÂKKİ EDİLDİ

Dinçer, Yargıtay Başkanı hakkında takibat istedi

H. DİNÇER: ANARŞİ ÇIKARMA TEŞEBBÜS VE TELKİNLERİNİN ÖNÜNE GEÇİLMESİ ZARURİDİR

Adlî yılın açılışı dolayısiyle yaptığı konuşmada adalet ci-
hazının tarafsızlığını zedeleyen, vatan sathındaki hâkimlere te-
sir yapıcı talimat veren, gençliği devlet kuvvetlerine karşı gel-
meye teşvik ve tahrik eden Yargıtay Başkanı İmran Ökte
hakkında, Yüksek Hâkimler Kurulu kanununun 44. maddesine
göre, takibata geçilmesi için Adalet Bakanı Hasan Dinçer dün
resmî bir yazı ile Yüksek Hâkimler Kuruluna müracaatta bu-
lunmuştur.

Adalet Bakanlığı Yüksek Hâkimler Kuruluna yapmış ol-
duğu bu müracaata, İstanbul Millet vekili Avukat Abdurrah-
man Şeref Lâç'ın bu konuda, gazetemizde yayınlanan önerge-
sini, ve yaptığı basın toplantısında ileri sürdüğü iddiaları ih-
tiva eden dosyayı da eklemiştir.

ADLİYENİN TARAFSIZLIĞI TEMİN EDİLECEK

Yargıtay Başkanının tek yönlü konuşmasıyla Türk hâkim-
leri camiasında ve adalet mekanizmasında vücuda getirdiği
havayı bertaraf etmek için Adalet Bakanlığı derhal harekete
geçmiş ve adalet cihazının mutlaka tesirden azade çalışması

lâzım geldiğini bir tamimle bütün Cumhuriyet Savcılarına bildirmiştir.

ADALET BAKANI NE DİYOR

Adalet Bakanı Hasan Dinçer dün yaptığı tamimde şöyle demektedir :

«— Yeni hizmet yılına girerken mesai arkadaşlarıma adaletle ilgili konular üzerinde bazı görüş ve düşüncelerimi iletmeyi faydalı bulmaktayım. Bilindiği gibi Anayasamızın getirdiği nizam, demokratik hak ve hürriyetlere dayanan bir hukuk nizamıdır.

Cumhuriyet Adliyesi, şüphesiz bu nizamın tabiî bekçisidir. Kanun dışına çıkan her fiil ve hareket kimden ve nereden gelirse gelsin, sebebi ne olursa olsun karşısında bu nizamın bekçilerini bulacaktır.

Sadece adaletin tarafsız olduğunu söylemek kâfi değildir. Bütün vatandaşların, adaletin tarafsız olduğuna inanması ve ona güvenmesi lâzımdır. Bu inancın doğmasında ve bu güvenin sağlanmasında adalet mensupları mühim görevler yüklenmiştir.

Anarşinin yerine hukuk nizamını, ihkak-ı hakkın yerine tevzi-i adaletin yerleşmesini temin, başlıca vazifemizdir, vazifemiz olmalıdır.

Cumhuriyet adliyesinin tarafsız, eşit ve âdil hüviyeti içinde kalması ve ona hürmet fikrinin daha güçlü hale gelmesini temin yolunda bütün meslekdaşlarımın gerekli gayreti sarfedeceklerinden emin bulunmaktayım.»

(Zafer - 11 Eylül 1966)

BiRiNCi BAŞKAN, POLiTiKAYA HOŞ GELDiNiZ!

DEMOKRASİ, memleket idaresi mevzuunda, farklı, çok farklı, hattâ bâzen zıt görüşler arasındaki mücadeleyi nizâma bağlayan rejimdir. İktidar nöbetindeki değişmelerin, memleket bünyesinde derin sarsıntılara sebep olmasını önlemek içindir ki, bu kaçınılmaz mücadele kaidelere bağlanmış, belirli hudutlar içine alınmıştır. Mücadelenin tarafları siyasî partilerdir, usûlü seçim ve mahalli Parlâmento...

Hudut, bir şeyi diğerinden ayıran mefhum. Nitekim Demokrasi, bir yandan taraflılığı tanzim ederken, beride, tarafsızlığı da sağlam esaslara bağlamak lüzumunu duymuş. Devlet Başkanının, Ordunun, Üniversitenin, Adliyenin tarafsızlıkları, bir zaruretin ifadesi olarak, bu lüzum ve ihtiyaçtan doğmuş...

Demokrasinin demokrasi olması için, hududun şu veya bu yandan tecavüz edilmemesi lâzım. Taraflılık kadar tarafsızlık da şart. Rejimin mevcudiyeti ve hayatiyeti iki temele dayalı: Partisiz veya partili demokrasi olmıyacağı kadar, mücadele hududunun ötesinde kalması gerekenlerin tarafsızlık vasıflarını ihlâl etmeleri hâlinde de demokrasiden bahsetmek mümkün değil.

BİRİNCİ Başkanın tarafsızlığı ihlâl etmiş olduğu bir değil, bin sebep ve delil ile sâbittir. Türkiye bir zaman var ki, sağ ve sol diye ayrılmakta olan taraflar arasında beliren sivri uçların aşırı gidişinden ve kutuplaşma temayüllerinden endişe etmektedir. Uçlar, kaideleri çiğnemek, taraflılığın meşru hudutlarını tecavüz etmek yolunda ve hevesindedir.

Demokrasiyi tehdit eden bu en büyük tehlike karşısında Türkiye, ana vasfı taraflılık olan ve bir bakıma sivri uçları da bünyesinde taşıyan siyasî partilere maalesef güvenmemektedir.

Nasıl güvensin ki bunlar yekdiğerini komünizmden hilâfetçiliğe, yabancı menfaat uşaklığından vatan hainliğine kadar aynı rahatlıkla itham edebilen zümrelerdir. İtidal ve basîret çoktan cephe gerisine alınmıştır. Siperde kalanlara göre, AP. Amerikalıların ve Nurcuların, CHP. komünizm ve Rusların temsilcisidir. Ve Türkiye, taraflılık hudutlarının aşılarak, rejimiyle birlikte mukadderatının da, sağ veya sol bir zor idaresine kurban edilmesi ihtimal ve endişesi karşısında, hayır, siyasî partilerine güvenememektedir.

Öyleyse kime güvensin, kime güvenebilir?

Bu sualin cevabı çok önceden verilmiş, rejime bâzı mefhum ve müesseseler, işte tam bu tehlikeyi önlemek üzere ithal edilmiştir.

Türkiye'nin 6 eylûl günü iliklerine kadar ürpermiş olmasının sebebi budur. Derin ve yıkıcı bir hayal kırıklığıdır. Tarafsızlığı rejimin, adaletin, hürriyetlerin; kısası bu memlekette insanca yaşamanın baş teminatı olan bir müessese adına konuşan kimsenin, herhangi bir parti mensubu üslûbu ile umumî efkâr huzuruna çıkması, son ümitleri de yıkacak kadar ağır bir darbe olmuştur. Solcu bir yazar, bu konuşmadan sonra haykırıyor: «Senin gibi üstün bir insan Yargıtay Başkanı bulunduğu için, yaşamak şimdi daha güzel Türkiye'de...». Evet, solcular için öyle Sağcılar için aksi olduğu gibi.. Taraflılar dışında kalan milyonlarca Türk için daha az emin ve daha acı olduğu gibi... Evet, Birinci Başkan bu tutumu ile, Türkiye'deki insanlar arasında yaşama şevki ve güveni bakımından derin farklılıklar yaratmıştır. Adaletin cemiyetteki rolü ve vazifesi bu olmasa gerektir.

SADECE akislerine bakmak bile, Birinci Başkanın ne mene bir konuşma yaptığını anlamağa yeter. Aşırı solcular, onu şevk ve heyecan ile bağırlarına basarken, aşırı sağcılar nefret ve şiddetle protesto etmektedir. Tarafsız bir tokmağın davuldan çıkaracağı ses, hayır bu olamaz. Bu memlekette gerçek tarafsızların aşırı sağın da solun da aynı derecede işine gelmez ol-

duğu kimsenin meçhulü değildir. Birinci Başkan şimdi karşımıza geçer de, konuşmasının ferdâsında solcuların hararetli alkışları ve sağcıların ıslıkları ile karşılanacağını hesaplamış olduğunu söylerse, bu daha büyük bir hata olacaktır. Yaygın kanaat odur ki; Birinci Başkan bu neticeyi istemiş, nasıl bir hesap ve niyetin mahsulü ise, Adalet müessesesinin mâhiyet ve itibarını harcamağı da göze alarak hazırlamıştır.

Birinci Başkan bu açış yılında, nedense, Umumî Heyet kararlarından sadece birini, millet huzurunda ele almak ihtiyacını duymuştur. Kararın gerekçesini hulâsa etmiş ve Nurculuğun neylesine tehlikeli bir cereyan olduğuna dair kanaatini belirtmiştir. Böylece umumî efkârın, taraflılardan elbette çok daha fazla olan tarafsızların bir endişesini ifade etmiştir amma aslında biraz ölçüsüz olan bu gayretinde pek mühim bir noksan bırakmıştır. Türkiye aşırı soldan da endişe etmektedir. Üstelik bu endişe diğerinden daha ciddî ve büyüktür. Zira.....

Türkiye'de, bir komünist darbenin Dünya Devleri durumunda devletlerden göreceği destek ve alâkanın sürati ve şümûlü mevzuunda tereddüt câiz değildir.

Türkiye için de muhtemel tehlikeleri, dünyamızın hâli ve gidişi içinde görmemek ve kıymetlendirmemek için ya kör, ya da körleşecek derecede aşırı taraflı olmak lâzımdır. En geride gelenleri dâhil, hangi millet yıllar var ki teokratik bir devlet kurmak üzere ayaklanmıştır? En mutaassıp İslâm ülkelerinde dahi, darbeler, aşırı sol rejimlere müncer olmamış mıdır? Türkiyemizde Tanzimat'tan bu yana memleketin ve rejimlerin kaderine müessir olan kuvvetler, apaçık sormak lâzım, günümüzde sağa doğru mu, yoksa sola doğru mu kaymaktadır? Karl Marx ile Said Nursî'yi, yeraltı ve yerüstü tertiplerin ustası komünistlerle ve onların imkân ve usulleriyle nurcu denilenleri aynı terazide tartmağa kalkmak bile abes iken, bir Temyiz Başkanının, komünizmi nurculuktan, kıyaslanamıyacak kadar daha hafif ve ehemmiyetsiz gören ve göstermeğe çalışan sözleri, tehlikeli bir gafletin işâreti değilse, alenen taraf tutma ve bu

yüzden memleket mukadderatını tehlikeye doğru itme fiili olarak kıymetlendirmemek mümkün müdür?

Solcular alkışlamış, sağcılar ıslıklamış.. Bu hâl Temyiz Başkanını ne derece memnun etmiştir, bilmiyoruz. Ama bilmesini istiyoruz: Bu memlekette tarafsızlar, tarafsızlığın doruğunu teşkil etmesi gereken bir makamdan gelen sesle, ümitlerini kaybedecek derecede sarsılmışlardır, ye'se kapılmışlardır.

Haber verelim: «Bu sene Nurculuğa dair bir karar çıktığı için ondan bahsettim» gerekçesine inanmamışlardır. Zira 163. madde kadar, 141 ve 142. maddelerin de münakaşa ve tereddüt mevzuu olduğunu bilmektedirler.

Haber verelim: Temyiz Ceza Umumî Heyetindeki bâzı hâkimlerin methediliş tarz ve üslûbunu, Adalet müessesemiz bakımından büyük endişe ile karşılamışlardır. Zira, sözü geçen kararın ittifakla alınmadığını, binlerce dâvâda verilen aksi kararların ceza dairelerince tasdik edildiğini bilmekte bu hâl ile, Birinci Başkanın bir kararı ve hoşuna gittiği anlaşılan bu karara katılan hâkimleri tavsif tarzını bağdaştırmakta güçlük çekmektedirler. Birinci Başkan en ağır ve şenî suç olarak bizzat tavsif ettiği fiil hakkında beraet kararı vermiş olan hâkimleri ve dolayısıyle Adliye müessesesini, aklın almıyacağı nispette bir ithâm, töhmet ve buhtan altına sokmuştur.

İlâve edelim: Birinci Başkanın, başında bulunduğu câmiaya taarruzu bundan ibaret de kalmamıştır. Zira birinci başkan bir sözün, ağzından çıktığı şahsa ve sarf edildiği zaman ve şartlara göre çok farklı mânâ ve mâhiyet kazanacağını da idrâkten âcizdir. Bir Jean Jacgues Rousseau onsekizinci asırda tıbbın ve hekimlerin her zaman güvenilir olmadığını söyleyebilir; ama bir Tabibler Odası Başkanı çıkar da, siz icabında hekimlere kulak asmayarak kocakarı ilâçları almalısınız ve buna kendiniz karar vermelisiniz derse, Rousseau'dan farklı muamele görmesi mukadderdir. Atatürk bir kuruluş devrinde, kurucu ve politikacı sıfatıyla söylemiş olabilir, ama 1968 senesinde Temyiz Başkanı kürsüye çıkar da «Türk genci... Rejimi ve inkılâpları be-

sîmsemiştir. Bunları zayıf düşürecek en küçük veya en büyük bir kıpırtı ve bir hareket duydu mu, bu memleketin polisi var dır, jandarması vardır, ordusu vardır, adliyesi vardır demiş ecektir. Hemen müdahale edecektir... Mahkeme onu mahkûm edecektir. Yine düşünecek, demek adliyeyi de ıslâh etmek, rejime göre düzenlemek lâzım diyecek» tir derse, elbette Atatürk bir tutulmayacaktır. Zira onun ağzında bu söz şu mânâyı maktadır: Ben ve bâzı hâkim arkadaşlarımı, gördüğünüz gibi en azından bir İnönü kadar Nurculuğun karşısındayız, ama bi yorsunuz iktidar öyle değil; bir çok hâkimin de, verdikleri be raet kararlarından bizim gibi düşünmedikleri anlaşılmaktadır. Biz içeriden gayret ediyoruz ama, Nurculuk hakkında bundan sonra da beraet kararı vermeğe cüret edecek hâkimler, bu kararları tasdik edecek Temyiz Daireleri olursa, benden sizi hükûmet «müdahale ediniz» «Bu memleketin Adliyesi vardır demeyiniz», «Adliyeyi de ıslâh ediniz ve rejimden anladığınıza göre düzenleyiniz.»

On sayfalık bir konuşma metnine bu kadar hatâyı, bu kadar gafı ve bu kadar suçu sığdırmak, sık rastlanır bir maharet değildir. Kaldı ki dahası var...

Birinci Başkan demokratik bir mefhum ve müesseseyi saymakla, tarafsız vatandaşları ye'se, sağcıları endişeye, solcuları cür'ete sürüklemekle, mukaddes makam koltuğunu getirip bir parti liderinin yanına yaslamakla, Basın'da ve umumî efkârda zararlı bir yeni münakaşayı başlatmakla, iki tehlikeden birini büyütürken diğerini yok farzetmekle, gençliği kışkırtarak ertesi gün bir gazeteciye tuzak kuranların bile Temyiz Başkanından ilham almış olması ihtimalini akla getirmekle, hâkimlerin bir kısmını göklere çıkarırken, diğer büyük kısmını en şeni suç saydığı fiilleri beraete lâyık görmek gibi ağır bir töhmet altına sokmakla da kalmayarak, Anayasanın bir hükmünü açıkça ihlâl etmiştir.

132'nci maddesinde Anayasamızın dediği şu:

«Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasaya, kanuna hukuka ve vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler.»

«Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez, genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz..»

O Türk hâkimleri ki, Birinci Başkanın istemediği kararlar vermişlerdir. Ellerinde aynı mâhiyette dâvâlar vardır ve gene beraetle hükmetmeleri de muhtemeldir. Hiç şüphemiz yok, Temyiz Başkanını değil, fakat «Anayasayı, kanunu, hukuku ve vicdanlarını» dinlemekte devam edeceklerdir. Ne var ki bu hâl Birinci Başkanın Anayasayı ihlâl fiilini ortadan kaldırmayacaktır. Emir, tâlimat şifahi de olabilirse, verilen emir ve talimattır. Konuşmanın, bir genelgeden daha tesirli olacağının düşünüldüğü de gözlerden kaçmamaktadır. Tavsiye ve telkine gelince... Birinci Başkanın yaptığı bunlar da değilse, sormak lâzım nedir? Tavsiye ve telkin ile ne kastedilir? Kaldı ki Birinci Başkan daha da ileri gitmiş ve Anayasa'nın bile derpiş etmediği bir hâli gerçekleştirerek, gençleri kışkırtmak suretiyle hâkimleri hattâ tehdit etmiştir.

Bu fiil 132'nci maddenin ihlâli sayılmazsa, Anayasanın bir hükmü fiilen ve emsâl ile yürürlükten kaldırılmış, ve Türk hâkimleri her türlü tesir ve telkine karşı sipersiz duruma sokulmuş olacaktır.

Birinci Başkanın istifa etmesini isteyenler var. Bizim bildiğimiz Hâkim, tarafsızlığı irtikâp ettikten sonra değil, yeteri kadar tarafsız olamayacağını, olamaması ihtimalinin bulunduğunu hissettiği, sezdiği an dâvâyı bırakır. Savcılar için ise böyle bir şart ve hassasiyet bahis mevzuu değildir.

Bitirirken İmran Öktem'e bir diyeceğimiz daha var: Hepsi bir yana, sâdece bizi aşırı sağcıları müdafaa edermiş gibi bir vaziyet almağa mecbur ettiği için bile, onu aslâ affetmiyeceğiz. Sâdece bu hâl bile, bir Temyiz Başkanının tarafsızlıktan uzaklaşması takdirinde nice anormallikler hâsıl olabileceğini göstermeğe yeter sanırız.

(Meydan - 13 Eylül 1966)

ADALETE ve ANAYASAYA TECAVÜZ:

Geçen haftanın sonuna doğru, yeni adlî yılın açılışı münasebetiyle Ankara Hukuk fakültesinde bir tören tertiplenmişti. Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması lâzımgelen Yargıtay birinci Başkanı İmran Öktem de bu törende konuştu. Fakat, bu konuşma korkunç bir konuşmaydı. Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması ve hukuk prensiplerine herkesten çok dikkat etmesi gereken zât, konuştukça hukuk prensiplerinden biri devriliyor, usul kanunu ve Türk Ceza Kanunu hiçe sayılıyor, bilhassa Anayasa'nın 132. maddesi inim inim inletiliyordu.

MEMLEKETTEKİ TEHLİKE:

İmran Öktem konuşurken, herkeste neredeyse bir takdim hatası yapıldığı zannı uyanıyordu. Sanki karşılarında konuşan zât, Yargıtay birinci Başkanı değil de, şimdi ortanın solundaki CHP'nin meşhur İbrahim Öktem'i idi....

GENÇLER HAYDİ KALKIN!

Bir numaralı hâkim bilinmesi gereken zât, Atatürk'ün Bursa'da söylediği ileri sürülen bir nutkunu ele alıyor ve kendisinin bir hukuk adamı olarak anladığı gençliğin hukuk bakımından tüyler ürpertici bir portresini çiziyordu. Bu gençlik devlet güvenlik kuvvetlerini dinlemeyecekti, bu gençlik adliyeyi de dinlemeyecekti. Gençlerin karşısında, Reisicumhurun ve İcrâ Heyeti Başkanının gözlerinin içine baka baka, Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zât işte gençlik konusunda bunları söylüyordu.

ERTESİ GÜN...

Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması lâzım gelen zâtın konuşmasını TRT haber yayınlarında uzun uzun verdi. Hal-

buki Adalet Bakanı Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zâtın söylediklerinin tam tersini söylemiş bulunuyordu. Fakat, bay İmran Öktem'inki daha uzun ve uzunluğu bakımından daha fazla tesir uyandırıcıydı.

Ertesi gün solcu gazeteler ve yazarlar, Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zâtın sözlerini birinci sayfalarına manşet çektiler. Moskova'nın suçlarını hasır altı edip, Amerika'nın Vietnam'da barışı ve nefsini savunmasını büyük bir cinâyet sayan, aşırılıkları proleterya idaresi istemeleriyle apaçık meydanda olan Altan'lar, Selçuklar ve emsâli çurçurlar hemen medhiyeler döşendiler. Bir Yargıtay birinci Başkanı ancak böyle konuşurdu. Cumhuriyetin babadan kalma başyazarı ile İpekçilerin servetine sırtını dayamış solcu karikatüristi de coştular. Bilhassa iç güveysi solcu karikatürist, sonradan işaret edilecek bir noktayı istemeyerek belirterek bir mezar resmi çiziyor ve bütün nurcuları mezara doldurup karikatürün lejandında baklayı ağzından çıkarıyordu: «Nur içinde yatın!»

Fakat, bu memlekette, ipliği Bizim Radyo'da, Moskova'daki komünist partisi kongresinde, Pekin'de pazara çıkan aşırı solcular elbette ferman fermâ değildiler. Bir de milliyetçiler, memleketseverler, hukuk ve adaletseverler vardı. Gazetelerinde çıkacak makaleleri önceden yabancı elçilere bildirmedikleri, sayfalarının yarısını gece kulübü, yarısını sefâlet sömürücü haline getirmedikleri için, aldıkları kredilerle bazı bankaların iflâsına sebep olmadıkları için bunların az baskılı gazeteleri vardı. Fakat, bu gazeteler ortalıkta neler döndüğünü ve döndürüldüğünü çok iyi biliyor ve uyarma vazifelerinde kusur etmiyorlardı. Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zâtın nutku yayınlanır yayınlanmaz bunlar hemen uyarma ve suç yakalama vazifelerini yerine getirdiler: Bir yandan da Türk gençleri teşkilât olarak takım takım protesto telgrafları yağdırmaktan geri kalmıyordu.

SUÇLAR... SUÇLAR...

Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zât, suç üstüne suç işlemişti. Hâkimlere, nurculuktan sanık bulunanla-

rın, hâlen dâvâları rüyet edilmekte bulunanların mahkûm saf-ına itilmesi telkinine kalkışmamış mıydı. Bu korkunç bir suçtu. Anayasa'nın 132. maddesi bakınız ne diyordu:

«Hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdanî kanaatlarına göre hüküm verirler. Hiç bir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve tâlimat veremez. genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz.»

İmran Öktem'in suçu bukadarla bitmiyordu. Usul kanunu, bir ceza dâvâsı açıldıktan kesin hükme bağlanıncaya kadar leyh veya aleyhte herhangi bir telkinde bulunulamayacağını açıkça belirtiyordu.

İSYANA TEŞVİK NE KELİME!

Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zât, gençleri, devlet güvenlik kuvvetlerini, Adliyeyi dinlememeye teşvik ediyordu....

Bu sözler üzerine bazı gençler kalkıp onun söylediklerini yaptıkları takdirde kendilerine ne söylenecekti. Bunlar, hangi mahkemelerde muhakeme edilebilirlerdi. En yerinde iddianâmeler karşısında:

— Biz nurculuğu İnkılâplara karşı saydık, çünkü bir numaralı hâkim de böyle yorumladı!

Diyebilirlerdi.

Ama, mesele bundan da ibâret değildi. İmran Öktem, kendi görüşüne uygun telkinde bulunduğu gençlere nurcuları işaret ediyordu. Yâni, bu gençler onlara karşı harekete geçeceklerdi ve devlet güvenlik kuvvetlerini, Adliyeyi bunun için dinlemeyeceklerdi. Bu ise, tam Türk Ceza Kanununda müeyyidesi bulunan ve bir zümreyi diğer bir zümre aleyhine kışkırtmak denilen suçtu.

Ayrıca, Türkiye'nin bir numaralı hâkimi olması gereken zât, bütün nurcuları suçlu kabul ederek dolayısiyle hepsinin cezalandırılmasını istiyordu ki, bu hukuk prensiplerine de, çağdaş

insan anlayışına da aykırı idi. Açıkçası, İmran Öktem «kollektif ceza» sisteminin bayraktarlığını yapıyor demekti. İptidaî kavimlerde rastlanan böyle bir ceza anlayışının çağımıza kadar gelmesi, Türkiye hudutlarından içeri girebilmesi bile üzücüydü.

HADİSENİN SONU...

Yukarıdaki hususlar milliyetçi ve memleketsever milletvekilleri ve gazeteler tarafından belirtilmişti. Adliye Bakanlığının meseleyi, yâni Türkiye'nin bir numaralı hâkimi hakkında takibât açılmak üzere Yüksek Hâkimler Kuruluna sevkettiği haberleri yüreklere bir dereceye kadar su serpiyordu.

Fakat, ne olursa olsun, Eskişehir'de duvarlara orak çekiçli beyannameler asılıp «boynunuzu orakla keseceğiz, kafalarınızı çekiçle ezeceğiz» ibâreleri okunduğu ,beş komünistin yakalandığı ve tahkikatın genişletildiği bir sırada, İmran Öktem'in sol tehlikeden hiç bahsetmemesi son derece dikkate değerdi. Ne olursa olsun, solcular ve aşırı solcular, son derece muhataralı bir anda nefes almak imkânını buluyorlardı. Dikkatler, bir saat için bile olsa dağıtılmış sayılırdı.

ÇELİŞMELER Kİ...

Temyiz Başkanının adlî yılı açış konuşması ciddî rahatsızlıklara yol açtı. Üstad Nurculuk meselesini ele aldı ve Yargıtay Ceza Kurulunun Eylûl 1965 tarihli ve bir dâva ile ilgili kararını ele alıp, muhakemeleri halen görülmekte olan nurcuların mahkûm edilmelerini isteyen bir tavır takındı. Usul kanununda bir ceza dâvâsı açıldıktan karara bağlanıncaya kadar leyhde veya aleyhde konuşmak cezayı gerektirir. Tabiî, bu, ayrıca kaza organlarının bağımsızlığını da zedelemektir.

Neyse, Yargıtay Başkanı Öktem hakkında nasıl bir işlem yapılacaktır, bilemeyiz. Ama bizim şaştığımız bir çeliş-

me var: Sayın Öktem, bir yandan Said Nursî için «cahildi, okuma yazma bilmezdi» diyor, bir yandan da «Volkan gazetesinde makaleler yazardı» diye ilâve ediyor.

Yâni ne demek istiyor. Okuma yazma bilmeyen, fakat makale yayınlayabilen bir adam.. Bu da, mucizeli bir adam propagandası değil mi acaba?

NE OLDUĞU, NE YAPTIĞI:

Ali Fuat Başgil Yargıtay Başkanının kötülediği Said Nursîden bahsederken: «Bu adam şu imiş, bu imiş ben ona bakmam, yazdıklarına bakarım. Ben onun yazdıklarında suç teşkil edebilecek birşey göremedim» diyor.

Değerli hukuk adamımızın sözleri elbette mühim... İnsanın vaktiyle yaptığı, yazdığı kaale alınsa bu memlekette:

«Ben de Amerikan mandasından başka çıkar yol görmüyor gibiyim. Seninle Anadoluda tavukçuluk yapalım. Ama sana Kâzım Paşa demezlermiş bana da miralay İsmet bey demezlermiş, ne yapalım...»

Mevkiinde yazılar yazanlar, ne mevkilere, nerelere gelmişlerdir? Bunların doğru olup olmadığını tahkik etmek isterseniz, Kâzım Kara Bekir Paşanın «Hatıralar»ına bakınız. Orada fotokopileri boylu boyunca yatmaktadır.

(Geçit - 16 Eylül 1966 - Sayı: 21)

Abdurrahmân Şeref Lâç'ın Sual Takriri:
"Temyiz Reisi Oktem Anayasayı Çiğnemiştir!.."

AP İstanbul Milletvekili Abdurrahman Şeref Lâç, Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiği bir takrir ile, Temyiz Reisi İmran Öktem'in yaptığı konuşma hakkında Adliye ve Dahiliye Vekillerinin görüşünü sormakta, doğrudan doğruya kanunları ihlâl eden bu davranış karşısında sükût edilmemesi lâzım geldiğini belirtmektedir. Öktem'in Temyiz Reisliğinden de derhal çekilmesini isteyen Abdurrahman Şeref Lâç sual takririnde mahut konuşmayı hülâsa ettikten sonra şöyle demektedir:

1 — Bütün dünyayı tehdit eden komünist faaliyetinin açıkça Türkiyede de dal budak salmak istediği bir hengâmda ve bu meyanda komünist eserlerin ve neşriyatın rahatça revaç bulduğu bir vasatta Türk yargıtay başkanının bu felâkete bir kelime ile dahi temasa lüzum görmemesine mukabil komünizmin intişarına mani olan ve İslâmi akidelerden ibaret bulunan Nur Risalelerini, gerici, inkılâp düşmanı göstermesi ve bunların her türlü takibata maruz bırakılmasını, yüzlerce muhkem keziyyeye ve el'an verilmekte olan beraet kararlarına rağmen, Türkiye sathındaki âdil Türk hâkimlerine baskı yaparak telkin ve tavsiyede bulunması, Anayasanın 132. ci maddesinin 2. fıkrasına mugayirdir ve bu hükmü ihlâldir.

2 — Yargıtay başkanı, yüzlerce kesinleşmiş beraet kararlarına rağmen, Nur risalelerinin suç unsurlarını ihtivâ etmediğine dair yüzlerce âdil Türk hâkiminin kesinleşmiş be-

raet kararına rağmen, bu risaleleri okuyan vatandaşları hâlâ gerici ve sağcı diye bölen ve korkunç bir ithamın altına sokan bu yargıtay başkanı, (Bizim vazifemiz bunları önlemektir) demek suretiyle de yine halen bu kabil dâvalara bakmakta olan hâkimlere, beraet etmek ihtimalleri bulunan masum Müslümanları mutlaka mahkûm ettirmek için, açık emir ve talimat vermekte ve telkinde bulunmaktadır.

Bu hal, yine Anayasanın 132. maddesinin 2. fıkrasını ihlâldir, aynı zamanda Anayasanın 31. maddesinin bahşettiği savunma hakkından vatandaşı mahrum etmektir.

3 — Kanun ve Hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Adalet cihazının tepesinde yer almış bulunan bu zat, her türlü kanunsuz hareketleri, anarşiyi, kanunlarla önlemek vazifesiyle mükellef bulunduğunu inkâr etmekte, aslında bir hayal mahsulü olan ve bir solcu profesörün verdiği hilâf-ı hakikat rapordaki maksatlı iddiaları delil ve misal göstererek sözde gericilik ve sağcılığın yok edilmesi için ve Atatürk'ün şahsiyetini siper yapmak suretiyle gençliği anarşiye teşvik etmesi polis, jandarma, adliye, ordu velhasıl kanun devleti olan Türk devletinin inzibatı ve adlî kuvvetlerini hiçe sayarak gençliği harekete, hem de fiilî harekete geçirmeğe çalışması bunu, alenen ve bir ilim ocağında bar bar bağırarak ilân, telkin ve tavsiye etmesi Anayasaya ve Türk Ceza Kanununa korkunç bir muhalefettir ve en ağır suçtur.

İMDİ:

Türk Adliyesinin başında bulunan Yargıtay Başkanının bizzat muhafaza ile mükellef bulunduğu Anayasamızı ve ceza kanunumuzu bu kadar açık bir şekilde ihlâl etmiş bulunması muvacehesinde, bulunduğu resmî makamı derhal istifa ederek terk etmesi, adliye cihazımızın selâmetle işliyebilmesinin başlıca şartıdır. Bu vazife mutlaka yerine getirilmelidir.

Ancak: Bu dehşet verici fiilî durum karşısında, ne düşü-

nüldüğünün ve derhal gerekli ve zaruri tedbirleri alıp almadıkları hususunda bilgi vermeleri keyfiyetinin Adalet ve İçişleri Bakanından sorulmasına dair işbu sözlü sorunun, Meclis açılışında veyahut şayet herhangibir sebeple daha evvel toplantı olursa müstâcelen gündeme alınmasını saygılarımla arzederim.

Abdurrahman Şeref LAÇ
İstanbul Milletvekili

(Yeni İstiklâl - 14 Eylül 1966)

NURCULUK MEVZUUNDA VERİLEN TEMYİZ KARARI ve TÜRK HÂKİMLİĞİ

Av. Gültekin SARIGÜL

NURCULUK hakkında Temyiz Ceza Umumî Hey'etince verilen mâlûm karar mevzuunda Avukat Bekir Berk ve Avukat A. Şeref Lâç'ın hukukî tenkîdleri «Yeni İstanbul» ve «Bab-ı Âlide Sabah» gazetelerinde intişar etmiştir. Bu kararın birçok noktalardan hukuken muallel bulunduğu isbat edilmiş durumdadır. Hattâ Avukat Şeref Lâç tarafından mezkûr karar, «bir adli skandal» olarak tavsif edilmiştir.

Yazımızda Ceza Umumî Hey'eti kararının hukukî tenkîd ve tahlili üzerinde durmaksızın, doğrudan doğruya Temyiz hâkimlerinden bâzılarının, mâruf karar münasebetiyle Türk hâkimliğine şaibe iras ettiklerini, münhasıran münferit bir hâdiseyi nakletmek suretiyle tebârüz ettireceğiz. Şöyle ki:

Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde Avukat Bekir Berk'le beraber Nurculuk mevzuunda açılan dâvâda müdafi durumundaydık. Müdafaalarımıza müsteniden mahallî mahkemenin vermiş olduğu beraet kararı, Altay Egesel, Abdullah Üner ve Selman Yörük gibi eski Yassıada hâkimlerinden müteşekkil Temyiz 1. Ceza Dairesi tarafından, mâruf şahıs Çetin Özek'in raporundan ilhamen bozulmuştur. Bozma kararına karşı da müdafaayı beraber yaptık ve bu kararın, kasd-ı mahsusada hazırlatılan, tahrif, tezyif ve iftiralarla dolu, menfi zihniyetli bir şahsın risaleler hakkındaki raporundan mülhem bulunduğunu kesin surette tebârüz ettirdik. Neticede mahallî mahkeme olan Burdur Ağır Ceza Mahkemesi ısrar kararı vermiştir. Israr kararı müdde-i umumilikçe tekrar Temyiz edilince mevzu

Ceza Umumî Hey'etine intikal etmiştir. Hâdisenin enteresan tarafı, seçimlerin yapıldığı 10 Ekim 1965 tarihinin ertesi günkü Ulus ve Milliyet gazetelerinde Nurculuk hakkında Ceza Umumî Hey'eti tarafından aleyhte karar verildiğini bildiren bir haberi okumuş bulunmamızdır. Bu haber üzerine, esas dâvâda müdafi bulunmamız hasebiyle, derhal ertesi günü Ceza Umumî Hey'eti kalemine müracaat ederek kararın bir suretinin verilmesini rica ettim. Kalem Müdürü, bu isteğimize aynen şöyle mukabelede bulundu: [Kardeşim bu mevzuda bir karar verildi. Fakat henüz müsvedde hâlindedir. Siz böyle bir kararın verildiğini nereden öğrendiniz?] Biz de gazetelerden aleyhte bir karar verildiğini bildiren haberler okuduğumuzu söyleyince, Kalem Müdürü, [Hayret! Henüz müsvedde hâlinde olan kararın mahiyeti nasıl gazetelere intikal edebilir? Karar daha tashih edilecek; sonra imza ve tasdik edilecek. Bu iki ameliye tamamlanmadıkça bu mevzuda karar verilmiş sayılamaz. Bilâhare karar sureti, mahallî mahkemeye gönderilir ve size de bir sureti verilebilir. Bütün bu muameleler iki ay gibi bir zamana mütevakkıftır] dedi.

Karar sureti elimize geçmezden iki ay evvel Temyiz hâkimlerinden bâzıları verilen kararın mahiyetini gazetelere intikal ettirmişlerdir. Dâvâyı takip eden avukatlardan biri olarak karar bana tebliğ edilmeden de Ulus gazetesinde yayınlanmıştır. Mahkemeleri tesir altında bırakmak ve onların kararlarını menfî istikamete tevcih etmekte ne kadar isti'cal gösterdikleri meydanda idi. Kendilerini politik insiyak ve kaprislerden tamamen âzade kılmadıklarının bariz bir tezahürü mahiyetinde adalet tarihine tescil edilmeğe lâyık onların bu yolsuz hareketleri sebebiyle, müsebbipler hakkında kanunî muamele yapılmak talebiyle, Yüksek Hâkimler Kuruluna şikâyet dilekçesi vermek mecburiyetinde kaldım.

Naklettiğimiz bu hâdise gibi daha başka yolsuzluklara tevessül edilmiştir. «Nurculukla gizli mücadele komitesi» tarafından neşredilen sahte propaganda broşürleri delil kabul edilmiştir. Karar, îman ve İslâm düşmanı, Marksist fikirli bir

şahsın, bu mevzuda karaladığı tezyifnâmesinden iktibas edilmiştir. Misaller çoğaltılabilir...

Hukuk tarihimizde hâkimlerimizin müstesna mevkii vardır. Hakka, hakikate olan sarsılmaz itikadları, haricî tesirlerden âri olarak verdikleri adilâne kararlarında tecelli etmiştir. İşte bundandır ki, Türk hâkimliği, gayet nezih ve ulvî bir mevkidedir. Ancak istisnâen zulme âlet olanlar görülmüştür. Fakat, hâkimlik, leke kaldırmayan, daimî münezzeh kılınması icap eden bir meslek olmakla, bu istisna teşkil eden hâdiseler dahi onu, izâlesi güç şaibelere mâruz bırakmıştır.

Son Temyiz Ceza Umumî Hey'eti kararı da bu tarz istisnâî bir hâdiseyi temsil etmektedir. Aksini hiç kimse isbat edemez. Türk adlî mercilerinin kıymetli hâkimlerinden beklediğimiz yegâne vicdanî vazife, ulvî mesleklerini, verecekleri adilâne kararlariyle ika edilen bu yeni şaibeden tenzih kılmaları keyfiyetidir.

(Yeni İstiklâl, Sayı: 269 - 5 Ekim 1966)

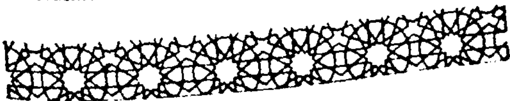
TARAFSIZ TARİHÇİ NE DİYOR?

Tarihe ve hususan yakın tarihimizle aramıza gerilen perdeyi aralıyan ve mâzinin karanlıklarına ışık tutan ve tek başına devletlik işin altından başarıyla kalkan ve sempati ve antipatilerin üstüne çıkmasını bilen bir şahsiyet olarak Bediüzzamanın şahsiyeti etrafında koparılan toz-duman bulutunu dağıtmaya çalışan ve bunda da oldukça muvaffak olan değerli tarihçi Cemal Kutay, 1966 Nisanında yayınlamaya başladığı "Tarih Sohbetleri" adlı eserinin 1. sayısından başlıyarak 7 nci sayısına kadar devam eden, fakat maalesef itmam edilemiyen "Nurculuk ve Said Nursî ve Örtülü Hakikatlar" başlığı altında yayınladığı tetkikinden bazı kısımlarını nakletmenin lüzumuna kaniiz.

* * *

Cemal Kutay

TARİH Sohbetleri

Nurculuğun kurucusu Bediüzzaman merhûm Said Nur'un Meşrutiyetin ilânı günlerinde faaliyeti

— İSMİNİ NEREDE ALDI?

Bugün Türkiye'de bir NURCULUK HAREKETİ olduğu, resmî kayıtların tasdiki altındadır. Bir savcı iddiasına göre, 1962 de, vatanın dört tarafına dağılmış altıyüz bin NUR TALEBESİ vardı. Ben bu sahifelerde Sizlere, NURCULUK'dan çok, bu hareketin kurucusu olan zatın doksan dört senelik uzun ömrünün dikkatdeğer... tarafları üzerinde duracağım ve bir kaç vesika sunacağım. Hayatının benim bahsedeceğim devresi, yüz yıla yakın çileli, fakat sarsılmaz bir kuvvetle gayesine bağlı bir ömrün iç nesci üzerinde güvenilebilir hareket noktaları olacaktır.

Önce Bediüzzaman lâkabı üzerinde duralım: Nurculuğun kurucusu, 1919 za kadar Said-i Kürdî adını kullanmıştır. Bediüzzaman'ın bugünkü dilimizdeki karşılığı, çağın güzelliği'dir. Muhtelif izahlarından anlıyoruz ki, Bediüzzaman, bu lâkabını, şahsı için değil, temsil ettiği fikirler için tercih etmiştir. Yazılarında, bilhassa, İstibdad'a karşı Hürriyetçilerle birlikte yaptığı mücadeleler sırasında diyalog tarzını, sualli - cevaplı konuşmaları tercih etmiştir. İki şahsiyeti vardır:

Vehim ve İrşad. Vehim malûmdur ki, asla karşı şüphe'yi te sil eden septik, inancsız kuşkucu histir. İrşad ise, aydınlatı yol göstericidir...

İşte bu vehim ile irşad'ın karşılıklı konuşmalarından bi risinde vehim, yâni kendisine karşı olan düşünce, irşad'a, ye ni kendisi'ne sorar:

Vehim: «— Sen imzanı Bediüzzaman yazıyorsun. Lâka bın, medihi îmâ eder...»

İrşad: «— Medih değildir: Kusurlarımın sened-i özrü bu unvan ile ibraz ediyorum. Zira «Bedi» GARİP demekt Benim ahlâkım suretim gibi, üslûb-u beyanım, elbisem gi gariptir, muhaliftir. Görenekle revaçda olan muhâkemata itibar mihengi yapmamıya bu unvanın lisân-ı haliyle rica edi yorum. Hayat hadiselerle doludur. Bir misali, bir senedır İs tanbul'a geldim, yüz senenin inkılâbatını gördüm.»

SELÂNİKTE, HÜRRİYETÇİLERLE BERABER:

Bediüzzaman, bu lâkabını daima muhafaza etmiş, faka 1919 dan sonra, KÜRDÎ tâbirini terkederek NURSÎ lâkabı kullanmış ve daha sonra da, NURSÎ, bir taraftan başladı telkin yolunun ifadesi, öte yandan Türkçede ifade kolaylı bakımından NUR olarak söylenmiye başlamıştır: Bediüzza man Said Nur.

İstanbul'dan evvel, Selâniğe gelmiş ve Jön-Türk hareke tiyle ilgilenmiş, Manyasî Zade Refik Beyin delâletiyle İtti had ve Terakki erkânı ile tanışmıştır. Garip bir kıyafeti vardı O günlerini yakından tanıyan ve çok eski bir dostu olan Eş ref Bey (Osmanlı İmparatorluğu Teşkilât-ı Mahsusa Reisi) kıyafetinin hususiyeti ile Bediüzzamanın hemen dikkati çek tiği, üzerinde kaplan postuna benziyen bir kürk, başında ken disine çok yakışan bir Buhara kalpağı, göğsünden beline doğru inen gümüş savatlı kemerde süslü bir Diyarbekir ka masi ile dış görünüşünü, muntazam kesilmiş sakal, geniş alın, siyah iri gözler ve bilhassa âhenkli gür bir sesle tamam

lıyarak, konuştuğu kimseyi tesiri altına alan kabiliyeti sebebiyle Selânikte kısa zamanda tanındığını anlatır. O tarihte Türkçeyi, kendisine hâs bir şive ile konuşuyormuş. Hürriyete karşı duyduğu samimî yakınlık dolayısiyle, gizliden gizliye devam eden telkinlere katılması istenmiş ve Bediüzzaman bu vazifeyi muvaffakiyetle başarmıştır. Bu faaliyeti, Üçüncü Ordu Müşiri İbrahim Paşaya (Birinci dünya harbinde Kut-ul-Emmare galibi ve Milli Mücadele Birinci Ordu kumandanı Nurettin Paşanın babası) haber verilmiş ve İbrahim Paşa kendisini davet ederek görüşmüştür. Sultan Hamid'in, Rumelideki hürriyet hareketlerini büyük bir dikkat ile takip ettirdiği ve en emin tanıdığı şahsiyetleri vazifelendirdiği, bütün ülkenin tam bir kontrol altında tutulduğu o günlerde, Bediüzzamanın Müşir İbrahim Paşa ile pervasız konuşması ve ona söyledikleri, muhitte büyük bir alâka uyandırmıştı. O tarihte Paris'te çıkan Jön-Türklerin gazeteleri, Bediüzzamanın bu mülâkatına ait haberleri veriyorlar ve kendisini, Meşrutiyet ve Adâletin din ve ilim sahasında bir ümidi olarak övüyorlardı. Hâdise, Hürriyetçilerle Bediüzzaman arasındaki münasebetleri daha da sıklaştırmıştı. Nitekim, bir DİN ADAMI olarak, Hürriyetin ilânında Selânik Hürriyet Meydanı'nda ilk konuşmayı Bediüzzaman yaptı.

— BİR KONUŞMANIN ARDINDAKİ GERÇEK:

Şimdi sizlere, şahsı ve fikirleri üzerinde bunca tartışmalar yapılmış, müsbet ve menfi fikirler söylenmiş bir şahsiyetin, düşüncelerinin terkibini yaptığı bir çağda ve büyük intikal devrinde, kişiliğini ortaya koyan bir kaç misal vereceğim ve adalet makamlarımızı uyaracağım...

Bu uyarmanın hedefi şudur: Şahsiyeti, vatandaş kitlelerinin düşüncelerine tesir yapabilmiş, kendisine mahsus bir yol açmış kişiler için, karara varılırken, mazilerine dönmek, onların bu düşüncelerine vücut vermiş hadiselere eğilmek haklı ve âdil kararın temeli sayılmalıdır. Bizde bu yapılmıyor.

Nitekim, Bediüzzaman'ın temsil ettiği NURCULUK HAREKETİ için karara varılırken, hiç kimse... düşünce ve kararlarının mesnedlerine, böylesine sağlam ve hakkı temsil eden neticeye ulaşabilmenin zahmetine katlanmamışlardır. Bizim cemiyet olarak şifâsız hastalığımız ön-yargı, peşin-hüküm, çiğ ve cılız duygu. İlmin, hakikatin, mantığın hâkim olması şartı en yüce bilim müesseselerimizin, bu arada üniversitelerimizin hazin boşluğu hâline gelmiştir. Gerçek böyle olunca buralardan yetişip, her sahadaki hadiseleri değerlendirecek mevkilere yerleşenlerde, kararlar için illiyyet ve irsiyyet terkibi'ne gidebilme kifayeti aramıya ne hakkınız kalır? Müsaade ederseniz Size, mevzuumuz olan Bediüzzaman'ın şahsiyeti, gayesi ve fikirleri üzerinde, Üniversitelerimizde HUKUK okutan bir Profesörümüzle sohbetimizi anlatayım: Şahsiyattan her zaman kaçınmış olmanın dikkati içinde olayı anlatacağım. Bu Profesörümüz, Bediüzzaman'ın temsil ettiği NURCULUK hareketini:

1) Rejim bakımından tehlikeli buluyordu...

2) Lâiklik ve vicdan hürriyeti bakımından tehlikeli buluyordu...

3) Medeniyetçilik bakımından tehlikeli buluyordu...

HİÇ ARAŞTIRDINIZ MI?

Kendisine şunu sordum:

«— Siz, Bediüzzaman Said Nur'un hayatını tetkik ettiniz mi? Bilhassa fikir politikası ve düşünce sistemini...»

İyi hatırlarım, önce durakladı muhatabım, sonra, dudaklarındaki tebessümü bir istihzâ kılıfına sararak sordu:

«— Bu adamın fikri ve politikası da var mı?

«— Var, dedim, hem de, elli yıldır, tâviz vermemiş, söylendiği günden 1960 da hayata gözlerini kapayıncaya kadar yol değiştirmemiş bir fikir ve ona bağlı tefekkür sistemi... Siz benim, ancak ve sadece, hakikatlerin izinde yürüyerek böy-

le kesin bir hükme varabileceğimi bilirsiniz. Bu zat, din'de de, hayat felsefesinde de, hürriyet anlayışında da, ülkeye hüviyet kazandıran maddî mânevî müesseselerde de belirli vasıflar aramış bir kişidir. Akademik kariyerden... geçmemiş, fakat çok zeki, kavrayışlı, azimli, nefsine hâkim kişi olarak, tam bir realizm içinde bu karışık, muğdil, ve sadece nazariyelerle halledilmesine, hatta neticeye bağlanılmasına imkân olmadığını hadiselerin tasdik ettiği mevzularda kendisine hâs «ekol» sahibi olmuştur.

Ve, bu neticelere, siyasi faaliyet denemelerinden sonra girmiştir: Bu ülkenin insanlarına inanç telkin eden müesseseleri öğrenmiştir... Meselâ İkinci Meşrutiyette üzerinde kaplan postuna benziyen garip bir kıyafetle dolaşır, kalabalığın ve velveleli hayatın ta içinde bulunurken, meydanlarda siyasî konuşmalar yaparken, Birinci Dünya Harbinde, başlarında olduğu milis atlıları ile bizzat savaşırken, hatta, belki size garip gelir amma hakikattir, Mustafa Kemal İkinci Ordu Kumandanı iken, Bitlis'i Moskoflardan kurtaran muharebede... Mutki Aşireti Reisi Hacı Musa Beyle beraber düşmanı tepelerken, daima «en iyi yol» u aramanın denemeleri içinde olduğunu da söyliyebileceğiz.... KÜRDÎ tâbirini bıraktığını, NURSİ yi benimsediğini görüyoruz. Neden? Çünkü bu denemelerden sonra, maddî bir oluş ve netice için, mânevî bir yeterliğe inanmış ve bu mânevi yeterliğe de, iddialı adla gidebilmenin, bilhassa ümmi kitledeki tesirini kavramıştı. Gayesinin gerçekleşmesini emânet ettiği ana fikirler üzerinde hiç araştırma yaptınız mı?»

BEŞ ANA GAYE:

Muhatabım, bu sualime menfi cevap vermişti. Dedim ki:

«— Ben de, tesadüflerle ve arşivimdeki vesikalar arasında bu zata ait otantik belgelerle karşılaştıktan sonra bu arzuyu duydum. Daha 1908 de, İkinci Meşrutiyetin ilânının ÜÇÜNCÜ GÜNÜNDE prensiplerini, Selânik Hürriyet meyda-

nında ilân etmiş. Şimdi isterseniz, kendi tâbirleri ile bu BEŞ PRENSİP'i hatırlatayım: 1 — İttihad-ı Kulûb (gönül ve duygu birliği) 2 — Muhabbet-i Milliye (ulusun ferdlerinin birbirini sevmesi) 3 — Maarif (Kültür) 4 — Sây-i insanî (kişinin çalışabilme alanı bulması) 5 — Terk-i sefahet (bu prensibini de şöyle izah ediyor: kişi ve toplum olarak gayrının huzurunu kaçıracak ve hasede, kine yol açacak gösterişlerden, israftan uzak kalmak).

Size, 1908 de, yani aktif siyasetin tam ortasında iken, bu zatın Selânik Hürriyet meydanında, yeni devrin üçüncü gününde yaptığı konuşmanın tam metnini dikkatle okumanızı tavsiye edeceğim. İzin verirseniz, bir kaç cümlesini, yine kendi kullandığı dille kaydedeyim:

«— Demek ki, şimdiye kadar mezarda idik. Çürüyorduk. Şimdi bu İttihad-ı millet ve Meşrutiyet ile rahm-i mâdere geçtik. Neşvünemâ bulacağız. Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden İnşâalah, Mu'cize-i Peygamberi ile şömendöfer kanun-u şer'iyye-i esasiye amelen ve burak-ı meşveret-i şeriyyeye fikren bineceğiz ve bu vahşet-engiz sahra-yı kebîri bir zaman-ı kasîrde, tekemmül-ü mebâdî cihetiyle tayyetmekle beraber milel-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar kâh öküz arabasına binmişler, yola gitmişler, biz birdenbire şömendöfer ve balon gibi mebâdiye bineceğiz, geçeceğiz.»

Bilmiyorum, bazı tâbirlerin bugünkü dilimizle ifadesi yerine, elli sekiz sene önce ve İmparatorluğumuzun en çetin buhranlardan kurtulabilmesinin tek ümidi olarak benimsenen 1908 İkinci Meşrutiyetinin ÜÇÜNCÜ GÜNÜ'nde, mehd-i hürriyet, yâni Hürriyetin Beşiği adı verilmiş bir meydanda, bir Hürriyet nizamından beklenen nimetleri böylesine ifade eden birisi çıkmış mıdır? O günün şartlarını, kültür seviyesini, halkı büyük bir gayeye bağlamanın sağlam teminatının ne olabileceğini bilenler için, hürriyet'i ancak el, gönül, kafa birliği ile medeniyetleşme sayan bir zihniyetin, bu yola, ancak ve

sadece sağlam bir mâneviyatla gidilebileceğini kabul etmek zaruri,hattâ mantıki değil midir? Bir din adamının daha o gün, şömendöfer, balon (uçak anlamına) kullanması, Batı'nın, önce öküz arabasına binerek eriştiği bu medeniyet merhalesine, bizim, onların sistem ve metodları ile balon ve şömendöferle gitmemizin bir saadet imkânı olarak söylenmesi az şey midir...?

KÖPÜRMEDEN, KIZMADAN, İFTİRA ETMEDEN ve SALDIRMADAN:

Bu sohbet üzerinden, sanırım ki, bir yıla yakın zaman geçti ve benim hukuk profesörü dostum, o gün, gerçek bir ilim adamına yakışır mürakabe duygularıyla yanımdan ayrıldı.

Bence, medeniyetin, gerçek insanlığın, hakikî aydın kişiliğin temeli müsamaha'dır. Batılı tâbirle tolerans... Bilhassa peşin hükümlere karşı tolerans...

Said Nur'un İkinci Meşrûtiyetin ilânı günü, Selânik Hürriyet meydanında söylediklerinden bir kaç cümlesini yukarıya almıştım. Şimdi bu elli sekiz senelik konuşmayı bugünkü dilimizle ifadeliyeceğim:

«— İstibdad ve cehaletle mezarda idik. Çürüyorduk. Şimdi milletçe gönül ve işbirliği ile başardığımız Meşrutiyetle yeniden doğuyoruz. Gelişeceğiz. Yüzlerce sene geri kaldığımız medeniyet dünyasından, imânımızın kuvvet kaynağı Peygamberimizin gayesi yolundaki mu'cizelerinden ilham alarak Demokrasi (ki, usul-ü meşveret odur) yolumuzda şömendöfer süratiyle ilerliyeceğiz, medeni milletlerle omuz omuza geleceğiz. Onlar, bugünkü sonuçlara, öküz arabasına binmekle başlıyarak erişmişler. Amma biz?.. Biz, balonla, şömendöferle zamanı yutacağız, onlara erişeceğiz.»

BİR YANGIN VAR!..

Şimdi, vicdanınızı hakem yaparak soracağım: 1966 da Türkiye Cumhuriyetinin medeniyet ve hürriyet hasretlileri

başka türlü mü konuşmaktadırlar? Bir tek farkla: Said Nur, yaradılışındaki üstün kuvveti, memleketi yakından tanıma realizm'i ile geliştirerek, Türkiyede, büyük hedefler için kitlenin mâneviyatının temel mesned olacağını idrâk şuuru içinde imiş ve, Kur'an Müslümanlığını biliyormuş.....

Şimdi, köpürmeyen, kızmayan, iftira etmeyen ve saldırmayan ve, peşin hükmünün yanlışlığını akıl ve vicdanının tecilinden geçirtebilecek kadar medenî cesareti ve ilim yeterliği olan aksi görüşteki kadro'ya, gelecek sohbetimde, rahmetli Said Nur'a dair bir kaç bâkir vesika sunacağım. Yüzbinlerin, böyle bir inanç peşinde gitme ihtiyaçları, bu memleketin vicdanı ve maneviyâtı üzerinde konuşmak ve düşünmek vazifesi olanlara hiç bir hakikat anlatmıyor mu? Eğer yaşadığımız şu füze devrinde, biz, böylesine acınacak durumda isek, bunun gerçek günâhının büyük payı, taşıdıkları muhteşem unvanlara, ellerindeki kifayet belgelerine, masum halkın kendilerine sağladığı rahat yaşama şartlarına ve eksiksiz imkânlarına rağmen, halkın vicdanını başıboş ve kendi haline terketmiş olanlarındır: Yobaz, oradan sızmıştır, hurafe buradan geçerek taht kurmuştur.

Yangın var, yangın!..

(Tarih Sohbetleri - Nisan 1960)

NURCULUK VE SAİD NUR

Nurculuk hareketinin kurucusunun altmış yıl öncesine ait bâkir vesikalar ve ibretlerin geçit resmi

— NEDEN ve NİÇİN'in BİRİNCİ SEBEBİ:

TARİH SOHBETLERİ'nin birinci kitabında, «Nurculuğun Kurucusu Bediüzzaman merhum Said Nur'un Meşrutiyetin ilânı günlerinde faaliyeti» başlıklı sohbetim, geniş ilgi uyandırdı ve çeşitli tefsirlere yol açtı. Sohbetlerime gösterilen ilgi bende, iki temel inanca yol açtı:

1) Bugün kendilerine NURCU denilen vatandaşlar, hareketin görüşte, fiilde, inançda öncüsü olan şahsiyeti, yâni Bediüzzaman merhum Said Nur'u, kişiliğini meydana getiren gerçek unsurla tanımıyorlar, mazisini bilmiyorlar... Bu bilmemezlik, fikirlerinin arkasından gidilmeye lâyık görülmüş insanlar için en acı kaderdir. Kaldı ki, bu geçmiş hayat devresinde tezadlar, çukurlar, ayrılıklar yoksa... Burada izin veriniz de bir

gerçeğin üzerinde durayım: İmparatorluğumuzun son yüzyılında, Kurtuluş yolu arıyan, hattâ sadece vatanın kurtuluşunu değil, kendi gizli maksatlarının çıkarını arıyanlar bile, sayısız tezadlara düşmüşlerdir. Çünkü bizim o devirde kaybımız ve acımız, üzerinde yükseldiğimiz temellerin çatırdaması idi. Bu sebeble çıkar yol arıyanlar, hadiselerin tesiri, yeni fikirlere sahip olmaları ve çeşitli sebeblerle, meselâ beş yıl önce sımsıkı sarıldıkları fikrin beş yıl sonra karşısına geçmişler, onunla savaşmışlardır. Bütün bunları karaktersizlik, ahlâk ve fikir düşüklüğü ikiyüzlülük gibi kesin hükümlere bağlamadan, şartları ve hadiselerin tesirini de hesaplamak zoru var... Meselâ, Said Nur'da da aynı neticelere rastlamak mümkün: Bakıyorsunuz 1908 den önce İttihad ve Terakki'nin Ordunun içine soktuğu din adamlarının başında... Bakıyorsunuz 1908 le Otuzbir Mart hadisesi arasında şeriat arayıcısı... Fakat neden ve hangi şeriat telâkkisinin? Bunları dikkatle tetkik edince de meydana çıkıyor ki, ikinci düşünüş, birincisinin hayatı için sağlam mesned bulabilme hasreti... Neden? Çünkü İkinci Meşrutiyete Masonluk adı altında Siyonizm'in her tip'i sızmış ve İmparatorluğumuzun sınırları içindeki Türk ve Müslüman olmıyan unsurlar, HÜRRİYET'i, kendi ayrılışları ve dolayısiyle devletin yıkılışı için birer vesile ve bahane saymışlar, o zaman sarılınacak kuvvet ne kalmış? İslâm Birliği hareketi!.. Onun da ideolojisi ve mefkuresinin ifadesi ne? Şeriat!.. İşte, Said Nur'un ve arkadaşlarının şeriatçılığı, böyle bir «müdafaa»nın terkibinden çıkmış. Ki, İslâmcılık Cereyanı ile, Pan-İslâmizm'in ideolojisini bu hadiselerin dışında terkib tahlili ne mümkün?

Mikyas böyle olunca, hayatını örten sır perdesini elimizdeki vesikaların ışığına itmiye çalıştığımız Nurculuk hareketinin kurucusu için de aynı yolu takip etmek mecburiyetinde değil miyiz?

Doksan iki senelik bir ömrün düşünce ve imânda muhtelif kademeler geçirmiş olması, doğruluk ve faziletine inanılmış olanı hangisi ise ona sarılmayı ne önler, ne ayıp saydırır... Fa-

kat böylesine bir tezad yoksa, o zaman Allah'ın insanlığa en büyük nasibesi olan aklın ve imânın kucaklaşması gibi nadir bir imtizacın uyandırdığı vuzuh gönülleri aydınlatır....

Ben, NURCULUK denilen hareketin nescini, kurucusunun şahsiyeti ve mazisine ait vesikaları -hiç bir şahsî fikir eklemeden- ortaya koyarak, aklın ve mantığın hakikî tarihe verdiği vazifeyi yerine getirmek istedim.

Çünkü hayretle görüyorum ki, bugün hiç kimse, merhum Said Nur'un mazisine ait bilgilerini, tarihin gerçekleri ile değerlendirmiş değillerdir...

Merhum Said Nur'a ait dikkatdeğer vesikaları ortaya koymamın birinci sebebi budur.

İkinci sebebe geçiyorum: 1966 dünyasında ve Cumhuriyetin yarım yüz yıla yaklaşmış hayat devresi içinde, Türkiye'mizdeki bu hareketin içyüzünü tarih adesesi önüne koymak mecburiyeti vardır. NURCULUK, nasıl bir boşluğun doldurulması gayretidir? Hangi manevî verâset, boşlukta ve terkedilmiş kalması mümkün olmıyan reddedilmez verâsetin illiyet ve irsiyyet prensiplerinin zoru ile, çoğunun yaşı ortanın altında olan bütün bir nesli, böylesine bir cereyanın safında yer almıya zorlamıştır? Bu sualin cevabı, ne gizli bir tahkikat mevzuu, ne bir millî güvenlik meselesi, hatta ne de hâkim önüne çıkarılmakla neticelenecek çapta bir olay değildir: Bu, hakikatleri görebilme cesaretine sahip ve sadece maddî varlığını değil, manevi hayatını da düzenleme mükellefiyetinde olduğu halkının ruh ve imân yapısını kavrıyabilmiş gerçek bir devlet için, Anayasa'nın önünde giden temel mevzudur: Çünkü görünen odur ki, Ana-Yasa'nın «lâiklik» iddiasına rağmen Devlet, din ve mâneviyat mevzularında resmî teşkilâtını yöneten ve yürüten kuvvet olarak elde tuttukça, dinî ve manevî inançları da, devlet idaresi olan bir İmparatorluk sisteminden mirâs kalmış bu ülkede, halk toplulukları, zaman zaman kanunlarla çatışan inanış yollarının arkasından gidecektir. Çünkü, böylesine Ana-Yasa'ya sahip hiç bir ülkede, Din ve Din Müesseseleriyle Din Adamları, bizdeki olduğu gibi, DEVLETİN EMRİNDE değildir: Cemaatlerin idaresindedir!..

Biz, İsviçre Medenî Kanunu'nu tercüme ederek alırken yüzyıllarca bu halkı hükümlerine göre yaşatmış şeriatın ahkâm'ın, bir kanun maddelerinin tatbikatının çok üstünde

افادهٔ مرام

قدر بكا تركجه‌يی آز ويرمش خطی هیچ ويرمامش
دیلم دخی لسانی ایی اكلامیوركه ایی ترجمانلق ایتسين

هم ده درين يردن چيقاريور معنايی بعض حقيقت
پارچه‌لانيز سزك فهم ودقتكز بكا ياردم ايتسون

منشی بديع الزمان كردی

Merhum Said Nur'un İkinci Meşrutiyetin ilânı yılı 1908'deki M TÜK'larını bir araya toplıyan risâlenin birinci sahifesi, İfade-i Mer yani (düşünüleni anlatmıya çalışma) bölümünde şöyle diyor rahmetli id Nur:

Kader bana Türkçeyi az vermiş, hattı hiç vermemiş, dilim kalbim lisanını iyi anlamıyor ki, tercümanlık etsin.

Hem de derin yerden çıkarıyor mânayı bazı hakikat, parçalanır zin fehim ve dikkatiniz bana yardım etsin.

(Münşi Bedîüzzaman-ı Kürdî)

O yıllarda Doğu'dan yeni gelmiş olan Said Nur, Türkçeyi güç nuşuyordu ve yazmaktan çok şifahi telkinleri tercih ediyordu. Ha lenişindeki asıl dileği şu idi: Gönülden sezdiklerin mânası başka duyduklarımı iletebilmek için dikkat ve idrâkiniz bana yardımcı olsun diyor.

lan ve nesillerden nesile verâset yoluyla yerleşmiş varlığının, kabul ettiğimiz kanunun nazariyede kalmaması için nasıl bir temele oturtulması icap ettiğini hiç düşünmedik. Bir matematikçi gibi hareket ettik: «—İki nesil geçsin aradan, mesele kalmaz...» dedik. Tarih ilmine göre bir nesil YİRMİ YILLIK devrenin sınırıdır. İşte, iki nesil geçti, üçüncüsünün içindeyiz. Sorarım: Bırakınız aile hukukunun diğer kurallarını, medenî kanuna göre nikâhlananlar, imam nikâhı ile aile çatısını kuranlar arasında sayı mukayesesi yapmıya cesaretiniz var mı? 1924'den günümüze kadar, bu ülkede DOKUZ defa, nesebi gayr-ı sahih çocukların, yâni tâbiri mazur görünüz PİÇ'lerin nüfusa vatandaş olarak kaydı yapılmıştır!..

Bu, görünebilmiş boşluğun doldurulmasıdır. Ya görünmemiş boşluk? Ya Lâiklik adı altındaki devrimin devirdiği inançların harâbesi içine sızmış olan garipsediğimiz fikirler?.. NURCULUK hareketini böyle bir boşluğu doldurma gayretleri arasında su yüzüne çıkmış olanlarından birisi olarak ele almadıkça gerçeği bulamayız!..

Çünkü, her medenî Batı ülkesinde, Lâisizm'in yüzyıllardır insan cemiyetlerinde kökleştiği çağ ülkelerinde, dinî cemaat teşkilâtı vardır: Almanya'da, İngiltere'de, İsviçre'de, İspanya'da, İsveç'te, Hollanda'da, Amerika'da her vatandaş bir kilise vergisi verir, devlet bu parayı, ülkesinde yaşıyan insanların mezheplerine göre, kendi cemaatlerine dağıtır, onlar manevî hayatı bu maddî imkânın rahatlığı içinde, kiliseleriyle, bakım evleriyle, kütüphaneleriyle, kreşleriyle, hastahaneleriyle, dinî tetkik ilim müesseseleriyle idare ederler, ve din'in dünya içindeki ruhî sükûn ve selâbet yerini, inkârların ve çöküntülerin karşısına müdafaa silâhı olarak çıkarırlar: Bilhassa Komünizm denilen âfetin... Eğer Fransa ve İtalya, Kızılların iktidarı ellerine alma ümidlerinin ayaklandığı günlerde, böyle bir felâkete düşmemiş, bugün, Batı Almanya, Moskofların peykleri arasına girmemişse, inanalım ki, bu hürriyet ve haysiyet korunmasını, dinî müesseselerinin karşı koymalarına borçludur. Çün-

kü bu lâik ülkelerde DİN, devletin elinde değildir amma, CEMAAT'in elindedir.

Şimdi soralım: Ya bizde?

— MANEVÎ ÖNDERLER BULABİLMEK!..

Bugün Türkiye'mizin sınırları içinde «DÖRT SEMAVÎ KİTAP» a bağlı insanlar yaşar: Bu ayrı dinlerin ayrı mezheplerinin mensupları vardır. İslâmiyetin bağrında kurulmuş ve gelişmiş bütün Tarikatlerin bilir bilmez mensuplarını yurdumuzda bulmak mümkündür. Bilir bilmez diyorum, çünkü bugün Anadolunun içinde, öylesine yaşama törelerine bağlı halk yığınları vardır ki, yüzyılların manevî hayatı adını unutturmuş, telkin müesseselerinden mahrum, fakat ailelerin nesillere bıraktığı temel mîrâs olarak bu mezhep ve tarikatlerin örflerini ve geleneklerini devam ettirir, durur. Neden şaşalım? Çünkü, Horasan Erleri'nden başlıyarak, Anadolu'da, iktidarları Türk-Müslüman iktidarlara devrettiren tarihî gelişmeler, en büyük buhran anlarında, bir devlet adamı, bir ordu kumandanı, bir siyaset ve savaş kahramanı bulmadan önce bir MANEVÎ ÖNDER buldu. Eğer Türkiye Halkında, kitle olarak bir yüce kişi bulma ve onun ardından gitme heyecanı ne zaman ayaklanmışsa, biliniz ki, manevî yapısında böylesine bir ihtiyaç onu böyle bir inanma ve bağlanma yoluna sürükliyecek kadar boşlukta ve yalnızlıktadır. Gerçek bir Devlet'e düşen vazife de, hadiseyi zabıta vak'ası sayma basitliğine düşmeden, vatandaşının manevî sarsıntısını giderebilme çaresini, ilmin ve mantığın ışığında aramakdır...

Bunca temel değişmeler içinde esas yolunu yitirmemiş bir görüşün nescini öğrenebilmenin şartını hükme bağlamak mevkiinde ve vazifesinde olanlara hizmet olur diye düşündüm.

NEDEN ve NİÇİN'in ikinci sebebi bu... Şimdi izin verirseniz, elimdeki vesikaları, birinci sohbetimde bıraktığım yerden açıklamıya devam edeyim.

★ — MEŞRUTİYET MÜCADELELERİNE KADAR:

Soy ve ırk olarak merhum Said Nur, İkinci Meşrutiyet'in sadece rejim olarak değil, Osmanlı İmparatorluğunun mukadderâtını bir ölüm-kalım sahnesine sokan Birinci Dünya Harbine kadar KÜRDİ unvanını kullanmıştır: Bediüz-zaman Said-i Kürdi.

Kendisinin Doğu'dan geldikten sonra, daha İttihad ve Terakki'nin Askerî Tıbbiye'de gizli bir cemiyet olarak kurulup, düşüncelerini halk arasına yayabilecek kuvvetli telkinciler aradığı zaman ruhî bir intibakın tecellisi ile, Said Nur'un bir Jurnalle ele verildiğini ve Yıldız Askerî Mahkemesince evvelâ tevkif, sonra tevkifhanedeki faaliyet ve telkinlerinden ürkülerek, o devrin müdafaa tedbirlerinden sayılan Fizan, Taif, Trablus-Garb ve siyasî mahkûmların kümelendiği uzak köşelerden birisine dahi sürülmesine cesaret edilemiyerek Toptaşı Timarhanesine konulduğunu görüyoruz. Bu gerçeği, YEDİ HAKİKAT isimli hitâbesinde şu cümlelerle anlatır:

"— ...Nasıl ki zaman-ı istibdadda timarhaneye düştüm, divânelerin hükmüne konuldum, eğer müdâhaneye, kelbî tabasbuisa, şahsî menfaat için umumî menfaatı fedâ; aranan aklın icabı ise ben divâneliği kabul ediyorum. Şâhit olunuz ki, böyle akıldan istifa ediyorum, divâneliğimle iftihar ediyorum....

★ — ASLINA AİT BİLİNENLER:

Said Nur'un Kürd tâbirini, Osmanlı camiasının içindeki bir DAL olarak ve bu anlamda kullandığı anlaşılıyor. Nitekim, Sultan Hamid'le yaptığı o dikkatdeğer konuşmadan sonra, hakkında verilen Jurnallerle Askerî Mahkemeye verildiği zaman, Hademe Feriki Şakir Paşa'nın:

"— Hangi Kürd aşiretine mensubsun?"

sualine verdiği cevap şu olmuştur:

"- Sen hangi Tatar aşiretine mensubsun? Ben OSMANLI'yım. Benim Kürtlüğüm doğduğum ve büyüdüğüm yerin halkına verilen isim dolayısiyledir."

Said Nur, 1290 (1873) senesinde Bitlis sancağının (şimdi vilâyet) Hizan Nahiyesi (şimdi kaza) nin NURS köyünde doğmuştur. Bu çevre, tarihçi İdris-i Bitlisî'nin ifadesine göre, Cengiz Han istilâsının önüne kattığı Harzem - Horasan Türklerinin yerleştiği bölgedir ve İran Selçuklularının kuruluşundan sonra devamlı bir Fars kültürünün tesirinde kalmıştır.

Babasının ismi MİRZA idi: Bu isim, daha çok Azerî Türklerinde BEY, AĞA müteradifi olarak kullanılan tâbirdi. Rahmetli Hamdullah Suphi Tanrıöver, Said Nur'un Türk Ocağına sık geldiğini ve bir gün kendisine:

"— Benim dedemin adı da MİRZA imiş. Bu MİRZA'nın bir önü ve arkası olacak. Dedemin babasının ismi de KUMRAL imiş. Ben Kürtçede bugün böyle bir isim bulamıyorum", dediğini anlatır.

Annesinin ismi Nuriye Hanım'dır.

Doğu'da yaygın olan tarikatlerden hiç birisine mensup olduğuna dair bir vesikaya ve hadiseye rastlamadım. Soyadı kanunu çıktığı 1934 yılında, bir kanunî vecibe olarak soyadı alması gerektiği zaman NUR adını seçtiğini, bunu soyadı olarak tescilde tereddüt eden Isparta Nüfus Müdürü o zamanki Vali Feyzi Bey'e danıştıktan sonra kendisinin muvafakatiyle NURLU şeklinde tescil edildiğini duydum. Eğer anlatılanlar doğru ise rahmetli Said Nur'un, NURCULUK denilen inançlar silsilesini kendi benliğine bağlama yolundaki kararının afakî olmadığı bahsinde bir delil olabilir. Çünkü malumdur ki, Tarikatler, onların kurucularının (zat isimleri)nden değil, telkin etmek istedikleri düşüncelerin kül hâlindeki ifadesinden ilham almışlardır.

Şimdi NURCULUK derken, Said NUR'un kendisine bir soyadı seçmesi kanunî vecibesini ifa sırasında bu tercihin sebebi nedir? Eğer, başta İsmet İnönü olarak, bu ülkede BİR MİLYONU AŞKIN NURCU VAR iddiası doğru ise ve NURCULUK gerçekten bir inançlar ve maneviyat yönü ise, bu MİLYONUN ÜSTÜNDEKİ ön kişiler, mevzuu dikkatle incelesinler ve bir neticeye ulaşsınlar...

★ — BİR BÜYÜK FİKRE BAĞLANABİLMEK...

Said Nur'un İstanbul'a gelmesinden ve Sultan Hamid'le o-lan dikkatdeğer konuşmasından, ürkülen şahsiyet ve fikirlerin-den dolayı önce kendisinin askerî mahkemeye verilmesinden, sonra uzak bir yere sürgün edilmesi halinde fikirlerini orada yaymasından endişelenilerek Üsküdar Toptaşı Timarhanesinde "müşahedeye alınma" suretiyle hapsedilmesinden sonra, daha ilk anda tesbit edilen bu «ürkülen fikirler»in sağlam mecrâ bu-labilmesi için hareket ve teşkilâtı olabilen «büyük bir mües-seseye bağlanışı" kendisinin ısrarla takip ettiği gaye olmuşa benzer. İttihad ve Terakki saflarında da görünüşü bu gaye ile olsa gerektir. İkinci Meşrutiyete takaddüm eden devredeki ça-lışmaları ile Meşrutiyetin ilânından sonraki faaliyetinin bu, bel-ki o günlerde kendisi için de daha çok hasret halinde belirmiş gayenin tesiri olduğu görülüyor. Nitekim, safına bu çapta in-sanları arıyan "Büyük Bir Müessese", daha doğrusu "Büyük gayeler hareketi", Said Nur'un şahsiyet ve faaliyetini kendisi için faydalı sayarak davetini yapınca, bu davete muhatab olan tereddütsüzce "— Evet!.." demiştir.

Yukarıda, neden o zamana kadar «Kürdî» unvanını kulla-nan zatın Nursî'yi tercih ettiğini sormuştum...

Bu sualin cevabında, merhum Said Nur'un hayatının bi-linmiyen bir safhasının derin tesirleri olmuştur: Teşkilât-ı Mahsusa'ya (1) girişi ve İttihad-ı İslâm hareketinin manevî

(1) Teşkilât-ı Mahsusa, İmparatorluğumuzun son elli senesinin en dikkatdeğer müesseselerinden birisidir. İlk kuruluşu, İkinci Meşrutiye-tin elde edilmesi için gizli bir ihtilâl cemiyeti hüviyeti içinde idi. Daha sonra, vatanın millî emniyetini ve bütünlüğünü sağlama yolunda gizli açık mücadeleler yapan resmî bir teşekkül olmuş, irade-i seniyye ile ku-rulmuş en büyük güvenlik kurulu haline gelmiştir. Trablus - Garb, Bal-kan Harbi, Birinci Dünya Harbinde bütün temel hâdiselerde geniş rolü ve hizmeti olmuş, kadrosundaki fikir adamları ve büyük dâva nazariyeci-lerinin bazı plânlarını tatbik sahasına koymuştu. İttihad-ı İslâm fikrini gerçekleştirebilmek için Birinci Dünya Savaşı öncesinden bitimine kadar giriştiği çok cesur hareketler, bugün de dikkatle izlenmiye değer taraf-ları olan teşebbüslerdir...

önderleriyle tanışması, ruhundaki çoşkun heyecanı ve geniş tâbiriyle manevi ihtirasa lâyık bucaksız telkin bulması...

TEŞKİLÂT-I MAHSUSA SAFLARINDA:

Tarihî oluş ve bitiş devrelerinin bir icabı olarak, bünye sarsıntıları geçiren İmparatorluğumuzu ayakta tutma gayretiyle, alınacak ciddî ve çetin mevzuları hayâl olmaktan kurtarma vazifesini üzerine alan Teşkilât-ı Mahsusa kadrosu arasında, devrinin tanınmış şahsiyetleri içinde merhum Said Nur'u da görüyoruz: İşte kendisinin, Kürdi tâbirini bırakıp Nursî şâmil unvanını tercih etmesi, bu gizli kuruluş içindeki faaliyetinden sonradır.

Merhum Said Nur, Teşkilât-ı Mahsusa'nın İttihad-ı İslâm hareketinin en hararetli nazariyeci ve tatbikatçılarından birisi olunca, bu görüşün nasıl bir manevî potada eritilmesi gerektiğini de araştırmıştır. Rahmetli Sadrazam ve cidden değerli bir âlim olan Mısırlı Prens M. Sait Halim Paşanın aslını Fransızca yazdığı ve İstiklâl Marşı şairi merhum Mehmed Akif Ersoy'un Fransızcadan Türkçeye çevirdiği «İslâmlaşmak» eserinin ana fikirleri ile, Merhum Said Nur'un «Nur Risâle»lerinin dikkatli bir tetkiki, İslâm Birliğinin siyasî bir müessese ve teşkilât olmadan önce, manevî birlik ve inanç beraberliğine dayanan hareket olabilmesini, bunun da «Kur'an ve Hadis hükümlerinde birleşme» ile sonuçlanabileceğine dair sarih bir görüşle tamamlandığını gösterir. Bu bakımdan, son yüz yılın fikir ve politika hadiselerini hiç ele almadan Nurculuğu hükümlendirmeye kalkışmanın tarihî determinizme ve Türkiye halkının son yüz yıl içinde geçirdiği kronolojik istihalelere uzak kalmış, yarım ve köksüz bir derleme olacağı fikrindeyim: Çünkü Nurculuk, sadece, eldeki Nur Risâleleri ve gayrı tarafından tefsir edilmeden, doğrudan doğruya merhum Said Nur tarafından yazılmış eserlerden ibaret ise, telkin edilen fikirlerin ana kaynaklarını ve ilham menbalarını araştırmak, bunun için de, sahibinin mazisini iyi bilmek

fikriyatını terkip eden vak'aları, onların şahsiyetlerini, devrin fikrî ve manevî cereyanlarını tetkik etmek gerekir. Ben, Nurculuğun safında veya karşısında olanlarda böyle bir emeğe rastlamadım, hatta Nurculuğu kanun bakımından suç sayan ittihamları hükme bağlıyan en selâhiyetli ilâmlarda da böylesine bir himmetin aydınlatıcı lutfunu görmedim.

İÇTİHAD KÜTÜBHANESİNİN DERLEMELERİ:

Merhum Said Nur, «Bediüzzaman Said-i Kürdi» devrine ait konuşmalarını, Kütüphane-i İçtihad sahibi Ahmed Efendi vasıtasıyla 1326 (1911) tarihinde iki formalık risale halinde toplamış. Çemberlitaşda, Vezirhanında İkbal-i Millet matbaasında basılmış. İsmine kısaca «NUTUK» denilmiş. Risalenin başlangıcındaki «ifade-i merâm» ın klişesini de, bugünkü dilimizle ifadesini de, bu sohbetimin içinde bulacaksınız.

Daha sonra, İkinci Meşrutiyetin ilânının üçüncü günü Selânik'te Hürriyet Meydanında irticâlen, yâni hazırlanmadan söylediği nutuk var. İlk sohbetimde, bazı bölümlerini verdiğim bu konuşmayı bugünkü dilimizle okumalarını (Nurcu) olarak vasıflandırılan vatandaşlarıma tavsiye ederim: Burada, Hürriyet, Hak, Kanun-u Esasî (Ana - Yasa), şeriat, medeniyet, İslâmiyetin esas prensipleri, ilim ve din, mevzuları üzerinde cümlelerle ifadelenmiş fikirler var. Asıl dikkatdeğer olan, Hürriyetin ilânı sırasında, Said Nur'un Selânikte bulunuşunun sebebidir.

1906 - 1908 ARASINDAKİ DEVRE:

İçtihad Kütüphanesi sahibi Ahmed Efendi (*) derlemesi-

(*) Bu "Kütüphane-i İçtihad"ı, Doktor Abdullah Cevdet'in Kütüphane-i İçtihad'ı ile karıştırmamalıdır: Vakıa, 1869 da doğan, 1932 de ölen Dr. Abdullah Cevdet, Doğu'lu ve fikir hayatının ilk devresinde dinî mevzularla alâkalı olarak, zamanına ve şahsiyetlerine tesir eden Said Nur'la tanışmış, İÇTİHAD'ın ilk sayılarında Türkçe ve Farsça şiirlerini neşretmiştir. Fakat Dozy'den tercüme ettiği Tarih-i İslâmiyet'in başına yazdığı mukaddimeye iştirak etmemesinden gayrı, bu görüşe verdiği cevapdan sonra aralarında fikrî ve ruhî münasebet kesilmiştir.

nin başına «— Her hukuku mahfuzdur. Taklit edenler kanun-u esasî ile tedib edilir.» diyecek kadar emeğine kıymet verirken, nutuklarını derlediği zatın bunları hangi vesilelerle ve hangi sıfatla verdiğini anlatmıyor. Biz, bu konuşmaların yapılma sebeplerini, yine, merhum Said Nur'un Teşkilât-ı Mahsusa içindeki faaliyeti ile çözüyoruz.

İttihad ve Terakki, Ordu safları arasında hürriyet fikirlerini yayabilmek, aynı zamanda bu fikirlerin yayılışını halka intikal ettirmek ve takiplerden kurtularak nispeten emniyet ifade edecek şekilde devam ettirebilmek için camilerdeki vaazlardan faydalanmayı düşünmüş, İstanbul'dan ve memleketin dört tarafından güvendiği din ve fikir üstadlarını, bir ihtilâl nüvesi haline getirmeye çalıştığı Rumeliye göndermişti. Merhum Said Nur, 1906 da hakkında verilen bir Jurnal sonunda muhakeme edilmiş, mahkemedeki serbest ve pervasız konuşması endişe uyandırmış, Zülüflü İsmail Paşanın tavsiyesiyle hapishane yerine timarhaneye konulmuştu. Sekiz ay kadar bu çileyi çeken Bediüzzaman buradan kurtulduktan sonra, gizlice Rumeliye geçirilmiş ve kendisine mahsus kıyafeti, heyecanlı konuşması, pervasızlığı ve istenen telkinleri hiç bir tehlikeye baş eğmeden yapması ile kısa zamanda şöhret kazanmıştı. Kendisine, Hürriyetin ilânı günlerinde, Selâniğin daha sonra Hürriyet Meydanı olarak vasıflandırılan gençliğinde günün meselelerinden bahsetmesine imkân veren emeği budur ve bu safhadan sonra kendisini, Teşkilât-ı Mahsusa'nın telkin mesaisinin her safhasında görüyoruz. Bir araya getirilmiş olan NUTUK'larında hemen hemen, o günün bütün esas meseleleri üzerinde cesur ve kendisine hâs izahları var.

Said Nur bu arada, meşhur İslâm seyyahı Abdürreşid İbrahim Efendi ile de yakın bir dostluk kurmuştu. ALEM-İ İSLÂM adlı değerli eserin sahibi, İstanbul'da yine bu adla, Müslümanlığın yirminci yüzyıldaki meselelerini, ilmin ve mantığın süzgeçi içinden geçirerek, hayatlılık ve devamlılık vasıflarını ayırma himmetinde iken, Said Nur'un yine açık mektuplar ve hitaplar halinde yazılarını görüyoruz. Bu seslenişlerde de üzerinde durulan ana fikir, milli birlik içinde cehaletten kur-

tulma hasretidir. Bu sohbetimde, Kütüphane-i İçtihad'ın derlediği NUTUK *risâlesinde yer alan bir konuşmasını, bazı tâbirleri bugünkü dilimize çevirerek alacağım. Zannediyorum ki bu izahın içinde, bugünkü NURCULUK HAREKETİ'nin de, tarihî istitâlesi vardır.*

SAİD NUR'un ALTMIŞ SENE ÖNCEKİ HÜRRİYET TARİFİ:

İttihad ve Terakki'nin Osmanlı İmparatorluğunda Meşrutiyeti, bir hürriyet ve nizam devleti ve ülkeyi medeniyete kavuşturacak ilerliliğin temeli saydığı, bu fikri halk arasına yerleştirmek için ümid bağladığı telkin mihraklarına yaptırdığı konuşmaların, nasıl bir temele de dayandığını anlatan hitâbe'sinde Said Nur şöyle diyor:

«— Ey vatan evlâdları,

Hürriyeti kötü tefsir etmeyiniz. Ki, elimizden kaçmasın, kokmuş ve çürümüş eski esaretin kabına girerek bizi boğmasın. Zira hürriyet ancak, kendi öz hükümleri, şeriatın adâbı ve iyi ahlâkla gerçekleşir ve gelişir. Âlemde vahşet, cebir, zulüm ve istibdadın hâkim olduğu bir zamanda, yâni sadr-ı evvel, yâni Peygamberimiz ve onun sahâbesi devrinde, hürriyet, adalet ve müsavat nasıl kurulabilmiştir? Misal oradadır. Yoksa hürriyeti, nefsin her istediğini yapmak, meşrû olmıyan tecavüzlere, israflara, nefsin havasına bağlı olarak kabul etmek, bir Padişahın esaretinden çıkma bahasına, hürriyete lâyık olmamanın binbir esaretine ve illetine sürükler.

Biz Osmanlılar, erkek ve merd bir milletiz. Milli istidadımıza, kadınların süslü elbiseleri gibi yapmacıklar yakışmıyor. Aldanmıyalım. Öyle bir kaideyi esas olarak benimseyelim ki, bu yol bizi kederlerden masun tutsun...»

GARBIN FEN ve SANAYİİ:

Batı'dan neler almamız gerektiğini, Meşrutiyetin ilânının üçüncü günü, Selânik'te Hürriyet Meydanındaki hitabesinde merhum Said Nur, şöyle hülâsa ediyor:

«— Yabancı ülkelerde, Garb'de, medeni ilerlemelere, te-
rakkilere yardım edecek varlıkları, fenleri, sanayii memnuni-
yetle alacağız. Amma bu hayatın tortusu ve günahları ola-
fenalıkları almıyacağız. Yabancılar, medeniyet muhiti ile çev-
rili, bu sebeple de güzellikler içinde olduğu için bu tortular
onlarda çirkinlikleri saklıyabilir. Fakat bizim mahrumiyetleri-
miz sebebiyle bu fenalıklar, medeniyeti terketmemize vesile ola-
bilir. Meselâ kadınla erkeğin aynı kılıkta olması bir medeniyet
tecellisi değildir. Cilveli Hanım kıyafetinde dolaşan erkekleri
medeniyetin şekl-i mesâvisi olarak men'etmek icab eder. Tâ
ki, medeniyetin asıl manasını gençliğimize, kahbezenlik ola-
rak göstermiş olmıyalım. İşte Japonlara bakınız: Medeniyet
yolunda bizim örnek tutacağımız millet Japonlardır. Onlar
Avrupa medeniyetinin bütün güzelliklerini aldılar, fakat her
milletin devam ve bekasının temeli olan millî âdetlerini mu-
hafaza ettiler. Bizim millî âdetlerimiz İslâmiyetin bağ-
rında geliştiği için ona iki tarafından sarılmak zorundayız.»
(*)

(*) Bu mevzuda, rahmetli Said Nur'la, İstiklâl Marşı şairi Mehmed Akif Ersoy merhum'un tam bir birleşme halinde olduğunu görüyoruz. Mehmet Akif Japonya'nın Batılılaşmasını şöyle anlatır:

Medeniyet girebilmiş yalnız fennî ile...
O da sahiplerinin lâhik olan izni ile...
Dikilip sahile binlerce basiret, iz'an,
Ne kadar maskaralık varsa kovulmuş kapıdan,
Garbın eşyası eğer kıymeti hâizse yürür,
Moda şeklinde gelen seyyie gümrükte çürür!

Alınız ilmini Garbın, alınız san'atını;
Veriniz hem de mesâinize son sür'atini,
Çünkü kabil değil artık yaşamak bunlarsız,
Çünkü milleti yok, san'atın, ilmin; yalnız
İyi hatırda tutun ettiğim ihtarı demin:
Bütün edvâr-ı terakkiyi yarıp geçmek için,
Kendi "mahiyet-i ruhiyeniz" olsun kılavuz,
Çünkü beyhûdedir ümid-i selâmet onsuz.

Bütün bu müşterek duygular, Teşkilât-ı Mahsusa'nın İmparatorlu-

MAZİ İLE HAL ARASINDA KALIN BİR DUVAR:

«— Ey hamiyetli vatan evlâtları...

Cemiyet millî ruhu bu yola çevirmekle bizim saadetimize yol açtı. Biz de bazı lezzetlerimizi terk ile onlara yardım edeceğiz. Zira o nimet sofrasında kendileriyle beraber oturuyoruz. Fâsid fikir sahipleri, istibdad ve mezâlimi arzulıyanlar çıkabilir. Mazinin gömdüğü istibdadı veya seller arasında izler bırakarak kaybolmuş zulümleri bir daha temaşâ etmemek için ikisinin arasına aşılmaz bir demir sed çekmek istiyorum.

Çünkü inanıyorum ki, bu inkılâb; hürriyeti doğuracak, onu şer'î meşveretle tamamlıyacak ve bu milletin eski satvet ve kuvvetini ihyâ edecektir. Şahsî garezlere yol açmadan, eksiksiz ve kusursuz oluşu bana anlatıyor ki, bizim hürriyetimiz beş sabit hakikat üzerine oturmuştur.»

BEŞ HAKİKAT NEDİR?

BİRİNCİ HAKİKAT: Milletin varlığıdır. Bu kuvvet umumî efkârda tecelli eder. Milletin birlik ve beraberliğini bozmaya kalkışmak en büyük cinayettir.

İKİNCİ HAKİKAT: İlim ve marifettir. Medeniyet hayattır. İşte Avrupa tarihi meydanda... Bizim Asya ve Avrupadaki varlığımız ancak bu hakikatleri omuzlarında taşıyacak kudretli devlet adamlarıyla mümkün.

ÜÇÜNCÜ HAKİKAT: Bizi dünyanın gidişine, iyiliklerine, kötülüklerine baktıracak, anlıyacak ve iyiyi alacak hürriyet varlığıdır. İşte ben, aslında bir köylü adam, bakınız, Sizlere neleri söyliyebiliyorum? Bu, hakikati arama ihtirasıdır. Fikrimiz öylesine inkişaf edecektir ki, Osmanlı gençliği ara-

kumuzu kurtarmak için çare arıyan didinmeleri içinde birleşmiş düşüncelerin nazımda ve nesirde en güzel ifadeleri idi... Yanlış hükümler, ithamlar, isnadlar, hatta iftiralar ve tahrifler, kötü niyetlerden değil, bilmemezlik'den kopup geliyor: Satıh'da kalmakdan ve hadiselerin Tarih adesesi yerine his ve şahsî ölçüler içinde değerlendirmekten...

sında Eflâtun'lar, İbn-i Sinâ'lar, Bismark'lar, Dekartlar'ı ge-ri bırakacak kıymetler çıkacaktır. Çünkü bizim Osmanlı ül-kesi, Peygamberler kaynağı, Medeniyetler beşiğidir. Hürriyet yağmuruyla bu toprak, öyle meyvalar verecektir ki, herşey Şarkdan doğacağı anlaşılacaktır. Yeter ki, bizler onu, tenbel-liğimizle, şahsî garazlarımızla kurutmuş olmıyalım...

DÖRDÜNCÜ HAKİKAT: Bütün bu neticelerin Şeriat ruhunda bulunmuş olmasıdır. Bu gerçeğin en büyük misalı İslâmiyetin çıkışı ile, cehalet ve vahşetin hükümran olduğu bir yerde müsavatı, adaleti, hürriyeti nasıl tesis etmiş oldu-ğudur. Bütün olup bitenlere bakarak hüküm veriyorum ki bizim sukutumuz ve başımıza gelen fenalıklar dört kaynak-tan kopmuş gelmiş: Şeriatin gayesini kavrıyamamışız, dalka-vuklar çevremizi sarmış, ilmi görünürde olan cahillerin ar-dından gitmişiz, (*) hakikî Avrupa medeniyeti zor ve güç olduğundan, ilim istediğinden onu bırakmışız da, kolay ve basit olan taklidini almıya kalkışmışız.

BEŞİNCİ HAKİKAT: Eski devirlerde hayat basit idi. Şimdi medeniyetin semereleri öylesine âlemi kucakladı ki bir milletin, bir ferdin aklı ve irfanı ile idaresine imkân yok. O halde? O halde Meşveret (danışma) müesseselerine kıymet vereceğiz. Milletin kalbi olan Mebusan Meclisinin yeni hayat tesis için himmetine yardımcı olacağız. Bir ülkede böyle bir neticeye varabilmek kolay değildir. Bu yeni hayata intibak edemiyecek olanları zaman kendiliğinden tasfiye edecektir. Yerlerinden atacağımız devlet memurlarının yenilerini yetiş-dirmek için kırk sene lâzım... Zaman bizi bekler mi?»

(*) Rahmetli Said Nur, bu hükmü ile, yaşadığı devrin ulema-yı rüsûm'undan şikâyet ediyor: Ne kadar garibtir ki, bugün kendisi de dertlendiği kafile içinde olmakla suçlandırılıyor. Hitabe'sindeki bu ha-kat beni çok düşündürdü. Çünkü samimiyetle kaniim ki, bugün de başka ülema-yı rüsum, Üniversitelerimizi Bab-ı Fetvâ haline getirmiş-ler, bu toprağın ve bu halkın gerçek varlığı ile zerrece alâkası olmıyan tercüme ve kopya fikirleri millî hayatın öz suyu yapmıya uğraşıyorlar.

İSLÂMİYET MEDENİYETTEN GERİ KALMIŞ...

Merhum Said Nur, bu tam metni gerçekten ibretle tahlile değer NUTUK'unda, İstanbul'a nasıl geldiğini de anlatıyor: « — Ben Kürdistan dağlarında büyümüş idim. Hilâfet merkezini güzel bir varlık olarak hayâl ediyordum. İstanbul'a geldim ki, burada insanlar, kalblerinde birbirlerine karşı besledikleri nefretle, iyi giyinmiş birer vahşi halinde idiler. Anladım ki hastalığın aslı bu iki yüzlülükdedir. Bana deli dediler. Fakat ben: acı hakikati gördüm: Gördüm ve anladım ki, İslâmiyet, yaşadığımız devrin medeniyetinden geri, çok geri kalmış... O İslâmiyet ki, hakiki medeniyeti tesis ve teşkil etmiş idi. Baktım ki bizim kötü ahlâkımız sebebiyle darılmış, mazi tarafına doğru gidiyor: Sanki bizi saadet zamanlarına şikâyet edecektir. Bu sukutun üç suçlusu var: İlmiyye mensupları, Avrupayı anlamıyanlar, Tekye sahipleri... Hepsi kendi âlemlerine dalmışlar, birbirlerini tekfir ve teçhil ediyorlar. Bu gürültü içinde de terakki yolu kayboluyordu. Hepsini dinledim. Gönlüm aydınlanacağına karardı.»

Said Nur, gönlünü karartan hadiselerin hakikati aramamak ve şekle bağlı kalmak illetinden geldiğini bu NUTUK'unda yana yakıla anlatmaktadır.

İkinci Meşrutiyetin ilânının üçüncü günü, Selânik'te, Hürriyet Meydanındaki bu konuşmasında merhum Said Nur, 1908 yılının ruhlara ve gönüllere hâkim duasını şöylece hükme bağlıyor:

«Yaşasın şeriat, yaşasın İlâhi adalet, yaşasın milletin birliği, yaşasın sevgi, gebersin şahsi kinler, gebersin kişilik garazlar, gebersin intikamı fikirleri, yaşasın şecaatin timsali askerler, yaşasın satvet sahibi ordular, yaşasın akıl ve tedbir sahipleri.»

DAHA SONRAKİ HADİSELER:

Eldeki vesikalar, merhum Said Nur'un Teşkilat-ı Mahsusa'nın İmparatorluğumuzu kurtarabilmek için millî birliği koru-

yucu tedbirlerden birisi olarak benimsediği ve bir ucu İslâm İhtilâl Komitelerine dayanacak kadar sert, öteki ucu telkin ve ruhda vahdeti temin hareketi olarak uzun vâdeli hareket içinde faal vazifeler aldığını gösteriyor. Said Nur, Derviş Vahdeti'nin VOLKAN'ında bile «açık mektuplar» yazacak kadar, her akım üzerinde fikirlerini müdafaa etmiş. Bu tam tezad halindeki görünen UC'lara kaymasının sebebini şöyle izah ediyor:

"— Kürdistan dağ ağacının meyvesinin hazmı zordur. Fakat şifâ verir. Ben, inandığımı karşımdakilerin içinde de anlatmaktan çekinmem. Benim her bir kelimemde aynı gaye ve maksad vardır. Yeter ki dikkat ediniz....»

Olup bitenlere bakıyorum da şu hükme varıyorum... Onun yolunu memleket için zararlı bulanlar, kendisini tanımıyorlar. Bilmiyorlar, onu 1908 öncesindeki faaliyet ve hareketleriyle değerlendiremiyorlar ve ondan sonrası içinde de siyasî, içtimaî, dinî, felsefî hüviyetinin kronolojik bir tasnifine bile sahip değillerdir.

NURCULUK NEDİR?

Acaba bugünkü NURCULUK HAREKETİ, merhum Said Nur'un özlediği bir akış mıdır, yoksa boşlukta bırakılmış Türk manevî hayatına bir mütevasıl kap nazariyesinin fizik ölçüleri içinde akıveren bir cereyan mı? Çünkü Türkiye halkının bugünkü manevî yapısını tarafsız ve derinlemesine kucaklıyacak ciddî ve ilmî bir himmet, boşlukda kalmıya mahkûm edilmiş....

LÂİKLİK adı altındaki tesellinin örtüsüne sarılan bu acı gerçek ele alınmadan ne Nurculuk, ne diğerleri için doğru bir hüküm asla mümkün değildir: Bunlar, Türkiye Halkının ruh ve maneviyat yapısına kıymet vermeden, kendi boşluklarını halka maletmek istiyen enâniyetçi, inkârcı didinmelerin tasallutlarıdır...

Samimiyetle itiraf edeyim ve lütfen itimad ediniz: Ben NURCULUK nedir, onu da bilmiyorum ve bu mevzuun derinliğine inme ihtiyacını da duymuyorum: Sadece, hadiseler, va-

tanın mukadderatına hakim kuvvet olarak gösterilmesinden sonradır ki, mevzua eğilme ihtiyacını duydum: Tarafsız bir tarihçi olarak... Ve, ibretle, hatta dehşetle gördüm ki, bu zatı milli birliğin yıkıcılarından birisi, tehlikeli bir gerici olarak suçlayanlar, kendisini tanımamaktadırlar. İlk sohbetimin ortaya koyduğu bu gerçekle, mevzuu daha derinlemesine işlemek istedim, vardığım netice şu oldu ki, ben bu anda, kurucusunun şahsiyetini ele almış olarak bir neticeye varabilmenin akıl ve mantık yolu üzerinde, NURCULUK HAREKETİ'ni asla bağlamanın rabatı ile, sohbetlerimin sonunda, bugüne kadar söylenenlerden ve yapılan telkinlerden başka bir hükmün *malzemesini* sizlere verebileceğim....

İBRETLİ BİR KIYASLAMA: İSMET PAŞA ve SAİD NUR...

Mevzu üzerinde beni harekete getiren sebeplerden birisi, C.H.P. genel başkanı sayın İsmet İnönü'nün partisinin *yenilgisini*, Nurcuların reylerini Adalet Partisine vermelerine bağlaması olmuştur.

Demek ki, Türkiye'de rey sandıkları başlarına giden vatandaşlar arasında *NURCULAR* iktidarlar kefesinde ağırlık olacak kadar çokluktular: Daha sonra da, reylerini kime ne için vereceklerini önceden *kararlaştıracak* kadar teşkilâtlıdırlar. *Öyle mi?*

Kim iddia ediyor bunu?
İsmet İnönü!..
Kim bu zat?

Türkiye'nin ve Türk Milletinin kaderine arzusu ve düşüncesi kanunlara ilham olacak çapta tasarruf eden, kendisine komisyon kararlarıyla MİLLİ ŞEF denilen, düşüncelerini nazariyelerde bırakmıyarak bir DEVLET SİSTEMİ halinde tedvin ve tatbik ettiren bir zat.

Böylesine kudretler ve hükmetmeler devrinden sonra, bu

zat, şahsının ve partisinin Türkiye halkı önünde uğradığı bilmem kaçıncı yenilgisinin sebebi olarak bir ölü'yü (merhum Said Nur'u) ve O'nun, yasak kanunlarına rağmen kulakdan-kulağa, duygudan duyguya, inançdan inanca yayılarak tutunma ortamı bulabilmiş bir maneviyat hareketini, (NURCULUĞU) ittiham ediyor.

Üzerinde nasıl dikkatle eğilmeye mecbur olduğumuz bir ibret tablosudur bu, Yarabbi!..

Said Nur, Sultan Hamid istibdadı tarafından "divânelik-delilik" isnadıyla timarhaneye tıkılmaktan başlıyarak, ömrünün sonuna kadar, çeşitli takipler, mahkemeler, sorgular ve takyitlerle geçmiş bir hayatın sahibi... İsmet Paşa, bir ülkeye ve topluma, dilediği yaşama düzeninin maddî manevî yönlerini zor kuvvetiyle dahi tatbike yetecek kudretin sahibi... İşte bu ikincisi millet önünde uğradığı yenilgilerden sonuncusunu, birincisinin varlığına bağlıyor: Demek ki, milletlerin kalbinde ve şuurunda yer sahibi olabilmenin şartları var ve bu şartlar görünürdeki nüfuzlara dayanmıyor.

İSMET PAŞA'YA TEŞEKKÜR:

Eğer İsmet Paşanın, Nurculuğu ittihamı olmasaydı, mevzuun üzerinde durmak niyetinde değildim. Gayem, hiç bir manevî alâkam olmıyan Nurculuğu müdafaa etmek değildir: Benim gayem, müstakil bir tarihçi olarak, böylesine şeklî muvazenesizlik içinde olan iki karşı kuvvetten, ruhî ve manevî yapısı olanın şekilde ve satıhda kalanın üzerine her zaman taht kurabileceğini göstermek ve bundan sonrasını, evet, hiç olmazsa bundan sonrasını uyarmaktır. Yunus Emre ne güzel söyler:

Bir övez bir kartalı vurdu savurdu, yere
Yalan değil gerçekti: Ben de gördüm tozunu...

★ — NURCULUK ve DAHA BAŞKASI:

Böylesine bir mevzuda, İsmet Paşa ile Said Nur'u karşı karşıya getiren hadisenin öncesine ait, ibretli vesikalar var...

DİN ile DÜNYA ayrılırken, LÂİK'liğin tarifini istiyenler olmuştur: Hem de Meclis Kürsüsünden!.. Türk Milletinin, dın konusundaki bağlılık temelini bilenler, sadece «YASAK KANUNLAR" ile, Medreseleri kapatmakla, davanın halledilemiyeceğini, tam tersine, istenmiyen, zararlı sayılan,... bütün fikirlerin ve hareketlerin, bırakılan boşluktan sızacağını ve yıkılmış olanın boşluğunu doldurarak, mücadelesi güç, hatta imkânsız sağlam bir mesnede sahip olacağını söylemişler, yazmışlar ve bu gerçek uğruna binbir mihnet ve derde uğramışlardır.

İşte, NURCULUK dikkatle araştırıldığı zaman "bağlanılacak bir inanç ve ahlâk sistemi arıyan hasretler", bu terkedilişin ve inkârların toprağında filizlenmiş duygulardır....

KİMİN ŞİKAYETE HAKKI VAR?

Bu acı kaderin şikâyetçilerinin kim ve kimlerin olduğunu düşünmek, bizzat hâdiseden daha acıdır!..

İsmet Paşa şikâyet ediyor... Ne münasebetle şikâyet ediyor? Seçimleri kaybetmesinin mes'ullerini aradığı zaman!.. Çünkü İsmet Paşaya seçimi kaybettiren her hadise, bir SUÇ'tur: Vatan için, hürriyet için, rejim için, hattâ vefakâr ve kadirbilir bir toplum olabilmenin isbat vasfı için!..

Hakikat, böylesine hazinin çok üstünde ibret olunca, 1966 Türkiyesinin kaderinde NURCULUK, terâzinin kefesinde neticeyi tâyin eden değer halinde kabul ediliyor...

Elinizi vicdanınıza koyunuz: Eğer Halk Partisi seçimleri kazanmış olsaydı, İsmet Paşa, NURCULUK'dan dertlenecek, onu ittiham edecek miydi?

ASIL VAZİFE:

İzin verirseniz bu ibretli, hatta dehşetli hakikatler önünde asıl vazifeyi, her türlü menfaat ve siyaset çıkarlarından sıyrılmış hakikî vazifeyi söyliyeyim: Hadiseleri iç yüzüyle bilebilmek!..

Beni, merhum Said Nur'un bilinmiyen, araştırılmamış ve öğrenilmemiş şahsiyetine eğilebilmeye sevkeden sebep, bu zat ve Nurculuk üzerinde tam tezad halindeki fikirler ve iddialar oldu....

Karşı tarafta olanlar ise, sadece suçlamaların çâresiz ve neticesiz fâsid dairesi içindeler....

Sadece bu duygu ile araştırmalarıma devam edeceğim. Zannediyorum ki, karşımızdaki gerçek çok acıdır: İsmet Paşa'nın söyledikleri doğru ise, Türkiye'yi, kişiliği hâlâ meçhul ölüler ve onların mânevi mirasları idare ediyor!..

Türkiye'mizin varlığında kalabilen kıymetlerin nescini bilmiye mecburuz. Dünya yüzündeki son müstakil Türk devletinin vatandaşlarıyız. Kinler, inadlar, hırslar uğruna harcıyacak, hayâllere gömecek ümidlerimiz kalmamıştır. Muhterem İsmet Paşaya teşekkür borcumu huzurunuzda ifa etmek isterim: Bizi rey sandıklarının neticelerini istikametleştirecek kadar kuvvete sahip bir varlıktan, NURCULUK'dan bahsettiği için... Kendisinin bu yaşta ve bu başta, bir heyülâdan ürkeceğini tahmin etmem. Bu itirafıdır ki bana, NURCULUK denilen hareketin gerçek nescini bulabilmek için hareketin kurucusunun hayatı üzerine eğilme vazifesini verdi.

Bugünkü mahiyetini ve hatta gayesini bir tarihçi ve fikir hayatı mensubu olarak bildiğimi asla iddia edemiyeceğim NURCULUK YOLU'nun, terkibi üzerinde durmanın, hükümetlerden çok, ilim müesseselerimizin temel vazifeleri arasına girdiğine kanaat getirdim....

(نیازی بکه)

ای زمانك رستم زالی :
عالم مثالك مثال مصغری اولان عالم خیالده سنك مثالی
زیارت ایدییورم زیرا شمدی ای هر بحاسن لفظیه کی سنك
مثالك معنا کی ایچنده کورویورکه عقلك کوزبیکندن بردن ارتسام
ایدییور سلانیکه کلدم سنك حقیقی صورتك مجازی مثالکه
کوستردیرمك ایچون سوء طالع حسد ویاخود نظر دکاملك
ایچون ایکی مثال ذی وقارك جمله مساعده ایتدی معزك تأسیس
ایتدیککز بنیان سعادتی تحکیم ایتمك ایچون تشکر فعلی اولهرق
کردستانه کیتمك نیتندهیم

سعید

Merhum Said Nur, İkinci Meşrutiyetin bütün ileri şahsiyetleriyle yakın dostu. Niyazi Bey, Eyub Sabri Bey, Enver Bey (Paşa) ile daima dost kaldı. Yukarıdaki klişede, İkinci Meşrutiyet için emrindeki kuvvetlerle Saray'a ilk defa fiilî mukavemete girişen ve o zamanın tâbiriyle "-- Dağa çıkan..." Niyazi Beye bir "AÇIK MEKTUBU"nu okuyoruz. Niyazi Beye, Firdevsî'nin Şehnâmesindeki Zâl oğlu Rüstem olarak hitap eden Said Nursî, artık her güzel sözün ve ümidin içinde "aklın göz bebeği hâlinde" tecelli eden şahsı ile görüşmek için Selâniğe geldiğini kaydediyor ve İkinci Meşrutiyetin kurduğu saadet yapısını kuvvetlendirmek yolunda fiilî teşekkür olarak kürdistan'a (o zaman, bugünkü Doğu illerimizle, Irak'ın sınırları içinde kalmış topraklarımıza KURDİSTAN denilirdi ve coğrafî tâbir olarak kullanılırdı.) gitmek niyetinde olduğunu haber veriyor.

VUR!.. FAKAT DİNLE!..

NURCULUK, SAİD-İ NURSİ, BİLİNMİYEN HAKİKATLAR

İKTİDARIN BENİMSEMİYECEĞİ ADAM:

İkinci Meşrutiyetin ve öncesinin varlığında, lâyık olduğu yeri alamamış şahsiyetlerin başında Prens Mehmet Sabahattin Bey gelir...

Annesi, Sultan Abdülmecid'in kızlarından ve Sultan İkinci Abdülhamid'in öz hemşiresi Seniha Sultan idi. Yani, saltanat devri, 1876 - 1909 arası 33 yıla şâmil olarak, Osmanlı İmparatorluğunun mukadderatına TEK BAŞINA hakim olan İkinci Abdülhamid, Sabahattin Beyin öz dayısıydı. Zamanının değerli fikir ve edebiyat şahsiyetlerinden olan babası Mahmut Celâlettin Paşa, oğlu Mehmet Sabahattin'in devrine göre çok ileri ve mükemmel bir tahsil yapmasını temin etmiş, On Dokuzuncu Yüzyıl sonu dünyasının meseleleri karşısında, vatanın kurtuluşu için çareler aratacak çapta olan bu ilmin yeterliğini, nâdir şahsî fazilet duygularıyla tamamlıyan Sabahattin

Bey, 1899 da babasını Avrupaya çekilmeye ve sadece değişen rejim adları ve kanunlarla değil, ferdin yetişmesine, kültüre, tekniğe ve sisteme dayanan bir hürriyet ve hak devletinin mücadelesine zorlamıştı. Paris'te neşrettiği TERAKKİ gazetesiyle «Türkiye Nasıl Kurtarılabilir» eserinin mevzuları 1967 Türkiyesi için de o gün kadar taze ve bâkir mevzularla doludur.

Devlet kudretini «bir merkezde» toplamak tezinin savunucusu ve tatbikatçısı olan İttihad ve Terakki ile Prens Mehmet Sabahattin'in anlaşmasına elbet de imkân yoktu. Sabahattin Bey, kısaca, şöyle diyordu:

«— Osmanlı İmparatorluğu, çeşidli din, ırk, milliyetlerin aynı hududlar içinde yaşadığı dünyanın en azametli devletlerinden birisidir. Haşmet ve kudretini temsil eden varlığı, zamanla eskimiş, ihtiyarlaşmıştır. Sınırları içinde yaşıyan İslâm Türklerden gayrı ırk ve milliyetlerde, ayrılık düşünceleri uyanmıştır. Ziraat, sanayi, ticaret mevzuları gayr-ı müslim ve gayr-ı Türklerin ellerine geçmiştir. Cihan, servet ve refaha, medeniyet ve umrana doğru çığ halinde akıp giderken, biz, devrini tamamlamış sistemlere bağlı kalamayız. Evvelâ FERD'leri ele alacağız. Onları bir yaşama sahasına lâyık hale getireceğiz. Bunun için de vatandaşı şahsiyet sahibi, teşebbüs sahibi, ilim ve irfan sahibi yapacağız. Ülkeler günümüzde, bir Jandarma kafası ile idare edilemez. Bizden gayrı ırk ve milletlerin ayrılma çabasına belirli bir istikamet vermiye ve onları iç konularında serbest bırakarak açık düşman haline getirmemiye mecburuz. Bu da, dinleri ve ırkları bizden gayrı olanları, adem-i merkeziyet'le idare etmemizle mümkündür."

Sabahattin Bey, belirli bir ilim ve fikir sistemine dayandırdığı görüşü ile, İktidarın, asla benimsemiyeceği adam idi. Nitekim, davasını, İZAH adını verdiği eserlerle müdafaa ve isbata kalkışınca, dört bir taraftan hücuma uğradı. Kendisi, hayatında et dahi yemiyen, sebze ve meyve ile iktifa eden insan olmasına rağmen, cinayetlerle ittiham edildi, idama mahkûm oldu, hayatta kalabilmesi mucize idi. Aradan elli yılı aşkın zaman geçti. Sabahattin Beyin şahsiyet ve fikirleri, bugünün Tür-

kiyesinin fikir yapısında, üzerinde durulmıya değer bir TEMEL sayılıyor: İlim, metod, sistem bakımından... Ve, Sabahattin Beyin muarızları, devleti idare etmiş olmalarına rağmen, onların unutulan adları önünde, Sabahattin Beyin fikir ve şahsiyetinin derinlemesine bir görüşle ele alınması, rahmetlinin manevî şerefi olarak ortaya çıkarken, herkesin ona hücum ettiği günlerde, kendisini sadece müdafaa etmemiş, aynı zamanda anlayan bir adamı karşımıza çıkarıyor: Bedi-üz-zaman Said Nur'u...

SAİD NUR ve SABAHATTİN BEY:

Merhum Said Nur'un, Prens Sabahattin Beyle olan münasebetleri ve klişesini bu yazının sahifeleri arasında gördüğünüz mektubu, tek başına dahi, şöyle bir hakikati ortaya koymaktadır: Bediüzzaman, vatanının en çetin mevzularıyle bile alâkadar olmuş ve birçoklarının ele almıya cesaret edemediği hadiselere cesaretle girmiş ve yine birçoklarının üzerinde münakaşa edebilmek imkânını bulamadıkları en muğdil, çetin, ilmî ve siyasî bahisler üzerinde, ne iktidarın, ne iktidarın karşısındakilerin ne düşüneceğini hesaplamadan, aklının ve vicdanının sesi ne ise onu, tam bir gönül ve mantık rahatı ile konuşmuş, yazmış ve uyarmıştır. Mazisindeki bu hakikat, merhum Said Nur'un sadece ve yalnız bir DİN ADAMI değil, VATANININ MESELELERİNİN ÜZERİNDE DURABİLEN FİKİR ADAMI olmıya gayretini hatırlatır...

Tarafsızlığı üzerinde gölge düşmemiş bir tarihçi olabilmenin rahatı ile sizlere kanaatımı söyliyeceğim: NURCULUK, sadece İslâm dini üzerinde tefekkür şuurunu işliyen ve onun temelleri üzerinde hayat anlayışını uyandırmağa çalışan mânevi hareket değildir: DÜNYA için de, kendisine göre felsefesi var... Bunu rahmetli Said Nur, o koskoca İmparatorluğumuzu çökten hadiselerin içinde yaşamış olmanın şuuru ve hatta hassasiyeti ile görmüş, anlamış... Şimdi ben, Türkiye'yi idare edenlere soruyorum: Bugünün otuz iki milyon TÜRK VATANDAŞI arasında, TÜRKÇE'yi hiç bilmiyenlerin sayısını, dosdoğru ve sakin

پرنس صباح الدين بكك سؤالنى اوندن كوزل فكرينه جواب

حيات اتحاددهدر. بن كه بر بدوينك فكرى فطرت اصليه سنه
دها يقين اولديغى جهتله كه بده طبيعى اولديغندن صنعيدن
دها مكمل اوله جقدر. شويله كه:
افراد مدنيه محبتلى ذرات مابينده كى جاذبهٔ جزئيه لرى
كى بر محصل تشكيلى ايله جهت الوحدتمز اولان اصول مركز
يتى انتاج ايده جكندن اتحاد و محبتلى روابطى تحكيم ايلمكله
زوال مدنيت اولجا بده سيلان ايدرك شو عناصر مختلفه يى بر
سويه كتيره جكندن آهسته ترقى خوش بر نغمه ايله اجنبيلرك
صماخ حماسنده طنين انداز ايده جكدر. هم ده هر قومك مابه
البقاسى اولان عادات مليه و لسان قوميه و استعداد افكاره
موافق حكومت تشبثات الاماليه نا كهانه ترقيات مدنيتك تجارى
حكمنده اولان مسابقه يى انتاج ايده جك بر حس رقابت پيدا
اوله بيلسون. يوقسه توروبط و تجاريب وثق ايده جك عدم
مركزيت فكرى وياخود اونك عمزاده سى عصره مخصوص سياسى
قلوبلرده اثر كزدن نفرت و استبداد حقى ايله و شدت اختلاف
عصر و مذهب سببيله وردن بر قوه مركزيه يه انقلاب ايده جكندن

Said Nur'un, Prens Mehmet Sabahattin'e "Açık Mektub" unun birinci sahifesi... Bedi-üz-zaman bu mektubunda, Osmanlı İmparatorluğunun dağılışını önleyici fikirlerini anlatıyor. 1908'le 1918 arasındaki fikir ve rejim münakaşalarının mihverlerinden birisi üzerinde Said Nursi'nin o günkü düşünceleri, daha sonraki faaliyeti için temel mesned olmuştur. Bu bakımdan bilinmiyen bu fikrî münakaşalar, bugünkü NURCULUK harreketinin de, düşünce yapısında ayrı köşesi olması gereken kıymet olarak önümüze çıkıyor... (Mektubun metni sohbetimin içindedir.)

madan söyliyebilecek bir babâyiğit var mı? Hatta, böylesine bir konuyu, idare ettikleri devletin temel meselelerinden birisi olarak ele almış kaç gerçek devlet adamı çıkmıştır bu ülkede?.. Konuştuğu DİL ile bir birini kaybetmiş insanların, aynı gaye üzerinde ruh ve hayat felsefesini inşa etmeleri için, daha 1899 da YOL aradığını söyliyen Said Nur, ilimci ve medeniyetçi hüviyetini sizlere yukarıda anlatmıya çalıştığım Prens Mehmet Sabahattin Beye hitabında, hayâle kapılmamasını tavsiye ediyor. Uzun izahının bir kaç cümle ile hülâsası şu:

"— Bu topraklardaki insanların bir tek gaye etrafında toplanmaları, birbirlerini sevmeleri, gerekirse bir mefkûre için mücadele etmeleri ve gayelerini korumalarının TEK YOLU var: Manevi birleşme... O da, İslâm Şeriatı'dır. Çünkü bu düşünce, İslâm olmıyanlara da öylesine hayat hakkı tanımakta ve öylesine adaletli, şefkatli, beşeri yaşama düzeni temin etmektedir ki, Hıristiyan âleminin siyasi ve dini gayelerle, kinlerine hudut tanımaz düşmanlıkla bizim üzerimize el birliği ile çullanmalarına karşı, bizim maddi kudretimiz yanında manevi huzurumuz olmaz, evvelâ kendi nefsimize karşı kendimizin haklı olduğuna inanmazsak, mücadelemizi başında kaybetmiş oluruz. Biz, medeniyetçi olacağız, yaşadığımız devrin ilmini alacağız, Garb'in feyizlerini yurdumuza sokacağız. Amma bunların hiç birisini KOPYA ve TAKLİD olarak benimsemiyeceğiz... Neden mi? Çünkü biz, bu topraklarda öylesine karışık ırk, milliyet dil ve dinin farkları içindeyiz ki, bizi başka milletlerle kıyaslıyarak: "- Şu inkılâbı benimsedik, tatbik edelim!.." hükmü, ya afâkî kalır, ya onu yürütmek için cebir yolu, yasak yolu, zor yolu kullanırız. O zaman da, yasak kanunlarıyla hiç bir fikrin ve hayatın, halk indinde muteber olamamasa hakikatı karşımıza çıkar. Bu hakikat belki feryat etmez amma, gönüllerde çözülmez ve erimez burkuntu olarak kalır, daima gizli gizli kanayan bir yara olur. Sabahattin Bey!.. Senin güzel fikirlerinin hayatiyeti ve yaşama kudreti için herkesten evvel sana düşen vazife var: YURDUNU İYİ TANI!.."

OSMANLI DEVLETİNDEN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE GEÇERKEN SAİD NUR:

Öte yandan, bugün, NURCULAR'ın üzerinde hiç de durmadıkları, fakat asla ihmal etmemeleri icap eden bir hakikat var. O da şu: Acaba, Said Nur gibi, Sultan Hamid idaresinin başta Jurnalcılık, Hafiyelik, ferdî haklar üzerinde istibdad olarak, ne vicdanın, ne İslâm dininin asla kabul edemiyeceği hareketleri (1) açıkça tenkid edebilmiş, bu tenkidler ve mücadeleler sonun-

---

(1) Rahmetli Said Nur'un, Sultan Hamid idaresinin en kuvvetli ve her hadiseye hâkim olduğu ve bu idare ile mücadele edebilmeye kararlı şahsiyetlerin önce hayat ve hürriyetlerini korumak için memleket dışına çıkmakla işe başladığı 1899 yılında, genç yaşında, İstanbul'daki faaliyeti ile dikkati çekerek, şahsı üzerindeki hükümet tedbirlerini bizzat Padişaha şikâyet etmesi şekli sebebi içinde, Sultan Hamid'le yaptığı konuşmanın safhaları tetkike değer... O tarihte Şeyhülislâm olan ve kabulde hazır bulunan Cemalettin Efendi oğlu Muhtar Beye: " Ben bugüne kadar Hünkâr huzurunda kanaatlarını bu kadar cesurâne izah eden kimseye rastlamadım." demiş. Bu kanaatların neler olduğu sualinin cevabı, rahmetli Said Nur'un daha sonraki akibetinde kendiliğinden anlaşılıyor: Çünkü, "İslâmiyette istibdad yoktur. Bir ferd için karar vermek ancak, safhaları açık ve Şeriat adaleti içindeki mahkemelerin hakkıdır. Bu kararlar, mahiyeti meçhul kimselerin, hakiki safhaları izah edilmiyen dosyaları saklıyan gizli yazılarıyla verilemez..." cümleleriyle Hafiyelik ve Jurnalcilik müessesselerini tenkid cesaretini göstermesi, kendisinin divan-ı harbe verilmesine sebep olmuş, orada da fikirlerini hiç çekinmeden, tam bir pervasızlık içinde müdafaa etmesi endişe uyandırmış, diğer mahkûmlar gibi, Fizan, Trablus, Taif'e sürülmesi fikrini, Sultan Hamid, gittiği yerlerde kanaatlarını telkin etmesinden ürkerek kabul etmemiş ve kendisinden kurtulmak için DELİ olduğuna, iki Musevi, bir Rum, bir Ermeni, bir Türk doktordan rapor alınarak Toptaşı timarhanesine konulmuştur.

Gerek Sultan Hamid'in huzurunda iken bir Osmanlı Devlet-i muazzamasının serir-i saltanatına lâyık hükümdar, gerek İslâmın yeryüzündeki en büyük şahsiyeti Halifeliğin maddi manevi vasıfları ile, memleketin o günkü hali, kurtarılma çareleri üzerindeki düşünceleri, Divan-ı Harbdeki ifadeleri ve Toptaşındaki hayat safhasını tetkik etmelerini, bugünkü takipçilerine ve kendilerine NUR TALEBESİ unvanı verildiğini duyduğum, sayıları bazı devlet adamlarınca milyonların üstünde olarak

da DELİ ittihamıyla timarhaneye tıkılmak haksızlığına uğramış bir insan olarak, o günden ölümüne kadar hayat safhası içinde nasıl bir yol takip etmiştir ve **İKİNCİ MEŞRUTİYET** ilân edildiği zaman, bu değişmenin ilk konuşmasını, Selânik'te, Hürriyet meydanında yapmış kişi olabilmenin kıdem hakkı içinde, şahsı için yeni iktidardan ne istemiş, ne bulmuş, yürünen yolun hatalarını gördüğü zaman nasıl hareket etmiş, hatta daha açık ifade ile Said Nur'un hürriyet ve adalet anlayışı ile, 1908 den sonraki devrin bu mevzu üzerindeki düşünceleri ne ölçüde birleşebilmiştir?

Bütün bu suallerin cevaplarını, Prens Mehmet Sabahattin Beyin, o günlerin iktidarı olan İttihad ve Terakki saflarında husule getirdiği derin akislerden, en sert tedbirlere sebep olmuş, asılmalara, sürülmelere, mahkemelere yol açmış adem-i merkeziyet tavsiyesine karşı, kendisine neşrettiği **AÇIK MEKTUP**'un satırları arasında buluyoruz. Baştarafın klişesini bu sahifelerimiz içinde takdim ettiğimiz bu mektup, rahmetli Said Nur'un, o zaman, birçok makam sahiplerinin bile, içyüzünü anlıyamadıklarını samimiyetle itiraf ettikleri adem-i merkeziyet ve teşebbüs-ü şahsî hareketi üzerinde nasıl aydınlık, vâzıh ve memleket gerçeklerini kavramış fikirlerin sahibi olduğunu, güç inanılır sağlamlıkta isbat ediyor. Ben, bu mektubun kısa bir hülâsasını, lisanı bugünkü dilimize çevirerek takdim edeceğim. Çünkü, hayret ve ibretle göreceğiz ki; rahmetli Said Nur'un elli sekiz sene önce o da kendisi gibi hakkın rahmetine kavuşan Mehmet Sabahattin Beye açık hitabının içindeki meseleler, 1967 Türkiyesinin de başlıca davaları arasında...

---

ifadelenen NURCU'ların aydınlarına bilhassa tavsiye ederim... Said Nur'un, şahsen çok yakın dostu ve onun bütün hayatında ilk ve son olarak vazife gördüğü müessese olan Osmanlı İmparatorluğu Teşkilât-ı Mahsusa Reisi muhterem Eşref Kuşçubaşının tesbiti ile, hiç bir yerde, hiç bir şekilde ve hiç bir şart aramadan ve düşünmeden, kanaatı ne ise, onu tam bir gönül rahatı ile ifade etmiş olan bu zatın Teşkilât-ı Mahsusadaki faaliyeti bile, bugün üzerinde yapılan münakaşalara ışık tutar.

HAYATIN KUDRETİ BİRLİKTEDİR!..

Rahmetli Said Nur, Prens Mehmet Sabahattin Beye hitaben açık mektubuna şu başlığı koymuş: "— **PRENS SABAHATTİN BEYİN YANLIŞ ANLAŞILAN GÜZEL FİKRİNE CEVAP.**"

Şimdi, sadece kullanılan lisanı bugünkü dilimize çevirerek bu cevabı ibretle okuyalım:

"— Hayatın kudreti birliktedir. Benim gibi yaşıyan bir tabiat ve halk insanının düşüncesi, tabiata, tabiatın yaradılış ve aslına daha yakın olduğu için, düşüncelerimde de, yapmacık sonradan katılmış ve asla uygun düşmiyen gariplikler yoktur. Bu sebeple Siz bu düşünceleri, hakikate daha yakın kabul ederseniz hata etmiş olmazsınız. (2)

Halkın arasındaki sevgilerin göze gözükmiyen zerreleri vardır. Bunlar, bir araya gelir ve bizim millî muhabbet dediğimiz varlığı meydana getirir. Eğer biz, bu sevgi zerrelerini, bir noktada toplanarak kudret teşkil edebilecek mahiyetten mahrum edersek, aradaki boşluğu nasıl doldurabiliriz? Bizim asıl gayemiz nedir? Millî birliğimizi kurmak ve onu, yaşadığımız medeniyet devrinin çoşkunluğu içinde tek yapı olarak muhafaza etmek, bu medeniyet selinin içinde ona lâyık olduğu yeri sağlamak değil mi? Peki... Bizim de bir cüz'ü olduğumuz şu çeşitli dilleri, milliyetleri, ırkları bir seviyeye, aynı düzeye çıkardığımız zamandır ki, birliğimizin hoş sesi, bize dönmüş yabancıla-

---

(2) Acaba, elli sekiz sene önce, ben halka, tabiata ve bu toprağın gerçeklerine öylesine yakınım ki, onların mevzularını konuşuyorum diyebilen başka kimler var? İddia sahiplerine düşen vazife, kasıtlı yalan değil, hakikatleri, kendilerine ait inanılır ve güvenilir belgelerle ortaya koymak olsa gerektir.

rın hassas kulaklarında HOŞ SEDÂ olacaktır (3).

Her kavmin, her ırkın var olmasının asıl kudreti millî âdetlerini, kavmine ait hususiyetleri muhafaza etmesi ile mümkündür. Şimdi bizim hükümetimize şu vazife düşüyor: Vatanımızdaki insanların istidat ve kabiliyetlerine uygun müesseseleri kurmak, onların gelişmesini temin etmek, bu himmeti sınırlarımız içindeki çeşitli kavim ve milliyet mensuplarını bir hizada ve kaynaştırarak başarabilmek (4). Biz, ancak bu neticeye vâsıl olduktan sonra MAKİNE denilen medeniyet devrine erebilmek için rekabet olarak ifadelenen heyecanlı hisse sahip olacağız."

"MEŞRUTİYET PERDESİ YIRTILABİLİR!.."

Said Nur'un, adem-i merkeziyet fikrinin hazırlanmadan tatbiki üzerindeki tehlikelerine işaret eden Sabahattin Beye açık mektubun en dikkatdeğer bölümüne gelmiş bulunuyoruz. Şöyle diyor:

"— Eğer bu tebdirleri almadan, yani, bu topraklar üzerin-

---

(3) 1909'da, Osmanlı Devletinin girdiği hakiki mücadelenin sadece rejimde, bir ad değişikliği olmadığını, bunun, yaşanılan çağa erişmeyi hedef tutmuş bünye ve hayat değişikliği savaşı olduğunu yukarıdaki satırların asıl manası olarak tefsir etmenin hata olacağı söylenebilir mi? Osmanlı devletinin ekonomik ve sosyal üniteler bakımından yarı sömürgeleşmiş bünyesi içinde, alınacak tedbirlerin millî birliği koruyucu ve duyguları bir mihrakda birleştirerek Garb'ın dikkatle açılmış gözleri önüne yeni bir hüviyetle çıkmamızın zaruretini ortaya koyan bu sözler daha sonraki hadiseler önünde ne kadar düşündürücüdür...

(4) Said Nursî'nin Osmanlı imparatorluğunu terkip eden muhtelif din, ırk ve milliyetleri çok iyi kavramış olduğunu ve MEŞRUTİYET adı altında, bu çeşitli ırk, din ve milliyet mensuplarına verilmiş başı boş ve avâre hürriyet haklarının, kötü niyetler elinde nasıl istismar edileceğinin farkında olduğunu, yukarıdaki cümlelerinden anlıyabiliyoruz. Daima gezen, çok hareketli, sadece İmparatorluğun geniş sınırları içinde kalmıyarak Doğu ve Batıyı gören bu zatın, Osmanlı devletinin şekli vahdeti içinde, muhtelif ırkların ayrılış havası ile, millî varlığı tehdit etmeleri önünde, hakiki kurtuluşun evvelâ millî birliği temin etmek, bu kavim ve ırkların irfan ve kültür sahasında aynı seviyeye ulaştırılmalarının şart olduğunu söylemesi, daha sonra İmparatorluğu siyasî bakımdan çökerten illetlerin o zaman da görüldüğünü anlatır.

de bütün yaşıyanları, aynı kültür ve düşünce seviyesine eriştirmeden adem-i merkeziyet fikri veya onun kardeş oğlu olan, her unsura mahsus siyasi kulüp'leri kurdurursak, zaten merkezden (5) nefret eden bu diğer unsurlar ve milliyetler, büsbütün alevlenecek ayrılık fikirlerini tatbikata dökme imkânı bulacaklardır. O zaman dehşetle göreceğiz ki, Sizin adem-i merkeziyet ve tevsi-i mezuniyet fikriniz, kendi kabına sığamayacak, dört yanına tazyik edecek ve Osmanlılığın ümid bağladığı Meşrutiyet perdesi üzerine öylesine baskı yapacaktır ki, bu perde tazyike dayanamıyacak, yırtılacaktır... Hatta feverân ile patlıyacak ve içindeki muhtelif ırk, din ve milliyetler önce muhtariyet, daha sonra istiklâl istiyeceklerdir. Tarihte Tavaif-i Mülûk denen ve büyük bir devletin varlığından çıkmış o sayısız küçük devletçiklerin, etrafımızı kuşattığını görürüz. Bu, rekabet hissinin dizginlenememesinden doğan netice, öylesine vahşet yolunu açar ki, müsavi olmıyan kuvvetlerin yıkıntıları arasında, içerde birbirimizi yerken, dış istilâlarla, memleket maazallah çöker, gider... O zaman, hasretini çektiğimiz Hürriyetin kazançlarıyla kaybımızı teraziye koyarsak hangisi ağır basar?

Şimdi Size sorayım: Bugün, en ileri bir medeniyet ve irfan sahibi olarak bilinen Almanya'nın siyasi elbisesini, üzerinde kendi enimize boyumuza göre değişiklik yapmadan bize giydirmiye kalkışırsanız neye benzeriz? O libâs, bazımıza uzun, bazımıza kısa gelecektir. Zira seviyemiz bir değildir. Tıbbın eski bir düsturudur ki, illetler, zıddı olan unsurlarla, yani, illeti meydana getireni imha edecek mukabil varlıklarla tedavi edilebilirler. Biz, istibdadın zehirlerini, hürriyet panzehiri ile tedaviyi düşündük. Bu akıl yolunda muvaffakiyetimiz, bünyenizi hazırlama-

(5) Burnda, MERKEZDEN tabiri ile Said Nur'un ifade etmek istediği varlık, TÜRKLÜK'tür. Gerçekten de, Osmanlı İmparatorluğu içinde TÜRKLÜK, muvazeneyi temin eden MERKEZİ KUDRET idi. Said Nur'un kurulmasından endişe duyduğu siyasi kulüp'lerin, ilk önce edebi cemiyetler adı ile başlıyarak, önce Arnavudluk hadiselerini, daha sonra Rum, Ermeni ayrılıklarını ve Balkan Harbinin hakiki sebebi olarak nasıl ihanet doğurduklarını Birinci Dünya Harbi içinde de Arap ayrılma ve istiklâl hareketinin bayrağı haline geldiğini hadiseler gösterdi...

mızla mümkündür. Eğer hürriyetlerimiz, milli camiayı zedeliyecek ayrılık fesadını yeşertecekse, adem-i merkeziyetle bu ihanet yoluna bilmeden kapı açmaz mıyız? Bugün, mahiyeti bilinmiyen siyasi kulüp'ler bile ayrılığı destekliyen menfezler oluyor. Aman dikkat!.."

"— BİZE İSLÂMİYET KÂFİDİR..."

Sabahattin Beye açık mektubunun bu dikkatdeğer izahları içinde Said Nur, kendi ölçülerine sadık kalmanın rahatıyla, İkinci Meşrutiyetin siyasî cereyanları arasında (*) bütün kalbi ve mantığı ile inandığı yolu tavsiye ediyor: İslâmiyet'i... Bu aslına bakarsanız, sadece O'nun değil, aralarında İstiklâl Marşı şairi Mehmet Akif'in de bulunduğu bir gerçek mü'minler topluluğunun, hayatlarının sonuna kadar zerrece irkilmeden ve sarsılmadan müdafaa ettikleri imân bayrağıdır. (**)

(*) Yukarıdaki cümlesi, Said Nur'un, birçoklarının zannı akaine, hatta kasden ileri sürdükleri fikirleri çürütecek açıklık içinde, İkinci Meşrutiyetin siyasi cereyanlarını yakından kavradığını ve bunları dikkatle takip ettiğini anlatır....

(**) İkinci Meşrutiyetin ikinci yılında, yanlış siyaset, menfi telkinler, dışarda ve içerdeki şer kuvvetlerinin ayırıcı propagandalarıyla, Arnavudlukda isyan çıkmıştı. Osmanlı İmparatorluğumuzun Balkanlardaki en sağlam kalesi sayılan Arnavudların ayaklanması, Slav unsuruna ümid vermiş, Balkan Harbinin hazırlıkları gizli, fakat mel'un ve meş'um bir ısrar ve kinin körüklediği görünmez alev halinde devlet içindeki ırklara kavmiyet duygularını tahrik ediyordu. Said Nur'un, Sabahattin Beye adem-i merkeziyet ilim ve mantık yolunun, cahil ve maksadcı unsurlar elinde kötüye kullanılacağını söylerken, İstiklâl Marşı şairi Mehmet Akif de, şöyle dertleniyordu:

Hani milliyetin İslâm idi kavmiyyet ne
Sarılıp sımsıkı dursaydın ya milliyetine!
Arnavudluk ne demek? Var mı şeriatte yeri?
Küfrolur başka değil kavmini sürmek ileri!
Arabın Türke, Lâz'ın Çerkes'e yahut Kürd'e,
Acem'in Çinli'ye rüchanı mı varmış, nerede?
Müslümanlıkta anasır mı olurmuş, ne gezer!
Fikr-i kavmiyyeti tel'in ediyor Peygamber.
En büyük düşmanıdır Ruh-u Nebi tefrikanın:
Adı batsın onu İslâma sokan kaltabanın!

Merhum Said Nur, Sabahattin Beye şöyle hitap ediyor:

"— Siz ki, Avrupanın ilim ve medeniyet merkezlerinde, birçokları gibi ne millî varlığınızı, ne dininizi unutmamış, bilâkis o âlemde bu temel mevcudiyete sahip olmadan, hakikî insan olarak yaşamanın imkânsızlığını anlamış şahsiyetsiniz. (*) Ben Size, on üç yüzyıl evvel, cehlin ve bilmemezliğin körüklediği ayrılık ve fitretler içinde, asabi mizâçların yarattığı fitne arasında, birlik ve beraberliği kurmuş, bu his ile de şu, koskoca devleti cihana ibdâ etmiş olan mevcudiyetin ne olduğunu sormak isterim: Bu, manevi vahdetimizdir. Şimdi, milletin hürriyetini ve birliğini korumak akıl ve irfan yolunu zedeliyecek hareketlerden uzak kalmak halâsın tek çaresi iken, nereden gelirse gelsin ve mahiyeti ne olursa olsun aksi neticeler verecek teşebbüslere mani olmak şarttır. Asyanın yarınki semâsı altında, cennet yapabileceğimiz varlığımızı cehenneme çevirecek bir tehlike yolu üzerinde olmayı, Sizin hamiyyet ve vatanseverliğinize yakıştıramıyorum. Bu fikriniz, aslında çok güzeldir ve aklın tasdikindedir. Fakat neylersiniz ki, bizim bugünkü aklî ve fikrî kudretimizle onu tatbik edemeyiz. Daha çok zaman ve himmet lâzım bize... Bizim şimdi TEK kudretimiz, TEVHİD üzerinde bir ve beraber olmamızdır. Kurmakla mükellef olduğumuz birliğin ana kaynağı Millî Sevgi'dir. Vazifemiz önce ona bağlanmaktır. Bu bağlılığın güvenilecek unsuru ise İSLÂMİYET'tir Bize İSLÂMİYET kâfidir..."

(*) Prens Mehmet Sabahattin Bey, tam bir Batılı hüviyet ve şahsiyetine, Avrupanın en tanınmış ilim adamlarının bilgi ve kültürüne hayranlık uyandıracak irfanına rağmen, imânı tam ve mükemmel gerçek bir Müslüman idi. İslâmiyetin asıl kudreti olan müsamahalı, müşfik, koruyucu, doğruyu daima himaye edici, ilmî ve medeniyeti kucaklayıcı bir ve ebedî ALLAH fikrine derinden ve gönülden bağlı kalmış, çileli hayatının son nefesine kadar bu hüviyetini muhafaza etmiştir. Said Nur, yukarıdaki cümlesi ve hükmü ile, Sabahattin Beyin bu vasfına işaret ediyor.

Vur... Fakat Dinle!

NURCULUK,

SAİD-İ NURSÎ,

BİLİNMEYEN

HAKİKATLAR

ای ابنای وطن :

حریتی سوء تفسیر ایتمیکز تا الیکزدن قاچمسون وطعنین اولان
اسکی اساریتی باشقه قابده زهر ایچیره‌رک بوغمسون زیرا حریت
مراعات احکام وآداب شریعتله واخلاق حسنه ایله تحقق وتنوع
بولور... صدراولک یعنی صحابه کرامک (اوزمانده علم وحشت

HÜRRİYET ve ELDEN KAÇMASI:

Bugünkü Nurcuların tecellileriyle safhalarını takip etmelerine imkân bulamadıklarını tahmin ettiğim hadise, merhum Said Nur'un, İkinci Meşrutiyetin ilânındaki faaliyetidir. Selânik'teki Hürriyet meydanında, bir Din adamı olarak ilk konuşmayı o yapmıştı. Bu konuşmadaki bazı cümlelerinin klişesi yukarıdadır. Şöyle diyor: "— Ey vatan evlâtları.., Hürriyeti kötüye kullanmayınız ki, elimizden kaçmasın... Kokmuş olan eski esareti, başka bir kabın içine koyarak bize içirip boğmasın. Zira hürriyet, saygı ve idrâk hükümleri, şeriat terbiyesi ve iyi ahlâk ile gerçekleşir ve gelişir..."

Said Nur, bunları 1908'de söylemiş... Şimdi yıl 1967... İkinci Meşrutiyet'in ve Cumhuriyetin Parlâmentoları, hürriyetin kötüye kullanılması derdi içinde az mı "tedbir kanunları" çıkardılar? Bugün, hazırlandığı resmen ilân edilen "temel haklar ve hürriyetler kanunu" nun gerekçesi de, hürriyetlerin kötüye kullanılmasını önlemek tezi değil mi? Said Nur, kabrinden başını kaldırsa da:

"— Ne olur?.. Bir defa da Hürriyetin su-i istimal edilmesini önlemeyi iyi ahlâka ve haklara saygıya bağlayın, tecrübe edin. Ben bunu altmış sene önce adı HÜRRİYET MEYDANI olan Selânik'in, bugün Yunan elindeki tarihi alanında söylemiştim. Ziyanı yok.. Bana yine küfredin, hakaret edin, amma yanlış anlamayın..." derse, ne cevap veririz?..

— ABDÜRREŞİT İBRAHİM İLE:

İkinci Meşrutiyetin ilânı yılları, İstanbul'a, vatanı kurtarmak ümidinde ve gayesinde olan seçkin insanların toplanma devresidir. Gelenler arasında bir de, 1853 yılında, aslı Hokand'lı bir aileden olan meşhur Türk seyyah ve âlimi Abdürreşit İbrahim Efendi vardı.

Bütün ömrünü, İslâm âlemini uyandırmıya ve dünya Müslümanlarını bir manevî gaye uğrunda birleştirmiye hasretmiş olan bu değerli insan, medrese tahsilini Mekke ve Medine'de yapmış, genç yaşında İstanbul'a gelmiş, burada Namık Kemal, Ahmet Vefik Paşa, Münif Paşa, Cemalettin Efendi, Üryani Zade gibi fikir ve edebiyat üstadlarıyla tanışmış, memleketine dönünce, orada, İstanbul'da gördükleri gibi mektepler açmış, ülkesinin zenginlerini Osmanlı Devletini ziyarete teşvik etmiş ve İkinci Meşrutiyetin başına kadar miktarı yüz bini bulan Şimalli Türk ve Müslümanın Osmanlı ülkelerine hicretini te'min etmişti.

1904 de Moskoflar, kendisinin mücadelesini ve himmetlerini tehlikeli bularak, meşhur âlim ve fakih Musa Carullah ile beraber sürmüşler, ikisi de Japonya'ya sığınarak, orada Müslümanlığın yayılma ve genişlemesine büyük himmetler göstermişler. BÜYÜK ASYA adlı cemiyetin kurulmasında büyük hizmetleri olmuştu. Abdürreşit İbrahim, bu tarihte bütün Japonya'yı ve Çin'i gezmiş, miktarı sadece Çin'de o zaman kırk milyonu aşan Müslümanların halini görmüş, bir ilim ve irfan seferberliğinin zaruretine inanmış, bu hususta yardım etmesi ve din âlimleri göndermesi için Sultan İkinci Abdülhamid'e istirhamda bulunmuştu. O senelerde, Hilâfet Siyasetine büyük bir ehemmiyet veren Padişah, İslâm dünyasının en yüce makamının sahibi olmasının da manevî hakkı ile, bu müracaatı müsbet karşılamış, Şeyhülislâm Cemalettin Efendiyi huzuruna kabul ederek müracaatın yerine getirilmesi için her şeyin yapılmasını irade etmiştir.

Said Nur'un Sultan Hamid tarafından kabulü sırasında, Bedi-üz-zaman'ın büyük ve hakikaten nâdir cesaretle, Abdürreşit İbrahim'in müracaatını hatırlatarak:

"— Makam-ı Hilâfet münhasıran Cuma namazı resm-i âlisi değildir. Halifenin kudret-i mâneviyesi olduğu gibi kudret-i maddiyesi de olacak, aktar-ı cihandaki Ümmet-i Muhammedin cümle muamelâtını kâfil ve zâmin olacaktır. Abdürreşit İbrahim Efendi bir mücahid-i din-i mübindir. Onun istirhamını neticesiz bırakmak günah-ı azimdir. Makam-ı Meşihat kudretsiz ise, lehülhamd, bu memlekette bu uğurda fedâ-yı cân edecek erbab-ı din mevcuttur. Niçin bu istirhamı Memâlik-i Mahrusanıza ilân ve tebliğ buyurmadınız?" demiştir. Böylelikle Bedi-üz-zaman'ın gıyabî dostu olan ve kendisiyle muhabere eden Abdürreşit İbrahim, 1908 İkinci Meşrutiyet inkılâbından sonra İstanbul'a gelince, kendisini karşılıyan ve Sebilürreşad idarehanesindeki sohbetlerde, o günün ümid havası içinde başarılacak "İttihad-ı İslâm" hareketinin içinde vazife alma kararında olanlar arasında ikisi de bulunuyordu...

TEŞKİLAT-I MAHSUSA SAFLARINDA KAYNAŞAN GÖRÜŞLER ve AYRI GAYELER:

Muhakkak ki, Teşkilât-ı Mahsusa, sadece siyasî ve askerî bir kuruluş değildi: Osmanlı İmparatorluğumuzun yaşaması için gerçek çareleri en kısa yollardan araştıran ve doğruluğuna inandıklarını tereddütsüz tatbik edebilecek çapta mefkûre sahipleri bulmanın bahtiyarlığına mazhar olmuş müessese idi: Büyük ve şerefli müessese... TEŞKİLÂT-I MAHSUSA'nın bugünkü nesillerce meçhul kalmış olmasının acıları büyüktür ve gelecekte tarih, küçük maksadlarla böylesine kuruluşun mevcudiyet ve gayesini bilmekten mahrum bırakılmış olan bugünün nesillerinin bilmemezliğinden doğmuş ve doğacak günahların sahiplerini kolay kolay afvetmiyecektir.

Teşkilât-ı Mahsusa aslında GİZLİ BİR KURULUŞ'tu: Saflarına girebilmenin çok şartları vardı. Ahlâk ve seciyesi binbir tecrübe ve tetkikden geçmemiş hiç kimse, sonu ölümle bitecek ve bitmiş maceranın ve mücadelenin içine katılamamıştır. Milletimizin mensuplarının müessesesi olmanın rahatı ve huzuru içinde söylenmiye değer hadisedir ki, bu uğurda niceleri baş ver-

mişler ve fakat asla hain olmamışlardır. Yani, karakterlerin çetin imtihanlarını vermiş hadiseler için dilimize yerleşmiş olan atasözü ile "—Ser vermişler, fakat sır vermemişler"'dir.

Said Nur da, Abdürreşit İbrahim de, TEŞKİLÂT-I MAHSUSA'da vazifeli idiler. Başkumandanlığı saltanat makamının ayrılmaz varlığı olarak nefsinde temsil eden Padişah Sultan Mehmet Reşad bu makamın selâhiyet ve icaplarını aynı zamanda Harbiye Nazırı olan Enver Paşaya vermiş, o da, aslında saltanat makamına bağlı ve ferman-ı şâhane ile kurulan Teşkilât-ı Mahsusanın kendisine merbut, fakat bütün faaliyetinde müstakil olmasını temin etmişti. İmparatorluğumuzun siyasî vahdetini temin eden ve bu birliğin asıl temel kaynağı olduğu kabul edilen manevî cephesi de, din ve fikir şahsiyetlerine bırakılmıştı.

Bilmediğimiz bu "şahsiyetler topluluğu" içine girebilmiş olanlar, son yüz yılın arkalarında iz ve eser bırakmış kişileridir...

İçlerinde hududlarda genç bir fedâî gibi vazife görenler, yaşının ve başının tahammül edemiyeceği hizmetleri benimseyenler olmuştur. Birçokları bu uğurda can vermişlerdir.

Birinci Dünya Harbi, o günlerin yegâne müstakil İslâm İmparatorluğu olan Osmanlı Devletine karşı, Hıristiyan âlemini harb sahasında karşılaştırdığı zaman, İngiltere Başvekili Loyd Corc:

"— Asıl gayesine vasıl oluncaya kadar devam edecek ehl-i salib (haçlılar seferi) başlamıştır. Hilâl'i baş aşağı edeceğiz!.." demişti. Kuvvet onlardan yana, servet onlardan yana, görünürdeki varlıklar onlardan yana idi. CİHAD FETVASI'nı bile, Teşkilât-ı Mahsusanın saflarında toplanmış olân din ve fikir adamları hazırladılar. Günümüze kadar gelebilmiş ne varsa, onların mirası olmuştur....

Vur... Fakat Dinle!

NURCULUK, SAİD-İ NURSÎ, BİLİNMEYEN HAKİKATLAR

ACABA MÜMKÜN MÜ İDİ?

Bugün, gerçeklerin derinliğine inebilme imkânına dahil olan ilim kariyeri üzerinde olanlar bile, yakın mazide DİN ADAMLARI'nın politika ile olan münasebetlerini tesbit ederken, yakınlığına rağmen mazinin şartlarını unutmuş gözükmektedirler: Osmanlı İmparatorluğunda ŞERİAT hükümleri, bu büyük devletin çöküşüne kadar devam etmiştir. Bu sebeple, meslek hatta meşrebi ne olursa olsun, ülke üzerinde fikir yürütmek düşündüklerini yerine getirmek durumunda olanların dinî konuların tamamen dışında kalabilmeleri imkânsız, hatta muhâl idi. Bu söz götürmez hakikat, esas mesleği DİN ADAMLIĞI, davası ve gayesi de manevî hayat olan kişiler için ise daha açık gerçek olarak ortaya çıkıyordu.

Ve görüyoruz ki, adı, hüviyeti, hatta kuruluş kanunlarının tesbit ettiği vazifeler şeklen büsbütün "Lâ dinî=Dinle ilgisiz" gözüken kurum ve müesseselerde bile dinî esaslara olan intibak hadiselerin tesiriyle zaruret olarak tecelli edivermiştir: İşte bu gerçektir ki, şahsiyetleri arasında Said Nur'un da bulunduğu OSMANLI İMPARATORLUĞU TEŞKİLAT-I MAHSUSA'sını,

gayelerini tahakkuk ettirebilmek için DİN'e ve DİN ADAMLARI'na yöneltmiştir....

İTTİHAD-I İSLÂM FİKRİ ve ŞAHSİYETLERİ:

İttihad-ı İslâm fikrinin ana prensipleri, zamanlarca önce, münakaşa mevzuu olmuş, bazı esaslara bağlanmıştı.

Osmanlı Hânedanının Hilâfet Makamını Saltanatlarına ilâve etmesi ile İslâm Birliği düşünce olmaktan çıkmış, müesseseleşen varlık olmuştu. Sultan İkinci Abdülhamid'in saltanatının otuzuncu yılında, 1906 da meydana gelen Akabe hadisesi. Hilâfet Politikasının Avrupa devletlerinin nazarında nasıl bir değer taşıdığının bâriz delilidir ve 1914 de Osmanlı Devleti Birinci Dünya savaşına girdiği zaman, bu siyasetin Hıristiyan devletlerini haklı, haksız ve mesnedli mesnedsiz... ne kadar ürküttüğünün unutulmaması lüzumlu misalidir...

Teşkilât-ı Mahsusa, kendi kadrosu içindeki şahsiyetlerle Hilâfet Propagandasına başlama kararı verdiği zaman, İttihad-ı İslâm hareketinin başlıca mesnedini Hilâfet Makamı temsil ediyordu: Bu sebeple, aralarında Said Nur'un da bulunduğu kişilerin kendilerine vazife verildiği zaman, Hilâfetçilik Propagandası yapmış olmalarını, bugünün ölçüleri içinde hükümlendirmiye kalkışmak garip olduğu kadar mantıksız olur, denilebilir.

CİHAD FETVASI ÜZERİNDE MÜNAKAŞALAR:

Hilâfet Makamının böylesine mücadelelerle İkinci Meşru-

1908 İkinci Meşrutiyetinin getirdiği hava içinde din adamları da memleket meseleleriyle ilgilendiler. Said Nur da bunların arasında idi. Yukarıdaki klişede kendisinin, Osmanlı cemiyetinin Meşrutiyete intibak edebilmesi için nelerin yapılması gerektiğini izah eden sohbetinin bir bölümünü görüyoruz. Anlaşılmaktadır ki, Said Nur'da maneviyat hayatının belirli istikamette gelişmesi inancı -bazılarının iddia ettiği üzere...- hayatının son devresinde değil, altmış sene önce başlamış ve vazıh hüviyet içinde ortaya konulmuştur. Sultan Hamid'le görüşmesi ve akli melekâtında bozukluk vardır iddiasıyla Bimarhâneye konulmasına ait tahkikat zaptında dahi bu vuzuh görülüyor: Padişaha ne demişse, mahkeme huzurunda da aynı şeyleri söylemiş ve güç inanılır cesaretle: "- İnanmazsanız Halifeye sorunuz..." demiş.

tiyeti bulmuş olması, bir ölüm-kalım mücadelesine girmiş olan devletin devamını ve varlığını arzulıyan her düşünce için üzerine eğilinmesi şart mevcudiyetti. Bu bakımdan, Birinci Dünya Harbinin çıkışına tekaddüm eden günlerde, hatta ilk zamanlarında, Hilâfet Makamına değer vermiş olanları başka duygularla ittiham etmek hatalıdır ve Hilâfet Makamının Osmanlı Türklerinin safında görmek istediği İslâm âlemine neşredilecek CİHAD FETVASI üzerinde yapılan münakaşaları, boş ve lüzumsuz addetmekde de aynı ölçüde hata vardır.

CİHAD, Müslümanlığın istiklâl ve haysiyeti için, ülkenin şeref ve izzeti için, hükümranlık hakkı için İslâm dini mensuplarına FARZ kıldığı vazife idi. Bunun ne zaman ve hangi şartlar altında gerektiğini takdir edecek en selâhiyetli makam da HİLÂFET'ti. Meselenin muhtelif cepheleri vardı: Birinci ve malum cephesi, Meşihat-ı İslâmiyeye düşen vazife idi ve bunun vücûb ve şartları da malumdur. Fakat mesele CİHAD FETVASI ve BEYANNAMESİ ile kalmıyordu ki.. Çünkü İslâm ülkelerinin büyük kısmı işgal altında, yabancı boyunduruğu altında inliyordu. Bu çağrı onlara nasıl iletilecekti? İletilebilmiş olsa da, nasıl bir edâ içinde değerlenecek, hangi yollardan müsbet netice alınacaktı? Mevzu bu hale gelince muhatab, elbette Şeyhülislâmlık olamazdı, hatta bütün Müslümanlığın en büyük ve rakipsiz ünvan ve makamı olan Hilâfet de olamazdı: Teşkilât-ı Mahsusa çetin işin muhatabı olarak mevzuu omuzlarına aldı.

Buradaki hükmümüz, sadece Said Nur için ve ona ait değildir: Osmanlı devletinin son yüz yılında söz ve fikir sahibi olabilmiş ilmiyye, askeriyye, mülkiyye gibi kollara ayrılmış bütün münevverlere ve şahsiyetlere aittir: Hepsi de, hemen hemen istisnasız, Hilâfet makamının gölgesi altında toplanmayı veya öyle kalmayı, aksinin düşünülmesini gayr-ı mümkün telâkki etmişlerdir. Düşünce ve felsefelerini olduğu kadar tedbirlerini de bu değişmez mihrak üzerine inşa etmişlerdir... Fikirleri sorulacak durumda olanlarla kendi düşüncelerini ortaya koyma kudret ve imkânına sahip olanlar için, o günkü şartlar içinde gaye ve mevzu sade şu idi:

«— Hangi tedbirlerle Hilâfet Makamı takviye edilebilir?»

«— Hangi tedbirlerle Saltanat makamının kudreti özlenen seviyesine çıkarılabilir?»

Çünkü, aynı şahsiyetin uhdesinde toplanmış olan bu kudretler, İmparatorluğun hayat ve bekâsının sembolü olarak benimsenmişti, öylece sevilmiş, öylece sayılmış ve bu muhabbetle hürmet elele vererek üç kıt'a üzerinde hükümran devleti kurmuştu. Tarihî determinizmin getirip kafalara ve şuurlara yerleştirdiği bu gerçek, 1923'e kadar aksinin düşünülmesi imkânsız kıymetti.

Teşkilât-ı Mahsusa'da Cihad Fetvası üzerine münakaşalar işte bu hava içinde yapılmıştır ve çeşitli fikirler ortaya atılmıştır. O zamanın başlıca ülemâsının çatısı altında toplandığı bu büyük müessesede İslâm dünyasının Hilâfet Makamı etrafında toplanmasında ümidler, yarış etmiştir!...

Teşkilât-ı Mahsusa'nın çatısı altında toplanan ve Cihad Fetvasının nasıl tesirli hale gelebileceği yolunda fikirlerini söyliyenler içinde ancak bir kaçı gerçeği görebildiler.

İSLÂMIN KILINCI İSLÂMA ÇEKİLMEZ!..

Cihad Fetvasının, İngiliz, Fransız, İtalyan ve harp halinde olduğumuz diğer Hıristiyan düşman devletlerinin sömürgeleri haline gelmiş İslâm ülkelerine nasıl ve ne şekilde gönderilebileceği bahis mevzuu olduğu sırada, Said Nur, Halifenin Cihad İlânının buralarca sadece bilinmesinin yeter tedbir olacağı kanaatinde idi: « — İslâmın kılıncı İslâma çekilmez. Bu cihad sahte ile hakikiyi birbirinden tefrike medâr olacaktır. Hakiki bir Müslümana Cihad'ın ifası mazeret kabul etmez farz-ı ayn olduğu ve bu cihadın istikametinin Halifenin emrü işareti istikametinde olacağı bahsinde bir defa rehber olmak kâfi ve vâfidir. Bu hissinden şüphe etmek kendisine hakaret olduğu kadar düşmanlarımıza bizim efkâr-ı diyanetimizin zayıf olduğu bahsinde ümid ve kuvvet verir. Kâinat muvazene ile kaimdir. Kuvvet veya hislerden birisi zayıf olursa diğeri kavi olur.

Diğer Memâlik-i İslâmiyede her suretle itimada lâyık ülema-yı din elbetteki mevcuttur. Bu Cihad Fetvasını onlara iblâğ etmek kâfidir. Eğer onlar kendi muhitlerindeki ehl-i İslâma vecibe-i mukaddeselerini bildirmekte kusur ederlerse, terahi gösterirlerse, bunun ukubetinin azameti önünde fevt olmayacak kalb-i selîm tasavvur edemem. Diyanet-i İslâmiye işâret-i mâneviyedir. Ahval ve şerait ki bunu tehiyye ve ikmal eder. Bizim ülemâmızın bir çoğu hadisatı münhasıran kitapların sehaifinde mütalâa eyledikleri için azîm hatalara duçar oluyorlar. Böyle emr-i azimde mazarratını çok gördüğümüz aynı sakim yola sülûk etmiyelim. Elimizdeki esbab ve vesait ile Fetva-yı Cihad-ı Mukaddesi, aktar-ı cihana neşrü ilân edelim. Eğer elimizdeki vesait buna kâfi değil ise, her birimiz, hangi muhitte nâfi olabilirsek hafi veya ayân oralara gidelim, icabında tebdil-i kıyafet edelim, endişe-i hayât için değil, vakf-ı mevcudiyet ettiğimiz gaye-i mukaddese için tedabir-i tâmme ittihaz edelim, ahvâl-i âlemden bihaber oldukları için bu kadar felâket ve faciaya marûz bıraktığımız ehl-i İslâmı irşad edelim, hakikatleri anlatalım, onların mezaya-yı maddiye ve mâneviyeleri berkemâl ve berkarardır. Yeterki bir mürşid çırağ-ı hakikatı yaksın, rehber olsun, mürşid olsun... Bu dahi, münhasıran Beyanname ısdar etmekle, meviza irad etmekle olmaz. Nice nice diyâr-ı İslâm vardır ki, bir rehberden mahrumdur. İşte burada birçok âdemiz. Yol biliriz, iz biliriz. Nefsimizi helâkdan masûn tutacak tedabiri lehülhamd vel minne alacak kadar tedbir ve ihtiyata riâyetkârız. Nefsimizi böyle hayr-ı azîme lâyık görüyor isek yola revân olalım. İrşadın hakikisi göze bakıp, kalbe hitâb etmektir.»

HEYETLER YOLA ÇIKIYOR!..

Devletin bütün imkânlarından istifade eden Teşkilât-ı Mahsusa, Alman denizaltılarından faydalanarak, yine Almanya'da, dünya Müslümanlığının bütün dil ve lehçelerinde basılmış milyonlarca beyannameyi dünya Müslümanlarının yaşadığı bölgelere göndermişti. Bu mıntıkalarda temin edilmiş olan şahsiyetler vasıtasıyla beyannameler her tarafa gizlice dağıtılmıya baş-

lanıldı. Aynı zamanda faaliyeti mürakabe ve iştirâk etmek üzere vaziyetleri kritik olan sahalara hususî heyetler de gönderildi. Teklifin sahibi olan Said Nur da, Meşrutiyetin ilânından evvel ve sonra fikirlerini yaymak için saha olarak benimsediği Doğu'ya gitti.

Bu buhran devresi içinde ve daha fikirlerini TARİKATLEŞTİRME temâyülüne girmeden, hadiselerin kendisine böylesine imkânlar bahşetmesine vesile aramadığı yıllarda, doğruluğuna inanılmış fikirlerin tutunması, yayılması, yerleşmesi için yaptığı tavsiyeye dikkat etmek lâzımdır. Tavsiye ettiği yol: kendisinden önceki benzer hareketlerin revacını ve hayatiyetini temin edecek cezrî, fakat tehlikeli ve cesur yoldur. Çevre ve şartlar ne derse desin doğruluğuna inanılmış fikirleri halkın vicdanına ve aklına, hislerine ve hatta itiyatlarına tevdi etmek!.. Şöyle diyor: «— Endişe-i hayat için değil, vakf-ı hayat ettiğimiz gaye-i mukaddese için tedabir-i tâmme ittihaz edelim. ahvâl-ı âlemden bihaber oldukları için bu kadar felâket ve faciaya marûz bıraktığımız ehl-i İslâmı irşad edelim, hakikatleri anlatalım.»

Said Nur'un yazılarından, hutbelerinden, şahsî yaşayışından anlaşılan gerçek, onun, bütün hayatında tam bir Osmanlı olarak kaldığıdır: Kendisinin... fikirde ve düşüncede en çok yaklaşmış olduğu şahsiyet şair Mehmet Âkif'tir. Teşkilât-ı Mahsusa içinde en iyi iki dost idiler... Mehmet Akifin şu mısralarını Farsça, Kürtçe ve Arapçaya çevirmişti:

Hâni milliyetin İslâm idi, kavmiyyet ne?
Sarılıp sımsıkı dursaydın a milliyetine!
Arnavudluk ne demek? Var mı Şeriatte yeri?
Küfrolur başka değil, kavmini sürmek ileri!
Arabın Türk'e, Lâz'ın Çerkes'e, yahut Kürd'e
Acem'in Çinli'ye rüçhanı mı varmış nerede?
Müslümanlıkta anâsır mı olurmuş, negezer?
Fikr-i kavmiyyeti tel'in ediyor Peygamber.
En büyük düşmanıdır Ruh-u Nebi tefrikanın.
Adı batsın Onu İslâma sokan kaltabanın!..

Yargıtayın Nurculuk Aleyhindeki Kararının Mesnedleri Çöküyor

Risale-i Nur ve Nurculuk aleyhinde iddialarda bulunanların istinad ettikleri matbualardan birisi Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından bastırılan ve fakat kim tarafından hazırlandığı gösterilemiyen "NURCULUK HAKKINDA" adlı broşürdür. Bu broşür Diyanet İşleri Müşavere Kurulu veya Başkanı veya sair bir salâhiyetli merci tarafından hazırlanmış olmayıp, zamanın Diyanet İşlerine bakan Devlet Vekili Saffet Omay'ın isteği üzerine Sadettin Evrin tarafından kaleme alınan bu broşür, Diyanet İşlerinin görüşlerini gösteren bir matbua intibaı verilerek bastırılıp, dağıtılmış; ilmî değerden mahrum bir matbuadır ve ne şekilde hazırlandığı muhterem Eşref Edib Fergan tarafından yayınlanan "Risale-i Nur Muarızı Yazarların İsnadları Hakkında İlmî Bir Tahlil" adlı eserin 83 ve müteakip sayfalarında şu şekilde anlatılmaktadır:

GENERAL S. EVRİNİN BROŞÜRÜ

Diyanet İşleri yayınları arasında (Nurculuk hakkında) adlı imzasız olarak neşredilen bir broşür hakkında da birkaç söz söylemek isteriz...

Şimdi elimizde Diyanet Müessesesi yayınları arasında neşredilmiş birkaç sahifelik imzasız bir broşür var. Bunu kim kaleme almıştır? Doğrudan doğruya makam sahibinin, yâni Diyanet İşleri Reisinin bizzat kaleme aldığı bir eser midir? Yoksa İftâ makamında bulunan müşavere hey'etinin müşterek bir ictihadı mıdır; yahut Diyanete mensup bir şahsın hususî fikri ve mütalâası mıdır? Bu, belli değildir...

Broşürü hazırlayan yalnız ve yalnız Gen. S. Evrindir...

Bu müesseseye ait bir zatın şahsını gizleyerek, müessese namına ve makam namına imiş gibi fikrini ileri sürmesi, mes'uliyyeti müessese ve makama yüklemesi asla caiz değildir. Salâhiyeti hüsn-ü istimal sayılmaz...

Paşa hazretleri, herhangi bir saikle, Nur risâlelerine karşı da bir cephe aldı. Bulunduğu mevki' itibariyle haiz olduğu kudret ve otoriteye istinaden, bir taraftan müşavere kurulu üzerinde müessir olmaya, diğer taraftan da bu risalelere karşı tatbik edilecek sistem hakkında gizli raporlar, gizli direktifler vermeye başladı. Diyanet İşleri Başkan Muavini bulunduğu sırada 11 10 1961 tarihli Devlet Bakanına verdiği gizli bir raporu şöyle nihayet buluyor:

«... Gezici vaiz Mehmet Orucun (bu zat şimdi onun inhasıyla Diyanet Müşavereye vekâleten alınmıştır.) mezkûr fakültede (İlâhiyyat Fakültesinde) Dekanın tensip edeceği şekilde çalışmaya başlaması muvafık olacaktır. Tatbik edilecek sistem hakkında... Doğrudan doğruya aleyhte bulunmak yerine «Risale-i Nurlar aleyhindeki neşriyatın» devam ve tevalisi suretiyle, Risâle-i Nur'lara olan bağlılığın tedricen sökülmesi mümkün olacağı mütalâasında bulunduğumu arzederim.»...

Sadettin Evrin

Diyanet İşleri Başkan Muavini

(Bu gizli rapor, Relsten de saklanmıştır)

* * *

Paşanın Risâle-i Nur hakkındaki mahrem direktifi gösteriyor ki, artık bu mes'ele dinî mahiyetten çıkmış; başka bir perdeye bürünmüştü. C. H. P. li Bakan ile muavin Paşa arasında bu hususta neler görüşüldü, ne kararlar verildi? Ona ıttıla' mümkün değildir. Biz ancak hâdisenin tezahürüne göre mütalâamızı serd ediyoruz.

Mevzu-u bahis hususta Paşaya verilen vazife çok mühim, çok müşkül idi. Çünki bu mes'eleye dair müşavere heyetinin yüzlerce kararı vardı. Bu kararlar, bu eserlerin dinî ve ilmî mahiyyeti hakkında mahkemelerin isteği üzerine verilmişti. Bunların hepsinin ana hattı şu idi:

«Bu eserler, yalnız Kur'an-ı Kerim ve Ehadis-i Şerifeden ilham alınarak... Bir takım esrar-ı ilmiyye ve hikemiyyenin madde âleminden temsiller getirilerek izahları yapılmış ve hal-i hazırdaki nev'-i beşeri ve bilhassa memleketimizdeki küçük ve büyük insan kitlelerini gafletten ikaz, fikri ve şehvani dalaletten, sû-i itikad ve sû-i ahlâk girivelerinden kurtarmaya matuf ifadelerden ve devletimizce de matlup olan güzel ahlâka sevkedebilecek yazılardan ibaret bulunmuş olduğu; bu kitapların muhtevasında hiçbir tarikatın, âdâp, erkân ve âyinlerini beyan eden ve herkesi onlara girmeğe teşvik eyleyen bir yazı görülmemiş, ve bil'umum yazıların hülasa ve neticesi vatandaşları İslâmi itikad ve ibadetlerin ifasına ve Kur'an-ı Kerim ve sünnet-i Nebeviyyeye uymaya teşvik ve tergib eden ifadelerden başka kanunlarımızı ve nizamlarımızı ve devletimizin temel esaslarını ihlâl edecek mahiyette dinî veya din kitaplarını vesair mukaddesatı nüfuz ve menfaat temin etmek maksadıyla âlet ederek propaganda yapıldığına delâlet eden bir ifade de görülmemiş olduğu... Kanaatına varılmıştır.» 23 5 1956. — 25 5 958.

«Nurculuk bir tarikat veya mezhep olmayıp, Said Nursî adındaki zâtın son zamanlarda yayılma istidadı gösteren dinsizlik cereyanına karşı KUR'AN-I KERİM âyetlerini ele alarak Risâle-i Nur namıyla yazdığı eserlere izafe edilen bir cereyandır. Adı geçen eserler, imani fikirlerle birleştirmeğe çalışmaktadır.» Haziran 963

Lûtfü Baydoğan, A. Hamdi Kasaboğlu, Osman Keskioğlu, D. Arslan Aydın.

Uygundur: Hasan Hüsnü Erdem.

* * *

Şimdi buna muhalif bir karar almak müşküldü. Fakat Paşanın kudretli kalemi buna çare bulurdu. Bu risâleleri cımbızlıyarak birşeyler bulmak, biraz da siyasi meseleler karıştırmak suretiyle fikirleri başka tarafa çevirip bu risâleleri çürütebileceğini zannediyordu. Bu hayal ile uğraştıktan sonra bir rapor hazırladı. Bu rapor —ki şimdi broşür halinde neşredilmiştir— Biraz daha genişti. Lâiklik mes'elesi de karıştırılmıştı.. Reis tarafından imzalanıp resmen C.H.P. li Devlet Bakanına verilecekti. Fakat Reis: «Bunu ben imza etmem» dedi, dayattı. Bu şekilde bu mes'ele Reisle muavin arasında hayli zaman sürüklendi, durdu.

Bir gün Reis H. Hüsnü Erdemi ziyarete gitmiştim, odacı içeride toplantı olduğunu söyledi. Bir müddet kalem-i mahsus odasında oturdum. Toplantı bitince hemen yanına girdim. Baktım, yüzü kızarmış, gözleri başka renk almış, elleri titriyordu, dili âdetâ konuşamıyordu. Büyük bir ıztırap içinde olduğunu anladım.

— Hayır ola? dedim, sizi çok rahatsız görüyorum.

— Aman birader, dedi, benim böyle sıkıntılara, böyle tazyıklere karşı gelecek halim mi var? Artık dayanamıyorum bir gün burada benim ölümü bulacaksınız!

— Allah korusun, böyle konuşmayınız. Ne oldu? Yine ne yaptılar? Ne söylediler?

— Beni öldürmek için başıma memur ettikleri bu adam (Paşa) Bakan'la birlikte (Bakan Dediği, Diyanet İşlerine bakan, Devlet Bakanı C.H.P. li sayın Saffet Omay) geldiler «İlle şunu imza edip neşredeceksin» dediler.

— Nedir o imza olunacak şey?

— İşte o mahut rapor, Paşanın yazdığı şey! (ahiren neşredilen broşürün müsveddesi) Paşa onu okudu. Sonra, Bakan, bana dönerek:

— Fena değil, güzel yazılmış! dedi.

— Efendim, dedim, böyle bir lisan kullanmak makamımıza yakışmaz. Makamımızın mevzuu haricinde siyasi şeyler karıştırılmış. Sonra, bu mes'ele hakkında müşavere heyetinde yüzlerce karar vardır. Ahkâm-ı diniyye ve kanuniyyeye aykırı

bir cihet görülmediği tesbit olunmuş, kararlaştırılmıştır. Makamınız şimdi bu yüzlerce karar hilâfına nasıl neşriyatta bulunabilir? Gülünç oluruz. Eğer tensip buyurursanız Paşa kendi imzasıyla neşretsin.

— Biz sizin imzanızla neşrini münasip görüyoruz.

— Bir de efendim, dedim, Paşa hazretleri hazırladıkları bu raporda en ziyade «tevafuk» meselesini mevzu-u bahsetmiş. Halbuki aynı şeyi kendisi de yapmıştır. «Allah bizimle» adlı eserinde ebced hesabiyle 27 Mayıs hâdisesinin «Vema erselnâke illa rahmeten lil âlemin» Âyet-i Kerimesiyle tevafukunu yazmıştır.

— Bunu böyle söylediniz mi?

— Tabii, söyledim.

— Bakan ne dedi?

— Bir şey demedi, yalnız dönüp ona baktı.

— Paşa ne cevap verdi?

— Ne diyecek? Aynen böyle yazmıyor mu ki?

— Sonra ne oldu?

— Kalktılar gittiler. Ama ben de işte bu hale geldim.

* * *

Aradan bir ay kadar zaman geçtikten sonra tekrar Reisi ziyaretimde Bakan'ın bir gün önce tekrar geldiğinden bahsetti.

— Neler konuştunuz? dedim.

— Benim rahatsız olduğumdan, istirahata muhtaç bulunduğumdan, biraz seyahat edersem çok istifade edeceğimden bahsetti. Nihayet dili altındakini çıkardı: «Arzu ederseniz istifa edebilirsiniz» dedi. Paşa'nın bu tertibine canım sıkıldı. İstifayı mucib bir sebeb olmadığını söyledim.

— Niye istifa etmiyorsunuz? Böyle baskı altında yaşanır mı?

— Edeceğim, ancak münasip zamanı bekliyorum.

İki gün sonra gazeteler yazdı: Diyanet İşleri Reisi H. Hüsnü Erdem, tekaüde sevkedilmiştir.

İşte bu broşür hikâyesi böyledir. Şimdi Siyasi hareketleri daha tesirli kılabilmek için, dinî bir görüşle ortaya çıkaran, kim olduğunu Sayın Paşa hazretlerinden sorabilir miyiz?

"TUHFETÜRREDDİYE"

Yargıtayın Nurculuk hakkındaki kararının mesnedlerinden bir diğeri olan "Tuhfetürreddiye" adlı broşürün sahteliği de Diyanet İşleri Başkanlığının 24.10. 1966 tarihli ve 271 sayılı kararıyla ortaya çıkmış bulunmaktadır ki, bu kararı ve bu kararla ilgili haberleri 18 Şubat 1967 tarihli Bugün gazetesinden yine aynen nakilediyoruz.

«Risâle-i Nur» adlı eserleri okudukları için kendilerine Nurcu denen vatandaşlarımız artık rahat nefes alacaklar. Bilindiği gibi, Nurcular yirmibeş senedir tâkip, tevkif ve muhakeme edilmektedirler.

Bu dâvalar Türkiye'nin her tarafında görülmektedir. Öyle ki, bazan bir kitabı okurken tevkif edilenler beraet ederken, aynı kitabı okudukları için, başka bir yerde, diğerleri tevkif olunmaktadır.

Böylece bu eserlerin, bir mahkeme tarafından serbest bırakılması, diğer mahkemelerce bir şey ifade etmemektedir. Bu yüzden Nurcuların muhakeme olunup beraet ettikleri dâvaların sayısı dörtyüzü bulmuştur.

Fakat, nurcuların «daima beraet etmeleri» Yargıtay'ın geçen seneki bir kararı ile gölgelenmişti. Yargıtay bu kararında Nurcuları «suçsuz bulmuyor» du.

Yargıtay'ın bu kararına delil olan vesikaların en mühimi ise, bir broşür idi. «Tuhfet-ür-Reddiye Alâ Mezhebi Said-il-Kürdiye.»

Bu broşür, Said Nursî ve Nurcular aleyhinde iki sene önce açılan kampanya sırasında ortaya çıkmıştı. Bastıranlar -ki meçhûl idi— bu broşürü bütün müftülüklere, imamlara, gaze-

te ve mecmualara, yazarlara, tanınmış - tanınmamış pek çok kimseye posta ile göndermişlerdi.

Broşür, baş tarafında yazıldığına göre, meşhur Osmanlı Şeyhülislâmı Mustafa Sabri Efendi tarafından kaleme alınmıştı. Eserin başında ise, Irak «Rabıtat-ül İslâm Cemiyeti» Reisi Emced Zehavi'nin bir takrizi bulunuyordu.

Bu broşüre göre, Mustafa Sabri Efendi, Said Nursî'nin yanlış yolda bulunduğunu söylüyor, Emced Zehavi de takrizi ile onu tasvip ediyordu.

Böylece, kimler tarafından yayınlandığı bilinmeyen bu broşür, Nurculuk aleyhtarı gazeteler, Güvenlik Kurulu eski başkanı general ve Yargıtay tarafından kabul ediliverdi.

Ve gazeteler, merhum Bediüzzaman ve Nurcular aleyhinde veryansın ettiler. Sâbık Başkan General, Nurcular aleyhindeki raporuna onu da aldı ve nihayet Yargıtay, bu Türkiye'nin en yüce adalet dağıtan makamı kararına onu mesned ittihaz etti.

Fakat, az sonra işler karışıverdi. Çünkü:

1 — Bu broşürün 1964 de basıldığı iddia olunan, Ankara'da Biricik matbaası 1954 yılında kapanmıştı.

2 — Irak'lı âlim Emced Zehavi yaşamakta idi. Kendisine broşür gönderilerek Mustafa Sabri Efendiye ait olup olmadığı ve kendisinin broşüre takriz yazıp yazmadığı soruldu. Kendisinden alınan cevabın ne olduğunu tahmin edersiniz: Broşürü ilk defa görüyorum. Mustafa Sabri Efendi böyle deli saçması şeyler yazmaz. Bediüzzaman merhuma da hürmetim vardır.

3 — Nihayet, merhum şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendinin oğlundan da haber geldi. Bingazi'deki İbrahim Sabri Efendiden: Babamın böyle bir kitabı yoktur.

4 — Dahası var. Mustafa Sabri Efendi 1954 yılında Mısır'da vefat etmişti. Halbuki broşüre 1957, 1958 ve 1959 da ba-

sılan Risâle-i Nur kitaplarından sayfa numaraları vererek nakiller yapılmıştı.

5 — Ve nihayet, broşürün Arapça olan adı, Arapça kaidelerine göre yanlıştı. Halbuki merhum Sabri Efendinin Arapça yazdığı ilmî eserlerle meşhur bir zat olduğu mâlûmdur.

Derken bu broşür Diyanet İşleri Başkanlığı'na gönderilerek işin doğrusu soruldu. Din İşleri Yüksek Kurulu da, o zaman başkanı bulunan, şimdiki Diyanet İşleri Reisi'nin başkanlığında toplanarak broşürü inceledi. Kararını verdi: Bu broşür sahtedir.

İşte biz bu sayımızda, Din İşleri Yüksek Kurulu'nun bu husustaki kararının metnini ve karara katılan âlimlerin isimlerini açıklıyoruz.

(Bugün - 18 Şubat 1967)

T. C.

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

Konu : «Tuhfetürreddiyye» adlı eserin tedkiki Hk.
Karar No. : 271

Ankara, 24/10/1966

Başkanlıkça 16.6.1966 tarih ve 235 sayı ile Kurulumuza gönderilen evrak incelendi:

Bu evrakın müzakeresinde Kurul Başkanı Ali Rıza Hakses, Üyelerden M. Şehit Oral, İsmail Ezherli, İbrahim Eken, Dr. A. A. Aydın, Dr. M. E. Kılıçer, Ahmet Baltacı ve Hasan Ege hazır bulunmuşlardır.

1964 de Ankara «Biricik Basımevi» nde basılan «Tuhfetürreddiye alâ Mezheb-i Saidil Kürdiyye» adlı 16 sahifelik küçük boy risâlenin, Şeyhül-İslâm merhum Mustafa Sabri Efendiye ait olup olmadığının incelenmesi sonunda:

1 — Risâleye verilen «Tuhfetürreddiye alâ mezheb-i Saidil Kürdiyye» ismi Arapça olup, terkibinde bu dilin kaidelerine göre yanlışlıklar vardır. Şeyhül İslâm Mustafa Sabri Efendinin, Arapçaya nüfuzu bu dille yazdığı müteaddit eserleriyle sabittir. Arapçaya vukufu, Arap edipleri tarafından kabul edilen bir kimsenin böyle bir hatâ yapmış olamıyacağına,

2 — Ömrünün son yıllarını Mısırda geçiren merhum Mustafa Sabri Efendi 12 Mart 1954 Kahirede vefat etmiştir. Ölmeden kaleme aldığı iddia edilen ve ölümünden 10 yıl sonra Ankara'da basılan bu risâlede ise, 1957 de birinci baskısı yapılan «Konferans» tan, 1958 de basılan «İman Hakikatleri» nden, ve 1959 da basılan «Şualar» adlı matbu Türkçe eserlerden sahife numaraları verilerek iktibaslar vardır. 1954 yılında ölen

bir zâtın, ölümünden yıllarca sonra neşredilen eserlerden iktibaslar yapmış olması mümkün olamıyacağı cihetle, adı geçen risâlenin merhum Mustafa Sabri Efendiye ait olmadığı kanaatına varıldığına ittifakla karar verildi.

Başkan
Ali Rıza Hakses

Üye H. Hüsnü Erdem	Üye M. Şehid Oral	Üye İsmail Ezherli
Üye İbrahim Ekes	Üye Dr. M. E. Kılıçer	Üye Lütfi Doğan (İzinli)
Üye Dr. A. A. Aydın	Üye Ahmet Baltacı	Üye Hasan Ege

Aslı gibidir.

Yargıtay Ceza Hey'et-i Umûmiyesinin Nur Risâlelerine dair 20/9/965 tarihli kararının müstenidâtı arasında bulunan "Tuhfet-ür Reddiye" adlı broşürün sahte olduğu yukarıda neşrettiğimiz karardan anlaşıldı. Herhangi bir mahkeme kararının müstenidâtı arasında — sehven dahi olsa — sahte bir vesika bulunduğu sabit olursa, o karar, "ke'en lem yekûn" addolunacağı kanun iktizasıdır. Binaenaleyh Yargıtay'ın mezkûr kararı hiç bir mahkeme tarafından ihticâca sâlih görülmez, medâr-ı hükm ittihaz olunamaz.

Bu hususun Adliye Vekâleti tarafından bütün mahkemelere ta'mim olunması ve müstenidât arasında sahte bir vesika bulunan mezkûr kararın tashihi için lâzım gelen kânûnî müdâhalede bulunulması bir emr-i zarûridir.

NURCULAR NEDEN MAHKEMEYE VERİLİRLER?

Yirmibeş senedir Türk umumî efkârını meşgul eden «Risâle-i Nur ve Nurcular» mes'elesi Din İşleri Yüksek Kurulu'nun kararı ile yeni bir safhaya girmiştir.

Bilindiği gibi, «Risâle-i Nur» adlı dinî eserler serisinin yazarı Bediüzzaman lâkabı ile anılan Said Nursî Efendidir. Nursî «Nurslu» demektir. Bediüzzaman, Bitlisin Nurs köyünde doğmuştur.

Risâle-i Nur serisi, çeşitli isimler alan yüzotuz kadar eserden meydana gelmiştir. Bunları okuyanlar, bir zamandan beri «Nurcu» diye anılmaktadırlar.

Bediüzzaman ve Nurcular, daha eserlerin el yazısı ile kopye edilerek okunduğu veya teksir ile çoğaldığı vakitten itibaren - yani yirmibeş yıldır - tâkip, tevkif ve muhakeme edilmişleşdir.

Bu muhakemelerde, bunlara atfedilen suçlar: Dini siyasete âlet etmek, dinî cemiyet kurmak, lâikliğe aykırı olarak din propagandası yapmak, din kanunlarını cemiyete tatbik etmeyi, Kur'an-ı Kerîm'in Anayasa kabul edileceği bir devlet idaresi kurmayı istemek şeklindedir.

Yirmibeş yıldır yurdumuzun çeşitli yerlerinde defalarca ayni ithamla muhakeme edilen bu vatandaşlar, her defasında beraet etmişlerdir. Nihayet, yüzleri geçen bu beraet kararları da Risâle-i Nur serisinin yüzotuz birincisi olarak kalın bir cilt halinde basılmıştır...

Fakat, geçen sene Yargıtay, yüzlerce mahkemenin binden fazla hâkim tarafından verilmiş beraet kararlarını iptâl edercesine yeni bir karar almıştı.

Bu karar, bir takım delil ve vesikalara dayanmakta ve Nurcuları suçlu bulmakta idi. Bu kararın dayandığı delil ve vesikalara itiraz edilmişti.

Bugün, gazetemizde sahte olduğunu bildirdiğimiz «Tuhfetür Reddiye» adlı broşür ise, Yargıtay kararının dayandığı vesikalardan biridir.

Bu durumda, Yargıtay kararının yine Yargıtay tarafından iptâlini ve Nurcu vatandaşlarımızın rahat bırakılmalarını beklemek yersiz olmaz kanaatindeyiz.

(Bugün - 18 Şubat 1967)

BEDİÜZZAMAN DİVAN-I HARB-İ ÖRFİDE MAHKÛM EDİLMEMİŞ BERAET ETMİŞTİR.

Yargıtay Başkanı Öktem'in 1966 Adlî Yılının açılış töreninde yaptığı konuşmada Bediüzzamanın 31 Mart hâdisesi sebebiyle Divan-ı Harb-ı Örfî'de mahkûm edildiğini iddia etmesine karşılık, Tarihçi Kutay bu iddianın varit olmadığını nazik bir dille "Tarih Sohbetleri' nin Kasım 1966 ve Mayıs 1967 nüshalarında açıklamış bulunmaktadır. Bu mevzu ile alâkalı kısımları sözü geçen Dergiden aynen naklediyoruz:

ASIL SUÇLU KİM

... Tarih Sohbetleri'nin ikinci cildinin çıkış tarihinden sonra, Nurculuğa ve merhum Said Nur'a ait yeni «resmi, ilmi ve hukuki» hadiseler oldu: Yargıtay Başkanı, Ceza Genel Kurulu'nun 20 eylül 1965 tarihli bir kararına dayanarak, hem Nurculuk hareketini, hem Said Nur'u, bu kararın ışığında hükme bağladı... Bir kararı, âmme efkârına sunmak olduğuna inanmak istediğimiz bu izah'ın, aşırı sol'da nasıl sevinç çığlıklarına imkân verdiğini görmüş olmak, sanırız, sayın Yargıtay Başkanını uzun uzun düşündürmiye değer. Bu ibret tablosu da, Türk mâneviyat hayatının politikanın en çukur seviyesinin sömürülme maddesi haline geldiğinin yürekler acısı gerçeği değil midir; ve ellerindeki bakir vesikalar, böylesine bir neticeye sebep olmuş iddiaların yanlış taraflarını ortaya koyacak durumda olan tarihçilere doğruyu söylemiye devam vazifesi vermez mi?

Bu araştırmaların sonunda «asil suçlu» yu bulacağız: Türkiye halkının mâneviyatını bugünkü perişanlığa sürüklemiş olan suçluyu veya suçluları... Bilir bilmez, ister istemez, yetersiz ve temelsiz tasarruflar bu acı akibetin mes'uliidürler...

DEVAM EDECEĞİM... DEVAM ETMELİYİZ:

Ben, elimdeki vesikaları, bilhassa unutulmuş, yakın mazi'ye ait olanlarını neşre devam edeceğim: Bunlar arasında, merhum Said Nur'un Sultan Hamid devrinin son senelerindeki faaliyeti ve mücadelesi var: Hilâfet ve Şeriatcılığı, bugün bir suç olan bu zat, neden 1900 ile 1908 arasında, Sultan Hamid'e karşı en cesur mücadeleyi yapmış? Önünde başların eğildiği, düşünülenlerin söylenmediği, sürgünlerin şehirler doldurduğu bir devirde, söyledikleri «deliliği» ne bağlanarak tımarhaneye tıkılmasına sebep olabilmiş fikirlerinin ilhamını nereden almış? İttihad ve Terakki'nin safına katılırken, daha sonraki ayrılışının sebeplerini, Teşkilât-ı Mahsusa'da vazife alması ile neden karıştırmamış? Bu ayırımı nasıl yapabilmiş. Neden Otuz Bir Mart hadisesinde VOLKAN'a yazı yazmış ve ne demiş? Ne demiş de, verildiği Hurşit Paşa divan-ı harbinde beraet etmiş?...

Ve, asıl mühimi, asıl tetkike değer olanı da şu: O devrede nelerin peşinde koşmuş, Cumhuriyet devrinde binbir takibat, mahkeme, gözetleme içinde bugün... milyonları peşinde sürükliyecek faaliyeti nasıl gösterebilmiş? Darağaçlarının yıllarca ortadan kalkmadığı o tasfiye günlerinden başını nasıl kurtarabilmiş?

Kızmak, küfretmek, kinlenmek hiç bir şey ifade etmez...

Doğru'yu yanlış'dan ayırabilmek için araştırmak, bulmak, mantığın ve ilmin terazisinde değerlendirmek şarttır...

(Tarih Sohbetleri - Kasım 1966)

* * *

... Bir sayın hukukçu şöyle diyor: «— Yargıtay Başkanımız Said-i Kürdi'nin otuz bir mart irticaında divan-ı harb ta-

(*) Ben, Said Nursi'nin Hurşit Paşa divan-ı harbinde "mahkûm edildiğine dair hiçbir kayda rastlamadım. Kararları günü gününe Örfi İdare Kumandanlığının telkini ile neşreden, hiçbir gazetede, çoğu mucip sebepleriyle olduğu gibi neşredilen ilâmlarda, bu mahkûmiyete ait bir tek ifade yok... Bilâkis, çok kısa zaman sonra Said Nursi'nin Doğu'da Meşrutiyetin faziletlerini anlatma yolunda bir seyahatine ait belgeler ve haberler var. Sayın Yargıtay Başkanı, adalet yılını açış nutkunda sözünü ettiği mahkûmiyet ilâmının kaynağını lütfen açıklarsa, bu mahkûmiyetin gerekçesini incelemek de mümkün olur.

rafından mahkûm edildiğini söylüyor. Siz çıkıyor, mahkûmiyet ilâmı nerede? diyorsunuz. Yani Saidi Nursi bu davada mahkûm olmamışsa hiç bir günahı yok mu demek?"

Ne hazin mantık bu!..

Ben: «— Divan-ı harbin hüküm dosyaları arasında, merhum Said Nur'un mahkûm edildiğine dair ilâma rastlamadım, böyle bir ilâm varsa, mucip sebebi bize çok şeyler anlatır. Acaba sayın Yargıtay Başkanı bunu nerede görmüşler?» diye sordum. Kabahat mi, saygısızlık mı bu?..

Şahsen, Nurculukla hiçbir alâkam yoktur. Bu ilgisizlik tarihi kendisine meslek olarak seçmiş ve çağdaşları arasında en çok eser vermek bahtiyarlığına mazhar bir kalem sahibini böylesine derinleşme istidadı gösteren hadisenin uzağında bırakmak manasına gelemez...

1967 Türkiyesinin çalkantıları sadece maddî değildir: Asıl büyük sarsıntı manevî'dir...

Ne o tarafın, ne bu tarafın, günün birinde vicdanlarını rahatsız edecek ve haksız hüküm vermiş olmanın azabıyla karşı karşıya kalacakları iddîaları beni, mazinin bağrında saklı gerçekleri ortaya koymak azmimden alıkoyamıyacaktır. Ben, saf ve katıksız hakikatlerin, rabbani mâsûniyetine, sadece kalbiyle değil, irfanıyla da inanmış adamımdır.

Fezanın fethedildiği çağda biz, fikirlerde yeşerme kudreti gösterebilmiş gerçeklerden bu kadar ürker ve onların iç neslini, hakikî dokusunu, kudretini, kucaklama cesaretini nefsimizde göremezsek geleceğimiz ne olur?

Sohbet'imin başında «VUR... FAKAT DİNLE!..» ricasında ne kadar haklı imişim... (Tarih Sohbetleri - Mayıs 1967)

* * *

Bir gurup halinde ziyaret edip kendisini dinlediğimiz muhterem Kutay, "Tarih Sohbetleri" nin yayınlanmasından sonra Yargıtay Başkanı Öktem'in mektupla kendilerine müracaat ederek Divan-ı Harb-i Örfî dosyalarını, bu mevzu ile ilgili vesikaları istediklerini, kendilerinin de gönderdiklerini, aradan bir müddet geçtikten sonra dosyasını inceledikten sonra iade eden Öktem'in Bediüzzamanın mahkûm edildiğini sanmakla yanıldığını itiraf ettiklerini ifade buyurmuşlardır.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Divan-ı Harb-i Örfîde beraet etmiş olduğu, esasen Yargıtay Başkanı İ. Öktem'in konuşmasından iki yıl önce Münir Süleyman Çapanoğlu tarafından yayınlanan bir kitapta bu şekilde açıklanmış bulunuyordu:

BİR KONFERANS

•

Bir hatıramı anlatayım:

«MİZAN» gazetesi sahip ve Başyazarı tarihçi Murad Bey Şehzadebaşında «Ferah» tiyatrosunda bir konferans verecekti. Romalıların yükselme ve alçalma sebepleri konusunda bir konferanstı bu....

Tam saatinde perde açıldı. Büyük müverrih sahneye çıktı Ve konferansa başladı. Pek ince noktalarına ve esprilerine kadar anlamıyorsak da, ne kadar olsa yine birşeyler sezinliyorduk...

Üstadın bazı sözlerinden İttihat ve Terakki idaresiyle Roma Devlet idaresini mukayese ettiğini anlamıştım.

Murad Bey, mukayeselerini etraflıca açıklayıp İttihat ve Terakki Cemiyeti ile iktidarını iğneledikçe, sağ taraf localarla, aşağıdaki yerlerden sesler, homurtular duyulmağa başlandı:

—Ne demek istiyorsun?..

—Açık konuş!..

—Yuha!..

—Sus!.....

—Moruk!..

Murad Bey aldırmıyor, devam ediyor ve konuyu değiştirmiyordu. Mülâyım bir lisanla değil, sert ve tenkidkâr sözlerle, fakat insafla, garazkâr olmadan, tarafsız ve âdil bir tarihçi hüviyetiyle anlatıyordu.

Bir zaman geldi ki, aşağıdaki seslerin tonu değişti, yükseldi, daha küstah ve terbiyesiz hal aldı. Küfürlere, kâfirlere kadar vardı...

Küfür düellosu devam ediyordu. Murad Bey konuşuyordu, ama gürültüden bir şey anlamak kabil olamıyordu. Hattâ anlamak değil, işitilmiyordu bile... Çünkü İttihatcılar, Murad Bey'i konuşturmamaya karar vermiş olacaklardı ki kimi ıslık çalıyor, kimi «Yuha!» diye bağırıyor, kimi de ayaklarını yere vuruyor, adeta tepiniyordu.

Murad Bey, devam edemiyeceğini anlamıştı. Dönüp sahneden kulise girerken bir ses gürledi ve bir adam elini arka cebine atarak, bir şey çıkardı. Ne olduğunu görmedik, ama tabanca olduğu muhakkaktı. Ve adam haykırdı:

—Kes sesini! Yoksa keserim!...

Tabancasını çekip Murat Beyi öldüreceğini söyleyen adamın tehdidi karşısında, büyük tarihçi, itidalini asla kaybetmedi, konferansına devam etti. Fakat ittihatçıların yaygaralarından, gürültülerinden, bağırıp çağırışlarından sözleri anlaşılamıyordu. İşin daha fazla büyümemesi için konferansını yarıda bırakmayı uygun bulmuş olacak ki, sahneden kulis arkasına girdi ve hemen perde kapandı.

Perdenin kapanışı ile iş bitmedi ki...

Karşılıklı savruntular yine devam etti...

—İsteriz, isteriz!

Tabancalı tehdişçi tekrar gürledi:

—Hele çıksın görür o, Göbeğini delerim!....

Murat bey konferansı yarıda bıraktığı halde, gürültü, patırdı, şamata hâlâ devam ediyordu. Tiyatrodan çıkan olmuyor, hatta böyle bir hareket eseri bile görülmüyordu... Bu sefer söz ayağa düşmüştü. Aklı eren de, ermiyen de konuşuyordu. Grup

grup münakaşalar oluyordu. Arada itişmeler, kakışmalar, yaka tutmalar da oluyordu.

İşin bu dereceyi bulmuş olmasına ve tiyatroyu süvari erlerinin sarmış olmasına rağmen, ilgili kimseler içeriye girip halkı sükûta, itidale dâvet etmediler. Tiyatroyu boşaltmak ve halkı dağıtmak gibi bir hareket de olmadı.

Bu arada kalabalığın arasından biri, koltuklardan birine gayet çevik bir hareketle sıçradı. Kıyafetinden Kürt olduğu anlaşılıyordu. Külâhlı, şalvarlı ipek mintanlı, düğmeleri gümüş savatlı belt kuşaklı idi. Ayaklarında çizmeler vardı. Elinde gümüş saplı bir kamçı, kuşağının arasından kabzası görünen gümüş kaplamalı bir kama vardı.

Gençti, esmerceydi. Bıyığı siyah ve dolgundu; hafif tertip yukarı doğru bükmüştü.

Konuşmalar, bağrışmalar devam etmekle beraber, ona bakanlar da çoktu. Bu adam kimdi?

Koltuğun üzerine neden sıçramıştı?

Deli miydi bu?

Bir şey mi konuşacaktı?

Kıyafeti dikkati çektiği için bu adamın bir şeyler söyleyebileceğine inanmıyorlardı. Bu çizmeli, külâhlı, alaca kuşaklı adam ne konuşabilirdi?

Bundan ötürü herkes hayretle ona bakıyordu. Fakat hayretleri çok sürmedi. Gür bir sesle:

—"Ya eyyühelmüslimin!„

Diye söze başladı. Ve konuşma hürriyetine saygı göstermek lâzım geldiğini, bir hatibin sözünün kesilmesini ayıp ve hele terbiye sınırlarının dışına çıkmanın ise Meşrutiyet ve hürriyeti yeni ilân etmiş bir ulus için utanılacak bir hareket olduğunu, Müslüman dininin fikre saygı göstermeği emrettiğini anlattı. Sözlerini âyetlerle, hâdislerle süsleyerek, İslâm tarihinden

örnekler vererek, Hazret-i Muhammed'in müşaverelerini, münakaşalarını, irşatkâr sözlerini ve hutbelerini şahit tutarak anlattı. Ve nihayet terbiye ve nezaket dairesinde dağılmalarını tavsiye etti.

Güzel konuşuyordu. İnandırıcı bir anlatışı vardı. Bugünkü anlama göre tam bir hatipti, bir konferansçı idi.

Kimse ne itiraz etti, ne de gık dedi. Biraz evvel bağıranlardan, ortalığı yaygaraya verenlerden hiçbiri ağzını açamadı. Şirretler, külhanlar, küçük beyler, fiyakacılar bile... Hepsi süt dökmüş kedi gibi tiyatrodan çıkıp dağıldılar.

Kısa bir hitabeden sonra o azgın ve garezkâr gurupu yola getiren bu temiz kıyafetli, ipekler içindeki adam kimdi?..

1960 yılı Mart'ının 28'inde ölen Said Nursî idi bu adam!.

Fakat o yıllarda adı «Bediüzzaman Said-î Kürdî» idi. O günlerde büyük bir şöhret olup 31 Mart ihtilâlinde parmağı olduğu, askerî ayaklanmaya teşvik ettiği ileri sürülerek tevkif edilmişti ve epey süren bir mahpusluktan sonra Divan-î Harb-î Örfî beraet kararı vererek serbest bırakmıştı. Bu olayları anlatan Divan-ı Harb-i Örfî ve Said-i Kürdî» isimli bir eseri vardır.

O zaman kapkara bıyıklı, atik, çevik bir delikanlı olan Said Nursî'yi, ilk defa birbirine giren iki parti mensuplarını yola getirip dağılmalarını sağladığı bu tiyatroda tanıdım.

(Türkiye'de Sosyalist Hareketleri ve Sosyalist Hilmi. — İstanbul - 1964)

Dr. SİNA AKŞİN'İN «31 MART OLAYI» ESERİNE GÖRE DE BEDİÜZZAMAN 31 MARTTA YATIŞTIRICI BİR ROL OYNAMIŞ ve BERAET ETMİŞTİR.

Yargıtay Başkanının 31 Mart olayı diye adlandırılan 13 Nisan 1909 ayaklanmasını dinî bir irtica hareketi gibi gösterip, Bediüzzamanın tahrikçi bir rol oynadığını ve mahkûm edildiğini iddia etmesine rağmen, 1970 yılında Siyasal Bilgiler Fakültesi yayınları arasında çıkan, Siyasal Bilgiler Fakültesi «Türk Siyasi Hayatı» kürsüsünde vazifeli Dr. Sina Akşin'in «31 Mart Olayı» adlı eserinde 31 Mart hâdisesinin, aslında İttihad - Terakki Partisinin baskı, zulüm ve siyasî cinayetlerine karşı muhalefetin ve çeşitli hissiyatla hareket eden gurup ve şahısların ayaklanmasından ibaret olduğu, Bediüzzamanın yaptığı konuşmalarla askerleri zabitlerine itaate dâvet ettiği, ve Divan-ı Harbde beraet ettiğini teyid ve açıklamış bulunmaktadır.

Sözü geçen eserin 253. sayfasında Bediüzzamanın beraet ettiğini açıklayan Dr. Sina Akşin, Bediüzzamanın yatıştırıcı rolünü de eserinin müteaddit yerlerinde bilvesile zikretmiş bulunmaktadır. Sözü geçen eserin 129 uncu sayfasında aynen şöyle denilmektedir;

«Bediüzzaman da askere, ululemre, yani subaylara itaatin farz olduğunu hatırlatıyordu. Bediüzzamanın diğer bir yazısı «Cemiyetlere ihtar-ı mühim» cemiyet ve fırkaların çeşitli zararlarını saydıktan sonra, siyasete karışan kuruluşların, ya birleşmesini ya da toptan kaldırılmasını öne sürüyordu.»

Sözü geçen eserin 158 inci sayfasında ise şöyle denildiğini görmekteyiz:

«Bundan sonraki iki yazı imzasız, üçüncüsü Said-i Kürdinin imzasını taşıyordu. Ama ikinci yazı yedinci gün «Mizan»'da çıktığı için, onun da Said-i Kürdi tarafından yazıldığını biliyoruz. Birinci yazının da onun tarafından yazılmış olması mümkündür. İlk yazı —Asakire . Hitap— askerlere subaylarına boyun eğmelerini öğretiyordu... Siyasete karışılmamalıydı. Bu inkılap harekâtları ilâç gibiydi, fazlası zararlı olurdu. Ayrıca Avrupanın mânevi istibdadı altında bulunmak bakımından ihtiyatlı ve ılımlı olmak gerekiyordu.»

"MİLLİ DEVRİM ORDUSU ADLI GİZLİ TEDHİŞ TEŞKİLATI ve RİSALE-İ NUR HAKKINDAKİ KARARLA İLGİLİ BİR HABER

7 Nisan 1967 tarihinde Sabah Gazetesinde yayınlanan "MDO'nun Risale-i Nur aleyhindeki temyiz kararında parmağı var" başlıklı haberi de ehemmiyetine binaen aynen nakille iktifa ediyoruz.

BABIALİDE

Sabah

GECE HAKKIN. SONRA HALKIN EMRİNDE

İnönü'nün «Beklediğim karar» dediği içtihadın iç yüzü

MDO. 'nun, RİSALE-İ NUR ALEYHİNDEKİ TEMYİZ KARARINDA PARMAGI VAR

Hava Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral İrfan Tansel tarafından umumî efkâra iç yüzleri açıklanan ve kısaca M.D.O. diye anılan «Millî Devrim Ordusu»nun yeni bir marifeti daha ortaya çıkmış; Risale-i Nur külliyatı ve Nurcular aleyhindeki temyiz içtihadının bu teşkilât vasıtasiyle çıkarıldığı anlaşılmıştır.

Bu gizli tedhiş teşkilâtının liderliğini Temelli Senatörlerden Mucip Ataklı, sekreterliğini de C.H.P. Milletvekillerinden Hüsnü Özkan yapmakta; içtihadın çıkarılması için Faruk Güventürk ile Altay Ömer Egesel'in de M.D.O. ile müşterek faaliyet gösterdiği açıklanmaktadır.

RİSALE-İ NUR HAKKINDAKİ KARARLAR

Bilindiği gibi, bugüne kadar Risale-i Nur mevzuunda yüzlerce dava açılmıştır. Muhtelif devirlerde açılan bu davalarda en az 500 savcı ve 700 küsur hâkim Risale-i Nur külliyatının hiç bir şekil ve surette suç teşkil etmediğini, ancak İslâmî imanı kuvvetlendirdiğini tesbit ederek yüzlerce bilirkişinin mütalâalarına istinaden beraet ve iade kararı vermiş; bu kararlar da muhkem *kaziye halini* almıştır.

BURDUR AĞIR CEZA MAHKEMESİNİN KARARI

Bu cümleden olarak, Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde de aynı mahiyette görülen bir dâva neticesinde beraet ve iade kararı verilmiştir. Ancak bu karara takaddüm eden günlerde iktidarda bulunan İnönü, Nurcuları mahkûm ettirebilmek için hususî kanunlar çıkartmak istemiş; bu mevzu ile alâkalı olarak Adalet Bakanlığında topladığı komisyonun faaliyeti, yurt sathında da çok sert bir mukabele görmesi üzerine fiyasko ile neticelenmiştir.

İNÖNÜ VE TEMYİZ

Bunun üzerine İnönü, Danıştay ve TRT'ye el uzattığı gibi, Temyiz'e de müessir olma yollarını aramıştır. Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin verdiği beraet ve iade kararının Temyize gönderilmesini fırsat bilen İnönü, MDO mensuplarından Altay Ömer Egesel ile, bu teşkilâtla sıkı bir işbirliği halinde bulunan Faruk Güventürk'ü ve teşkilâtın diğer mensuplarını seferber etmiştir. Böylece bozma kararı, İnönü - MDO ittifakı neticesinde çıkmış; artık meseleyi hallettikleri kanaatına varmışlardır.

GAYR-İ HUKUKİ DAVRANIŞLAR

Bu arada MDO işi tamamen hukuk kaidelerinin dışına taşırmış ve derhal bu bozma kararını bol miktarda teksir ettirerek memleketin muhtelif yerlerine dağıtmaya başlamıştır.

BİR SAHTE VESİKA

Hatta bu karara, tamamen uydurma olduğu Yüksek Din Kurulunun kararı ile sabit olan «Tuhfet-ür Reddiye» isimli bir broşürü de ilâve ederek, dindarlarla mücadeleyi sahte vesikalarla devam ettirmek istemiştir.

BURDUR MAHKEMESİ BERAETTE ISRAR EDİYOR

Dâva dosyası, Temyizin bozma kararı ile Burdur Ağır Ceza Mahkemesine iade edilince, yeniden duruşma yapılmış ve mahkeme delilleri inceden inceye tedkik ederek, bozma kararının herhangi bir hukukî değer taşımadığını görmüştür. Tamamen mevhum isnadlarla suç meydana getirilmek istendiğine vakıf olan Burdur Ağır Ceza Mahkemesi, Türk adliyesinin şeref ve haysiyetine lâyık olarak beraette ısrar kararı vermiş ve böylece de MDO'cuların faaliyeti neticeye ulaşamamıştır.

YİNE TEMYİZE GİDİYOR

Ancak dâva dosyası tekrar temyiz edilince, dosya, Temyiz Mahkemesi Ceza Umumî Hey'etine gelmiş; o zamana kadar dosyada mevcud olmayan ve herhangi bir hukukî değeri bulunmayan uydurma broşürler, baştan başa iftira ve isnad dolu kitaplar me'haz gösterilmek suretiyle, —mahkemeleri tesir altında bırakmak için— menfî bir içtihad ittihazı cihetine gidilmiştir.

GÜVENTÜRK'ÜN ROLÜ

Askerî Ceza Kanununa ve askerî disipline muhalif olarak Milliyet isimli gazetede İnönü'ye methiyeler yazan, yaş günün-

de CHP Genel Başkanına telgraf çeken, seçimler esnasında İnönü'ye karşılama töreni yapan Faruk Güventürk, hiçbir ilmî salâhiyeti ve dinî malûmatı olmadığı halde, baştan başa iftiralarla dolu olarak Risale-i Nur aleyhine kaleme aldığı bir kitabını da, bu menfî içtihadın me'hazları arasına sokturmuştur.

Ayrıca, Yüksek Din Kurulunun verdiği bir raporla tamamen sahte ve uydurma olduğu anlaşılan «Tuhfet-ür Reddiye» isimli broşür de, sözü geçen içtihadın mehazlarından birini teşkil etmektedir.

İNÖNÜ'NÜN BEKLEDİĞİ KARAR

10 Ekim Milletvekili seçimleri arifesinde bu Temyiz ictihadından bahisle, «Nihayet beklediğim karar çıktı» diyen ve Risale-i Nur talebelerine taarruz eden CHP Genel Başkanı İnönü'nün, bütün ihbarlara rağmen MDO hakkında neden tahkikat açtırmadığı da böylece anlaşılmış bulunmaktadır.

MES'ELE AYDINLANACAK

Hava Kuvvetleri Kumandanı Orgeneral İrfan Tansel'in ifşaatını esas alan Ankara Savcılığı, halen M.D.O. isimli gizli tedhiş teşkilâtı aleyhine bir tahkikat açmış ve bu teşkilâtın yeraltı faaliyetlerini incelemeye başlamıştır. Bu tahkikat neticesinde, MDO'nun Risale-i Nur külliyatı ve Nur talebeleri aleyhindeki tertiplerinin içyüzü de ortaya çıkacaktır. Tahkikatın neticesi merakla beklenmektedir.

(7 Nisan 1967 . Babıâlide Sabah)

SURÎ SULTAN — MANEVÎ SULTAN

YAKIN TARİHİMİZLE İLGİLİ BİR ROMANDAN

BİRKAÇ SATIR

Muhterem Münevver Ayaşlı Hanımefendinin Sabah Gazetesinde yayınlanan "Pertev Beyin Torunları" adlı eserinden bir bölümü alâka çekici bulduğumuz için naklediyoruz.

PERTEV BEYİN TORUNLARI

MÜNEVVER AYAŞLI

Adnan Menderes Nizamını yıkanların başında gelenler, barajlar yıkılıp da, memleketin su altında boğulma tehlikesini görünce, küçük ve liyakatsız elleriyle yıkılan koca barajın gediğini çamurla kapatmaya uğraşır görünmeye çalıştılar. Hakikaten bunlar komünizm aleyhinde idiler ise mevcut nizamı korumaları ve bu nizamın yanında yer almaları icab ederdi.

Büyük barajı yık, memleketi sular altında bırak, Millet tarafından affa uğrarım, belki de sevilebilirim düşüncesiyle son çare olarak ellerinde komünizm aleyhtarlığı kozu kalıyordu ve bu son kozu da oynamaya çalışıyorlardı.

Eğer, siz hakikaten komünizm düşmanı idiyseniz, bütün kusurlarına ve zaaflarına rağmen, kurulu nizamın yanında bulunacak ve mevcut barajı yıkmayacaktınız.

Madem ki yıkıcılar arasında, hattâ arasında değil başında bulundunuz, her zaman için samimiyetinizden ve ihlâsınızdan şüphe etmekte Millet haklıdır.

Evet, ama biz bunun böyle olacağını bilmiyorduk diyecekler. Bilemiyordunuz, göremiyordunuz, zira ihtirasınız ve dar görüşünüz, hakikatları görmenize mani oluyordu ve gelecekte de daima bu ihtiras ve kısa görüşünüz Vatanın selâmetinin yolunu görmeye size mani olacaktır.

Evet bu arada büyük bir hadise oldu. Demokrat Partinin güvendiği, bilhassa Adnan Menderes'in dayandığı anadirek kırılıverdi ve çadır yıkıldı.

Büyük bir insan ve mânevi bir Lider olan, Bediüzzaman lâkâbiyle anılan Said Nursi 1960 tarihinde bu dünyadan ahirete intikal etti. Rahmetullahi aleyh.

Saidi Nûrsi Hazretleri, Demokrat Partinin 10 senelik iktidarı sırasında bir gün dahi rahat etmiş bir kimse değildi.

Demokrat Parti iktidarı, bu büyük Zatı, her gün taciz etmiş, rahatsız etmiştir.

Türkiye dahilinde, her istediği yere gidip oturmak ve oradan kalkıp başka bir yere göç etmek gibi, bütün Türk vatandaşlarının vatandaşlık hakkı olan bu hakkı bile elinden alınmıştır.

Saidi Nursi Hazretleri, Hükûmetin istediği bir yerde oturmaya ve oradan kıpırdamamaya mahkûm edilmişti.

Adnan Menderes - Saidi Nûrsi münasebetlerini yakinen bilmiyoruz. Belki her zaman görüşüyorlar veya nadiren birbirini görüyorlar, belki de kuvvetli bir ihtimal ile birbirlerini hiç görmemişlerdi.

Lâkin bildiğimiz bir şey varsa, Büyük Üstad, büyük bir feragatla ve kendi gördüğü çirkin muameleleri zerre kadar kale almıyarak, tam bir Veli-Ullah gibi hiç bir zaman Adnan Menderes üzerinden manevi müzaheretini ve himmetini esirgememiş olmasıdır.

Buna mukabil Menderes ne yaptı? Açıkça bir dostluk göstermekten korktuğu gibi, âdeta *Bediüzzaman'ın* manevi müzaheretinden kompleks duydu ve âdeta hicab duydu.

Menderes'in bu hislerini bilmiyor muydu Said Nursi Hazretleri? Elbette biliyordu. Bu hallere gücenmiyor muydu? Hayır. Zira gönül gözü açık olan Veliler'in, küçük ve bücür ihtilâlciler gibi indi, hissi ve dar görüşleri yoktur onların.

(3 Ekim 1969 - Sabah Gazetesi)

• • •

Büyük Veliler, hakikatı ve geleceği apaçık görürler, Menderes ve onunla beraber yıkılacak olan nizamdan sonra, Memleketin ne hale geleceğini görüyorlar, biliyorlardı ve bunun için Vatan düşüncesi ve Vatan sevgisi ile dört elle Menderes'e sarılıyor ve onu mânen yalnız bırakmıyordu.

Fakat, nihayet Said Nursî Hazretleri de bir kuldu, durmadan birbiri arkasına gelen şer kuvvetlere dayanamadı. Kurtarmak istediği adam Menderes de, kurtulmak istemiyor, intihara doğru gidiyordu. Bütün bunlara zayıf, nahif ve mübarek vücudu uzun zaman mukavemet edemedi ve göçtü gitti.

İşte, Said Nürsi'nin göçtüğü gün Adnan Menderes ve bütün Nizamı ve rejimi de beraber yıkıldı.

Bunu, kalp gözü açık olmayan göremez, duyamaz, bilemezler..... Ama, ne çare ki hakikat budur.....

Nitekim Said Nürsi'nin vefatından sonra yapayalnız kalmış olan Adnan Menderes de dayanamadı, O da yıkıldı gitti...

Ekseri kimseler, bu ölümle, bu iktidarın yıkılışı arasında bir münasebet göremiyecekler, bulmıyacaklardır.

Fakat, manevi ve gizli kuvvet ve münasebetlerin, Sûri ve batini iktidarların beraber yürüdüğünü görmek, her ne kadar kuvvetli olursa olsun sûri bir Sultanın, manevi bir Sultanın himmetine muhtaç olduğuna inanmamak veya inkâr etmek olmaz.

Bir devlet adamı ile bir Veli'nin hiç bir dünyevi münasebeti olmasa, hatta yüzyüze gelmemiş olsalar, hatta hatta başka asırlarda dahi yaşamış olsalar bile aralarında bir rabıta kurmak mümkün olabilir.

Fakat, bir iktidarın, bir devlet adamının, hatta hatta kuvvetli, kudretli şevketli bir padişahın bile, bir lokma, bir hırkaya kanaat getiren bir veli himmetine muhtaçtır.

Eğer, bir Devlet Başkanı, bir Veli'nin himayesi altında ise, hayır işler, yok değil ise şer işler.

Adnan Menderesin de Velisi Said Nursi idi, onun himayesi altında idi. Fakat Menderes zavallısı, bu himayeden kaçıyor, utanıyordu.

İktidarda kalabilmek için Türk - İslâm oylarını tenezzülen kabul ettiği gibi, Menderes, Yassıadada bunların göz yaşlarını ve dualarını lütfen kabul ediyordu.

Fakat, artık Adnan Menderes için talih dönmüşe benziyordu. Adnan Menderes çirkin ve çirkin olduğu kadar da lâyık olmadığı korkunç akibetinden, artık onu hiç bir şey kurtaramıyacaktı.

Kendisine yazık olduğu gibi, memlekete de çok çok yazık oldu.

Zira, yıkıldıktan sonra, küçük Devlet Adamı zannettiğimiz Menderesin, büyük Devlet adamı olduğunu anlamıştık. Onunla beraber yıkılan nizamın, bir türlü yerine gelmediğini, Memleketin durmadan çalkantılar içinde olduğunu ve anarşi içinde kaldığını ve ondan sonra gelenlerin bir nizam kuramadıkları görülmüştür.

*

1960 senesi baharı gelmişti. Fakat havada, bir sıkıntı vardı. Günlerce çamur yağmıştı Türkiyeye.... hayret!....

Güzel bir Mayıs sabahı, ezan-ı Muhammedi'nin karanlıkları yırttığı ve insanları aydınlığa, felâha ve salaha davet ettiği bir zamanda, Türkiye Radyolarında bir Baykuş ötüyor, bir felâket haberi veriyordu.

Mevcut nizam yıkılmıştı.

(4 Ekim 1969 - Sabah Gazetesi)

Mevzuumuzla ilgili bazı fıkra ve makalelerle basından yaptığımız nakillere son veriyoruz.

NUR

Halide Nusret ZORLUTUNA

Nur!.. Ne güzel kelime! Mânâsı kadar söylenişi de güzel, tatlı, âhenkli!..

Nursuz bir dünya, nursuz bir kâinat, nursuz bir hayat ne korkunç bir şey olurdu. Tasavvuru bile insana dehşet ve vahşet veriyor.

Ama son zamanlarda, bazı nursuz, ya da gâfil sözde aydınlarımız; bizleri bu güzel kelimeden adetâ ürker hâle koydular!

Nurcu diyorlar da bir daha demiyorlar. Ne kadar kötü sıfat varsa bu «Nurcu» kelimesinin başına yakıştırıp ekliyorlar. Yakıştırmağa çalışıyorlar, ama nâfile, yakışmıyor! Dün gene baktım bir gazetenin sol köşesinden bir bay alârm işareti veriyor. «Medeniyet elden gidiyor, Nur neşriyatı, ekmek peynir gibi kapışılıyor; koşun, toplanın elele verin a dostlar, başka işleri bırakın şimdi, Nurcularla mücadeleye girişin!..» diye feryadlar kopuyor! Nurculuk hakkında hiçbir fikri olmayan gençler —hattâ ihtiyarlar— bu yaygara karşısında dehşete düşeceklerdir: Nedir bu Nur Risâleleri? Nedir bu kapışılan tehlikeli kitaplar? Millete hırsızlığı mı öğretiyor... Ne diyor?

Bir zamanlar bizzat ben Nur neşriyatı aleyhindeki propagandalardan kuşkulanmış bu eserleri görmek istemiştim. O sıralarda Tıb, Hukuk, Dil - Tarih Fakültelerinde, Siyasal Bilgilerde yüksek tahsillerini yapmakta olan bazı eski talebelerim bana bu kitaplardan getirdiler.

Bir de ne göreyim? Baştan başa fazilet, iyi ahlâk ve çalışma telkin eden, Kur'an-ı Kerim'den, Hadis-i Şeriflerden feyiz almış pırıl pırıl öğütler; komünizm ile imansızlarla mücadele eden eserler.

«Antikomünist neşriyat diye Nur kitapları satıldı» diyorlar. Nur kitapları elbette antikomünist neşriyattır. Biz biliyoruz. Zaten kendileri de bar bar bağırarak ilân etmişlerdir. Komünistlik demek, dinsizlik demektir.

Lenin ne demişti: «Her nevi dinin köklerini Dünya yüzünden kazımak baş gayelerimizden biridir. Komünizm nizamının en büyük düşmanı Allahdır. Allah'a olan imanı çürütmek için bütün kuvvetimizle çalışmalıyız». Evet efendim, Lenin böyle diyor.

Nur neşriyatı ise dinden; Allah'dan, dinin emirlerinden bahsediyor. Nurculuktan dolayı tevkif edilenlerin hemen hepsi Türk adaletinin titiz incelemesinden geçtikten sonra beraet ediyorlar. Bu da ayrıca ve bilhassa dikkate şâyan değil mi?

Şu halde bu yaygaracılar ne demek isterler? Ve bu yaygaraların şaşkına çevirdiği mâsum gençler ne yapsınlar?

Nur nedir? Nurculuk nedir? Çoğunun bu hususta hiçbir fikri yoktur. Kimi esrarengiz bir tarikat; kimi de sosyal veya siyasal bir teşekkül sanıyor Nurculuğu.

Benim —özel incelemelerim sonunda— vardığım kanaata göre, Nurculuk ne bir tarikattır, ne de bir cemiyet. «Nur» a, kâinatı manen ve maddeten aydınlatan «ışık» a erişmek için yollara düşmüş milyonlarca insan, ki aradıklarını bulmak için faziletli insan; iyi insan; ihtirassız, riyâsız, yalansız. İnsanlara manen ve maddeten yardımı etmeyi kendine zevk edinmiş insan olmak lâzım geldiğine inanmıştır. Allahın rızasını tahsil etmek için onun kullarına yardımı vazife bilir.

(Yeni İstiklâl - Haziran 1968)

KALEM YAZMAK ZORUNDADIR

SEZAİ KARAKOÇ

— I —

Tarihte, ilk hristiyanlara, daha doğru adlarıyla isevîlere yapılan zulümleri okuruz da şaşarız. Sırf inançları yüzünden bu adamlara çektirilenlere akıl ermez. İlk müslümanlar için de durum aynı. Laik, dinle ilgisiz tarihçiler bile inanca karşı gösterilen bu aşırı tepkiyi yermişlerdir. İnanmış olsun olmasın her kişide, devletin, yeni din ve inanca karşı bu absürd tutumu, o çağların olanca aleyhine bir not olarak klâsik bir bilgi gibi net ve kesindir. Her okumuş kişi, elle tutulur ve gözle görülür bir tarzda ve biçimde, o günlerin, yeni inancı hukuk dışı tanımasındaki sağduyu ve adalet düşüncesine aykırı davranışın akıl almaz sertliğini hemen fark eder. Fark eder, fark ederler, fark ederiz de, şöyle bir yanımıza yöremize, çağımıza aynı açıdan dönüp bir bakmayız. Etrafımızda aynı cinsten neler olup bitmekte, görmeyiz. Daha kötüsü, geçmiş zamanlar için böylesine açık ve seçik bir adalet duygusunu taşırız, vicdanımız bir merhamet sızısının sesiyle çınlar da, günümüzdeki aynı tür vak'alarla karşılaşınca, peşin hükümlerin etkisiyle gözümüzü kaparız. Bu, tarihi yeteri kadar okumamış olmamızdan mıdır, yoksa, onu, şahsiyetimizin bir parçası olacak kadar hazm etmemiş olmamızdan mı? Tarih bilgisinin sindirilmeden sadece zihinde askıda kalmasının tarihî ve sosyolojik sebepleri olsa gerektir. Tarih hayatın bir parçasıdır. Böyle benimsenmedikçe onun, günümüzün inşasında yeteri kadar rolü olamaz.

Romalıların ve onların medeniyet tarzlarının bambaşka bir tarzda yerli bir benzeri olan İslâm öncesi Arap şehir dünyasının, Hz. İsanın getirdiğiyle İslâmın getirdiği inanç ve hayat tarzına şiddetli bir tepkide bulunmalarını bugün az çok açıklı-

yabiliyoruz. Bu tepki, ortadan kalkan bir medeniyetin, gelip yerini alan yeni bir medeniyete karşı son bir varoluş direnişiydi. İnsanın özü değişiyordu. Bir insan alçı gibi donup sertleşmiş kendi şahsiyetinden çıkarılarak yeni bir insan biçiminde yeniden yoğruluyordu. Ruhlardaki bu öz değişiminin önce şiddetli bir tepkiye ve acıya, sonra, başarı bir kere kesinleşince, büyük bir sevince dönüşeceği kuşkusuzdu. Eski dünya, tabiatın semboller gerisinde tanrılaştırıldığı, akıl ve şuur öncesi bir duygu dünyasıydı. Gelen yeni dünya ise, akıl ve şuurun da geniş çapta katıldığı bir ruh dünyası. Ruhla madde, akılla duygu, şuurla şuuraltı, benliğin özüyle çeperi arasında amansız bir savaş vardı. Hristiyanlık atılımında, yeni dünya, yâni ruh zaferi kazandıysa da, kendi özünden de eski dünyaya büyük tavizler vermek zorunda kaldı. Böylece, onun özünde, eski dünya bir ortak gibi yaşadı. Sonra, islâm atılımı, ruhu bu antik çağ safrasından temizledi ve ruhun zaferini tamamladı, kesinleştirdi. Demek ki, bu yeni doğumda, tepki, eski dünyanın ölmeden önceki son dayatışından başka bir şey değildi.

Şimdi, tam tarafsız bir yabancı gibi baktığımızda ne görürüz ülkemizde: Bir kitap var, bunu okumak bir suç oluyor. Hele bir kaç kişi bir araya gelip okumuşsa açıl açıl zindanların kapısı! Bu nasıl kitaptır ki, okuyanları ve okumak için toplananları hakkında bine yakın dava açılmıştır. Bu gidişle daha da açılacaktır. Dâvaların çoğu da tevkifli olarak devam etmiştir. Yüzlerce beraet kararı almış bir kitap yeniden yeniden ele alınmakta, yeniden yeniden içtihatlara konu olmaktadır.

Şu anda bile, şu, bizim mümkün mertebe sulh ve sükûn içinde geçirdiğimiz kutlu oruç ayında bile bir çok müslüman, kitap okumaktan ötürü içerdedirler. Ve daha ne kadar kalacakları belli olmamak üzere.

(11 Aralık 1967 - Sabah)

KALEM YAZMAK ZORUNDADIR

SEZAİ KARAKOÇ

— 2 —

Solcular, bir sınırı aştılar. Artık yayınlıyamadıkları tehlikeli kitapları, söyleyemedikleri sözleri, girişemedikleri hareketleri kalmadı nerdeyse. Müslümanlara gelince, çok yavaş ve sessiz bir şekilde, gün geçtikçe daha sıkışmakta, daha bunalmaktadır. İhtilâl döneminde ve örfî idareler zamanında yazdıklarımızı hiç değiştirmeden yayınlasak acaba suç sayılmaz mı, tereddütteyiz desek doğru.

Tarih açısından çok kısa sayılacak bir dönem içinde, yalnız Risale-i Nur için bine yakın dâva açılması, artık konuya arızi bir vaka gözüyle bakılamıyacağını, tarihi ve sosyolojik açıdan incelenmesi gerektiğini gösteriyor. Ama bu noktada profesörün kalemi, gazetecinin kalemi belli bir peşin hükmün buyruğu altında. Sar'alı kalemler gibi.

Evet, şu oruç günlerinde, sırf inandıklarından dolayı hapishanelerde çile dolduranları unutmayalım. Zincirli pencerelerin gerisinde, gün ışığına bile hasret (sabır) la iftar ediyorlar. Sahurları (tevekkül) dür. Hapishaneyi bile, kürsüsünde Yusuf Peygamberin ders verdiği bir okul sayıyorlar. Ruhlarının çileye katlanarak yükselmesi ve yücelmesi için bir nimet, bir bağış, bir lütuf sayıyorlar, ve hamd ediyorlar, ve şükr ediyorlar ve teşekkür ediyorlar. İnanç kahramanları gibi. Her çağın inanç kahramanları gibi.

Bir gün gelir de bizim çağımıza bakanlar, eski çağlara bizim baktığımız gibi bakarlar da ayni şeyleri inanç yüzünden hapishanelerde çile dolduranları görürlerse, hakkımızda nasıl hüküm vereceklerdir dersiniz? Tarihin ve gelecek zaman değerlendirmelerinin geriye doğru bakışında adaletleri olabilir, ama merhametleri olamaz.

Öyleyse, çağımızı, devrimizi, gelecek zamanın amansız suçlamasından kurtarmak için çalışmak, her aydının birinci ödevidir. Batıdan gelip yoğun bir zihin baskısı halinde hükümlerimize tesir eden ve her yerli hareketi bize yabancı kılan kültür köleleşmesinden kafa esareti ve ruh tutsaklığından mümkün olduğu ölçüde kendimizi sıyırmalıyız.

Yazarın da ödevi çağın haysiyetini kurtarmaktan başka bir şey değil.

Kalemi ele almak kolay, fakat onun dağdan ağırlığını taşımak zor. Kalem, çağın sorumlu şahididir. Yazıcı melekler nasıl her gördüklerinin birini saklamadan yazmak zorundalarsa, onları örnek almak durumunda olan kalem de, çağındaki haksızlıkları, yanlışlıkları, aşırılıkları yıkımları korkmadan ve çekinmeden kaydetmek zorunda ve sorumluluğundadır. Evet yazar, çağının üzerinde düşünmek ve düşündürmek zorunda ve sorumluluğundadır. Öyleyse, biz istesek de istemesek de, eğer kalem kalemse, yazacaktır. Yazmazsa, işte asıl o zaman suçludur.

Sartre'ın da dokunduğu gibi çağımızda susmak bile politik bir durum almaktır. Susan yazar da, sustuğu konuda bir hüküm ve cevap vermiş demektir. Demek ki, susmakla da yazar çağının hükmünden kaçamamaktadır. Çağından kaçamamaktadır. Öyleyse, en iyisi konuşmak, her şeyi açıkça konuşmak.

Baldıran zehiri içen filozoftan, işkence çeken hakimden, kırbaç altında can veren imamdan bugüne kadar hakikatları gizlememişlerin ulu zincirine katılmak için söylemek lâzım.

Evet, çağımızı kurtarınız, gelecek zamanlarda bize giydirilecek tarihin ağır hükmünden ülkemizi kurtarınız sağduyu sahipleri, gerçek aydınlar, düşünen insanlar! Bu karanlıkta çınlayan sesimizi işitiniz. Şu kutlu oruç günlerinde, iş bağlamış yosum bağlamış duvarların yüzüyle iftar eden inanmış insanları evlerine ve ocaklarına kavuşturunuz.

İnanç mahkûm eden ülke diye tarihe geçmek talihsizliğine uğramaktan, inanç kalesi yurdumu koruyunuz.

(12 Aralık 1967 - Sabah)

KALEM YAZMAK ZORUNDADIR

SEZAİ KARAKOÇ

— 3 —

Bir kaç bin metre derinlerde kömür çıkaran, denizin dibinde sünger arayan, kendini yıkmış suya karşı çıkan bir insan gibidir yazar. Gerekirse, hayatı da, kaleminin ucuna kadar gelip orada bekleyen bir kelimeye bağlı kalır. Burada bu kelimeyi söylemek veya söylememek arasında düşünerek bir seçme yapacaktır. Terazinin bir tarafında, yani kelimeyi söyleme kefesinde ölüm ve hakikat, susma kefesinde de hayat ve yalan olsa, o kelimeyi yazacaktır.

Biz de bu kalem ahlâkını ve geleneğinin üzerimize yüklediği, inandığımızı söyleme borcumuzu yerine getiriyoruz ve diyoruz ki:

Hiç olmazsa, müslümanların fikir ve inanç alanında solcular kadar bir serbestlikleri olsun. Halbuki, solculuk dışardan geliyor. Dev bir komünist devlet de yanıbaşımıza bir ayberg gibi dikilmiş, bize çarpacağı anı bekliyor. Müslümanlardaki ise yerli düşünce, yerli inanç. Bu milletin ve bu halkın malı. Anadolunun eseri ve verimi. Dışarda koruyucusu ne gezer, düşmanı var. Şimdi bu iki akım, bir tutulabilir mi? Elbet tutulamaz.

Evet, gerçekten bir tutulmuyor gibi bir hava var ortalıkta. Ama, sol akım, alabildiğine serbest ve İslâm muhtevalı sağ akım, tepeden tırnağa frenli. Gözle görülen, elle tutulan realite budur. Solcuların partileri bile vardır. İslâm muhtevalı sağ karşısında inanç alanında bile, nerdeyse, laiklik ilkesini bulacak.

«Kapital»i okudu veya okuyorlar diye kimsenin tevkif edildiğini duymadım, ama mevlüt ve Risale-i Nur okunan bir topluluktan tevkifler olduğunu duydum. Şu anda, Vanda bir mevlüt toplantısından dolayı içerde bulunanlar var.

İşte bu bir realitedir. Kalem bu realiteyi yazıp yazmamak arasında yapacağı seçimle kendini tartmış olacaktır. Gerçeği söylemekle söylememek arasında her kalem tartılmış olacaktır.

Kastımız tenkitten çok, gerçeği olduğu gibi ortaya koymaktır. Gerçek budur. Bundan sonrasının hesabı, üzerinde düşünülmesi, çözümlenmesi hepimize aittir. Devlet, kanun adamı, uygulayıcılar, kanun yapıcılar, yazarlar bilgi alanındakiler soğukkanlılıkla artık sosyolojik bir problem haline gelmiş bu dâvanın üzerine eğilmelidirler. Peşin hükümlerden, vehimlerden, fısıltı telkinlerinden sıyrılmış olarak.

Bir an için çok değişik gibi geldiğinden çok tehlikeli sanılan düşüncelerin içine girildiğinde çok yumuşak ve güven verici oldukları görülmüştür. Tersi de doğru.

Toplumumuz bugün çok hassas bir duygu değişimi geçiriyor. Bunu bir çok sosyal işaretlerden anlıyoruz. İntiharların bir hayli arttığı artık göze batacak bir hale gelmiştir. Bir toplumun geleceği için bu çok önemli bir işarettir. Hele bizim gibi, intiharın en az olduğu bir ülkede.

Ansızın girdiğimiz demokrasi deneyi, ihtilâl, sol düşüncenin baskın ve salgın halinde toplumu sarması, Kıbrıs problemi bu hassas psikolojik ortamın doğmasına sebep olmuştur diyebiliriz. İşte bu kritik anda, toplumda bugün için en azından bir denge ödevini gören ve batıştan, yıkıntıdan koruyan sağ düşünce ve inanç akımlarını kayıtlarsak, işte o zaman, kadim kitaplarda haber verilen felâket saati gelip çattı demektir.

(13 Aralık 1967 - Sabah)

"NEDEN OKUYORSUN?"

N. MUSTAFA POLAT

Okur-yazarlarımızın az oluşundan şikâyetçi oluruz. En hücrâ köylere bile mektep yapıp, cehaletle savaşmayı isteriz. Ama; hakikatı bulmak, doğru yola ulaşmak gayretiyle okuma merakında olanların da yakalarına yapışır, «neden okuyorsun, niçin okuyorsun?» diye onları tedirgin ederiz.

İnsanın hayretle sorası geliyor:

«— Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?»
Hâdiseye bakınız:

Antalya'nın Bayındır Köyünden Aziz Akpınar isimli bir köylüden bir mektup aldım. İmanlı, okur-yazar bir köylü... Kütüphanesi var, kitapları var, okuma ve okuduğu, öğrendiği şeyleri köylülerine, Müslüman kardeşlerine nakletme, onları irşad etme gayreti var.

Hemen bir şikâyet, arkasından arama kararı ve onun arkasından da Jandarma Başçavuşunun baskını... Aziz Akpınar'ın evi, soba deliğine varıncaya kadar aranıyor, yatak yorgan didik didik ediliyor ve kütüphanesinde ne var ne yok, toplanıp götürülüyor.

Esrar tekkesi gibi basılıp soba deliğine varıncaya kadar aranılan evde neler ele geçiliyor, biliyor musunuz? Mektuptan aynen okuyalım:

«... Senelik abonesi olduğum Yeni İstiklâl gazetesinin zayi olanları hariç, 2-3 kilo ağırlığındaki koleksiyonu,

— Vefat eden bir akrabamdan bana intikal etmiş bulunan Sebilürreşad mecmuaları,

— Bir adet Kara Davut,

— Bir adet Kur'an-ı Kerim... (Dikkat buyurunuz. Kur'an-ı Kerim!),

— Bir adet Mızraklı İlmihal...

— Bir adet Küçük Sözler,

— Bir adet Hizbül Kur'an,

Ve buna mümasil bir kısım dini neşriyat...»

Evden apar-topar alınıp bir zabıtla tesbit edilen bu kitap ve mecmualardan sonra, Aziz Akpınar'ın dükkânına da baskın yapılıyor. Oradan da 14 adet dinî, ahlâkî, felsefî kitaplar müsadere ediliyor.

Sonra da jandarma kafilesinin nezaretinde kazaya götürülüyor.

Yolda Jandarma Başçavuşunun tehdidi, bağırması, çağırması, küfürleri... «Neden okuyorsun, niçin okuyorsun?» gibi sualler, arkasından tonlarla hakaret...

Bütün suçu Kur'an-ı Kerim ve dinî neşriyatı okumak olan bu vatandaşımız bu kadarla da bırakılmıyor, gece kapatıldığı jandarma karakolunda dayağa çekiliyor.

«Neden okuyorsun, niçin okuyorsun?»

Sonra da dayak, küfür... Jandarma Başçavuşu bırakıyor, jandarma erleri alıyor; jandarma erleri bırakıyor, jandarma başçavuşu alıyor.

Elde demir çubuk, «Yat, kalk, çök...» gibi sert emirler ve masum köylü vatandaşımızın rastgele yerlerine inen demir çubuklar...

«Neden okuyorsun, niçin okuyorsun?..»

Ne cevap verirse versin, hiç de mühim değildir! Zira sual, cevab almak için değil, biraz daha fazla dövmek, biraz daha fazla küfretmek için...

Geceyi jandarma erlerinin işkencesi altında geçiren Aziz Akpınar, sabahleyin yeniden Jandarma Başçavuşunun huzurunda...

Başçavuş hırslı... Bağırıyor:

«— E... Anlat bakalım! Ben sana akşamdan beri mühlet verdim. Bu kitapları nereden temin ediyorsun? Neden okuyorsun, niçin okuyorsun?»

Sonra da erlerden birisinin getirdiği demir çubukla tekrar dayak faslı...

Vatandaş cevab veriyor:

«— Ne anlatayım, çavuşum! Gayeniz dövmektir: istediğiniz kadar dövün!»

Bütün bunları beş sahifelik mektubuna sığdırmış Aziz Akpınar. İnsanlık haysiyetine, insanlık şerefine sığmayacak olan bu fasıldan sonra Savcılığa celbedilen vatandaşımız, oradan sorgu hâkimliğine, oradan da «Suçun ağır cezalı mevaddan olması dolayısiyle tevkifine...» diye verilen hükümle cezaevine!

Bu vatandaşımıza isnad olunan suç nedir, biliyor musunuz?

«Nurculuk propagandası...»

Evinde Kur'an-ı Kerîm bulundurmak, dinî kitaplar, dinî mecmualar bulundurmak, mızraklı ilmihali bulundurmak, —bir sürü dayaktan, hakaretten sonra— Nurculuk propagandası oluyor; okur-yazar bir köylümüz cezaevine kapatılıyor da, Jandarma Başçavuşu vazifesini yapmış insanların rahatlığı içerisinde Kaş Kazasının hâkimi kesiliyor.

Dayaktan elleri kabaran vatandaşımız mektubunda diyor ki, «parmaklarımla üç dört gün bir şey tutamadım...»

Ve sonra da ilâve ediyor:

«— Mahkemem .... günüdür. Mahkemeye ailemi de getirecekler. Çünkü aileme propaganda yapmış olarak görünüyorum.»

Anladınız mı mes'elenin püf noktasını?..

Kur'an okumakla, dinî eserler okumakla, Müslüman olarak yaşamakla ailesine Nurculuk propagandası yapmış oluyor! Ve bu da suç sayılıyor tabiî..

Mü'min ye'se düşmez. Ona yapılan işkenceler onu yolundan alıkoymaz. Doğru bildiğini yapmaktan onu menetmez.

Bakınız Aziz Akpınar'a... Bütün bunlara rağmen halinden şikâyetçi değildir: «Yüce Allah'ın kahrı da hoş, lütfu da hoş...» diyor.

Lâkin biz, bak adına, hukuk adına, insan şeref ve haysiyeti adına şikâyetçi oluyoruz. Allahın Kitabını müsadere edenleri cezalandırabilecek bir müeyyidenin mevcut olup olmadığını soruyoruz!

Dâvâ, Bayındır Köylü Aziz Akpınar'ın değil, bütün bir milletindir!

Bu dâvâya bakacak, bu dâvâyı karara bağlıyacak bir mahkeme er-geç kurulacaktır!

(17 Ocak 1967 - Sabah)

Not : Gönbeli Aziz Akpınar hakkında Elmalı Ağırceza Mahkemesi E. 1967/13, K. 1968/62 ve 21/11/1968 tarihli kararıyle beraet, kitaplar hakkında iade kararı vermiş ve karar kesinleşmiştir.

MERSİN'Lİ ABDUNNUR'UN HİKAYESİ

N. MUSTAFA POLAT

Katı açılmadık yalanlar uydurup, ortalığı velveleye verenler, «halktan yana» olduklarını iddia edip, kanun ve nizamlara karşı gelen bir-iki gencin tevkifine, üç-beş gün hapiste yatmasına sinirlenip yaygara koparanlar, Anadolu insanının ızdırabını duymazlar. Yapılan zulüm ve haksızlıklara seyirci kalır, çoğu defa da bunları alkışlarlar.

Bir iki solcu öğretmenin bir yerden alınıp başka bir yere tâyin edilmesine sinirlenip küplere binen muhalefet liderine ne demeli? 15 yaşındaki ortaokul talebesinin tevkifini aradan aylar geçtiği halde unutmayıp, her fırsatta politik istismar mevzuu yapan bu adam, acaba Anadolu insanının ızdırabından daha ne zamana kadar haz duyup; devlet ve hükûmeti onların aleyhine tahrik etmeye devam edecek?

Kararmış kalpler hissetmez, sağır kulaklar duymaz ama; yine de biz bir vakıadan, hem de hazin bir vakıadan bahsedelim. Bu vakıa, dinî eser okuduğu için 7 aydan beri Mersin zindanında çile dolduran bir Müslüman'ın hikâyesidir.

İsmi: Abdunnur... İsnad olunan suç: Lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak kasdiyle propaganda yapmak... Mersin'li okuyucularımın müteaddit mektuplarından anladığıma göre de fiili; yaylaya giderken birkaç arkadaşına Kur'an tefsirlerinden bâzı parçalar okumak. Vahdaniyet-i İlâhi'yi anlamaktan ibaret...

Yapılan bir ihbar neticesinde Savcılık tevkif taleb ediyor: İnönü'nün meşhur «Nurculara hücum» kampanyası günlerinde Abdunnur tevkif olunuyor ve o gün bugün cezaevinde yatıyor.

İlk defa önümüzdeki 7 Mart günü Ağır Ceza huzuruna çıkacak ve muhakemesi olacak! Mevkuf bir insanın, hem de hâdise ile alâkalı delilleri en kısa zamanda toplanılması mümkün olan bir vatandaşın 7 aydan beri ilk defa mahkeme huzuruna çıkarılması ne demektir? Şuna eminiz ki, bir solcuya bu muamele yapılmış olsa idi, yer yerinden oynar; bütün sol kompradorlar Adliye Vekâletinin üzerine yürür; Yüksek Hâkimler Kurulu ayaklandırılmak istenilir ve memleket yedisinden yetmişine bu hâdise ile meşgul edilirdi.

Düşününüz bir defa: Mahkeme neticesinde beraet ettiği takdirde, bu 7 aylık mevkufiyet hali yanına kâr kalacak ve böylece Ceza Kanununun 163 üncü maddesi ile alâkalı bir tatbikat, bir Müslümanın daha ciddi şekilde mağduriyetini netice verecek! Esasen bugüne kadar devam edegelen tatbikat yüzde doksan i'tibariyle böyle olmuş, aylarca sürüp giden mevkufiyet halleri, yine de Müslümanların garazkâr düşmanlarının hırsını tatmine kâfi gelmemiştir. Ve bu sebeble de Muhalefet Lideri, tam bir keyf-i küfri ile «Nurculuk da, Nurculuk...» demiş, bütün bir seçim müddetince hep Müslümanlara taarruzla intikam almak istemiştir. Lâkin kaybeden de, perişan olan da, itibarı sıfıra inip, bütün bir parti teşkilâtının lânetine uğrayan da yine o olmuştur.

Abdunnur'un 7 aylık mevkufiyet hali ne kadar mühim, ne kadar hazin, ne kadar garipse; O'nun annesinin gösterdiği metanet, cesaret ve şecaat de o kadar mühim, o kadar müthiştir.

Abdunnur'da Anadolu insanının ızdırabı düğümlenmişse; O'nun annesinde de Anadolu anasının kahramanlığı abideleşmiştir.

Hadiseye bakınız:

Abdunnur, beklenmedik bir anda tevkif ediliyor, cezaevine atılıyor. Herkes müteessir... Dostları, ahbabları, komşuları evine koşuyorlar ve annesine teessürlerini bildiriyorlar, sabır tavsiye ediyorlar. Lâkin bu kahramanlık âbidesinde teessürden eser yok... Cevab veriyor:

«— Bana teselli vermeyiniz; beni tebrik ediniz! Allah yolunda cihad edip, hapse düşen oğlumun annesi olduğum için beni tebrik ediniz!»

Ertesi gün kalkıp cezaevine oğlunu ziyârete gidiyor. Abdunnur, yaşlı annesinin tâ cezaevinin kapılarına kadar kendisi için gelişinden müteessirdir. «Kusura bakma anne, senin buraya kadar gelip üzülmene sebeb oldum, affet beni...» diyor. Annesinin cevabı şudur:

«— Ne kusuru evlâdım? Ben buraya düğüne gider gibi, bayrama gider gibi geliyorum. Allah yolunda hapse düşen bir oğlum olduğu için iftihar ediyorum.»

İşte Anadolu insanının anası budur ve böyle bir anaya sahip olduğu için de Abdunnur, cezaevinde 7 aydan beri Mahkeme huzuruna çıkacağı ilk günü beklediği için müteessir değildir!

Lakin hâdise başlı-başına bir ihmâl vesikasıdır ve mevkuf bir insanın yedi ay gibi uzun bir müddet mahkeme huzuruna çıkarılmadan cezaevinde bekletilmesine iyi niyetle bakmak mümkün değildir.

Bu tatbikat daha ne zamana kadar böyle devam eder; 163 üncü maddenin tatbikatı daha ne zamana kadar Müslümanların cezaevlerinde çile doldurmasına sebep olur; buna cevap verecek bir merci arıyoruz.

Ve... Bütün bunlarla beraber, artık mukaddesatçı Milletvekillerini de vazifeye dâvet ediyoruz: Lâikliğin târifi yapılsın, 163 üncü madde vuzuha kavuşturulsun... Artık bu trajedi sona ersin!

(5 Mart 1967 - Sabah)

Not : Mersinli Abdunnur ve arkadaşları hakkında Mersin 2 nci Ağırceza Mahkemesi E. 966/406, K. 970/22 Sayılı ve 14/2/1970 tarihli karariyle beraet ve kitapların iadesi kararı vermiş, karar kesinleşmiştir.

YİNE BASKIN!

Yine baskın yapmışlar, yine Anayasayı çiğnemişler! Sabahın alaca-karanlığında eşkiya ini basar gibi beş - altı müslümanın evine girilmiş ve ne kadar Kur'an tefsiri varsa, torlanıp - toparlanarak karakola götürülüvermiş... Başta Bediüzzaman Saîd Nursi Hazretlerinin Risale-i Nur külliyatı arkasından Ömer Nasuhi Bilmen Hocamızın Kur'an tefsirleri; daha sonra da merhum Hasan Basri Çantay Hocamızın Kur'an meâlleri... Bütün bunlar, Müslümanların evinde bulunduğu için «suç âleti» sayılıyor ve derhal müsadere ediliyor. Arkasından da altı Müslüman, katiller ve caniler gibi ellerine vurulan kelepçelerle nezarethaneyi boyluyor.

Sakın şaşırmayınız!

Bu hâdise, ne Rus esaretindeki Türkistan'da ve ne de diğer herhangi bir peyk memleketinde cereyan etmiştir! Bu tüyler ürpertici hâdisenin vuku bulduğu yer Akyazı... İstanbul'a bir -iki yüz kilometrelik mesafedeki bir kaza... Ve baskını yapan da Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin polis ve jandarmaları!

Gazetelerden öğreniyoruz ki, bu tertibi yapanlar muhite «Arama Dahiliye Vekilinin emriyle yapıldı» şeklinde bir de şayia yayıyorlar. Yâni kendi icraatlariyle Hükûmeti müşkül mevkide bırakmak, Müslümanların nazarında onu din aleyhtarı gibi göstermeye çalışıyorlar.

*

İnönü koalisyonu devrinde bir Müslüman hakkında beraet kararı veren bir hâkim tanıyordum; AP iktidara geldikten sonra, evvelce beraet kararı verdiği hâdiseden daha basit bir hâdise için başka bir Müslüman'ı mahkûm etmişti. Kendisine bir vesile ile sormuştuk; şakayla karışık şu cevabı vermişti:

— «Anlasınlar bu kuyruklar, din düşmanı olan CHP mi, AP mi?»

Şakaya büründürülerek anlatılan bu hâdise, gerçekten ibret-engizdi. Zira mevkiini partisinin emrine veren o adam biliyordu ki, yaptığı her gayri kanunî iş, iktidara mal olacak, hükûmetten bilinecektir; o halde istediği kadar zulüm yapabilir, böylece de kendi partisinin durumunu kurtarmış olur!

*

Şu baskınların, din aleyhtarı faaliyetlerin, Kur'an tefsirlerini toplamaların, alenen ve resmen din düşmanlığı yapmanın altını kurcalarsanız, karşınıza daima bu tip tarafgirlikler, bu tip tertipler çıkar!

Anadolu kazalarından bir çoğunda bu tarafgirlikler aleniyete dökülmüştür. Meselâ bir kaymakam, «Vay sen misin AP'ye rey veren» diye bir AP li vatandaşın otelini kapatmış; Belediye Reisliğine de vekâlet ettiği için hattâ vatandaşa ceza bile yazdırmıştı!

Şark vilâyetlerinden birinde, «Vay sen niye Ulus okumuyorsun?» diye bir İmam - Hatipliyi tevkif ettiren bir dâva vekilinin mevcudiyetinden ve bir kadeh arkadaşı hâkimi bu işe âlet edişinden belki de haberiniz yoktur.

Fakat maalesef şu garabetler ülkesinde bütün bunlar olur; bütün cinayet ve hıyanetler iktidara mal edilir; hükûmet yıpratılır; Vekiller «İslâm düşmanı» olarak ilân olunur da, idarecilerimizin kılı bile kıpırdamaz!

O kadar kat'i inanıyorum ki, şu Akyazı hâdisesinde bile bir dinsizin parmağı vardır. İçki masasında ezan sesinden, uykuda komşu evden yükselen Kur'an sadâsından rahatsız olmuş ve soluğu emniyette alarak, «falan falan falan adamlar Nurculuk toplantıları yapıyor» diye ihbarda bulunmuştur. Zavallı jandarma, Nurculuk toplantıları da ne demektir, bilememiştir; eşkiya basar gibi ev basıp Müslümanları yaka - paça karakola götürmüş ve Kur'an tefsirlerini de torlayıp toparla-

yarak Adliyenin mahzenine havale etmiştir. Hattâ eline Kur'an tefsirlerini bile alırken, onların ne demek istediğinden habersiz, bir vazife yapmanın, bir baskını muvaffakiyetle neticelendirmenin hazzı içerisinde kendinden geçmiştir. Belki de Nurculuğu Faruk Güventürk'ün hezeyanlarından öğrenen bir jandarma kumandanının tahrik ve tertipleridir bütün bunlar!

Kısacası ortada bir tertip vardır, bir dinsiz parmağı oynamıştır; fakat maksatlarına daha kısa yoldan kavuşmak için işi Dahiliye Vekiline havale etmiş; olmuş bitmiştir!

— «Ne yapalım, o istedi; biz yaptık!»

Kendisini kınayacak olanlara da bu cevabı vermekte tereddüd göstermemiştir!

Aslında o, yâni Dahiliye Vekili, yâni Hükûmet istememiştir; ortada bariz bir iftira vardır. Fakat mâdem ki Hükûmet bu tip davranışlara mâni olamamakta, mâdem ki Dahiliye Vekili polisini, jandarmasını kontrol altına alamamaktadır; şu sayılalar, bu dedi-kodular sürüp gidecektir. Neticede olan kendilerine olacaktır. Zira Müslümanlar, bir değil, beş değil, on değil; binlerce defa hapse girip çıkmışlar, baskınlara, tedhişlere ve terörlere mâruz kalmış; hiç birisine de pabuç bırakmamışlardır! Hattâ İnönü'nün toptan imha plânlarına, yurt dışına sürme hayallerine, kökünü kurutma iddialarına bile...

Ölümü «terhis teskeresi», hapishaneyi «Medrese-i Yusufiye» olarak kabul edenlere bu tehditler, bu zulümler, bu işkenceler ne yapabilir?

Olsa olsa zalimler ve zalimlerin hareketlerine seyirci kalan makam sahipleri kaybeder o kadar! Kazanan, kazanacak olan, hem de daima kazanacak olan Müslümanlardır.

Akyazı'lı Müslümanlara Allah'dan muvaffakiyetler dileriz.

AKYAZI'DA KARA MANZARA

N. MUSTAFA POLAT

Cuma günü Akyazı'daydım. Adapazarı bölgesinde zelzele felâketinden en fazla hasar gören bir kazaydı burası. Yıkılmayan, yahut tamire muhtaç hale gelmeyen bina yok gibiydi. Cadde ve sokaklar enkazlarla dolu; cami ve minareler tamamen yıkılmış bir vaziyette...

Ezan-ı Muhammedî okunuyordu. Arkadaşlarla beraber sağa sola gidiyor, namaz kılacak bir cami arıyorduk. Aniden önümüze kalabalık bir cemaat çıktı; sokakta saf bağlamış namaz kılıyorlardı. Yerlere kilimler serilmiş, sadece enkazları bulunan caminin temizlenen avlusunda kulluk vazifesini yerine getirmenin hazzı ve faaliyeti içerisindeydiler. Kalabalığın fazlalığı gözlerimizi yaşarttı.

Halk şuurlu. Yıkılan cami için bir hayırsever 250 bin lira değerindeki arsasını hibe etmiş; bir çokları da maddî yardımda bulunmuşlar. Yeniden ve eskisinden çok daha iyi bir şekilde inşâ edecekler camilerini...

Zelzele el'an devam ediyor; halkta ne telâş, ne heyecan var! Hepsi de mütevekkil...

Cezaevini ziyaret ettik; burada evlerinde Kur'an tefsiri bulundurdular diye yakalanıp tevkif olunan dört Müslüman'la görüştük. Zindanı «Medrese-i Yusufiye» olarak kabullenmişler; ne teessür duyuyor ve ne de hallerinden şikâyet ediyorlar. Onları üzen yegâne nokta, bu Müslüman memlekette Kur'an tefsirlerinin suç kabul edilmesi ve kendilerinin sırf bu yüzden zindana atılmaları...

Medrese-i Yusufiye'nin bu yeni talebeleriyle bir hayli sohbet ettik. Hadiseyi anlatıyorlar:

Geçen gece sabah namazına doğru evleri basılmış! Emniyet Âmiri ve beraberindeki polisler sabahı bekliyememişler. Kinlerinden mi, hırslarından mı, cehaletlerinden mi nedir: Türkiye'de ilk defa olarak sabahın alaca-karanlığında tertib ettikleri bu baskınla evlerde ellerine ne geçirmişse toplamışlar. Sadece Bediüzzaman Hazretlerinin eserleri de değil! Çeşitli dinî eserler, ilmihal kitapları, namaz duaları vesaire...

Emniyet Âmiri de, Savcı da aynı iddiayı ileri sürmüşler.

«— *Bu kitapları bulundurmak suçtur!*»

Okumak, satmak, dağıtmak, propagandasını yapmak değil, —dikkat ediniz— sadece evinde bulundurmak!

Öyle bir hukuk anlayışı ki, Afrika yamyamları arasında bile böylesine rastlamak güç!

Nasıl olur efendim.

Bu lâfı söyleyip, yeni bir hukuk müeyyidesi (!) va'zeden bu efendilerin Emniyet Âmiri ve Savcı oldukları memlekette çırıl-çıplak kadınların boy boy resimlerini ihtiva eden mecmualar, gazeteler kitapçı vitrinlerinde rahatça, serbestçe teşhir ediliyor ve satılıyorlar. Karl Marks'ın, Lenin'in, Nazım Hikmet'in kitapları da aynı şekilde... Onlar suç olmuyor da, müminlerin evinde bulunan Kur'an tefsirleri, ilmihaller, namaz duaları mı suç oluyor? Yani fuhuş serbest, komünistlik serbest, Müslümanlık yasak; öyle mi?

Onlara göre —maalesef— öyle!

Bu dört mü'min, evvelâ Sulh Ceza Mahkemesine sevk ediliyor, savcı tevkiflerini istiyor.

Nasıl olur?

Ortada suç yok ki tevkif olunsunlar. Hâkim, vicdanlı hâkim, talebi reddediyor, tevkiflerine mahal yoktur, diyor.

Ve sonra i'tiraz ediliyor; Asliye Ceza Hâkimi tevkif kararı veriyor. Tevkif müzekkeresindeki «Aleyhine isnad edilen suç» sütununa da yazılanlar kelimesi kelimesine aynen şu:

TCK. 163 ve NURCULUK

Adalet tarihinde böyle bir tevkif sebebi belki de ilk defa ortaya atılıyor. Başka ne diyebilir ki?

Halbuki Ceza Kanununun 163 üncü maddesinde tam beş fıkra vardır. Kısaca şöyle:

1 — Dinî esasları havî gizli cem'iyet kurmak...

2 — Bu cem'iyete girmek.

3 — Devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadiyle propaganda yapmak.

4 — Şahsî nüfuz temin etmek.

5 — Siyasî nüfuz te'min etmek. Bunlar da dinî mefhumlar âlet olunmak suretiyle yapılırsa...

Hâdisede bu fıkraların hiç birisi mevcut değil... Buna rağmen sadece bir fıkra değil, bütün fıkralar ihlâl edilmişçesine (TCK. 163) deniliyor ve ayrıca Ceza Kanununda olmayan bir suç (Nurculuk) zikrediliyor.

Ceza Kanununda Nurculuk diye bir suç var mı?

Yok!

O halde bu nedir?

Düpe-düz garaz ifadesi... Hem de fuhuş teşvikçilerine, komünist faaliyetlerine rağmen...

Akyazı'nın işte böyle bir kara yazısı var. Ve orada Müslümanlar zelzeleden değil; bu garazkârlıktan sarsılmış vaziyetteler.

Şimdi dudaklarından dökülen hayret ve dehşet dolu ifadeler şöyle:

— «Müslüman memlekette bunlar olsun ha!.. Müslümanlar, evinde Kur'an tefsiri bulundurduğu için cezaevlerine tıkılsın ha!.. Bunu yapan asıl suçlular da ceza görmesin ha!..»

Evet, Akyazı'daki kara manzara bu...

Not: Akyazı'da Kara Manzara yazısı maznunları hakkında Adapazarı Ağır Ceza Mahkemesi E. 970/49 k. 970/227 ve 14.10.1970 tarihli kararıyle beraet ve kitapların iadesine karar vermiş ve karar kesinleşmiştir.

AYIPTIR!

ORHAN SEYFİ ORHON

Geçen gün gazetelerde bir haber vardı. Tafsilâtı hatırımda değil. Lüzum da yok, tafsilâtının üzerinde durmaya!

Bir apartman dairesinde bir takım kimseler yasak bir din kitabını okuyor, namaz kılıyor, dua ediyorlarmış.

Birdenbire polis tarafından basılmışlar. Müslüman halkın ekseriya namaz kılarken, Kur'an okurken başlarına giydikleri takkelerle yakalanmışlar...

Alt tarafını bilmiyorum. Yasak din kitabını okumak, gizli ibadet etmek, dinî ayin yapmak suçuyla polis karakoluna götürülmüşlerdir.

Haklarında zabıt tutulmuş, Savcılığa teslim edilmiş olacaktır? Ondan sonra ne olmuş, cürmü meşhut mahkemesine mi verilmişler, muhakemeleri yapılıp cezaya mı çarptırılmışlar, beraet mi etmişler, ona dair bir habere rastgelmedim!

Ayıptır demem, bunun çindir. Solcu yazarlar, politikacılar, parti liderleri gericilik, mukaddesatçılık, dincilik, irtica tehlikesi diye o kadar gürültü kopardılar ki nihayet zabıtayı da şaşırtmışlardır!

Bir dostun apartmanında toplanıp dinî kitap okuyan, dua eden, ibadet eden, dinî ayin yapan kimseler, polisçe takip edilir, basılır, tevkif edilir mi? Kimseyi rahatsız etmeden, kimseye zararı dokunmadan, sadece dinî inançlarına bağlanarak mânevî bir haz için bunu yapanların gizlice peşine düşmek, bir araya toplanışlarını bekleyip bastırmak, başlarına giydikleri takkelerle resimlerini çekip gazetelere vermek ne demektir?

Bizim aşırı solcular devrimci anayasalarında görmediler mi?

«Madde 19 — Herkes vicdan ve dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahiptir.

Kamu düzenine veya genel ahlâka veya bu amaçlarla çıkarılan kanunlara aykırı olmayan ibadetler, dinî ayin ve törenler serbesttir.»

Bu madde gözlerine ilişmediyse, şunu da mı görmediler:

«Madde 16 — Konut'a dokunulamaz.

Kanunun açıkça gösterdiği usulüne göre verilmiş hâkim kararı olmadıkça, millî güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan hallerde de kanunla yetkili kılınan merciin emri bulunmadıkça, konuta girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyalara eldokunulamaz.»

Burada Said Nursî'nin satışı yasaklanan bir kitabı okunuyormuş! Yasak olan, bir kitabın satılması, yeniden basılmasıdır. Okuma yasağı olur mu?

Demirperde arkasında mıyız? Radyo dinleme yasağı gibi yasaklar mı var? Gestapo mu var bizde?

Ayıptır, diyorum, çünkü dünyanın hiçbir memleketinde böyle bir suç olamaz! Bir takım kimseler dinî ibadetlerinden dolayı basılamaz!

Çünkü buna benzeyen vakalar bizim asrımızda yoktur. Bizden önce de, islâm tarihinde de yoktur. Yalnız Hıristiyanlığın ilk devrinde Roma tarihinde vardır.

Bir aralık Roma'da Hıristiyanlar toplu ibadet ederken yakalanır, türlü işkencelerle öldürülürdü.

Suçları hıristiyan olmak, toplanıp ibadet etmekti!

Bu facialarıı şimdi hayret, nefret ve dehşet içinde tarihlerde okuyor, sinemalarda seyrediyoruz. Solcuların tesiriyle bunu mu taklit ediyoruz? Bunun için sebep aranmaz! Bu hangi şekilde izah edilirse edilsin, bütün dünyaya karşı ayıptır. Hattâ haklı gösterilmeye kalkıldığı için daha çok ayıptır!

Dine karşı kükreyişlerimiz artık elverir! Roma'da hıristiyanları parçalayan aslanlar mı olduk?

16 Mayıs 1970 - Son Havadis

YARGITAY KARARINDAN VE BAŞKANIN KONUŞMASINDAN SONRA ADLİ MERCİLER NE ŞEKİLDE HAREKET ETTİLER?

Yargıtay Birinci Ceza Dairesi ve Ceza Genel Kurulu kararlarının verildiği sırada devam eden dâvalarla ondan sonra açılan yüzlerce dâva görülmüş ve bu dâvalar esnasında ve sonunda pek çok adlî merci hiçbir tesir altında kalmadan âdilane kararlar vermişlerdir.

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre herhangi bir ceza dairesinin verdiği karar hiçbir hâkimi, hiçbir mahkemeyi bağlamaz ve hâkim ve mahkeme için daire kararına uymak mecburiyeti yoktur. Israr üzerine verilen Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarına ise, sadece kararı bozulan mahkeme uymak mecburiyetindedir. Kararı ısrar üzerine bozulan mahkemenin dışındaki mahkeme ve hâkimlerin ise Ceza Genel Kurulu kararlarına uymak mecburiyetleri yoktur. Böyle bir karar sadece temyizin umumî temayülü hakkında, sadece bir fikir verir ve ilmî bakımdan tahlil edilen bir Ceza Genel Kurulu kararında ileri sürülen iddiaların varit olmadığı isbat edilebilir ise, mahkemeler ve hâkimler onun aksine karar vermek hususunda tamamen serbesttirler. Tevhid-i içtihad (içtihadı birleştirme Genel Kurulu) kararları ise ancak hakkında kesin hüküm —muhkem kaziye— bulunmayan mevzuların ve kararların dışında mahkeme ve hâkimleri bağlar.

Yargıtay kararı nass değildir. Bu sebeple kabil-i münakaşadır, doğruluk derecesi her zaman incelenebilir, her beşer kelâmı gibi ancak tahkik sonunda değeri hakkında salim neticeye varılabilir. Bu sebeple ceza usul hukukunun Yargıtaya tanıdığı salahiyetin dışına çıkarak Risale-i Nur, Nurculuk ve Bediüzzaman ve talebeleri hakkında geçmişte cereyan eden hâdiselerden ve hukukî neticelerden bihaber görünerek esas mahkemesi gibi delil toplama, araştırmada bulunma, ve bunu tek taraflı olarak yapıp aykırı iddialara ve sözde delillere karşı ne diyecekleri sorulmadan, müdafaa almadan ve lehdeki de-

lillerden hiçbirini hesaba katmadan ve hususen bu mevzuda daha önce verilen kararlardan hiç bahsedilmeden ve yine daha önce verilen beraet ve iade kararlarını tasdik etmiş olduklarını ve mahkûmiyet ve risaleler aleyhindeki kararları hatalı bulunsa bile, kesinleşmiş iade kararına riayeten zaruri olduğunu beyan ettiğini nazara almadan verilen bir karara uyulmasını hukuka bağlı hâkimlerden istemeğe kimsenin hakkı yoktur.

Hakikaten; hâkim değil, savcı gibi hareket edilmesi, dâva dosyasında bulunmayan ve kararda sözü edilmeyen matbualara istinad edilmesi, dâva dosyasındaki kitapların sayısının dahi doğru olarak tesbit edilemeyişi, kararın verilişinden sonra yayınlanan matbualara istinad edilmesi Bediüzzamana ait olmayan bazı kitap ve sözlerin ona mal edilmesi, lehdeki delillerden bîhaber görünülmesi, sahte broşürlere istinad edilmesi, mütenakız ithamlarda bulunulması, kanunsuz suç olamıyacağının nazara alınmaması, hâkimin delilleri takdir hakkına müdahale edilmesi, mahkemenin kitapların suç teşkil etmediğini belirten kararının delilsiz reddi, müsbet ve bitaraf bilirkişi raporlarının nazara alınmaması, İslâmî mes'elelerde bitaraf olmasına imkân olmayan marksist bir asistanın ve arkadaşlarının rapor ve mütalâalarını doğru kabul etmesi; farklı iddia ve müdafaaları neticeye bağlamaması, âyetlerin meallerini nakletmeyi dahi suç addetme neticesine varması, hakikate aykırı iddiaları doğru kabul etmesi, tahrifat yapılmış cümleleri doğru imiş gibi göstermesi, iftiraları hakikat sayması, suç addine imkân olmayan sözlerin suç imiş gibi gösterilmesi, hukukî değerden mahrum, küfür dolu, hakaret ve sövmeden ibaret matbualara istinad edilmesi sebebiyle hukukî değerden mahrum olduğu isbat edilen Nurculuk hakkındaki Yargıtay ceza genel kurulu kararına hukuka bağlı hâkimlerin itibar etmiyeceği aşikârdır. Kaldı ki bu karar bir tevhidi içtihad (İçtihadı Birleştirme Genel Kurul) kararı da değildir. Tevhid-i İçtihad kararı olsaydı bile, Risale-i Nur Külliyatının iadesi hakkındaki iade kararlarının kesinleşmiş ve muhkem kaziye haline gelmiş olması; ve içtihadı birleştirme genel ku-

rulu kararlarının ise muhkem kaziye teşkil eden kararlara müessir olamıyacağının mantık icabı olduğu kadar, kanun hükmü de olmasının, hâkimlerce malûm bulunması neticesi yeniden yaptırılan bilirkişi tetkikatlarında Risale-i Nur Külliyatının imanî esasları açıkladığının beyan edilmiş olması, her hâdisenin kendi şartları içinde değerlendirilmesini müteakip eserleri bizzat okuyan, ve eserlerle raporları karşılaştıran ve bazı menfi bilirkişi raporlarındaki iddiaların varit olmadığını tesbit eden ve maznunun sorgusunu bizzat yapan ve şahidleri çok defa aynı şekilde dinleyen hâkimlerce Risale-i Nur okuyucuları hakkında yine yüzlerce beraet ve eserler hakkında da iade kararları vermiş bulunmaktadır.

1944 yılında Denizli Ağır Ceza Mahkemesince ittifakla verilen ve savcının temyizine rağmen Yargıtay Birinci Ceza Dairesi tarafından tasdik edilmek suretiyle kesinleşen Bediüzzaman Said Nursî ve arkadaşları hakkındaki beraet ve Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki iade kararlarından başlamak suretiyle Burdur Ağır Ceza Mahkemesi kararının bozulması hakkındaki 25.9.1964 tarihli Yargıtay Birinci Ceza Dairesi kararı; ve Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin beraetteki ısrar kararının bozulması hakkındaki 20.9.1965 tarihli Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararına kadar olduğu kadar, o tarihten sonra da verilen beraet ve iade kararlarından temin edebildiklerimizin listesinin tetkiki, millet adına karar veren Türk hâkim ve savcılarının hiçbir tesir altında kalmayarak yalnız vicdanlarının sesini dinlediklerini ve anayasa ve kanunları âdilane tatbik ettiklerini ve adalet mekanizmamıza güven ve şeref verdiklerini göstermektedir.

Bu sebeple 1964 tarihinden bu ana kadar verilen kararlar arasından bazılarından emsâl kararlar olarak nakilde bulunacak ve ayrıca kesinleşen iade kararları üzerine Risale-i Nur külliyatının iade edildiğini gösteren tesellüm makbuzlarından örnekler .verecek ve bunu müteakip ise yukarıda mezkûr listeyi takdim edeceğiz.

K A R A R (1)

T. C.
B U R S A
İkinci Ağır Ceza Mahkemesi

Esas	:	1965/25
Karar	:	1965/77
C. Savcısı	:	1965/539

Başkan	:	Şemsettin Işık	10313
Üye	:	Zekeriya Erdem	11342
Üye	:	N. Sami Durukan	11757
C. Savcısı Y.	:	İsmail Gençoğlu	11966
Z. Kâtibi	:	Mehmet Şafak	335
Davacı	:	H. A.	
Sanık	:	ALİ FERİK	
Suç	:	Devletin temel nizamlarına aykırı hareket ve Nurculuk.	
Suç tarihi	:	10/2/1965	
Tutuk tarihi	:	11/2/1965	
Salıverilme	:	17/3/1965	

G. G Ö R Ü Ş Ü L D Ü :

I — İ D D İ A : Sanığın eyleminin T.C. Yasasının 163/4 üncü fıkrasına uygun düştüğü Yenişehir Sorgu hâkimliğinin kararnamesinde bildirilmişse de sanığın propaganda yaptığı ve telkinde bulunduğu hakkında delil olmadığı, ancak kendisinin Nurculuk adı ile bilinen ve eylemli olarak kurulmuş bulunan bir cemiyete girdiği anlaşıldığından eyleminin T.C. Yasasının 163/4 üncü fıkrasına uygun düşeceği C. Savcılığının 4/6/1965 günlü esasa ilişkin görüşlerinde bildirilmiş bulunmaktadır.

II — S A V U N M A : Sanık soruşturma safhalarında aşağı yukarı birbirine uygun düşen savunmalarında olay günü ilçe müftüsünü ilçedeki İmam ve müezzinleri, bilgi edinmek üzere topladığı Diyanet İşleri Başkanlığının Nurculuk aleyhindeki yazısını Müftünün arzusu ile okuduğunu, okuma sırasında Müftünün Nurculuk aleyhinde konuşması üzerine kendisinin Diyanet işlerinden gönderilen kitapların doyurucu olmadığını söylediğini, gerçekte Nurculuk hakkında yazılmış olan kitapları okuduğunu ve bunlardan ders aldığını, inancına göre Nurculuğun insanlığı selâmete götüren iyi bir yol olduğunu bildirmiş bulunmakta; ve mü-

dafiiler dahi savunmalarında özet olarak sanığın konuşmalarının propaganda ve telkin niteliğinde olmadığını; 163 üncü maddenin 2 nci fıkrasında yazılı cemiyetin varlığı için cemiyetler Yasasına göre kurulmuş ve organize edilmiş bir cemiyetin varlığının gerektiğini; halbuki Nurcular diye anılan kişilerin mânevi hayatlarındaki hususlarda aynı inançlara bağlı olmaktan başka bir bağlantıları olmadığını, Nurculuk diye cemiyetler yasasına göre kurulmuş ve organize edilmiş bir cemiyet bulunmadığını bildirmiş bulunmaktadırlar...

III — DELİLLER...

IV — DELİLLERİN TARTIŞILMASI: Kamu tanıkları yukarıda da gösterildiği gibi, sanığın Nurcuyum deyip demediği konusunda birbirine aykırı şahadette bulunmuşlar. Bunlardan Mustafa Kıratlı, Cafer Ergin, Süleyman Aksal ve Hasan Tahsin Lapacının, sanığın Nurcuyum dediğini işittiklerini söyledikleri halde, aynı yerde hazır olan ve şahadetlerine göre konuşulanları işitmeleri gerekli bulunan tanıklar Halil Koç, Mustafa Gündüz, Mehmet Çalışkan Emin Tabak, Niyazi Sevinç, Mustafa Manay ve İsmail Kaya şahadetlerinde açık bir şekilde sanığın Nurcuyum dediğini işitmediklerini bildirmiş bulunduklarından bu hususun subutu Cemiyete girme unsurunun tesbiti yönünden pek önemli bulunmakla tartışmayı gerektirir.

Sanığın Nurcuyum dediğini işitmediklerini, söylemiş olsa idi işitebileceklerini bildiren kamu tanıkları Halil Koç, Mustafa Gündüz, Mehmet Çalışkan, Emin Tabak, Niyazi Sevinç, Mustafa Manay ve İsmail Kayanın şahadetlerinin sanıkla olan herhangi bir ilişkileri yönünden onu korumak için yapıldığı hakkında hiçbir delil ve emare bulunmamasına ve sanığın Nurcuyum dediğini işittiklerini bildiren Mustafa Kıratlı, Cafer Ergin, Süleyman Aksal, ve Hasan Tahsin Lapacının da herhangi bir nedenle sanığın aleyhinde garazan şahitlik ettikleri hakkında delil ve emare bulunmamakla beraber, olayın ceryan tarzına sanığın daha önce söylediği sözlere göre tanık Mustafa Kıratlı, Cafer Ergin, Süleyman Aksal ve Hasan Tahsin Lapacının akıen bir yorum yaparak sanığın Nurcu olduğu kanısına varıp, böyle bir söz söylemiş intibaı ile şahadette bulundukları sonucuna varmak, bu durum karşısında isabetli görmüştür. Sonuç olarak sanığın konuşma sırasında Nurcuyum diye bir söz sarfettiğini işiten tanıkların bu yoldaki şahadetleri bunların sanığın önceki sözlerinden tutum ve davranışından Nurcu olduğu kanısına vararak böyle bir söz sarfettiği hükmü ile şahadette bulundukları anlaşılıp adı geçenlerin bu yoldaki şahadetleri hükme esas olabilecek değerde görülememiş, tersine şahadette bulunan kişilerin deyimlerine hüküm için yer verilmesi daha uygun görülmüştür.

Bu durumda sanığın ilçe Müftüsünün başkanlığında yapılan toplantıda Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yazılıp Nurcular aleyhine bir nitelik taşıyan yazının okunmasından sonra Müftünün «yazıyı nasıl buluyorsunuz» sorusuna karşı, «bunlar beni tatmin etmiyor ben Nurculuk hakkında eserler okuyorum, bir zarar görmüyorum. Müslümanlığıma da bir halel gelmiyor. Diyanet İşleri Reisliği Nurculuk aleyhine hutbe ya-

zıp gönderse ben o hutbeyi okumam ve caminin anahtarlarını da teslim ederim; işten çekilirim» deyip sinirli bir durumda toplantıyı terk ettiği ve Müftülüğün aleyhindeki ihbarı üzerine girişilen soruşturma ve kovuşturmada evinde yapılan aramada «Zühretinnur» adlı Said Nursi tarafından yazılmış bir kitap ile Yeşil Nur Uhuvvet ve Hareket adlı mecmuaların bulunduğu anlaşılmış bulunmaktadır.

V — T A V S İ F : Her ne kadar sorgu hâkimliğinin kararnamesinde sanığın eyleminin T.C. Yasasının 163/4 üncü fıkrasına uygun düştüğü iddia olunmuş ise de bu maddedeki suçun diğer kanunî unsurları bir yana bırakılarak, propaganda veya telkin, kanunî unsurunun var olup olmadığı tartışıldığında, sanık Nurculuk diye anılan ve bir fikir olduğu iddia olunan husus hakkında Nurculuğun benimsenmesi için açıkça bir söz söylememiş bulunmasına; ancak kendisinin Nurculuk hakkındaki kitapları beğendiğini söylemekle yetinmesine, Nurculuk fikrini başkalarına aşılamak çabası içinde bulunduğu anlaşılmamasına, Nurculuk aleyhindeki yazının okunmasının etkisi ile söylediği sözleri tehevvür içinde söylediği anlaşılmasına; Nurculuğu tenkide yönelmiş yazı karşısındaki sözlerinin Nurculuğu övme anlamı taşıyabilmesi için kastının açık olması gerekmesine binaen propaganda veya telkin unsurunun olmadığı kanısına varılmış bulunmaktadır.

Her nekadar C. Savcılığının esas hakkındaki iddiasında sanığın eyleminin T.C. Yasasının 163/2 maddesine uyacağı bildirilmekte ise de, bu madde böyle bir cemiyete girenler demek suretiyle 1 inci fıkrada unsurları gösterilen şekilde davranışta bulunmaya atıf yaptığı için 1 inci fıkrada açıklanan bir çok kanunî unsurları var olup olmadığı bir yana bırakılarak hususiyle Cemiyete girme unsurunun var olup olmadığının araştırması gerekmektedir.

163 üncü maddede 1. ve 2. nci fıkralarda anılan cemiyetin ne olduğu bu maddede tanımlanmamıştır. Cemiyetin ne olduğu T.C. Yasasının 141 inci maddesinin son fıkrasında açıklanmaktadır. Burada belirtildiği gibi, cemiyetin tanımlanması o maddedeki cemiyet kelimesi içindir. 163 üncü maddedeki Cemiyet kelimesinin ne şekilde yorumlanacağı düşündürücüdür.

141. inci maddedeki Cemiyetin iki veya daha ziyade kimselerin aynı amaç etrafında birleşmeleriyle vücut bulacağı açıklanmak suretiyle cemiyetin varlığının kabulü için fiilî cemiyet kurmanın yeterli olacağı cemiyetler kanununa göre kurulmuş bir cemiyetin başka bir deyimle Organize cemiyetin var olmasına lüzum olmadığı açıkça anlaşılmaktadır.

T.C. Yasasının 163 üncü maddesinin 1. ve 2 nci fıkralarında anılan cemiyetin 141 inci maddede tanımlanan cemiyet olduğu kanısına kıyas yolu ile varılan mümkün görülmemektedir. Önce 141 inci maddedeki Cemiyet, o maddeye münhasır kalmak üzere tarif edilmiş bulunmasına ve bu maddede 163. üncü maddenin 3 üncü fıkrasında yazılı olduğu gibi dağılmaları emredilmiş olan yukarıda yazılı cemiyetler tarifi bulunmamasına, 163 üncü maddedeki dağılmaları emredilmiş yukarda yazılı Cemiyetler tabirinden bu cemiyetlerin, cemiyetler kanununa göre kurulmuş

varlıklar olduğu kolaylıkla istihraç olunmasına; zira cemiyetler kanununa göre kurulmamış yani fiilen kurulmuş bir cemiyetio bir emirle dağılmasının mümkün olmamasına göre 163 üncü maddede sayılan Cemiyet deyiminin cemiyetler kanununa göre kurulmuş ve cemiyet olması iktiza ettiği fiili cemiyetin var oluşu halinde bu maddenin uygulanmıyacağı yolundaki yorum isabetli görünmektedir. Bu durumda Nurculuk diye kurulmuş bir cemiyet olmamasına ve sanığın başka nam altında ve başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olup bu cemiyetin amaçlarını değiştirdiği veya muvazaa yolu ile başka amaçlar güden bir cemiyete mensup olduğu iddia edilmediğinden maddedeki kanuni unsurlardan cemiyet unsuru da gerçekleşmemiş bulunmaktadır.

Nurculuğun laikliğe aykırı olup olmadığı, devletin sosyal veya iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak amacı ile hareket edip etmediği gibi, diğer kanuni unsurların var olup olmadığı keyfiyetinin tartışılması ve bir sonuca varılması bir tarafa bırakılarak sanığın Nurcu olup olmadığı, yâni sadece Nurculuk diye anılan bir cereyana kapılmış kişi olup olmadığı, böylece bu sıfatla cemiyete girmiş sayılıp sayılamıyacağı hususunun tartışılması dâvanın çözümlenmesi için gereklidir;

Sanık, Nurculuk aleyhindeki tenkidi nitelik taşıyan yazı okuduğunda «Ben Nurculuk hakkında kitaplar okuyorum, onları beğeniyorum; bu şekilde hutbe olsa camide okumam, camiyi kapatırım» demekle yetinmiş bulunmasına ve evinde yapılan aramada Nurculuğa ait «Zühretün nur» adlı kitap ile Yeşilnur Uhuvvet ve Hareket adlı mecmualar bulunmasına kitabın Said Nursi tarafından yazılmasına; Said Nursi tarafından yazılmış başka kitaplar elde edilmemesine ve halbuki benzeri iddialarda Said Nursi'ye ait kitapların varlığının Nurculuğun delili addedilegelmesine sanık bu kitapta ve mecmualarda yazılı fikirleri beğendiğini söylemesine; ve bunları yayma için çaba sarfettiği hakkında veya çaba sarfına hazır bulunduğu hakkında delil bulunmamasına; cemiyete girmek için Nurculuk fikrinin tam olarak benimsenmesi gerekmesine, Nurculuğu sadece beğenmiş, benimsemeye delâlet etmiyeceğine; benimseme için bu fikri yaymaya hazır bir hale gelme iktiza etmesine; zaten sanığın söylediği sözlerin infialen söylendiği, sanığın bu anda tehevvür içinde olduğu, bu sözleri söylerken ciddi bir niyeti olmadığı, açık bir kastı bulunmadığı kanısına varıldığı için sanığın Nurcu olduğu hakkında kesin bir kanıya varılamadığı böylece Nurculuk demek cemiyete girmiş saymanın da caiz olamıyacağı kanısına varılmış bulunmaktadır.

HÜKÜM : Bu itibarla sanığın üzerine atılan suçu kanuni unsurlarını subuta erdirecek derecede kuvvette ve ayni zamanda bu unsurların tam olarak gerçekleştiğini gösterir delil bulunmadığından üzerine atılan suçtan beraetine, emanetteki kitapların kendisine iadesine isteğe aykırı olarak oy birliğiyle verilen hüküm sanık ile müdafileri olan avukat Zühtü Oğün, Avukat Bekir Berk, Avukat Ertuğrul Mat ve Avukat Gültekin Sarıgülün yüzlerine karşı C. Savcısı ve Zabıt kâtibi hazır olduğu halde açık olarak anlatıldı. 29/6/1965

K A R A R (2)

T. C.
İstanbul 2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No:	:	1964/230
Karar No.	:	1965/157
C. Sav. No.	:	964/1245

Reis	:	Ramiz Emre	(Sicil No. 7424)
Aza	:	Celâl Baykal	(Sicil No. 8337)
Aza	:	Naci Tanrıverdi	(Sicil No. 10316)
C. Savcı Y.	:	Turgut Özener	(11747)
Z. K.	:	Muzaffer Erkmen	

Lâikliğe aykırı olarak Devlet'in temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak maksadiyle propaganda yapmak suçundan sanık Çumra Kazası Saraycık Köyü 36 hanede kayıtlı olup İstanbulda Yüksek Teknik Okulu Yurdunda talebe, Mustafa ve Fatma oğlu, 1/6/1944 doğumlu, Ahmet Ziya Ceylân'ın beraetine dair İstanbul Örfi İdare Komutanlığı Adli Mahkemesinden verilen 15/7/1964 tarihli hüküm Askeri Savcının temyizi üzerine Askeri Yargıtay Birinci Dairesince incelenerek: Sanığa isnat olunan fiilin Nurculuğa ait bazı eserleri nezdinde bulundurmak ve Nurculuk propagandası yapmak olduğuna ve şahsen Nurculuğu benimsemesinin ve buna ait eserleri yanında bulundurmasın lâikliğe aykırı bir hareket olarak tavsifine imkân bulunmaması ve çünkü lâikliğin başkalarının dini inançlarına hürmet ve din ile devlet işlerinin yekdiğerlerinden ayrılması cemiyette mevcut din ve mezheplere Devletin bitaraf kalması; bunlardan hiçbirine diğerleri aleyhine olarak imtiyaz tanınmamasından ibaret olmasıdır. Ve mevzubahs kitapların T.C. Kanun 163 üncü maddesini ihlâl ettiği bilirkişi Hey'etince mütalâa edilmiş ise de, vakıaların kanunlara uygunluk derecesinin tayin ve takdirinin mahkemelere ait bir salâhiyet bulunmasına; propaganda fiiline gelince: Memleketteki ahlâki çöküntünün vâki münakaşa sebebiyle dinsizlikten ileri geldiğini beyan etmiş olmanın bir görüş ve kanaatı tazammun eyleyen tenkit mahiyetinde olup telkinat ve propaganda maksadına matuf bulunmadığının bedahetine ve sanığın (Anayasaya ne lüzum var Kur'anı kerimden iyi anayasa mı olur!) mealinde sözler sarfettiğine şahadet eden Osman Oğuzcan'ın bu şahadetinin sebep gösterilmek suretiyle itibar edilmemiş olmasına göre dosya münderecatı ve hüküm tesbiti muvacehesinde Askeri Savcı'nın 2 numaralı Temyiz itirazı varit görülmediğinden reddine.

Ancak, Nurculuğun, müntesiplerinin kendi dini inanışlarını başkalarına kabul ettirmek ve halkın din hislerini âlet ederek Devlet'in hukuki nizamlarını din esaslarına bağlanmasını gaye ve maksat ittihaz etmiş olması muvacehesinde Nurculuk propagandası mahiyetinde bulunan bazı resimleri alenen satmak suretiyle hareketinin bu maksadı temine matuf olup olmadığının karar yerinde tartışılmayarak meskût geçilmesi... Kanuna aykırı görüldüğünden hükmün bozulmasına 10/9/1964 tarihinde karar verilerek dava dosyası iade ve Örfi İdarenin lâğvı dolayısiyle mahkememize tevdi edilmiş olmakla bozmaya uyulduktan sonra C. Savcısı huzuriyle sanığın yüzüne karşı yapılan açık duruşma sonunda:

Sanık Ahmet Ceylan hakkında Nurculuğa ait bazı eserleri nezdinde bulundurma ve Nurculuk propagandası yapmaktan amme davası açılmıştır. Sanığın Nurcu olduğu ikrarı ve dosyadaki delillerle anlaşılmaktadır. Ancak, sanığın Nurcu olması ve Nur Külliyatını nezdinde bulundurması lâyıklığa aykırı bir hareket ve dolayısiyle 163 üncü maddeye giren bir suç teşkil edemez. Askeri Mahkeme ve Askeri Temyiz Mahkemesinin bu yoldaki kararlarına Hey'etimiz'ce de iştirak edilmiştir.

Yine Sanığın memleketteki ahlâki çöküntünün sebepleri mevzuunda vaki bir münakaşada bunun dinsizlikten ileri geldiğini öne sürmesi bir görüş ve kanaatın ifadesinden ibaret olup, telkinat ve propaganda maksadına matuf ve 163 üncü maddeyi ihlâl eder bir fiil olarak kabul edilmemiştir.

Yine sanığın «Anayasaya ne lüzum var, Kur'andan iyi anayasa mı olur!» mealindeki sözleri sarfettiği hususunda kesin deliller mevcut bulunmamaktadır. Bu hususta müsbet şahadette bulunan şahit Osman Oğuzcan'ın safahattaki ifadeler arasında görülen mübayenet ve işbu şahadetin başka bir delille takviye edilmemiş olması karşısında bu vak'anın da subutu mahkemece kabul edilmemiştir.

Sanığın Nurculuk propagandası mahiyetinde bulunan bazı fotoğrafları başkalarına satmış olması hususuna gelince:

Gerçekten sanığın nezdinde bulunan bazı fotoğrafların Nurculuk propagandası teşkil ettiği bilirkişi hey'eti raporuyla ve bunları başkalarına sattığı şahadetle anlaşılmaktadır. Ancak, sanığın bu fotoğrafları dini inançlarını başkalarına aşılamak ve halkın dini hislerini âlet ederek Devlet'in hukuki nizamlarının din esaslarına bağlanmasını gaye ve maksat edindiği anlaşılmamaktadır. Esasen sanıkta Nurculuğun suç olmadığı inancı mevcut bulunmaktadır. Arkadaşı Osman Oğuzcana fotoğrafı satarken suç teşkil etmiyeceğini söylemiştir. Sanığın bu düşünceye sevk eden evvelce okuduğunu söylediği «kararlar» adlı kitapta mevcut Mahkeme kararlarıdır. Filhakika bu kararlar da Nurculuğa ait kitapların suç teşkil etmiyeceği düşüncesiyle kitaplar sahiplerine iade edilmiş bulunmaktadır. Nurculuğun suç teşkil etmiyeceği Mahkeme kararlarından öğrenen sanığın dava mevzuu fotoğrafları satmasında suç işlemek kastı bulunduğu kabul edilemez.

H Ü K Ü M : Mucip sebepleri yukarıda açıklandığı üzere sanık Ahmet Ceylân'ın Nurculuğa ait bazı kitapları nezdinde bulundurmasında suç mahiyeti görülmediğinden ve «Anayasaya ne lüzum var, Kur'andan iyi Anayasa mı olur» mealinde sözler sarf ettiği sübuta ermediğinden, Nurculuk propagandası mahiyetinde bulunan bazı fotoğrafları bunların satılmasının suç teşkil edeceğini bilerek sattığına kanaat getirilemediğinden isnat olunan suçtan B E R A E T İ N E..... talebe muhalif ve temyizi kabil olmak üzere...... ittifakla verilen karar C. Savcısı huzuriyle sanığın yüzüne karşı alenen tefhim olundu.

İşbu karar sureti bilmukabele aslına uygun olup temyiz edilmemek suretiyle 9/9/965 günü kesinleşmiş olduğu ve sanık vekili avukat Bekir Berkin talebi üzerine tasdikan verildi. 21/12/965

KARAR (8)

T. C.
Adana İkinci Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No.	:	965/129
Karar No.	:	965/121
C. Savcı No.	:	965/1250

Başkan	:	Ahmet Kırmacı	7715
Üye	:	Nurettin Ersöz	10021
Üye	:	Hikmet Servi	11830
C. Savcı Y.	:	E. Sabri Muhtesipoğlu	10350
Kâtip	:	İsmet Yörükoğlu	
Davacı	:	K. H.	
Sanıklar	:	1 — Mehmet İnce; 2 — Abdullah Yeğin; 3 — Hamza Gürpınar.	
SUÇ	:	Nurculuk Propagandası yapmak	
Suç Ta.	:	5/4/1965	
Tevkif Ta.	:	6/4/965 (Mehmet İnce'ye ait)	
Tahliye Ta.	:	29/7/965 (Mehmet İnce'ye ait).	

Nurculuk propagandası yapmaktan ve 6187 Sayılı Kanuna muhalefetten sanık olup yukarıda tevkif ve tahliye tarihleriyle açık hüviyeti yazılı Mehmet İnce ile Şeriki tutuksuz keza yukarıda açık hüviyeti yazılı Abdullah Yeğin; ve suç konusu Bayram kartlarını matbaasında basmak suretiyle işbu suça yardım ve müzaheretle bulunmaktan sanık ve tutuksuz yukarıda açık hüviyeti yazılı Hamza Gürpınar haklarında Adana İkinci Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan açık duruşma sonunda bu hakdaki dava evrakı baştan başa incelendikten sonra:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

Her ne kadar sanıklardan Mehmet İnce'nin diğer sanık Hamza Gürpınarın matbaasında Bayram Kartları bastırdığı ve bundan birkaç tanesini diğer sanık Abdullah Yeğin'e verdiğini ve sanıklardan Hamza Gürpınar'ın da bu kartları matbaasında bastığı kendi ikrarlarından anlaşıldığı gibi 5/6/965 tarihli Bilirkişi Raporunda da Kartta «Esselâmü aleyküm ve rahmetüllahi Veberekâtühü ebeden.... Aziz Mücahit Kardeşlerimize» ibaresi ile başladığı ve kurban bayramı tebrik edildikten sonra imza yerine de (Adanalı kardeşlerinizden) ibaresinin yazılı bulunduğu ve bundan sonra Lokman suresinin 18 inci ayeti ile bir Hadis-i Şerifin ya-

zıldığı ve bunlarda suç mahiyeti bulunmadığı bildirilmekle beraber, geri kalan iki kısımda Bediüzzaman Said Nursi ve Risale-i Nur Külliyatından dinî ve ahlâkî beyanları muhtevi olduğu ve bu beyanların adeta muayyen grupların ve gruplaşmaların mevcudiyetini telkin edecek surette (Aziz Mücahid Kardeşlerimiz, Adanada Kardeşlerinizden) gibi ibareler kullanılmasının maksadının sadece bayram dolayısiyle ahlâkî telkinat yapmak olmayıp bu vesileden bilistifade Nurculuk Propagandası yapılmak istendiğine delalet etmekte olduğu; zira dinî ve ahlâkî telkinat yapılırken guruplaşmalardan ve mücahid kardeşlerden bahsetmenin yersiz olduğu ve Nurculuğun devletin siyasi, iktisadi, içtimai nizamlarını dinî esaslara uydurmak amacını güden bir cereyan olduğu; ve muhtevasından mücerret bu mânayı ihtiva eden Nurculuk propagandası yapılmasının T.C.K. nun 163 üncü maddesi ile 6187 sayılı kanunu ihlâl mahiyeti taşıdığı bildirilmiş ise de; evvelemirde bilirkişi Raporlarının mahkemeleri takyit etmiyecekleri ve Hâkimlerin de okuduğunu anlayan Münevver kimseler olmasına göre, ancak ihtisasa mütealli̇k işleri bilirkişiye havale etmeleri icabederken, her yazının bilirkişiye tetkik ettirilmesinin Kanuna ve Hukuka uymadığı aşikâr bir hakikattır.

Saniyen: Tebrik kartında, Nurculuktan bahseden tek kelime bulunmadığından Said Nursinin methiyesi dahi yapılmamakta ve karta Lokman Suresinden bir âyet ve bir de Hadis-i Şerif yazılmakla beraber, iki bölüm halinde de Said Nursinin Külliyatından «Büyüklüğün şanının tevazu olduğu, herşeyi maddede arayanların akıllarının gözlerinde olduğu; şu dâr-ı dünyanın imtihan ve hizmet dünyası olup, Cenab-ı Hakkı bulanın hiçbirşey kaybetmiyeceği, Allahı sevmiyenlerin, tanımıyanların sonlarının hüsran olduğu ve neticede Sultan-ı Ezelinin Payitahtına dönülecegi, firaka değil, visale müteveccih olduğu» yazılı olup, bu sözlerde devletin siyasi, iktisadi ve içtimai nizamını dinî esaslara uydurmak amacı güdüldüğü mânasını çıkarmağa imkân yoktur. Esasen Bilirkişi dahi bu yazılı metinlerden bu manayı çıkaramamış; ancak başlık kısmındaki (Aziz Mücahid Kardeşlerimiz) ile (Adanada Kardeşlerinizden) ibarelerinden bu mânayı çıkarmış ve bunu da Raporda açıkça zikretmiştir.

İslâm dinine göre her mümin yekdiğerinin kardeşi olup, «Aziz Kardeşlerimiz» şeklinde tebrik yazılmasına başlanması dinî esasata ve Müslümanlığın birleştirici karakterine tamamiyle uygundur. Bu sözlerin başına «Mücahid» kelimesinin getirilmesi İslâmdaki bu birleştirici karakteri bertaraf edemez. Saniyen tebrikâtın altındaki (Adanada Kardeşlerinizden) ibaresi de yine mü'minlerin kardeş olduğu hususundaki İslâmın birleştirici vasfını teyid etmektedir. İslâmın bu birleştirici vasfını Nurculuk propagandası olarak kabule imkân görülememiş ve iddia makamının mütalaası dahi bu merkezde bulunmuştur.

Binaenaleyh sanıklardan Mehmet İnce'nin bastırdığı Bayram Tebriki kartındaki sözlerin devletin siyasi, iktisadi ve içtimai nizamını dinî esaslara uydurmak maksat ve gayesini güden Nurculuk Propagandası olarak kabule imkân görülmemiş, ve bu yazılar T.C.K. nun 163 ve 6187

Sayılı Kanundaki suçun unsurlarını ihtiva etmemiş olduğundan sanık Mehmet İnce ile şeriki Abdullah Yeğin'in müsned suçtan ötürü ve diğer sanık Hamza Gürpınar'ın da suç teşkil etmeyen yazıları matbaasında basmasından keza suç unsuru bulunmadığından sanık Hamza Gürpınar'ın da kendisine isnad edilen suçtan ötürü her üç sanığın BERAETLERİNE, uygun mütalâa veçhile 10/9/965 tarihinde Yargıtay yolu açık olmak üzere oy birliğile karar verilerek C. Savcı Yrd. E. Sabri Muhtesipoğlu huzurunda, Kâtip İsmet Yörükoğlu hazır olduğu halde sanıklardan Abdullah Yeğin'in gıyabında, müdafii Ali Haydar Aksay ile sanık Mehmet İnce ve Hamza Gürpınar'ın yüzlerine karşı açıkça anlatıldı. 10/9/1965.

KARAR (4)

T. C.
Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No. : 965/35
Karar No. : 965/62
C. Sav. No. : 965/143

Başkan : N. Sadık Türkalp (11253)
C. Savcı. Yard. : Doğan Öz (15073)
Üye : Saffet Emre (8115) (Hukuk Hakimi)
Üye : İ. Selâmi Akalın (12948) Sulh Hakimi (Yüksek Hakimler Kurulu Başkanlığının 17/12/964 gün ve 14736 sayılı Emirleriyle yetkili).

Kâtip : Mümtaz Demirer
Davacı : K. H.
Sanıklar : 1 — Hamza Fakı Emek, 2 — Mehmet Çalışkan.
Müdafileri : 1 — İstanbul Barosunda Kayıtlı Avukat Bekir Berk. 2 Afyon Barosunda kayıtlı Bolvadinde Avukat Salim Gültekin Türksoy.

Suç : Laikliğe aykırı hareket
Suç tarihi : 8.8.1964

Yukarıda açık hüviyetleri ve Müsnet Suçları Yazılı sanıklar haklarında Emirdağ Sorgu Hâkimliğinin 1.6.1965 gün ve 965-16-22 sayılı Son Tahkikat Kararnamesiyle açılan dâvanın 3119 Sayılı Kanuna tevfikan teşkil edilen mahkememizde yapılan açık yargılamaları sonunda:

KONUŞULUP GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Emirdağ Sorgu Hakimliğinin 1/6/1965 gün ve 965/16-22 sayılı Son Tahkikat Kararnamesiyle sanıkların laikliğe aykırı olarak devletin hukukî düzenini dinî esaslara istinad ettirmek ve uydurmak amacı ile faaliyet göstermek suçlarından dolayı T.C.K. nun 163/4. Maddesi gereğince tecziyeleri istenmiş ise de, sanıklar ve vekilleri Avukat Bekir Berk, Tekin Türksoy, yapmış oldukları yazılı ve şifahî savunmalarında devletin içtimaî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamlarını kısmen dahi olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı gütmediklerini siyasî menfaat, şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadiyle dinî ve dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek herne suretle olursa olsun propaganda veya telkinde bulunmadıklarını; zira müvekkillerinin yakalanmış olan kitapları okumayıp ancak ev ve dükkânlarında bulundurulduğunu, bunların sayısız hükümler-

le birlikte suç teşkil eder mahiyette bulunmadığını, ve herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın zabıtanın bahis mevzuu eserleri toplatmaya yetkili olamayacağını, emanete alınan «Mektubat» adlı kitabın daha evvel, Bolvadin Ağır Ceza Mahkemesince müvekkillerine iade edildiğini, keza «Müdafaaname» adlı kitabın Afyon Mahkemelerinden geçtiğini ve bunu alıp okumanın suç teşkil etmeyeceğini, T.C.K. nun 163/4 maddesinde yazılı unsurların tamamının teşekkülü halinde suç olabileceğini; bunların birisinin noksanlığı sebebiyle suç unsurları bulunamıyacağını, bu sebeple hiç bir zaman maddenin kapsamı ve ruhu içerisinde bir suç işlemediklerini; netice olarak müvekkillerinin suçları sübuta ermediğinden beraetlerine karar verilmesini müdafaaten beyan etmişlerdir.

Duruşmada yeminle dinlenen ve Emniyet mensupları olan âmme tanıklarından Ali Rıza Kocabaş, ve Ramiz Özkan 1-2 senedenberi Emirdağı Emniyet Teşkilâtında vazife gördüklerini, suç tarihinden iki ay evvel sanıkların durumları ile vazifelendirildiklerini, sivil olmaları sebebiyle sanıkların en küçük hareketlerini dahi inceden inceye takip ettiklerini, her iki sanığı lâikliğe aykırı olarak devletin siyasî, içtimaî, iktisadî hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî inanç ve esaslara uydurmak amacı ile siyasî nüfuz, şahsî menfaat temin gayesiyle hareket ve telkinlerde bulunduklarına *dair en küçük bir emare bulamadıkları* gibi Nurculuğu yaymak ve Atatürk ilkelerine aykırı hareketlerini de tesbit edemediklerini; bir tarihte vilâyet makamından gelen yazı üzerine kendileri de dahil *olmak üzere* emniyet bekçisi ve muhtarın da *iştirakleriyle* sanıkların ev ve dükkânlarında arama yapıp, bunlardan Hamzanın dükkânında tezgâh altında birkaç kitap bulup sanıkların bunları okuduklarını *dahi görmediklerini* beyan etmişler; diğer amme tanıkları Hasan Özçelik, Ali Emek, İzzet Şenal da bu tanıkların ifadelerini teyid eder mahiyette beyanda bulunup her iki sanığın lâikliğe aykırı hareketlerini *görmediklerini* beyan etmişlerdi.

Kısaca izahı yapılan mucip sebeplere, tekmil dosya münderecatına, tahlil ve *takdir kılınan* şahadete, sanıkların ve müdafilerinin savunmalarına, ibraz edilen emsal mahkeme kararlarına göre sanıkların müsnet suçları işledikleri hususunda mahkûmiyetlerine yeter vicdanî, heyeti tatmine medar delail bulunamadığından BERAETLERİNE, emanette kayıtlı kitapların kendilerine iadesine isteğe uygun olarak C. Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün yüzünde sanıklar ve müdafilerinin gıyaplarında temyiz yolu açık olmak üzere duruşma salonunda 13/9/965 gününde oybirliğiyle verilen karar alenen ve usulen tefhim kılındı. 13/9/965

İşbu karar aslının aynı olup, müddeti içinde temyizi istenmediğinden 5/10/965 tarihinde kesinleşmiştir. 29/11/965.

KARAR (5)

T.C.
Siirt Asliye Ceza Mahkemesi

Esas No.	:	1965/78
Karar No.	:	1965/107
C. Sav. No.	:	1965/38

Ceza Hâkimi	:	Mehmet Atalay	(13828)
C. Savcı Yard.	:	M. Ural Büyükdinçer	(16005)
Z. Kâtibi	:	Necati Fırat	(129)
Davacı	:	K. H.	
Sanıklar:		Osman Nuri Kıngır	
Dava Vekili	:	Avukat Bekir Berk (İstanbul Barosu avukatlarından)	
Suç	:	T.C.K. nun 163/2 nci maddesine muhalefet.	
Suç Tarihi	:	8/2/1965	

Sanık Osman Nuri Kıngır'ın tevkif tarihi: 8/2/1965
Sanık Osman Nuri Kıngır'ın tahliye tarihi: 8/3/1965

Nurculuk teşkilâtına dahil bulunmak suretiyle T.C.K. nun 163/2 ci maddesine muhalefetten sanık yukarıda açık kimliği yazılı Osman Nuri Kıngır hakkında açılan kamu dâvasının Siirt Sorgu hâkimliğinin 31.5.1965 tarih ve 1965/12 esas ve 1965/76 sayılı kararı ile Son Tahkikatın açılmasına karar verilmekle, sanığın Siirt Asliye Ceza Mahkemesinde açık duruşması sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sorgu hâkimliğinin son tahkikatın açılmasına mütedair kararnamesinde, Nurculuğa ait neşriyatı okumak, okutmak ve vermek suretiyle lâikliğe aykırı olarak devletin temel nizamlarını sarsan faaliyeti olduğu iddia edilen sanık hakkında yapılan tahkikat sonunda; sanığın bu faaliyetleri sabit olamamıştır. Ancak 17/5/1965 tarihli bilirkişi raporunda sanığın Nurcu olduğu ve bu teşkilâta dahil bulunduğu neticesine varıldığından, son tahkikatın açılmasına ve sanığın T.C.K. nun 163/2 maddesine göre tecziyesi talep ve iddia olunmuştur.

İddia makamı esas hakkındaki mütalaasında, «Nurculuğun bir cemiyet olarak faaliyet göstermediği, sanığın böyle bir cemiyete dahil olduğunun tesbit edilemediği, suçun unsurları tekevvün etmediği cihetle beraetine karar verilmesi mütalâa olunmuştur.»

Sanık safahattaki ifadelerinde, Nurculuk adı altında lâikliğe aykırı, devletin içtimaî veya iktisadî, veya siyasî veya hukukî nizamlarını

kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile tesis edilmiş bir cemiyetin mevcut olmadığını ve böyle bir cemiyete intisap etmediğini, Nurculuğun bir cemiyet veya mezhep olmadığını... Said Nursi denilen şahsın Kur'an-ı Kerim ile ilgili Risale-i Nur ismi ile neşredilmiş bulunan tefsirlerinin mevcut olduğunu, bu tefsirleri okuyanlara Nurcu denildiğini, evinde ve dükkânında elde edilen kitaplar arasında Risale-i Nûr neşriyatının mevcut olmadığını, takibini intac eden Urfa menşeli mektubun sahibini tanımadığını, mektubun Said Nursi denilen şahıs için okutulacak mevlûdun tarihine mütedair olduğu, suçsuz olduğunu beyanla müsnet suçu red ve inkâr etmiştir.

Sanık müdafii Avukat Bekir Berk: Safahatte ve esas hakkındaki savunmasında: Nurculuğun bir cemiyet, bir mezhep veya bir tarikat olmadığını, dinî bir ekol olduğunu, İslâmiyeti ve Kur'anın esaslarını müslümanlara izah eden ve müellifi Said Nursi tarafından kaleme alınmış Risale-i Nûr *adlı neşriyatı* okuyanlara Nurcu denildiğini, sanığın evinde ve dükkânında yakalanan kitapları tetkik eden bilirkişilerin raporunun ihticaca salih olmadığını, mahkemeyi ve hâkimi bağlıyacak mahiyette bulunmadığını, müvekkilinin T.C.K. nun 163 üncü maddesinde unsurları belirtilen bir cemiyete mensup bulunmadığını,, mahkemelerin ve bilirkişilerin Nurculuğu Ceza Kanununun kabul ettiği mânada bir cemiyet olmadığını kabul ve mütalâa edildiğine dair birçok emsâl kesin hükümlerin ve bilirkişi mütalâalarının mevcut olduğunu, bu karar ve raporları ihtiva eden on parçadan ibaret kitap, broşür ve yazı suretlerini aynen ibraz ettiğini, bunların *tetkikinden anlaşılacağı veçhile sübut* bulmıyan müsnet suçtan müvekkilinin beraetine karar verilmesini, talep etmiştir.

Sorgu hâkimliğinin son tahkikat kararında, 17/5/1965 tarihli bilirkişi raporuna istinaden sanığın Nurcu olduğu ve bu teşkilâta dahil bulunduğu *iddiası ile mahkemeye* sevkedildiği anlaşılmış, lâikliğe aykırı olarak, devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını, kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya sevk ve idare eden bir kimse olmadığı ve sanığın böyle bir faaliyetinin sübut bulmadığının kararda tesbit olunduğu da açıkça görülmüştür. Son tahkikat kararı ile T.C.K. nun 163 üncü maddesindeki kanunen suç teşkil eden cemiyetin adem-i mevcudiyeti tesbit edildiği halde,, sanığın Nurcu olduğu ve Nurculuğun bir teşkilât olarak tavsif edildiği ve sanığın bu teşkilâta dahil bulunduğu iddiası ile T.C.K. nun 163/2 *maddesine göre* tecziye talebiyle *mahkemeye* sevk edildiği ve bu suretle son tahkikat kararında açık bir tezada düşüldüğü de mahkemece tesbit olunmuştur.

Üzerinde sanığın Siirtteki adresi yazılmış bir tebrik zarfına konulmuş ve Urfalı *Abdulkadir* tarafından yazı makinası ile yazılarak ve 1965 yılı Ramazan ayının Perşembeyi Cumaya bağlıyan gecede Risale-i Nur müellifi Bediüzzaman Said Nursi ruhuna Urfada okutulacak mevlûdun okutulma tarihinin bildirilmesine dair mektubun ele geçmesi ile, sanığın Siirtteki evinde ve dükkânında 8/2/1965 tarihinde yapılan ara-

mada, bu tarihli tesbit zabıt varakasında yazılı 24 adet Hilâl Mecmuası, 3 adet İhlâs Gazetesi, 1 adet Nûrdan Damlalar, 2 adet Siracinnur adlı kitap, 1 adet İlânülhak adlı kitap, 1 adet Sebilürreşad adlı dergi, 1 adet İngilizce İslâm mecmuası, 4 adet Bakanlara yazılmış ve 1 adedi Faruk Güventürk adına yazılmış mektup, 2 adet Berlin menşeli mektup, 2 sahife Arapça ve 2 sahife Türkçe yazılı 4 sahifelik mektup, 3 sahifelik «Aziz Sıddık kardeşlerimiz» adlı mektup, 2 adet «Aziz Sıddık fedakâr kardeşlerim» adlı mektup, 1 adet Hakikat ışıkları adlı müdafaat, Mektubat-ın-nurdan ve son lahikalar ve fıkralarda, 1 adet «Risale-i Nûr ve Bediüzzaman hakkında Türk Hakiminin Millet adına verdiği kararlar» adlı kitap, 3 adet Nurculuğa ait broşürün elde edilmesi ile sanık hakkında kovuşturmaya tevessül olunduğu, elde edilen kitapların ve mektupların Sorgu hâkimliğince Ankara Sorgu hâkimliği vasıtasiyle yaptırılan bilirkişi tetkikatında, bilirkişi H. Raşit Öğmen, Doçent Doktor Yaşar Kutluay ve Doktor Hüseyin Akay tarafından tetkikat sonunda tanzim edilen 17.5/1965 tarihli üç sahifelik raporun sonuç kısmında sanığın Nurcu ve bu teşkilâta dahil olduğu ve Nurculuğun yayılması hususunda bilfiil çalışmakta olduğu şeklindeki bilirkişi raporuna istinaden sanık hakkında T.C.K. nun 163/2 maddesine göre son tahkikatın açılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

Bilirkişi raporunda, Nurculuğun bir teşkilât olarak kabul edildiği, sanığın Nurcu ve bu teşkilâta dahil bir kimse olduğu ve Nûrculuğun yayılması hususunda bilfiil çalıştığı kabul edilmiştir.

Bilirkişilerin sonuç olarak izhar ettikleri kanaat, sanığın evinde ve dükkânında elde edilen ve mahkeme emanetinde kayıtlı onbeş parçadan ibaret kitap, mecmua, dergi ve mektupların ve muhtevalarının incelenmesine istinad etmektedir. Son tahkikat kararında sanığın T.C.K. nun 163/1 inci maddesindeki faaliyetinin mevcut olmadığı ve bu hususa dair bir delil elde edilmediği karar altına alınmıştır. Ancak, sanığın bilirkişi raporuna göre Nurcu olarak kabul edilen bir cemiyete dahil bulunduğu gerekçesiyle mahkemeye sevkedilmiştir. Sanığın evinde arama yapıldığına ve suç konusu iddia olunan kitapların elde edilmesine dair 8/2/1965 tarihli tutanağı tanzim eden polis memurları Selâhattin Ergün, Necip Gültekin ve Osman Onur şahit olarak verdikleri yeminli ifadelerinde, Nûrculuk ismiyle bir cemiyet bilmediklerini ve duymadıklarını, bir cemiyete intisap ettiğini görmediklerini ve duymadıklarını, yalnız evinde ve dükkânında Nurculukla ilgili bazı kitaplar elde ettiklerini ittifakla ifade etmişlerdir.

Sanık Avukatı tarafından ibraz olunan ve on parçadan ibaret Yargıtay ve muhtelif derecedeki mahkemelerin bu konuda ittihaz ettikleri kesin kararları Diyanet İşleri Başkanlığının ilmi mütalâası, Nurculuğun bir mezhep, bir tarikat veya bir cemiyet olmadığını ve Kur'an-ı Kerim âyetlerinin ele alınarak Risale-i Nûr adı altında müellifi Said Nursi adındaki şahıs tarafından Nûr Risaleleri olarak, yazılarak hazırlandığı ve Nûr Risalelerini okumak suretiyle islâmiyeti öğrenenlere Nûr Talebeleri denilmekte olduğu, bu sebeplerle Nurculuğun bir cemiyet değil, dini bir ekol olduğu neticesine varılmıştır.

Hernekadar 17/5/1965 tarihli bilirkişi raporunda sanığın Nurcu olduğu, bu teşkilâta dahil ve Nurculuğun yayılması hususunda bilfiil çalışmakta olan bir kimse olduğu mütalâa olunmuş ise de; her türlü mesnetten âri indi ve mücerret bu rapor, ihticace salih görülmemiş, mahkemeye kanaat verici mahiyette bulunmamıştır. Esasen raporda Nurculuk bir teşkilât olarak tavsif edildiği halde T.C.K. nun 163 üncü maddesindeki dini esas ve inançlara Devletin nizamını uydurmak amacıyle kurulmuş bir cemiyetten bahis konusu edilmemiş ve bu amaçla kurulmuş bir cemiyetin mevcudiyeti hakkında hiçbir kesin delil de elde edilmemiştir. Bu itibarla Nurculuğun bir teşkilât ve sanığın bu teşkilâtın münfesıbi ve Nurculuğun yayılmasında çalıştığı yolundaki bilirkişi mütalâasına iltifat olunmamıştır. Ayni konuda mütalâa vermiş bulunan 18/7/1965 tarihli başka bir davanın bilirkişileri Profesör Doktor Naci Şensoy ve Prof. Cahit Tanyol... Nurculuğun bir cemiyet olmadığı neticesine varıldığı da tesbit edilen bir keyfiyettir.

Bu itibarla; Sanığa isnat olunan T.C.K. nun 163/2 maddesindeki suçun kanuni unsurları tekevvün etmemek suretiyle müsnet suç sabit olmamıştır. Bu sebebe mebni sanığın T.C.K. nun 163/2 maddesindeki müsnet suçtan BERAETİNE, Siirt mahkeme emanetinin 1965/13 sırasında kayıtlı On beş parça kitabın mücerret bulunması ve okunması suç teşkil etmediği ve yasak neşriyattan bulunmadığı cihetle sahibi sanık Osman Nuri Kıngır'a iadesine, isteğe uygun, Yargıtay yolu açık olmak üzere sanık Osman Nuri Kıngır'a, müdafii Avukat Bekir Berk'in yüzlerine karşı, C. Savcı Yrd. M. Ural Büyükdinçer'in huzurlarında 23/9/1965 tarihinde açıkça karar verildi. Tefhim edildi. 23/9/1965

İşbu karar temyiz edilmemiş olduğu anlaşılmakla kesinleşmiştir.
8/11/1965

KARAR (6)

T. C.
İnebolu Sorgu Hâkimliği

Esas No. : 1964/30.

Karar No. : 1965/61 C.M.U. 304/255-57.

S. Hâkimi : Şevki Kaptan 12431.

Kâtip : Mehmet Baha Heke.

Dâvacı : Hukuk-u Amme.

Sanık : Mehmet Nuri Işık.

Suç : Nurculuk propagandası yapmak (T.C.K. nun 163 üncü maddesini ve 6187 sayılı kanunu ihlâl).

Suç tarihi : 1964 yılı Mart ayından itibaren.

Nurculuk Propagandası yapmak ve bu suretle T.C.K. nun 163 üncü maddesini ihlâl etmekten ve 6187 sayılı kanunu ihlâlden sanık yukarıda açık hüviyeti yazılı Mehmet Nuri Işık hakkında açılıp yapılan ilk tahkikat sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanık'ın «Hüküm ALLAHINDIR. O hak ile hükmeder. Ve Hâkimlerin en hayırlısı odur. (KUR'AN-I Hakîm.) Allahı tanıyan ve ona itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. Onu unutan sarayda da olsa zindandadır... Dünyevi dostlar ve rütbeler kabir kapısına kadardır. Elbette en bahtiyar odur ki, dünya için ahireti unutmasın ahiretini dünyaya feda etmesin... Mariz bir asrın, hasta bir unsurun alil bir uzvun reçetesi ittiba-ı KUR'ANDIR. Menfaat üzerine dönen siyaset canavardır. (Bediüzzaman.) Bayramınızı tebrik eder rıza-i ilâhiyeye nail olmanızı dileriz.» diye yazdırarak şahsına ait tebrik kartı basdırdığı ve bu kartı başkalarına göndermek suretiyle Nurculuk propagandası yaparak T.C.K. nun 163 üncü maddesini ve 6187 sayılı kanunu ihlâl ettiği iddiası ile sanık'ın cezalandırılması için hakkında dâva açılmış ise de, yapılan soruşturmada sanık suçunu inkâr etmiş bayram tebriki için kart sipariş ettiği halde, matbaacı Bayram Yüksel'in kendiliğinden Said Nursinin sözlerini karta yazmış olduğunu, Nurculuk propagandası yapmadığını müdafaaten beyan etmiş, dinlenen şahitler hâdise hakkında adem-i malûmat beyan etmişler, sanık hakkında son tahkikatın açılmasını icap ettirecek derecede şahadette bulunmamışlardır.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Ordinaryüs Profesörü Sulhi Dönmezer, aynı kürsünün doçent'i Ayhan Önder ve Kürsü Asistanı Çetin Özek'ten müteşekkil ehlivukuf heyeti tebrik kartındaki yazıların Nurculuk propagandası ile alâkası olmadığı, daha ziyade Bediüzzaman namı ile anılan Said Nursi'nin sözlerinin karta ya-

alınmış bulunduğu, yazıda suç unsuru olmadığından T.C.K. nun 163 üncü maddesini ve 6187 sayılı kanunu ihlâl eder mahiyette bulunmadığı mütalâasında bulunmuşlardır.

NETİCE: Sebepleri yukarıda yazılı olduğu üzere tebrik kartındaki Said Nursî'nin sözlerinin Nurculuk propagandası olmadığı, T.C.K. nun 163 üncü maddesinde zikredilen «Devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak amacını veya siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı ile dini ve dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet etmek için propaganda ve telkinde bulunmak gayesini tebrik kartında yazılı yazıların ve sözlerin 163 üncü maddedeki hususları ihlâl etmediği ve aynı zamanda 6187 sayılı kanunu da ihlâl eder mahiyette bulunmadığı, sanığın da bizzat Nurculuk propagandası yaptığının sübut bulmadığı bilirkişilerin mütalâası, şahitlerin beyanı ve dosya münderecatı ile anlaşıldığından müsnet suçtan dolayı SANIK HAKKINDA AÇILMIŞ OLAN DAVANIN MUHAKEMESİNİN MEN'İNE, Dosyada ve emanet memurluğunda bulunan bayram kartları ile zarfların ve 24/1/1964 tarihli İhlâs Gazetesinin sanık'a iadesine, İstanbul C. Savcılığından celbedilen 14 (Ondört) adet Milliyet gazetesinin adı geçen savcılığa gönderilmek üzere C. Savcılığına tevdiine 10/11/1965 tarihinde karar verildi. 10/11/1965

KARAR (7)

T.C.
İ Z M İ R 2. Ağır Ceza Mahkemesi

Sayı, Esas No.	:	964/157
Karar No.	:	965/191
C. Savcı No.	:	964/2661

Hakimler Heyeti :

Başkan	:	Muzaffer Gazioğlu	(7779)
Üye	:	Meliha Yalazan	(9240)
Üye	:	İ. Hakkı Yılmaz	(11756)
C. Savcı Yard.	:	C. Kemal Akçin	(12675)
Zabıt Kâtibi	:	İzzet Öztelcan	(574)
Karar tarihi	:	22/11/1965	
Davacı	:	K.H.	
Maznun	:	Mehmed Kabakoğlu	
Suç	:	Lâikliğe aykırı olarak dinî propaganda yapmak	
Suç Tarihi	:	29/2/1964	

GEREĞİ KONUŞULUP DÜŞÜNÜLDÜ :

Sanık Mehmed Kabakoğlunun İzmir 945 Sk. da açmış olduğu ve (İhvan) ismini verdiği berber salonunda Said Nursiye ait Uhuvvet Risalesi Bediüzzaman Cevap veriyor, İhlâs Risalesi, Gençlik Rehberi ve Hutbe-i Şâmiye gibi eserleri, teşhir ettiği müşteri ve arkadaşlarına okuyup sattığı ve bu suretle Nurculuk propagandası yaparak lâikliğe aykırı hareket ettiğinden bahisle hakkında son tahkikat açılma kararı verilmiş ise de; suç konusunu teşkil eden kitap ve matbû yazılarda kıyamet gününün hak olduğu, hastalara sabır ve şükür telkinlerinde bulunulduğu, orucun hikmet ve faziletlerinin izah edildiği, iktisat ve kanaatkârlığın övüldüğü, imanın insanı insan edeceği, Kur'an-ı Kerimin kelimesi kelimesine tercüme edilemeyeceği, bolşeviklikle mücadele edileceğinin belirtilmekte olduğu ve binnetice bu eser ve sözlerle İslâm dininin kaideleri ve Kur'an-ı Kerimin metninin tefsiri yapıldığı ve bu kitaplardaki izah ve sözlerde devletin temel nizamlarını veya bunlardan birisini dinî esaslara irca etmek durumunun müşahede olunmadığı, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi vasıtasıyle yaptırılan tetkikatta bilirkişiler Prof. Dr. A. Selçuk Özçelik ve Öğretim Üyesi M. Sabri Soserinin 1.6.965 günlü raporlarında belirtilmiş bulunmaktadır.

Bu itibarla sanık Mehmed Kabakoğlunun müsnet suçtan BERAETİNE ve emanetin 964/224 esasında kayıtlı kitapların kendisine iadesine...

Talep veçhile ve temyizi kabil olmak üzere 22.11.965 günü oy birliği ile verilen karar C. Savcı yardımcısı C. Kemal Akçin hazır olduğu halde sanık ve vekilinin yüzlerine karşı açıkça okunup tefhim edildi. 22.11.965

Aslının aynı olan bu hükmün kanun yoluna baş vurulmadan 29.11.965 tarihinde kesinleştiği ve işbu suretin maznun Mehmet Kabakoğlunun isteğine ve harca olan ( ) liranın kendisi tarafından ödenmekle verildiği tasdik kılındı. ( ) 1.12.965 Başkâtip

KARAR ((8)

T.C.
Manisa Ağır Ceza Mahkemesi

Sayı, Esas No.	:	965/158
Karar No.	:	966/23
C. Sav. No.	:	965/4411

Heyet:

Reis	:	İzzettin Arıkan	(8228)
Aza	:	Raşit Kaya	(10989)
S. Aza	:	Atifet Yüzbaşıoğlu	(12774)
C. Savcı Yard.	:	Haluk Yardımcı	(14458)
Kâtip	:	Özgür Alanyalı	(139)

Davacı	:	K. H.
Sanık	:	MUZAFFER SONBAHAR
Vekili	:	Avukat Bekir Berk
Suç	:	Lâikliğe muhalefet
Suç tarihi	:	22/3/965
Tevkifi	:	20/4/965
Tahliyesi	:	27.4.965

Sanık Muzaffer Sonbahar 20/2/961 tarihinde doğan çocuğunun ismini Said Nursi Sonbahar koyarak 22/3/965 tarihinde doğum ilmühaberi tanzim ettirip nüfus memurluğuna nüfusa tescil için getirdiği nüfus memurluğunca hâdisenin Kaymakamlığa aksettirildiği ve sanığın evinde yapılan aramada Nurculuğa ait kitaplar bulunduğundan... ben Nurcuyum dediği ve Nurculuğa ait kitaplar okuduğu, bu suretle propaganda yaptığından TCK 163/3 maddesi gereğince tecziyesi için hakkında son tahkikatın açılmasına Turgutlu Sorgu hakimliğince 16/8/965 gün 14 23 No. ile karar verildiğinden sanığın yüzüne karşı yapılan açık duruşma sonunda:

Sanık Savunmasında: Şubat 961 de bir oğlum oldu; ismini Nursi koydum. Bu sene Nisan 965 de Belediyeden doğum ilmühaberi alarak nüfusa tescil için götürdüğümde Nüfus memuru bana bu isim olmaz evrakını bırakıp git dedi. Bir kaç ay sonra tekrar Said Nursi ismini yazdırarak ilmuhaberi aldım, yine nüfus memuruna gittim, oğlumun tescilini istedim. Nüfusa yazıldı mı bilmiyorum. Ben Nurculuk propagandasını aslâ yapmadım; üç seneden beri Said Nursinin kitaplarını okuyorum; evimde arama yaptılar, bazı kitaplar buldular. Oğluma Said

Nursi ismini koymaktan maksadım kitaplarını okumaktan zevk aldığım ölmüş bir adamın ismini tekrarlamaktan ibarettir. Said Nursinin kitaplarını okumaktan zevk duyuyorum; fakat hiç bir zaman Nurculuk propagandası yapmadım demiştir...

Suç Unsurları: Sanık hakkında her ne kadar oğlunun ismini Said Nursi koymak suretiyle keza ben Nurcuyum demek suretiyle evinde yapılan aramada Nurculuğa ait kitaplar bulunması sebebiyle Nurculuk Propagandası yapmak suretiyle lâikliğe aykırılıkta bulunduğundan 163/3, gereğince tecziyesi için hakkında son tahkikatın açılmasına karar verilmişse de......

Sanık evvel ve ahir savunmalarında: Nurculuk adlı kitapları okumaktan zevk aldığını ve bu kitapları yazan adamın ismini yaşatmak için oğlunun ismini Said Nursi koyduğunu, fakat hiçbir zaman Nurculuk propagandası yapmadığını bildirmiş olmasına, yeminle dinlenen şahit Süleyman Güven, Hakkı Gömleksiz, Ethem Demir; Mustafa Ali Sakallı ve Metin Bozdağ da ifadelerinde: Sanığın Nurculuk propagandası yaptığını veya Nurculuk hakkındaki kitapları meth ü sena ile başkalarına okutup propaganda yaptığını duymadık, görmedik şeklinde beyanda bulunduklarından, sanığın hareketinde TCK. 163/3 maddesinde yazılı (Lâikliğe aykırı olarak Devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle veya siyasî menfaat ve şahsî nüfuz temin ve tesis eylemek maksadı ile dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek her ne surette olursa olsun propaganda yaptığına veya telkinde bulunduğuna dair mahkûmiyetini gerektirecek dosyada hiçbir delil bulunmadığı, sadece çocuğunun ismini Said Nursi koyduğu ve Nurculuk hakkında evinde kitaplar bulundurduğu anlaşılmış bulunmaktadır; ve bu kanaata varılmıştır.

HÜKÜM: Sanık Muzaffer Sonbaharın lâikliğe aykırı olarak içtimaî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamları dinî esaslara uydurmak amaciyle veya siyasî veya şahsî menfaat kastı ile propaganda yaptığına veya telkinde bulunduğuna dair delil olmadığı gibi, hareketinde de suç unsurları teşekkül etmediğinden sanığın müsnet suçtan BERAETİNE...

Ve sanık tarafından 27/4/965 tarihinde Turgutlu maliyesine yatırılan bin liranın sanığa iadesine,

İstek veçhile ittifakla kabil-i temyiz olmak üzere C. Savcı Yardımcısı Halûk Yardımcı huzuru ile sanık Muzaffer Sonbaharın yüzüne karşı vekilinin gıyabında açıkça okunup tefhim kılındı. 2/3/966

KARAR (9)

T. C.
KONYA 2 nci Ağır Ceza Mahkemesi

Sayı, Esas No.	:	965/65
Karar No.	:	966/9
C.M.U. No.	:	965/155

Hâkimler Kurulu Başkan	:	Sedat Kısakürek	(7708)
	:		—
Yetkili Üye	:	Kemal Erdem	(8692)
Yetkili Üye	:	Ömer Lütfü Tarım	(10672)
C. Sav. Yar.	:	Bayram Köseoğlu	(12355)
Zabıt Kâtibi	:	Hüseyin Ekici	(305)

Sanıklar	:	1 — Said Gecegezen, 2 — Hasan Nevruz.- 3 — Ali Rıza Parlayan... 4 — Arif Keskes.- 5 — Mazhar İyidöner... 6 — Mevlüd Gönen.
Sanık Vekilleri	:	1 — İstanbul Barosundan Avukat Bekir Berk. 2 — Antalya Barosundan Avukat Gültekin Sarıgül.

SUÇ: Devletin içtimai ve hukuki temel nizamlarını dini esas ve inançlara uydurmak amacını güden Nurculuk propagandasını yapmak.

Suç Tarihi: 9.1.965 ve 14.1.965

Laikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmaktan sanık yukarıda açık adresleri yazılı Said Gecegezen, Hasan Nevruz, Ali Rıza Parlayan, Arif Keskes, Mazhar İyidöner, ve Mevlûd Gönen haklarında Konya Sorgu Hâkimliğinin 26.4.965 Tarih ve 18/49 sayılı kararı ile son tahkikatın açılmasına karar verilmiş ve bu husustaki dâva dosyası mahkememize gelmiş olmakla yapılan açık duruşma sonunda:

Sanıklar haklarında Said Nursiye ait Bir tek Gayem Var adlı broşürü çoğaltarak dağıtmak suretiyle Nurculuk propagandası yapmaktan dâva açılmış ise de; Bir Tek Gayem Var adlı broşürü dağıtmaktan sanık olarak mahkememizde hakkında dâva açılan .... hakkında mahkememizin 5.11.963 tarih, 165/262 sayılı kararı ile olayda T.C.K. nun 163 üncü maddesinde yazılı suç unsurları bulunmadığından beraet kararı verilmiş, bu husustaki karar kesinleşerek muhkem kaziyye teşkil etmiştir.

«Bir tek Gayem Var» adlı broşürü dağıtmaktan sanık olarak başka bir şahıs hakkında, başka bir dâvada konuyu bilirkişi olarak tetkik eden Asistan Dr. Esat Kılıçer ve Asistan Dr. Mehmed Hatiboğlu tarafından tanzim olunan 12.8.963 tarihli bilirkişi raporunda: Mezkûr Risalenin bütün paragraflarında ifade olunan mânanın mâneviyatçılar ile maddeciler arasında dünyanın her yerinde görülmüş ve görülmekte olan fikir tartışmalarından ibaret bulunduğu, zaman zaman buna benzer fikri çarpışmaların gazete sütunlarına intikal ettiği komünizm karşısında en mühim mücadele silâhının din ve mâneviyat olduğu yolunda bir fikir ileri sürüldüğü ve imanın kuvvetlendirilmesini istendiği ileri sürülerek bu risalenin umumi heyeti veya bir cüz'ünün temas eden Ceza Kanununun 163 üncü maddesinde yazılı kanuni unsurları muhtevi bulunmadığı belirtilmiş, bu suretle mezkûr rapor ve mahkememizin kesinleşen 5.11.963 tarih ve 163/202 sayılı ilâmı karşısında sanıkların fiil ve hareketlerinde suç unsuru görülmemiştir. Mezkûr broşürün dağıtılması T.C.K. nun 163 üncü maddesini ihlâl eder mahiyette görülmemiş bulunduğundan, müsnet suçtan neticeten sanıkların BERAETLERİNE kabil-i temyiz olmak üzere isteğe uygun olarak oybirliği ile verilen karar C. Savcı yardımcısı Bayram Köseoğlu hazır olduğu halde, sanıklardan Arif Keskes, Mazhar İyidöner ve Mevlüd Gönen ile vekili müdafilerinden Avukat Gültekin Sarıgülün yüzlerine karşı diğer sanıklarla, diğer vekili müdafileri Avukat Bekir Berk'in gıyablarında açıkça okunup anlatıldı.
29.3.966

İş bu karar sureti aslının aynı olup temyiz edilmemek suretiyle 6.4.966 tarihinde kesinleşmiştir.

Tasdık olunur. 5/11/968 Başkâtip

ADEM-İ TAKİP KARARI (10)

T. C.
İSTANBUL C. SAVCILIĞI Basın Bürosu

Sayı	:	1966/1862 - 1843 — 966/278
Davacı	:	K. H.
Maznun	:	1 — Hüseyin Aşçı; Yeni İstiklâl Dergisi Sorumlu Yazı İşleri Müdürü. 2 — ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ; Aynı Dergi Yazarı. 3 — MEHMET ŞEVKET EYGİ.

Suç: Lâikliğe Aykırı Dini propaganda yapmak.
Suç tarihi: 22.6/1966 ve 10.8/1966

Şehrimizde yayınlanan Yeni İstiklâl Dergisinin 22/6/1966 ve 10/8/1966 tarihli nüshalarının Ankara C. Savcılığının 22/8/1966 gün ve 5/42605 sayılı ihbar yazıları üzerine yeniden incelenmesi gerekli görülmüştür.

Bunlardan 22/6/1966 tarihini taşıyan dergi nüshasının ilk sahifesinde «Hedefleri Nurculuk değil, müslümanlıktır» başlığı altında yayınlanan yazıda; bazı mukaddesat düşmanlarınca Nurculuğun İslâmiyetin dışında bir cereyan olarak tanıtıldığı, aslında bunun bir din, mezhep ve tarikat olmayıp, ancak Risale-i Nur okuyucularına verilen bir isimden ibaret olduğu, bunları okumanın suç teşkil edemiyeceği, bunlar hakkında verilen ve muhkem kaziye teşkil eden beraet kararları mevcut olduğu, buna rağmen Yargıtay Ceza Genel Kurulunca ittihaz olunan bozma kararının hukuken hatalı ve muallel olduğu Karl Marks - Lenin ve Nazım Hikmet'in kitaplarının serbestçe yayılıp satıldığı, her türlü komünist tahrikâtının yapıldığı bir vasatta Nur Risalelerinin okunmasının suç olduğunu iddia etmenin hüsnüniyete makrun olmadığı kaydedilerek Nurculuğun Anayasanın bütün Türklere tanıdığı fikir ve kanaat serbestisi prensibi içinde mütalâa edilmesi gerekken bir inanç ekolü olduğu anlatılmaktadır.

Derginin ikinci sahifesinde (Ruzname) başlıklı ve M. Şevket Eygi imzalı yazıda, yazar Said Nursinin «Asa-yı Musa» isimli eserini bir arkadaşı ile lise sıralarında nasıl temin edip okuduğunu, hikâye ederek aynı yıllarda mumaileyh ile tanışma ve görüşmelerine ait hatıralarını nakletmekte ve onun 1960 yılında fakr u zaruret içinde Urfada bir otel odasında öldüğü, fakat eserleri ve talebeleri ile küfür ve irtidat cereyanlarının karşısına dikildiği sözleri ile belirtilmektedir.

Gene aynı derginin 4. sahifesinde başlayıp son sahifeye aktarılan

«Nurculuk mevzuunda İsmet Paşa'nın delil diye ileri sürdüğü Yargıtay İlâmı Anayasa'yı ihlâldir» başlığı altında avukat Abdurrahman Şeref Laç imzası ile yayınlanan yazıda, Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Nurculukla ilgili olarak verdiği 20/9/965 tarihli kararı ele alarak kendi görüş ve anlayışına göre bunun hukukî tahlil ve tenkidi yapılmakta, evvelce bu mevzuda verilen ve kesinleşen muhkem kaziye halini almış kararlar muvacehesinde bu kararın hukuken muteber olmadığı kaydedilerek bunun Anayasayı ihlâl mahiyetinde bulunduğu iddia olunmaktadır.

Aynı derginin 10/8/1966 günlü nüshasının 1. sahifesinde «Yine çıkar yol — Müslüman Türk Milletinin iradesine uymaktır.» başlığı altında yayınlanan yazıda: Türk halkının bir numaralı dâvasının «Din ve İnanç Hürriyeti» olduğu kaydedilerek buna geçmişteki tatbikattan örnekler verilerek tenkit olunmakta, dinin ekonomik düzenin nazımı olduğu, vatandaşlar arasındaki iyi münasebetleri tanzim ettiği, Millî Şuuru kuvvetlendirdiği kaydedilerek (dinin çağdaş uygarlık düzeyine) yükselmeye asla mani teşkil etmediği ifade olunarak bunun din düşmanlarının bir iftira ve bühtanı olduğu anlatılmaktadır. Daha sonra din ve vicdan hürriyetinin 1966 yılındaki uygulanmasına değinerek müslümanların da hiç olmazsa masonlar, komünistler ve misyonerler kadar rahat çalışma imkânına kavuşmaları gereği anlatılarak muhkem kaziye haline gelen kararlara hürmet edilmesi istenmekte, T.C.K. nun 163/1 maddesi kapsamına giren suçların af dışı bırakılması tenkit edilmektedir.

Aynı sahifede Said Nursinin gençlik zamanına ait büyük boy bir fotoğrafı yer almakta ve (İslâm düşmanlarının plânlarını alt üst eden adam) lejandı bulunmaktadır.

(Yeni İstiklâl) dergisinin adı geçen nüshalarında yer alan ve yukarıda özetlenen yazıların T.C.K. nun 163 ve 312. maddeleri karşısındaki durumlarını inceleyelim.

T.C.K. nun 163. maddesi lâikliğe aykırı şekilde devletin içtimaî ve siyasî veya hukukî temel nizamlarını kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacıyle propaganda fiillerini tecrim eylemektedir.

Yazılarda doğrudan doğruya bu madde kapsamına girecek bir propaganda niteliği yoktur. Binaenaleyh devletin içtimaî, siyasî veya hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlarına uydurmak amacına matuf bir propaganda görülmemektedir. Yargıtay Ceza Genel Kurulunun Burdur Ağır Ceza Mahkemesinin bir kararının nakzı vesilesiyle ortaya koyduğu Nurculuğun mahiyeti ile ilgili etraflı izahları da ihtiva eden bir kararının hukuken eleştirmesi yapılarak Nurculuk aleyhindeki neşriyata cevap verilmekte, Nurculuğun ayrı bir din, mezhep ve tarikat olmayıp, İslâmın bir inanç ekolü olduğu kaydedilerek onun 163. madde kapsamında mütalâasına imkân verecek bir propaganda niteliğini ihraz eylemiyecek şekilde methiyesi yapılmaktadır.

«Nurculuğun Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı ile suç haline ge-

tirildiği, binaenaleyh kalıbın methinin muhtevasına telkin ve propagandası anlamını taşıyacağı» mealinde bir başka hadise sebebiyle alınan bilirkişi mütalâasına katılmaya imkân yoktur.

20/9/1965 gün ve Esas: 234 - Karar 313 sayılı Yargıtay Ceza Genel Kurul kararı Burdur Ağır Ceza Mahkemesinde devam eden ve konusu Nur Risalelerini yazıp çoğaltarak halka dağıtmaktan ibaret olan bir hadise ile ilgili olup, doğrudan doğruya münderecatları itibariyle T.C.K.'nun 163/3 maddesi kapsamına girdiği kabul edilen Nur Risalelerinin dağıtılıp dağıtılmamasına fiiline taalluk eylemektedir. Bu itibarla bu mahiyetteki bir içtihad kararına hukuken bu derece geniş bir anlam vermeğe T.C.K. nun 2. maddesi müsait bulunmadığı gibi, cezaların kanuniliği prensibine de aykırı düşmektedir.

Kaldı ki bu maddenin tam karşıtı olan bir başka fiili tecrim eden T.C.K. nun 142. Maddesi 4. fıkrasında (yukarıdaki fıkralarda yazılı fiilleri övenler) demek suretiyle bu madde kapsamına giren fiillerin methedilmesini ayrı bir suç olarak cezalandırmış bulunmaktadır.

T.C.K. nun 163. maddesinde (övgü) fiillerini tecrim eden bu nevi müstakil bir fıkra bulunmadığına göre bilirkişilerin yukarıda işaret olunan düşüncesine ittiba halinde kanun vâzıının derpiş eylemediği yeni bir suç ihdası gibi sakim bir sonuca vasıl olunacak demektir.

İnceleme konusu yazılan Nurculuğun methiyesi mahiyetinde olmakla beraber, bu methiyeler hiçbir şekilde T.C.K. nun 163. maddesi kapsamına girecek bir propaganda niteliğinde görülememektedir.

Abdurrahman Şeref Laç imzalı yazı ise avukat olan müşarünileyhin kendine özgü hukuki görüş ve düşüncelerini aksettiren bir tenkit yazısı niteliğinde olup propaganda ve mahkeme kararları üzerinde mütalâa mahiyetinde görülmemiştir.

10/8/1966 günlü nüshadaki Said Nursinin büyük boy resmi ile resim altı yazısında da yukarıda anılan maddenin unsurlarını görmeye imkân yoktur.

Bütün bu yazılarda cevap ve savunma niteliği bulunması ve bilavasıta küle müteveccih olmaması itibariyle T.C.K. nun 312. maddesi unsurları da teşekkül etmemektedir.

NETİCE :

Açıklanan sebeplerden dolayı maznunlar hakkında takibat icrasına mahal bulunmadığına C.M.U.K. nun 163. maddesi uyarınca ve itirazı kabil olmak üzere karar verildi. 5/10/966

İstanbul C. Savcı Yardımcısı
ŞEVKİ ARAT
12480

K A R A R (11)

(Muhakemenin Men'ine dair)

T. C.
NAZİLLİ SORGU HÂKİMLİĞİ

Sayı. Esas No.	:	1967/16
Karar No.	:	1967/15
C.M.E. No.	:	1967/88

Hâkim	:	Hakkı Çöl	(11471)
Kâtip	:	Ahmet Uğur	(26)
Davacı	:	*Hukuk-u Amme*	
Maznun	:	Ali Oğuz	
Suç Nev'i	:	6187 Sayılı Kanuna ve Lâikliğe Aykırı Harekette bulunmak.	
Suç Tarihi	:	24/8/1966...	

Gereği Düşünüldü:

Arama sırasında Maznunun evinde bulunan kitap ve broşürleri 6187 Sayılı Kanuna ve Lâikliğe Aykırı harekette bulunmak kastiyle Maznunun evinde bulundurduğuna dair dosyada delil mevcut değildir. Maznunun suret-i müdafaasına ve mevcut delillere göre de okumak ve emanetten kendisine ölü kardaşından intikal etmiş olması suç teşkil etmez. Mezkûr broşür ve kitapların okunmasının *yasaklandığına* dair herhangi bir mahkeme ilâmı, kanun ve emir bulunmadığı gibi okumak ve bulundurmak da Anayasa ve diğer kanunların teminatı altındadır. Bu sebeplerle mücerret bahis mevzuu kitap ve broşürlerin okumak maksadiyle bulundurulmasında suçun kanuni unsurları görülemediğinden Maznunun müsnet suçundan **MUHAKEMESİNİN MEN'İNE.** Talebe Uygun olarak C.M.U.K. 197 nci Maddesi gereğince 17/2/967 tarihinde karar verildi.

17.2.1967

K A R A R (12)

T. C.
Ağrı Asliye Ceza Mahkemesi
Sayı : 967/7 Müt.

Ceza Hâkimi: Selâhattin Çetin (14292)
Kâtip: Selâhattin Yakut

966/15 esas sayılı Ağrı sorgu hâkimliği dosyasında açık hüviyetleri yazılı maznunlar hakkında Nurculuk isnadından dolayı yapılan muhakeme neticesinde Maznunların suçları 780 sayılı af kanununun şumulünde görülerek maznunlar hakkındaki âmme dâvasının ortadan kaldırılmasına karar verildiği; ancak maznunlardaki bazı Nurculukla ilgili kitapların 3/10/966 tarihli ek bir kararla müsadere edildiği ve bu müsadere kararına maznunlar vekili Avukat Bekir Berkin itirazda bulunduğu anlaşılmakla dosya ve ekleri okundu.

Gereği D.

Maznunlar hakkında âmme dâvasının af kanunu sebebiyle ortadan kaldırılması üzerine, maznunların suçlulukları hakkında elde mevcut bir hükmün olmaması; Sorgu Hâkimlerinin müsadere kararı vermeye yetkileri bulunmaması karşısında maznunlar vekilinin itirazı varit görüldüğünden Ağrı Sorgu Hakimliğinin 3/10/966 tarihli müsadereyi tazammun eden ek kararın kaldırılmasına; maznunlarda yakalanan kitapların kendilerine iadesine 2/3/967 tarihinde isteğe uygun olarak evrak üzerinde karar verildi. 2/3/967

K A R A R (13)

T. C.
Samsun 2. Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No. : 966/207.
Karar No. : 967/84.
C.S. No. : 966/958.
Reis : Fethi Önkaya (7695).
Aza : Salâhaddin İyigün (8569).
Aza : Şükrü Yılmaz (11218).
C.S.Y. : Celâl Arslan (13102).
Kâtip : Kemal Mert.
Dâvacı : K.H. Maznun: Hamdi Lütfi Sağlemer..
Vekili : Bekir Berk, İstanbul Barosu avukatlarından.
Suç : Dini siyasete âlet etmek suretiyle lâikliğe aykırı harekette bulunmak, devletin içtima' ve siyasî ve hukukî temel nizamlarını sarsmak.
Suç tarihi : 10.8.1966.
Tevkif tarihi : 11.8.1966.
Tahliye : 3.10.1966.

Dosya tetkik ve gereği müzakere olunduktan sonra aşağıdaki karar ittihaz kılındı.

OLUŞU KONUŞULUP GÖRÜŞÜLDÜ:

Maznunun dini siyasete âlet etmek suretiyle lâikliğe aykırı olarak devletin içtimaî ve siyasî ve hukukî temel nizamlarını sarsmak suretiyle propaganda yaptığı iddia edilmiş ise de; yapılan muhakeme sonunda, maznun suçunu inkârla kardeşi Ali Rıza Sağlamer aleyhine Samsun 1. Ağır Ceza mahkemesinde 6187 sayılı K. nun 1. ve T.C.K. nun 163. maddelerine muhalefetten ötürü açılan davanın 965/5 esas ve 966/112 sayılı kararla beraetle neticelenmesi üzerine suç mevzuu kitapların iade edilmesi üzerine evlerine götürdüklerini, bu kitaplar evde bulunduğu esnada 10.8.966 günü tekrar zabıta marifetiyle yapılan aramada elde edilmekle tekrar aleyhlerine dava açıldığını, yoksa dini siyasete âlet ede-

rek propaganda yapmadığını bildirmiştir. Kitaplar üzerinde bilirkişi marifetiyle yapılan tetkikatta 15.3.1967 tarihinde raporda bildirildiği veçhile ekseriyetinin aynı kitap olduğu bir kısmının ise yazarının aynı olmasına rağmen isim farkı bulunduğu tesbit edilmiştir. İsim farkı tesbit edilen bu kitapların muhtelif mahkemelerden toplanmasına karar verilerek toplattırılmak istenilen kitaplardan olmadığı anlaşılmıştır.

Şu hal karşısında mahkeme kararı ile iade edilen kitaplar ve bunlara benzer kitapların sanığın kütüphanesinde bulundurulmasının müsbet suç addine kanuni imkân görülememiştir.

Dinlenilen şahitler, kitapları elinde bulunduğunu beyan eylemişlerse de dini siyasete âlet ederek propaganda yaptığını veya telkinde bulunduğu yolunda her hangi bir görgü ve duyguları olmadığını beyan eylemişlerdir.

NETİCE:

Maznunun isnat olunan suçu işlediği yolunda delil elde edilememiş olmasına, savunmasına, bilirkişi zabıt varakası münderecatına, olayda ve sanığın eyleminde mahkûmiyetini mucip suç unsuru görülememiş bulunmasına mebni B E R A E T İ N E emanetteki kitapların kendisine iadesine 14.4.1967 tarihinde oy çokluğuyla talebe uygun olarak verilen karar C. Savcı Yardımcısı Celâl Arslan huzuruyla sanık ve müdafiinin yüzüne karşı açıkça okunup anlatıldı 14.4.1967

İşbu suret aslı gibidir ve temyiz edilmeyerek 21.4.1967 tarihinde kesinleşmiştir.

Kâtip

KARAR (14)

T.C.
Muradiye Sorgu Hâkimliği

Sayı, Esas No.	:	967/8.	
Karar No.	:	967/10	
Sorgu Hakimi	:	Yavuz Koçak	(16612)
Kâtip	:	Kemal Yılmaz	(3)
Davacı	:	K.H.	
Sanıklar	:	1 — Kemal Acar — 2 — Cemil Acar.	
Suç	:	Lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmak, (Devletin içtimaî, siyasî, iktisadî, hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmağa çalışmak.)	
Suç Tarihi	:	1/2/1967	

Yukarıda açık hüviyetleri yazılı sanıklar hakkında yapılan ilk tahkikat sonunda esas hakkındaki iddianame okunup dosya tetkik edildi.

G.D. Her ne kadar sanıklar hakkında Muradiye C. Savcılığının 9/2/1967 gün ve 967/8 sayılı talepnameleri ile Nurculuk propagandası yapmak, devletin içtimaî, siyasî, iktisadî, hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmağa çalışmaktan dava açılmış ise de: yapılan ilk tahkikatta sanıkların arama üzerine evlerinde bulunan ve dükkânlarında İstiklâl Dergisinden kesilerek duvara asılan Said Nursi'nin resminin Ankara sorgu Hâkimliği eliyle Ankara İlâhiyat Fakültesinde Dr. Talat Koçyiğit'in bilirkişi olarak alınan mütaleasında bulunan kitap, dergi ve resimlerin bizatihi suç teşkil etmedikleri...., Küçük Sözler ile Hizbul-Ekber-i Nuriyye» adlı kitapların tamamen dinî mahiyette öğütler olduğunu, İstanbullu hanımların Said Nursiye mektuplarında ise kendisine karşı olan hayranlıklarını bildirdiklerini, sanık Cemil'in dükkânında asılı olan Said Nursinin fotoğrafının ise serbestçe yayınlanan İstiklâl isimli dergiden kesildiğini ve propaganda maksadını güden herhangi bir delilin mevcut olmadığını ve bu yayınların topluca T.C.K. nun 163. maddesindeki suçu teşkil etmiyeceğini bildirmiş olup, sanıkların müsnet suçu işlediklerine dair son tahkikatın açılmasına yeterli başkaca delil de bulunamadığından sanıkların MUHAKEMESİNİN MENİNE, emanetin 967/2 esasında kayıtlı iki fotoğrafın sanık Cemil Acara, emanetin 967/3 esasında kayıtlı kitap ve dergilerin sanık Kemal Acara iadesine, kararın tasdiki için Asliye Ceza Hakimliğine gönderilmesine, C.M.U.K. nun 197. maddesi gereğince talep gibi karar verildi. 9/6/967

TAKİPSİZLİK KARARI (15)

T.C.
Mardin C. Savcılığı

HZ.	:	966/886
Sıra	:	967/241
Davacı	:	A. H.
Sanık	:	Mahmut Bulut.
Suç	:	Lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandasını yapmak ve Risale-i Nur kitabı bulundurmak ve okumak.
Suç Ta.	:	9/11/966

Bir hâdise dolayısiyle sanığın durumundan şüphelenen polislerin kendisini karakola celp ederek üzerini aradıkları, arama neticesinde sanık üzerinde Bediüzzaman'a ait Kur'an tefsirlerinden olan Risale-i Nur külliyatından bir adet «23 üncü söz ve 20. Mektubun Birinci Makamı» adlı Risalenin bulunduğu, sanığın bu suretle Nurculuk propagandası yaptığı, Risale-i Nur kitabı bulundurduğu ve okuduğu iddiasıyle hakkında bu yönden zabıt tanzim edilerek eserin zabt edildiği, kendisinin de nezarete alınarak memuriyetimize gönderildiği anlaşılmakla yapılan hazırlık tahkikatı neticesinde:

Suç eşyası diye zabıtaca müsadere olunan ve yukarıda bahsi geçen eser üzerinde mütehassıs bilirkişi marifetiyle tetkikat yaptırılmış; bilirkişi tarafından bu hususta gerekçeli bir rapor tanzim edilmiş; verilen raporda: Sanıkta yakalanan eserin dinî bir eser olduğunu (60) sahifeden ibaret olduğu, Kur'an-ı Kerimden seçilen bazı Âyet-i kerimelerin açıklanmasını muhtevi bulunduğu, (46-60) sahifelerinde «yirminci mektub» başlığı altında Allahın varlığına, birliğine ve bazı zatî sıfatlarına işaret eden bir Âyetin (12) kelimesi hakkında açıklamalarda bulunduğu ve Risalenin, Allah ve Peygamberine iman etmenin faydalarını ve imansızlığın dünyevî ve uhrevî felâketlerini açıklamış bulunduğu; dolayısiyle risalede meriyette bulunan kanunlarımıza aykırı bir suç unsuru bulunmadığı hususlarını tebarüz ettirdiği anlaşılmaktadır. Eserin lâtin harfleriyle yazılmış bulunması ve dolayısiyle okunmasındaki kolaylık sebebiyle adı geçen eser bir defa da tarafımdan tetkik edilmiş; bu vesile ile eser baştan sona kadar okunmuştur. Tetkikatımız neticesinde eserde şu veya bu şekilde herhangi bir suç unsurunun mevcut olmadığı bizzat müşahade olunmuş ve bu suretle de bilirkişi beyanının doğru ve yerinde bulunduğu bir kere daha anlaşılmış bulunmaktadır.

Risale-i Nurları okumanın ve yanında bulundurmanın suç olmadığı ve suç olmayan bir şeyin propagandasının dahi suç olamıyacağı ve esasen anayasada ve Ceza Kanununda bu kabil suçlar mevcut bulunmadığı yolunda sivil, Orfi Idare ve Askeri Mahkemelerce verilmiş ve kesinleşmiş yüzlerce mahkeme kararı bulunduğu cümlece malûmdur. Kesin hükme ise riayet mecburiyeti vardır. Filhakika Ceza Genel Kurul Kararı 19/11/962 gün ve 43-44 sayılı kararı da «Kesin hüküm Anayasanın 132 nci maddesi gereğince diğer mahkemeleri de bağlar» ictihadında bulunmuştur. Bilinen bir keyfiyettir ki, davanın görülebilmesinin ilk şartı o mevzuda muhkem kaziyenin bulunmamasıdır.

TAHIR TANER «Bir suçtan dolayı verilmiş olan karar veya hüküm kat'iyyet kesb etmiş ise, artık o suçtan dolayı bir daha hukuk-u âmme dâvası açılamaz. Çünkü kaziye-i muhkeme vardır denilir. Bir karar veya hüküm başlıca iki suretle kat'iyet kesb eder: Ya kanunî yollarına müracaat olunarak karar, veya hüküm tasdik edilir; yahut kanun yollarına gitmek için muayyen olan müddetler müracaatsız kalır.

Her dâvanın bir sonu olmak, arkası alınmak gerektir. Aksi takdirde iş hiç bitmez. İşi kat'i bir neticeye ulaştırmak, ihtilâf ve huzursuzluklara son vermek, ancak ve ancak kesin hükümle gerçekleşmektedir. Yani kesin hüküm şu suretle değiştirilemez bir hakikatın ifadesi olmaktadır.

Kaziye-i muhkemenin hukuk-u âmme dâvasının açılmasına engel olması, kanuni bir haldir. Mahkeme hükümleri kaziye-i muhkeme halini aldıktan sonra, bunlar yeniden hukuk-u amme dâvasının açılmasına daimi surette engel olur. (İstanbul Üniversitesi Ceza Hukuku ve Ceza Usul Hukuku Ord. Prof. Dr. M. Tahir Taner, C.M.U.K. nun S. 100 - 102).

«Tevhid-i İçtihad kararları evvelce verilmiş ve kaziye-i muhkeme teşkil etmiş olan hükümlere tesir etmez.» (İstanbul Üniversitesi Cez. Huk. ve Ceza Usul Hukuk Ord. Prof. Dr. M. Tahir Taner, Ceza Hukuku muhakemeleri. s. 377)

«Kat'iyet kesbetmiş her karar bir kaziye-i muhkemedir. İhtilâflı noktalar üzerine verilmiş hâkim kararı işte kaziye-i muhkemeyi teşkil eden budur». (Adalet Mantığı ve Hüküm Verme San'atı, M. P. Fabreguettes. S. 66 - 67)

Görüldüğü gibi gerek nazariyatçılar ve gerekse tatbikatçılar kesin hükme riayetin zaruri ve mecburi olduğunu tesbit etmiş bulunmaktadırlar. Yukarıda belirtildiği gibi 19/11/962 tarihli ve 43-44 sayılı Ceza Genel Kurul Kararına göre de kesin hüküm Anayasanın 132 nci maddesi gereğince diğer mahkemeleri bağlamaktadır. Bu içtihatla mahkemelerin kararlarının birbirini bağlamıyacağı yolundaki kanaat dahi bu kararla red edilmiştir. (Ceza Usulü Hukuku. Prof. Dr. Faruk Erem S. 529.)

Şu halde herhangi bir hâdisede kesin hüküm mevcut ise artık o hâ-

dise yeni bir dâva konusu olamaz; olmamasında da hukuki olduğu kadar psikolojik ve sosyal zaruretler de vardır.

Risale-i Nur Külliyatının durumuna gelince:

Yukarıda işaret edildiği veçhile bu hususta gerek örfi idare ve Askeri Mahkemelerden ve gerekse sivil mahkemelerden verilip kesinleşen yüzlerce beraet kararları vardır. Bu kararlara göre Risale-i Nur külliyatının T.C.K. nun 163 üncü ve 526 ncı maddelerine 6187 sayılı K. nun 1. ci maddesine, 677 sayılı K. nuna ve sair kanunlara aykırı bir tarafının bulunmadığı ve Risale-i Nurların sadece Kur'an tefsirlerinden ve imânî hakikatlardan ibaret bulunduğu tesbit edilmiştir.

Yukarıda serd edilen fikirlerden de anlaşılacağı üzere Risale-i Nur'un hakkında kesinleşmiş kararlar muvacehesinde herhangi bir idari ve adli tahkikata tevessül etmek, usul ve kanuna takarrur etmiş içtihada ve nazariyata tamamen aykırı düşmektedir. Böyle bir hal aynı zamanda anayasanın 19 ve 130 uncu maddelerini ihlâl suçunu da doğurmaktadır. Yine bilinmektedir ki T.C.K. nun 1. ci maddesinde «Kanunun sarih olarak suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez. Kanunda yazılı cezalardan başka bir ceza ile kimse cezalandırılamaz». denilmek suretiyle suçta kanunilik ve cezada kanunilik prensipleri sarahaten ifade edilmiştir. Bu maddenin mefhum-u muhalifinden cezada kıyasın memnu bulunduğunu öğreniyoruz. Bu durum karşısında Nurculuk mevzuunda Yüksek Temyiz Mahkemesince muhtelif mahkemelerden verilip kesinleşen hükümlere aykırı her hangi bir kararı da hukuk tekniği yönünden yerinde olamıyacağından mahkemelerce uyulması ve emsâl gösterilmesi beklenilemez. Nitekim halen bu mevzuda muhtelif mahkemelerce verilen beraet kararları da görüşümüzü tamamen teyit eder mahiyettedir.

Bilindiği gibi içtihadı birleştirme kararları bizde «Temyiz Teşkilâtına dair 1221 sayılı K.nun 1953 yılında 6082 sayılı kanunla değiştirilmesinden sonra ve ancak hakkında kesin hüküm bulunmayan mes'elelerde mahkemeleri bağlıyacaktır.» Mezkûr kanun dahi görüldüğü üzere kesin hükmü bertaraf etmiş değildir. Ve nihayet şu hususu da kayıt etmek icap eder ki mevzuatta Nurculuk suçu diye bir suç da mevcut değildir. Ceza Kanununda olmayan bir suçtan dolayı bir kimseye ceza vermek ise T.C.K. nun ilk maddesine aykırı olacaktır.

Netice itibariyle sanıkta yakalanan ve müsadere edilen «23 üncü söz» adlı Risale-i Nur Külliyatına dahil olup suç olmadığı takarrur etmiş ve kesinleşmiş kararlardan ve eser üzerinde yaptırılan bilirkişi tetkikatından anlaşılmış bulunmakla sanığa isnat olunan suçlardan dolayı hakkında âmme adına takibat icrasına mahal bulunmadığına; zabt edilen eserin sanığa iadesine kabil-i itiraz olunmak üzere C.M.U.K. nun 163 üncü maddesi gereğince karar verildi: 13.6.967

KARAR (16)

Türk milleti adına mahkeme yapıp hüküm vermeğe selâhiyetli ve görevli Manisa 57 nci Er Eğt. Tüm. Askeri Mahkemesi:

T. C.
K.K.K. 57 nci Er Eğitim Tümen
Komutanlığı Askeri Mahkemesi

MANİSA

Sayı	: 967/2057.
Esas No.	: 967/158.
Karar No.	: 967/147.
BAŞKAN	: Kd. Hâk. Bnb. Necdet Doğan (951 - b - 13).
Üye	: P. Bnb. Osman Köseoğlu (951 - 172).
Üye	: Hâk. Yzb. Ertuğrul Perim (957 - 9).
Savcı	: Kd. Bnb. Kemal Okumuşoğlu (950 - b - 9).
Kâtip	: Svl. Me. Şenduran Germen (K - 1976).
Suç	: Devlet yasaklarına riayetsizlik.
Suç tarihi	: 25.1.1967.
Maznun	: ÖMER BALIKÇI.
MÜDAFİ	: Avukat Bekir BERK (İstanbul Barosu avukatlarından.)

Yukarıda mülsned suçu ve açık hüviyeti yazılı maznun hakkında yapılan aleni duruşmada toplanan delillerle varılan vicdani kanaat sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanık Ömer Balıkçı'nın yazarı Said Nursi olan «Zerrat» isimli risaleyi taşımaktan hakkında T.C.K. nun 526 ncı maddesi gereğince açılmış bulunan dava üzerine ve son tahkikatta mezkûr risalenin salahiyetli makamlarca taşınması veya bulundurulması yasaklanan kitaplardan olup olmadığı ilgili mercilerden sorulmuş: Jandarma Genel Komutanlığından ve Manisa Valiliğinden alınan cevabi yazılarda: dâva konusu risalenin salâhiyetli makamlarca taşınması veya bulundurulmasının yasak edildiğine dair bir emir ve mahkeme kararı olmadığı açıklanmış ve bunun üzerine Askeri Savcı esas hakkındaki mütalâasında maznunun beraetini ve dâva konusu risalenin iadesini talep etmiştir. Sanık ile vekili de müdafaalarında, savcının mütalâasına iştirakle beraber ortada taşınması, bulundurulması ve toplattırılması yasaklanan bir kitabın olmadığı ve dolayısıyla suç sayılamıyacağını savunarak sanığın beraetini ve risalenin iadesini istemişlerdir.

Toplanan deliller ve dosya münderecatı ile mevcut içtihatlar muvacehesinde dava konusu «Zerrat» risâlesinin taşınması veya bulundurması selâhiyetli makamlarca yasaklanan kitaplar meyanında olmadığı salâhiyetli bir makamın bu hususta herhangi bir emrinin bulunmadığı ve toplattırılmasına dair herhangi bir mahkeme kararı da olmadığı tebeyyün ettiğinden unsurları teşekkül etmeyen ve işlenmiş sayılmayan müsnet suçtan ötürü maznunun BERAETİNE, As. Savcılık emanetinde bulunan dâva konusu «Zerrat Risâlesi» nin sanığa iadesine, temyizi kabil olmak üzere ittifakla karar verilip savcı ve zabıt kâtibi huzurunda maznun ile vekilinin YÜZLERİNE karşı alenen tefhim ve kanun yolları izah edildi. 16.6.1967

Aslına uygun olan işbu hüküm taraflarca süresinde temyiz edilmediğinden kesinleşmiştir. 29.6.1967

Necdet Doğan. Bnb. Kıdemli Hakim

KARAR (17)

T.C.
AYDIN
Ağır Ceza Mahkemesi

Esas No.	: 966/237.
Karar No.	: 967/204.
Savcılık	: 966/1209.
Başkan	: Reşat Soysal (6563). S.
Aza	: Şemsettin Güney; S.
Aza	: Ali Ertok.
C.M.U.M.	: Bahri Altınöz (11756).
Kâtip	: Rasim Arslan (223).
Dâvacı	: K.H.
Sanık	: Yusuf Karakaya.
Vekili	: Bekir Berk. İstanbul Barosu Avukatlarından.
Suç	: Nurculuk propagandası yapmak.
Suç Tarihi	: 22/9/1966.

.... Sanık vekilinin yüzüne karşı sanığın kısmen vicahında kısmen gıyabında Aydın Ağır Ceza mahkemesinde yapılan açık duruşma sonunda:

C. Savcısının sanığın beraetine, kitapların müsaderesine dair olan esas mütalâası ile sanık vekilinin son savunması dinlendi.

Dosya tetkik edildi.

İCABI KONUŞULUP GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ:

Sanık Yusuf Karakayanın suç tarihinde Bediüzzaman Said Nursiye ait Büyük sözler, Küçük sözler, 23 üncü Söz, Gençlik Rehberi, Hutbe-i Şamiye, Konferans, Namaz tesbihatı, Hizb-ül-Envar-ı Hakaik-i Nuriyye, Tiryak adlı Risaleleri ile Nur Risalelerinden daktilo edilmiş bazı mektuplar... vesair mecmuayı evinde bulundurmak, okumak, ve başkalarına okumak suretiyle Nurculuk Propagandası yaptığından bahisle C.K. nun 163/4 üncü maddesi gereğince cezalandırılması için hakkında Aydın Sorgu Hâkimliğinin 966/176-171 sayılı 18/10/1966 tarihli Son tahkikatın açılması kararıyle mahkememize âmme davası açılmış ise de sanığın Nurculuk propagandası yaptığına dair mahkûmiyetine yeter hiç bir delil ve karine elde edilememiştir.

Sanığın evinde yapılan aramada yukarıda cinsleri yazılı Risalelerle birlikte emanetin 966/192 sırasında kayıtlı matbuat elde edilmiş ise de: Mezkûr kitapların mahiyetleri itibariyle İslâmiyetle çelişir bir durum arz eylemedikleri, İslâmiyetten gayri bir hususi fikri ihtiva etmedikleri, İslâmiyetten başka bir gaye gütmedikleri, Din işleri Yüksek Kurulunca verilen 3/Nisan/1967 tarihli bilirkişi raporu münderecatından anlaşılmış bulunmaktadır.

Son tahkikat açılması kararında sanığın hakkında C.K. nun 163/4 üncü madde ve fıkrasının tatbiki istenilmiş ise de: Mezkûr maddenin tatbiki için lâikliğe aykırı olarak devletin içtimai, veya iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dini esas ve inançlara uydurmak amacı ile veya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz te'min ve tesis eylemek maksadı ile, dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek propaganda yapmak, başkalarına telkinde bulunmak gibi bir suçun mevcut olması icap eder. Hadisemizde böyle bir suçun mevcut olmadığı, ancak sanığın İslâmiyetten gayri bir fikri ihtiva etmiyen ve İslâmiyetle çelişir bir durumu olmayan risaleleri evinde bulundurup bizzat kendisi okumuş ve fakat her ne suretle olursa olsun başkalarına telkinde bulunmamış olması karşısında son tahkikat açılması kararındaki bu tavsif uygun görülmemiştir.

C. Savcısının sanığın beraetine dair olan mütalâası yerinde görülmüş, ancak Bediüzzaman Said Nursiye ait eserlerin Ankara 3 üncü Sulh Ceza mahkemesinden 1965, 5. inci Sulh Ceza mahkemesinden 1961, İstanbul 1 inci Sulh Ceza mahkemesinden verilen 1961 tarihli toplattırma kararlarına istinaden T.C.K. nun 36 ncı maddesi gereğince müsaderesini istemiş ise de: Sanığın evinde elde edilen 133 parça eserin ekserisinin günlük ve haftalık matbuattan bulunduğundan, bu matbuatın sanığa geri verilmesi tabii bulunmaktadır.

Bediüzzaman Said Nursiye ait eserlere gelince:

Mezkûr mahkemelerden verilen toplattırma kararının mahkememizi ilzam etmiyeceğine, bu toplattırma kararından 2-6 yıl sonraki 3 Nisan 1967 tarihinde Din İşleri Yüksek Kurulunca mezkûr kitapların üzerinde yapılan bilirkişi tetkikatı sonunda verilen raporda İslâmiyetten gayri bir maksadın bulunmadığı gibi, İslâmiyetle de çelişir bir durum arz etmedikleri bildirilmiş olması; esasen bahse konu mahkemelerden verilen toplattırma kararlarının kendi dâvalarına münhasır bulunmasına, kitapları evinde bulundurup bizzat kendisinin okumasından başka bir propaganda yaptığına dair de hiç bir delilin mevcut olmamasına binaen kitapların müsadere edilmesine dair olan C. Savcılığının mütalâası yerinde görülmemiştir.

Şu hale göre: Sanık Yusuf Karakayanın Nurculuk Propagandası yaptığına dair mahkûmiyetine, yeter hiçbir delil ve karine elde edilmediğinden müsnet suçtan Beraetine, Emanetin 966/192 sırasında kayıtlı bilumum eserlerin sahibine karar kesinleştiğinde iadesine, ayrıca sanık vekili Avukat Bekir Berk tarafından mahkemeye ibraz edilen karar kitaplarının da kendisine verilmesine, C. Savcılığının isteğine uygun temyizi kabil olmak üzere oybirliği ile karar verilerek sanığın gıyabında, sanık vekilinin yüzüne karşı C.M.U.M. Bahri Altınöz huzuriyle açıktan ve usulen tefhim edildi. 15/11/1967.

Temyiz edilmediğinden 22/11/1967 tarihinde kesinleştiği tasdik olunur. 9/3/1968

Başkâtip V.

KARAR (18)

T.C.
AYDIN
Ağır Ceza Mahkemesi

Esas	: 967/133.
Karar	: 968/32
Savcılık	: 967/743.
Başkan	: Reşat Soysal (6563); S.
Aza	: Şemsettin Güney (8211), (Y.A.V.Z.İ.U.Md. 12/9/1960 G. 37247); S.
Aza	: Fevziye Özkurt (7222) Y.A.V.Z.İ.U. Md. 13/6/1960 G. 1296/3471
C.M.U.M.	: Bahri Altınöz (11755).
Kâtip	: Rasim Arslan. (228).
Dâvacı	: K.H.
Sanıklar	: 1 — Mehmet Servet... 2 — Ahmet Evren... 3 — Mehmet Etten... 4 — Salâhaddin Özdemir... 5 — Muammer Servet... 6 — Kenan Cengiz... 7 — Şerafeddin Arıkan... 8 — Remzi Yıldız... 9 — Musa Uzakgiden... 10 — Şehnaz Etten...
Suç	: Nurculuk propagandası yapmak, risaleler dağıtmak suretiyle lâikliğe aykırı harekette bulunmak.
Suç tarihi	: 19/1/1967.
Tevkif tarihi	: 21/1/1967 (Mehmet Servet, Ahmet Evren, Remzi Yıldız).
Tahliye	: 14/3/1967 (Ahmet Evren ve Remzi Yıldız) 29/9/1967.

Yukarıda suçları ve açık kimlikleri yazılı sanıklar hakkında Germencik Sorgu hâkimliğince ittihaz edilen 967/3-20 sayılı ve 14/6/1967 tarihli son tahkikat açılması kararı ile ilgili dava evrakı mahallinden gönderilip Aydın C. Savcılığının kenar yazılariyle mahkememize tevdi edildiğinden tarafların ve vekillerinin yüzlerine karşı Aydın Ağır Ceza Mahkemesinin yapılan açık duruşma sonunda:

C. Savcısının sanıklardan Mehmet Servet Ahmet Evren, Musa Uzakgiden, Remzi Yıldız'ın haklarındaki dâvanın 780 sayılı Af kanunu ve C.K. nun 97 nci maddesi gereğince ortadan kaldırılmasına, diğer sanıkların suçu sabit olmadığından beraetlerine karar verilmesine dair olan esas mütalâası ile sanıkların son savunmaları dinlendi. Dosya Tetkik edildi:

İCABI KONUŞULUP GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ.

Duruşma tahkikatında dinlenen şahitler: Enver Kılınç, Hüseyin Serbest, Süleyman Ceylân, Hasan Gülday, Mustafa Kader, Muzaffer Servet,

Memiş Çelik, Mehmet Servet, Ayten Çelik ve Ali Rıza Toksöz'ün şahadetlerine nazaran sanıklardan Mehmet Servet ve Ahmet Evren; Remzi Yıldızın Said Nursiye ait kitaplardan İhlas, Gençlik Rehberi, Uhuvvet Risalesi ve Küçük Sözler gibi bazı kitapları satın alarak okudukları ve bunlardan bilhassa Mehmet Servetin bu kitaplardan başkalarının da istifadesini temini maksadiyle dağıttığı; ve dini malûmatı genişletmek ve inançlarını kuvvetlendirmek bakımından faideli olduğunu, bazı kimselere münasebet düştükçe ve bir fırsat buldukça bildirdiği, evinde de Said Nursiye ait bazı eserlerin arama neticesinde elde edildiği anlaşılmaktadır.

Bu sanıklar da, maksatlarının sırf Said Nursiye ait kitapları kendileri bizzat okuyup istifade etmek, veya başkalarına dini kültür ve inançlarını kuvvetlendirmek maksadiyle vermiş veya siyasi ,veya şahsi bir menfaatı temin maksadı ile mi hareket etmiş olduklarını ve buna göre asıl kasıtlarının T.C.K. nun 163 üncü maddesinde gösterilen ve suç unsurlarını ihtivâ edecek bir mahiyette sayılıp sayılmıyacağı ve mezkûr kitapların konuları ve ihtiva ettiği fikirlerin siyasi veya hukuki temel nizamları yıkmak amacını takip edip etmediği hususlarının araştırılması gerekmekte ise de; bütün şahitler ve bilhassa 29/9/1967 tarihli celsede zabıtnamenin 14 üncü sayfasında kayıtlı ifadelerinde sanıkların bu hareketlerinin 1962/1964 senelerine ait olduğunu ifade etmiş olmalarına göre sanıkların bu fiil ve hareketleri bir suç teşkil etse bile suç tarihleri ve eski hükümlülüklerinin bulunmamasına binaen 780 sayılı af kanununun şumulüne girmektedir.

Sanıklardan Musa Uzakgidenin de tesisat yapmak için gittiği Üsünlü köyünde berber dükkânında bir konuşma yaparak hükümetlerin komünist veya mason olduklarını, bunun düzelmesi ve ihtilâfın halli dine sarılmakla şeriat kanunlarının tatbiki ile mümkün bulunduğu, iktidarı aldıklarında yarım saat içinde bu işlerin düzeleceği yolunda konuşma yaptığını, şahitlerden Mustafa Kader ve bunu kısmen teyid eden Muzaffer Gökoğlu bildirmiş iseler de yine bu şahitler konuşmanın iki sene evvel vuku bulduğunu ifade etmişlerdir.

Diğer sanıkların Said Nursiye ait kitapları aldıkları veya evlerinde bulundurdukları hakkında kesin bir delil elde edilememiştir. İbraz edilen bilirkişi ve mahkeme kararlarında daha evvel başka şahıslar hakkındaki Nurculuk propagandası yapmak suçundan icra kılınan takibat ve duruşmalar neticesinde bu eserlerden «Lemalar» hakkında Diyanet İşleri Müşavere Heyeti, muhtevasında hiçbir tarikatın adap ve erkân ve ayinlerinin beyan ve girmeye teşvik eyleyen bir yazı görülmemiş; bilumum yazılarının hülâsa ve neticesi; Vatandaşların islâmi itikat ve ibadetlerinin ifasına ve Kur'an-ı Kerim ve sünnet-i Nebeviye ittibaa teşvik ve tergib etmeyi ifadeden başka kanunlarımıza, nizamlarımıza ve devletin temel esaslarını ihlal edecek mahiyette dini ve din kitaplarını ve sair mukaddesatı nüfuz ve menfaat temin etmek maksadiyle âlet ederek propaganda yapıldığına delâlet eden bir ifade görülmemiş; ve bu itibarla yazıları T.C.K. nun 163 ve 6187 sayılı kanun ile ilgisi bulunma-

dığı yolunda; ve keza bilirkişi Avukat Bekir Sadağın aynı mahiyetteki mütalâa ve beyanları...

Diğer (Haşir), (Uhuvvet Risalesi), (Küçük Sözler), (İhlâs), (Diyânet İşleri Nurculuk Hakkında Ne Diyor), (Said Nursî ve Nurculuk), ismindeki kitap ve risalelerin de keza aynı surette tamamiyle dini inanç esaslarını kuvvetlendirmek gayesiyle yazılmış ve içinde her hangi şahsi veya siyasi nüfuz temin ve bu maksatla temel nizamları devirmek niyet ve kasdını gösterecek hiçbir fikir ve telkini ihtiva etmediği şeklinde karar ve mütalâaların verilmiş olduğu görülmüştür.

Şu hale göre:

Sanıklardan Mehmet Servet, Ahmet Evren, Remzi Yıldız, Musa Uzakgidenin haklarındaki müsnet suçlar sabit ve T.C.K. nun 163 üncü maddesindeki unsurları ihtiva ettiği kabul edilse dahi, suç tarihlerine ve mahiyetine göre *780 sayılı af kanunu şumulüne* girdiğinden bu sanıklar hakkındaki kamu davasının da T.C.K. nun 97 nci maddesi mucibince ortadan kaldırılmasına.

Diğer sanıklar: Mehmet Etten, Şehnaz Etten, Salahattin Özdemir, Muammer Servet, Kenan Cengiz; ve Şerafettin Arıkan, müsnet suçları işledikleri hakkında mahkûmiyetlerine yeter delil bulunmadığından beraetlerine,

Sanıklarda yakalanan kitaplar ile Risalelerin yine ibraz edilen aynı kitaplar hakkında evvelce verilmiş iade kararları ve bidayeten suç teşkil etmediğine dair bilirkişi raporları karşısında 780 sayılı Af kanununun 14 üncü maddesi «kullanılması, yayılması ve taşınması ve bulundurulması *suç teşkil eden eşyanın müsaderesine»* amir *bulunmuş*, böylece mezkûr kitaplar bu maddenin şumulü haricinde kalmış olmasına binaen kitapların ve risalelerin sahiplerine iadesine C. Savcılığının isteğine uygun temyizi kabil olmak üzere Oy birliğiyle karar verilerek sanıklar ile vekillerinin *yüzlerine karşı açıktan ve usulen tefhim edildi.* 13/2/1968

İşbu dört sahifeden ibaret ilâm sureti aslının aynı olup hüküm temyiz edilmemiş olmakla 20/2/1968 tarihinde kesinleştiği şerh ve tasdik kılındı. 24/4/1968

Başkâtip V.

KARAR (19)

T.C.
OF Sulh Ceza Mahkemesi

Hâkim	:	Osman Erdener (14056).
Kâtip	:	İbrahim İpek.
Dâvacı	:	A.H.
Sanıklar	:	1 — Hayati Saral... 2 — İsmail Şengül... 3 — Mehmet Kalemci...
Müdafii	:	Bekir Berk, İstanbul Baro Avukatlarından.
Talep	:	Risale-i Nur Külliyatından bazı eserlerin müsaderesine dair.

Yukarıda açık kimlikleri yazılı davalılara ait Risale-i Nur külliyatından bir kısım eserlerin müsaderesi hakkında C. Savcılığınca yapılmış talep üzerine mahkememizde açılmış dâva görülüp sonuçlandı.

KONU : Davalılar hakkında önceden T.C.K. nun 163, maddesi gereğince laikliğe aykırı olarak devletin içtimaî ve iktisadî ve siyasî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak amacıyle dinî veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek propaganda yapmak ve telkinde bulunmaktan ötürü Of Sorgu Hâkimliğince açılıp yürütülmüş ilk koğuşturmanın muhakemenin men'i kararı ile sonuçlanmış olması üzerine, sanıklardan elde edilmiş Said Nursî tarafından yazılmış bir kısım eserlerin müsaderesi C. Savcılığınca talep edilmiştir.

DELİLLER : 1 — C. Savcılığının Risale-i Nur Külliyatına dahil bu eserlerin devletin ekonomik, sosyal, siyasî ve hukukî temel nizamlarını bilirkişi incelemesine dahi lüzum göstermiyecek bir açıklık ve kesinlikle dinî esaslara uydurmak maksadına matuf bulunduğunu Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 25.9.1964 tarih ve 1825 sayılı kararına dayanarak ileri sürmüş ve bu sebeple T.C.K. nun 36 ncı maddesi gereğince müsadere ve imhalarına karar verilmesi istenilmiştir.

2 — Davalılar oturumda bu eserleri bulundurmuş olmalarından ötürü evvelce haklarında yapılmış ilk koğuşturmanın mahkemenin men'i kararı ile sonuçlandığını, dolayısiyle eserlerin kendilerine iadesi gerektiğini ileri sürmüşlerdir.

3 — Müdafii ise müsaderesi istenilen eserlerin muhtevaları itibariyle laiklik ilkesine aykırı olmadıklarını, bu konuda iddialarını doğrulayan birçok bilirkişilerce düzenlenmiş raporların mevcut olduğunu, esasen çeşitli mahkemelerden verilmiş iade kararlarının birer kaziye-i muhkeme teşkil ettiğini ileri sürerek, bununla ilgili yayınları bilirkişi raporlarını ve mahkeme karar suretlerini yapılacak incelemede gözönünde tutulma-

sı düşüncesi ile mahkemeye vermiş ve ayrıca eserler üzerinde bilirkişi incelemesi cihetine gidilmesini istemiştir.

4 — Bilirkişi raporu, son olarak düşüncesine baş vurulan İstanbul Üniversitesi Amme hukuku Profesörlerinden Dr. Selçuk Özçelik ise yaptığı inceleme sonucunda mahkememize gönderdiği raporunda bahsedilen eserlerin hiçbirisinde suç unsuruna rastlanmadığını belirtmiştir.

G E R E K Ç E : C. Savcılığının müsadere isteği, Yargıtay Birinci Ceza Dairesinin 25.9.1964 tarih ve 1825/1543 kararına dayanmaktadır...

Her dâvayı kendisine has koşulları içerisinde düşünmek özellikle Ceza Hukukunun genel ilkelerine cezalandırılmadığını kıyas alanına sürüklenmeden titizlikle bağlı kalmak gerekmektedir. Bu nedenle suçların unsurlarını aklın kategorik verileriyle tayine çalışırken toplumun içinde bulunduğu oluşumların ilham ettiği tolerans eğilimlerini de duygusal plândan öte de adalet mantığının bir zorunluluğu olarak kabul edilmek gerekmektedir. Pozitif hukuka anayasa açısından yapılan etkilerin bir bakıma hukuku yaşıyan bir müessese olarak geliştirilmekle görevli bulunan mahkemelerce geniş ölçüde hissedilmesi lâzımdır.

Konumuzu teşkil eden dâvaya uygulanması gereken maddelerin ihtiva ettiği unsurlar bakımından meseleyi tartışmadan önce anayasamız açısından düşüncemizin yerini tesbitte fayda görülmektedir.

Anayasanın 20 nci maddesinin mutlak, sınır tanımayan ifadesi düşünce hürriyetini muhteva bakımından sınırlanamıyacağını göstermektedir. Düşünce hürriyetini diğer hürriyetlerin kaynağı olarak kabul etmek aynı zamanda toplum moral hayatını kurtarmak yüceltmek zorunluluğundan gelmektedir. Demokratik bir toplumda hertürlü fikir ve kanaatlerin açıklanıp söylenmesi ve toplumun geleneksel değerlerinin en mühim unsurunu teşkil eden Anayasamıza hakim espriyi demokratik bir rejimin bütün olanaklariyle kurulup yaşanmasını ön gören bir düzeyde değerlendirmek lâzımdır. Düşünce hürriyeti bu düzeyde mutlak ve imtiyazlı bir çerçeveye yerleştirilmiştir. Bir düşünce, ideolojik plânda antidemokratik dahi olsa açıklanmasında, söylenmesinde tahdide tabi değildir.

Anayasanın 57 nci maddesi «İnsan hak ve hürriyetlerine dayanan demokratik ve laik Cumhuriyet ilkelerine ve devletin ülkesi ve milliyetiyle bölünmezlik temel hükmüne» aykırı siyasi partilerin kapatılabileceğini, bu türlü düşüncelerin siyasi teşkilâtlar yoluyla açıklanıp yayınlanamıyacaklarını açıklamaktadır. Bu duruma göre düşünce hürriyetinin tahdidi, düşüncenin bir başka plâna aktarılması, yani siyasi bir eyleme dönüşmesi, toplumun fizik dengesini bozması halinde bahis konusudur. Bu ise soyut anlamda düşünce hürriyetinin hiçbir tahdide tabi olmadığına dair yukarıda vardığım sonucu haklı göstermektedir.

T.C.K. nun 163/4 maddesinin ihtiva ettiği unsurlar bakımından da bir başka hal şekline varmak mümkün değildir. Çünkü dördüncü fıkranın son cümlesinde «.... her ne suretle olursa olsun propaganda yapan veya telkinde bulunan kimsenin...» denmektedir ki burada propaganda ve telkinde bulunma keyfiyetinden bir düşüncenin soyut açıklama-

sından fazla olarak yıkıcı ve devrimci bir nitelik taşıması ve bir eyleme dönüşmüş olmasını ifade etmektedir. Davanın esasını teşkil eden olayla ilgili olarak sanıklar hakkında T.C.K. nun 163/4 maddesi gereğince açılmış ilk kovuşturmanın men'-i muhakeme ile sonuçlanmış bulunmasına göre, sanıkların bu eserlerin muhtevalarını teşkil eden fikirleri propaganda ve telkin suretiyle bir eyleme dönüştürdüklerini kabul etmek mümkün değildir.

T.C.K. nun 36 ncı maddesi açısından konuyu incelediğimizde farklı bir sonuca varmak gene mümkün olamıyacaktır. Çünkü T.C.K. nun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasında «bir eşyanın zapt ve müsadere edilebilmesi için, cürüm veya kabahatte kullanılması gerektiği, şartını koşmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz gibi böyle bir durum yoktur. Aynı maddenin ikinci fıkrası ile «kullanılması, yapılması, taşınması, bulundurulması ve satılması cürüm veya kabahat teşkil eden eşyanın» zapt ve müsadere olunacağından bahsetmektedir. Müsaderesi istenilen eserlerin bulundurulması halinin cürüm veya kabahat teşkil ettiğine dair, ne Ceza Kanununda ne de özel bir kanunda herhangi bir hüküm vardır. Bu bakımdan 36 ncı madde uyarınca hüküm tesisinin mümkün olamıyacağı apaçık bir gerçektir.

Salâhiyetli makamlar tarafından amme emniyeti veya amme intizamı düşüncesiyle kanun ve nizamlara aykırı olarak verilen emre itaat edilmesi hali hernekadar T.C.K. nun 526 ncı maddesinde cezai müeyyide ile karşılanmışsa da bu emirlerin bahsedildiği şekilde kanun ve nizamlara aykırı olup olmadıklarının, gene mahkemelerce takdiri gerekeceğinden daha evvel bu eserler hakkında ilgili Bakanlıkça verilmiş emirlerin yukarıda bahsedilen nedenlerle hukuki dayanakları bulunmadığından bu bakımdan müsaderelerl hakkında hukuk mantığını tatmin edici bir karar verilmesi mümkün olamıyacaktır.

O halde sözü edilen içtihatların Nurculuğu bir eylem olarak laiklik ilkesine aykırı bir saldırı haliyle tesbit ve cezalandırılmayı ancak bu aşamada öngördüğü şeklinde anlamak gerekmektedir. Aksi halde doktriner sosyalizm'in ana ilkelerini kapsıyan Marksist ve Leninist düşünce plânındaki eserlerin serbestçe yayınlanması halini izah etmek mümkün olamıyacaktır.

HÜKÜM : Risale-i Nur külliyatına dahil eserlerin mücerret olarak bulundurulduğu ve sanıkların oturumda bu eserleri evlerinde, kütüphanelerinde saklıyacaklarına dair beyanlarının aksi de sabit olmadığına göre yukarıda açıklanmış nedenlerle bu eserlerin müsaderelerine hukukan imkân görülmediğinden kendilerine İADELERİNE, sanıklar müdafiinin mahkememize sunduğu vesika ve kitapların da kendisine verilmesine dair karar, sanıkların ve müdafiin yüzlerine karşı kanun yolları açık olmak üzere açıkça okunup anlatıldı. 17.4.1968

Vicahi olarak tefhimedilen karar temyiz edilmediğinden 24.4.968 tarihinde kesinleştiği ve aslının aynı olduğu tasdik olunur. 23.5.1968

K A R A R (20)

T.C.

GAZİANTEP BİRİNCİ AĞIR CEZA MAHKEMESİ

Esas : 968/16
Karar : 968/68
C. Sav. : 967/1996

Başkan : Mustafa Zorkun 10202)
Üye : H. Cahit Bozatlı (12390)
Üye : Orhan Sertdemirel (14300)
C.M.U.M. : Fatih Bulut (14196)
Kâtip : Selim Şahan (199)

Davacı : Kamu Hakları
Sanık : Hayrettin Tan, Nazım Gökçek.
Suç Ta. : Ağustos 1967
Suç : Nurculuk.

GEREĞİ KONUŞULUP DÜŞÜNÜLDÜ:

Hernekadar sanıkların millî duyguları yok etmek için propagandada bulundukları, ayrıca Nurculuk propagandası yaptıkları ve keza 6187 sayılı kanuna muhalefette bulundukları iddia olunmuş ve bu suçlardan dolayı hareketlerine uyan T.C.K. nun 142/3, 163/4 ve 6187 sayılı kanunun 1. maddesi gereğince tecziyeleri istenmiş ise de, sanıklar Nazım Gökçek ile Hayrettin Tan müdafaalarında: İddia edildiği gibi dinî hisleri âlet ederek Şeriat esaslarını te'sis etmeğe matuf telkin veya propagandada bulunmadıklarını, sadece bir mevlid dolayısiyle tevkif edilen Gültekin Sarıgül isminde bir avukata tel çektiklerini, evlerinde bulunan kitapların ve risalelerin bulundurulmalarının suç olmadığını söylemişler. Şahit Mustafa Gökçek sanıkların propaganda yaptıkları hakkında bir malûmatı bulunmadığını söylemiş, sanıkların müştereken Vanda tevkif edilen Avukat Gültekin Sarıgüle çektikleri telgrafta «Gazanız mübarek olsun, Hakka hizmet, iman kurtarmak gibi asil ve mukaddes bir davaya menbutiyetinizin en şerefli rutbesi veparlak bir nişanesi olan mevkufiyetinizden dolayı sizi ve sizinle beraber bulunan diğer Mâsum ve mazlum kardeşlerimizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Kudsi idealiniz insanlığın kurtuluş meş'alesi olacaktır. Kâfirler hoşlanmasalar, istemeseler de istikbâl İslâmın olacaktır. İnşaallah.» dedikleri dosyada mevcut telgraf aslının tetkikinden anlaşılmış ve sanıkların evlerinde yapılan aramalarda sanıkların Hayrettin Tan'a ait bir adet «Kararlar» adlı ki-

tap, bir adet Risale-i Nur Hakkında Ehli Vukuf Raporları, bir adet «Türk Hakiminin Millet Adına Verdiği Karar», bir adet «Nurculuk Suç Değil-dir» adlı kitap, bir adet «Askeri Mahkemenin Verdiği Karar» kitabı, ve bir adet «Nurculuk Hakkında Vesika» isimli kitap ile sanıklara ait müşterek olduğu bildirilen bir adet «Emirdağ Lâhikası» isimli kitap bir adet «İhlâs Risalesi» isimli kitap, bir adet «Münazarat» isimli kitap bir adet Hilâl Mecmuası, bir adet Oku Mecmuası, iki adet İstiklâl gazetesi, bir adet «Nur Aleminin Anahtarı isimli kitap, bir adet «Risale-i Nur Mektubu» kitabı, bir adet «Ramazan - İktisat» kitabı, bir adet İlân-ül Hak isimli kitap bir adet Sonsuz Nur isimli kitap, iki adet Said Nursiye ve müridlerine ait fotoğraf ele geçirilmiş.

Sanıklar hakkında toplanan deliller bunlardan ibaret olup, bunlara göre bir karar verilmesi gerekmiş, sanıkların Vaada mevkuf bulunan Gültekin Sarıgül ismindeki avukata çektikleri telde T.C.K. nun 142/3 maddesinin unsurları görülemediği gibi T.C.K. nun 163/4 maddesinin unsurları dahi görülememiş, keza aynı telgrafla tevkif olmaktan müteveldid bir arkadaş üzüntüsünü gösteren ruh halinin belirtileri olarak ifade olunmuş ve 6187 sayılı kanunun 1. maddesinin dahi unsurları görülememiş ve bu itibarla sanıkların anayasanın tanıdığı kamu haklarını gerek millî hazası ile kısmen veya tamamen kaldırmayı hedef tutan veya Millî duyguları yok etmek veya zayıflatmak için propaganda yapmak kastiyle hareket ettikleri anlaşılamadığı gibi, lâikliğe aykırı olarak devletin içtimai veya iktisadi veya siyasi veya hukuki temel nizamlarını kısmen de olsa dahi esas ve inançlara uydurmak amacıyle veya siyasi menfaat veya şahsi nüfuz te'min ve te'sis eylemek maksadiyle dini veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek propaganda kasdiyle hareket ettikleri hakkında ve keza siyasi veya şahsi nüfuz veya menfaat temin etmek maksadiyle dini veya dini işleri yahut dince mukaddes tanınan şeyleri veya dini kitapları âlet ederek her ne suretle olursa olsun propaganda yaptıkları veya telkinde bulundukları hakkında hiçbir delil elde edilemediğinden Risale ve kitapların müsadere sıran sanıkların evlerinde bulunması suç teşkil edemiyeceğinden ve üyeden M. Cahit Bozatlının sanıkların T.C.K. nun 163/2 nci maddesi gereğince tecziyeleri gerektiği reyine ekseriyetçe iştirak edilmediğinden bugün için Nurculuğu bir cemiyet olarak kabul ve tavsif imkânı bulunmadığından delil kifayetsizliği sebebiyle müsnet suçlarından dolayı sanıkların BERAETLERİNE....

8.5.1968 tarihinde C. Savcı Yardımcısı Fatih Bulut'un huzuru ile isteğe uygun olarak ekseriyetle verilen karar Yargıtay yolu açık olmak üzere sanıklar ve vekillerinin yüzlerine karşı açıkça okunup anlatıldı.
8.5.1968

Başkan (10202)

Yargıtaya baş vurulmaksızın 16.5.1968 tarihinde hükmü kesinleşen beş sahifeden ibaret işbu karar örneği aslının aynıdır. 4.6.968

Kâtip

KARAR (21)

T. C.
URFA Sorgu Hakimliği

Esas	:	968/2
Karar	:	968/68
C. Esas	:	968/17
Sorgu Hakimi	:	Bahire Zair (14354)
Kâtip	:	Cemil Emirhanoğlu
Davacı	:	K.H.
Maznun	:	Abdülkadir Badıllı
Suç	:	Nurculuk propagandası yapmak
Suç tarihi	:	26/12/967

Yukarıda suçu ve açık hüviyeti yazılı maznun hakkında hâkimliğimizce yapılan ilk tahkikat sonunda:

Hernekadar 27.12.967 tarihinde Urfa Ulu Camiinde Said Nursinin ruhuna ithaf edilmek üzere okutulacak mevlid için sanığın Urfa Belediye hoparlörü vasıtasiyle yaptığı ilân metninde «Muhterem müellif merhum Üstadımız Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri» tabirini kullanmak suretiyle Nurculuk propagandası yaptığından bahisle hakkında âmme davası açılmışsa da sanık savunmasında Nurculuk propagandası yapmak kasdının mevcut olmadığını, bu hususta bilirkişi olarak mütalâası aldırılan İstanbul Hukuk Fakültesi Profesörlerinden Dr. Sulhi Dönmezer, verdiği 8.5.968 tarihli raporunda «Said Nursi tarafından kaleme alınan bütün eserlerde bu maddeleri ihlâl eden nitelik yoktur. Bunların mühim bir kısmı müellifinin kendi anlayışına göre Kur'anı izah eden veya dini veya ahlâki telkinlerde bulunan yazılardan ibaret olduğu, olayda sanık Risale-i Nurları Kur'anın en parlak tefsiri olarak vasıflandırmıştır. Bu cümle bir müellifin eserini takdir bakımından söylenecek sözler olduğu ve suç olmadığına göre hâdisede kanunu ihlâl eder nitelik mütalâa edilememiştir» şeklinde mütalâada bulunmuş; sanığın bahsedilen ilân metninde Nurculuk propagandası maksadı ile ilgili ibare bulunmadığı veya Nurculuk propagandası yapdığına dair aleyhinde son tahkikatın açılmasına medar olabilecek başkaca delil bulunmamış olmakla sanık hakkındaki MUHAKEMESİNİN MEN'İNE ve görülmek üzere dosyanın Asliye Ceza Hakimliğine tevdiine talebe uygun olarak karar verildi. 23/5/968

Karar tastik olunur. 23/5/968
Urfa Asliye Ceza Hakimi

KARAR (22)

T. C.
TRABZON SORGU HAKİMLİĞİ

Esas	: 967/52	
Karar	: 968/35	
S. Sv.	: 967/871	
Hâkim	: S. Güneş Dobrucalı	(13890)
Kâtip	: Türkân Ulgen	
Davacı	: A.H.	
Sanık	: MÜSLİM SELÇUK	
Suç	: Nurculuk propagandası yapmak	
Suç Tarihi	: 19/8/1967	

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Her ne kadar yukarıda açık hüviyeti yazılı sanık Müslim Selçuk hakkında Başbakan Süleyman Demirel ve İçişleri Bakanı Faruk Sükan'a dilekçe mahiyetinde çekmiş bulunduğu telgraflarda «20 nci asır dünyasının en büyük İslâm mütefekkiri Said Nursidir. Ve milletin kahvehanelerden kurtulması için yegâne kitap Risale-i Nur kitaplarıdır» demek suretiyle hakkında amme davası açılmış ise de;

Suç mevzuu telgraflar üzerinde yapılan bilirkişice tanzim olunan 11/7/1968 tarihli raporda; mezkûr telgraflarda geçen cümlenin telgrafı çeken kimsenin görüş ve telâkkilerinden ibaret bulunduğu, bu açıdan hareketle, uğradığını iddia ettiği hakszlığı sorumlu makamlar nezdinde protesto etmek istediği ve kanunun aradığı mânada propaganda unsurunun mevcut olmadığının belirtildiği görülmekle suçluluğu bu sebeple tekevvün etmiyen sanığın hakkında açılmış olan işbu dâvasından ötürü C.M.U.K. nun 197 nci maddesi uyarınca Muhakemesinin men'ine karar verildi. 6/9/1968

KARAR (26)

T. C.
NAZİLLİ Ağır Ceza Mahkemesi

Esas	:	967/70
Karar	:	968/85
C.M.U.	:	966/1424

Başkan	:	Şakir Doğan (8460)
Aza	:	Salih Karaman (13308)
Aza	:	Remziye Kıvılcım (14309)
S. Savcı Y.	:	Ali Galib Pirlibeylioğlu (11786)
Kâtip	:	Ayhan Sümer
Davacı	:	H. A.
Maznunlar	:	1 — Hüseyin Sağbaş.. 2 — Ahmed Bozkurt.. 3 — Mehmet Yeni.. 4 — Abdurrahman Mercan.
Vekilleri	:	Sanık Hüseyin Sağbaş vekili İstanbulda Avukat Bekır Berk.
Suç	:	Lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmak.
Suç *tarihi*	:	Kasım 1966.

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Sanıklar haklarında her ne kadar yukarıda yazılı suçtan dolayı dava ikame olunmakta ise de, cümle sanıklar Nurculuk propagandası yapmadıklarını, hazırlıkta, sorguda ve duruşmada değişmez bir tarzda savunmada bulunmaktadırlar. Her ne kadar sanık Hüseyin Sağbaş'ın evinde yapılan arama neticesinde dosyada mevcut emanetin 966/284 Esas numarada (*mühürlü torba içerisinde*) Nurculuğa ait kitaplar elde edilmekte ise de, işbu kitaplar üzerinde ilk tahkikatta bilirkişi olarak tayin olunan Ankara İlâhiyat Fakültesi Dr. Talât Koçyiğitin mütalâasına göre:

«Said Nursiye ait kitap ve yazıların İslâm dini ve akidelerini takviye ve telkin edici bir niteliğe sahib olduğunu, sair broşür, mektup ve yazıların Risale-i Nur ve müellifini müdafaa, medh ve propaganda yaptığını, ancak gerek Said Nursiye ve gerekse Talebelerine ait yazılarda T.C.K. nun 163. cü maddesi ile 6187 sayılı kanunda belirtilen lâikliğe aykırı olarak devletin siyasi, iktisadi, içtimai veya hukuki temel nizamlarına dini esasa uydurmak, siyasi veya şahsi nüfuz veya menfaat

temin etmek gayesi ile propaganda yapıldığını ortaya koyacak her hangi bir ifade, beyan veya mütalâaya rastlanmadığını raporla bildirmektedir.

Keza Mahkemece ikinci kerre işbu emanette bulunan kitap, broşür ve yazılar üzerinde 3/7/1968 tarihinde Ankara İlâhiyat Fakültesinde üç kişilik bilirkişi marifetiyle yapılan tetkikatta, sanık Hüseyin Sağbaş'ın evinde bulunan ve emanete alınan bu eserleri münhasıran bulundurma hareketi suç değildir. Ve bu nedenle de üzerinde, ya da evinde bulunan kitap v.s. nin müsaderesi kanunen caiz görülemez....

Dinlenen şahitler polis memurları Hacı Yüce, Mürsel Yılmaz, Hasan Hüseyin Yılmaz, Recep Başay, Selip Acar, Mehmet Gönülden ve Şerife Başkurt'un şahadetine göre sanıkların lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yaptıklarına dair mahkûmiyetleri için yeterli olmadığı ve bu hususta vicdani kanaat tahassul eylemediğinden sanıkların müsnet suçtan BERAETLERİNE ve emanette kayıtlı 966/234 Esasta bulunan matbuanın sanığa İADESİNE talebe uygun olarak. C. Savcı Yardımcısı Ali Galip Pirlibeylioğlu huzuru ile sanıkların yüzlerinde ve sanık vekilinin yüzlerinde, sanıklardan Ahmet Bozkurt'un gıyabında yargıtay yolu açık olmak üzere 7/10/968 tarihinde ittifakla verilen karar açıkça okunup tefhim kılındı. 7/10/968

İşbu iki sahifelik karar temyiz edilmeksizin 15/10/968 tarihinde kesinleşmiştir. 31/1/1969

Kâtip - İmza Başkâtip - İmza

KARAR (24)

T. C.
ARTVİN AĞIR CEZA MAHKEMESİ

Sayı: Esas No.	:	1967/59
Karar No.	:	1968/48
C. Sav. No.	:	1967/113
Başkan	:	Artvin Hâkimi İsmail Çağal (6508)
Üye	:	Ceza Hâkimi Muzaffer Erginbay (12770)
Üye	:	Hukuk Hâk. Cemal Ş. Şişmanoğlu (14148)
C. Savcısı	:	Hasan Bahadır (12330)
Kâtip	:	Yaşar Osmanağaoğlu (211)
Davacı	:	H. A.
Maznun	:	MURAT HUT
Vekilleri	:	1 — Avukat Bekir Berk - İstanbul. 2 — Avukat Nihat Ata - Artvin.
Suç	:	Lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmak.
Suç tarihi	:	2/8/1966
Karar tarihi	:	17/10/1968

Lâikliğe aykırı olarak Nurculuk propagandası yapmak suçundan maznun yukarıda açık hüviyeti yazılı Murat Hut hakkında açılan kamu davasının yapılan açık duruşmaları sonunda dosya tetkik edildi, aşağıdaki karar verildi.

İDDİA MAKAMI :

Maznunun Nurculuk propagandası yaptığını gösterir mahkûmiyetine kâfi deliller bulunmadığından bahisle adı geçenin müsnet suçtan beraetine ve suç mevzuu kitapların kendisine iadesine karar verilmesini istemiştir.

OLAY VE GEREKÇE :

Olay tarihinde maznuna ait terzihanede yapılan arama neticesinde Said Nursi'ye ait olan kitaplardan Hastalar Risalesi, Tabiat Risalesi, Hasan'a Mektuplar ile yine Said Nursi'ye ait olduğu bildirilen sözleri ihtiva eden bir adet kart ve benzeri yazıların müşterilerin bekleme salonundaki sehpa üzerinde bulunan modeller arasında ve kartın da caddeye bakan vitrinde kumaşlar arasında bulunduğu, bu suretle maznunun Said Nursiye ait fikirleri benimseyerek bu yoldaki kitap ve yazıları umuma arzettiği, böylece maznunun laikliğe aykırı olarak devletin içtimai ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak maksadiyle dinî ve mukaddes tanınan şeyleri âlet ederek propaganda

yaptığı iddia olunmuşsa da; yapılan muhakeme sonunda maznunun mahkûmiyetini gerektirir kâfi delil elde edilememiştir. Çünkü:

Şahitler Fehmi Duman, Bayram Korat, Hüseyin Çemberci ve Ali Yılmaz birbirlerini tamamlayan beyanlarında, hâdise tarihinde maznunun terzi dükkânında ve evinde yaptıkları arama neticesinde Nurculukla ilgili bir takım kitap, risale, kart ve evrak-ı matbua bulup zaptettiklerini bildirmişler, yalnız maznunun bu konuda herhangi bir propaganda yaptığını bildirmemişlerdir.

Dosyada 3/7/1968 tarihini taşıyan ve Prof. Dr. Neşet Çağatay, Prof. Dr. Uğur Alacakaptan, Doç. Dr. Yaşar Kutluay tarafından hazırlanmış bilirkişi raporunda; «Bu gibi matbuayı dükkânında bulundurmak, ya da vitrinde teşhir etmek gibi fiillerin T.C.K. nun 163 üncü maddesinin cezalandırdığı (propaganda) veya (telkin) niteliğinde olmadığı kanaatındayız. Yargıtay 4. C. D. bir komünizm propagandası dâvası vesilesiyle verdiği bir kararında bu konuya daha açık bir muhteva kazandırmıştır. Buna göre propaganda, «bir fikri veya sistemi, memleket içinde yaymak, yerleştirmek için girişilen yoğun ve adeta bir hamle şeklinde beliren bir faaliyettir». Muhtevası suç teşkil eden bazı eserleri dükkânda bulundurmak veya vitrinde teşhir etmek bu propaganda kalıbına uymamaktadır. Aşikâr nedenlerle bu hareketler (Telkin) de sayılamazlar» şeklinde mütalâa mevcuttur.

Maznunun suç konusu kitap v.s. yi dükkânında bulundurmaktan gayrı bir faaliyetini teyid eder mahiyette bir delile tesadüf olunmamıştır. Hal böyle olunca yukarıdaki mütalâa karşısında ve mevcut deliller muvacehesinde maznunun beraeti cihetine gidilmiş, mahkemeye de bu yolda tam bir vicdani kanaat gelmiştir.

H Ü K Ü M :

Yazılan gerekçeye göre:

Maznun Murat Hut'un BERAETİNE, maznun tarafından suçta kullanıldığı iddia edilen Namaz Tesbihatı, Tabiat Risalesi, Hastalar Risalesi, Hasan'a mektuplar, Hakikat Nurları, Dönmiyeceğiz adlı kitaplarla küçük kırmızı kaplı matbua ve resimli kartın maznuna iadesine, 28/9/1967 tarihinde yapılan duruşma esnasında maznun müdafii Av. Bekir Berk'in vesika olarak mahkemeye ibraz ettiği Yeni Bilirkişi Raporları, Yeni iade kararları, Kanunsuz suç olamaz, Risale-i Nur hakkında Ehl-i vukuf raporları, Türk Hâkiminin Millet adına verdiği Kararlar, Risale-i Nur hakkında kararlar, Örfi İdare ve Askeri Mahkeme Kararları, Nurculuk hakkında bir Mülâkat, Nurculuk Hakkında Vesikalar, adlı kitap rapor ve kararların maznun müdafii Av. Bekir Berk'e iadesine, temyizi kabil olmak üzere ittifakla verilen karar maznunla müdafilerinin yüzlerine karşı C. Savcısı Hasan Bahadır huzuriyle açıkça okunup anlatıldı.

17/10/1968

K A R A R : (25)

T. C.
Hınıs Sulh Ceza Mahkemesi

Sayı	:	1968/98	
Sl. Hakim	:	Sefer Çaldıran	(15495)
Kâtip		Ziyaettin Gül	(45)

Davacı	:	K. H.
Maznun	:	Necati Açıkel
Suç	:	Nurculuk propagandası yapmak ve bu maksatla kurulmuş cemiyete girmek.
Suç Tarihi	:	25/1/1965
Tevkif Tarihi	:	3/1/1966
Tahliye Tarihi	:	11/8/1966

Yukarıda açık hüviyeti yazılı bulunan maznun Necati Açıkel hakkında müsnet suçtan dolayı yapılan açık duruşmaları sonunda; dosya tetkik edildi.

G. DÜŞÜNÜLDÜ: Nurculuk propagandası yapmak ve bu maksatla kurulmuş cemiyete girmek suçundan Maznun Ali oğlu Necati Açıkel hakkında Hınıs Sorgu Hâkimliğinin 13/11/1967 günlü dâvanın ortadan kaldırılmasına mütedair kararına ek aynı yer Sorgu Hâkimliğinin 25/11/1967 gün ve 1966/36 Esas 1967/22 karar sayılı müsadere kararı Yargıtay 4 üncü Ceza Dairesinin 17/9/1968 gün ve 5767 Esas 4842 sayılı kararı ile bozulmuş olduğundan ve C. Savcılığının 8/11/1968 tarih ve 1182 sayılı yazıları ile müsadere hakkında bir karar verilmesi üzerine dâva dosyasının içinde bulunan 24/11/967 tarih ve 1967/25 sayılı Emanet makbuzunda kayıtlı bulunan mühürlü beyaz torba içinde muhtelif cins kitapların T.C.K. nun müsadereye mütedair 36 ncı maddesinin tatbikine mümkün olmıyacağından mezkûr kitapların sanık NECATİ AÇIKEL'E İADESİNE ve karardan bir suret Emanet memurluğuna tevdiine karar verildi. 8/11/1968

Kâtip — Sl. Hâkim

KARAR: (26)

T. C.
HATAY Asliye Ceza Mahkemesi

Esas: Sayı	: 969/506
Karar: Sayı	: 970/12
C. Savcılığı	: 117/43

Hâkim	: Orhan Cengiz	(14536)
C. Savcı Yard.	: Kemal Bektaş	(11474)
Kâtip	: Şemsettin Çiçek	

Davacı	: K. H.
Sanık	: Halit Konyalıgil
Suç	: Lâikliğe aykırı olarak, devletin içtimaî, siyasî, iktisadî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile teşekkül eylemiş cemiyete girmek.
Suç Tarihi	: 10/2/1967
Tevkif Tarihi	: 13/2/1967
Tahliye tarihi	: 15/3/1967

Nurculuktan sanık yukarıda açık hüviyeti yazılı Halit Konyalıgil hakkında yapılan açık yargılama ve inceleme sonunda:

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ: Maznun Halit Konyalıgil lâyıklığa aykırı olarak devletin içtimaî, siyasî iktisadî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle teşekkül eylemiş cemiyete girmek suçu isnadı ile T.C.K. nun 163/2 maddesi ile tecziye edilmek talebiyle mahkemeye sevk edilmiştir.

Maznun evvel ve ahir müsnet suçla hiçbir ilgisi bulunmadığını, devletin içtimaî, siyasî, iktisadî ve hukukî temel nizamlarını dinî esas ve inançlara uydurmak amacı taşımadığı gibi, Türkiyede böyle bir cemiyetin de mevcut olmadığını ve kendisinin dahi böyle bir cemiyete girmiş bulunmadığını ve bu hususla ilgili hiçbir cereyanın içerisinde olmadığını müdafaaten dermeyan etmiştir.

Kimliği bazı mülâhazalarla mahkemeye bildirilmiyen ve hatta vekâlet muhabereleri dahi yapılmasına rağmen ismi mahkemeye verilip mahkeme huzurunda dinlenmesine imkân hasıl olmıyan bizce meçhul muhbirin isim ve adresi mahfuz olarak emniyete yaptığı müracaata dair dosyaya celp edilen evrakta maznunun Nurcu olduğu ve evinde Nurcu-

lukla ilgili ayinlerde bulunduğu ve kitaplar okuduğu ve bunları başka şahıslara da okuttuğu ve keza bu kitapları evinde sakladığı bildirilmiş ve bunun üzerine emniyet gerekli tertibatı alarak maznunun evinde arama yapmış ve bu arama neticesinde Said Nursi Külliyatına dahil listesi dosyada mevcut evrakta gösterilen eserler ve bunların yanında bir takım tebrik kartları bulunmuş ve sadece bu kitap ve tebriklerin maznunun evinde bulunmuş olması sebebiyle maznun Nurculuk isnadı ile nezarete alınmış, tevkif edilmiş ve 13/2/967 tarihinden 15/3/967 tarihine kadar mevkuf tutulmuş ve müteakiben salıverilmiştir.

Maznun daha evvel 31/10/962 tarihinde hakkında açılan ve T.C.K.nun 163/4 üncü maddesi ile tecziyesi istenen Hatay Ağır Ceza Mahkemesinin 5/4/963 tarih ve 1963/62 Esas ve 1963/103 Karar numaralı kararı ile bu mahkeme neticesi suçu sabit görülmediğinden BERAETİNE KARAR VERİLMİŞ ve dükkânında ve keza evinde mevcut kitaplar aynen kendisine iade edilmiş ve bu karar kesinleşmiştir.

Maznun Mahkememizde vaki müdafaalarında da evinde yakalanan kitapların kendisine daha evvel Ağır Ceza Mahkemesinden beraetini müteakip iade edilen kitaplardan olduğunu dahi müdafaalarının bazı safhalarında beyan etmiştir.

Maznunda (Evinde) yakalanan Said Nursiye ait külliyatın ve bu külliyata dahil eserlerin ve sairlerin muhtelif adli mercilerce muhtelif tarihlerde verilen kararlarla bu eserler sahiplerine iade edilmiştir. Bu mercilerin kararları kesinleşmiştir. (Kargı C.M.U.M. Hazırlık: Esas: 967/731, Karar 959/78, Tarih 27/1/960, Bayburt Sorgu Hakimliği Esas: 962/73, Karar 963/17, Tarih 14/2/963; Mersin Sorgu Hakimliği Esas: 959/55, Karar 960/40, Tarih 13/5/960; Kargı Sorgu Hakimliği E. 960/9, K.960/18, T. 28/5/960, İzmir 1. Sorgu Hâkimliği E. 961/147, K. 961/160 Ta. 2/11/961; Kuyucak Sorgu Hakimliği, E. 962/71, K. 963/22, T. 14/6/963; Burdur Sulh Ceza Mahkemesi Esas 963/211, K. 963/1118, T. 5/7/963; Karabük Sulh Ceza Mahkemesi, E. 962/443, K. 963/605, T. 14/8/963; Kargı Sulh Ceza Mahkemesi, E. 962/738, K. 963/131, T. 26/4/963; Gaziantep Sulh Ceza Mahkemesi E. 963/994 K. 963/611, T. 26/6/963; İstanbul 2. Sulh Ceza Mahkemesi E. 963/572, K. 963/1176, T. 31/12/964; Söğüt Sulh Ceza Mahkemesi, E. 964/103, K. 964/210, T. 10/12/964; Senirkent Asliye Ceza Mahkemesi Müteferrik 962/5, T. 12/4/962; Maraş Ağırceza Mahkemesi, E. 961/78, K. 961/122, T. 14/11/961; İzmir 2. Ağır Ceza Mahkemesi E. 962/232, K. 962/210, T. 14/12/962; Hatay Ağır Ceza Mahkemesi Esas 963/82, 963/103; T. 5/3/963; İstanbul 1. Ağır Ceza Mahkemesi, E. 963/207, K. 964/4249, T. 21/11/963; Samsun 2. Ağır Ceza Mahkemesi E. 964/113, K. 964/203, T. 4/11/964; Gaziantep 2. Ağır Ceza Mahkemesi Esas 963/202, K. 964/18, T. 25/2/964; Konya Ağır Ceza Mahkemesi Esas 960/49, K. 961/67, T. 15/5/961);

Davada amme şahidi olarak dinlenen şahidler, Çetin Dağdelen, Tacettin Çiftçi, Mustafa Yüksel, Kemal Şirindal, Bayram Albayrak, ve Halil Bozok mahkemece alınan yeminli ve kanaat-bahş beyanlarında

«maznunun Nurcu olduğunu bilmediklerini, Antakyada Nurcu cemiyeti diye bir cemiyetin mevcut olmadığını; maznunun Nurcu cemiyeti diye bir cemiyete mensup olduğunu bilmediklerini, maznunu sadece 963 senesinde mahkemeye verilmesi sebebiyle tanıdıklarını; civarda Nur Risalelerini okuyanlara halk arasında Nurcu denildiği, bunun dışında maznunun herhangi gizli bir cemiyete girdiğine ve gizli bir cemiyete mensup olduğuna dair hiçbir malûmatları bulunmadığını, sadece vaki ihbar üzerine maznunun evinde yapılan aramada listesi dosyada mevcut evrakın bulunduğunu ve hatta bu arama sırasında dahi maznunun bu kitapların kendisine mahkemece iade edilen kitaplar olduğunu kendilerine beyan ettiğini mukni ve kanaat-bahş bir şekilde beyan etmişlerdir.»

Mahkemece niyabeten yaptırılan bilirkişi tetkikatında dosyada mevcut bilirkişi raporları münderecatına göre dinlenen bilirkişi kesin bir kanaat izhar etmediği, sadece ve yuvarlak olarak «Tevhid-i içtihad bu kitapları yasak kabul etmiştir.» şeklinde mahkemeye kanaat vermekten çok uzak beyanlarda bulunduğu ve bilirkişinin 2 nci tetkikatı safhasında dahi mahkemeyi tenvir edecek mütalâada bulunamadığı anlaşılmaktadır.

Buna rağmen Maznun vekili tarafından dosyaya ibraz edilen ve dosyada zabıtlara geçilmek suretiyle dosyaya konulan isimleri zabıtlara müdemiç kitaplar, bilirkişi mütalâaları ve fotokopiler münderecatından ve bu arada Ordinaryüs Profesör Recai Galip Okandan, Ordinaryüs Profesör Sulhi Dönmezer tarafından 22/7/969 tarihinde İzmir Birinci Ağır Ceza Mahkemesinin 967/330 Esas sayılı Dosyası sebebiyle kendilerine vaki müracaat üzerine İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesince verilen tâlimat üzerine yaptıkları bilirkişi tetkikatı neticesinde Risale-i Nur Külliyatının T.C.K. nun 163 üncü maddesini ihlâl edebilecek nitelikte olanları mevcut ise de bu kitap ve Risalelerin münhasıran Said Nursi tarafından yazılmış bulunmaları sebebiyle 163 üncü maddeyi ihlâl edeceklerini kabul etmenin mümkün olmıyacağı, böyle bir kabulün hukuk esasları ile kabil-i telif olamıyacağına, bu itibarla sanıkların üstlerinde veya evlerinde bulunan kitaplar muhtevası itibariyle neden ibaret bulunursa bulunsun bunların bir kimsenin evinde bulundurulması sebebiyle o kimsenin 163 üncü maddeyi ihlâl etmiş kabul edilmesinin kabulü hukuki esaslarla kabil-i telif olamaz. Hatta suç teşkil edecek kitaplar dahi bir kimsenin nezdinde bulunsa dahi, bu bulundurmanın 163 üncü maddeyi ihlâl ettiğini kabule ceza hukuku prensip ve esaslarına aykırı olacağına dair mahkemeye kanaat verici mütalâaları mevcuttur.

Esasen bir eser'in bizatihi suç teşkil etmemesi hâlinde, bu eserin bulundurulmasının dahi her hangi bir mahkeme kararı ile yasaklanmaması halinde bu eseri bulundurmak ve okumanın anayasa muvacehesinde suç kabul edilmemesi gerektiği bedihidir.

Yukarıdan beri bittafsil anlatılmaya izah edilmeye ve tahlil edilmeye çalışılan sebep ve deliller muvacehesinde maznunun Lâikliğe aykırı olarak devletin içtimaî, siyasî, iktisadî ve hukukî temel nizamlarını

dini esas ve inançlara uydurmak maksadiyle teşekkül eylemiş cemiyete girmek suçunu işlemediğinin anlaşılmasına ve mahkemece vicdani kanaatın dahi bu yolda tahassül etmiş olmasına ve maznunun müdafaalarının aksini isbata yarar hiçbir delil elde edilememesine ve başkaca da maznunun tecziyesini gerektirir dosya içerisinde hiçbir delil bulunamamasına mebni maznunun mahkemece varit kabul edilen müdafaalarının kabulü ile müsnet suçtan BERAETİNE, maznua müsnet suçtan beraet ettiğine, zabt edilen kitap, broşür ve tebriklerin suçta kullanılmamış olmasına, bizatihi bu kitap ve sairenin suç olmamasına ve her hangi bir eserin veya eşyanın müsadere edilebilmesi için:

1 — Hususi kanunlarında zabt ve müsadere edilmesi için hüküm bulunması,

2 — Kanunen bizatihi yapılması, satılması, taşınması, kullanılması ve bulundurulmasının suç teşkil eylemesi,

3 — Eşyanın suç işlenmesinde kullanılması,

4 — Suç işledikten sonra husule gelen eşya cinsinden olması,

5 — Bir suç işlemek için hazırlanan âlet ve edevat ve sair eşyadan bulunması gibi şartların mevcut olmasının gerekmesine ve hâdisemizde de bu şartların mevcudiyeti mahkemece görülemediği cihetle maznunda yakalanan emanette mevcut olduğu anlaşılan ve listesi dosyada mevcut bulunan evrakın sahibine iadesine, dair maznun ile Vekili Avukat Bekir Berk ve C. Savcı Y. Kemal Bektaş huzuru ile temyizi kabil olmak üzere 13/2/970 tarihinde verilen işbu karar usulen ve alenen tefhim kılındı. 13/2/970.

KARAR: (27)

T. C.
Kızıltepe Sorgu Hakimliği

Esas No.	: 969/58
Karar No.	: 970/20
Hakim	: Mehmet Koç (16912)
Kâtip	: A. Kadir Terece
Davacı	: K. H.
Sanıklar	: 1 — Halil Bahadır.. 2 — Halit Bahadır.
Suç	: T.C.K. nun 163 üncü maddesine muhalefet.
Suç Ta.	: 3/9/969

Yukarıda açık kimlikleri yazılı bulunan sanıklar hakkında yapılmakta olan ilk tahkikatı sonunda:

Hernekadar sanıkların müsnet suçları işlediklerinden dolayı haklarında hukuk-u âmme dâvası açılmış ise de; bilirkişi olarak tayin edilen müftü Veysi Süer tarafından tanzim ve ibraz edilen raporunda; sanıklarda yakalanan kitapların hepsinin dini kitap olup, bunların hiçbirinin suç teşkil edecek nitelikte olmadığını beyan etmiştir.

Ancak bu eserlerin muhtevalarının kanunlarımıza aykırı olması, eserleri bulundurmanın, okumanın suç sayılması, anlamına gelmez. T.C.K. nun 163/4 maddesi, belli amaçlarla propaganda yapılmasını ya da telkinde bulunulmasını yasaklamıştır. Muhtevaları ne derece tehlikeli olursa olsun, kanunlara nekadar aykırı bulunursa bulunsun bu kitabın yahut birçok kitapların bir kimsenin evinde ya da üzerinde bulunması onu suçlu mevkiine sokmaz. Keza sanıklarda yakalanan âsâr-ı âtika da suç sayılamıyacağından ve son tahkikatın açılması için suç unsuru bulunmadığından sanıkların işlemiş oldukları müsnet suçlarından dolayı MUHAKEMELERİNİN MEN'İNE, sanıklarda yakalanan ve emanetin 969/96 sırasında kayıtlı kitap ve eşyaların sanıklara iadesine, Men'i muhakeme kararının tasdik veya adem-i tasdiki için dosyanın C. Savcılığına tevdi'ine karar verildi. 6/6/970

Hakim (16912)

İşbu karar asliye hakimi tarafından tasdik olunmakla kesinleştiğini tasdik ederim. 10/8/970

Başkâtip

İşbu aşağıda cins ve miktarları yazılı kitapların Kızıltepe Sorgu Hakimliğinin 6/6/970 tarih ve 969/58 esas ve 970/20 karar sayılı ilamı ile iade edilen kitap listesidir.

33 PENCERE, TİRYAK, NUR MEYVELERİ, İCTİHAD RİSALESİ, BEDİ-ÜZ-ZAMAN SAİT NURSİ VE DİN DÜŞMANLARI, HANIMLAR REHBERİ, UHUVVET RİSALESİ, BEDİ-ÜZ-ZAMAN SAİT NUR VE NURCULUK, ELHUCCET-ÜZ-ZEHRA, TİRYAK, HUTBE-İ ŞAMİYE, MÜNAZARAT, İHLAS RİSALELERİ, MÜNACAAT, NUR KÜLLİYATINDAN BİRKAÇ DERS, RİSALE-İ NUR SÖNMEZ, HASTALAR RİSALESİ, RAMAZAN İKTİSAT ŞÜKÜR RİSALESİ, 33 PENCERE, MİRKAT-ÜS SÜNNET VE TİRYAK-I MARAZ-I BİHA, MİFTAH-ÜL İMAN, NUR ALEMİNİN BİR ANAHTARI, NUR ŞAKİRDLERİNİN HİZMET REHBERİ, NUR ALEMİNİN BİR ANAHTARI, UHUVVET RİSALESİ, 23 ÜNCÜ SÖZ, ZÜHRET-ÜN NUR, RİSALE-İ NUR HAKKINDA VERİLEN KONFERANS, AYET-ÜL KÜBRA KASTAMONU LAHİKASI, EMİRDAĞ LAHİKASI, BEDİ-ÜZ-ZAMAN SAİD NURSİ, BEDİ-ÜZ-ZAMAN SAİD NURSİ VE DÜŞMANLARI, KIZIL İCAZ (ESKİ TÜRKÇE YAZILI), ZUHRE (ESKİ ARAPÇA YAZILI), 29 UNCU LEM'A, NAMAZ TESBİHATI, NAMAZ RİSALESİ (TESBİHATI).

RED MAKBUZU

Reddiyat No.
T.C. İstanbul Ad. Emaneti D. si No. :
İstanbul C. M. Umumiliği Esas No. : 967/174. Tarih: 3/10/969
Red kararı veren Mahkeme : İstanbul 2. Ağırceza Mahkemesi
Es. 968/74. Ta. 3/10/1969

Eşya sahibinin ikametgâhı ve isim ve şöhreti.

Adres: Avukat Bekir Berk Baro Sicil No: 4130. Yeniçeriler Cad. 67/2 — Çarşıkapı.

Eşyanın Cinsi ve Adedi:

Yazarın adı: Said Nursi.

Kitapların ismi ve adetleri:

Sözler (7), Lem'alar (4), Mektubat (4), Şualar (2), Asa-yı Musa (3), İşaratül-İ'caz (2), Mesnevi-i Nuriye (2), Ayetül-Kübra (9), Hutbe-i Şa-miye (2), Muhakemat (1), Tiryak (5), Küçük Sözler (17), Haşir Risa-lesi (5), Meyve Risalesi (1), Nur Meyveleri (4), İhlâs Risaleleri (12), Hanımlar Rehberi (10), Hakikat Nurları (4), Nurun İlk Kapısı (4), Tabiat Risalesi (5), Otuzüç Pencere (11), Yirmiüçüncü Söz (10), Has-talar Risalesi (5), İçtihat Risalesi (3), Ramazan - İktisat - Şükür Ri-saleleri (10), Elhüccetüzzehra (4), Gençlik Rehberi (17), Siracinnur Mecmuası (1), Emirdağ Lahikası (2), Barla Lahikası (4), Kastamonu Lahikası (1), Hücumat-ı Sitte (1), İki Mekteb-i Musibetin Şehadetna-mesi (10), Münacat (1), Risale-i Nur Sönmez (10), Hizmet Rehberi (11), Bediüzzaman Cevap Veriyor (1), Nur Aleminin Bir Anahtarı (3), Risa-le-i Nur Külliyatından Birkaç Ders (1) Münazarat (3), Zühretinnur (3), Bediüzzaman Said Nursi (Tarihçe-i Hayatı - Eserleri - Meslek ve Meş-rebi) (3), Risale-i Nur Müellifi Said Nur. (Hayatı Eserleri - Mesleği) Ya-zarı Eşref Edib (1), Bediüzzaman Said Nur ve Nurculuk (Eşref Edib) (1), Risale-i Nur Muarızı yazarlarının isnadları hakkında ilmi bir tahlil (Eş-ref Edib) (4), Hutuvat-ı Sitte ve Tuluat (Said Nursi) (1), Mülakat (Nurculuk Hakkında) (1), Bediüzzaman Said Nursinin İngilizce yazılı Biografisi (4), Risale-i Nur Hakkında Konferans (1), Hizbul Hakaik-ı Nuriye (1), Namaz Tesbihatı (1), Barla Hayatı (2), İki adet Dini levha. Bir sarık ve bir cübbe, Risale-i Nur hakkında ehl-i vukuf raporları

Balada cins ve mikdarı muharrer kitapları ve eşyayı dairesinin ka-rariyle İstanbul Adliye Emanet D. tamamen aldım

İmza

uYkarıdaki imza Avukat Bekir Berk'a ait olup fotoğrafı kendisinin olduğunu tasdik ederiz. 25/10/1969

Hüviyeti görüldü.

Yukarıdaki imza Avukat Bekir Berk'e ait olup fotoğrafı kendisinin

yetki veren İst. 8. Noterlikten çıkartılmış 25.10.969 tarih ve 30765 sa-yılı vekâletname ile İst. 13. Noterlikten çıkartılmış 24.10.969 tarih ve 021420 sayılı vekâletnamemi ibraz ederek müekkillerim Mehmed Nuri Güleç, Mehmet Kutlular ve Rüştü Tafralı namlarına aynen ve tamamen teslim aldım. 25/10/969

Avukat Bekir Berk

KARARLARDAN ÇIKAN NETİCE

Risale-i Nurlar İslâmın imanî hakikatlarını isbat, müdafaa ve izah eden eserlerdir. Nurculuk dinî bir ekoldür... 163 üncü maddenin yasakladığı şartlara aykırı bir cemiyet şeklinde telâkkisi yerinde değildir. Risale-i Nur külliyatını, bulundurmak, okumak, Risale-i Nur'a istinaden İslâmî iman hakikatları izah etmek, Risale-i Nurdan imanî cümleler neşr ü tâmim etmek, Risalelerden nakilde bulunmak, Risale-i Nuru, Bediüzzamanı beğenmek veya onları meth ü sena etmek, Nurculuk denen dinî ekolü beğenmek, veya Nurcu olmak, laikliğe aykırı bir hareket değildir. Nurculuğun övülmesi övme fiillerinin 142. maddede olduğu gibi 163 üncü maddede tecrim mevzuu olmaması sebebiyle 163 üncü maddeye aykırı bir hareket telâkki edilemez. Bir hareketi veya sözü veya yazıyı 163 üncü maddeye göre suç addetmek, ancak o maddedeki unsurların ihlâl edildiğinin sabit olması halinde mümkündür.

Bîtaraf bilirkişi raporları Risale-i Nurun mahiyet ve muhtevasının kanunlara aykırı addine imkân olmadığını isbat etmiş olduğu gibi, Risale-i Nurun suç teşkil etmemesi sebebiyle iadesine dair kararlar verilmiş ve bu kararlar kesinleşmiştir. Kesin iade kararlarına aykırı bilirkişi raporlarını kabul, hukuken mümkün olmadığı gibi, esasen hakikate uygun olmayan ve muknî esbab-ı mucibeden mahrum olan raporlara hâkim uymağa mecbur değildir. Herhangi bir eser hakkında olduğu gibi, Sorgu Hâkimlerinin Risale-i Nur Külliyatından eserler hakkında müsadere kararı verme selâhiyeti yoktur. Risaleler suç teşkil etmemekle beraber, bazı eserlerin mahiyet ve muhtevasının suç teşkil ettiği kabul edilse bile, bunların bir şahsın üzerinde veya kütüphanesinde bulunması kanunen suç

olmadığı gibi müsaderesi de câiz değildir. Yargıtay kararıyla Nurculuğun suç haline getirildiği iddiası hukukî değer taşımaktan uzaktır. Kanunsuz suç ve ceza olamıyacağı gibi, ceza hukukunda kıyasa da yer yoktur ve bu sebeple kıyas yoluyla ceza verilmesi hukuken mümkün değildir.

Risale-i Nur Külliyatı hakkındaki kesin iade kararlarına riayet anayasa icabıdır. Aksine hareket ise anayasaya aykırıdır. Daire kararları hiç bir mahkemeyi bağlamaz; ısrar üzerine verilen ceza genel kurulu kararına ise, sadece kararı bozulan mahkemenin uyma mecburiyeti vardır. Nurculuk hakkında herhangi bir tevhid-i içtihad (İçtihadı Birleştirme Genel Kurul Kararı) olmamakla beraber, Risale-i Nur Külliyatının iadesi hakkındaki kesin iade kararları muvacehesinde böyle bir karara ittiba da hukuken mümkün değildir. Hatalı olan Yargıtay kararı mahiyet ve muhtevası 163 üncü maddeye aykırı kabul edilen herhangi bir eseri bu mahiyetini bilerek dağıtmayı 163 üncü maddeye aykırı hareket şeklinde telâkki etmişse de Marksist bir asistanla arkadaşlarının rapor ve kitaplarını doğru sandığı için yanılan Yargıtay raportörlerinin mütalâasını doğru kabul eden azaların imzasını taşıyan karar suç ihdâsı mahiyetinde telâkkî edilemiyeceği gibi, bir müsadere kararı mânasında da değildir. Mahkemeler, her hâdiseyi kendi şartları içinde değerlendirip, yaptıkları bilirkişi tetkikatı sonunda, Yargıtay kararında nakledilen iddiaların varit olmadığını her zaman tesbit edebilirler ve etmişler, ve eserlerin iadesi yoluna gitmişlerdir.

* * *

RİSALE-İ NUR VE TALEBELERİ HAKKINDA VERİLEN BERAET VE İADE KARARLARI CETVELİ

Risale-i Nur Külliyatı Müellifi Bediüzzaman Said Nursî, eserleri ve talebeleri hakkında girişilen takibat sonunda verilen takipsizlik, men'-i muhakeme, beraet ve Risale-i Nur hakkında verilen ve muhkem kaziye teşkil eden iade kararlarından şahsen tesbit ve temin edebildiklerimizin tarih, mahal ve sayılarını gösteren liste aşağıdadır: (Merhum Mustafa Nezihi Polat hakkında Erzurum adliyesinde görülen ve bir kısmı 1966 yılında kabul edilen af kanunu ile ortadan kalkan «Altmış adet» dâvaya ait karar tarih ve sayıları listeye dahil edilememiştir).

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
1.	15/6/1944	Denizli Ağır Ceza Mh.	944/199	944/136
2.	20/12/1944	Tem. Mah. 1. Ceza Dairesi	2193	3006
3.	2/6/1949	Yargıtay 1 inci Ceza Dairesi	1409	1120
4.	5/3/1952	İstanbul 1. Ağır Ceza Mh.	951/137	952/27
5.	18/6/1953	Rize Ağır Ceza Mh.	953/48	953/55
6.	24/6/1953	Samsun Ağır Ceza Mh.	953/230	953/130
7.	17/12/1953	Temyiz Mh. 1. C. Dairesi	30/23	33/44
8.	27/1/1954	Samsun Ağır Ceza Mh.	954/27	954/4
9.	2/2/1954	Rize Ağır Ceza Mh.	.....	954/60
10.	9/4/1954	Mersin Ağır Ceza Mh.	954/17	954/42
11.	23/11/1955	Nazilli Ağır Ceza Mh.	953/51	955/137
12.	29/10/1955	Eskişehir 2. Sulh Ceza Ha.	955/1866	955/1002
13.	11/5/1956	Isparta Sorgu Ha.	954/26	956/311
14.	23/6/1956	Afyon Ağır Ceza Mh.	954/278	956/218
15.	5/12/1956	Van Sorgu Ha.	955/38	956/35
16.	17/1/1957	Nazilli Ağır Ceza Mh.	953/51	......
17.	13/5/1958	Besni C. Müddeiumumiliği	958/219	958/116
18.	28/5/1958	Mersin Asliye Ceza Mh.	... ...	958/7
19.	2/6/1958	Ankara C. M. Umumiliği	958/6958	958/3381
20.	21/6/1958	Nazilli C. M. Umumiliği	958/825	958/428
21.	17/7/1958	Burdur Sorgu Ha.	958/34	958/45

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
22.	29/7/1958	Çine C. Savcılığı .	Hz. 958/533	958/187
23.	2/8/1958	Isparta C.M.U.liği	Hz. 958/899	958/467
24.	28/8/1958	İstanbul C. Savcılığı	958/710-733	
25.	10/9/1958	Ankara 1. Ağır Ceza Mh.	958/145	958/141
26.	29/9/1958	Çine C.M.U.liği	......	958/187
27.	30/9/1958	Rize Ağır Ceza Mh.	958/42	958/73
28.	10/11/1958	Aydın Ağ. Ceza Mh.	958/108	960/165
29.	10/11/1958	Urfa Asliye Ceza Mh.	958/329	958/378
30.	19/11/1958	Pazar C. Savcılığı	Hz. 958/258	......
31.	31/12/1958	Emirdağ C. Savcılığı	Hz. 958/413	958/548
32.	12/1/1959	Konya Sorgu Ha.	959/1	959/2
33.	10/2/1959	Kastamonu Ağır Ceza Mh.	958/164	959/8
34.	17/4/1959	Temyiz 5. Ceza Dairesi	3583	5366
35.	30/4/1959	Manisa C. Savcılığı	Hz. 958/603	959/235
36.	3/7/1959	Erzurum Sorgu Ha.	959/56	959/82
37.	24/7/1959	Nazilli C.M.U.liği	959/859	959/601
38.	3/9/1959	İnebolu C. Savcılığı	Hz. 293	Es. 190
39.	5/9/1959	Kızılcahamam C. Savcılığı	Hz. 959/957	959/216
40.	21/9/1959	Mayın Filosu Kum. Karargâhı Askerî Mahkemesi	959/35	959/2
41.	1/10/1959	İskenderun Sorgu Ha.	959/60	959/65
42.	6/11/1959	İzmir 2. Ağır Ceza Mh.	958/137	959/173
43.	10/11/1959	Kastamonu Ağır Ceza Mh.	958/194	959/8
44.	4/12/1959	Karaman C.M.U. liği	959/987	959/742
45.	21/12/1959	Mersin C. Savcılığı	Hz. 958/1365	959/964
46.	30/12/1959	Bandırma 1. Hv.Kv.Ad.A.	959/573	959/554
47.	23/1/1960	Adana C.M.U.liği	959/2966	960/133
48.	27/1/1960	Kargı C.M.U.liği	959/731	960/28
49.	9/2/1960	Kargı C.M.U.liği	Hz. 960/8	960/30
50.	14/3/1960	Denizli C.M.U. liği	Hz. 960/3711	......
51.	16/3/1960	Manisa Sorgu Ha.	960/16	960/15
52.	23/3/1960	Bandırma C.M.U.liği	Hz. 960/15	960/96
53.	24/3/1960	Artvin C. Savcılığı	Hz. 960/65	960/23
54.	4/4/1960	Denizli Sorgu Ha.	960/13	960/31
55.	7/4/1960	Sivrihisar C.M.U.liği	960/11	960/36
56.	8/4/1960	Isparta Sorgu Ha.	954/228	960/65
57.	12/4/1960	Konya 1. Sulh Ceza Ha.	959/885	960/196
58.	12/4/1960	Konya 1. Sulh Ceza Ha.	959/892	960/197
59.	19/4/1960	Ağrı C. Savcılığı	960/243	960/133
60.	20/4/1960	Sivrihisar C. Savcılığı	Hz. 960/11	960/36

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
61.	13/5/1960	Mersin Sorgu Ha.	959/55	960/40
62.	25/5/1960	Yalvaç Sorgu Ha.	960/14	960/42
		27 MAYIS 1960		
63.	28/5/1960	Kargı Sorgu Ha.	960/9	960/18
64.	31/5/1960	Sivas Sulh Ceza Mh.	959/1222	960/511
65.	3/6/1960	1. Süv. Tüm Kum. Adli Âmirliği	960/775	960/71
66.	13/6/1960	Isparta Ağır Ceza Mh.	960/27	960/64
67.	15/6/1960	Yayladağ Asliye Ceza Mh.	960/18	960/37
68.	24/6/1960	Adapazarı Sorgu Ha.	960/45	960/60
69.	27/6/1960	İnegöl C. Savcılığı	960/491	960/145
70.	30/6/1960	Konya Sorgu Ha.	960/71	960/91
71.	14/7/1960	Bursa 2. Asliye Ceza Mh.	959/624	960/291
72.	21/7/1960	Urfa C. M. U. liği	960/1131	......
73.	11/8/1960	İzmir C.M.U.liği	Hz. 960/5841	960/2994
74.	18/8/1960	Keşan C. Savcılığı	Hz. 960/404	960/200
75.	8/9/1960	Kütahya Asliye Ceza Mh.	960/164	960/249
76.	13/9/1960	Vezirköprü C.M.U.liği	Hz. 861	315
77.	14/9/1960	Adıyaman Ağır Ceza Mh.	960/33	960/86
78.	17/9/1960	Aydın Ağır Ceza Mh.	958/108	960/165
79.	26/9/1960	İst. C. Savcılığı Basın Bürosu	959/1167	
80.	29/9/1960	Keşan C.M.U.liği	960/405	960/230
81.	30/9/1960	Diyarbakır Sorgu Ha.	960/150	960/200
82.	5/10/1960	Siirt Sorgu Ha.	960/40	960/89
83.	8/10/1960	Diyarbakır Sorgu Ha.	960/147	960/211
84.	10/10/1960	İskenderun Sorgu Ha.	960/26	960/57
85.	14/10/1960	Siverek Asliye Ceza Mh.	959/84	960/165
86.	17/10/1960	Aydın Ağır Ceza Mh.	958/108	960/165
87.	4/11/1960	Bandırma Sorgu Ha.	960/29	960/32
88.	5/11/1960	Keçiborlu Sorgu Ha.	960/24	960/31
89.	14/11/1960	Ankara 1. Ağır Ceza Mh.	960/130	960/318
90.	14/11/1960	Ankara 1. Ağır Ceza Mh.	960/85	960/317
91.	16/11/1960	Samsun Ağır Ceza Mh.	960/44	960/266
92.	16/11/1960	Samsun Ağır Ceza Mh.	960/10	960/265
93.	16/11/1960	Rize Ağır Ceza Mh.	959/15	960/41
94.	26/11/1960	Boyabat C. Savcılığı	Hz. 960/643	960/390
95.	2/12/1960	Burdur Ağır Ceza Mh.	960/158	960/202
96.	9/12/1960	Balıkesir Ağır Ceza Mh.	960/252	960/325
97.	14/12/1960	Bursa Ağır Ceza Mh.	960/347	960/360
98.	16/12/1960	İstanbul Sorgu Ha.	960/49	960/288

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
99.	21/12/1960	Kırklareli Ağır Ceza Mh.	960/106	960/136
100.	23/12/1960	Samsun Ağır Ceza Mh.	959/515	960/341
101.	29/12/1960	İzmir 2. Ağır Ceza Mh.	959/152	960/232
102.	29/12/1960	Kütahya C. Savcılığı	960/1935	960/810
103.	29/12/1960	Balıkesir Ağır Ceza Mh.	960/252	960/325
104.	30/12/1960	Burdur Ağır Ceza Mh.	960/189	960/236
105.	10/1/1961	Şarkışla Asliye Ceza Mh.	960/118	961/2
106.	17/1/1961	Temyiz Mahkemesi 1. Ceza Dairesi	3428	163
107.	19/1/1961	Bolvadin Ağır Ceza Mh.	960/116	961/6
108.	30/1/1961	Malatya Ağır Ceza Mh.	960/182	961/21
109.	2/2/1961	Eğridir Sorgu Ha.	960/48	961/8
110.	3/2/1961	İstanbul C. Savcılığı	960/637	......
111.	6/2/1961	Nevşehir Sorgu Ha.	960/90	961/17
112.	9/2/1961	İstanbul I. Sulh Ceza Ha.	961/37	
113.	13/2/1961	İstanbul 1. Sulh Ceza Ha.	961/37 Mn. 961/11	Müt.
114.	16/2/1961	Askerî Temyiz Mahkemesi	961/213	961/256
115.	21/2/1961	İzmir 1. Ağır Ceza Mh.	961/4	961/23
116.	1/3/1961	Bolvadın Asliye Ceza Mh.	961/1	961/27
117.	10/3/1961	Erzurum Ağır Ceza Mh.	960/234	961/45
118.	31/3/1961	Akçakale C.M.U.liği	Hz. 960/376	961/37
119.	31/3/1961	Ankara 4. Asliye Ceza Mh.	960/478	961/206
120.	3/4/1961	Bolvadin Ağır Ceza Mh.	960/101	961/38
121.	17/4/1961	Trabzon Sulh Ceza Mh.	961/94	961/179
122.	21/4/1961	Balıkesir Ağır Ceza Mh.	960/244	961/34
123.	24/4/1961	59. Er Eğ. Tüm. Kum. Karg. Sivas		961/8
124.	24/4/1961	İnebolu C.M.U.liği	Hz. 977	Sıra 105
125.	6/5/1961	İstanbul C. Savcılığı	Hz. 6/3522	G: 3496
126.	8/5/1961	Ankara 3. Sulh Ceza Mh.	Ds. K. No.	961/63
127.	11/5/1961	Urfa 1. Ağır Ceza Mh.	960/239	961/145
128.	15/5/1961	Konya Ağır Ceza Mh.	960/49	961/67
129.	25/5/1961	Denizli Ağır Ceza Mh.	960/268	961/216
130.	24/6/1961	Ankara 4. Asliye Ceza Mh.	......	79
131.	5/7/1961	Doğanşehir Sulh Ceza Mh.	961/107	961/99
132.	14/7/1961	Ankara 4. Asliye Ceza Mh.	961/150	961/499
133.	20/7/1961	Afyon Valiliği Inz. Komisyonu	Sayı : 3	
134.	1/9/1961	Doğanşehir C. Savcılığı	Kar. 961/220 Hz.	961/178
135.	8/9/1961	Gâziantep Ağır Ceza Mh.	960/320	961/190
136.	9/9/1961	Biga C.M.U.liği	Hz. 960/206	961/226
137.	18/9/1961	Eskişehir Ağır Ceza Mh.	961/37	961/110
138.	6/10/1961	T.C. 4. Tümen Kum. As. Mah.	961/75	961/56

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
139.	7/10/1961	Isparta Ağır Ceza Mh.	961/16	961/107
140.	11/10/1961	Adıyaman Ağır Ceza Mh.	961/37	961/98
141.	16/10/1961	İstanbul Örfi İd. Kumandanlığı 3 No. lu Askeri Mahkemesi Baş Hakimliği - Balmumcu	961/37	961/18
142.	2/11/1961	İzmir 1. Sorgu Ha.	961/147	961/160
143.	8/11/1961	Denizli Sorgu Ha.	961/104	961/112
144.	14/11/1961	Maraş Ağır Ceza Mh.	961/78	961/122
145.	20/11/1961	Burdur Ağır Ceza Mh.	961/130	961/137
146.	20/11/1961	Kütahya C. Savcılığı	961/1041	961/1093
147.	21/11/1961	Kütahya Sorgu Ha.	961/97	961/102
148.	24/11/1961	İzmir 1. Sorgu Ha.	961/147	961/160
149.	24/11/1961	Çorum Sulh Ceza Ha.	961/1680	961/2403
150	27/11/1961	Ladik Asliye Ceza Mh.	960/87	961/25
151.	28/11/1961	Rize Ağır Ceza Mh.	961/15	961/162
152.	30/11/1961	Kastamonu C. Savcılığı	Hz. 961/842	961/620
153.	12/12/1961	Adıyaman Ağır Ceza Mh.	961/84	961/20
154.	15/12/1961	Muş C. M. U. liği	961/859	961/452
155.	18/12/1961	Maraş Ağır Ceza Mh.	961/78	961/122
156.	21/12/1961	Kütahya Ağır Ceza Mh.	961/65	961/236
157.	22/12/1961	Gaziantep 1. Asliye Ceza Mh.	961/273	961/498
158.	8/1/1962	Rize Sorgu Ha.	961/94	962/3
159.	20/1/1962	Devrekani Sulh Ceza Mh.	961/109	962/16
160.	20/2/1962	Elâzığ Ağır Ceza Mh.	961/155	962/7
161.	5/3/1962	Ankara 3. Ağır Ceza Mh.	961/9	962/21
162.	16/3/1962	Isparta Ağır Ceza Mh.	961/78	962/27
163.	17/3/1962	Erzurum Sorgu Hâkimliği	961/97	962/16
164.	24/3/1962	Kilis Sorgu Ha.	961/39	962/9
165.	24/3/1962	Maraş Ağır Ceza Mh.	961/78	962/42
166.	29/3/1962	Erzurum C.M.U.liği	Hz. 962/317	962/154
167.	7/4/1962	Urfa 2. Ağır Ceza Mh.	961/319	962/72
168.	12/4/1962	Senirkent Asl. Ceza Mh.	......	962/5
169.	14/4/1962	Sivas Asliye Ceza Mh.	962/63	962/182
170.	7/5/1962	Muradiye C. Savcılığı	Hz. 961/83	962/68
171.	8/5/1962	Adıyaman C.M.U.	Hz. 961/512	962/194
172.	10/5/1962	Ankara 3. Ağ. Ceza Mh.	961/28	962/46
173.	20/5/1962	Urfa 1. Ağ. Ceza Mh.	962/25	962/74
174.	28/5/1962	Balıkesir ORD. Okulu	962/23	962/76
175.	29/5/1962	Malatya Ağ. Ceza Mh.	962/12	......
176.	30/5/1962	Sivas Sulh Ceza Ha.	961/1009	686

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
177.	31/5/1962	Afyon Sulh Ceza Ha.	961/952	962/397
178.	2/6/1962	Balıkesir Sulh Ceza Ha.	961/1682	962/693
179.	9/6/1962	Temyiz Mah. 2. Ce. Dairesi	4409	3775
180.	14/6/1962	Bitlis Sorgu Ha.	961/57	962/22
181.	16/6/1962	Samsun Sorgu Ha.	962/73	962/90
182.	19/6/1962	Malatya C. Savcılığı	962/1266	962/590
183.	19/6/1962	Malatya C. Savcılığı	Hz. 962/89	83
184.	20/6/1962	İstanbul 2. Ağ. Ceza Mh.	961/77	962/146
185.	20/6/1962	Sivas Sulh Ceza Ha.	962/297	790
186.	22/6/1962	Pasinler C.M.U.liği	962/99	962/78
187.	22/6/1962	Gaziantep Sulh Ceza Ha.	961/1134	962/449
188.	5/7/1962	Yargıtay 1. Ce. Dairesi	530	185
189.	7/7/1962	Urfa 2. Ağ. Ceza Mh.	961/366	962/24
190.	11/7/1962	İst. 2. Ağır Ceza Mh.	961/77	962/146
191.	11/7/1962	Balıkesir Asliye Ceza Mh.	962/373	962/451
192.	13/7/1962	Manisa Sulh Ceza Ha. ,	962/297	962/386
193.	16/7/1962	Isparta Ağ. Ceza Mh.	962/40	962/44
194.	19/7/1964	Çorum Ağ. Ceza Mh.	961/127	962/175
195.	1/8/1962	Dazkırı C. Savcılığı	Hz. 962/368	962/79
196.	7/8/1962	Nevşehir C. Savcılığı	Hz. 962/654	962/109
197.	14/8/1962	Karabük Sulh Ce. Mah.	962/443	962/695
198.	14/8/1962	Kütahya C.M.U.liği	961/880 Hz.	961/348
200.	25/8/1962	Osmancık C.M.U.liği	962/914	962/159
201.	7/9/1962	Bafra C. Savcılığı	Hz. 962/1654	962/870
202.	7/9/1962	Urfa 2. Ağır Ceza M.	962/98	962/139
203.	7/9/1962	Urfa 1. Ağ. Ceza Mh.	961/62	962/106
204.	8/9/1962	Suşehri Sorgu Ha.	962/8	962/15
205.	12/9/1962	Manisa Sulh Ce. Ha.	962/106	962/452
206.	24/9/1962	Bursa Sorgu Ha.	962/88	962/104
207.	26/9/1962	Sakarya Ağ. Ceza Mh.	962/113	962/161
208.	28/9/1962	Samsun Sorgu Ha.	962/115	962/154
209.	1/10/1962	Bitlis Sorgu Ha.	961/57	962/23
210.	11/10/1962	Yalvaç Asliye Ceza Mh.	962/242	962/115
211.	12/10/1962	Malatya C. Savcılığı	Hz. 961/1538	962/1056
212.	13/10/1962	Yayladağı Asliye Ceza Mh.	960/18	962/39
213.	1/11/1962	Siverek Sulh Ce. Ha.	961/231	962/83
214.	2/11/1962	Emirdağ Sulh Ce. Ha.	962/521	962/768
215.	5/11/1962	Hv. K. K. 12. Hava Ulaştırma Üst K.lığı Askeri Mahkemesi	962/243	962/79
216.	6/11/1962	Samsun Sorgu Ha.	962/148	962/177

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
217.	6/11/1962	Bayındır Sulh Ceza Ha.	962/186	962/426
218.	7/11/1962	Sivas 1. Ağ. Ceza Mh.	962/94	962/207
219.	10/11/1962	Denizli 2. Ağ. Ceza Mh.	962/126	962/30
220.	15/11/1962	Van Asliye Ceza Mh.	962/157	962/160
221.	16/11/1962	Konya Ereğlisi Sorgu Ha.	962/46	
222.	22/11/1962	Isparta Ağ. Ceza Mh.	961/11	962/76
224.	23/11/1962	Isparta Ağ. Ceza Mh.	960/136	962/78
225.	23/11/1962	Isparta Ağ. Ceza Mh.	961/83	962/79
226.	23/11/1962	Isparta Ağ. Ceza Mh.	961/112	962/80
227.	28/11/1962	Yargıtay 1. Ce. Dairesi	2522	2934
228.	5/12/1962	Maraş C. Savcılığı	Hz. 962/2202	......
229.	6/12/1962	İnebolu C. Savcılığı	Hz. 962/15	962/465
230.	11/12/1962	Bursa Sorgu Ha.	962/122	962/151
231.	14/12/1962	İzmir 2. Ağ. Ceza Mh.	962/232	962/210
232.	14/12/1962	Çorum Ağ. Ceza Mh.	962/235	962/327
233.	14/12/1962	Çorum Ağ. Ceza Mh.	961/145	962/326
234.	18/12/1962	Gaziantep 2. Ağ. Ceza Mh.	962/117	962/47
235.	20/12/1962	İstanbul 5. Ağ. Ceza Mh.	962/239	962/91
236.	21/12/1962	Karabük Sorgu Ha.	962/57	962/134
237.	27/12/1962	6. Er. Egt. Tug. K.lığı Adli Amirliği	962/467	962/173
238.	28/12/1962	Eskişehir Ağ. Ceza Mh.	962/12	962/216
239.	29/12/1962	Muradiye C. Savcılığı	Hz. 962/201 Takipsizlik 962/	
240.	29/12/1962	Osmancık C. Savcılığı	Hz. 962/1369 Sayı No:	962/291
241.	31/12/1962	Aydın C. Savcılığı	Hz. 962/3982	962/1688
242.	4/1/1963	Bayat C. Savcılığı	Hz. 962/696/765	963/2
243.	9/1/1963	Çorum Ağ. Ceza Mh.	962/235	963/4
244.	10/1/1963	Amasya C. Savcılığı	17	İddianame No. 1
245.	11/1/1963	Bucak Sorgu Ha.	962/50	963/3
246.	12/1/1963	Bucak Sorgu Ha.	962/50	963/3
247.	17/1/1963	Adana 2. Sulh Ceza Ha.	961/561	963/5
248.	21/1/1963	Isparta Ağ. Ceza Mh.	961/86	963/3
249.	1/2/1963	Kargı C. Savcılığı	Hz. 962/765	963/13
250.	1/2/1963	Urfa C. Savcılığı	Hz. 963/2214	963/1152
251.	4/2/1963	Aksaray Ağ. Ceza Mh.	Sayı: 8	
252.	14/2/1963	Bayburt Sorgu Ha.	962/73	963/17
253.	16/2/1963	İstanbul C. Savcılığı	963/162	......
254.	23/2/1963	Samsun Sorgu Ha.	962/119	963/1906

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
255.	28/2/1963	Şarkışla Sulh Ce.	961/48	963/57
256.	28/2/1963	Malatya Sulh Ce.	963/56	963/164
257.	1/3/1963	Konya Asliye Ce.	962/453	963/91
258.	1/3/1963	Ankara 1. Ağ. Ceza	960/211	963/31
259.	7/3/1963	Amasya Sorgu Ha.	962/123	963/13
260.	19/3/1963	Yargıtay 2. Ceza Dairesi	1706	3327
261.	20/3/1963	Amasya Ağ. Ceza Mh.	962/17	963/35
262.	20/3/1963	Bursa Sorgu Ha.	962/11[illegible]	963/16
263.	21/3/1963	Denizli 2. Ağ. Ceza Mh.	962/93	963/36
264.	1/4/1963	Ankara 1. Ağ. Ceza Mh.	962/237	963/109
265.	15/4/1963	Ankara 2. Ağ. Ceza Mh.	960/308	963/165
266.	13/4/1963	Emirdağ Sulh Ceza Ha.	962/1244	963/429
267.	15/4/1963	Ankara 1. Ağ. Ceza Mh.	963/48	963/125
268.	17/4/1963	Sinop Ağ. Ceza Mh.	963/17	963/62
269.	18/4/1963	İstanbul 3. Sorgu Ha.	961/246	963/96
270.	22/4/1963	Emirdağ Sulh Ceza Ha.	962/521	963/768
271.	26/4/1963	Kargı Sulh Ceza Ha.	962/738	963/139
272.	26/4/1963	Diyarbakır Ağır Ceza Mh.	958/197	963/121
273.	26/4/1963	Diyarbakır Ağır Ceza Mh.	960/220	963/128
274.	29/4/1963	Malazgirt Asliye Ceza Mh.	963/11	963/35
275.	2/5/1963	Çorum Ağır Ceza Mh.	962/373	963/103
276.	9/5/1963	İzmir 1. Ağır Ceza Mh.	963/78	963/126
277.	9/5/1963	İzmir C. Savcılığı	963/259	
278.	13/5/1963	Konya II. Sulh Ceza Ha.	962/552	963/484
279.	20/5/1963	Manisa Sulh Ceza Ha.	963/182	963/433
280.	28/5/1963	Malatya Ağ. Ceza Mh.	963/70	963/95
281.	3/6/1963	Eleşkirt C. Savcılığı	Hz. 963/109	963/181
282.	4/6/1963	Siverek C. Savcılığı	Hz. 963/45	963/15
283.	6/6/1963	Yunak C. Savcılığı	Hz. 963/215	963/155
284.	6/6/1963	Erzincan C. Savcılığı	Hz. 963/174	963/336
285.	14/6/1963	Kuyucak Sorgu Ha.	962/71	963/22
286.	22/6/1963	Ankara 1. Ağ. Ceza Mh.	963/58	963/195
287.	26/6/1963	Gaziantep Sulh Ceza Ha.	963/99	963/611
288.	28/6/1963	Çameli Sorgu Ha.	963/21	963/30
289.	5/7/1963	Burdur Sulh Ceza	963/211	963/1119
290.	10/9/1963	Kuyucak Sorgu Hak.	963/13	963/26
291.	11/7/1963	Viranşehir C. Savcılığı	Hz. 963/210	963/160
292.	18/7/1963	İzmir 1. Ağ. Ceza Mh.	963/65	963/175
293.	20/7/1963	İzmir Sıkı Yö. K.lığı Askeri Mh.	88	62
294.	9/8/1963	Eskişehir C. Savcılığı	Hz. 963/2389	963/1334

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
295.	10/8/1963	Devrekani Sulh Ceza Ha.	961/109	962/16
296.	6/9/1963	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	963/295	963/494
297.	6/9/1963	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	963/101	963/495
298.	7/9/1963	İstanbul 4. Ağ. Ceza Mh.	963/37	963/171
299.	9/9/1963	Çorum Asliye Ceza Mh.	963/63	963/616
300.	11/9/1963	Kırıkhan C. Savcılığı	Hz. 963/624	963/382
301.	17/9/1963	Of Sulh Ceza Ha.	1965/86	1968/84
302.	23/9/1963	Karabük Sorgu Ha.	963/31	963/62
303.	28/9/1963	İskenderun Sorgu Ha.	963/38	963/64
304.	5/10/1963	Piyade Ok. K.lığı As. Mah.	963/108	963/16
305.	14/10/1963	Kelkit Asliye Ceza Mah.	963/8	963/156
306.	18/10/1963	İzmir 1. Ağ. Ceza Mah.	963/160	963/192
307.	18/10/1963	İzmir 2. Ağ. Ceza Mah.	963/128	963/188
308.	1/11/1963	Urfa Sulh Ceza Mah.	Sayı:	963/42
309.	5/11/1963	Konya 2. Ağ. Ceza Mah.	963/165	963/202
310.	9/11/1963	G. Antep 2. Ağ. Ceza	Sayı :	19
311.	12/11/1963	İzmir 2. Ağ. Ceza Mah.	963/165	963/197
312.	13/11/1963	Adana 1. Ağ. Ceza. Mah.	963/67	963/130
313.	14/11/1963	Urfa C. Savcılığı	Hz. 963/2036	963/1035
314.	19/11/1963	Amasya C. Savcılığı	Hz. 963/1981	963/826
315.	21/11/1963	İstanbul 1. Ağ. Ceza Mah.	963/207	963/249
316.	26/11/1963	Konya Sorgu Ha.	963/100	963/158
317.	28/11/1963	Balıkesir Ağ. Ceza Mh.	962/214	963/184
318.	1/12/1963	Kargı C. Savcılığı	Hz. 765	963/13
319.	9/12/1963	Konya Asliye 1. Hukuk	963/887	881
320.	10/12/1963	Konya Sorgu Ha.	962/100	963/158
321.	16/12/1963	Kütahya Ağ. Ceza Mh.	963/166	963/206
322.	24/12/1963	Çorum Ağır Ceza Mh.	962/334	963/327
323.	24/12/1963	Çorum Ağ. Ceza Mh.	963/156	963/328
324.	24/12/1963	Bursa 2. Ağ. Ceza Mh.	963/81	963/195
325.	26/12/1963	Safranbolu C. Savcılığı	Hz. 963/758	963/322
326.	31/12/1963	İskenderun Sorgu Ha.	963/44	963/93
327.	31/12/1963	İstanbul 2. Sulh Ceza Mh.	963/572	963/1306
328.	30/1/1964	Eflâni C. Savcılığı	Hz. 963/399	964/12
329.	30/1/1964	Malatya Sulh Ceza Ha.	963/358	964/18
330.	3/2/1964	Manisa Sulh Ceza Ha.	963/797	964/102
331.	18/2/1964	Kalecik C. Savcılığı	Hz. 964/27	964/10
332.	20/2/1964	Urfa C. Savcılığı	964/242	......
333.	21/2/1964	Denizli C. Savcılığı	Hz. 331	Sıra: 221
334.	24/2/1964	Muş Ağ. Ceza Mh.	961/27	964/72

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
335.	25/2/1964	Gaziantep 2. Ağ. Ceza Mh.	963/202	964/18
336.	25/2/1964	Gaziantep 2. Ağ. Ceza Mh.	963/181	964/20
337.	2/3/1964	Ünye Sulh Ceza Ha.	Sayı: 964/4	
338.	9/4/1964	Urfa Sulh Ceza Mah.	963/465	964/
339.	17/4/1964	Burdur Ağ. Ceza Mh.	963/116	964/39
340.	29/4/1964	Kocaeli C. Savcılığı	Hz. 964/347	964/488
341.	12/5/1964	Rize Ağ. Ceza Mh.	964/39	964/37
342.	13/5/1964	Karabük Ağ. Ceza Mh.	964/44	964/33
343.	20/5/1964	Ankara 1. Sorgu Ha.	963/393	964/161
344.	21/5/1964	İzmir 1. Ağ. Ceza Mh.	964/44	964/106
345.	28/5/1964	Gümüşhane Ağ. Ceza Mh.	963/81	964/26
346.	28/5/1964	İstanbul Sıkı Y. K. lığı As. Mh.	964/196	964/4
347.	16/6/1964	Ağrı C. Savcılığı	Hz. 964/305	964/207
348.	16/6/1964	Söğüt C. Savcılığı	......	964/69
349	19/6/1964	Bitlis Ağ. Ceza Mh.	963/14	964/17
350.	23/6/1964	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	964/28	964/43
351.	27/6/1964	İstanbul 3. Sulh Ceza Ha.	964/30	964/174
352.	29/6/1964	Kütahya Ağ. Ceza Mh.	963/61	964/54
353.	3/7/1964	Gaziantep Asliye Ceza Mh.	964/237	964/331
354.	14/7/1964	Urfa C. Savcılığı	964/322	......
355.	15/7/1964	İstanbul Sıkı Y. K. lığı As. Mh.	964/155	964/164
356.	16/7/1964	Yargıtay 7. Ceza Dairesi	6876	7195
357.	17/7/1964	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	964/35	964/301
358.	17/7/1964	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	964/34	964/300
359.	18/7/1964	K. Ereğlisi Ağ. Ceza Mh.	964/5	964/3
360.	24/7/1964	Samsun C. Savcılığı	Hz. 964/2747	964/1125
361.	7/8/1964	Çayırlı Sorgu Ha.	964/2	964/13
366.	21/8/1964	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	964/53	......
367.	21/8/1964	Çayırlı Sorgu Ha.	964/2	964/13
368.	29/8/1964	İst. Er Eğt. Mrk. K. lığı Disiplin Mh.		
369.	31/8/1964	Kayseri Ağ. Ceza Mh.	964/107	964/72
370.	1/9/1964	Ankara 2. Sorgu Ha.	963/247	964/237
371.	5/9/1964	Çanakkale Ağ. Ceza Mh.	962/57	963/21
372.	7/9/1964	Sivrihisar Sulh Ceza Ha.	964/261	964/257
373.	7/9/1964	Konya 2. Ağ. Ceza Mh.	964/69	964/134
374.	9/9/1964	Sivrihisar Sorgu Ha.	968/10	964/40
375.	10/9/1964	Çayeli C. Savcılığı	Hz. 964/201	964/136
376.	11/9/1969	Malatya Asliye Ceza Mh.	968/358	964/18
377.	12/9/1964	Trabzon Sorgu Ha.	964/29	964/—
378.	18/9/1964	Samsun 2. Ağ. Ceza Mh.	964/100	964/185

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
379.	18/9/1964	Kırklareli C. Savcılığı	Hz. 964/1035	964/334
380.	18/9/1964	Ankara C. Savcılığı	Hz. 964/4022	964/1530
381.	24/9/1964	K. Ereğlisi Ağ. Ceza Mh.	964/10	964/8
382.	26/9/1964	Tokad Asliye Ceza Mh.	964/57	964/246
383.	5/10/1964	Adana 1. Ağ. Ceza Mh.	964/24	964/122
384.	6/10/1964	Isparta Sorgu Ha.	964/48	964/95
385.	6/10/1964	Kargı Sulh Ceza Ha.	964/230	964/1222
386.	8/10/1964	Bingöl Ağ. Ceza Mh.	963/25	964/35
387.	12/10/1964	Urfa Asliye Ceza Mh.	964/119	964/477
388.	13/10/1964	Urfa Sorgu Ha.	964/95	964/99
389.	16/10/1964	Burdur Ağ. Ceza Mh.	964/72	964/84
390.	20/10/1964	Kocaeli C. Savcılığı	Hz. 964/2154	964/1370
391.	25/10/1964	Isparta Ağ. Ceza Mh.	964/53	964/61
392.	4/11/1964	Samsun 2. Ağ. Ceza Mh.	964/113	964/203
393.	6/11/1964	Erzurum Sulh Ceza Ha.	964/117	964/650
394.	7/11/1964	Urfa Sorgu Ha.	964/109	964/114
395.	7/11/1964	Urfa Sorgu Ha.	964/107	964/115
396.	7/11/1964	Urfa Sorgu Ha.	964/108	964/113
397.	9/11/1964	Adana 1. Sulh Ceza	964/311	964/1035
398.	11/11/1964	Pamukova C. Savcılığı	Hz. 964/931	964/319
399.	17/11/1964	Sivas 2. Ağır Ceza Mh.	964/107	964/112
400.	24/11/1964	Kocaeli Sorgu Hakimliği	964/170	964/173
401.	30/11/1964	Çorum Ağır Ceza Mh.	964/58	964/245
402.	2/12/1964	Gemlik Asliye Ceza Mh.	964/59	964/82
403.	8/12/1964	51. Tümen K. lığı As. Mh.	964/18	964/281
404.	9/12/1964	Eflâni Sorgu Ha.	964/94	964/87
405.	10/12/1964	Urfa Asliye Ceza Mh.	964/113	964/477
406.	10/12/1964	Söğüt Sulh Ceza Ha.	964/103	964/210
407.	10/12/1964	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	964/36	964/51
408.	16/12/1964	Bitlis Ağ. Ceza Mh.	962/5	964/40
409.	16/12/1964	Samsun 2. Ağ. Ceza Mh.	964/8	964/230
410.	17/12/1964	K. Ereğlisi Asliye Ceza Mh.	Sayı:	964/44
411.	21/12/1964	Sivas 1. Ağ. Ceza Mh.	964/39	964/123
412.	24/12/1964	İstanbul 4. Sorgu Hak.	964/206	964/126
413.	30/12/1964	Sinop Ağır Ceza Mh.	964/83	964/187
414.	11/1/1965	Ankara Ağ. Ceza Mh.	Hz. 964/12842	965/77
415.	12/1/1965	Isparta C. Savcılığı	Hz. 964/169	Es: 964/301
416.	19/1/1965	İst. C. Savcılığı Basın Bürosu	Sayı: 964/53	181
417.	19/1/1965	Karabük Sorgu Ha.	964/107	965/1
418.	22/1/1965	Samsun 1. Ağ. Ceza Mh.	964/86	965/5

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
419.	31/1/1965	Burdur Ağ. Ceza Mh.	964/102	965/22
420.	10/2/1965	Zile Sorgu Ha.	964/24	965/5
421.	11/2/1965	Çanakkale Ağ. Ceza Mh.	961/66	965/14
422.	17/2/1965	Sivas C. Savcılığı	Hz. 964/2434	965/137
423.	18/2/1965	Maraş Ağ. Ceza Mh.	964/105	965/5
424.	18/2/1965	Serik Sulh Ceza Ha.	964/193	965/88
425.	20/2/1965	Sivas Sorgu Hak.	965/2	965/2
426.	22/2/1965	Sivas Sorgu Hak.	965/2	965/25
427.	26/2/1965	İstanbul Mrk. K. lığı As. Mh.	965/16	965/—
428.	27/2/1965	Urfa Sorgu Ha.	964/141	965/31
429.	27/2/1965	Köyceğiz C. Savcılığı	965/22	965/54
430.	1/3/1965	7. Kolordu K. lığı Dis. Mah.	Sayı: 964/2436	965/4
431.	1/3/1965	Bolvadin Ağır Ceza Mh.	964/91	865/13
432.	2/3/1965	Turhal C. Savcılığı	Sayı: 1256-68	
433.	2/3/1965	Karasu C. Savcılığı	......	......
434.	9/3/1965	Sivas II. Ağır Ceza Mh.	964/120	965/18
435.	15/3/1965	6. Er. Eğ. Tugay K. lığı Dis. Mh.	965/7	965/7
436.	16/3/1965	Gaziantep 2. Ağır Ceza Mh.	964/94	965/32
437.	17/3/1965	Ceyhan Sulh Ceza Ha.	964/360	965/255
438.	29/3/1965	Uzunköprü C. Savcılığı	Hz. 964/1064	
439.	31/3/1965	Burdur Ağır Ceza Mh.	964/162	964/22
440.	1/4/1965	Ankara 3. Asliye Ceza Mh.	......	
441.	5/4/1965	Konya 2. Ağ. Ceza Mh.	965/24	965/25
442.	5/4/1965	Lâdik Asliye Ceza Mh.	964/23	965/24
443.	7/4/1965	Emirdağ C. Savcılığı	Hz. 965/251	965/133
444.	7/4/1965	Yargıtay 1. Ceza Dairesi	964/2600	965/824
445.	20/4/1965	Rize Asliye Ceza Mh.	964/160	965/107
446.	26/4/1965	Çorum Ağ. Ceza Mh.	964/107	965/39
447.	26/4/1965	Çorum Ağ. Ceza Mh.	964/102	965/38
448.	26/4/1965	Kırklareli Ağ. Ceza Mh.	965/129	965/119
449.	29/4/1965	Isparta Ağ. Ceza Mh.	963/85	965/76
450.	4/5/1965	Yargıtay C. Savcısı	964/2077	965/951
451.	8/5/1965	Malatya C. Savcılığı	Hz. 965/1135	965/414
452.	12/5/1965	Burdur Ağ. Ceza Mh.	965/44	965/43
453.	15/5/1965	Giresun C. Savcılığı	Hz. 965/429	965/251
454.	17/5/1965	Fethiye Asliye Ceza Mh.	964/168	965/65
455.	18/5/1965	Ankara C. Savcılığı	3868	1965/1347
456	18/5/1965	Sivas 2. Ceza Mh.	965/31	965/48
457.	24/5/1965	Erzurum Sorgu Ha.	965/22	965/54
458.	26/5/1965	Kilis Sorgu Ha.	964/18	965/29

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
459.	29/5/1965	Erzincan Sorgu Ha.	965/18	965/20
460.	22/6/1965	Of Sorgu Hak.	965/2	965/17
461.	23/6/1965	Ankara 3. Sulh Ceza Ha.	965/317	965/319
462.	23/6/1965	Erzurum Ağ. Ceza Mh.	964/234	965/78
463.	28/6/1965	Ankara 3. Ağ. Ceza Mah.	964/290	965/189
464.	29/6/1965	Bursa 2. Ağ. Ceza Mh.	965/25	965/77
465.	7/7/1965	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	964/213	965/237
466.	7/7/1965	Ord. Ok. ve Eğt. Mrk. K. lığı As. Mah.	965/67	965/233
467.	7/7/1965	Karabük Ağ. Ceza Mh.	965/47	965/46
468.	14/7/1965	İst. 2. Ağ. Ceza Mh.	964/230	965/157
469.	16/7/1965	Yargıtay 1. Ceza Dairesi	965/632	1550
470.	3/8/1965	Konya C. Savcılığı	Hz. 965/2761	965/1144
471.	16/8/1965	Pasinler C. Savcılığı	Hz. 965/166	965/122
472.	10/9/1965	Adana 2. Ağ. Ceza Mh.	965/129	965/121
473.	13/9/1965	Bolvadın Ağ. Ceza Mh.	965/35	965/62
474.	14/9/1965	Uşak Ağ. Ceza Mah.	964/78	965/89
475.	22/9/1965	Nazilli Sorgu Ha.	965/28	965/82
476.	23/9/1965	Siirt Asliye Ceza Mh.	965/76	965/107
477.	25/9/1965	Maraş Ağ. Ceza Mh.	964/46	965/91
478.	25/9/1965	Maraş Ağ. Ceza Mh.	965/49	965/90
479.	28/9/1965	Siirt Ağ. Ceza Mh.	965/77	965/115
480.	5/10/1965	Salihli Ağ. Ceza Mh.	965/61	965/143
481.	7/10/1965	İst. Harb Akd. K. lığı Dis. Mh.	965/1	965/6
482.	11/10/1965	Ceyhan Sulh Ceza Ha.	964/683	965/687
483.	19/10/1965	Ankara 3. Ağ. Ceza Mh.	965/138	965/299
484.	21/10/1965	Konya Ereğlisi Ağ. Ceza Mh.	965/45	965/52
485.	21/10/1965	Balıkesir Ağ. Ceza Mh.	965/174	965/150
486.	21/10/1965	Fethiye Sorgu Ha.	965/34	965/86
487.	25/10/1965	Çorum Ağ. Ceza Mh.	964/205	965/245
488.	25/10/1965	Çorum Ağ. Ceza Mh.	964/259	965/244
489.	2/11/1965	Manisa Ağ. Ceza Mh.	965/114	965/202
490.	3/11/1965	Askeri Yargıtay	965/902	965/1047
491.	8/11/1965	Ankara 1. Sorgu Ha.	964/198	965/250
492.	10/11/1965	İnebolu Sorgu Ha.	964/30	965/61
493.	11/11/1965	Konya Ereğlisi Ağ. Ceza Mh.	965/38	965/57
494.	18/11/1965	Kastamonu Ağ. Ceza Mh.	965/110	965/129
495.	17/11/1965	Çal Sulh Ceza Ha.	965/768	964/657 Hz.
496.	20/11/1965	Fethiye Ağ. Ceza Mh.	965/5	965/4
497.	22/11/1965	İzmir 2. Ağ. Ceza Mh.	964/247	965/192

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
498.	22/11/1965	Izmir 2. Ağ. Ceza Mh.	964/157	965/191
499.	26/11/1965	Kırklareli Ağ. Ceza Mh.	965/129	965/119
500.	2/12/1965	Çorum Ağ. Ceza Mh.	965/7	965/291
501.	15/12/1965	Van C. Savcılığı	Hz. 965/645	965/605
502.	22/12/1965	Van Asliye Ceza Mh.	......	965/54
503.	27/12/1965	Konya 2. Ağ. Ceza Mh.	964/143	965/174
504.	27/12/1965	Konya 2. Ağ. Ceza Mh.	965/66	965/172
505.	5/1/1966	Malatya Sorgu Ha.	966/65	966/211
506	21/3/1966	Gaziantep 1. Ağ. Ceza Mh.	964/7	966/58
507.	13/1/1966	Konya Ereğlisi Ağ. Ceza Mh.	965/61	966/1
508.	16/2/1966	Ankara 28. Tüm. Kom. As. Mh.	966/191	966/19
509.	18/2/1966	Özalp C. Savcılığı	Hz. 965/258	966/44
510.	2/3/1966	Manisa Ağ. Ceza Mh.	965/158	966/23
511.	3/3/1966	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	966/6	966/20
512.	29/3/1966	Konya 2. Ağ. Ceza Mh.	965/65	966/9
513.	7/4/1966	Oltu Ağ. Ceza Mah.	965/14	966/4
514.	12/4/1966	Maraş 1. Sulh Ceza Ha.	964/39	966/253
515.	21/4/1966	Malatya C. Savcılığı	Hz. 966/943	966/437
516.	3/5/1966	Elmalı Ağ. Ceza Mh.	966/16	966/29
517.	3/5/1966	Elmalı Ağ. Ceza Mh.	966/13	966/28
518.	13/5/1966	Hayrabolu C. Savcılığı	Hz. 966/130	966/117
519.	31/5/1966	Siirt Ağ. Ceza Mh.	966/47	966/116
520.	13/6/1966	Söke C. Savcılığı	Hz. 966/923	966/329
521.	29/6/1966	Trabzon Sorgu Ha.	6/17 6/32	6/285
522.	4/8/1966	Erzurum C. Savcılığı	Hz. 966/1665	966/1195
523.	5/9/1966	Gerede Sorgu Hak.	966/26	966/39
524.	7/9/1966	Sinop Ağ. Ceza Mh.	965/4	966/87
525.	7/9/1966	Kars Ağ. Ceza Mh.	965/3	966/95
526.	7/9/1966	Erzurum Ağ. Ceza Mh.	966/58	966/129
527.	8/9/1966	Zile Ağ. Ceza Mh.	965/21	966/61
528.	10/9/1966	Mersin C. Savcılığı	Hz. 966/2410	
529.	10/9/1966	Suşehri Sorgu Ha.	966/13	966/37
530.	12/9/1966	Trabzon Ağ. Ceza Mh.	964/158	966/167
531.	13/9/1966	Akşehir Ağ. Ceza Mh.	963/33	966/77
532.	14/9/1966	Gaziantep 1. Ağ. Ceza Mh.	966/131	966/206
533.	14/9/1966	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	963/54	966/90
534.	14/9/1966	Hatay Ağ. Ceza Mh.	966/89	966/191
535.	14/9/1966	Nevşehir Ağ. Ceza Mh.	965/29	966/53
536.	14/9/1966	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	963/56	966/81
537.	14/9/1966	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	964/50	966/79

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
538.	14/9/1966	Ordu Ağ. Ceza Mh.	965/57	966/91
539.	15/9/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	964/45	966/132
540.	15/9/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	965/28	966/134
541.	15/9/1966	İzmir Ağ. Ceza Mh.	966/82	966/240
542.	15/9/1966	Ankara 2. Ağ. Ceza Mh.	966/220	966/267
543.	16/9/1966	Manisa Ağ. Ceza Mh.	965/76	966/178
544.	19/9/1966	İzmir 1. Ağ. Ceza Mh.	965/216	966/201
545.	19/9/1966	İzmir 1. Ağ. Ceza Mh.	965/43	966/202
546.	20/9/1966	Konya 1. Ağ. Ceza Mh.	964/34	966/95
547.	21/9/1966	Burdur Ağ. Ceza Mh.	965/138	966/107
548.	21/9/1966	Eskişehir Ağ. Ceza Mh.	966/116	966/150
549.	22/9/1966	Balıkesir Ağ. Ceza Mh.	965/116	966/218
550.	22/9/1966	Kırklareli Ağ. Ceza Mh.	965/115	966/115
551.	22/9/1966	Zile Ağ. Ceza Mh.	966/39	966/77
552.	22/9/1966	Kırklareli Ağ. Ceza Mh.	965/112	966/113
553.	22/9/1966	Balıkesir Ağ. Ceza Mh.	964/266	966/217
554.	23/9/1966	Muğla Ağ. Ceza Mh.	965/201	966/197
555.	23/9/1966	Burhaniye Ağ. Ceza Mh.	965/59	966/81
556.	23/9/1966	Muğla Ağ. Ceza Mh.	964/294	966/201
557.	26/9/1966	Çorum Ağ. Ceza Mh.	964/202	966/248
558.	30/9/1966	Van Ağ. Ceza Mh.	965/11	966/116
559.	30/9/1966	Van Ağ. Ceza Mh.	965/78	966/115
560.	3/10/1966	Gaziantep 1. Ağ. Ceza Mh.	964/82	966/254
561.	3/10/1966	Adıyaman Ağ. Ceza Mh.	965/220	966/136
562.	4/10/1966	Konya 1. Ağ. Ceza Mh.	966/117	966/136
563.	5/10/1966	İstanbul C. Savcılığı Basın Br.	Sayı: 966/1562-1843	Karar : 966/278
564.	5/10/1966	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	966/46	966/104
565.	5/10/1966	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	966/47	966/103
566.	12/10/1966	Denizli 1. Ağ. Ceza Mh.	965/129	966/150
567.	13/10/1966	Denizli 2. Ağ. Ceza Mh.	965/102	966/136
568.	13/10/1966	Çorum Asliye Ceza Mh.	965/155	966/1010
569.	13/10/1966	Denizli 2. Ağ. Ceza Mh.	964/163	966/137
570.	13/10/1966	Denizli 2. Ağ. Ceza Mh.	964/105	966/135
571.	15/10/1966	Urfa 2. Ağ. Ceza Mh.	966/61	966/218
572.	17/10/1966	Diyarbakır C. Savcılığı	Hz. 966/1636	966/966
573.	18/10/1966	Ağrı C. Savcılığı	Hz. 966/149	966/416
574.	18/10/1966	Aydın Sorgu Hs.	966/177	966/172
575.	18/10/1966	Elmalı Ağ. Ceza Mh.	964/23	966/68
576.	31/10/1966	Hatay Ağ. Ceza Mh.	965/148	966/253

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
577.	31/10/1966	Hatay Ağ. Ceza Mh.	965/175	966/255
578.	3/11/1966	Aydın Ağ. Ceza Mh.	965/78	966/317
579.	9/11/1966	Adıyaman Ağ. Ceza Mh.	965/156	966/186
580.	15/11/1966	Aydın Ağ. Ceza Mh.	966/158	966/132
581.	16/11/1966	Urfa C. Savcılığı	966/2007	966/685
582.	16/11/1966	Yayladağı Asliye Ce. Ha.	964/53	967/78
583.	21/11/1966	Erciş Ağ. Ceza Mh.	966/55	966/78
584.	22/11/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	965/55	966/201
585.	22/11/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	963/27	966/199
586.	22/11/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	964/86	966/196
587.	22/11/1966	Isparta Ağ. Ceza Mh.	965/73	966/206
588.	24/11/1966	Konya C. Savcılığı	Hz. 966/4633	966/2076
589.	28/11/1966	Urfa 1. Ağ. Ceza Mh.	965/95	966/214
590.	2/12/1966	Akşehir Ağ. Ceza Mh.	966/152	......
591.	5/12/1966	Malatya Sorgu Ha.	966/65	966/211
592.	5/12/1966	Urfa Sulh Ceza Ha.		966/89
593.	8/12/1966	İstanbul 4. Ağ. Ceza Mh.	966/276	966/274
594.	16/12/1966	Sivas C. Savcılığı	Hz. 966/1875	966/1496
595.	16/12/1966	Urfa 1. Ağ. Ceza Mh.	966/84	966/254
596.	21/12/1966	İskenderun 39. Tüm. As. Mah.	966/293	966/279
597.	22/12/1966	Sivrihisar C. Savcılığı	Hz. 966/850	966/306
598.	29/12/1966	Islâhiye C. Savcılığı	Hz. 966/512	966/343
599.	30/1/1967	Edirne Ağ. Ceza Mah.	965/181	966/107
600.	4/2/1967	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	966/51	967/6
601.	8/2/1967	Ordu Ağ. Ceza Mh.	966/171	967/11
602.	8/2/1967	Urfa C. Savcılığı	Hz. 966/1995	967/45
603.	17/2/1967	Nazilli Sorgu Ha.	967/16	967/15
604.	2/3/1967	Ağrı Asliye Ceza Mh.	967/7 Müt.	
605.	9/3/1967	Malatya Sulh Ceza Mh.	967/8	
606.	14/3/1967	Nazilli Sorgu Ha.	967/16	967/15
607.	20/3/1967	Nazilli Sorgu Ha.	967/12	967/33
608.	28/3/1967	Sakarya Ağır Ceza Mh.	967/5	967/43
609.	28/3/1967	Eskişehir Ağır Ceza Mh.	967/39	—
610.	31/3/1967	Mardin C. Savcılığı	Hz. 967/203 Sıra:	967/94
611.	7/4/1967	Çanakkale Ağ. Ceza Mh.	967/7	967/49
612.	14/4/1967	Samsun 2. Ağ. Ceza Mh.	966/207	967/54
613.	20/4/1967	Elmalı Ağ. Ceza Mh.	966/89	967/39
614.	4/5/1967	Ardahan Sorgu Hâkimliği	966/43	967/15
615.	5/5/1967	Ankara C. Savcılığı Basın	Hz. 966/455	967/103
616.	9/5/1967	Bursa 1. Ağ. Ceza Mh.	967/31	967/77

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
617.	12/5/1967	Denizli 1. Ağ. Ceza	967/161	967/96
618.	16/5/1967	Kars Ağ. Ceza Mh.	Sayı:	967/21
619.	7/6/1967	Bitlis Ağ. Ceza Mh.	966/36	967/20
620.	9/6/1967	Muradiye Sorgu Ha.	967/8	967/10
621.	13/6/1967	Mardin C. Savcılığı	Hz. 966/886 Sıra:	967/1241
622.	16/6/1967	İzmir 2. Sulh Ceza Ha.	967/137	967/455
623.	16/6/1967	Manisa 57. Er. Eğt. Tüm. Komutanlığı Askeri Mahk.	967/158	967/147
624.	20/6/1967	Diyarbakır Ağ. Ceza Mh.	967/56	967/240
625.	23/6/1967	Göle Sorgu Ha.	966/79	967/25
626.	19/7/1967	Sakarya Ağ. Ceza Mh.	967/75	967/145
627.	2/8/1967	Islahiye Asliye Ceza Mh.	967/119	
628.	18/9/1967	Manisa Ağ. Ceza Mh.	966/290	967/148
629.	18/9/1967	Rize Ağ. Ceza Mh.	967/8	967/72
630.	15/11/1967	Aydın Ağ. Ceza Mh.	966/237	967/204
631.	24/11/1967	İstanbul 2. Sorgu Ha.	966/33	967/286
632.	5/12/1967	Yargıtay 1. Ceza Dairesi	967/2886	3025
633.	25/12/1967	Maraş Ağ. Ceza Mh.	965/204	967/253
634.	29/12/1967	Ordu Ağ. Ceza Mh.	967/90	967/174
635.	29/12/1967	Maraş C. Savcılığı	Hz. 967 Sıra:	2294-860
636.	22/1/1968	Mersin Ağ. Ceza Mh.	966/293	968/4
637.	29/1/1968	Diyarbakır Ağ. Ceza Mh.	967/175	968/4
638.	29/1/1968	Erciş Sorgu Ha.	967/25	968/4
639.	8/2/1968	Tosya Sorgu Ha.	966/105	968/16
640.	13/2/1968	Aydın Ağ. Ceza Mh.	967/132	968/32
641.	15/2/1968	Bolvadin Ağ. Ceza Mh.	967/56	968/13
642.	16/2/1968	Van C. Savcılığı	Hz. 967/700	968 ——
643.	14/3/1968	Tortum Sorgu Ha.	968/3	968/5
644.	20/3/1968	Yargıtay 1. Ceza Dairesi	968/632	759
645.	17/4/1968	Of Sulh Ceza Ha.	965/86	968/84
646.	8/5/1968	G. Antep 1. Ağ. Ceza Mh.	968/16	968/68
647.	10/5/1968	Urfa 1. Ağ. Ceza Mh.	967/166	968/64
648.	21/5/1968	Uşak Ağ. Ceza Mh.	966/94	968/64
649.	19/6/1968	Ankara Asliye Ceza Mh.	967/124	968/44
650.	20/6/1968	Erzurum Ağ. Ceza	968/31	968/57
651.	23/5/1968	Urfa Sorgu Ha.	967/166	968/68
652.	4/7/1968	Ağrı Ağır Ceza Mh.	967/166	968/48
653.	12/8/1968	Diyarbakır Sorgu Ha.	967/139	968/122
654.	6/9/1968	Trabzon Sorgu Ha.	967/52	968/35
655.	10/9/1968	İstanbul C. Savcılığı Basın Bür.	227	

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
656.	13/9/1968	Eskişehir Ağ. Ceza Mh.	968/16	968/111
657.	23/5/1968	Erzurum Ağ. Ceza Mh.	968/122	968/93
658.	27/9/1968	Eskişehir Ağ. Ceza Mh.	Sayı:	1968/16
659.	7/10/1968	Nazilli Ağ. Ceza Mh.	967/70	968/85
660.	7/10/1968	Nazilli Ağ Ceza Mh.	967/46	968/84
661.	14/10/1968	Sakarya Asliye Ceza Mh.	968/33	968/197
662.	17/10/1968	Artvin Ağır Ceza Mh.	967/59	968/48
663.	24/10/1968	Artvin C. Savcılığı	968/259	968/35
664.	8/11/1968	Hınıs Sulh Ceza Ha.	968/98	......
665	21/11/1968	Elmalı Ağ. Ceza Mh.	967/13	968/62
666.	6/12/1968	Malatya Ağ. Ceza Mh.	968/147	968/215
667.	6/12/1968	Balıkesir Ağ. Ceza Mh.	968/138	968/364
668.	20/12/1968	Trabzon Ağ. Ceza Mah.	967/181	
669.	27/12/1968	Diyarbakır 2. Ağ. Ceza Mh.	968/240	968/145
670.	30/12/1968	Yatağan Sulh Ceza Ha.	968/191	968/72
671.	23/1/1969	Kayseri Ağ. Ceza Mh.	968/158	968/17
672.	28/1/1969	Osmaniye Ağ. Ceza Mh.	968/156	969/12
673.	3/2/1969	Konya Ağ. Ceza Mh.	916	53
674.	18/2/1969	Karabük Ağ. Ceza Mh.	969/3	969/15
675.	20/2/1969	Urfa Sorgu Ha.	968/111	969/17
676.	21/2/1969	Erzurum Ağ. Ceza Mh.	968/222	969/21
677.	20/3/1969	Kadıköy Ağ. Ceza Mh.	968/299	969/45
678.	19/4/1969	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	969/14	969/40
679.	21/4/1969	Van Ağ. Ceza Mh.	969/24	969/50
680.	21/4/1969	Malatya Ağ. Ceza Mh.	969/44	969/90
681.	26/4/1969	İstanbul 4. Ağ. Ceza Mh.	968/17	969/83
682.	15/5/1969	Sakarya Ağ. Ceza Mh.	968/30	969/126
683.	5/6/1969	Erzincan Ağ. Ceza Mh.	968/91	969/50
684.	17/6/1969	Eyüp Sorgu Ha.	968/88	969/45
685.	26/6/1969	Ankara 2. Ağ. Ceza Mh.	968/372	969/183
686.	27/6/1969	Sarıkamış Asliye Ceza Mh.	969/16	969/38
687.	2/7/1969	Vize Asliye Ceza Mh.	969/40	969/52
688.	17/10/1969	Antalya Sulh Ceza — (Müruru zaman)	968/2111	969/1615
689.	18/7/1969	Malatya Ağ. Ceza Mh.	968/277	969/153
690.	23/7/1969	Erzurum Ağ. Ceza Mh.	965/168	969/133
691.	19/9/1969	Amasya Ağ. Ceza Mh.	968/14	969/125
692.	2/10/1969	İzmir 1. Ağ. Ceza Mh.	967/330	969/279
693.	3/10/1969	İstanbul 2. Ağ. Ceza Mh.	968/74	969/230
694.	11/10/1969	G. Antep 2. Ağır Ceza Mh.	968/169	969/1[illegible]4

Sıra No:	Karar Ta.	Mahall-i Mahkemesi :	Esas No:	Karar No:
695.	21/10/1969	Erz. 9. K. K. As. Mh.	969/911	969/796
696.	23/10/1969	Erciş Ağ. Ceza Mh.	967/27	969/79
697.	10/12/1969	Kızıltepe S. Ha.	969/3	969/21
698.	14/2/1970	Mersin Ağ. Ceza Mh.	968/58	970/21
699.	14/2/1970	Mersin Ağ. Ceza Mh.	966/408	970/22
700.	20/3/1970	Hatay Asliye Ceza Mh.	969/506	970/12
701.	30/3/1970	Erciş Ağ. Ceza Mh.	968/41	970/21
702.	29/4/1970	Edirne Ağ. Ceza Mh.	969/185	970/75
703.	28/5/1970	Iğdır C. Savcılığı	Sayı: 970/411	
704.	5/6/1970	Erzurum 9. K. Kom.lığı As. Mh.	970/345	970/541
705.	6/6/1970	Kızıltepe SorguHa.	969/58	970/20
706.	6/6/1970	Kızıltepe Sorgu Ha.	969/40	970/21
707.	23/6/1970	Edirne Ağ. Ceza Mh.		
708.	8/7/1970	Kayseri Ağ. Ceza Mh.	969/193	970/147
709.	14/7/1970	İnebolu Ağ. Ceza Mah.	969/65	970/62
710.	15/7/1970	Tutak C. Savcılığı	Hz. 970/24	970/93
711.	16/9/1970	D. Beyazıt Sorgu Ha.	966/86	970/29
712.	14/10/1970	Sakarya Ağ. Ceza Mah.	970/49	970/227
713.	20/10/1970	Patnos C. Savcılığı	Hz. 970/232	970/130
714.	28/10/1970	Patnos C. Savcılığı	Hz. 970/231	970/132
715.	6/11/1970	Gaziantep I. Ağ. Ceza Mh.	969/259	970/234
716.	9/12/1970	Ankara 3. Ağ. Ceza Mah.	968/107	970/320
717.	10/12/1970	Uşak Ağ. Ceza Mah.	967/67	970/228
718.	24/12/1970	Erz. 9. Kol. K. lığı As. Mh.	970/1268	970/1139
719.	30/1/1971	Tire C. Savcılığı	Hz. 971/76	971/36
720.	8/3/1971	Van Ağ. Ceza Mh.	970/24	971/ —
721.	10/4/1971	Hatay As. C. Mh.	971/25	......

FİHRİST

Sahife

Sahife

Sahife

Sahife

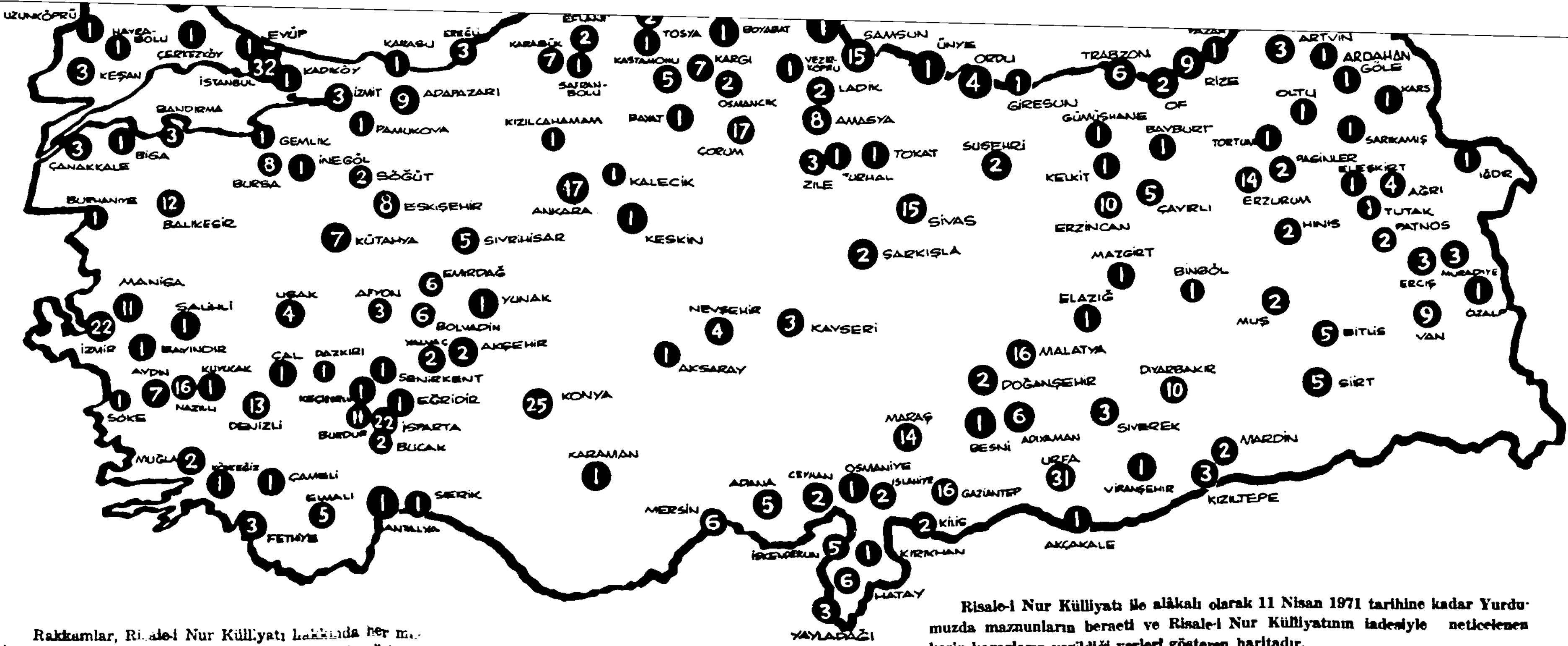
Sahife

NURCULUK ve SAİD NUR

VUR!.. FAKAT DİNLE!..

Sahife

BAZI MAKALE ve FIKRALAR

Rakkamlar, Risale-i Nur Külliyatı hakkında her m... hakde kaç adet beraet ve iade kararı verildiğini gösterir.

Risale-i Nur Külliyatı ile alâkalı olarak 11 Nisan 1971 tarihine kadar Yurdumuzda maznunların beraeti ve Risale-i Nur Külliyatının iadesiyle neticelenen kesin kararların verildiği yerleri gösteren haritadır.